ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

Спиридон Меликян

II

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ
АЙПЕТРАТ
1953

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ

Спиридон Меликян

АРМЯНСКИЕ НАРОДНЫЕ ПЕСНИ И ПЛЯСКИ

Редакция
М. АГАЯНА

II

АЙПЕТРАТ
ЕРЕВАН
1952

ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ ԵՎ ՊԱՐԵՐ

Խմբագրությամբ
Մ. ԱՂԱՅԱՆԻ

II

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ
ԵՐԵՎԱՆ
1952

Ձևավորումը
նկարիչ՝ Կ. ՏԻՐԱՏՈՒՐՅԱՆԻ

Оформление художника
К. ТИРАТУРЯНА

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍԵԿՏՈՐ

АКАДЕМИЯ НАУК АРМЯНСКОЙ ССР
СЕКТОР ИСТОРИИ И ТЕОРИИ ИСКУССТВ

ՀՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍԵԿՏՈՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Ներկա երկրորդ հատորով ավարտում ենք երաժշտագետ Սպիրիդոն Մելիքյանի ձայնագրած ժողովրդական երգերի ձեռագիր նյութերի հրապարակումը: Սակայն անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ ներկա հրատարակությամբ, իհարկե, չի սպառվում երաժշտագետ Սպ. Մելիքյանի երաժշտական ժառանգությունը: Ապագային թողնելով տպված և անտիպ ժողովրդական երգերի լիակատար ժողովածուի հրատարակությունը, մեր նպատակն է՝ երաժշտասեր հասարակայնությանը ծանոթացնել երաժշտագետի մինչև այժմ չհրատարակված, ժողովրդական երգերի լավագույն նմուշների հետ:

Այս հատորում զետեղված երգերը ձայնագրվել են Հայաստանում 1926—1927 թ. թ. և հանդիսանում են աշխատության 1949 թվին լույս տեսած առաջին հատորի շարունակությունը[1]): Այդ երգերը մեծ մասամբ հանդիսանում են XIX դարի ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործության նմուշները և իրենց մեջ արտացոլում են հին կենցաղի սովորույթներն ու հասկացողությունները, որոնք Սովետական իշխանության տարիներին հետզհետե վերանալով տեղի են տալիս նոր կենցաղին և փոխհարաբերություններին: Նրանց մեջ մերթ-մերթ նկատելի են նոր կենցաղի առաջին արտահայտությունները:

Հրապարակվող երգերը կարևոր են ոչ միայն անցյալի երաժշտական կուլտուրայի պատմությունը հետազոտելու տեսակետից, այլև աչքի են ընկնում բարձր գեղարվեստական արժեքով և կարող են ծառայել որպես նյութ՝ երաժշտական նոր ստեղծագործությունների համար:

Հայ ժողովրդական բանահյուսության, մասնավորապես երաժշտական ֆոլկլորի հետազոտման հարցերով զբաղվողները անշուշտ կգնահատեն ականավոր երաժշտագետի երկարամյա քրտնաջան պրպտումների արդյունք հանդիսացող ներկա ժողովածուի հարուստ և բովանդակալից նյութերը—երգերը, պարերգերը, պարեղանակները:

Սպ. Մելիքյանը հավաքելուց և գրի առնելուց բացի, զբաղվել է իր հավաքած հազարի չափ երգերի տեսական ուսումնասիրությամբ և գրել է մի շարք աշխատություններ, որոնց մեջ հարցերի լուծմանը մոտեցել է միանգամայն ոչ ճիշտ երաժշտագիտության դիրքերից, կառչելով հին դոգմայական հայացքներին և հունա-բյուզանդական ազդեցությունների տեսակետին, դրանով իսկ, հակառակ իր ցանկության, ժխտելով հայկական երաժշտության ինքնուրույնությունը:

Ներկա ժողովածուի առաջին և երկրորդ հատորներում զետեղված երգերը, ինչպես և Կոմիտասի հավաքած բազմաթիվ երգերը և ուսումնասիրությունները հիմնովին հերքում են այդ սխալ տեսակետները և ցայտուն կերպով ընդգծում հայկական ժողովրդական երգի ազգային առանձնահատկությունները:

Ներկա հրատարակության երկու հատորներն իրենց գիտական ապարատով մի ընդհանրություն են ներկայացնում. առանց մեկի և մյուսի անհնար է ճիշտ ըմբռնել և գաղափար կազմել Սպ. Մելիքյանի հավաքած ու ձայնագրած ժողովրդական երգերի ամբողջության մասին:

Այս հատորը կազմված է հետևյալ բաժիններից.

1. Նոտային երաժշտական նյութեր, ձայնագրված երգեր՝ Սպ. Մելիքյանի.
2. Երգերի տեքստեր.
3. Պասպորտիզացիա և ծանոթագրություններ՝ Սպ. Մելիքյանի.
4. Խմբագրական ծանոթագրություններ և դիտողություններ՝ Մ. Աղայանի.
5. Բառարան:

Նոտային երաժշտական բաժինն իր հերթին բովանդակում է հետևյալ երգերը՝

1. Կիրովական—Ծաղկահովտի (Ղարաքիլիսա—Հաջի-Խալիլ).
2. Կոտայք—Ախտայի.
3. Նոր Բայազետի.

1) Տես Սպ. Մելիքյան, «Հայ ժողովրդական երգեր և պարեր» հ. I:

4. Սունփանավանի մանկատան.

5. Գուսանական.

6. Ազգրեջանական և քրդական երգեր ու պարերգեր:

Ընդամենը 260, առաջին հատորի երգերի հետ միասին՝ 533 երգ:

Ի տարբերություն առաջին հատորի, այստեղ գուսանական երգերը համախմբված են մի տեղ: Առանձին հատվածում են խմբված նաև ադրբեջանական և քրդական ժողովրդական երգերն ու պարերգերը:

Երգերի դասավորման մեջ, ինչպես առաջին, այնպես և այս հատորում նույն սխեմն է պահպանված, որպիսին տարբերվում է հեղինակային նախնական դասավորման սխեմից[1]: Սակայն բոլոր երգերի վերաբերյալ փակագծերի մեջ դրված են նաև հեղինակային համարները: Երգերից մի քանիսը նոր վերնագրերով են տպագրվում՝ փակագծում պահելով նրանց հեղինակային վերնագրերը:

Հատորի պասպորտիզացիան, որը հիմնականում կազմված է Սպ. Մելիքյանի կողմից և նրա թողած նյութերի հիման վրա, հնարավորություն է տալիս ծանոթանալ ձայնագրված երգերի վայրերին, երգողի ծննդավայրին, սոցիալական դրությանը, տարիքին, ապա՝ ումից է լսել երգողը, ո՛ր թվին և այլ հարցերին:

Ծանոթագրությունների բաժնում նշված են երգերի եղանակների և տեքստերի վարիանտները և նրանց աղբյուրները, ճշտված են չափը, տակտաբաժանումը, ֆրազները և այլն: Այս աշխատանքը կատարված է Արվեստների պատմության և տեսության սեկտորի ավագ գիտ. աշխատակից, Հայկական ՍՍՌ արվեստի վաստակավոր գործիչ բնկ. Մ. Ղ. Աղայանի կողմից:

Ժողովածուի առաջին և երկրորդ հատորների երաժշտական նյութերի նախնական խմբագրման աշխատանքներին մասնակցել է Հայկական ՍՍՌ և Ուզբեկական ՍՍՌ արվեստի վաստակավոր գործիչ Ք. Ս. Կուշնարյանը:

Ներկա հատորի երգերի տեքստերը տպագրության է պատրաստել և բառարանը կազմել է փիլոլոգիական գիտությունների թեկնածու Ա. Ղանալանյանը:

Հատորում տեղ գտած գուսանական և ադրբեջանական երգերի խոսքերը տրված են նաև հայերեն թարգմանությամբ, կատարված Գ. Թարվերդյանի (ադրբեջանական ու գուսանական երգեր) և Հ. Ջնդիի (քրդական երգեր) կողմից:

Ժողովածուի նյութերի նախապատրաստման և հրատարակության իրագործման աշխատանքներին գործոն մասնակցություն է ունեցել Մարենիկ Մելիքյանը:

---

1) Տես Սպ. Մելիքյանի «Հայ ժողովրդական երգի ժանրերը» ուսումնասիրությունը, Երևան 1930 թ.:

ОТ СЕКТОРА ИСТОРИИ И ТЕОРИИ ИСКУССТВ АКАДЕМИИ НАУК АРМЯНСКОЙ ССР

Настоящим вторым томом заканчивается издание рукописных материалов народных песен, записанных Спиридоном Меликяном[1]).

Необходимо отметить, что это издание не исчерпывает музыкального наследия композитора. Опубликование его полного собрания сочинений—дело будущего. Наша цель—ознакомить с лучшими образцами народных песен, неопубликованных до сих пор. Помещенные в этом томе песни собраны и обработаны Спиридоном Меликяном в Советской Армении в 1926—27 годах. Большая часть опубликованных песен представляет собой образцы музыкального народного творчества XIX века. Эти песни отражают различные стороны народной жизни, быта, нравов и представлены различными жанрами: трудовые, лирические, обрядовые, гусанские, шуточные, плясовые и др.

Опубликованные песни интересны не только с точки зрения изучения истории музыкальной культуры прошлого, но представляют собой высокую художественную ценность и могут служить материалом для создания новых музыкальных произведений.

Изучающие армянское народное творчество, в частности музыкальный фольклор, безусловно оценят богатый материал сборника—его песни, песни-пляски, танцы—являющийся результатом долголетнего кропотливого исследования одного из крупнейших армянских музыковедов.

Спиридон Меликян не только собирал и обрабатывал народный фольклор. Он также занимался теоретическим изучением собранных песен, которых было около тысячи, и написал ряд трудов по истории и теории армянской музыки. Однако в своих теоретических трудах, следуя старым догматическим взглядам, он допускал серьёзные ошибки, придерживаясь точки зрения греко-византийских влияний, невольно отрицая самобытность армянской музыки. Песни, опубликованные в первом и втором томах настоящего сборника, как и многочисленные песни, труды и исследования Комитаса, в корне опровергают эту ошибочную точку зрения и блестяще демонстрируют национальные особенности армянской народной песни.

Оба тома настоящего издания, по подбору материала, представлют из себя одно целое. Рассматривая их в отдельности невозможно составить полное впечатление и представление о характере народных песен, собранных и обработанных композитором.

Настоящий том содержит следующие разделы:

1. Нотный материал—записи Сп. Меликяна.
2. Словесный материал—тексты песен.
3. Паспортизации и комментарии Сп. Меликяна.
4. Редакционные комментарии М. Агаяна.
5. Словарь.
6. Указатели—алфавитные на армянском и русском языках и общий указатель на армянском языке.

Нотный материал содержит песни:

1. Кировакана—Цахкаовита (Каракилиса—Хаджи-Халил),
2. Котайка—Ахта,
3. Нор Баязета,
4. Степанаванского детдома,
5. Гусанские,
6. Азербайджанские и курдские песни и плясовые.

---

[1]) I т. издан в 1949 г.

Всего 260 песен, а вместе с песнями первого тома — 533 песни. В отличие от первого тома гусанские песни здесь сгруппированы в одном отделе. Вместе собраны также азербайджанские, курдские народные песни и песни-пляски.

В систематизации песен как в первом, так и во втором томе сохранен один и тот же принцип, который отличается от прежнего авторского, хотя все песни имеют авторские номера, проставленные в скобках. Некоторые песни напечатаны под новым заголовком, авторские заголовки в таких случаях также указаны в скобках.

В примечаниях, которые в основном составлены Сп. Меликяном и по его материалам, указаны время и место записи песни, отмечено имя, возраст и социальное положение исполнителя.

В специальном отделе приведены варианты мелодий, текстов песен, их источники, обозначен ритм, такт и т. д.

Эта работа выполнена старшим научным сотрудником Сектора истории и теории искусств Академии наук Армянской ССР, заслуженным деятелем искусств Армянской ССР М. Л. Агаяном.

В предварительном редактировании музыкального материала первого и второго томов принимал участие заслуженный деятель искусств Армянской ССР и Узбекской ССР Х. С. Кушнарев.

Тексты песен настоящего тома подготовил к печати и составил к ним словарь кандидат филологических наук А. Ганаланян.

Тексты азербайджанских песен переведены на армянский язык Г. Тарвердяном. Курдские песни перевел А. Джинды.

В подготовке материалов сборника принимала участие Сатеник Меликян.

Սպիրիդոն Մելիքյան
Спиридон Меликян
(1931)

ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

СПИРИДОН МЕЛИКЯН

1880—1933

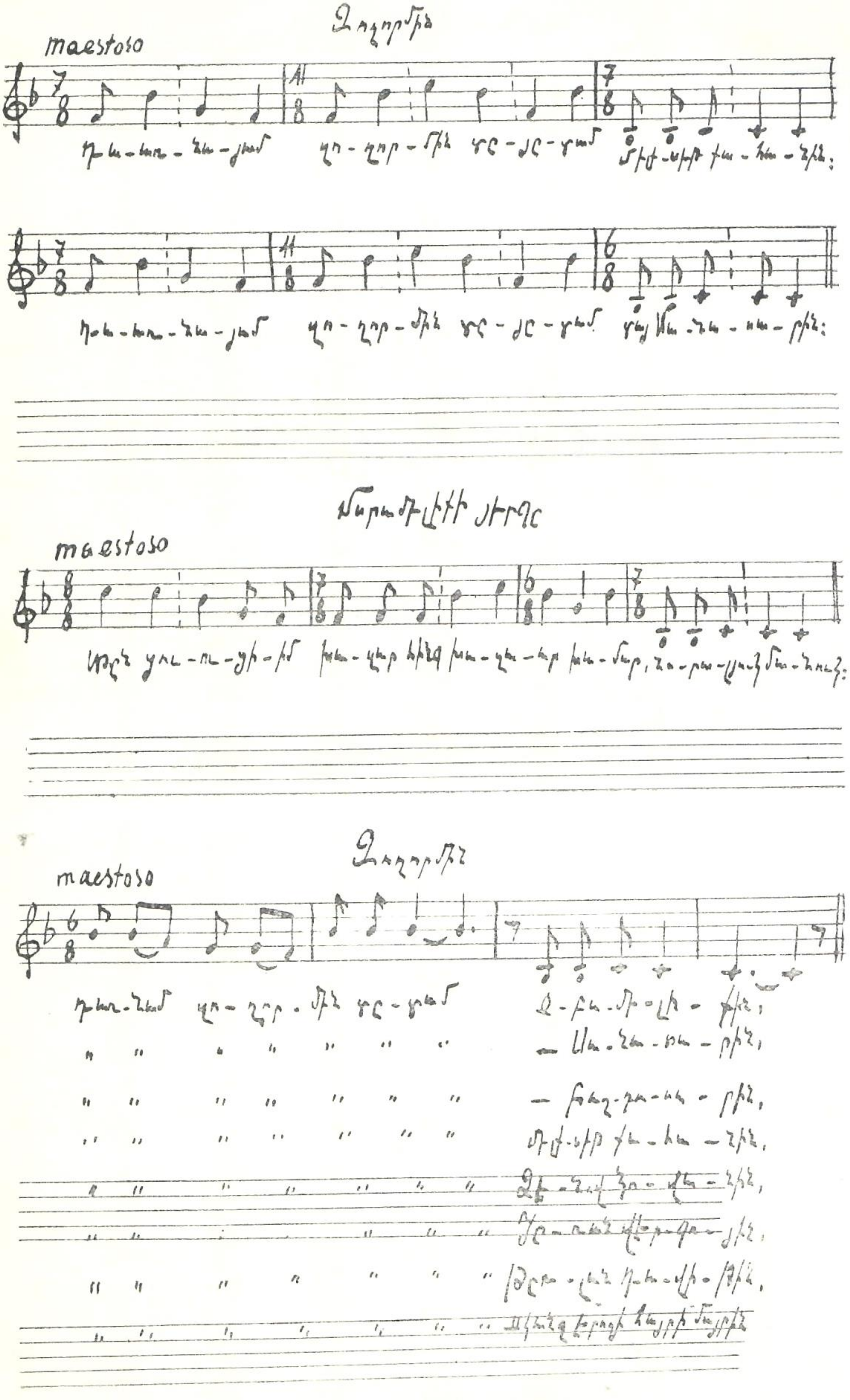

Սպիրիդոն Մելիքյանի ինքնագիրը
Автограф Спиридона Меликяна

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆ
-ԾԱՂԿԱՀՈՎԻՏ
(ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱ-ՀԱՋԻ ԽԱԼԻԼ)

1 ՍԻՐՈՒՆ ՏՂԱ, ԵՐԿԻՆՔ ԿԸԼՆԵՄ

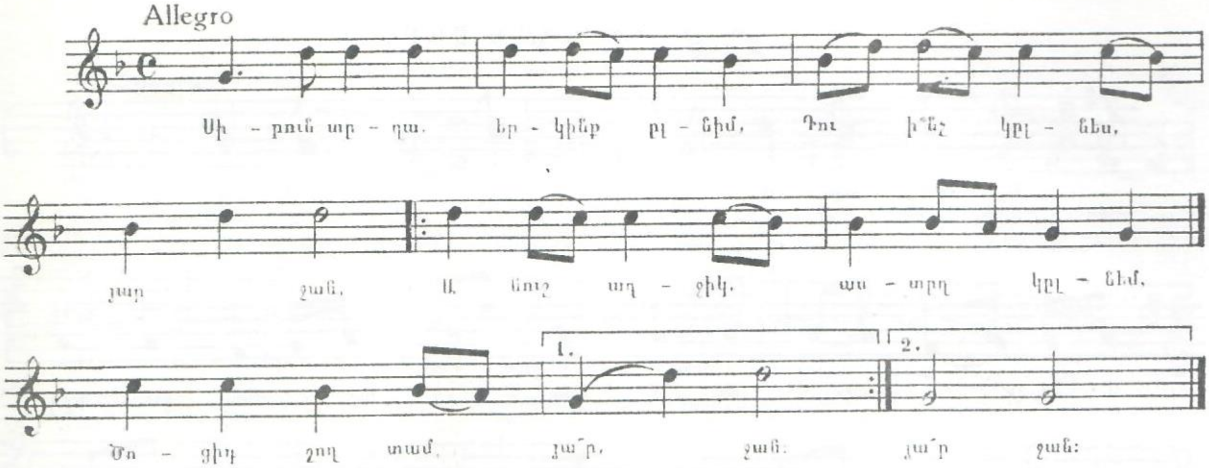

2. ՈՉԽԱՐՆ ԱՐԵԼ ԵՄ ՅՈԶԸ

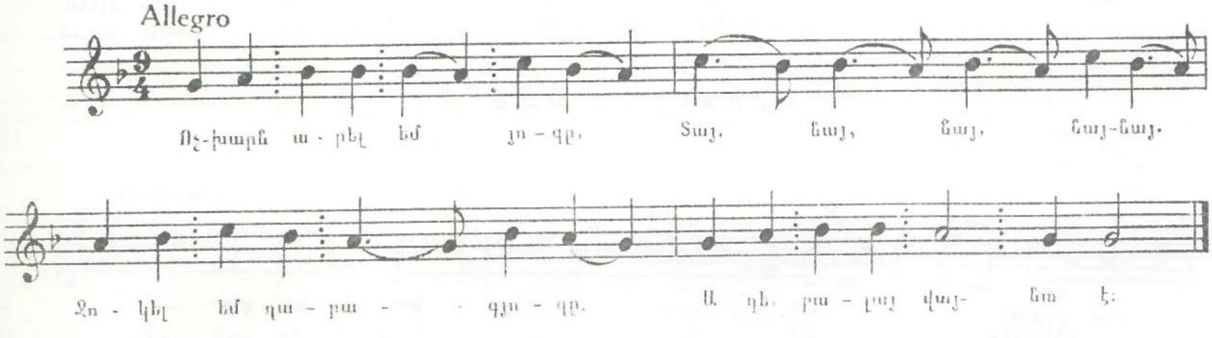

3. ՅԱՄԱՆ ՆԱԶԼԻ ԸՌԱՆԳԸՍ

(Տաշի տաս, տաս քելըն)

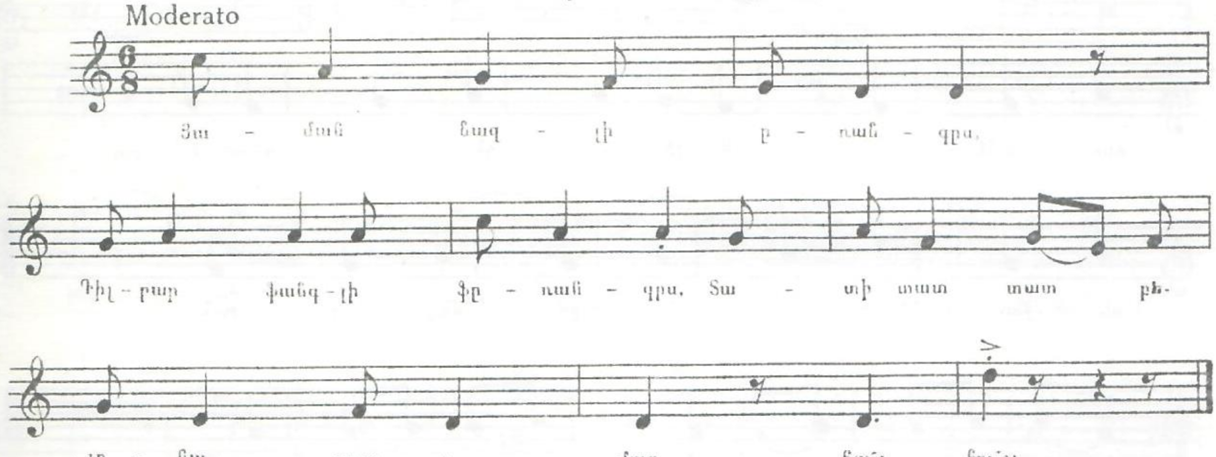

4. ԷԼՆԵՄ ԱՅՆ ՍԱՐԸ

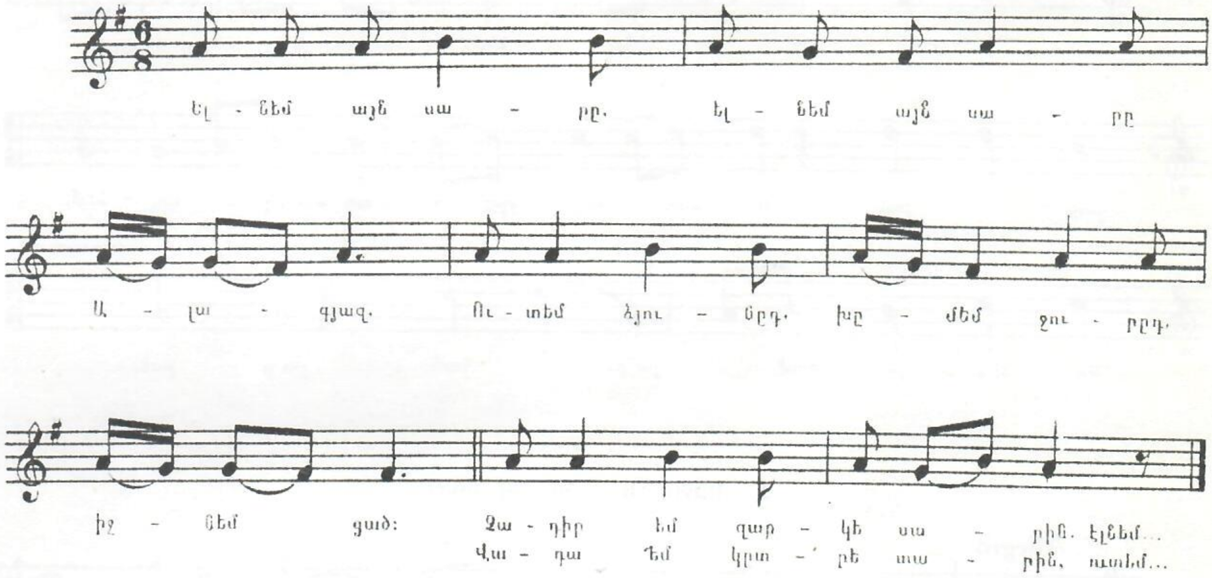

5. ԱԼԻՄԱՆ, ԱԼԻՄԱՆ

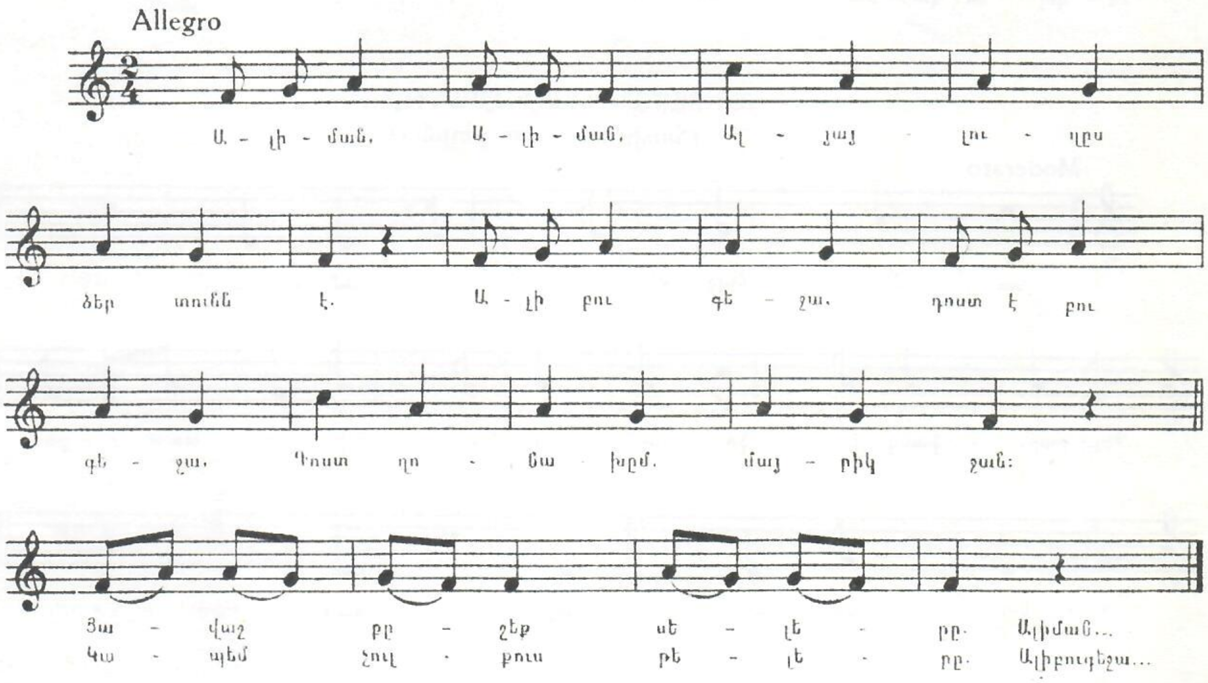

6. ՅԱՆԱՐ ՅԱՆԱՐ

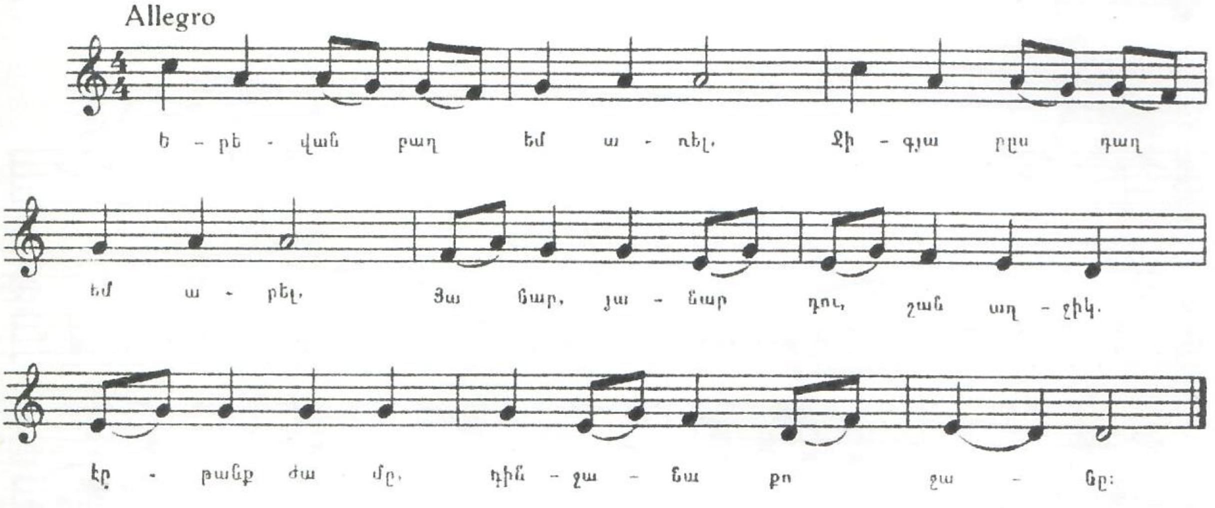

7. ԾԱՌ ԾԱՂԿԵՑԱՎ
(Հարսանեկան)

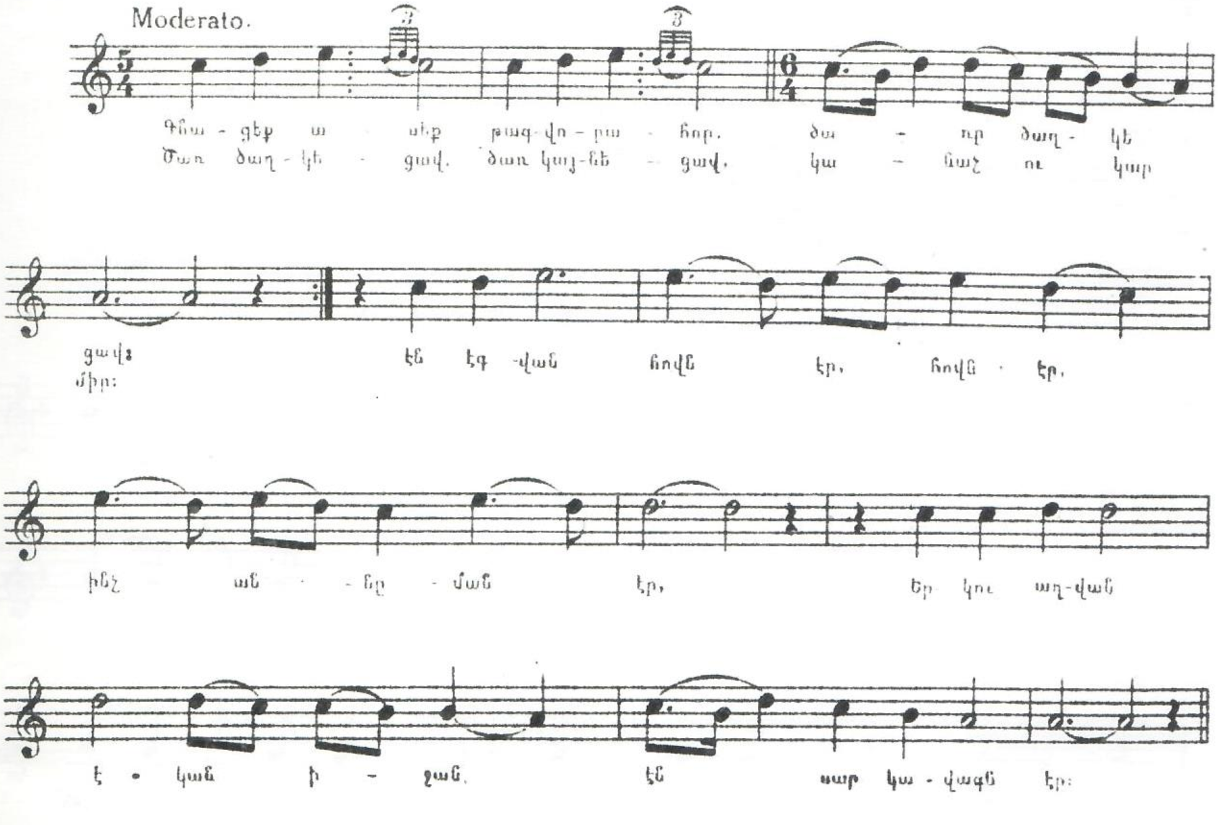

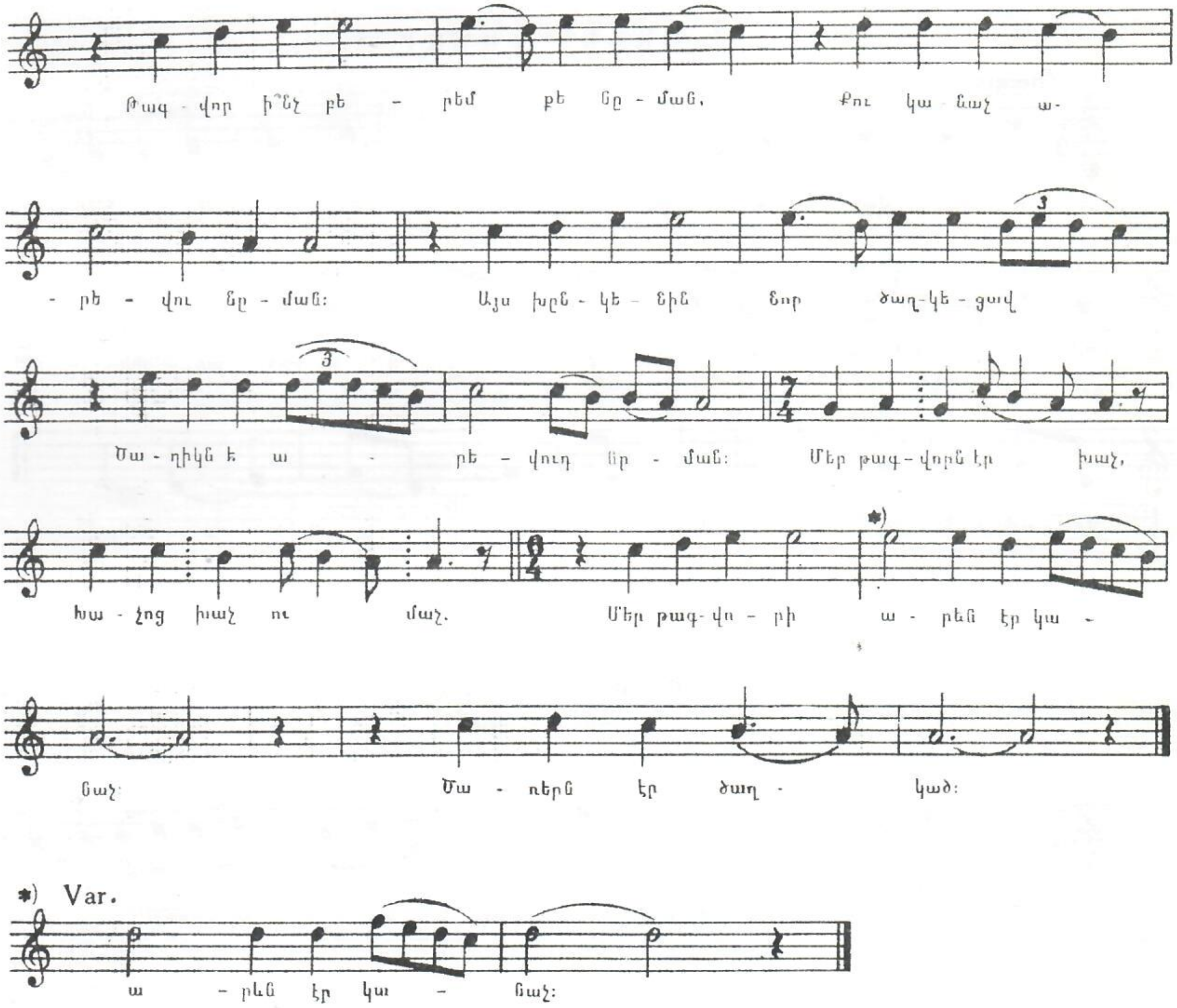
Թագ - վոր ի՞նչ բե - րեմ քե Նը - մաՆ,
Քու կա - Նաչ ա-
- րե - վու Նը - մաՆ:
Այս խըՆ - կե - Նի Նոր ծաղ-կե - ցավ
Ծա - ղիկն է ա - րե - վուղ Նր - մաՆ:
Մեր թագ - վորն էր խաչ,
խա - չոց խաչ ու մաչ.
Մեր թագ - վո - րի ա - րեՆ էր կա - Նաչ:
Ծա - ռերՆ էր ծաղ - կած:
*) Var.
ա - րեՆ էր կա - Նաչ:

8 ՀՐԱԺԵՇՏԸ
(Հարսանեկան)

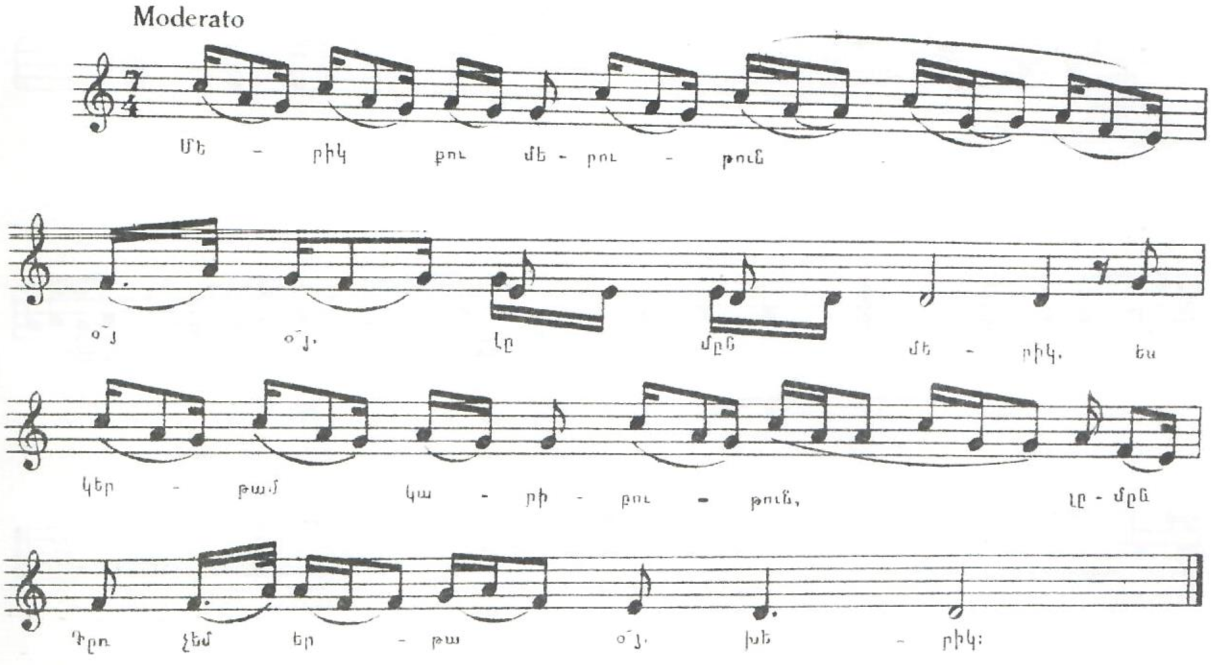

9. ԳԸՋՏԻ ՀԱՐՍ

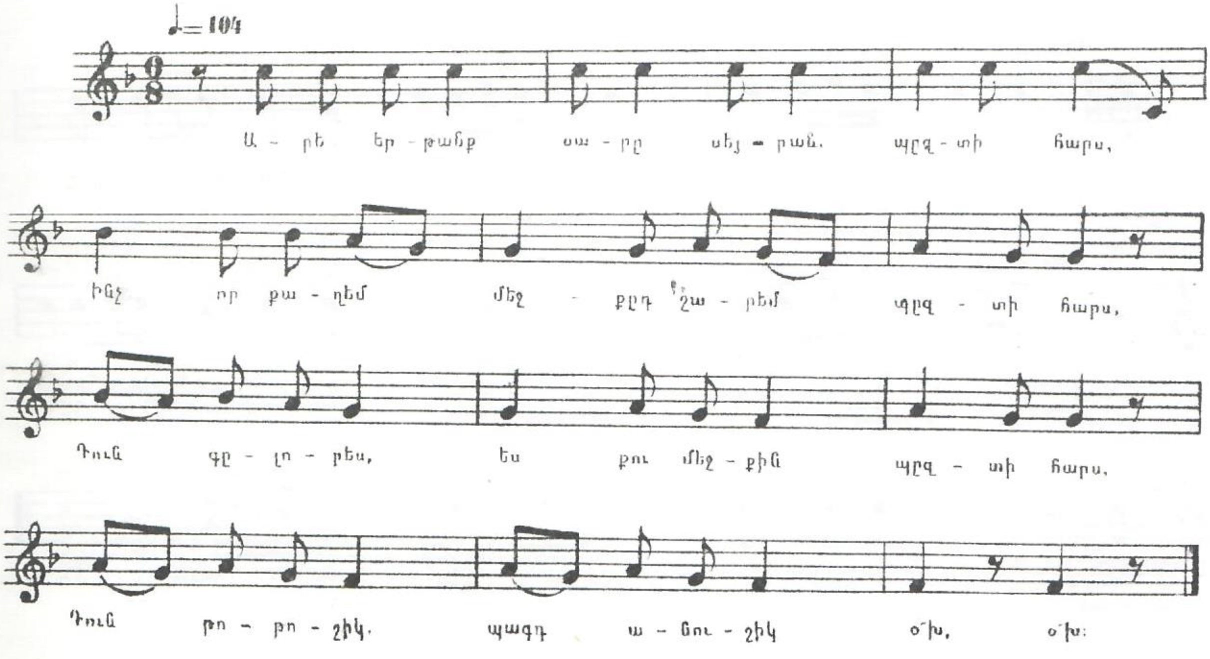

10. ՕՐՈՐ

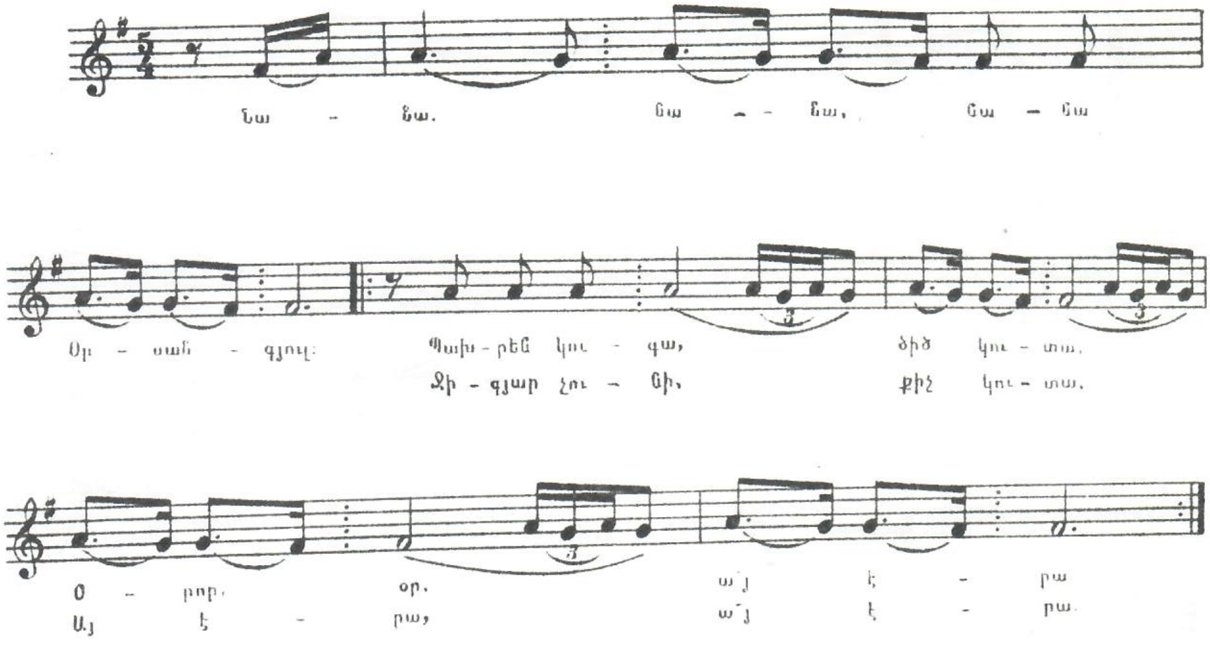

11. ՕՐՈՐ
(Ռուրի, ռուրի)

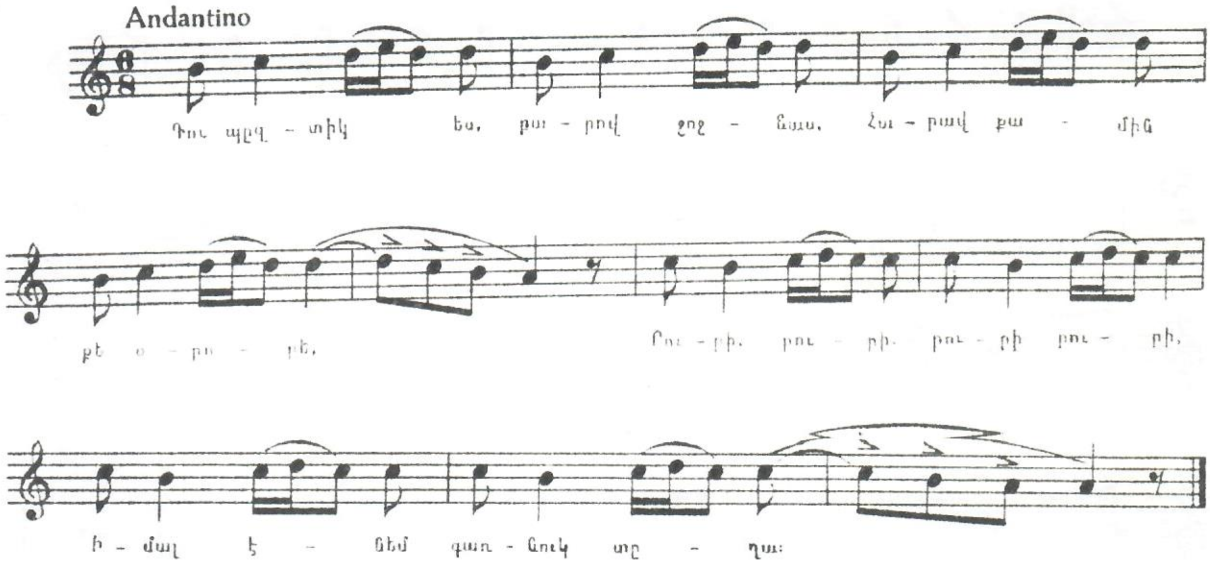

12. ՆԱՆԻԿ

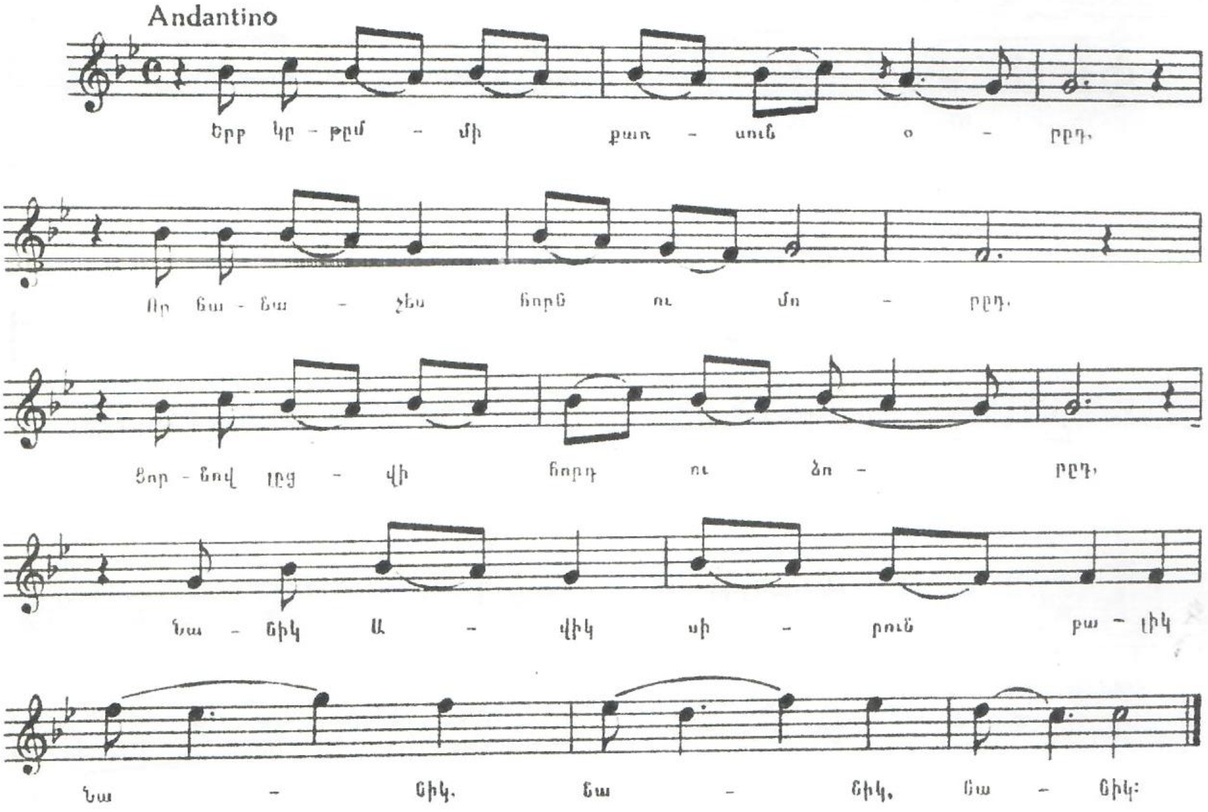

13. ԼՈՒՐԻԿ

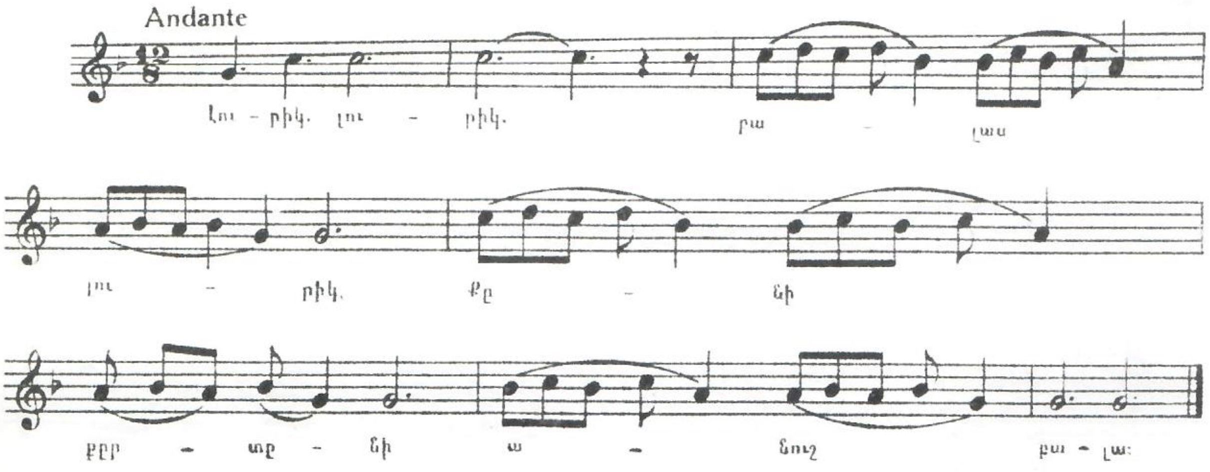

14. ՄԵՐ ՏՈՒՆ, ՁԵՐ ՏՈՒՆ ԽԱՆԱ, ԽԱՆԱ

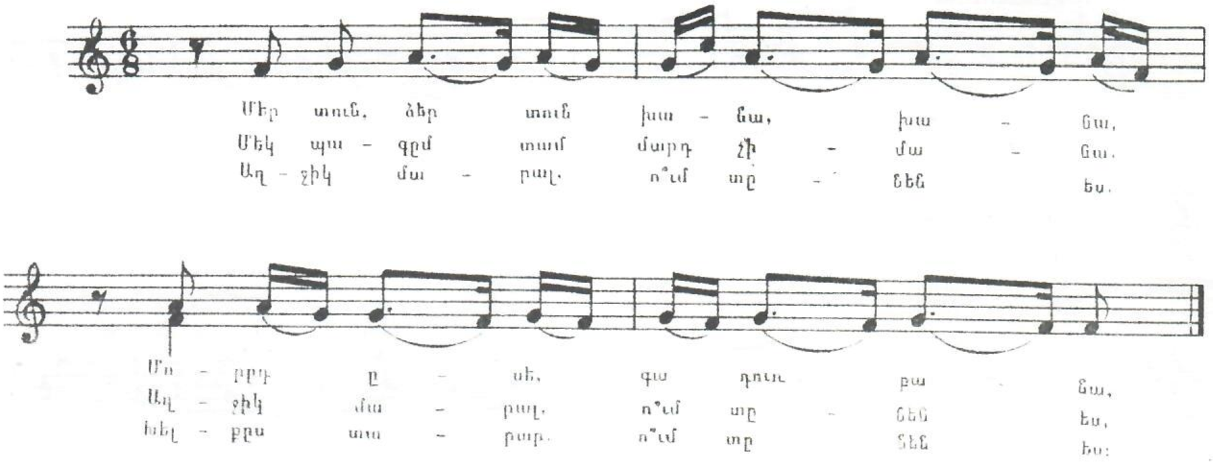

15. ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

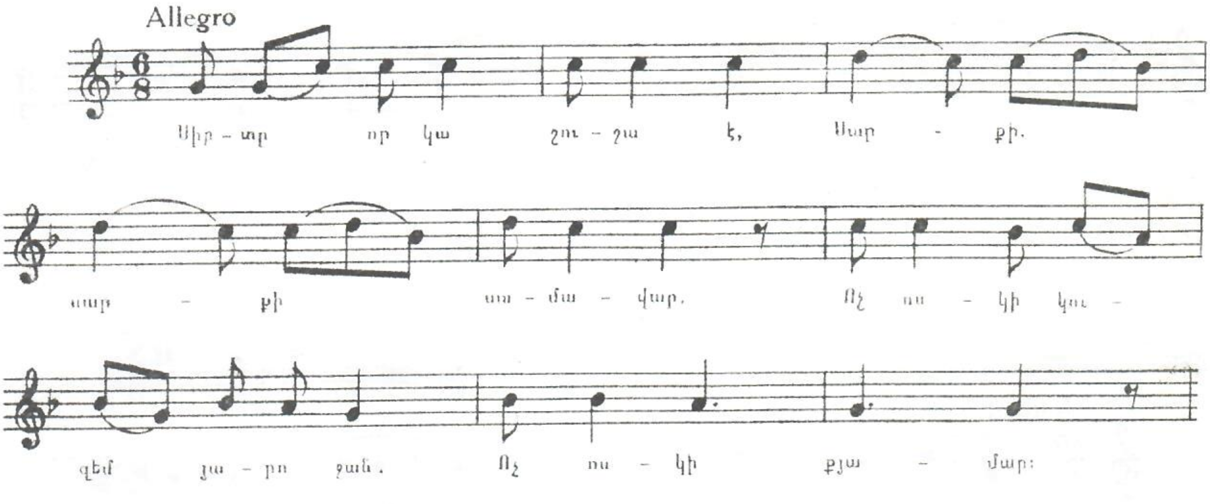

16. ՀՈՅ ՆԱՐԵ, ՋԱՆ ՆԱՐԵ

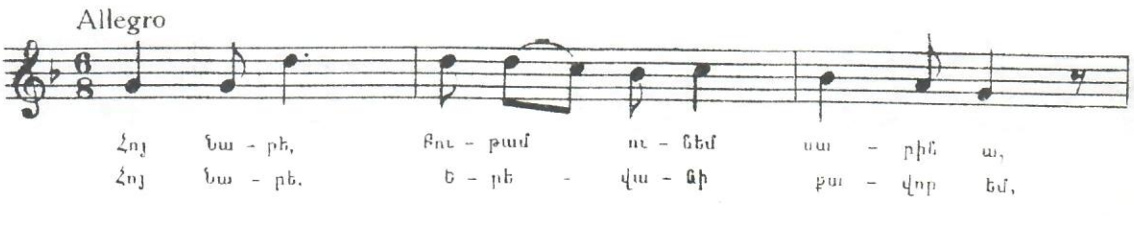

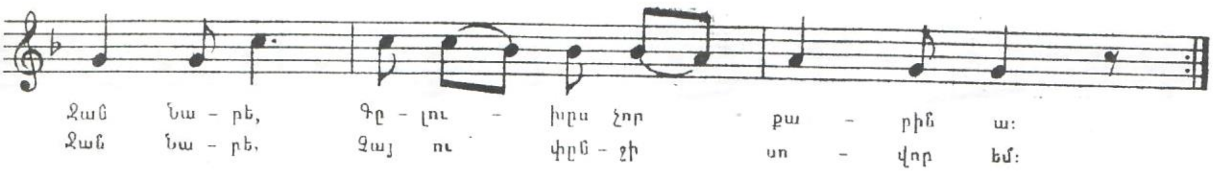

17. ԴՈՒ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՇԵՄՔԻ ՀՈՎԻՆ

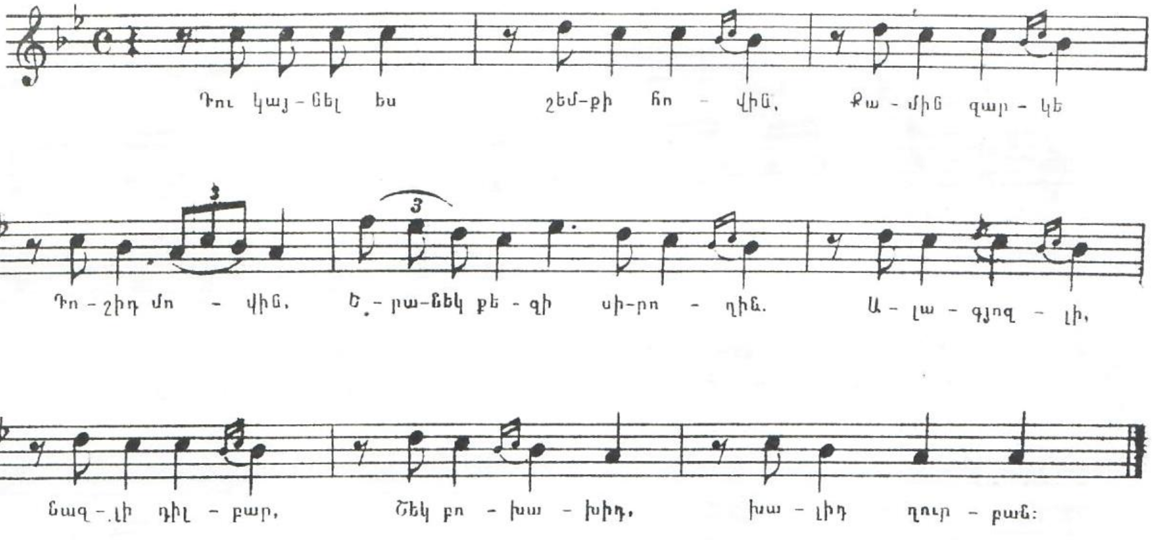

18. ՋՈՒԽՏ ԳՈՒԹԱՆ ՍԱՐ ԿԸԲԱՆԻ

Moderato

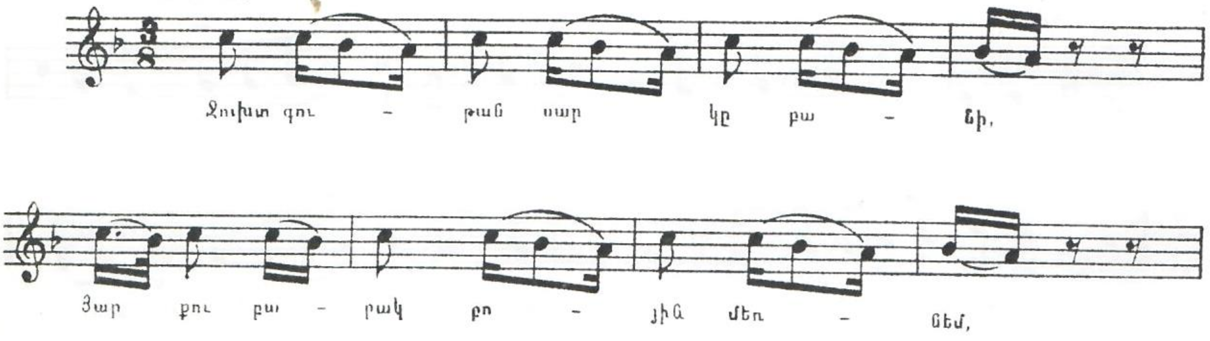

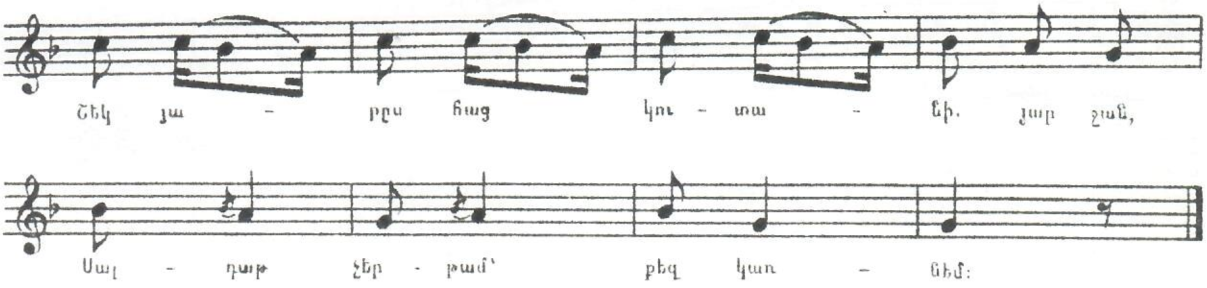

19. ՋՐՆԴՈՑԻ ԿԱԼԸ

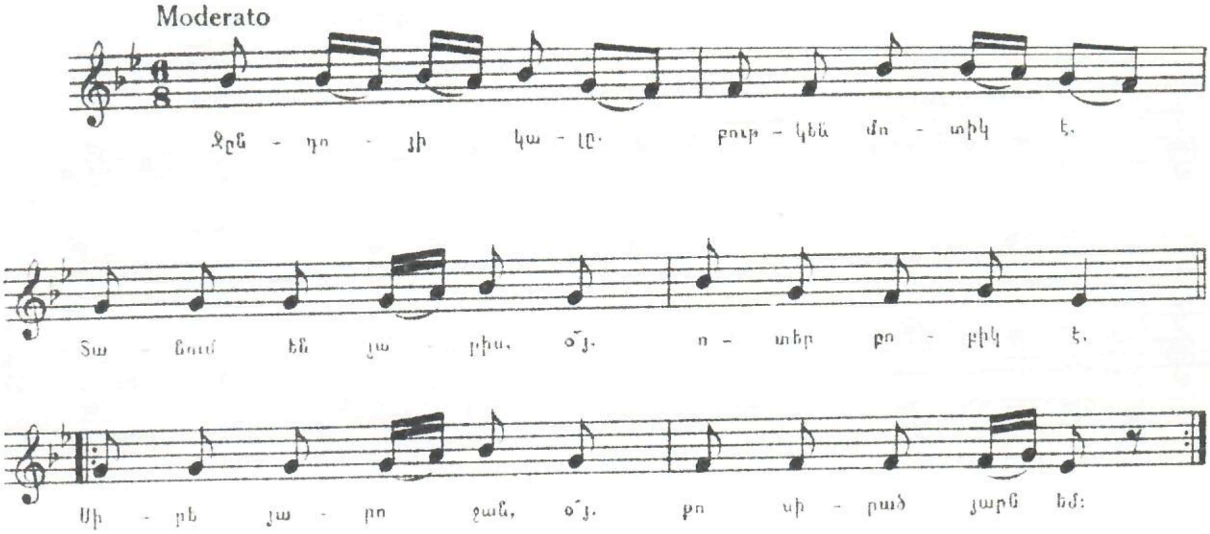

20. ՀԵ՜Յ ՋԱՆԸՄ. ՋԱՆԸՄ. ՋԱՆԸՄ

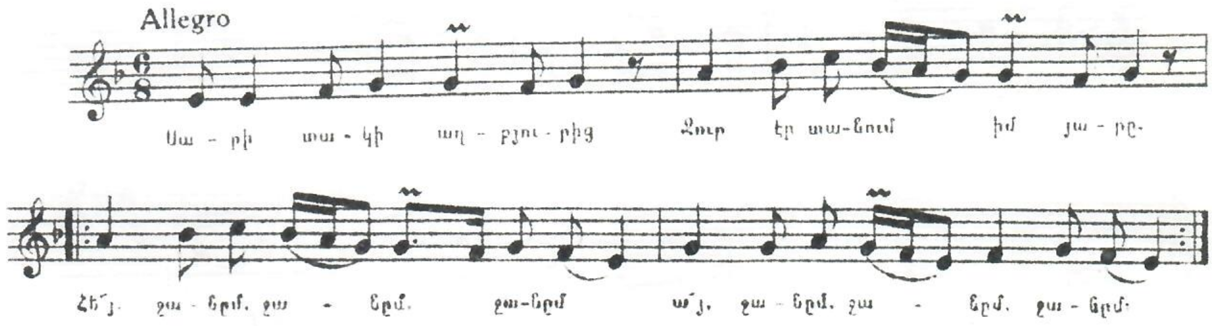

21. ՏՈՏԻԿ

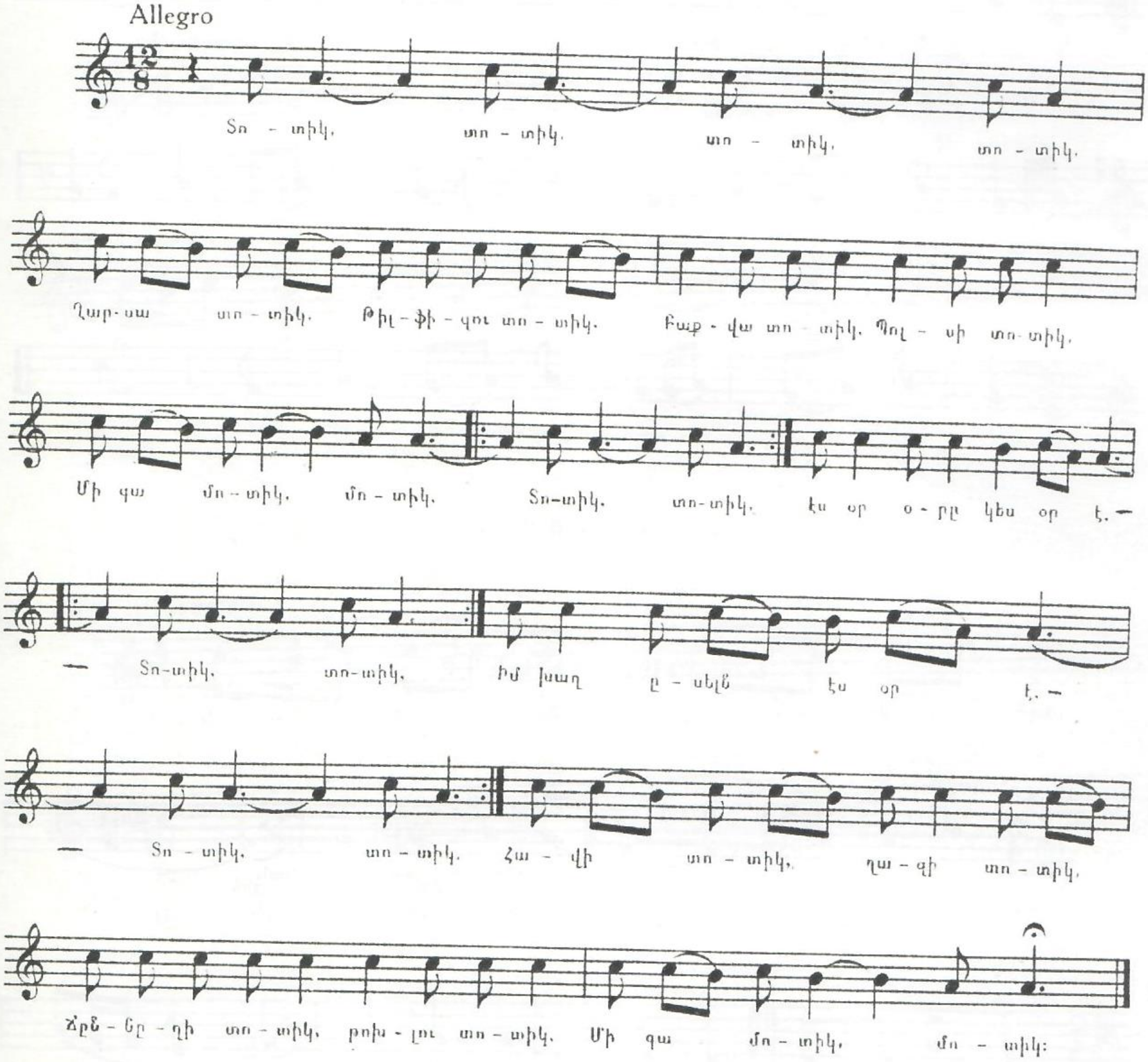

22. ԻՋԱՆՔ ՉԱՅԻՐՆԵՐԸ

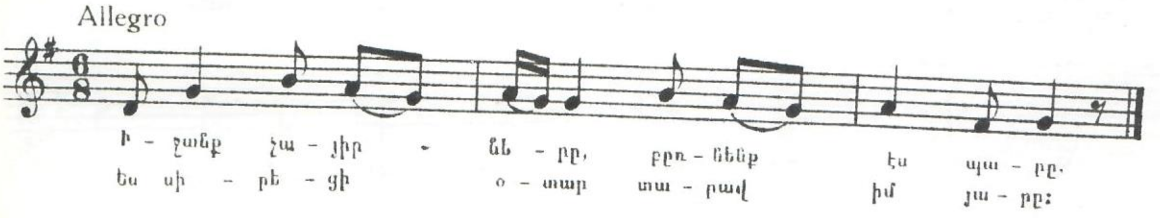

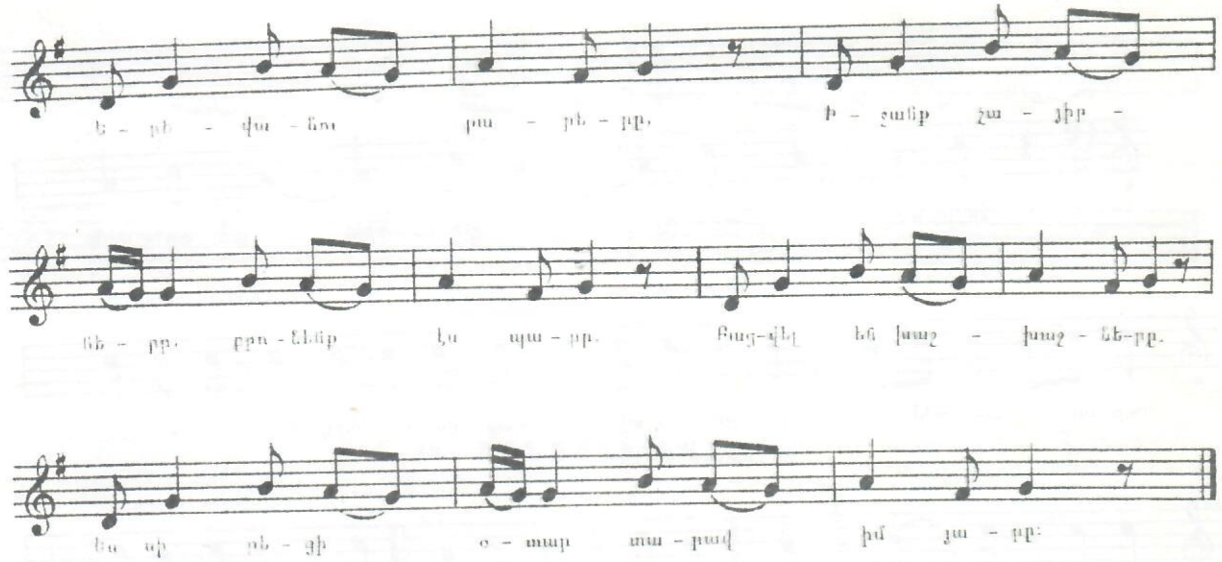

23. ԳԱՐՈՒՆԻ ԽԱՂԸ

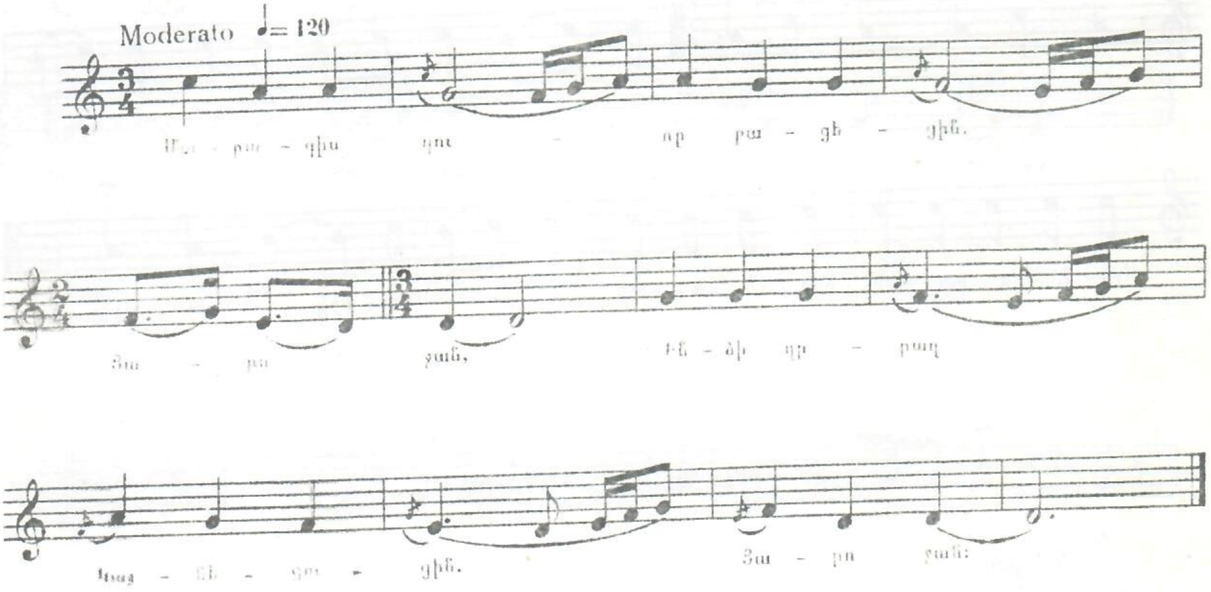

24. ԱԼԱՇԿԵՐՏՈՒ ԽԱՍՏՈՒՐ ԳԵՂԸ

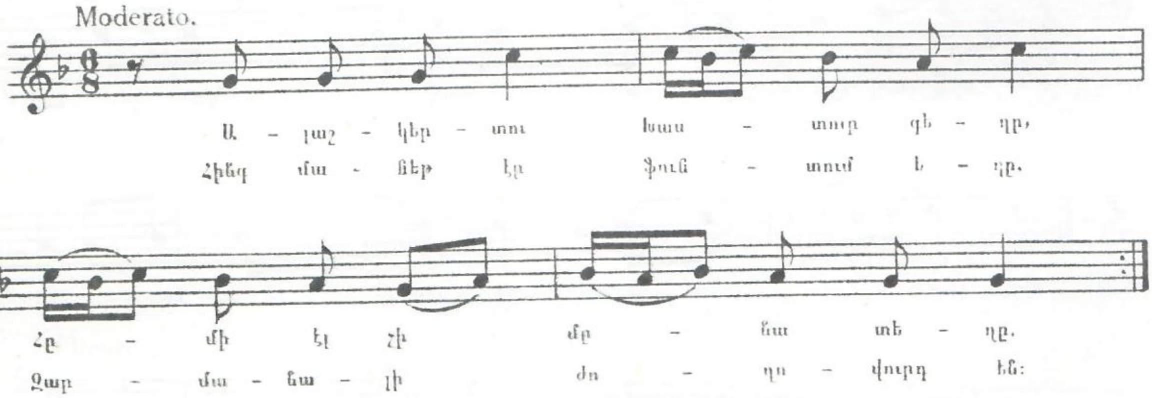

25. Ը Ռ Ե Հ Ա Ն

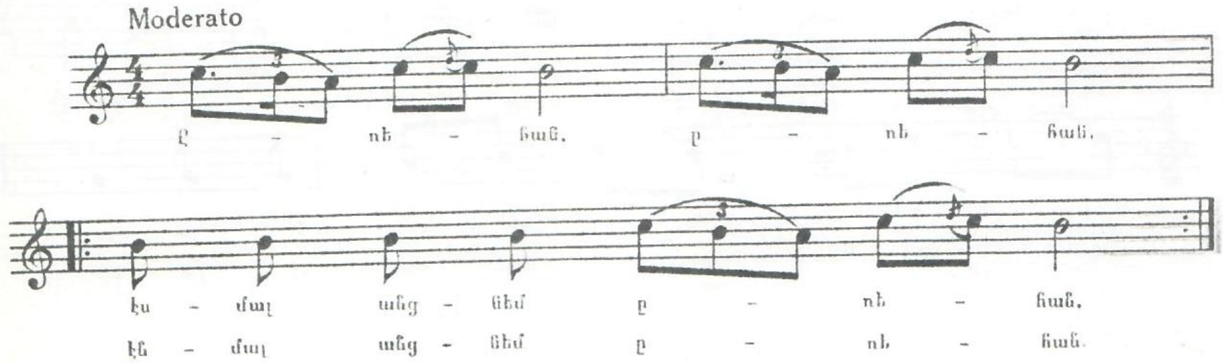

26. ՀԵԼԼԻՆՈ. ՀԵԼԼԻՆՈ

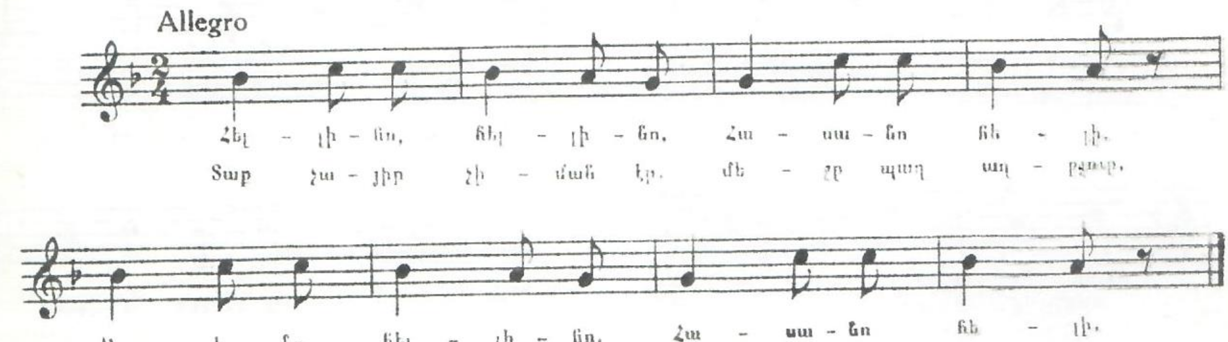

27. ՍՊԻՏԱԿ ՂՈՋԸ ՄԱՏԱՂ ԿԱՆԵՄ

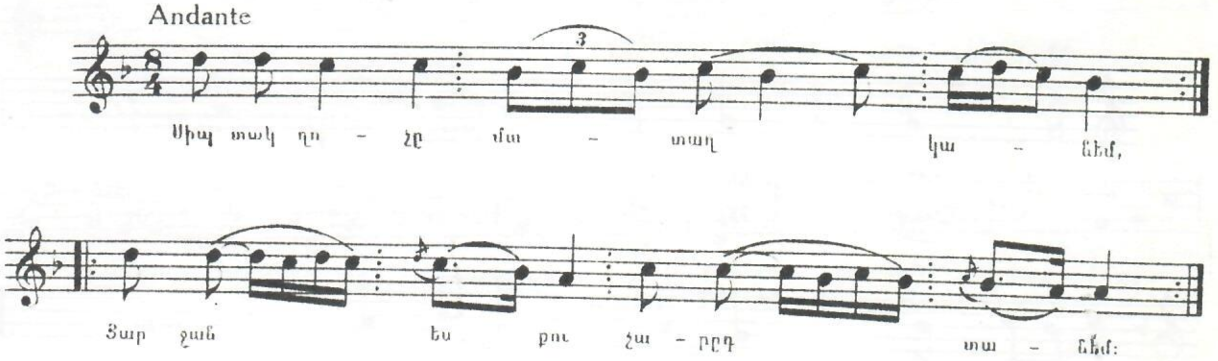

28. ՎԱՅ ԻՄ ՆԱԶԱՆԻ ՅԱՐԸ

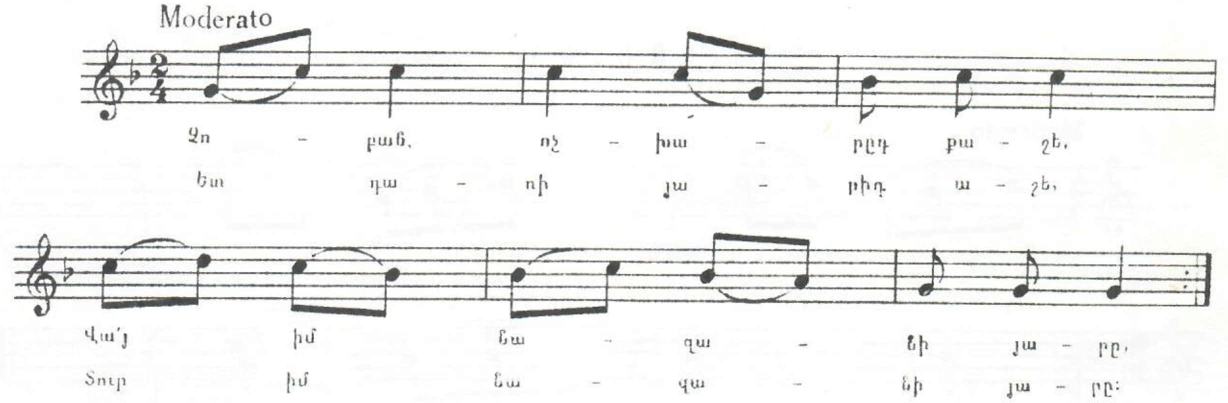

29. ԹՈՒՇԸԴ ԴԵՄ ԷՐԱ, ՊԱԳԵՄ

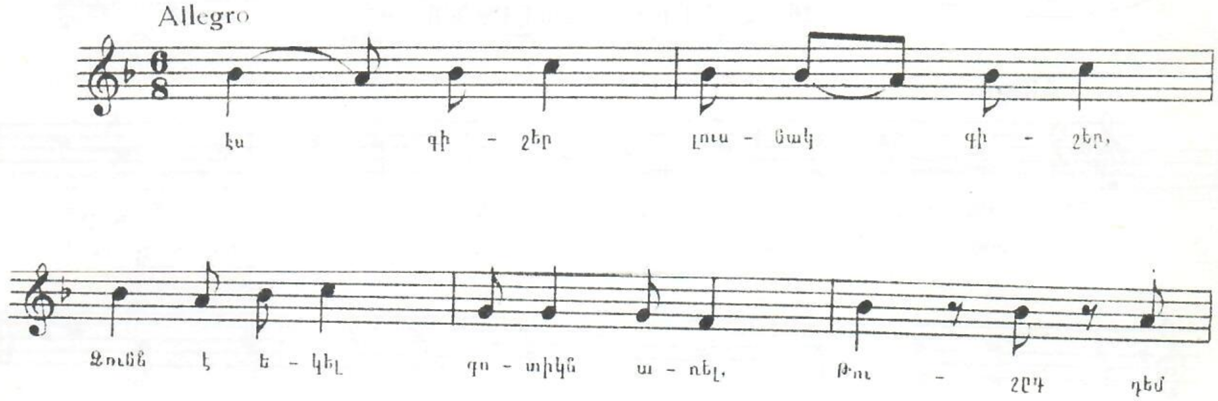

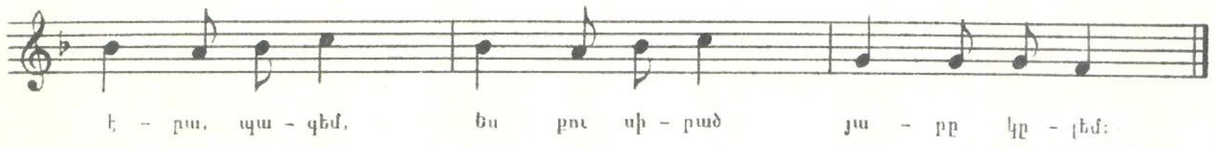

30. ԻՉԱՆՔ ՉԱՅԻՐՆԵՐԸ

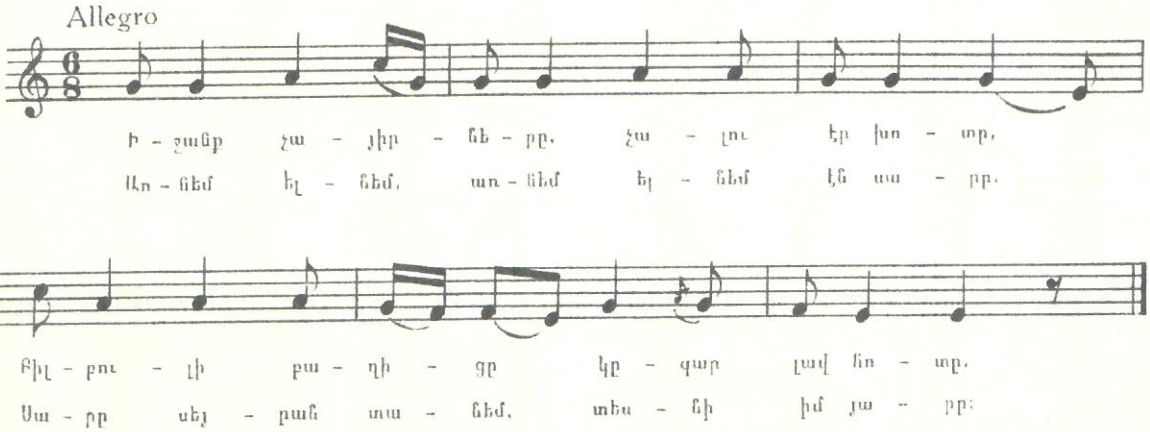

31. ՈՒՐ ՈՐ ԳԸՆԱՍ ՊԻՏԻ ԳԱՄ
(Դըլե դեջան, Ադըրբեջան)

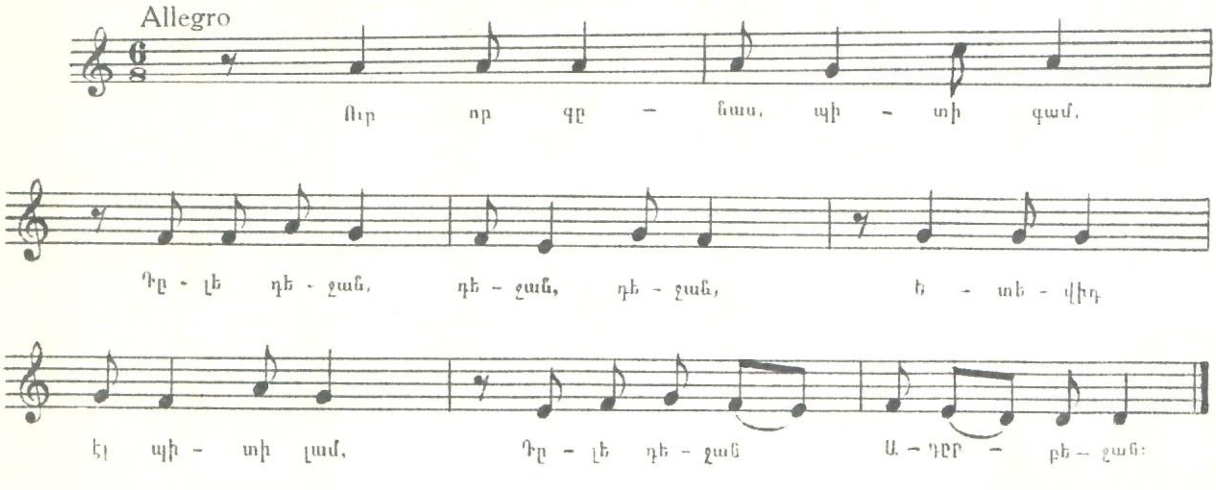

32. ՄԻ ՏՂԱ, ՄԻ ԱՂՋԻԿ

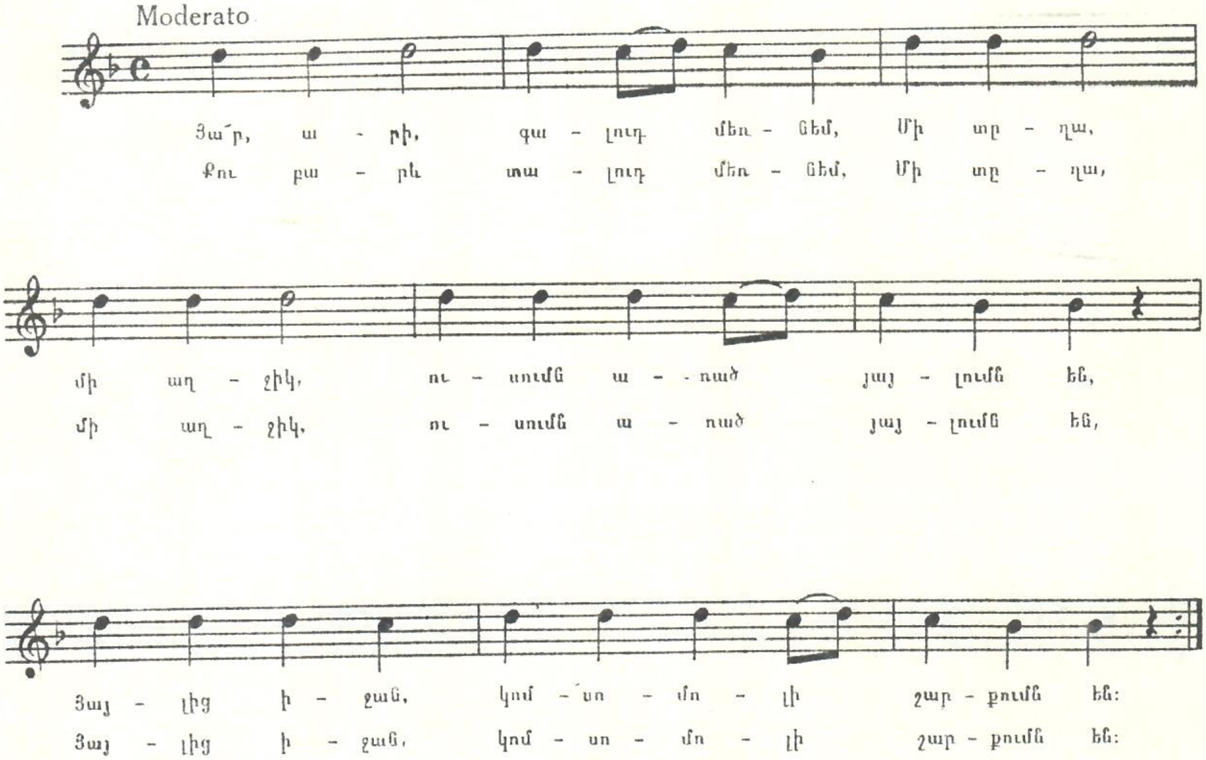

33. ՋՈԼԻ ԿՌՈՒՆԿ ԵՐԿԵՆ ՎԻԶ

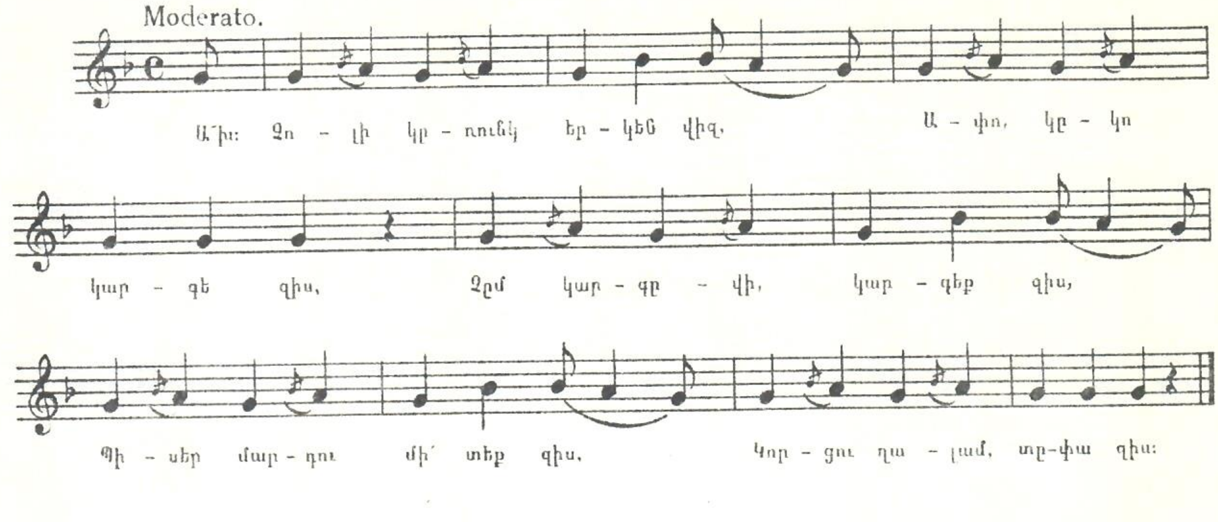

34. ՆԱԽՇՈՒՆ ԼԻԶԱՐ

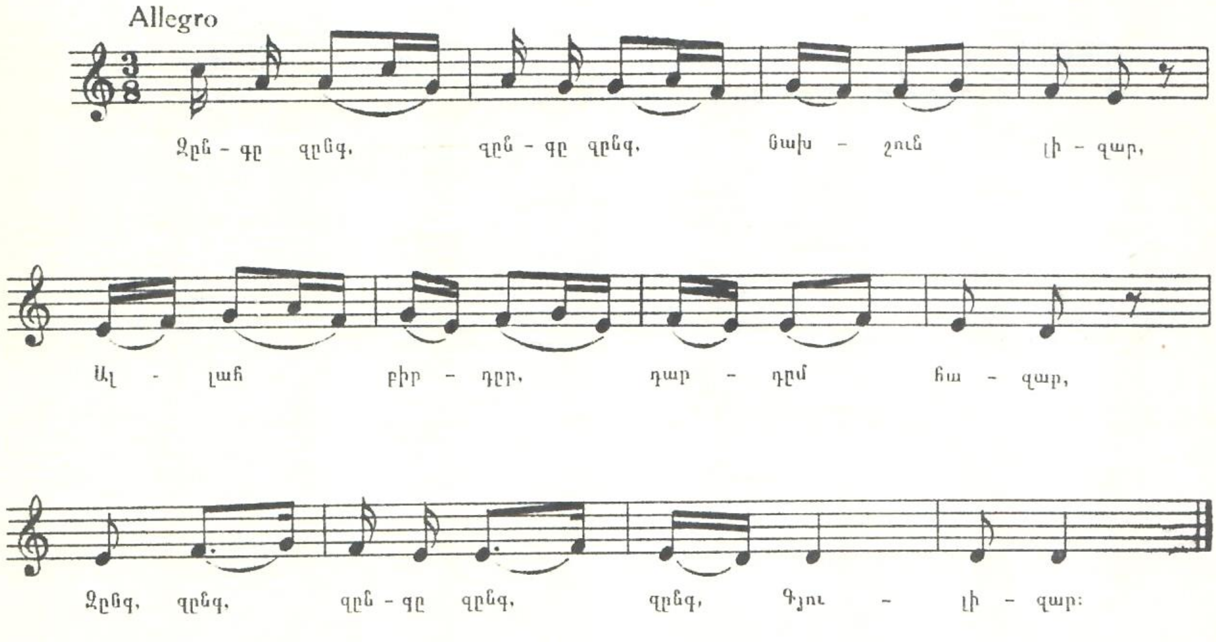

35. ԳՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ

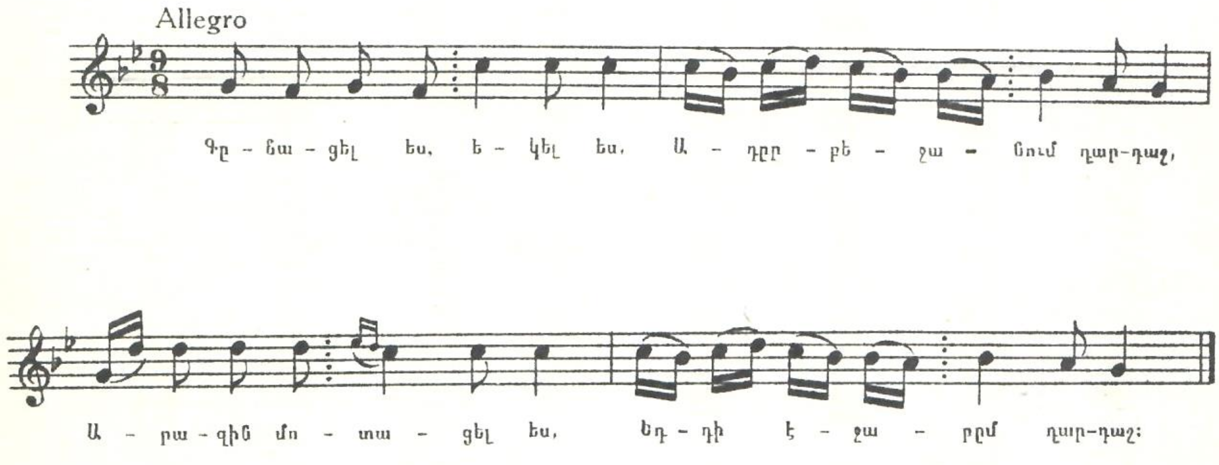

36. ԹԱՍՆ ԱՌԱ, ԳԱՑԻ ԱՂԲՅՈՒՐ
(Վա՜յ լե՛, լե՛ ու լե՛, լե՛)

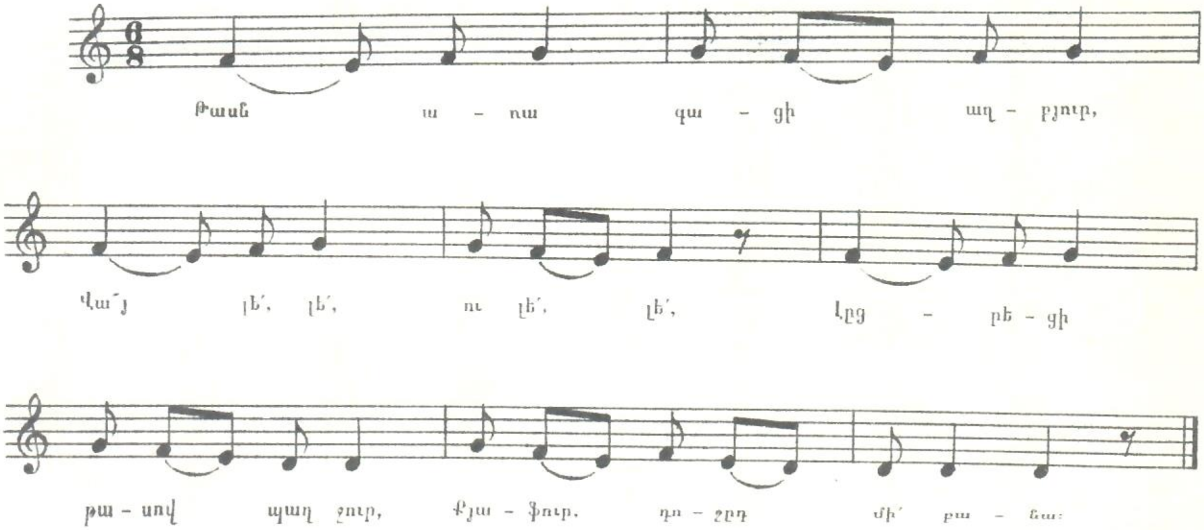

37. ՆԵՅՆԻՄՈՒ, ՆԵՅՆԻՄՈՒ

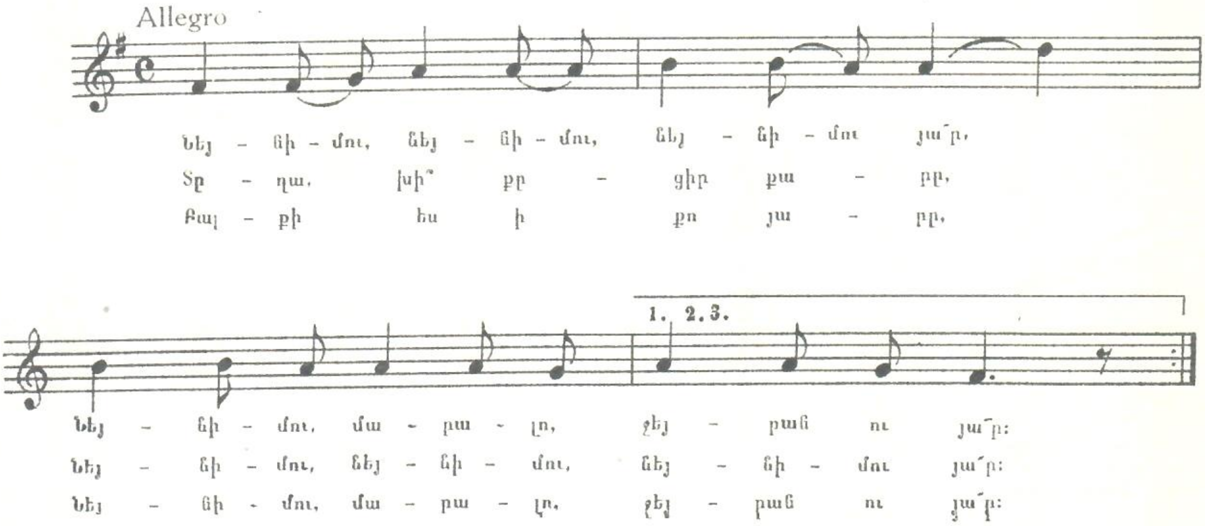

38. Ի՞ՆՉ ԱՆԵՄ ՅԱՐ ՋԱՆ

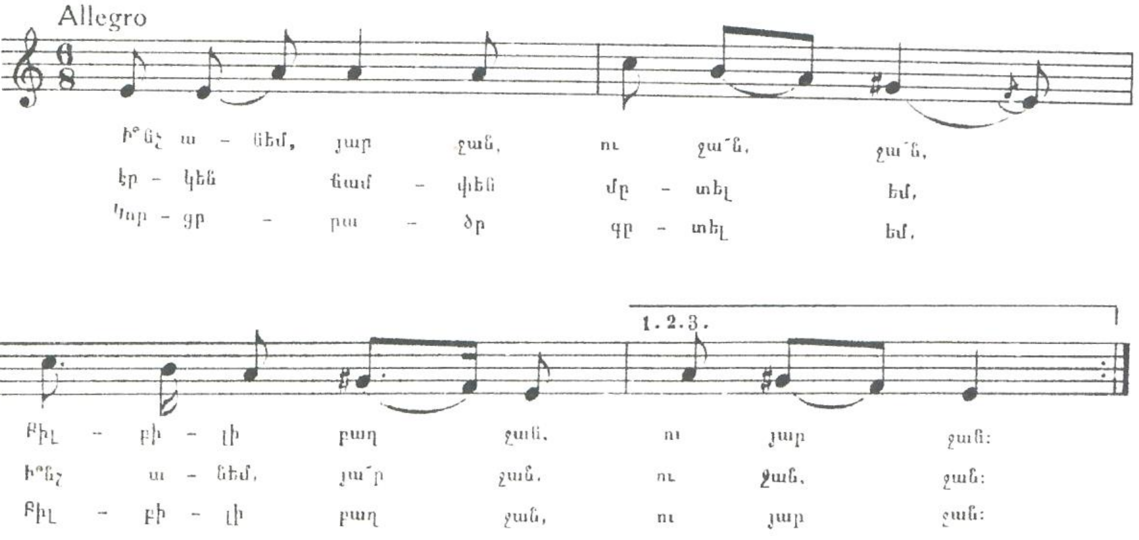

39. ՄԻ՛ ԼԱՐ, ՄԻ՛ ԼԱՐ

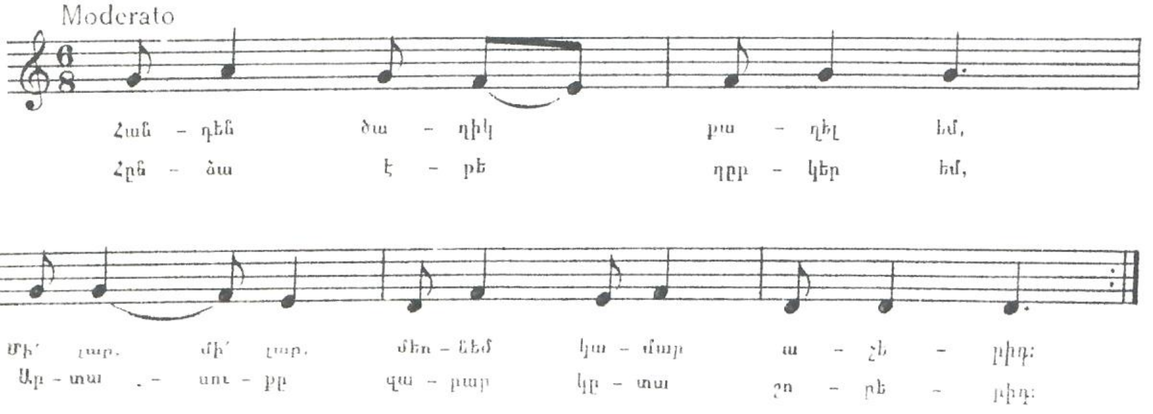

40. ՃԵՐՄԱԿ ՇՈՒՐՋԿԵՍ, ԿԱՐՄԻՐ ՑՈՒՐՋԿԵՍ

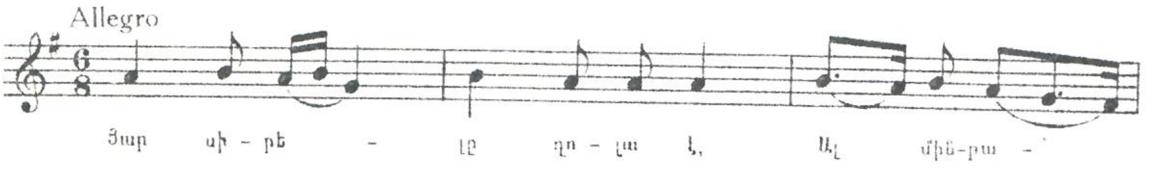

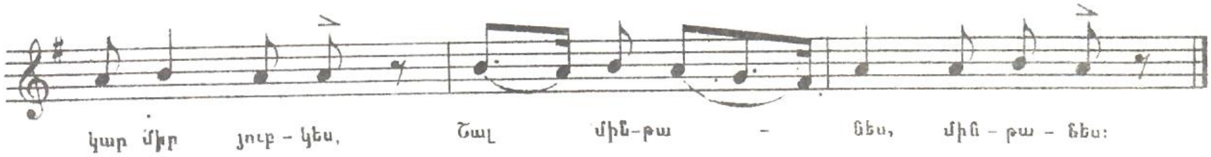

41. ՀՈ՛Պ, ՅԱՐ ՋԱՆ ԻԼԱԿԸԴ

Allegro

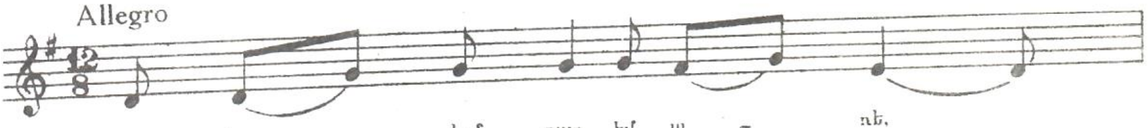

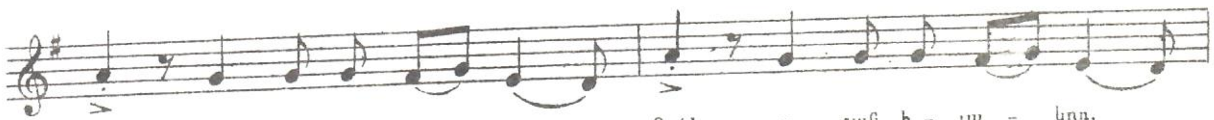

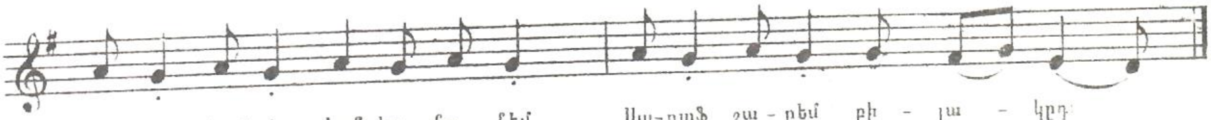

42. ՁԱԴՐԻ ՄԻՋԻ ԳՑՈՒԼ ՍԻՐՈՒՆ

Allegro

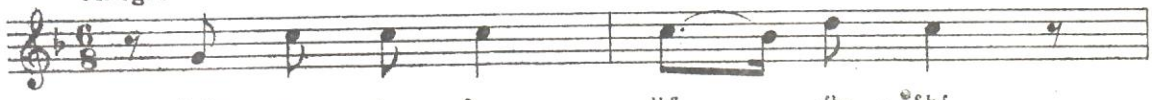

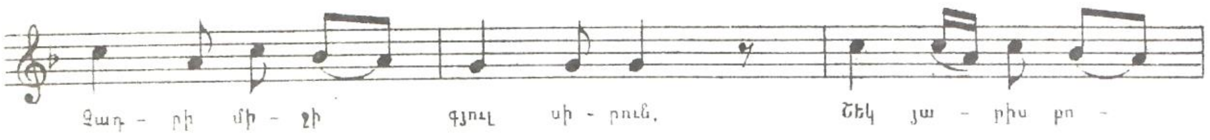

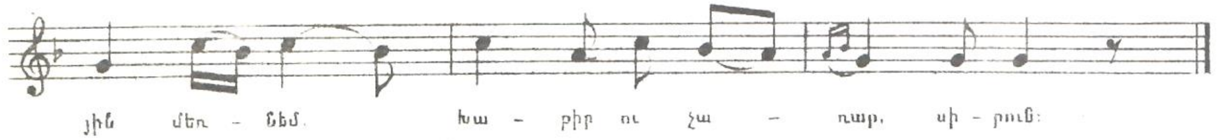

43. ՅԱՐ ՋԱՆ, ԱՐԻ ԲԱՆ ԱՍԵՄ
(Լի՛շեն լի՛շեն լի Սոնա ջան)

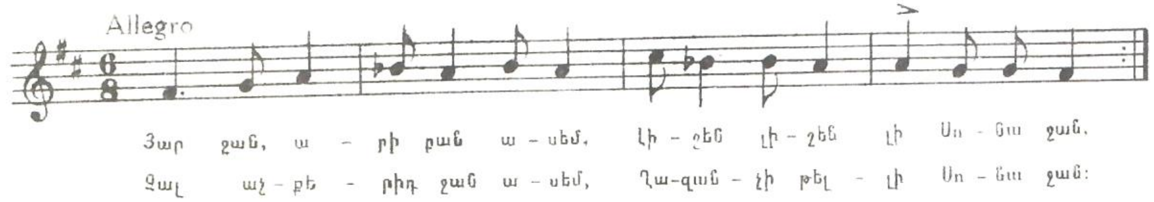

44. ՋԱՂԱՑԻՍ ԴՈՒՌԸ ՏԱՇԱԾ
(Դոշիդ ա մալուլ ույղուրմա)

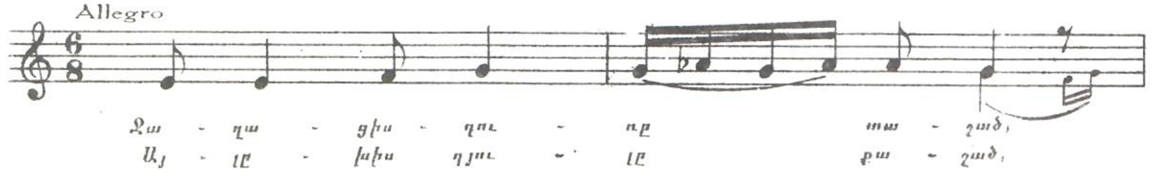

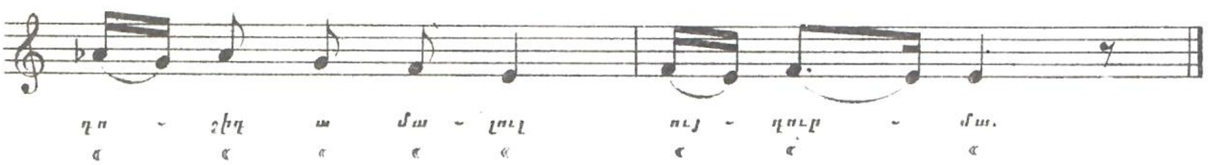

45. ԳԱՑԻՆՔ ԱՐՏԵՐ. ԲՌՆԵՆՔ ԼՈՐ

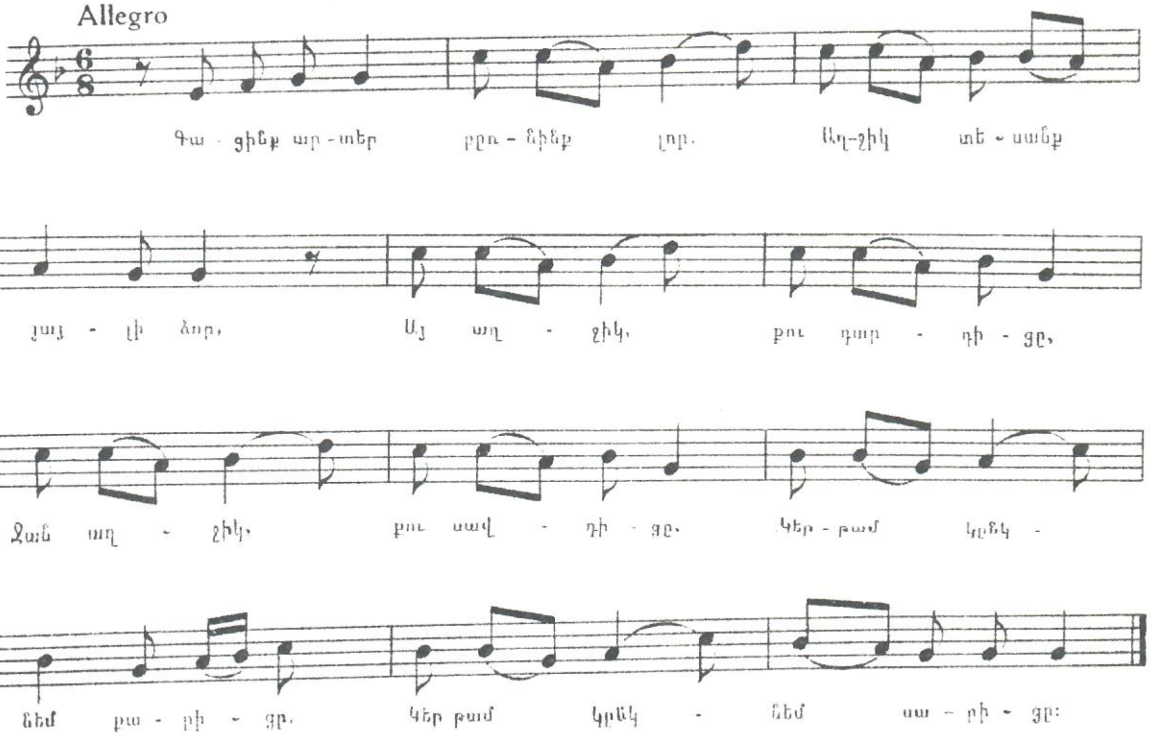

46. ՔՈՒ ԴԱՐԴԵՆ, ՔՈՒ ՍԱՎԴԵՆ. ԱՅ ՏՂԱ

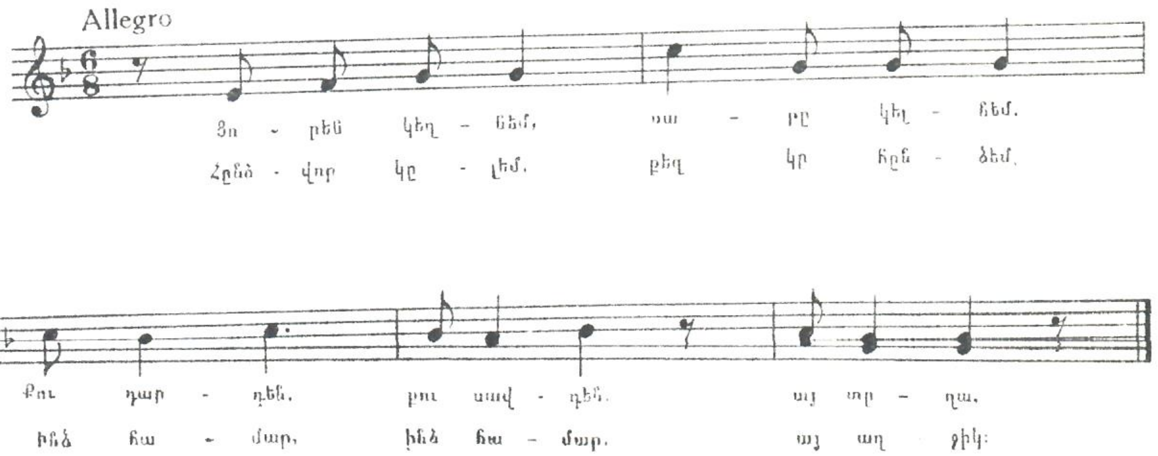

47. ՍԱՐԻ ՄՈՍԿՈՎ, ԷՐ ՅԱՐԸՍ

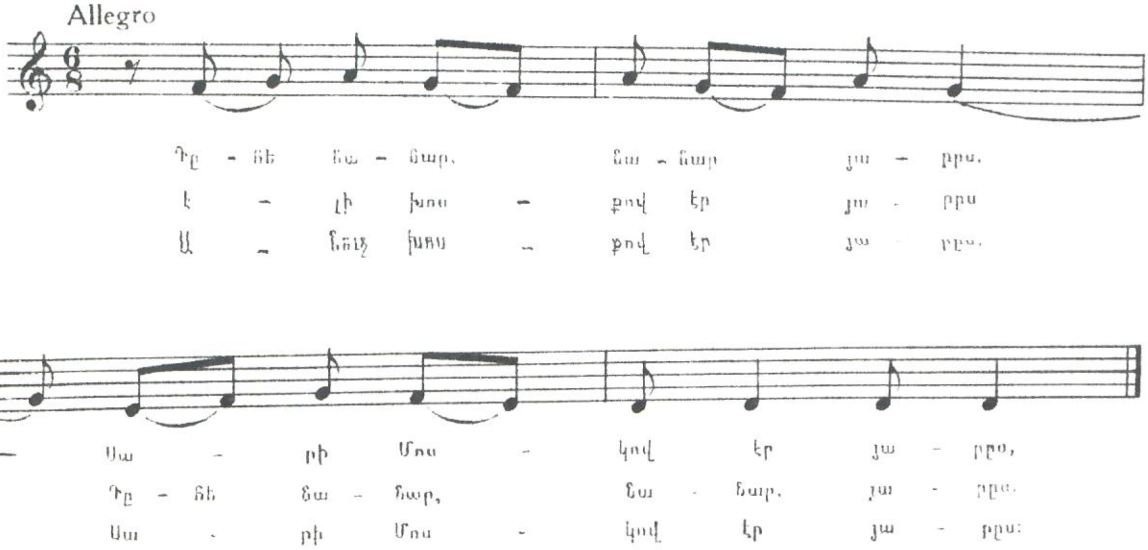

48. ԲԱՑ ԽՈՒՐՋԻՆԸԴ

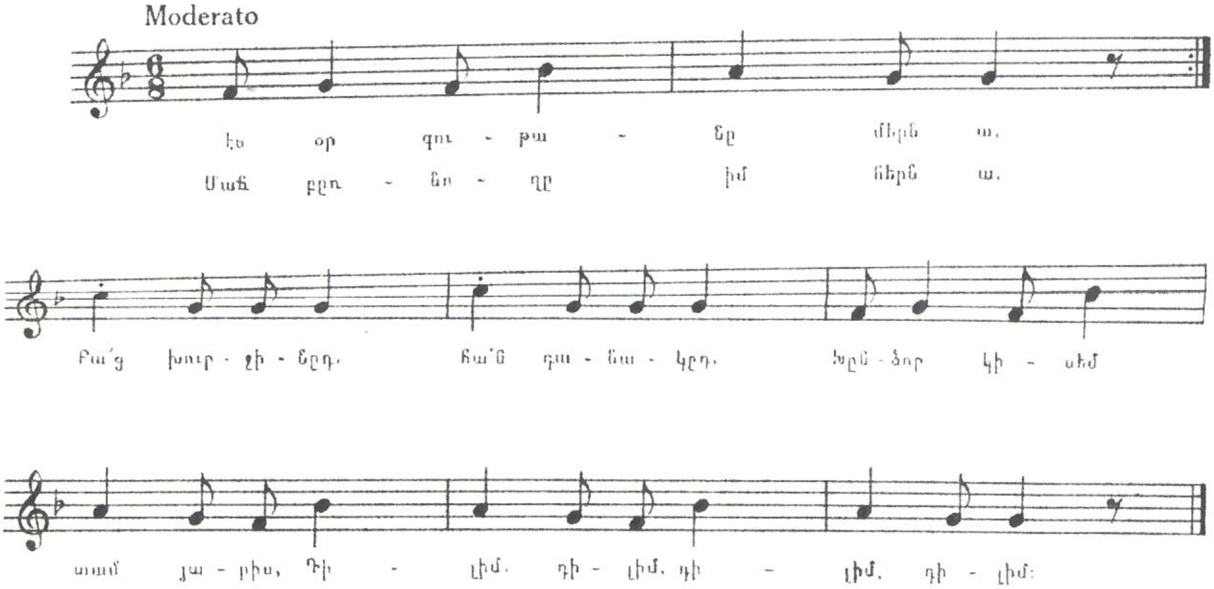

49. ՄԱՆ ԵՍ ԳԱԼԻՍ ՅԱՆԱ, ՅԱՆԱ

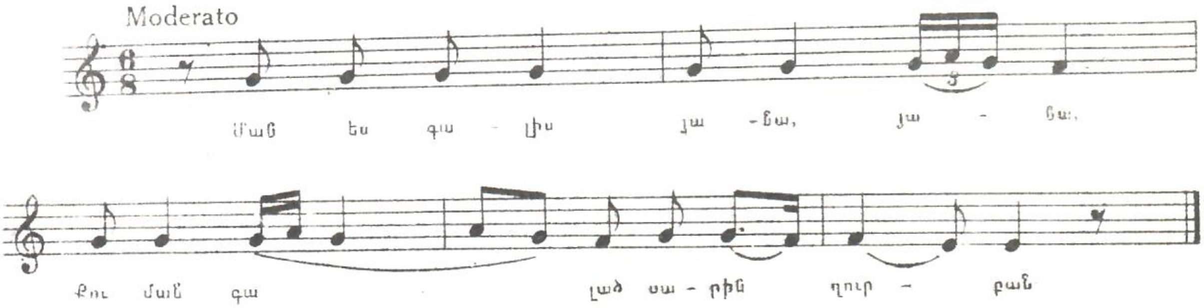

50. ՉԱՐԿԵՆՔ ԿՈՇԱ ՂԱՅԴԵՆ Է

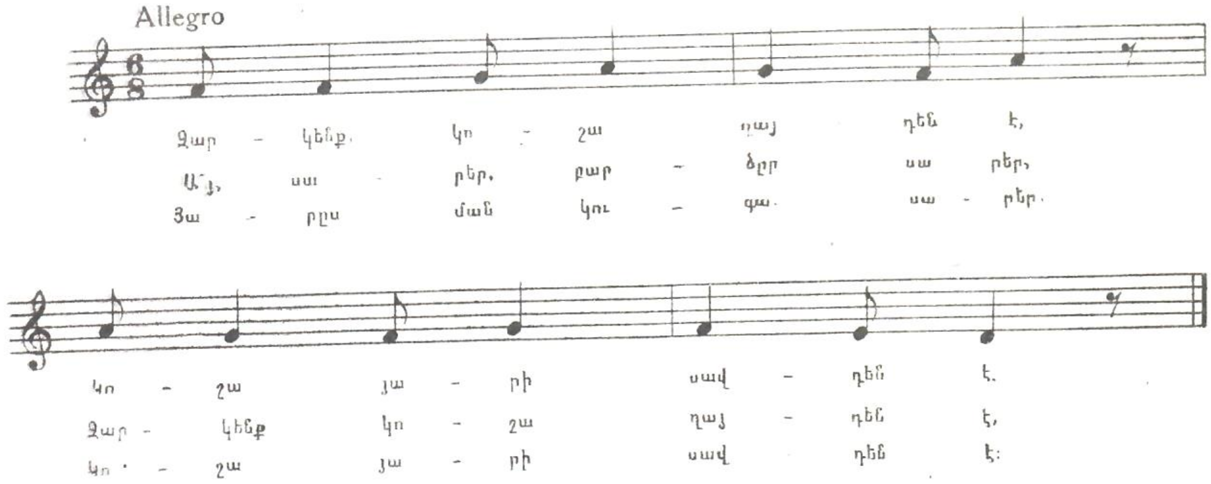

51. ԳԸՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ

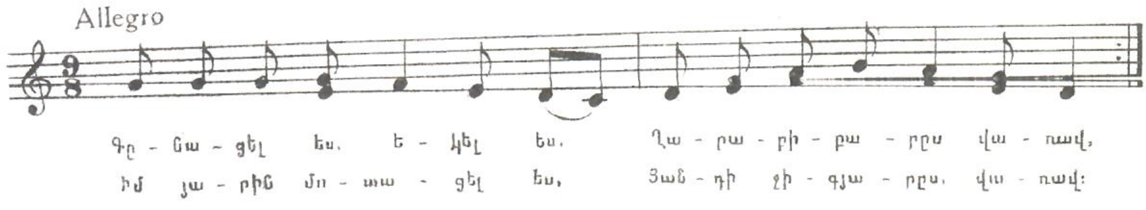

52. ԷԼԱ ԷՐԹԻԿ ՏԱՓ ԳՆԱՑԻ

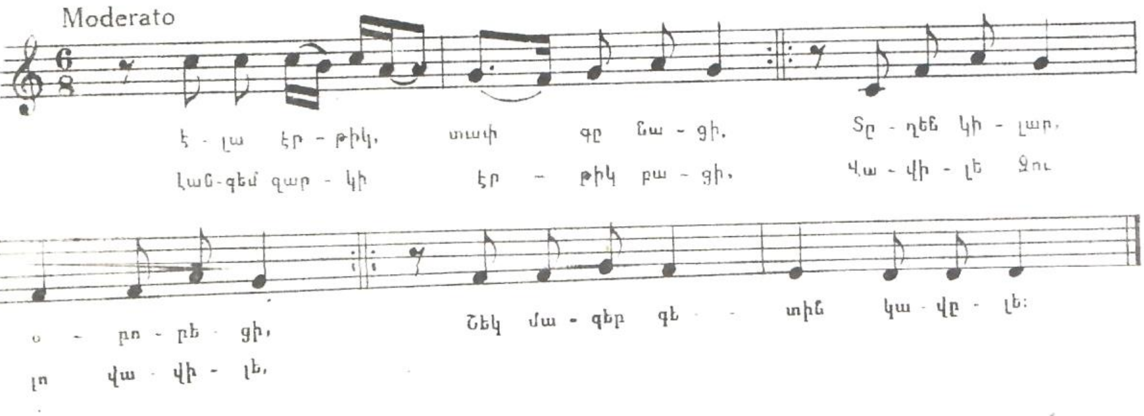

53. ԱԼԱԳՅԱԶԸ ՄԵԶ ՄՈՏԻԿ
(Հյուր ու մալամ է յարխ)

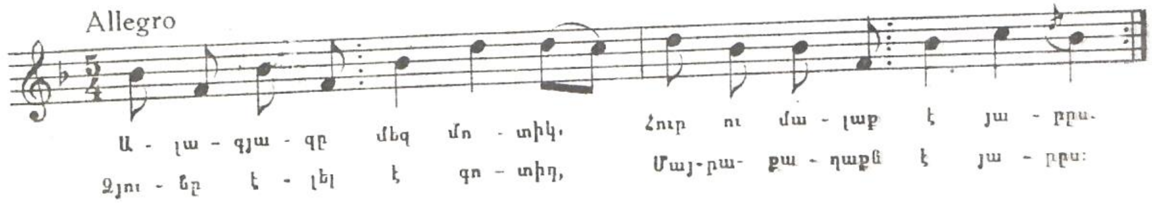

54. ՉԻՉԻԿ ԳՈՒ ՇԱԼԵ

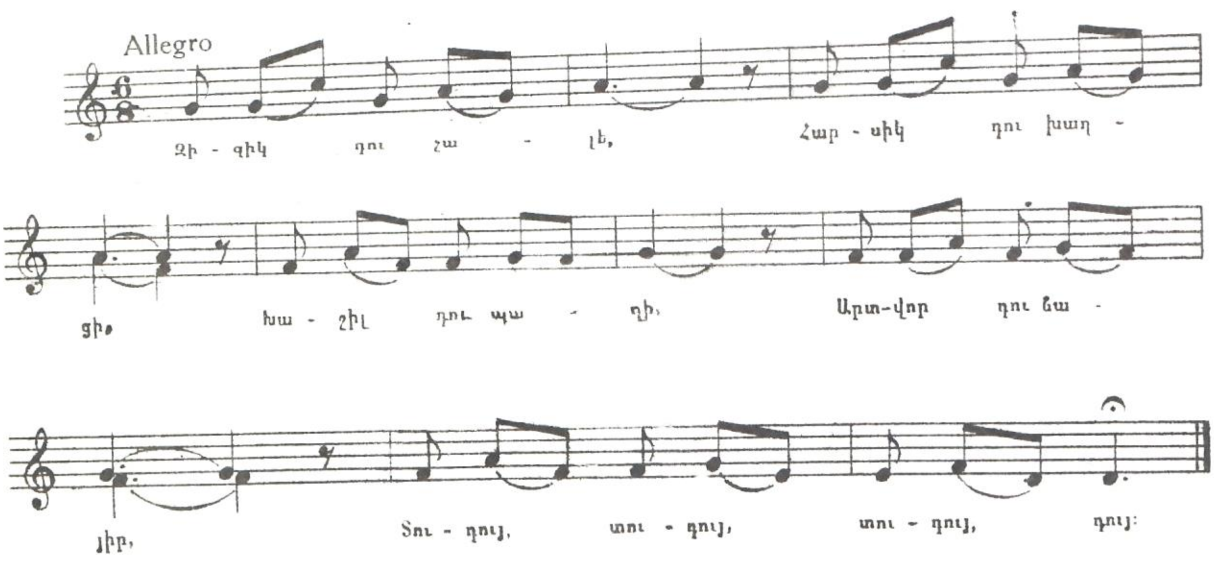

55. ՀԱՄ ԳՅՈՒԼ, ՀԱՄ ՎԱՐԴ

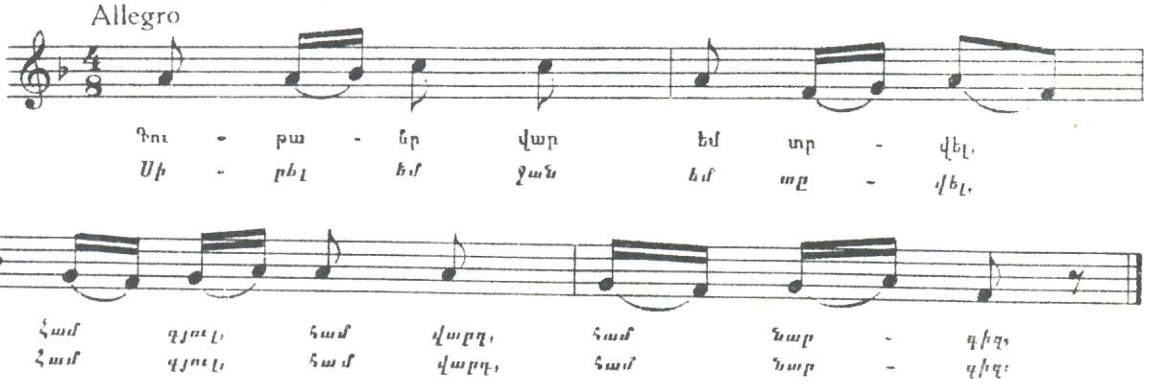

56. ԴՈՄԲԱՐԻ ՋԱՆ, ԴՈՄԲԱՐԻ

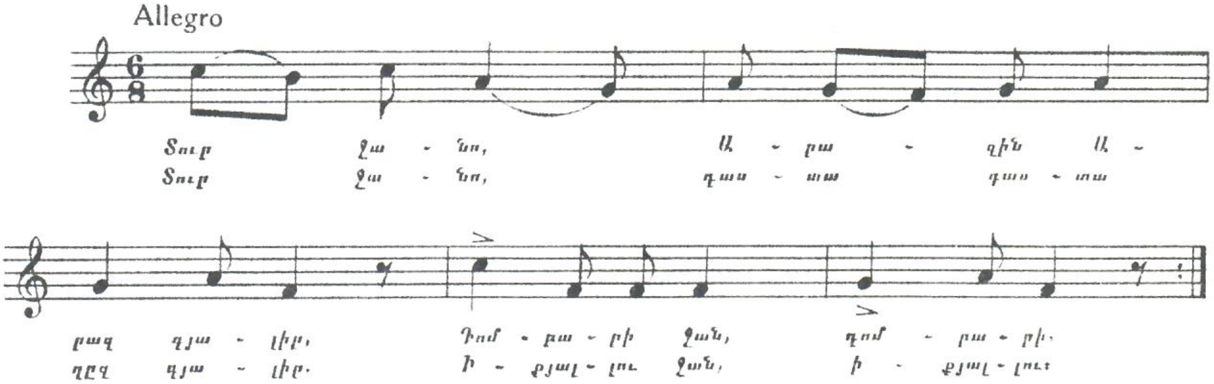

57. ՅԱ՛Ր, ԱՂՋԻ, ԵԿԱՎ ՕՐԵՐԸԴ
(Լաչչի մանա, սաչչի մանա)

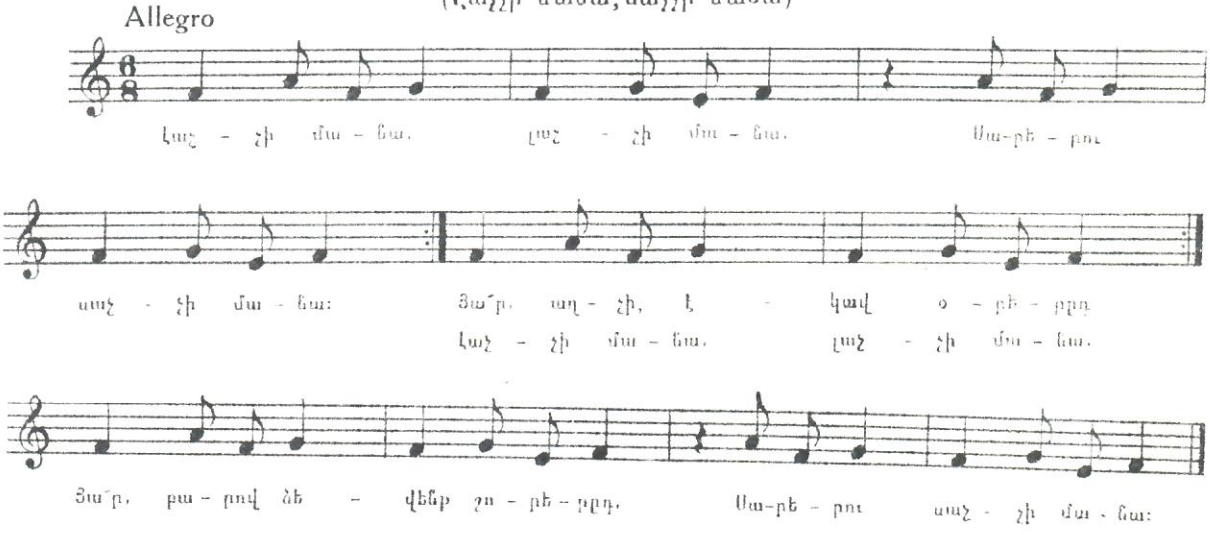

58. ՅՈԹԸ ՋՈՐ, ՅՈԹԸ ԳԻՇԵՐ

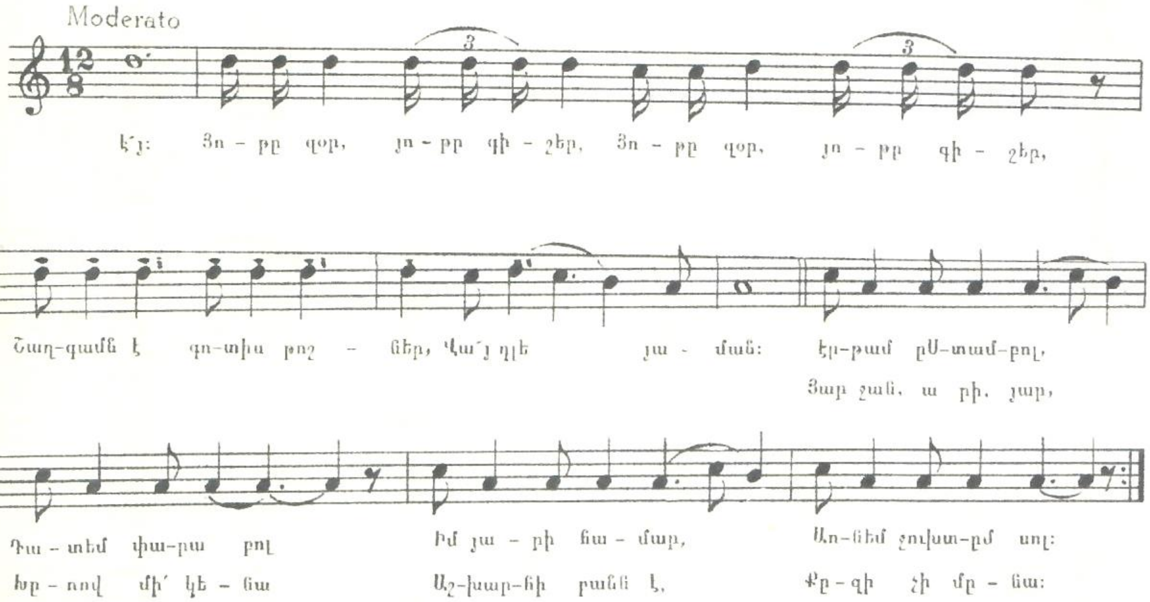

59. ՋԱՂԱՑՊԱՆՆ ՈՒ ԿԻՆԸ

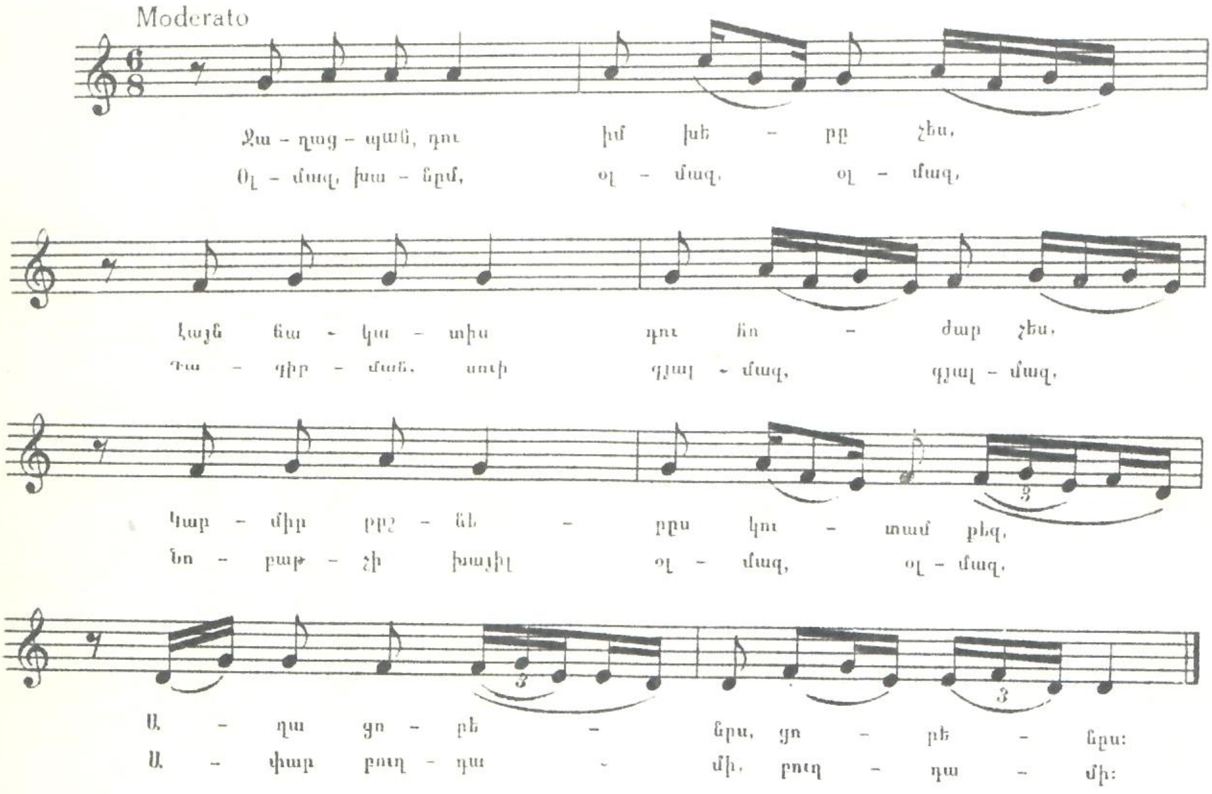

60. ՋՈՒԼՈ

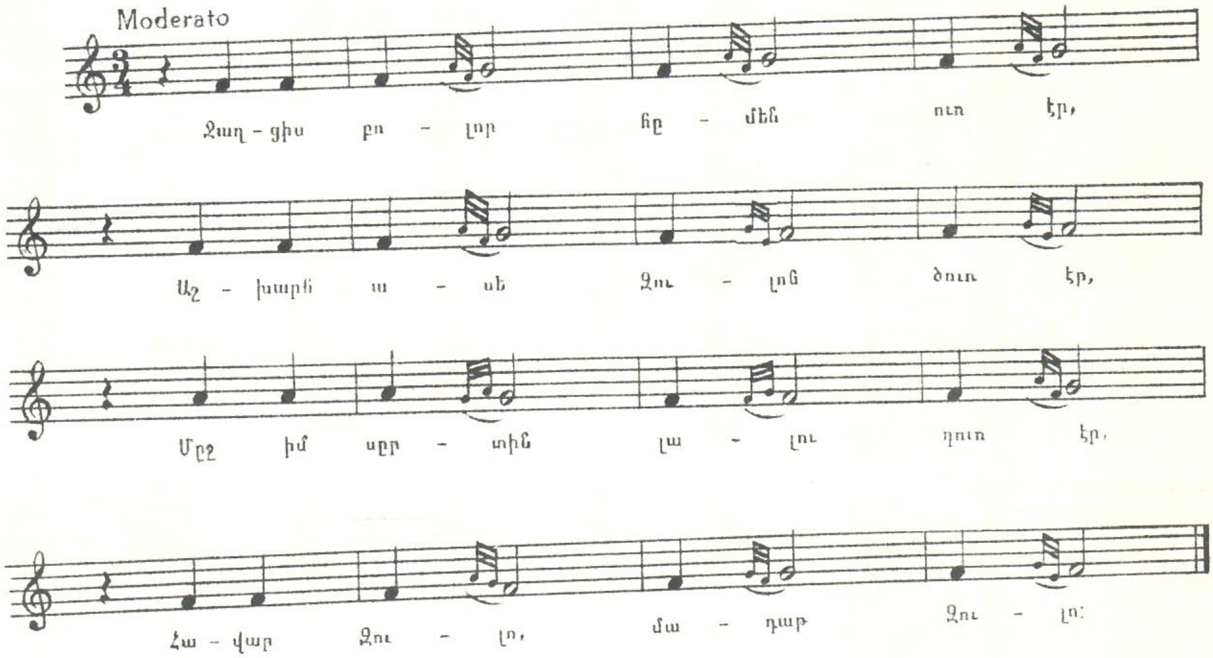

61. ՀՈ՛Պ, ՉԱՐԴԵՔ, ՉԱՐԴԵՔ, ՉԱՐԴԱԼԱ

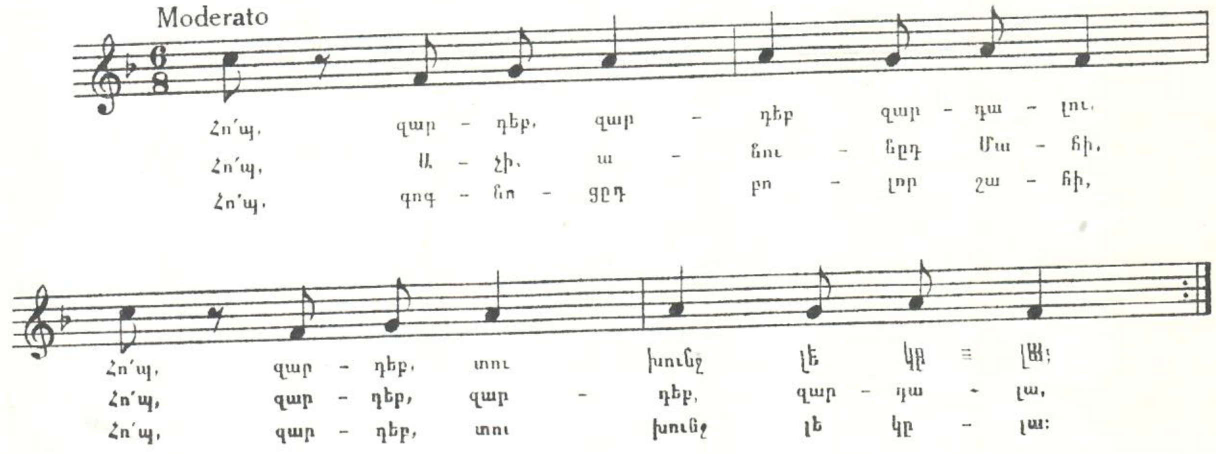

62. ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

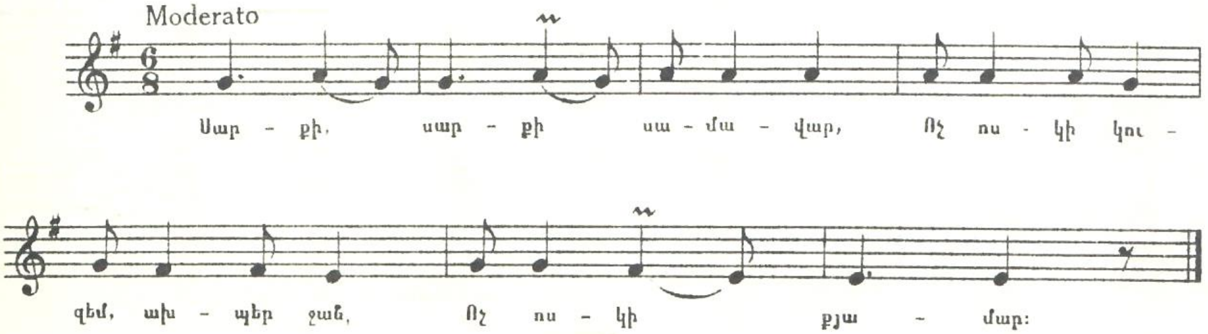

63. ՉԸՄՓԻԿ. ՉԸՄՓԻԿ ՉԱՐԻՆ Է

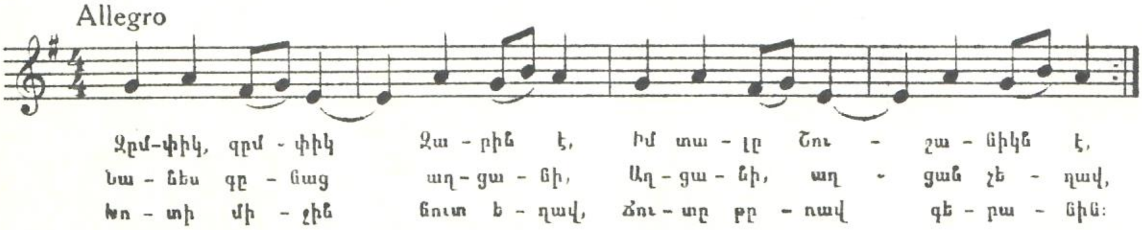

64. ՅԱՐ ՏՈՒԴԻ ՋԱՆ

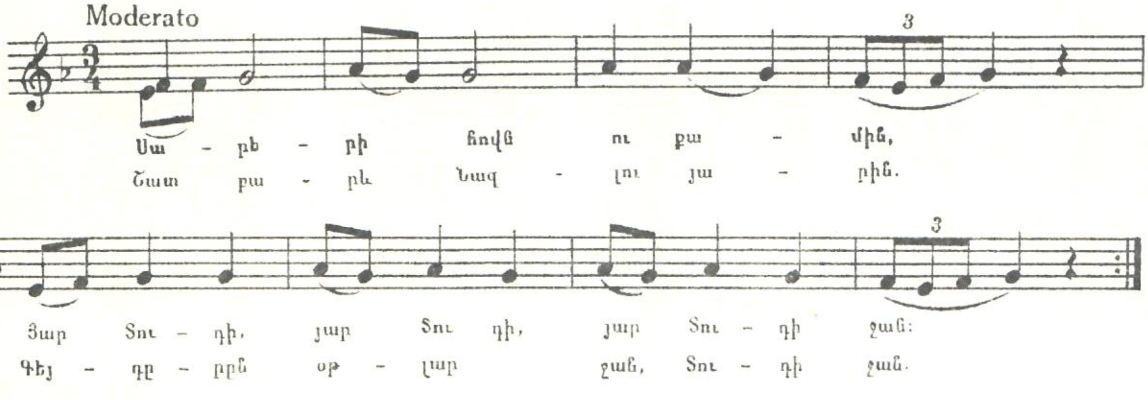

65. ԳՅՈՒՂԵՐԻ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ

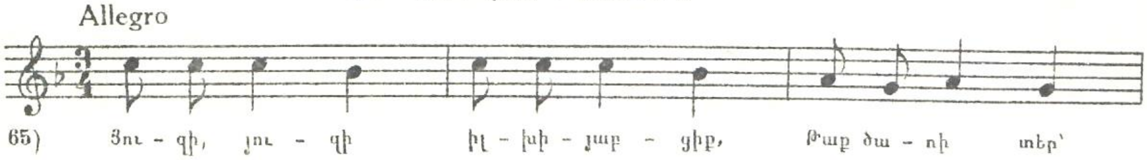

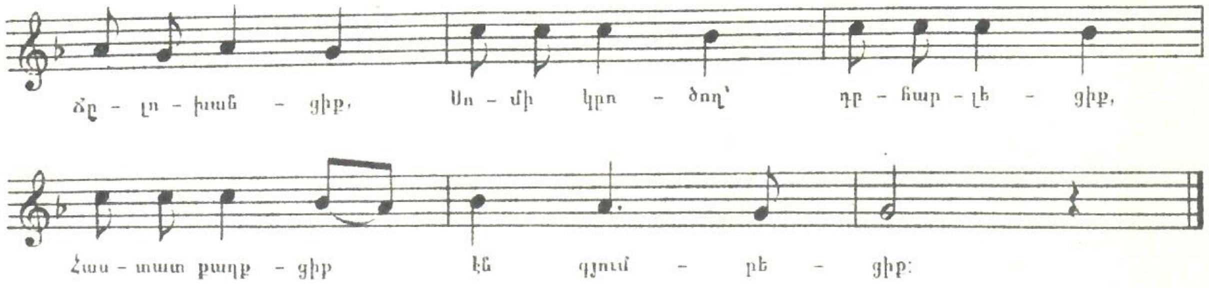

66. ԴՈԼԱՐ. ԴՈԼԱՐ. ԴՈԼԱՐԸ

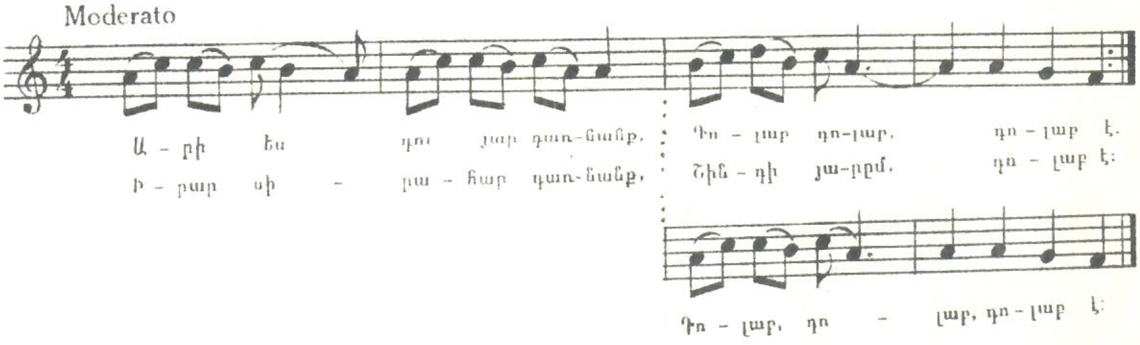

67. ԱՌՎԸ ԱՌՈՒ ԵՄ ԹՌՆԵ

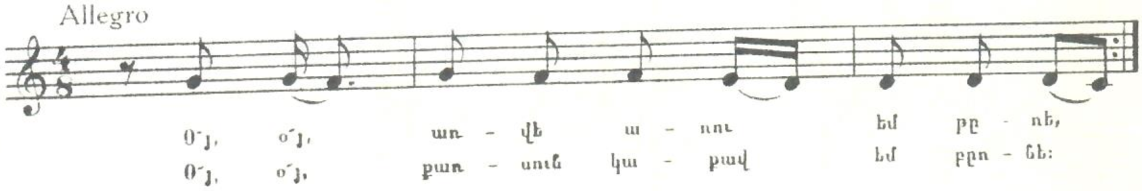

68. ՀՈՎ ԱՐԵՔ ՍԱՐԵՐ

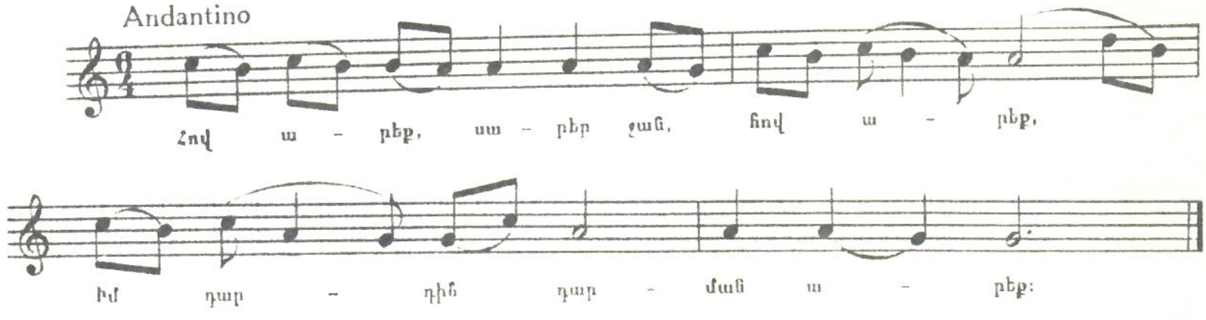

ԿՈՏԱՅՔ-ԱԽՏԱ

69. ՋԱՂԱՑԸՍ ՊԱՏԻԿ ՊԱՏԻԿ

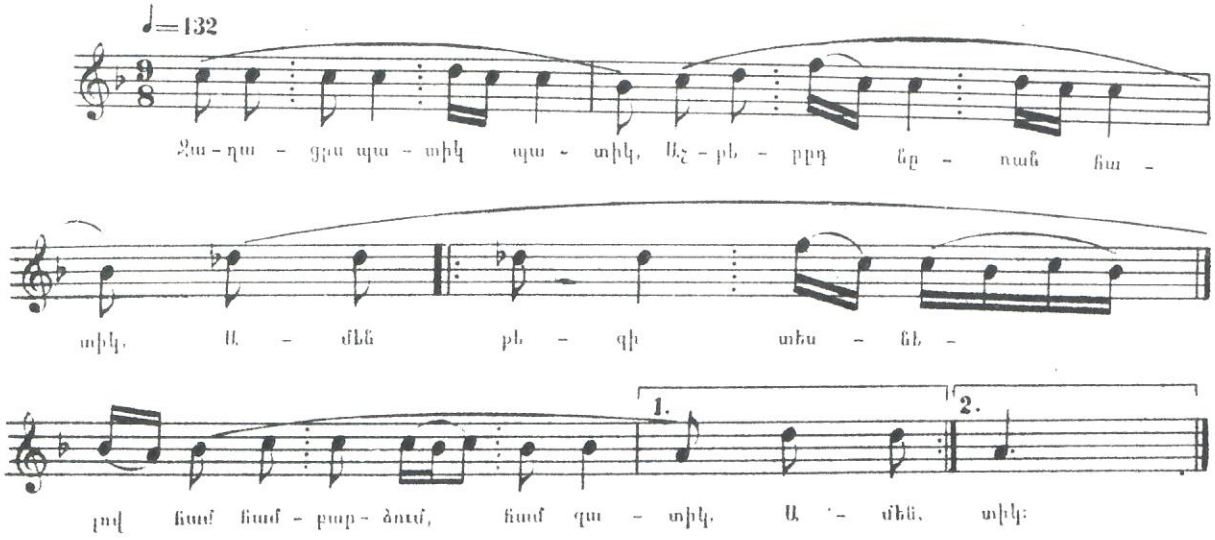

70. ԲԱՐԱԿ Է ԲԱԺԸԴ. ԿՌՈՒՆԿ

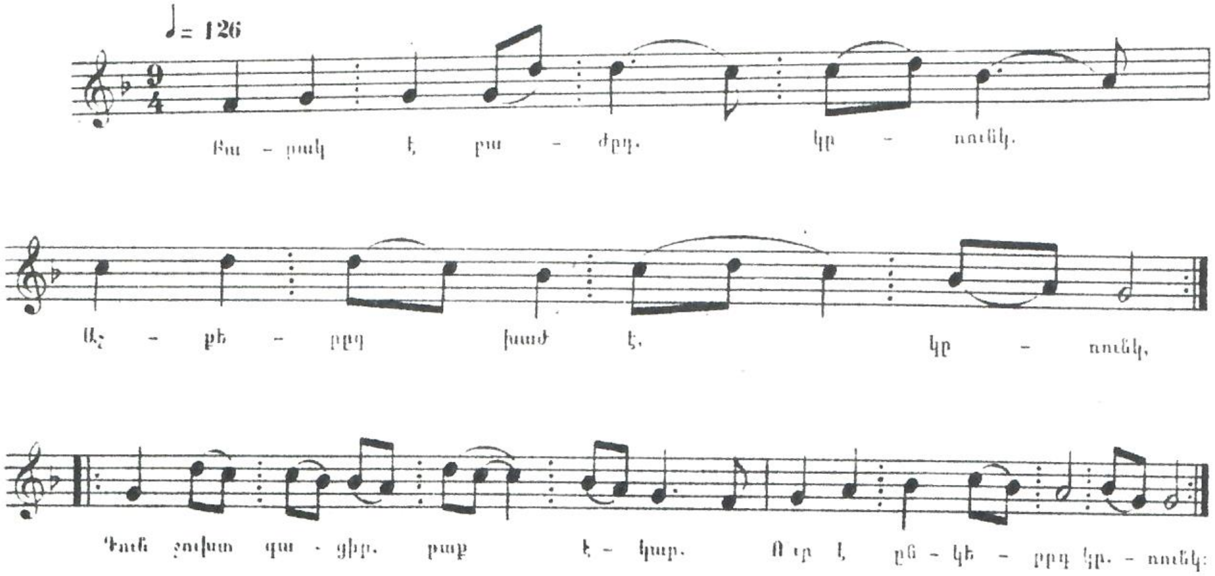

71. ԵՍ ՔԵԶԻ ՍԻՐԵՑԻ

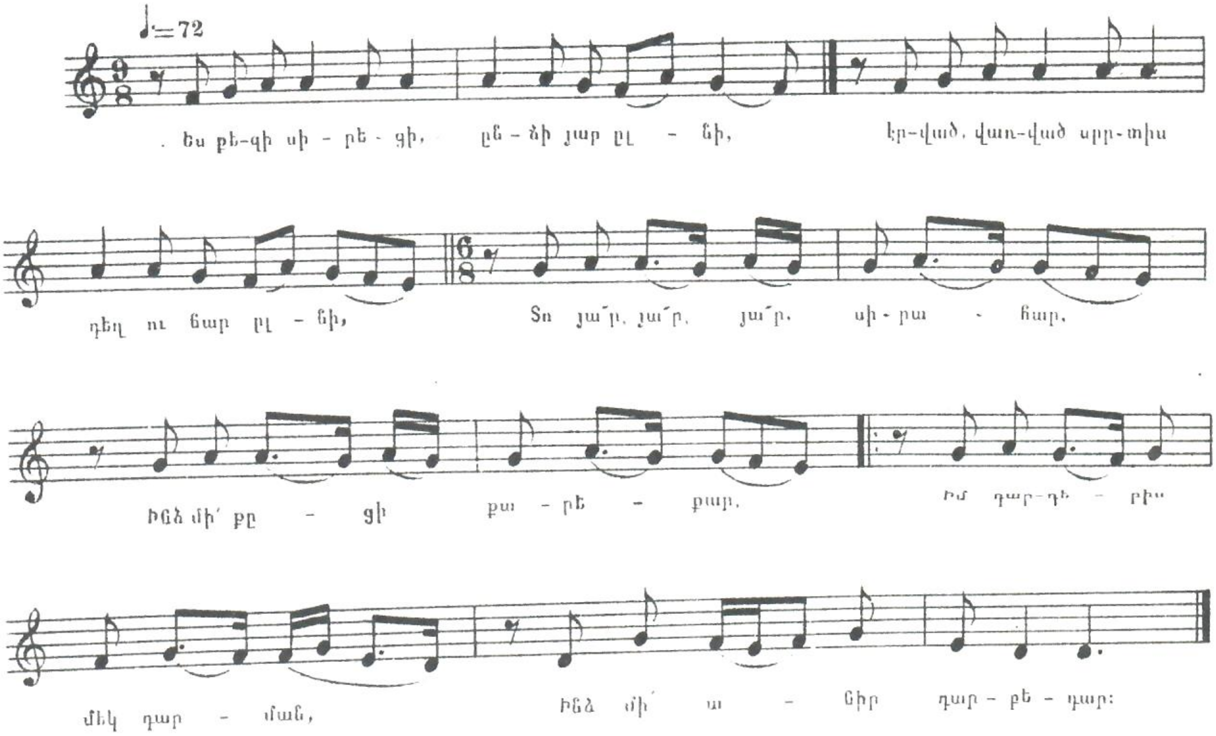

72. ՈՒԼՈՒԶ ԲՈՒԼՈՒԶՈՎ ՏԸՂԱ

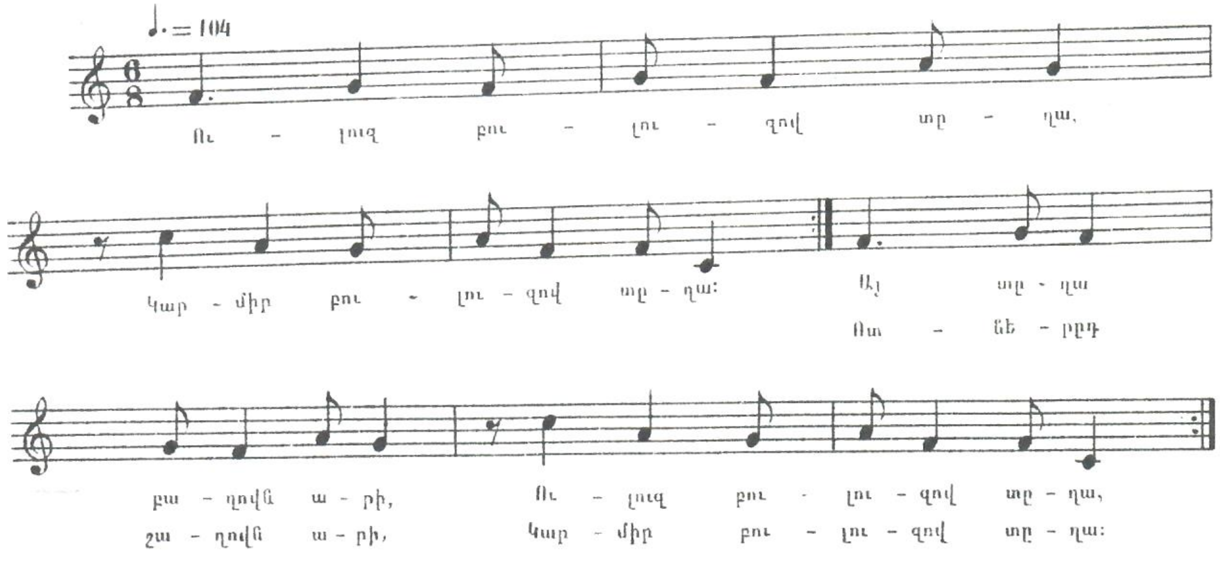

73. ՀԵ՜Յ. ԻՄ ՆԱԶԱՆԸ ՅԱՐԸ

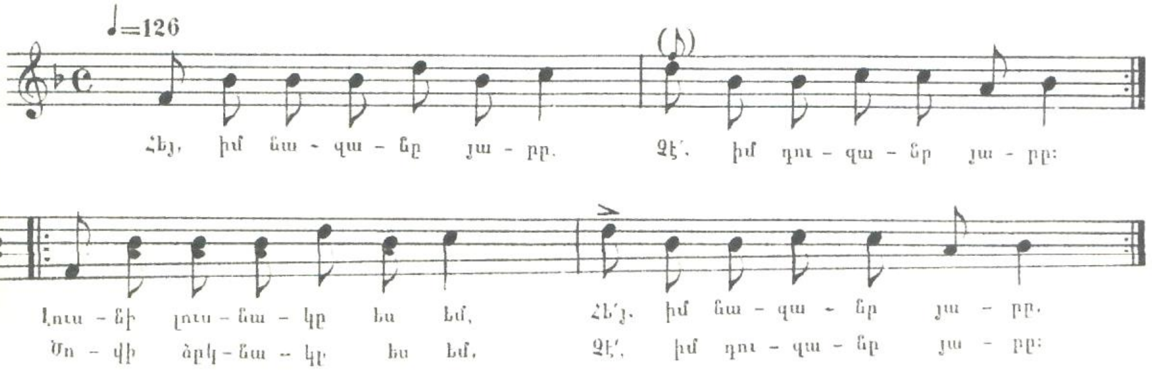

74. ԹԱԶԱ ՄԱԾՈՒՆ ԵՄ ՄԵՐԵԼ

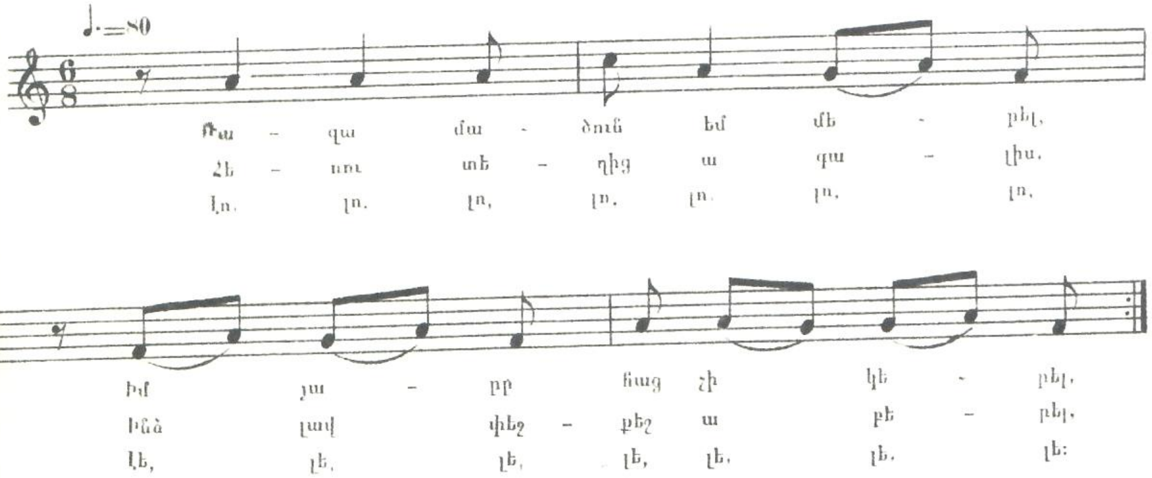

75. Ա Լ Ա Գ Յ Ո Զ Լ Ի

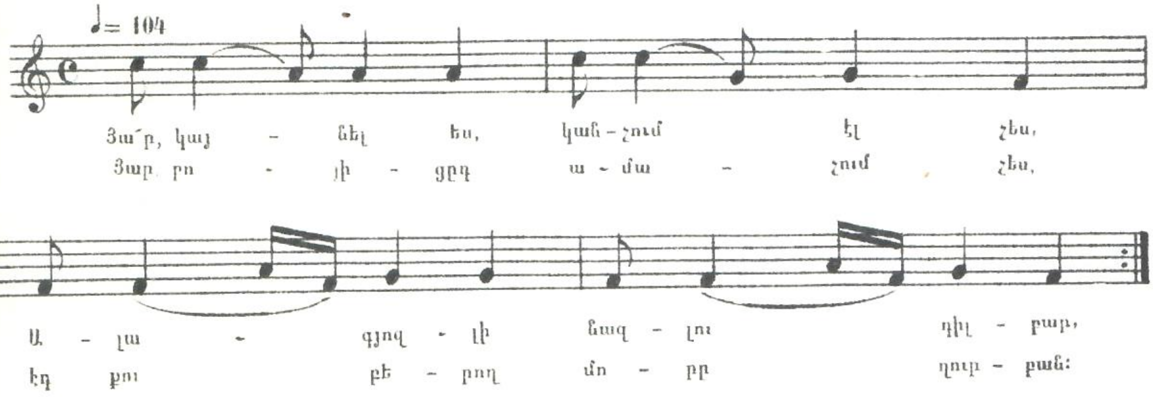

76. ԷԼԼԻՆՈ ՅԱ՜Ր

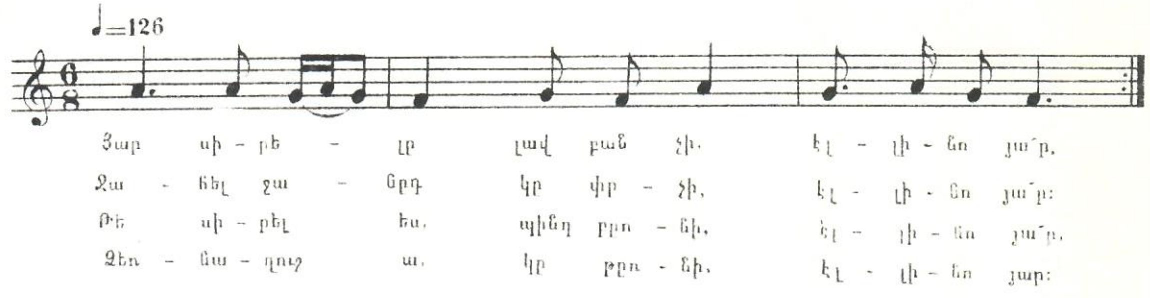

77. ՄԵՐ ԲԱՄԲԱԿԸ

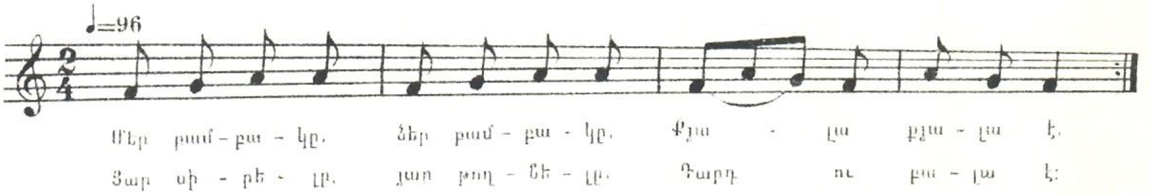

78. Ա՜Խ, ՄԱՄԱ, ՋԱՆ

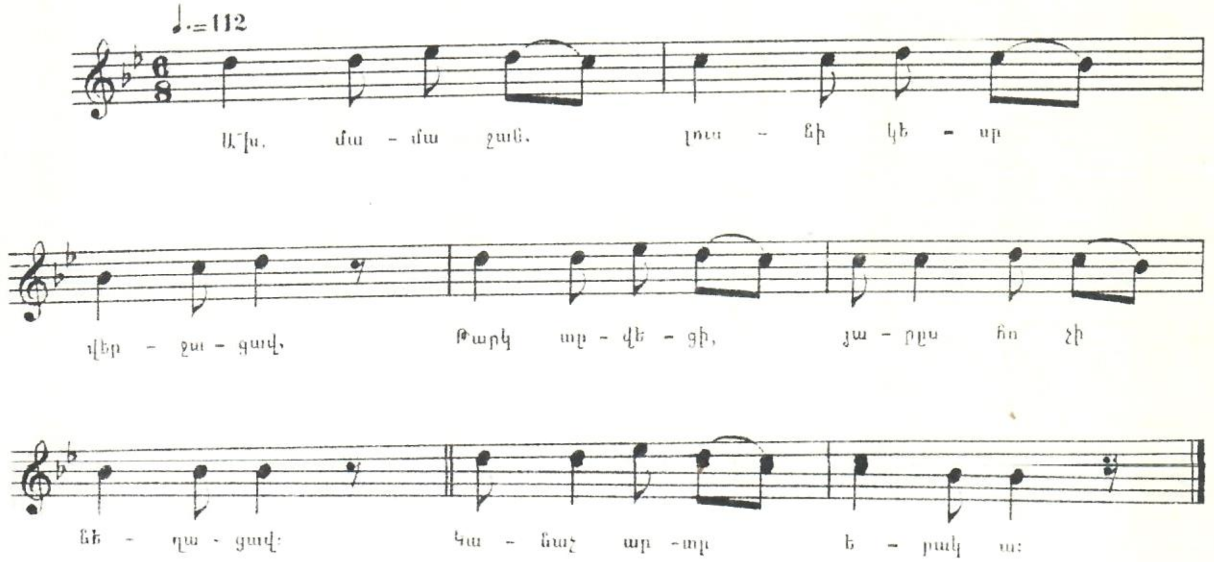

79. ՍԵՎԻՆ ՍԻՐՈՒՆ ԵՍ

(Կենտապար)

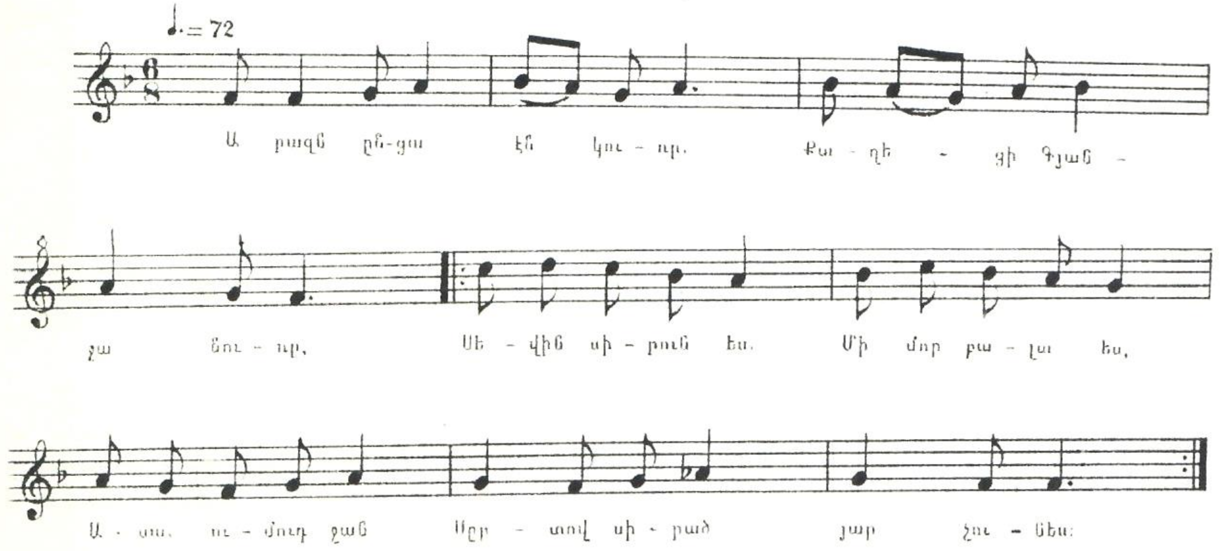

80. ՎԱՆԵՑՈՑ ԳՅՈՒԹՆԻ ԵՐԳԸ

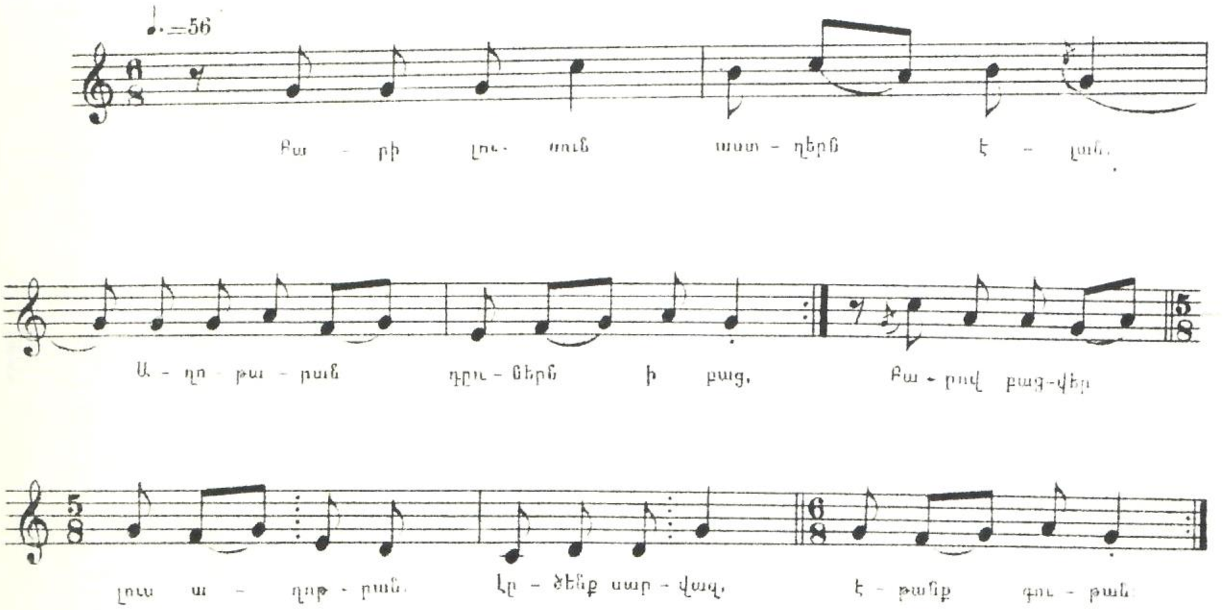

81. ԴԱՐԴԵՐՍ ՇԱՏԱՑԵԼ Ա

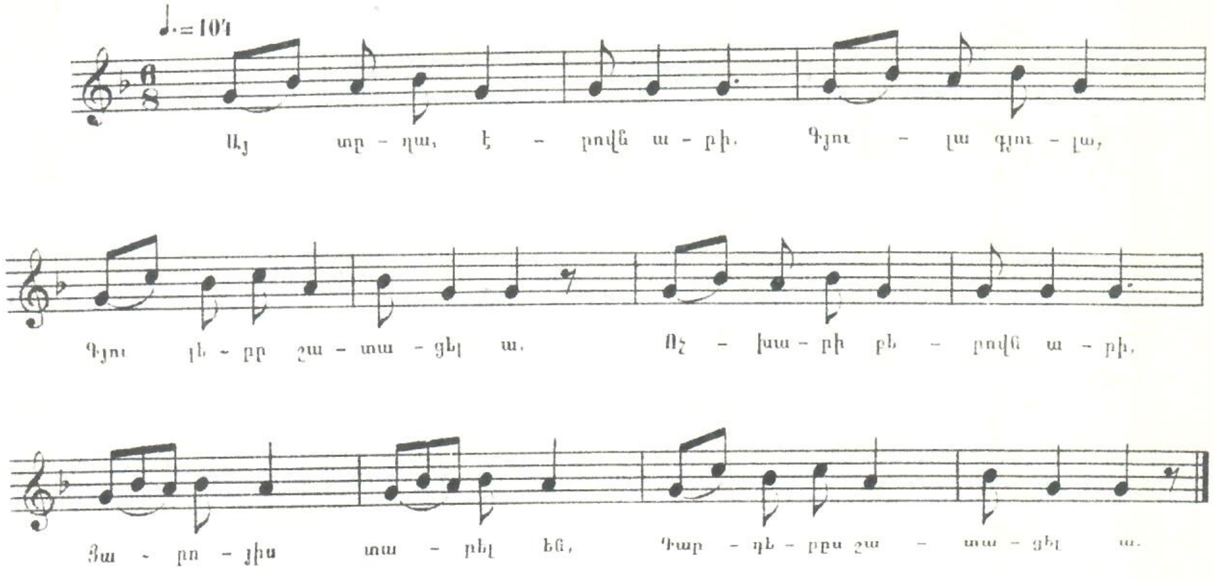

82. ԼԵ՛, ԼԵ՛, ՎԱ՜Յ ԼԵ, ՄԱՐՈ

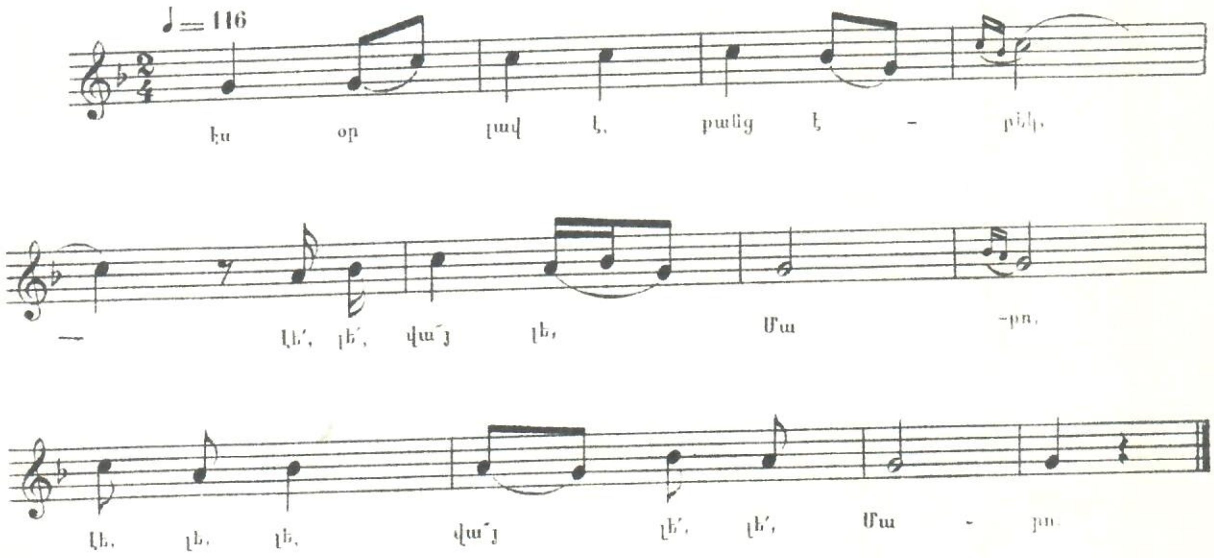

83. ՅԱ՛Ր, ԴԵ՛ ԳԻԴԻ, ՅԱՐ, ԴԵ՛

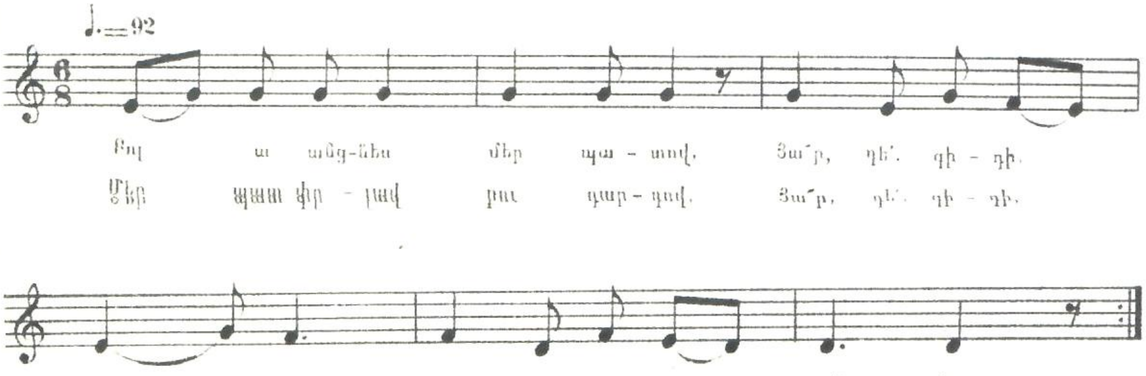

84. ԾՈՎԻ ՄԻՋԻ ՏԱՇ ՔԱՐԸ
(Բուդալ)

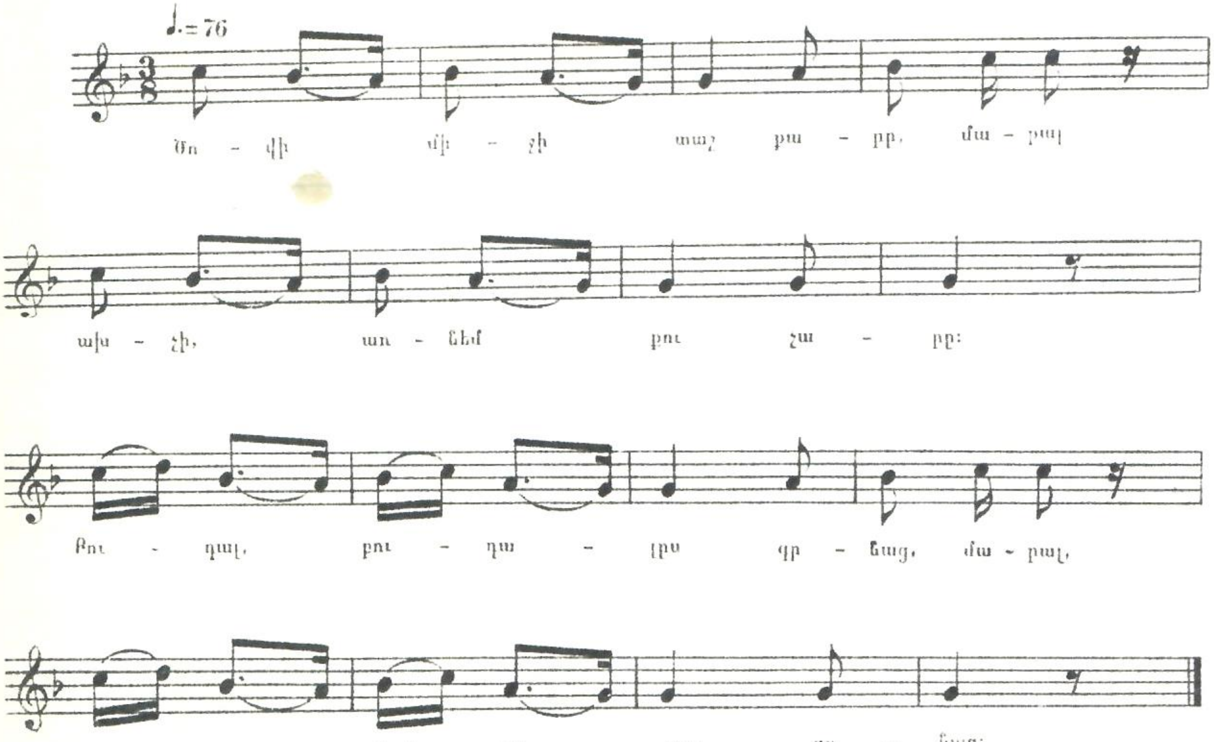

85. ԵՍ ՄԻ ԱՂՋԻԿ ԷԻ

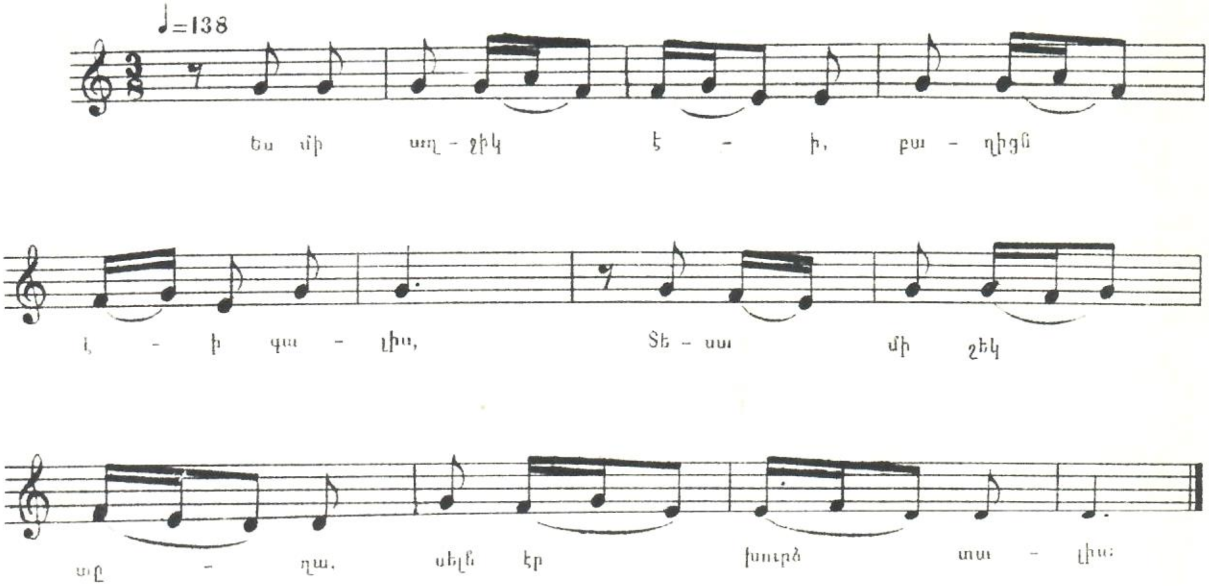

86. ՔԱՄԻՆ ՅԱՆԱ, ՅԱՐԸՍ

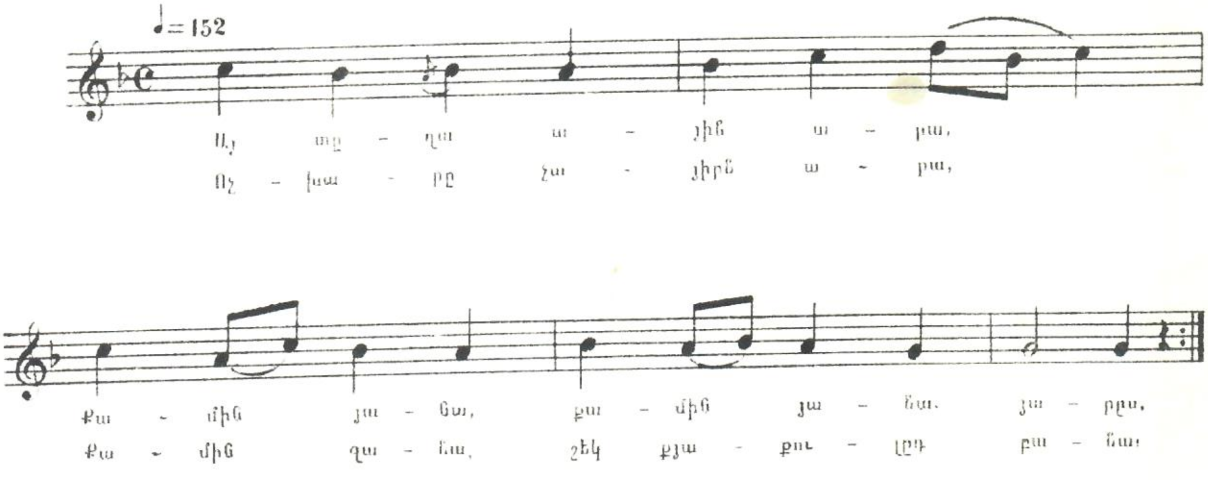

87. ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ

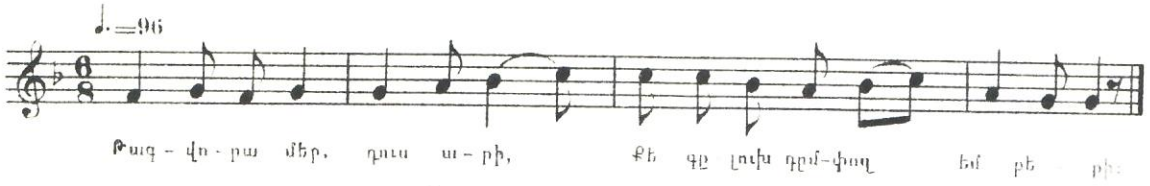

88. ԴԱՐԴԱՐ ԱՍԵՄ

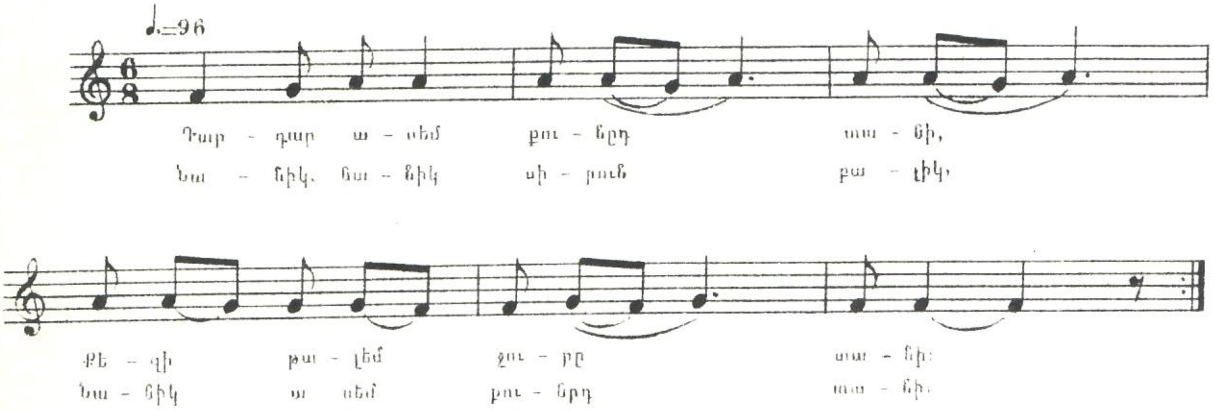

89. ՍԵՎ ԱՉԵՐՈՒԴ

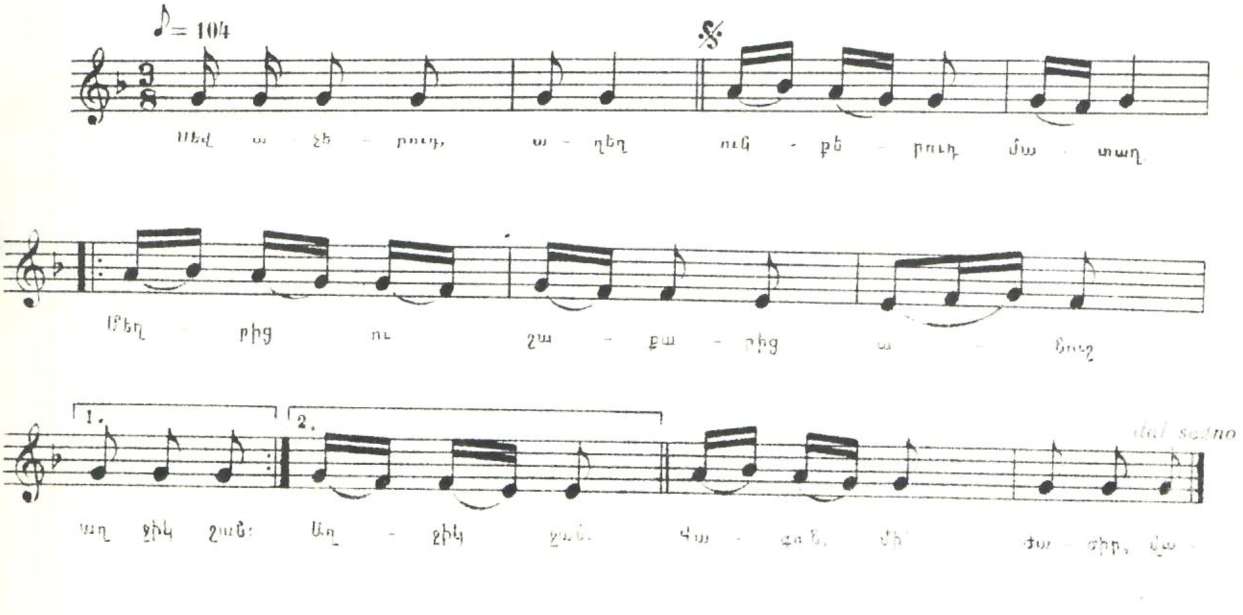

90. ԴՈՒ ԱՍԵՑԻՐ ԿԵՐԹԱՄ

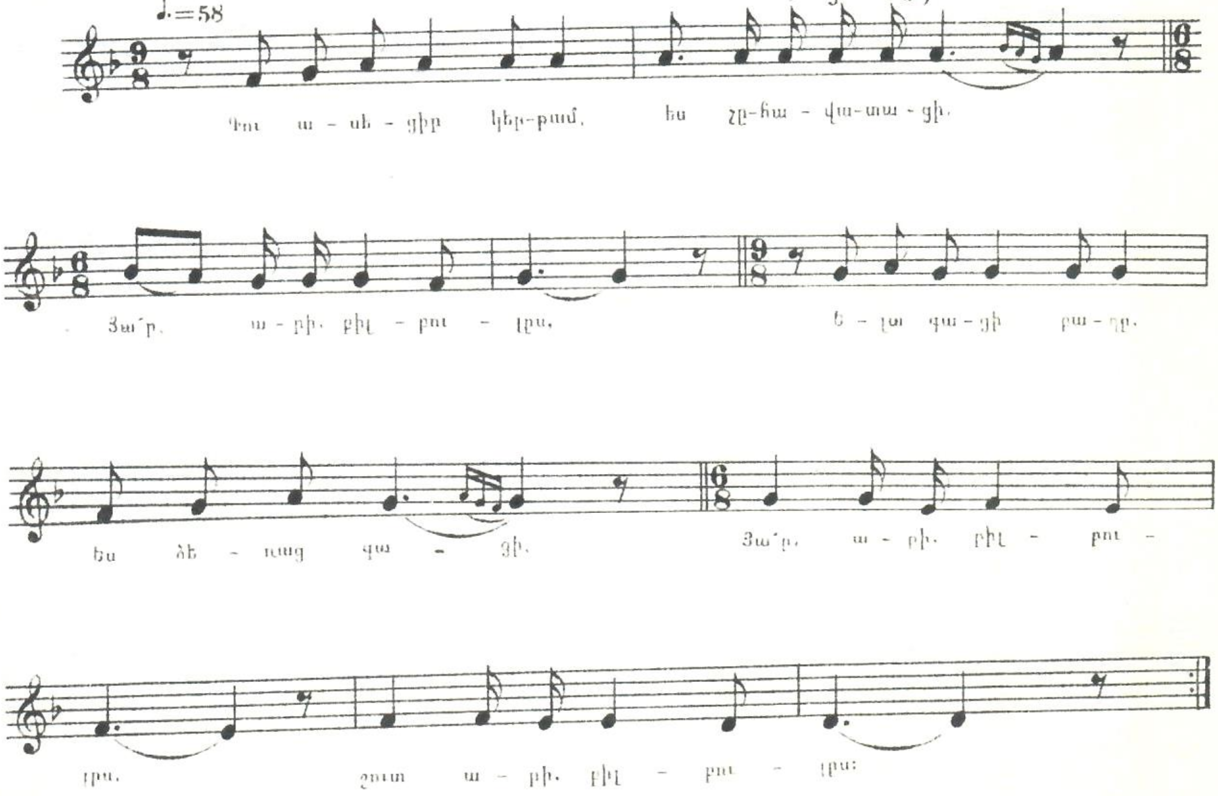

91. ՔԱԼԱ Է, ՔԱԼԱ Է

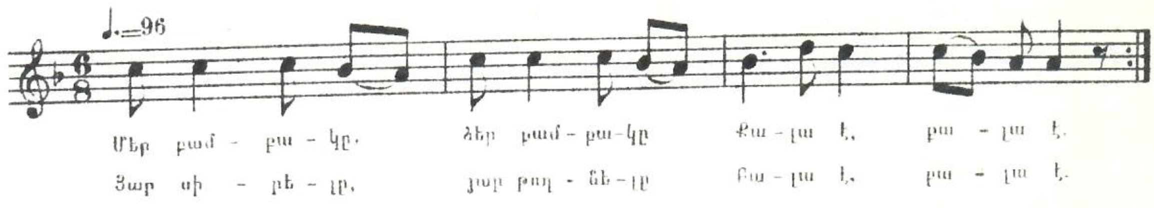

*) այս տրիոլը մյուս տներում դառնում է դուոլ:

92. ԱՐԻ ԳՈՒԹԱՆ

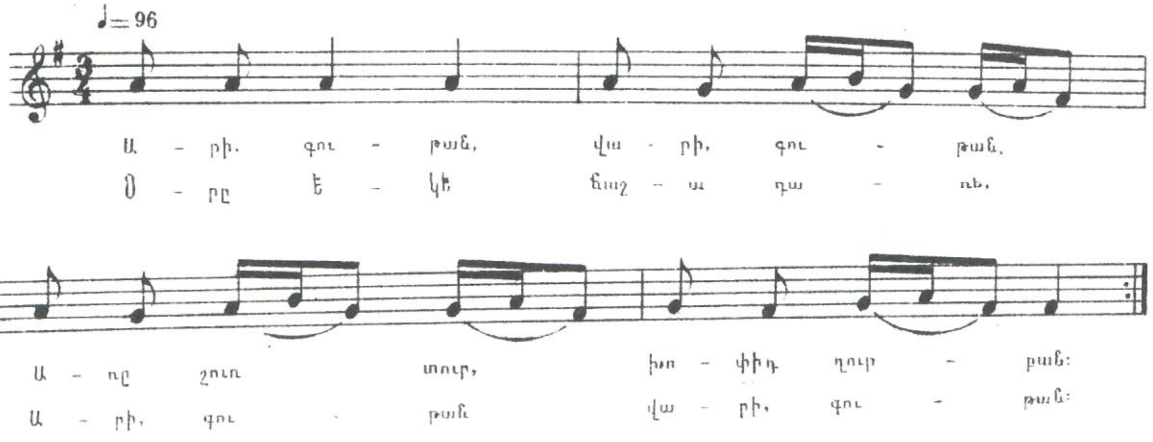

93. ԱՌԱՎԵԼ

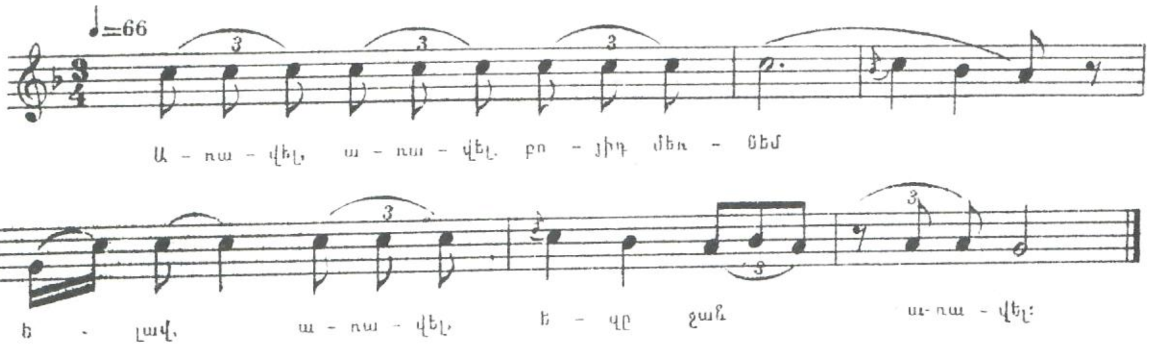

94. ԿԸՌՈՒՆԿ, ԾԱՓ ՏՈՒ ՈՒ ԹԸՌԻ

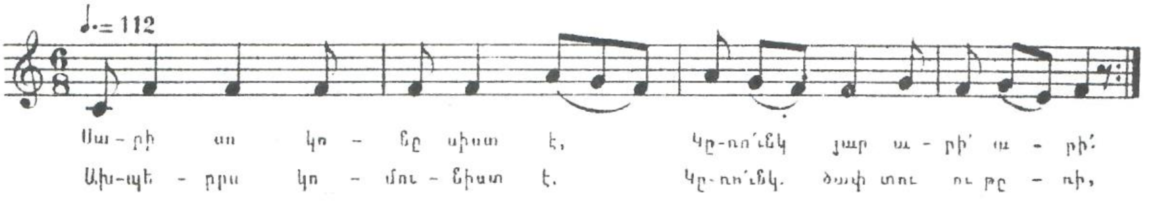

95. ԳԵՂԱՄԻ ԵՐԳԸ

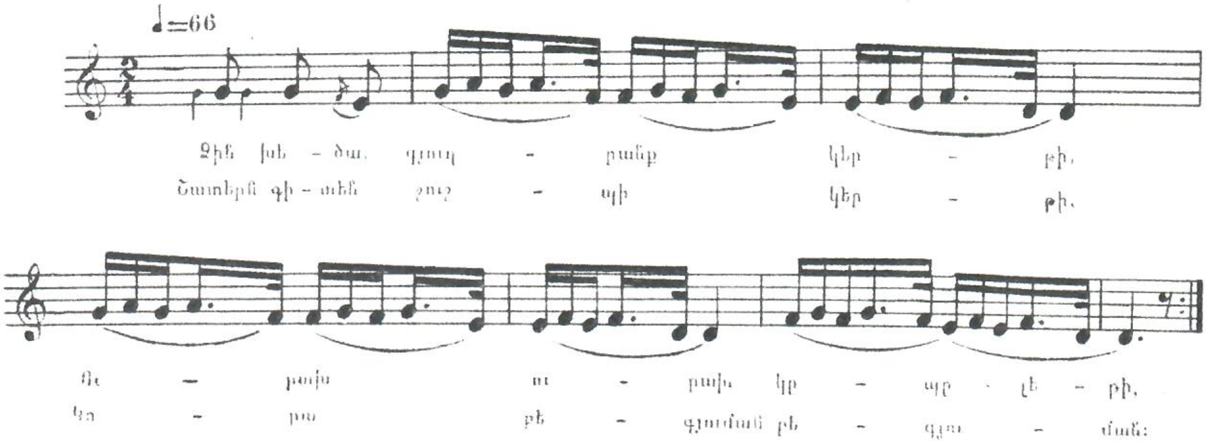

96. ԾԻՐԱՆՆԵՐԻ ԲԱՐԸ

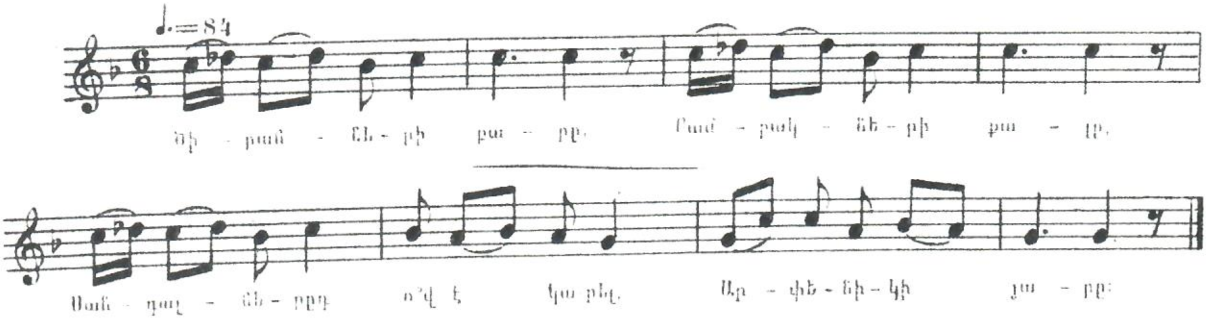

97. ԵՍ ԷԹԱՄ ԵՄ ՍԱՐԻԴԱՄԻՇ

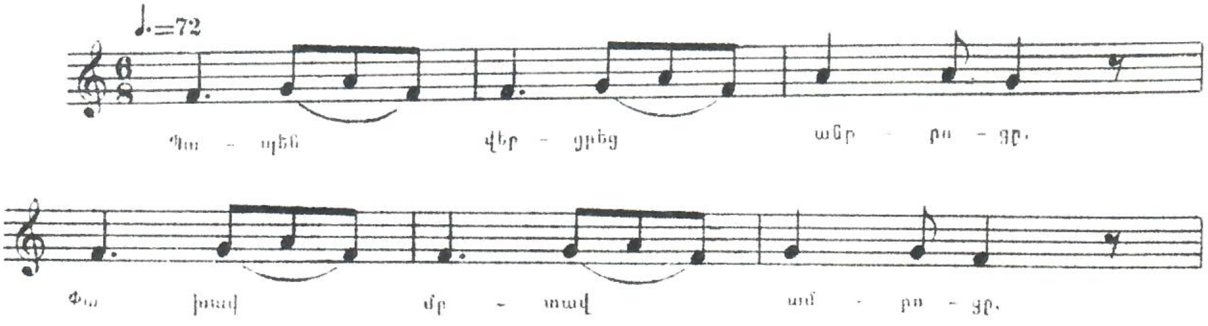

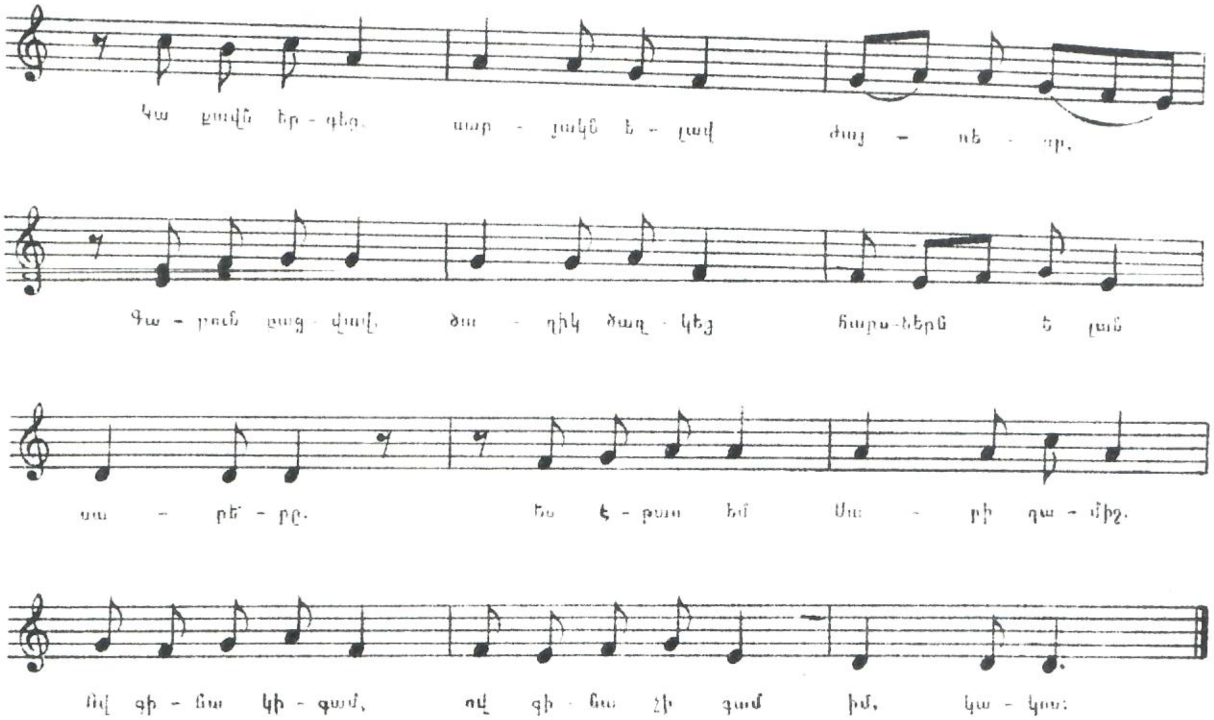

98. ՄԱՐԱԼ ՇՈՒՇՈ. ՋԵՅՐԱՆ ՇՈՒՇՈ

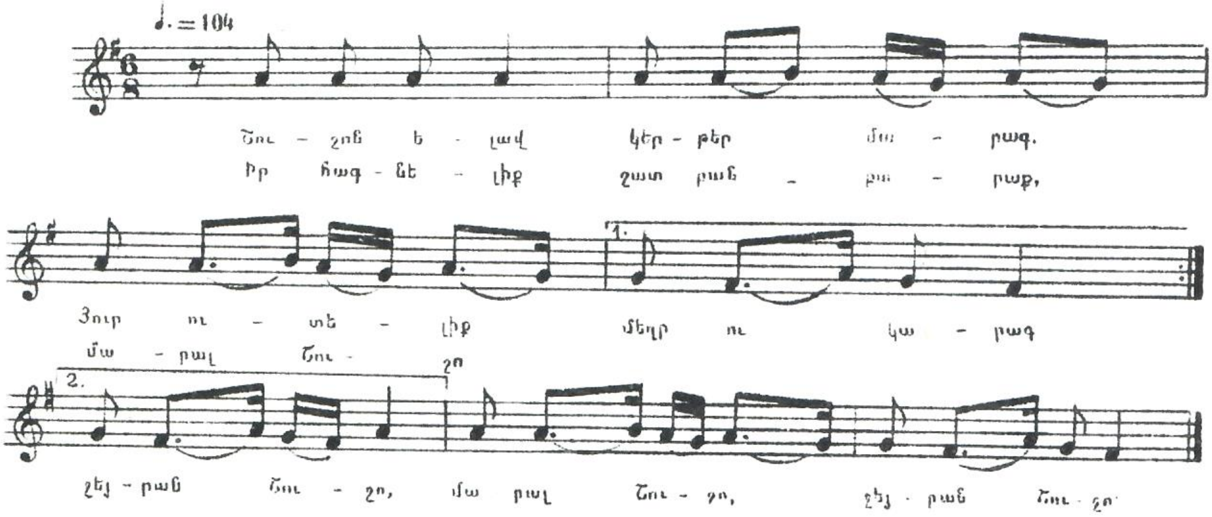

99. ՔՈ ՉԻՆԱՐ ՅԱՐԻՆ

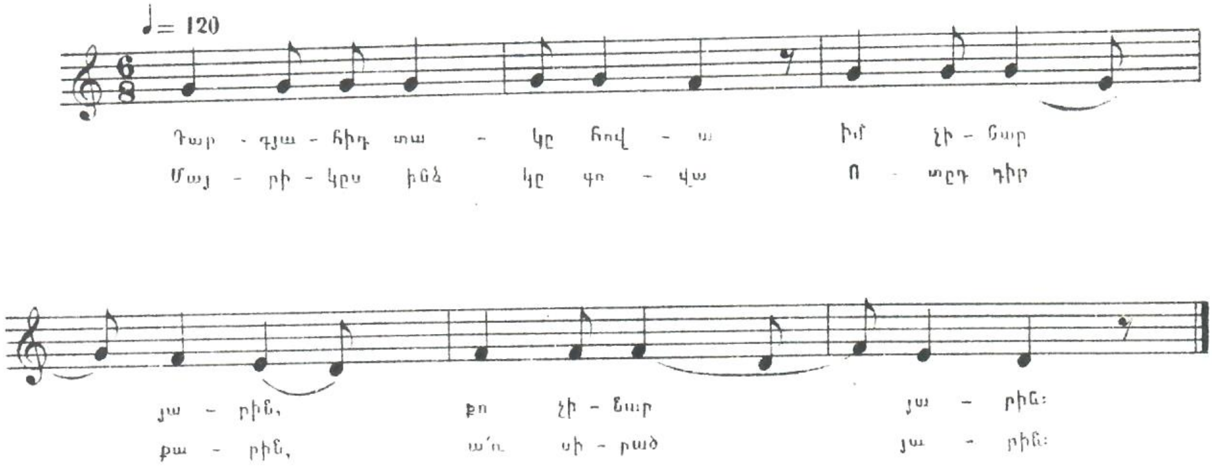

100. ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

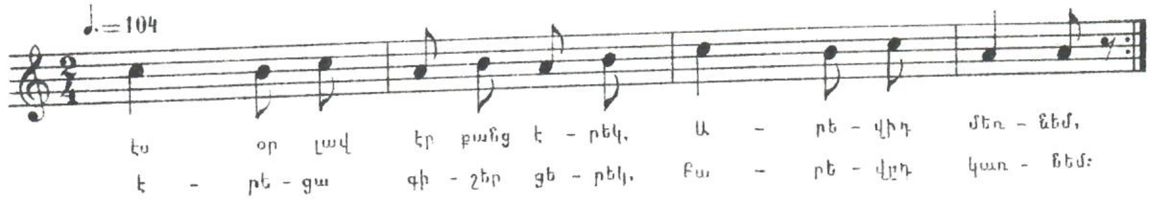

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵՏ

101. ՍԱՔՈ

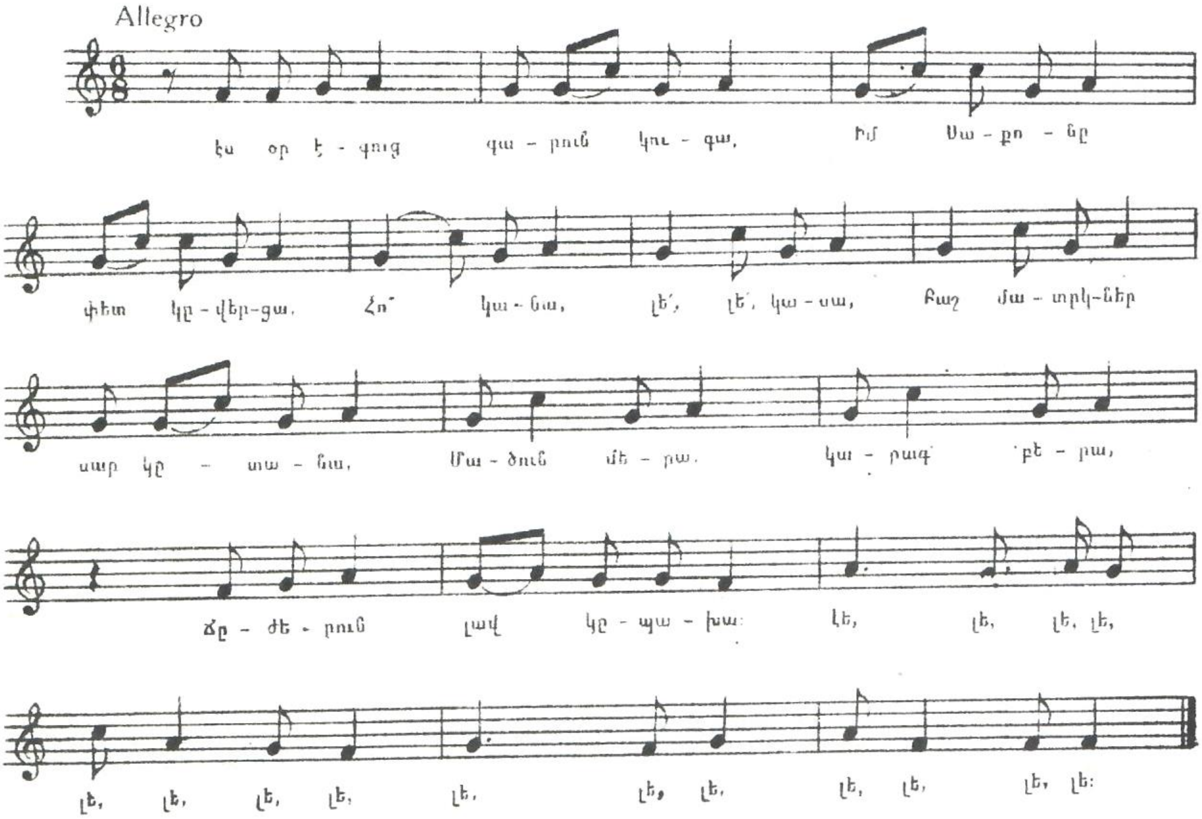

102. ԱՆՈՒՇ ՋԱՆ

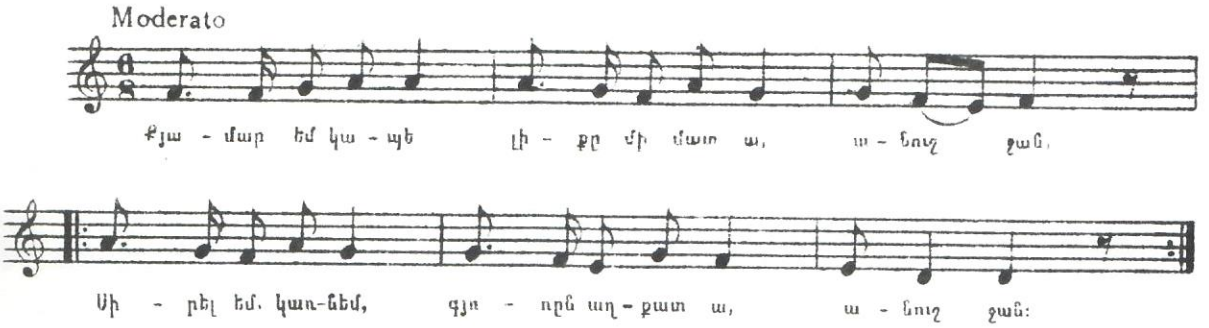

103. ՏՐԿԾՈՐ

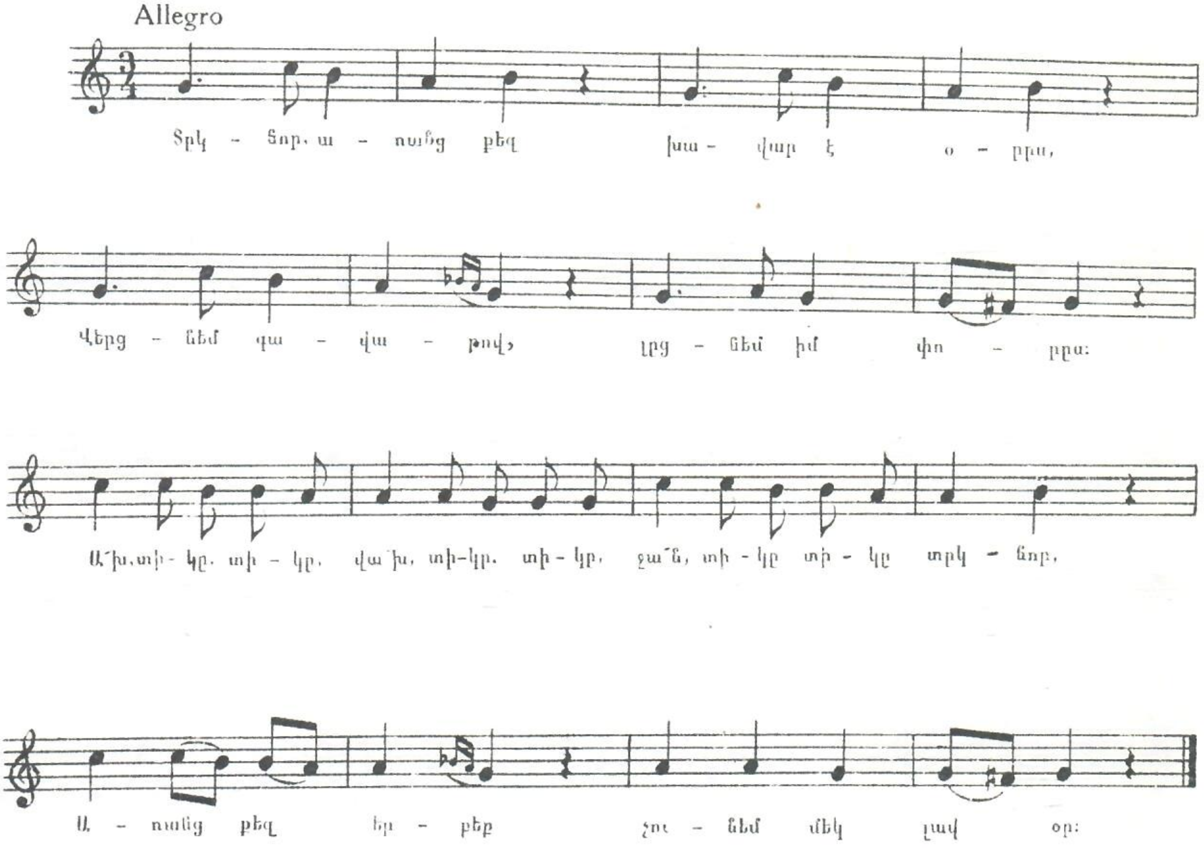

104. ԿԵՍ ԳԻՇԵՐԻՆ

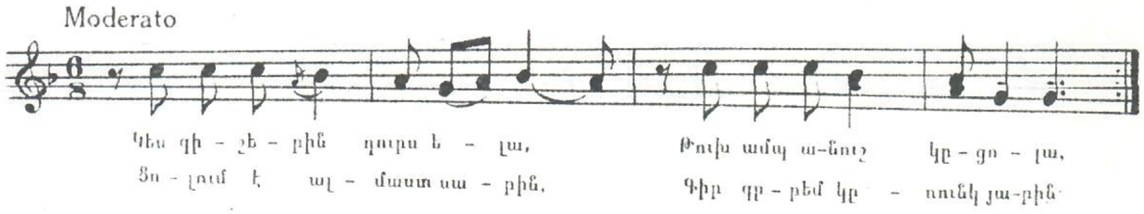

105. ՍԻՐՈՒՆԻԿ, ՍԻՐՈՒՆԻԿ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

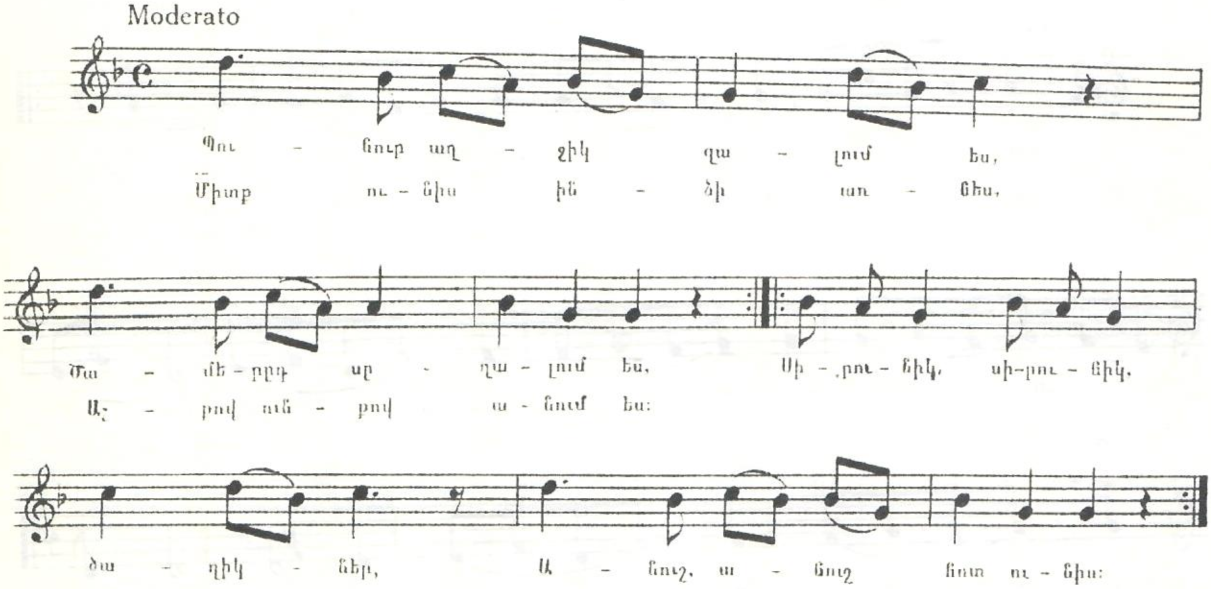

106. ԿԱՆՉԱ ԿՌՈՒՆԿ, ԿԱՆՉԱ

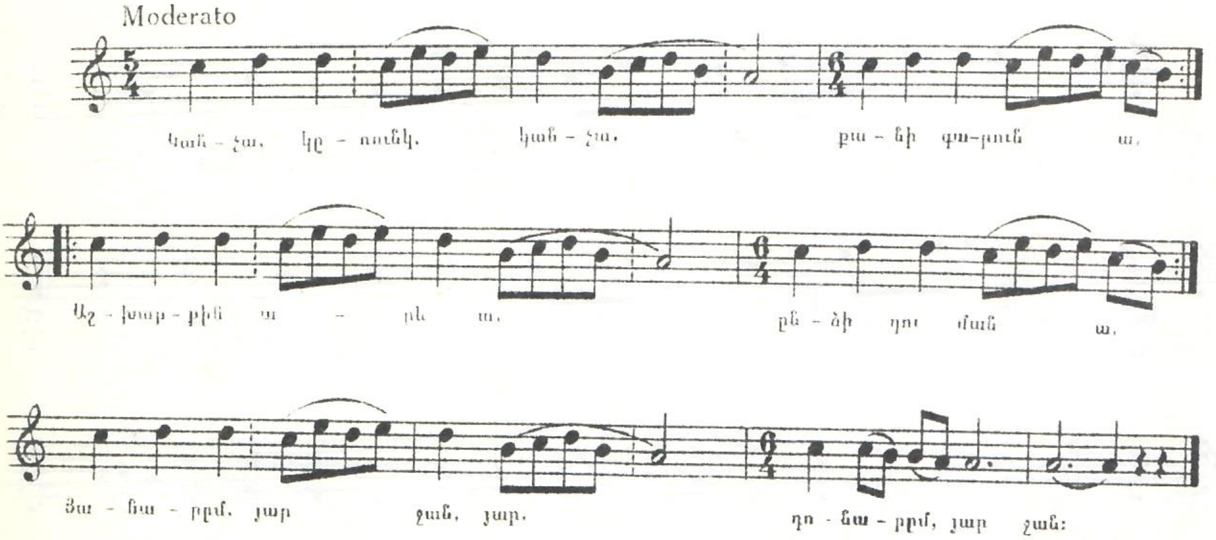

107. ԾՈՎԻ ԱՓԸ ՎԱՐ ԿԱՆԵՄ

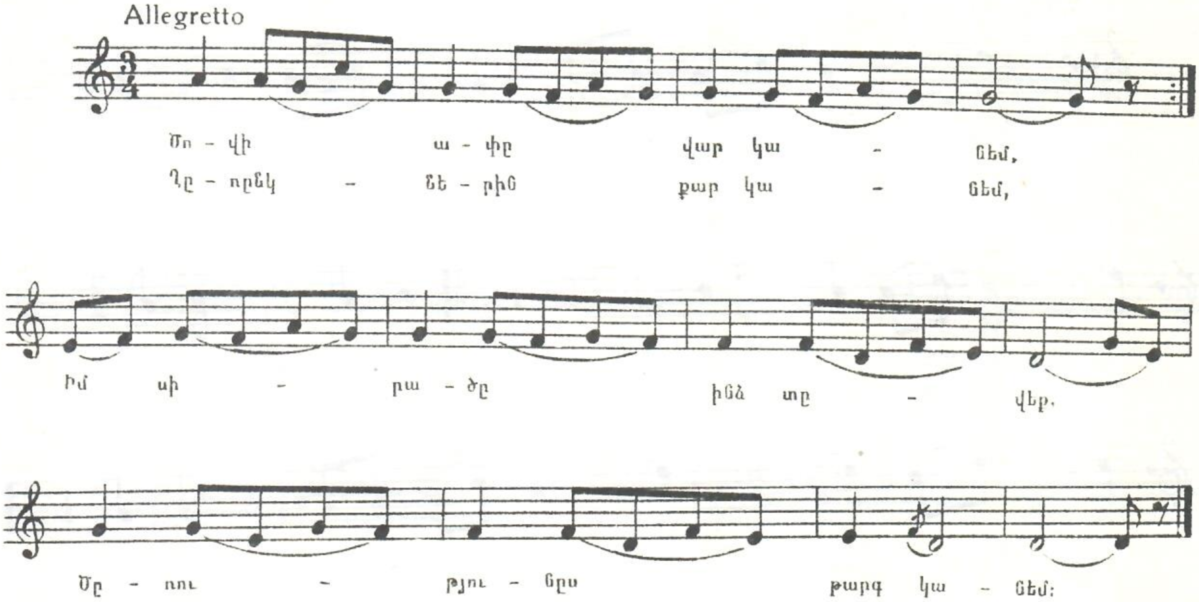

108. ՊԱՏԸՇԿԱՄԲՈՒՄ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ

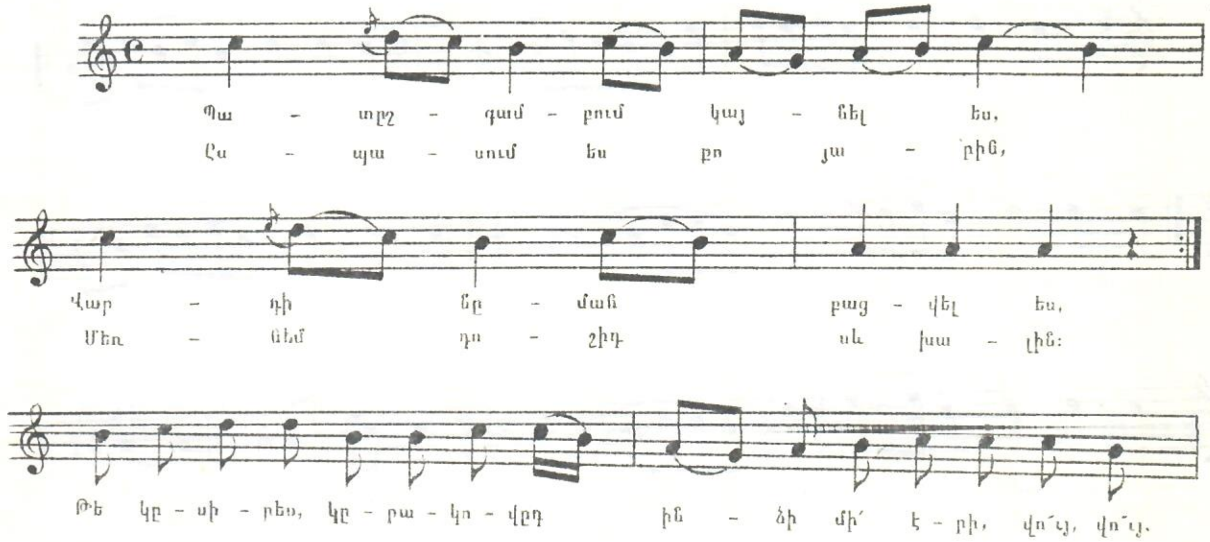

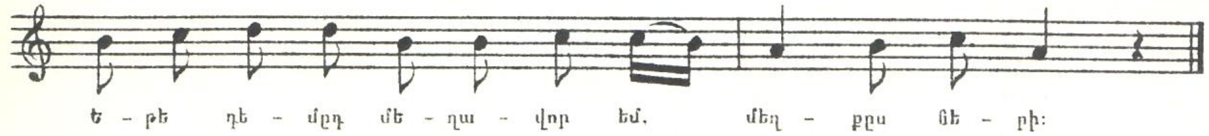

109. ՈՍԿԵ ԳՈՒԼԱԿՈՎ ՏԸՂԱ

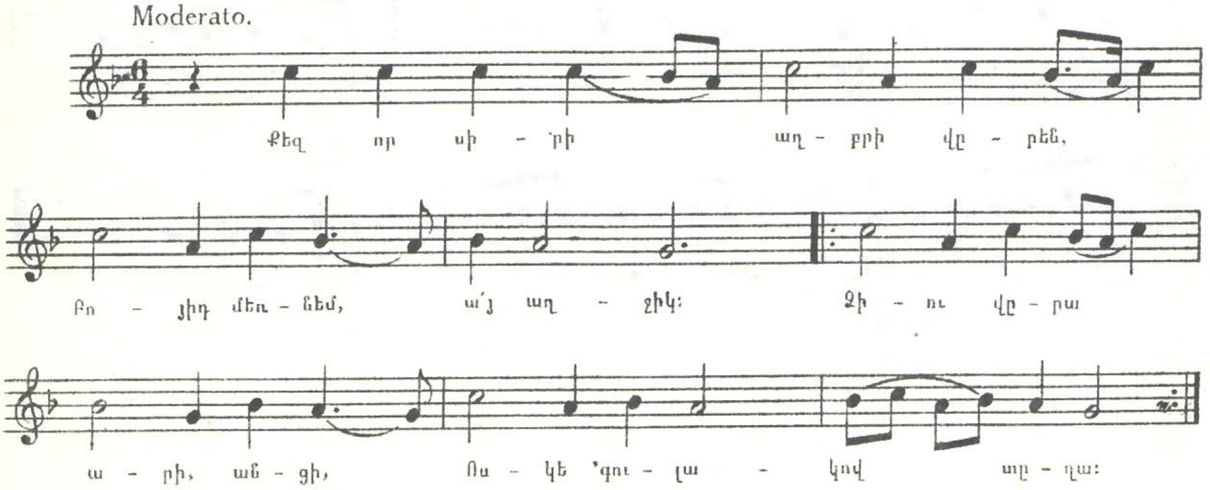

110. ԷԼԻ ԵՐԿԻՆՔ ԱՄՊԵԼ Է

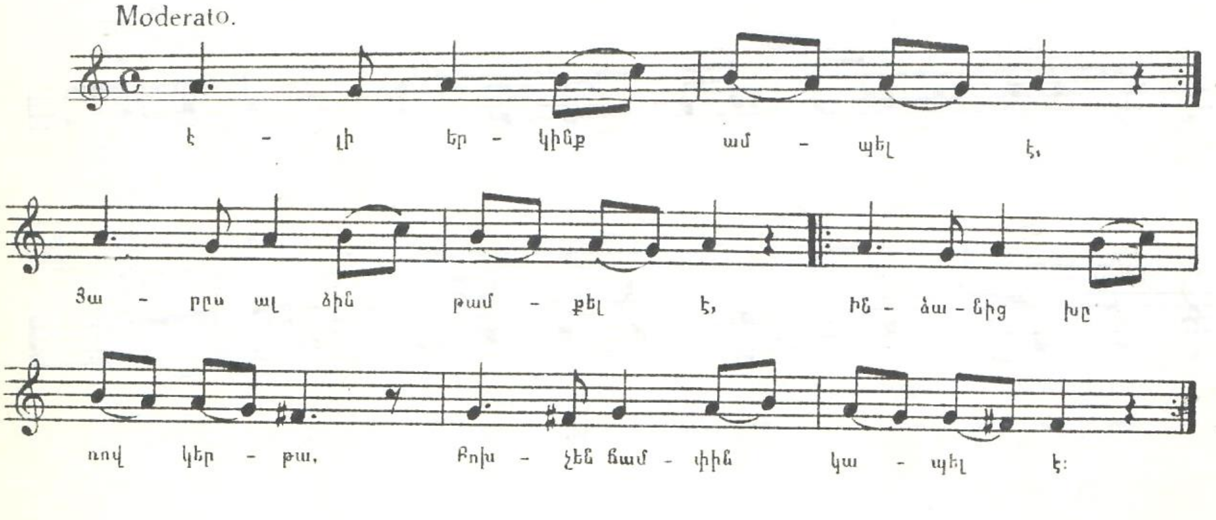

111. ՀԱԲՐԲԱՆ

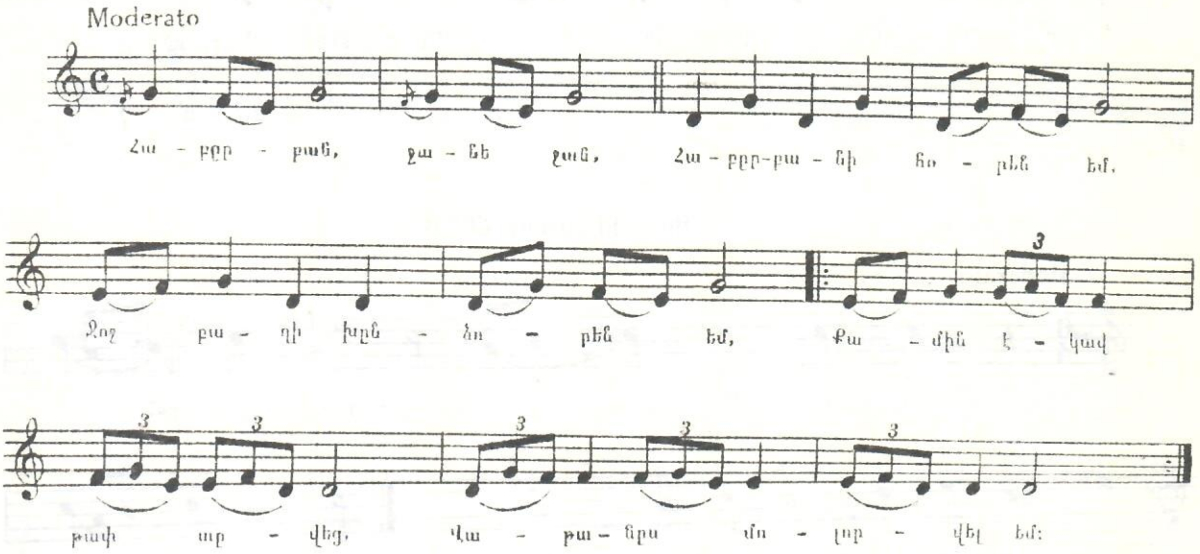

112. ՀԵԼԼԻ ՅԱՐԻՆ ԵՄ. ՕՅ. ՕՅ. ՕՅ

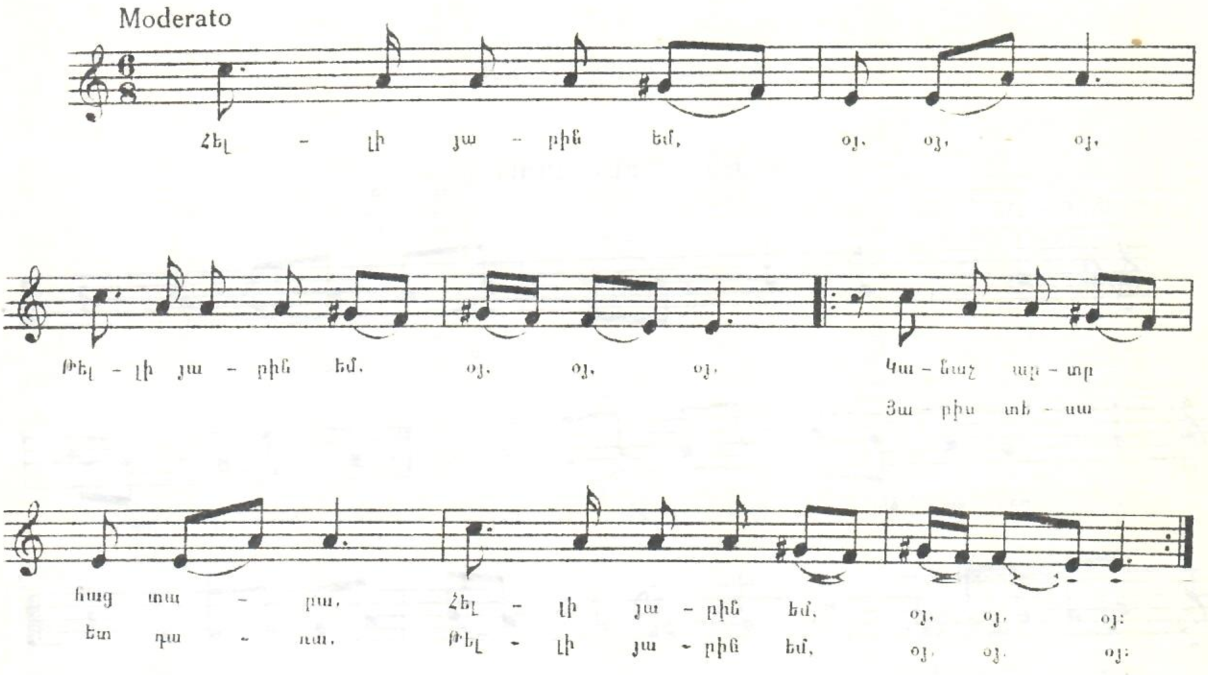

113. ԹՐՌՎՐՌԱԼԵՆ ԳԱԼԻՍ ԵՔ

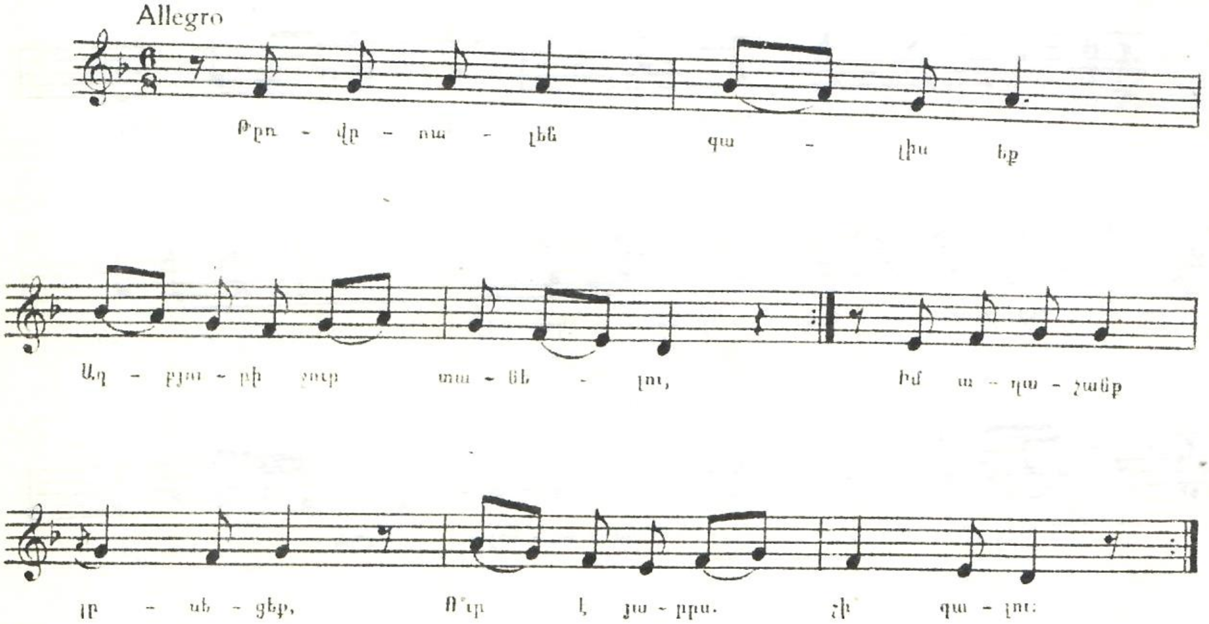

114. Ա՛Յ ՏՂԱ. ԱՐԻ՛ ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒ

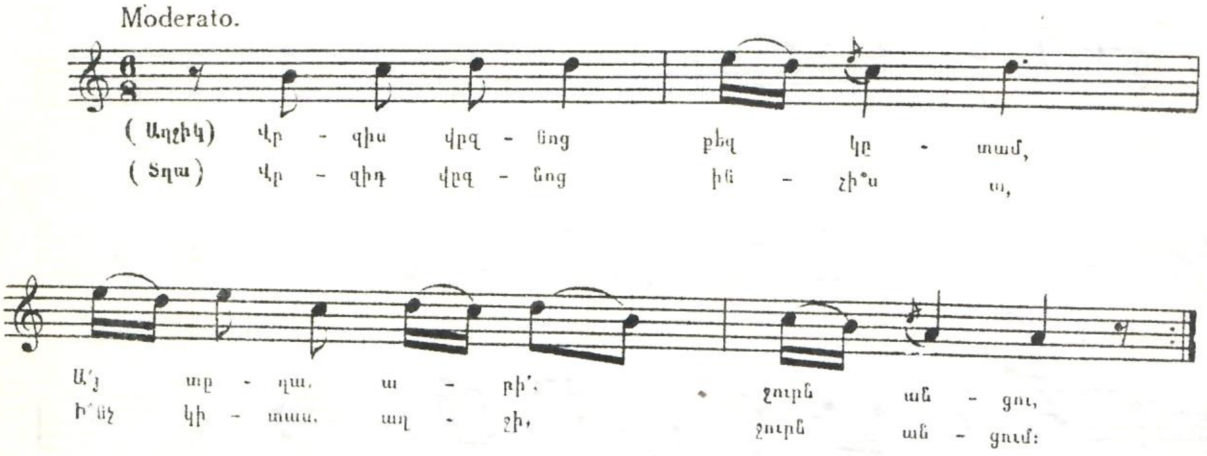

115. ԱՐՄԵՆՈՒՀԻՆ ԱՅՍՕՐ ԿՈՐԷ

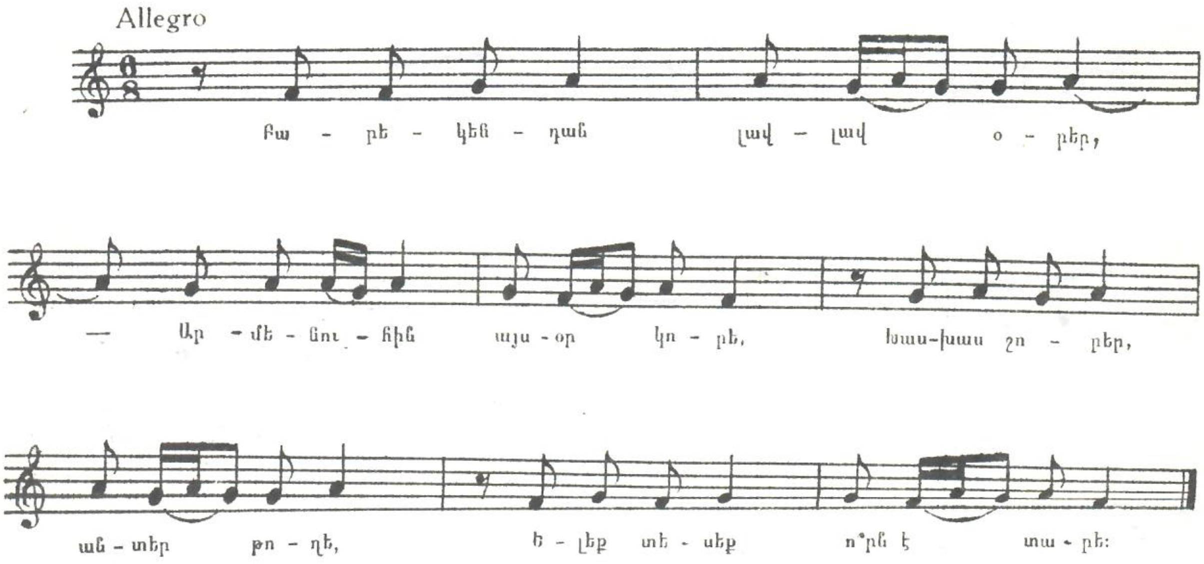

116. ՇՈՒՇԱՆ ՋԱՆ

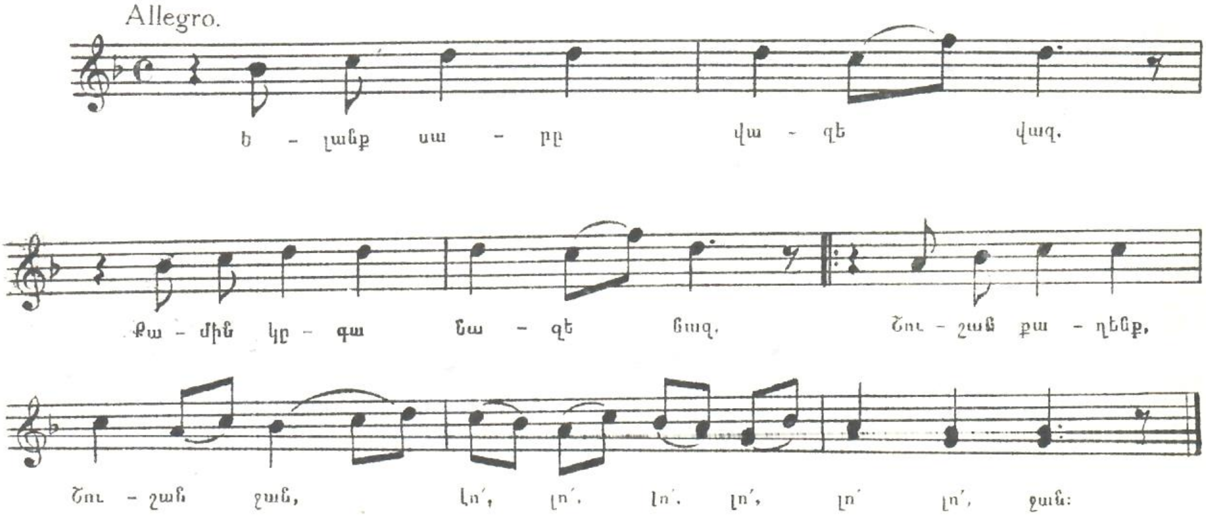

117. ԿՈՒԺՆ ԱՌԱ

Andantino.

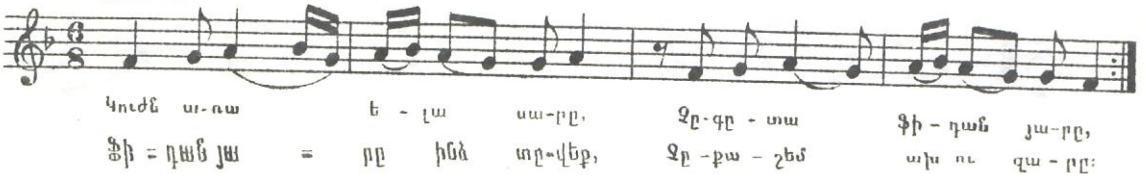

118. ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԱՆՈՒՇ

Andante.

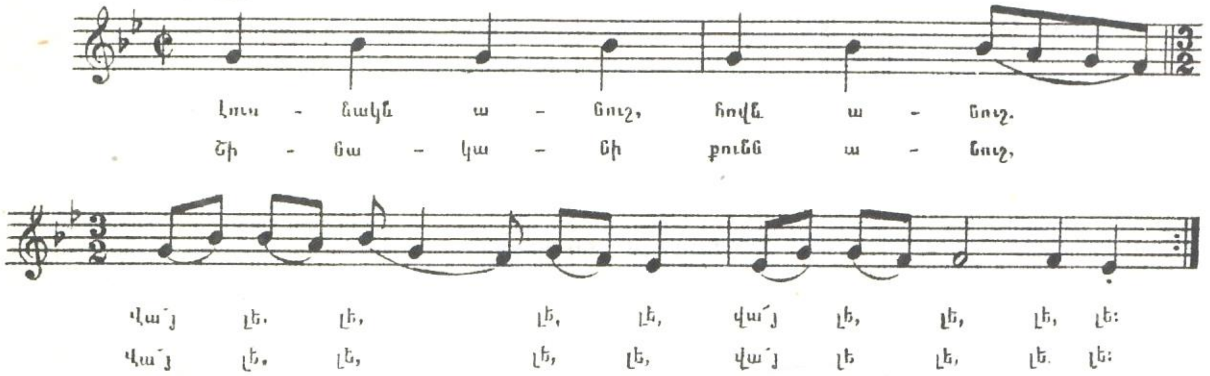

119. ԵՍԻՄ, ԵՍԻՄ

Moderato.

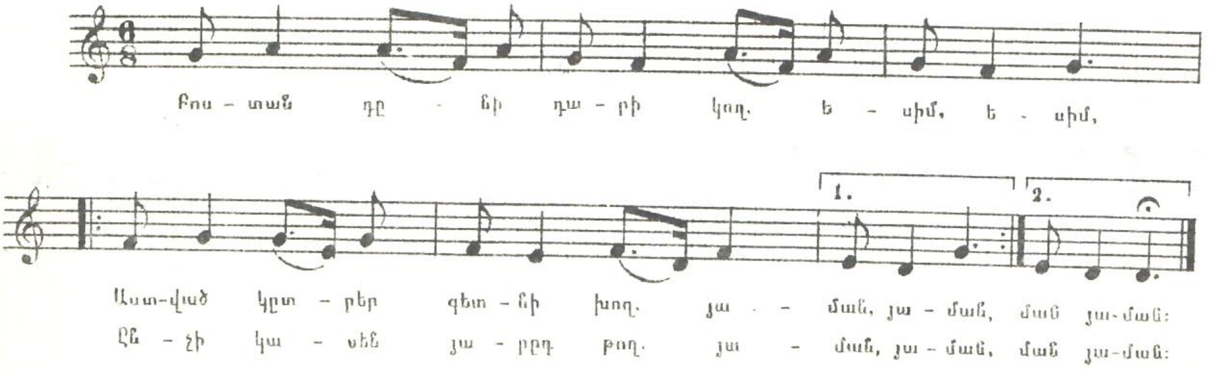

120. ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՐԸ ՏԱՇՈՒԿ Է

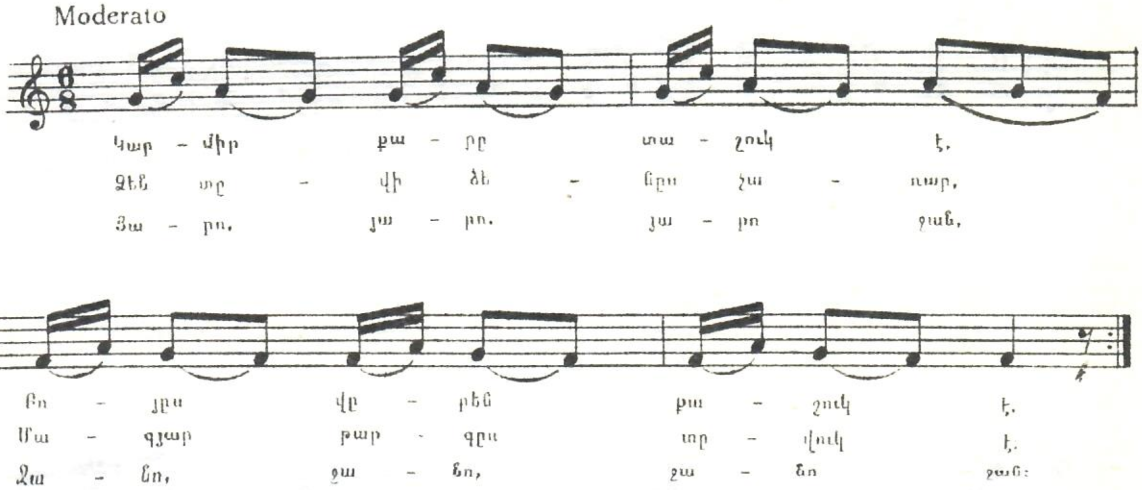

121. ԿԱՔԸՎՆԵՐ, ԿԱՔԸՎՆԵՐ

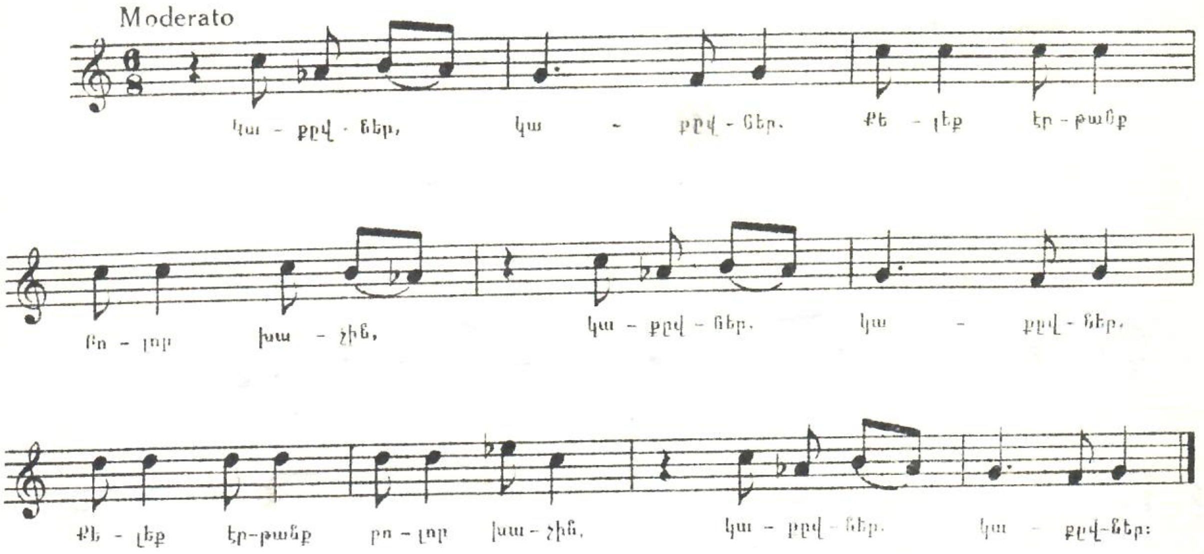

122. ԲԱՄԲԱԿԸ ԲԱՐԻՆ

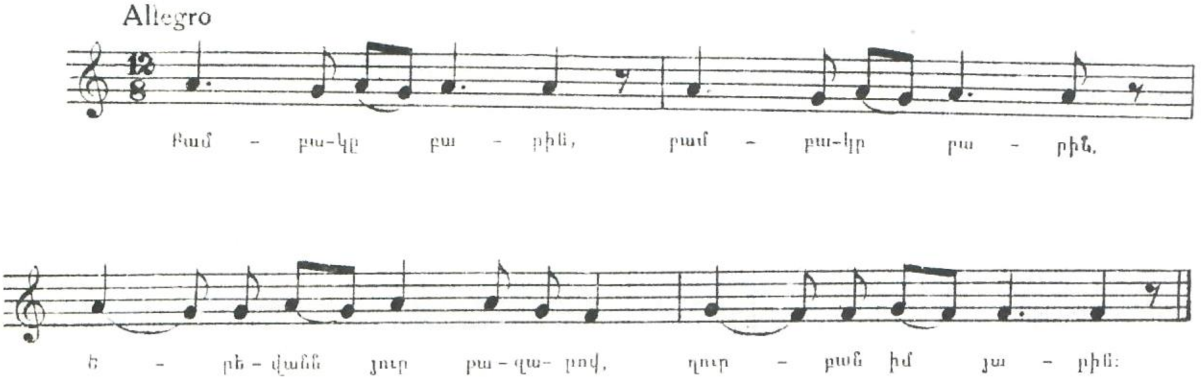

123. ԱՂՋԻԿ, ԱՆՈՒՆԴ Ի՞ՆՉ ԷՐ

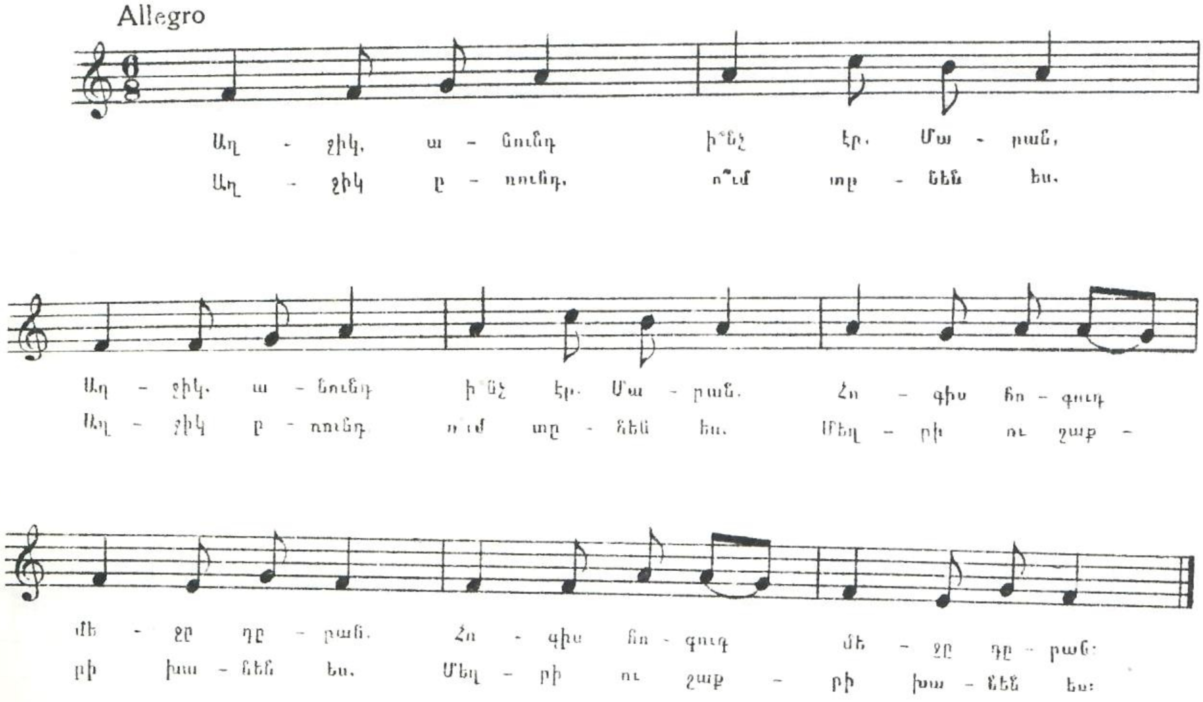

124. ԾԻՐԱՆ ԵՄ ԾԱՌԻ ԾԵՐԻՆ
(Օյ, օյ Մելիք ջան)

Allegro.

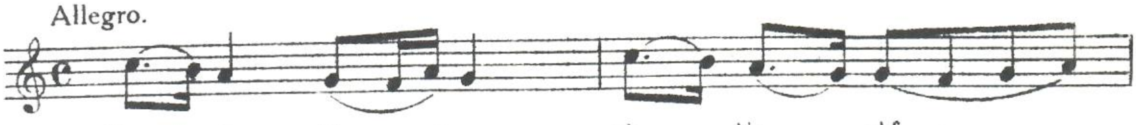

125. ՎԱՅ ՆՈՒԲԱՐ, ՆՈՒԲԱՐ

Moderato.

126. ՋԱՂՋԻ ԴՈՆՈՎ
(Լոք լո, դալիլո)

Allegro

127. ՅԱՐ ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

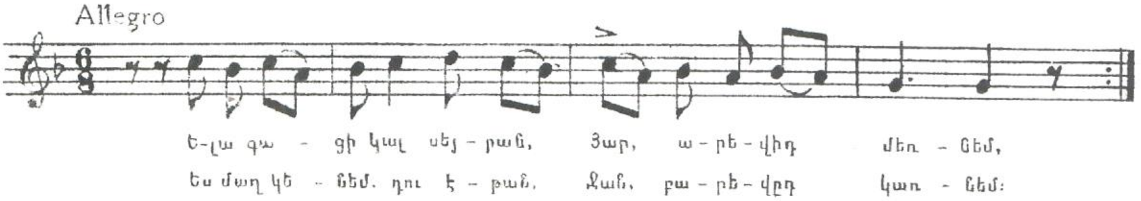

128. ՅԱՐ ԱՐԵՎՈՒԴ ՄԵՌՆԵՄ

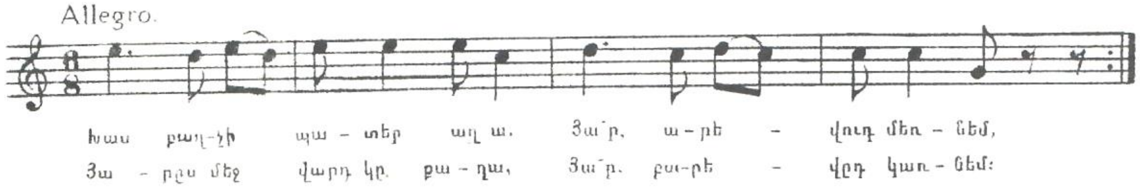

129. ՅԱՐ ՋԱՆ ԵԿԱՐ ԳԻՇԵՐՈՎ

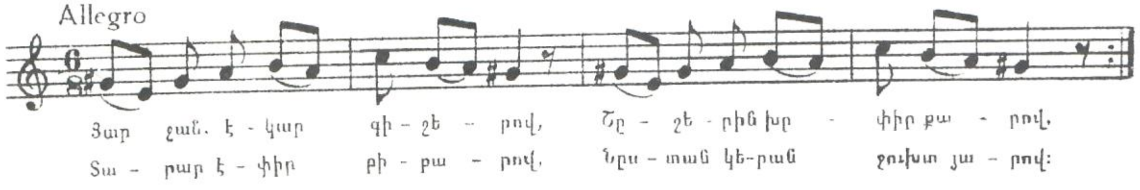

130. ՏՈ ՅԱՄԱՆ

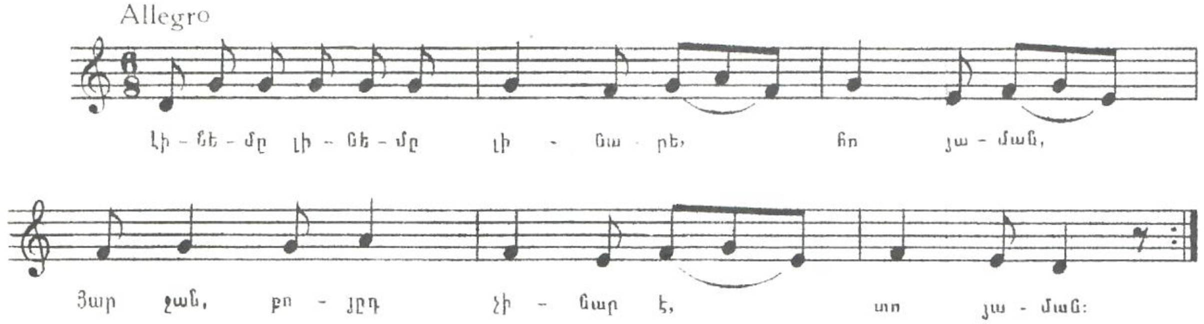

131. ՏՈՒՅ, ՏՈՒՅ ԼԱՉԻ՛Ն ՋԱ՛Ն

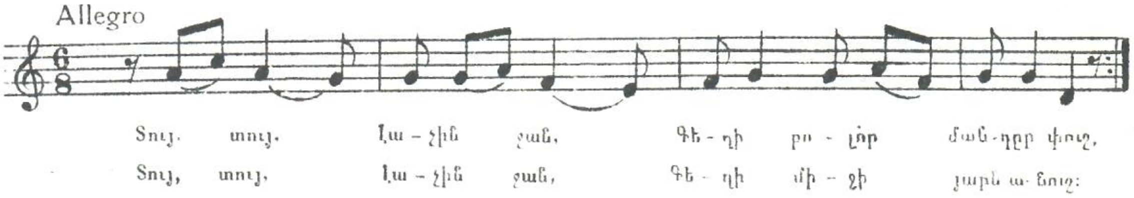

132. ԱՂՋԻ, ՄԱՐԱԼ, Ո՞ՒՄ ՏԸՆԵՆ ԵՍ

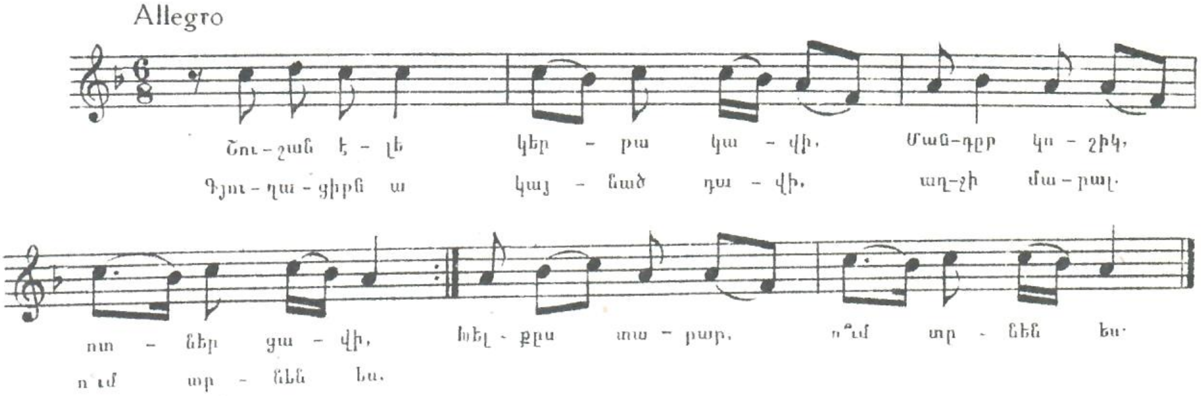

133. ԽԸՆԱՄ ՊՈՒԼՈՒԶ

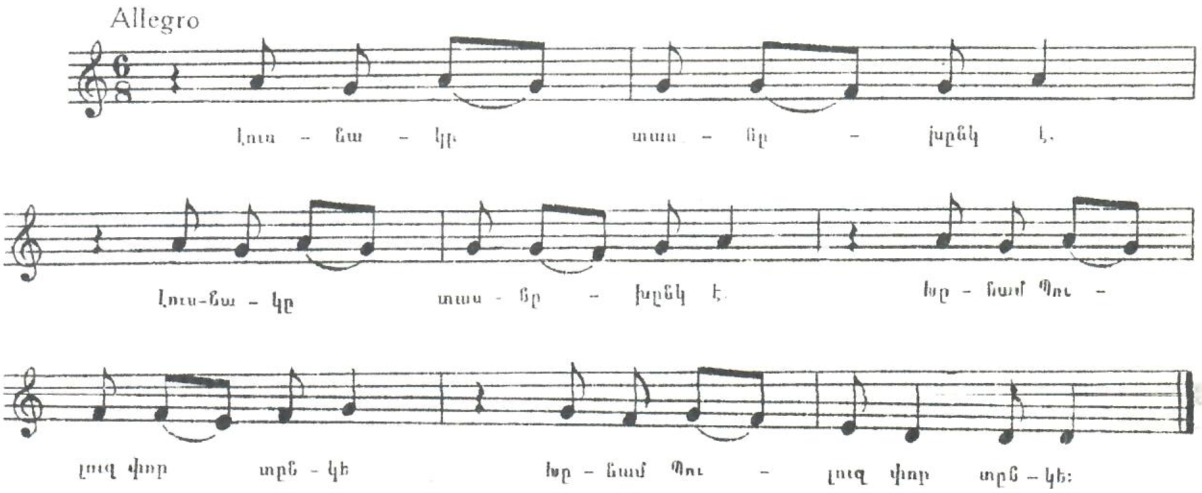

134. ՄԻ ՆԵՂԱՑԻ ԻՆՁԱՆԻՑ

Allegro

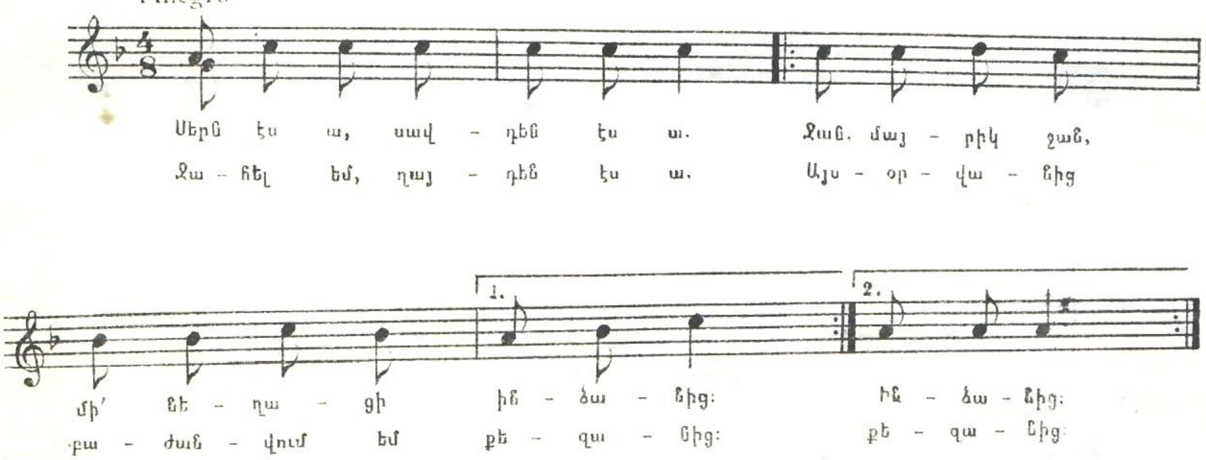

135. ԽԸՆՁՈՐ ՔԸՑԻ

Moderato.

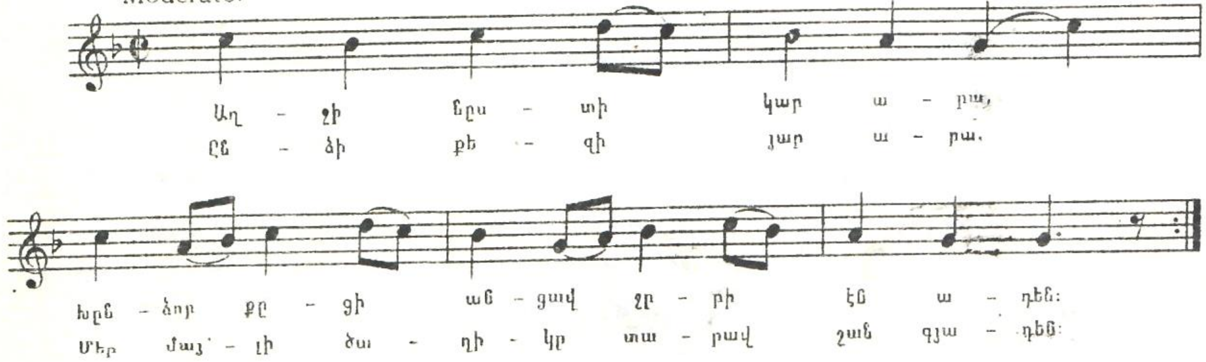

136. ԼՈՒՍՆԻԿԻ ԼՈՒՍԸ ՏԵՍԱ

Moderato.

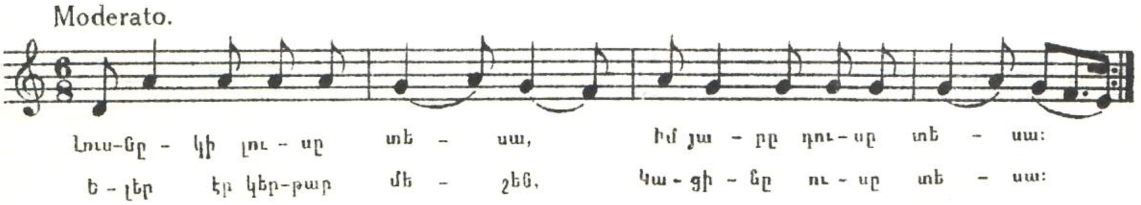

137. ԱՄՊԵՐՆ ԵԼԱՆ ԿԱՄԱՑ, ԿԱՄԱՑ

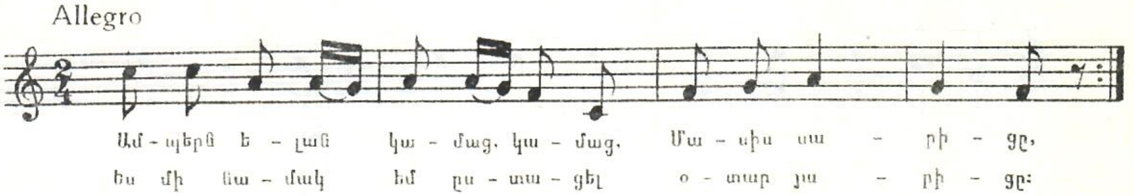

138. ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ ՋԱՆ

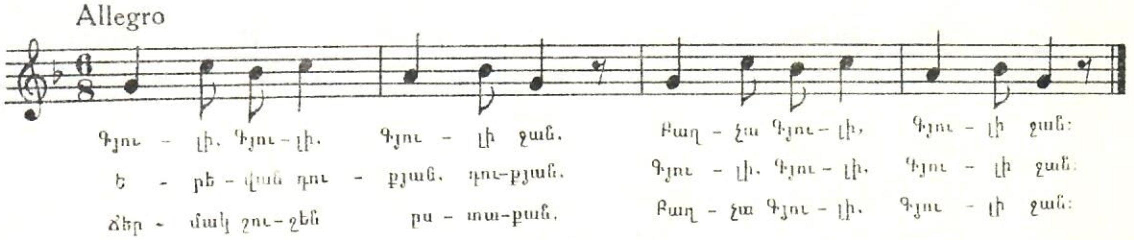

139. Տ Ը Ր Ի Ն Ո

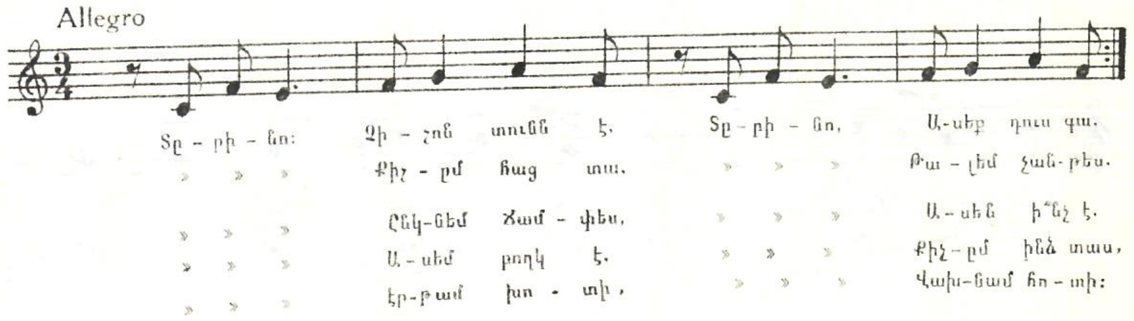

140. ԿԱՐՏՈԼ ԿԻՏԱՄ, ՏՈ Չ'ԱՌՆԻ

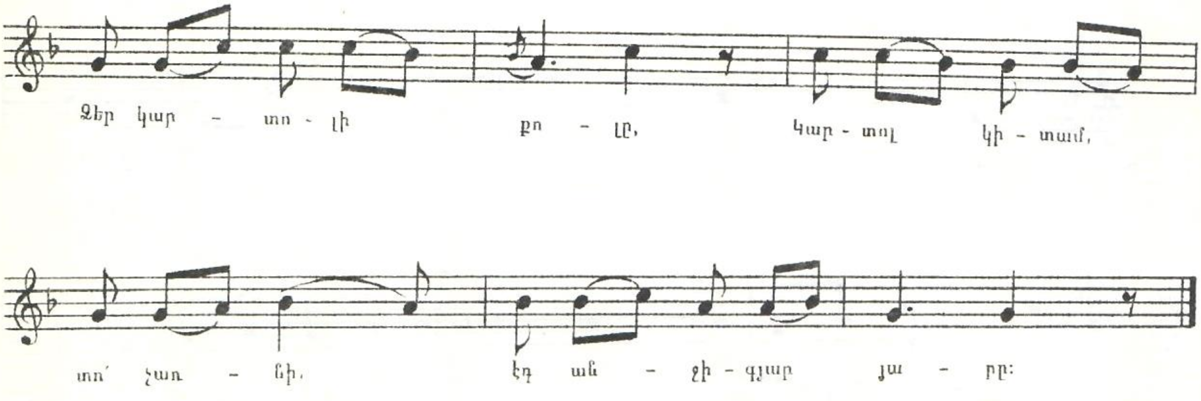

141. ԲԱՂՐՄ ՈՒՆԵՄ ՇԱՖԹԱԼԻ

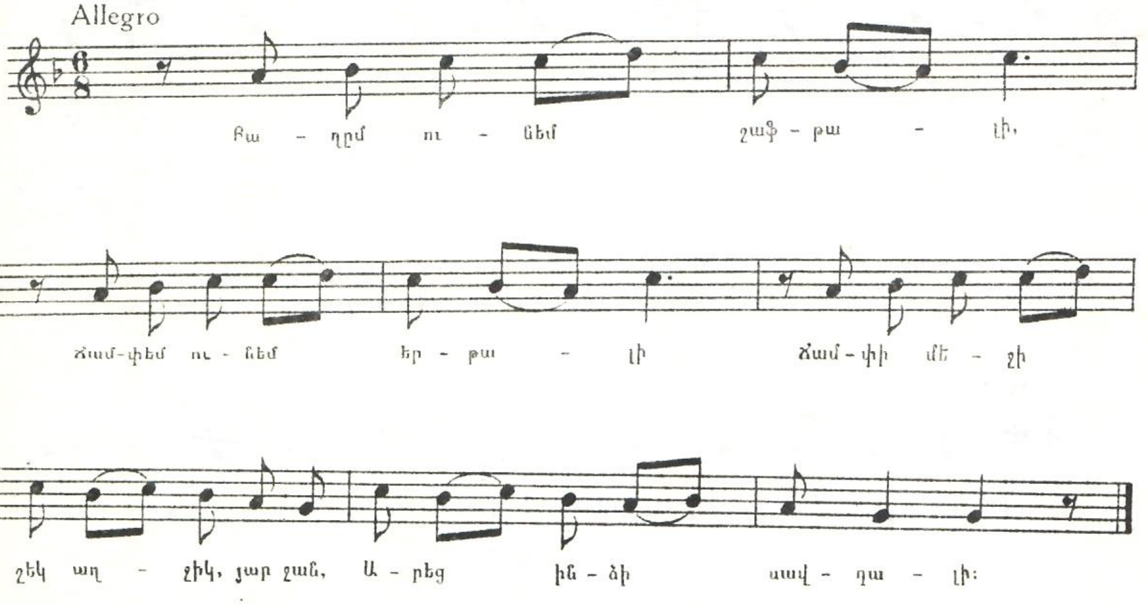

142. ՉԵՄ ԱՌՆԻ, ՆԱՆԱ ՋԱՆ

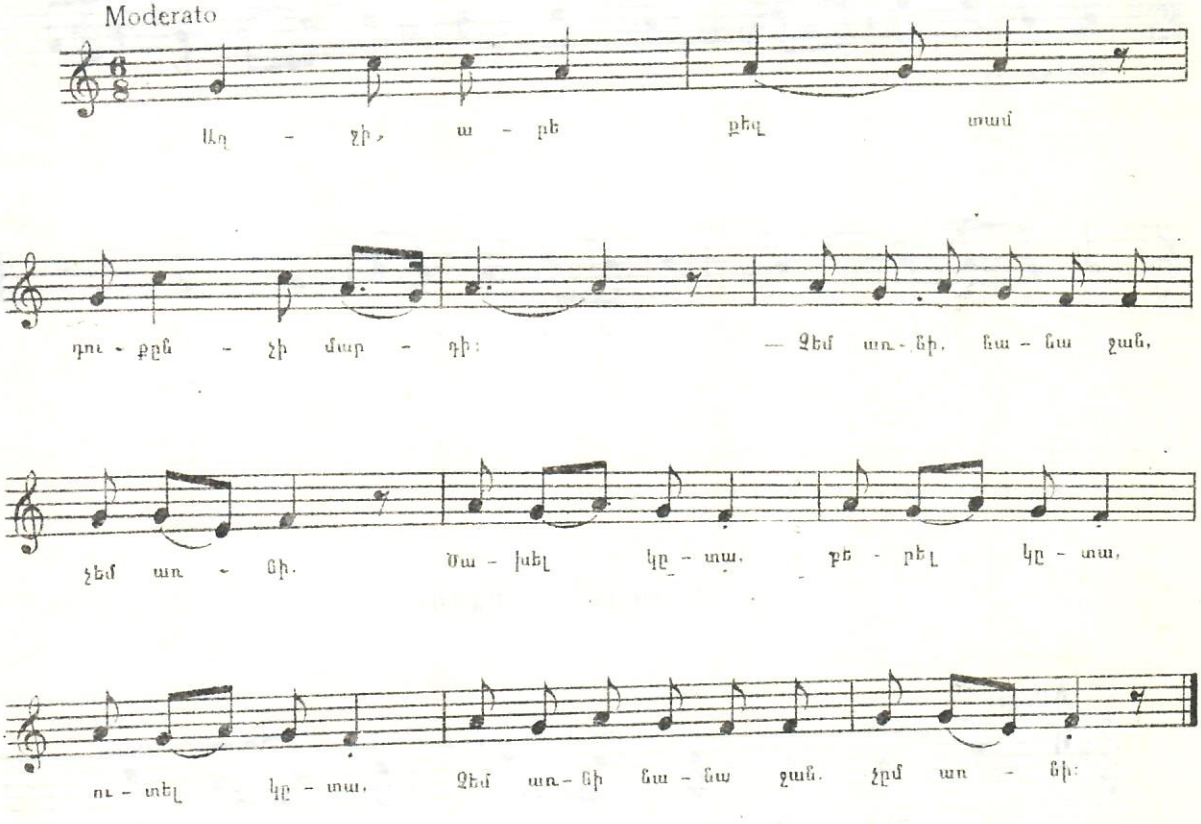

143. ՉԷ՛, ԴԱԳՈ, ՉԷ՛, ԲԱՔՈ

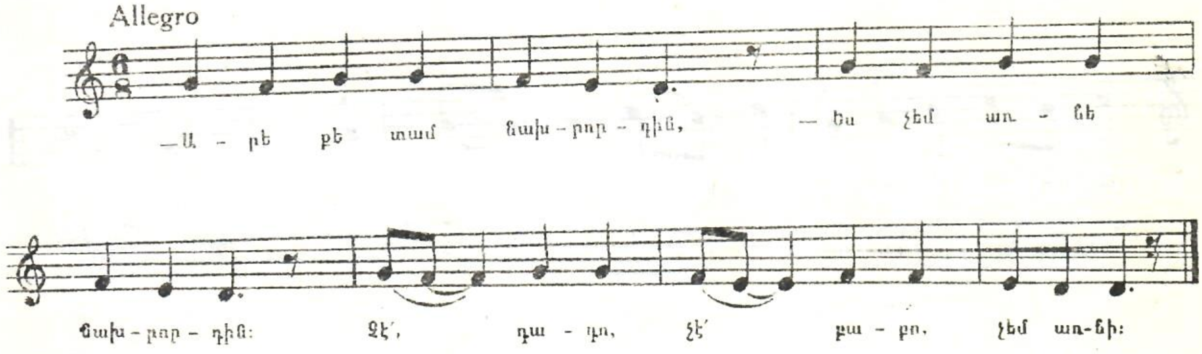

144. ՀՈԼԸ. ՀՈԼԸ

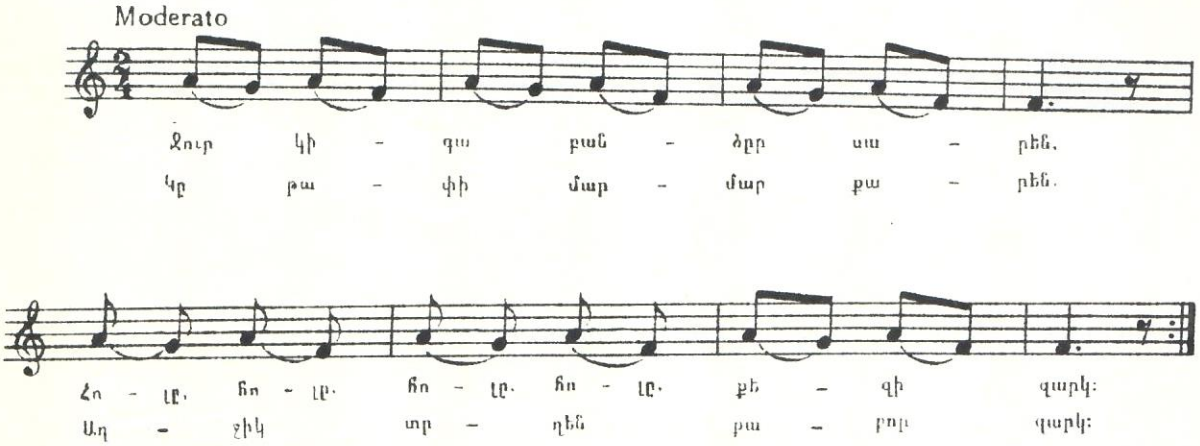

145. ԱՄԱՆ ՏԵՐՏԵՐ, ԱՄՈԹ Ա

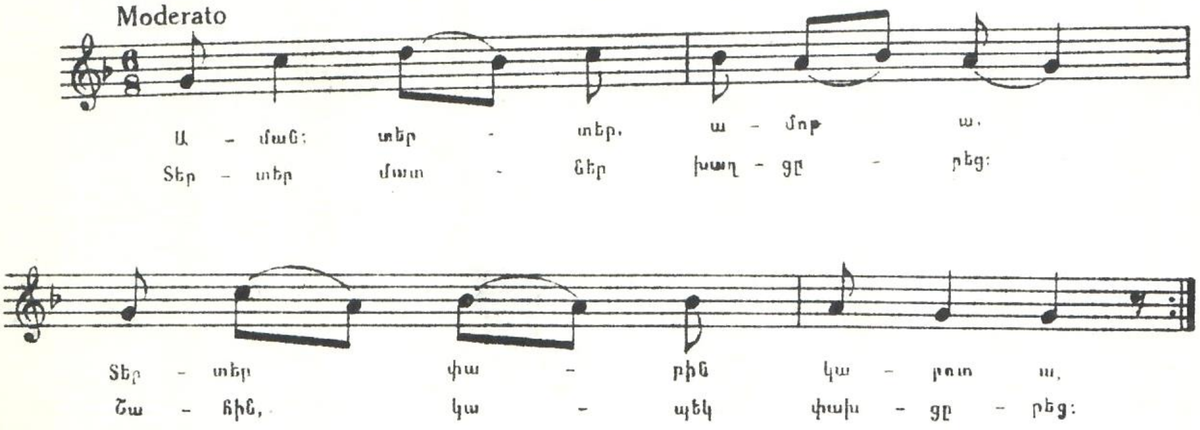

146. ԿԱՐՄԻՐ ՎԵՐՄԱԿՈՎ ՏՂԱ.

Allegro

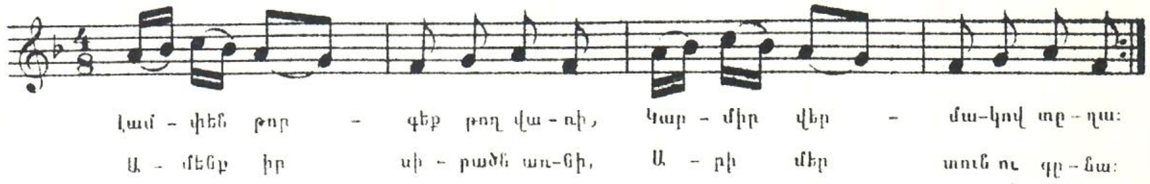

147. ԹԱԹՈՑԻ ԴԱՍՏԵՆ

Allegro.

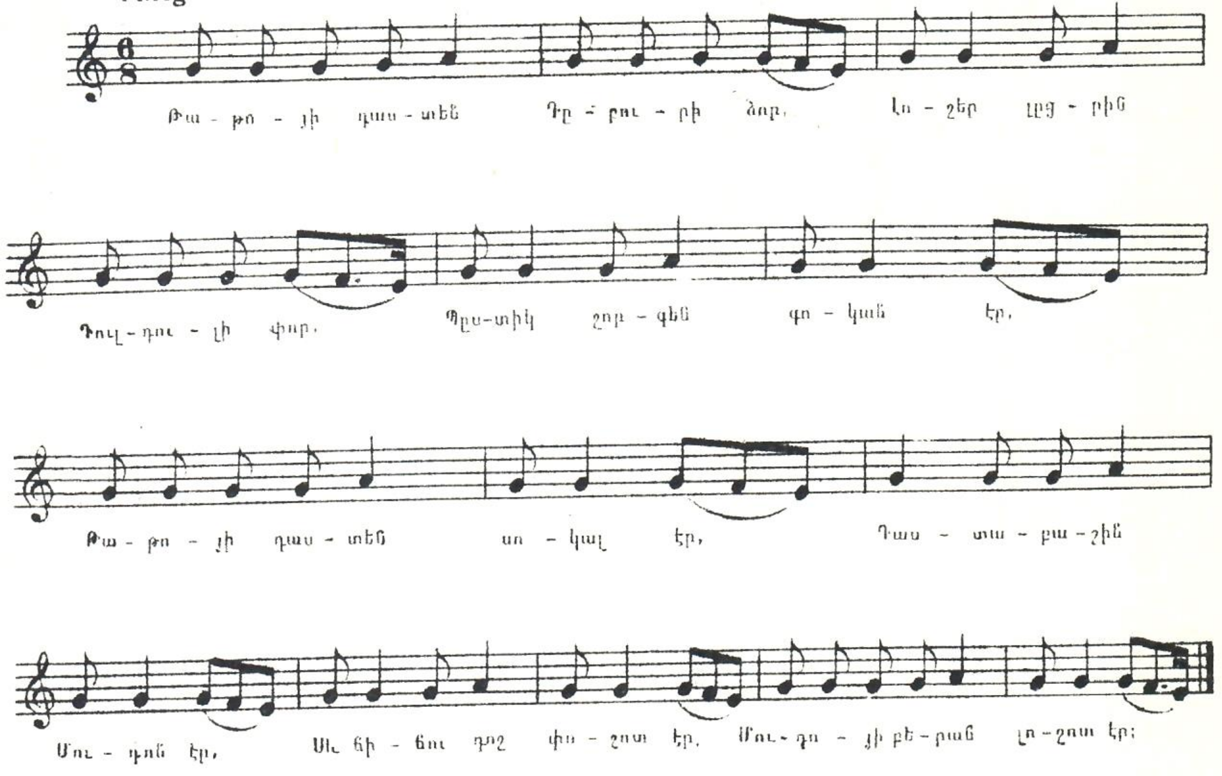

148. ՀՈՎ ԻՆԵ

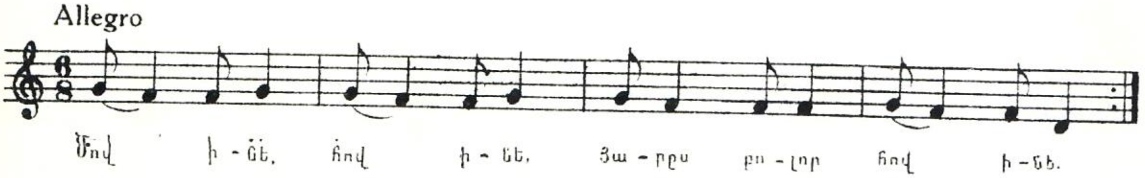

149. ՍԱՍՈՒՆԱ ՍԱՐԵՐ

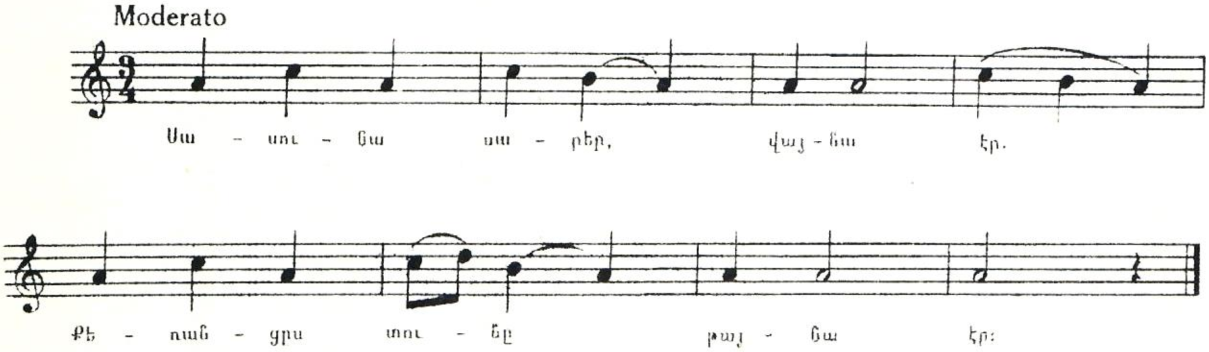

150. ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԵԼԱՎ

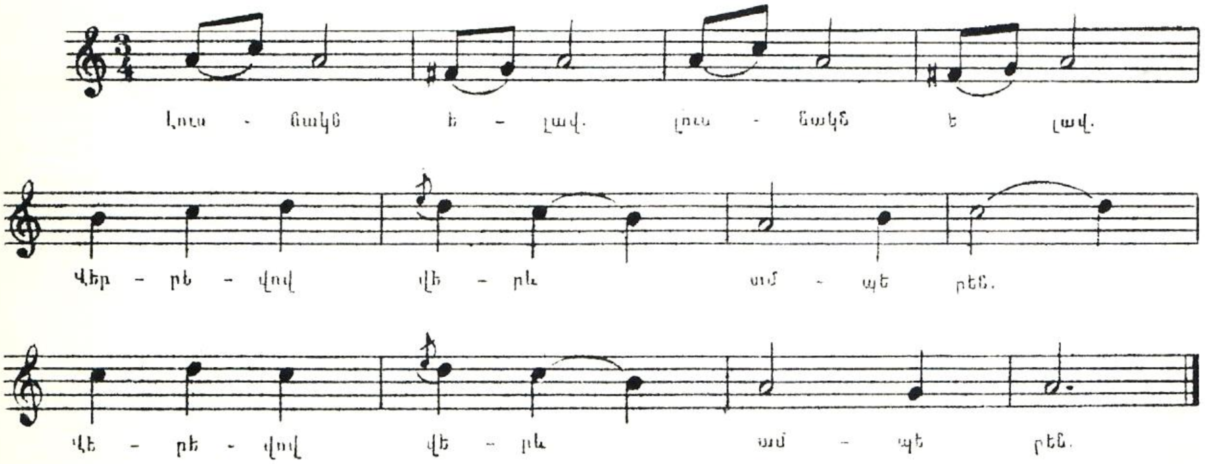

151. ԴԻ՛Ն ԼԵ, ԼԵ ԴԻ՛Ն ԼԵ, ԼԵ

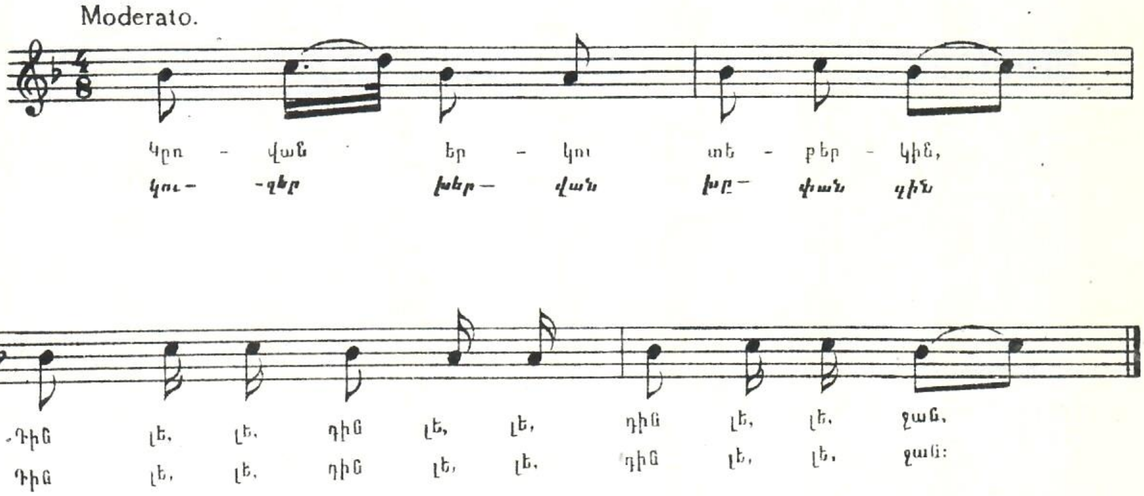

152. ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԳ
(Հարսանեկան)

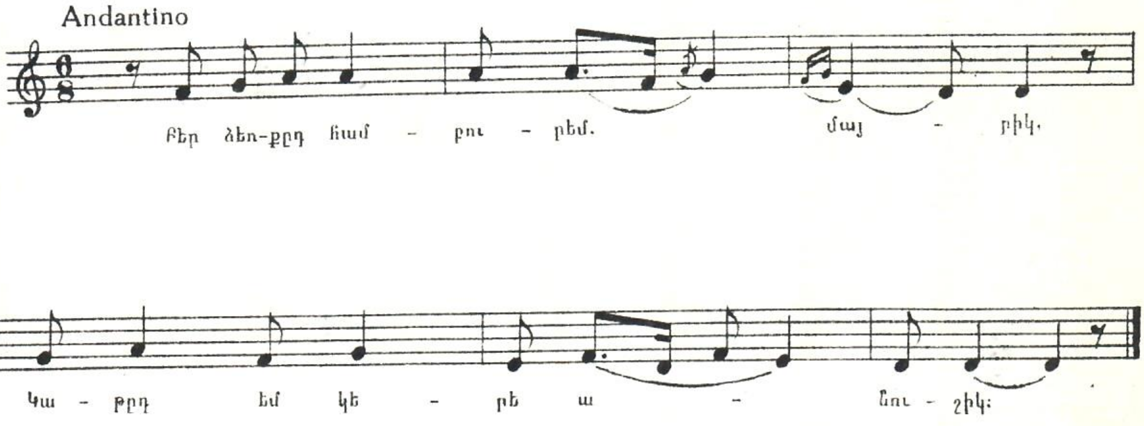

153. ՎՈ՛ՒՅ, ՎՈՒՅ ԱՆԱ

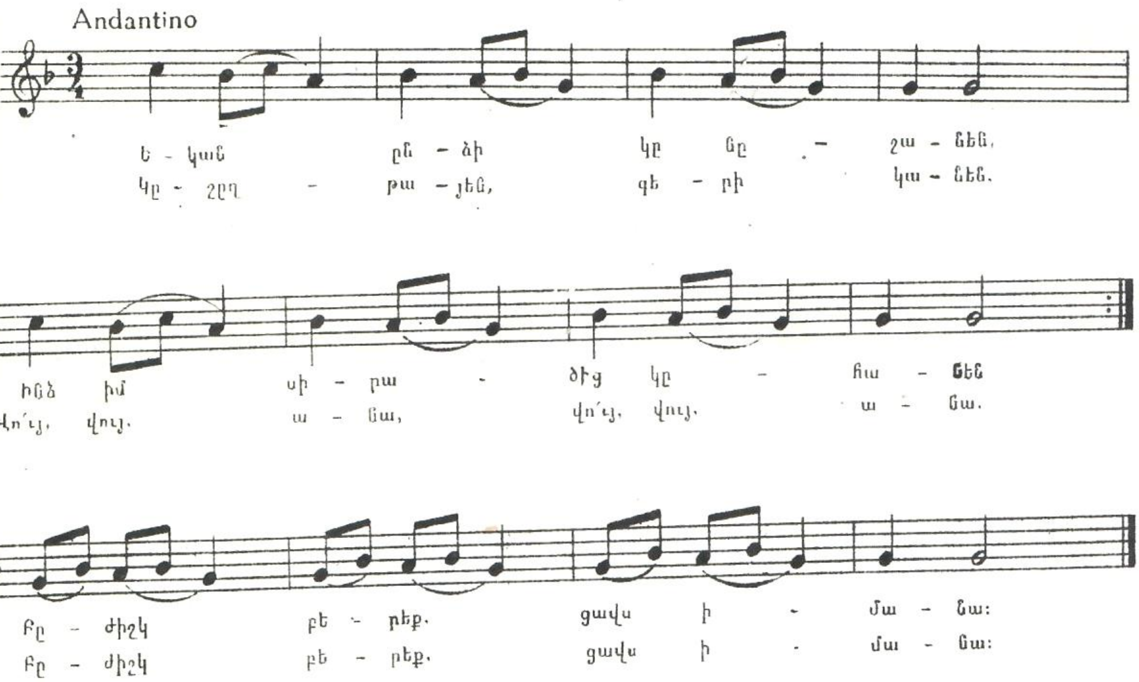

154. ԹԱԳՎՈՐԻ ԳՈՎՔԸ
(Հարսանեկան)

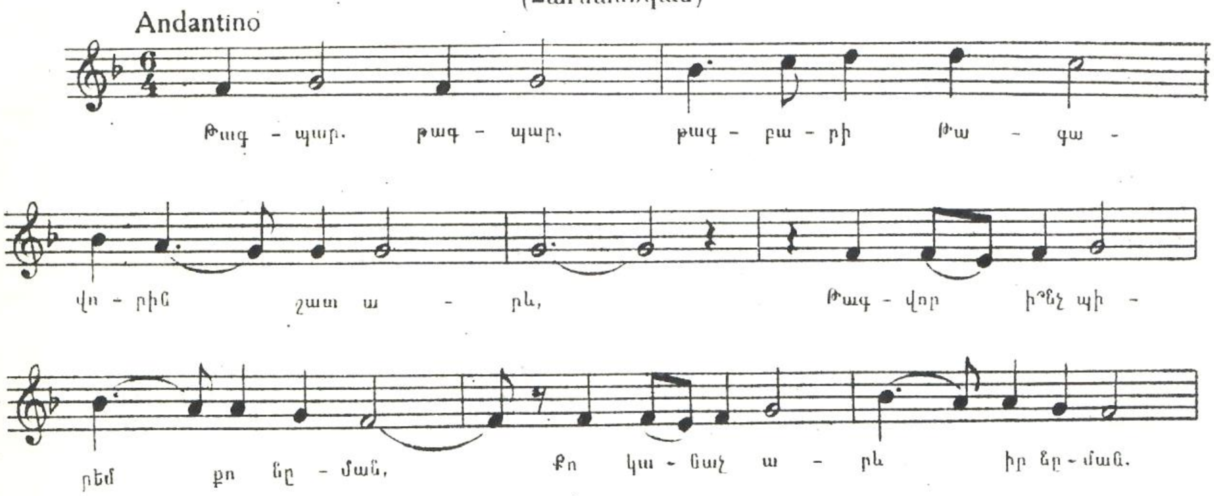

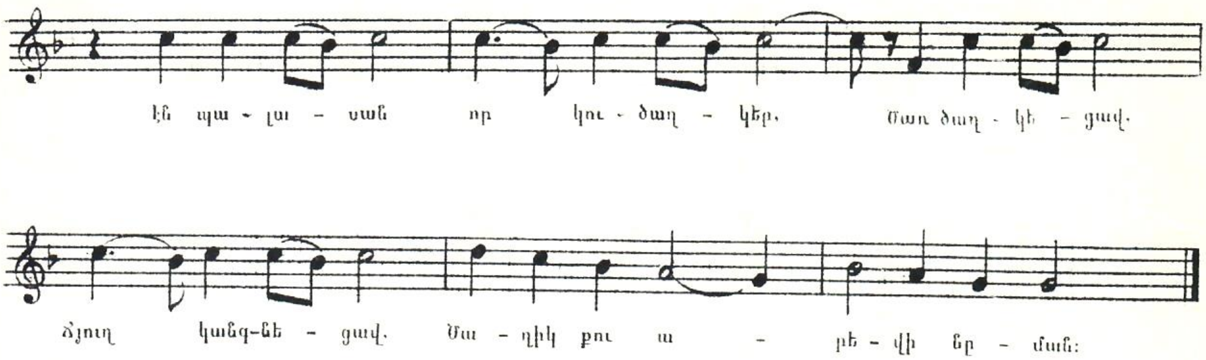

155. ՀԱՐՆԱԶ
(Հարսանեկան)

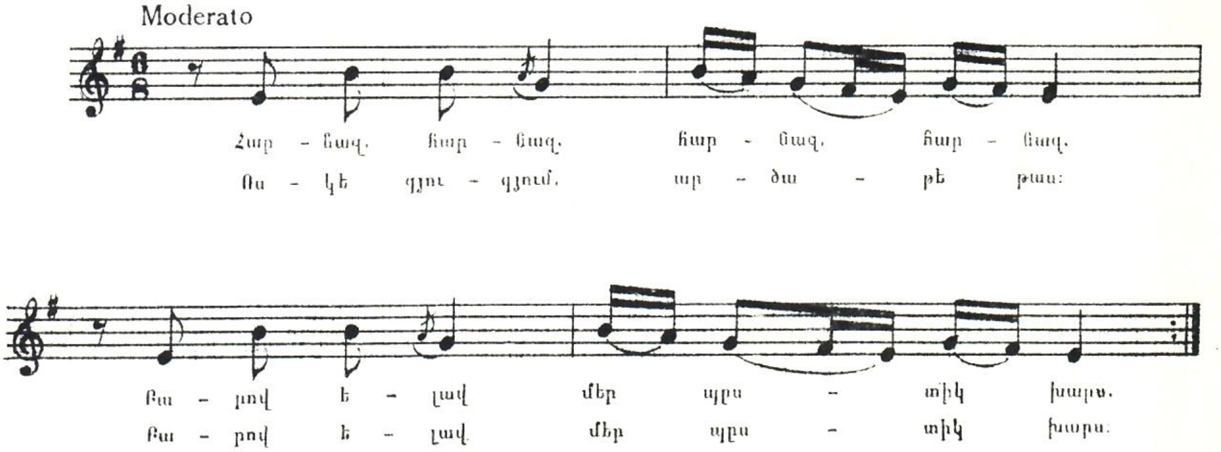

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆ

ՄԱՆԿԱՏԱՆ ՍԱՆԵՐԻՑ
ՁԱՅՆԱԳՐՎԱԾ ԵՐԳԵՐ

156. ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՎԱՐԴԻ ՀՈՎԻՆ

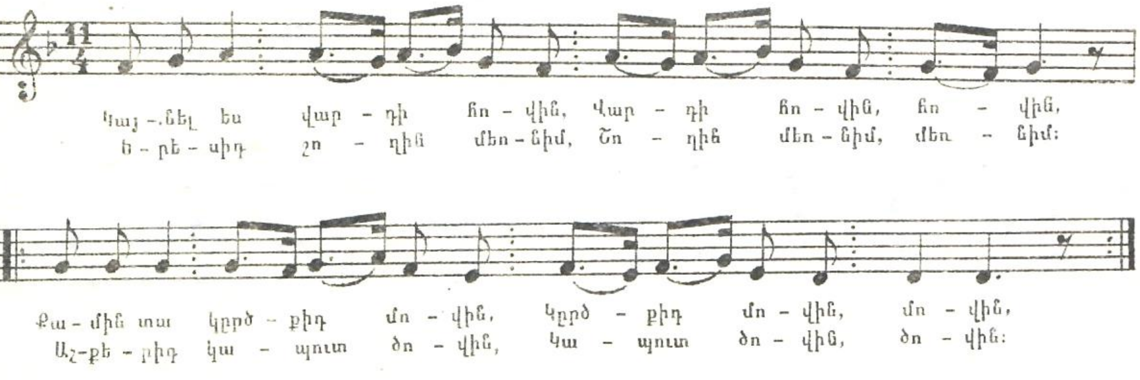

157. ԳՅՈՒՂՎԵՐԱՆԻՑ ԵԼԱՆՔ. ՀԱՍԱՆՔ ՄԵՐ ԳՈՒՂԸ

(Վա՜յ, նա՛նի, վառա՛)

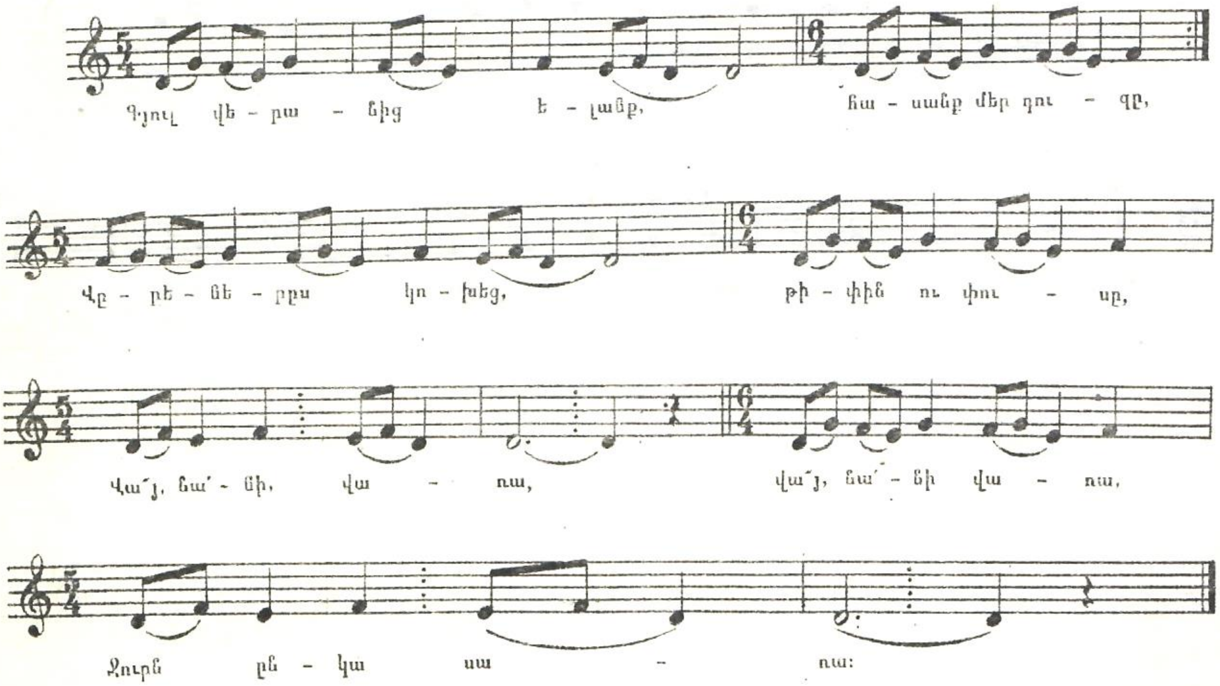

158. ՄԱՐԳԱՐԻ ԳՅՈՒՂԱՑԻ

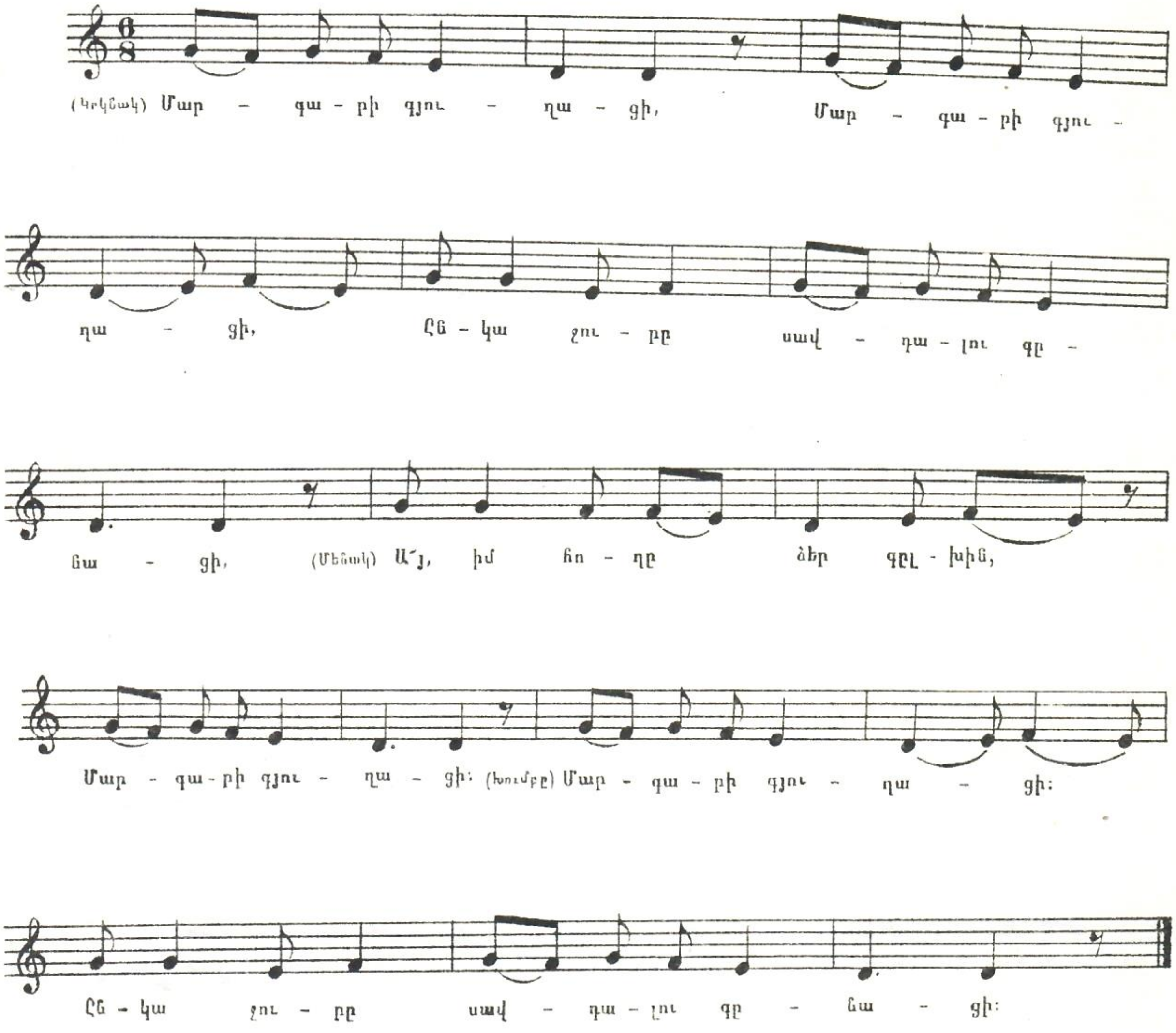

159. Ի՞ՆՉ ԿԸՏԱՍ ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒՄ

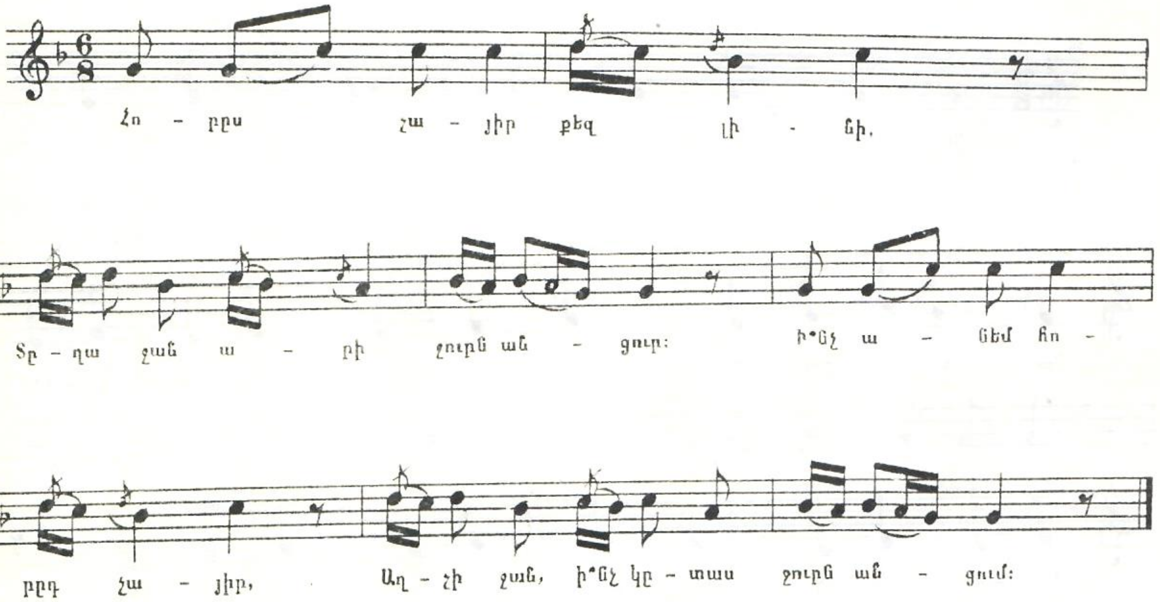

160. Օ Ս Ա Ն Ն Ա

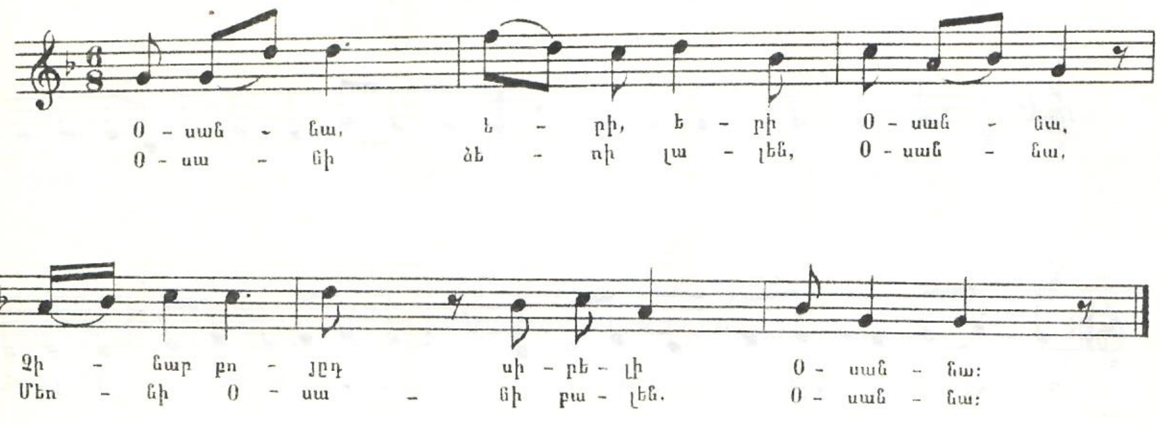

161. ԵՍ ՈՐ ԼԻՆԵՄ

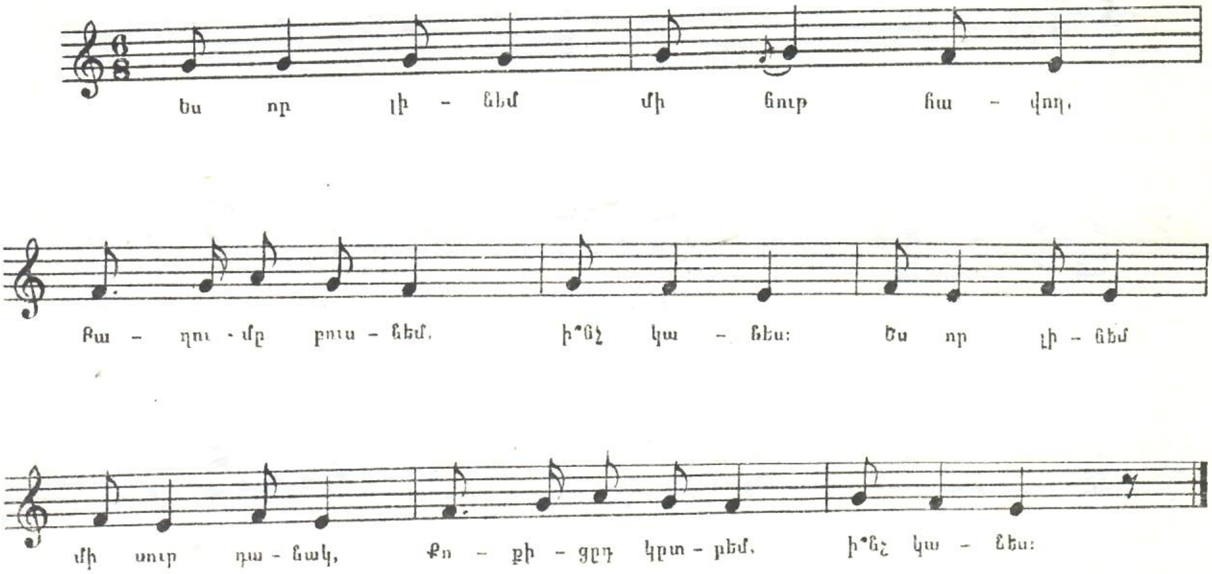

162. ՇՈՒՏ-ՇՈՒՏ ՔԵԼԱ

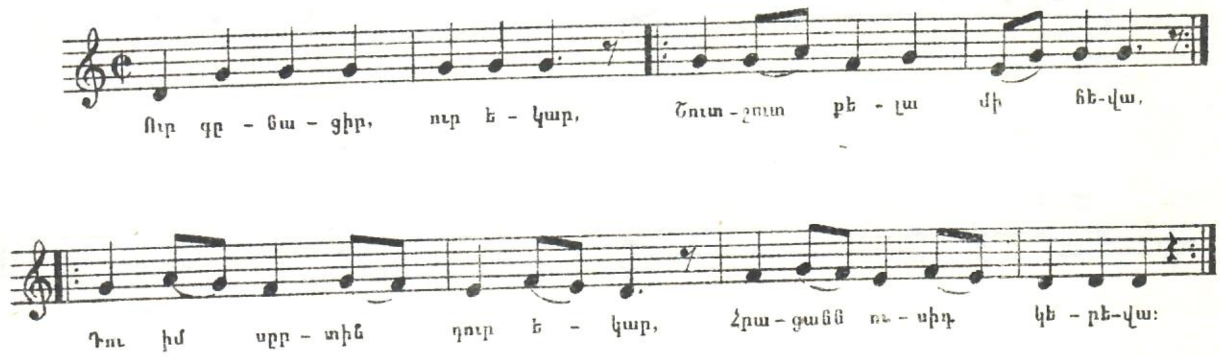

163. Կ՛ՔԵԼԱ, Կ՛ՑՈԼԱ

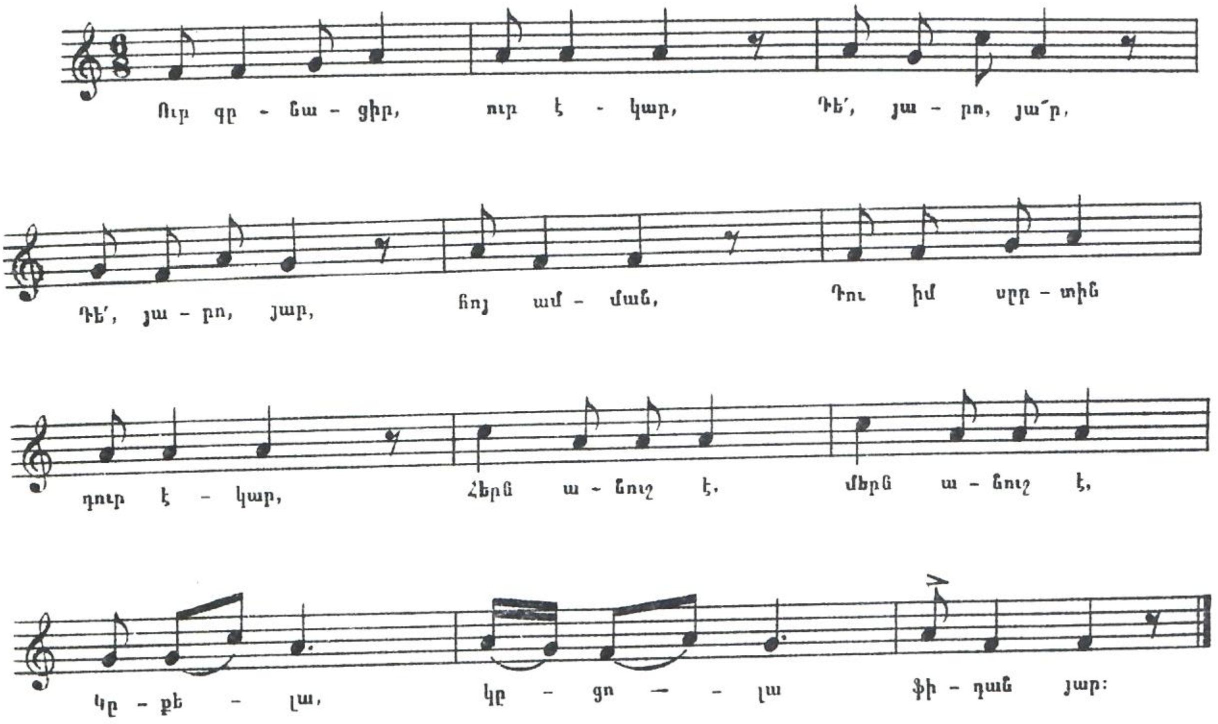

164. ՅԱ՛Ր ԳՅՈՒԼԱ

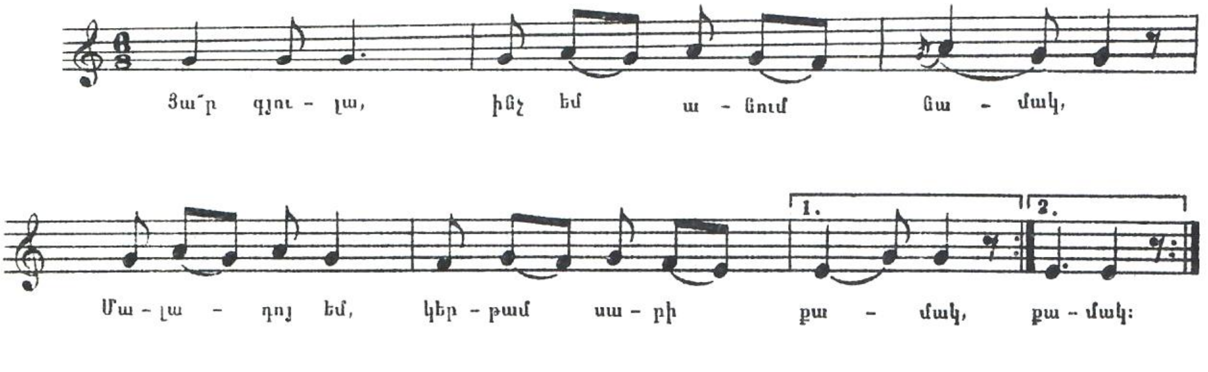

165. ԱՎԴԻ ՇՈՒՇԱՆ

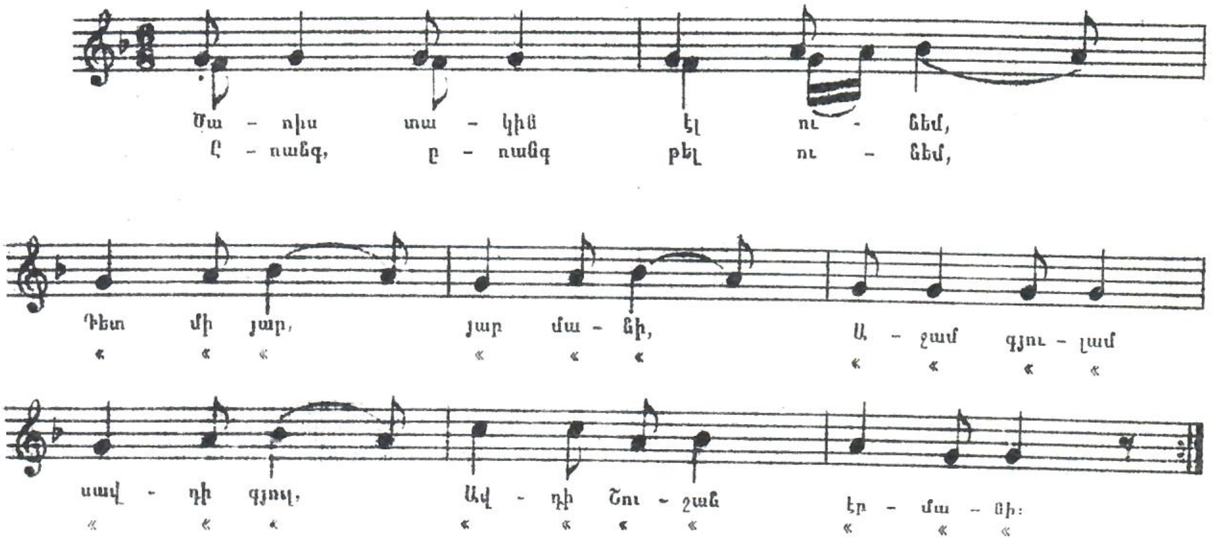

166. ԻՄ ՍԻՐԱԾԸ ՍԱԼԴԱԹ ԷՐ

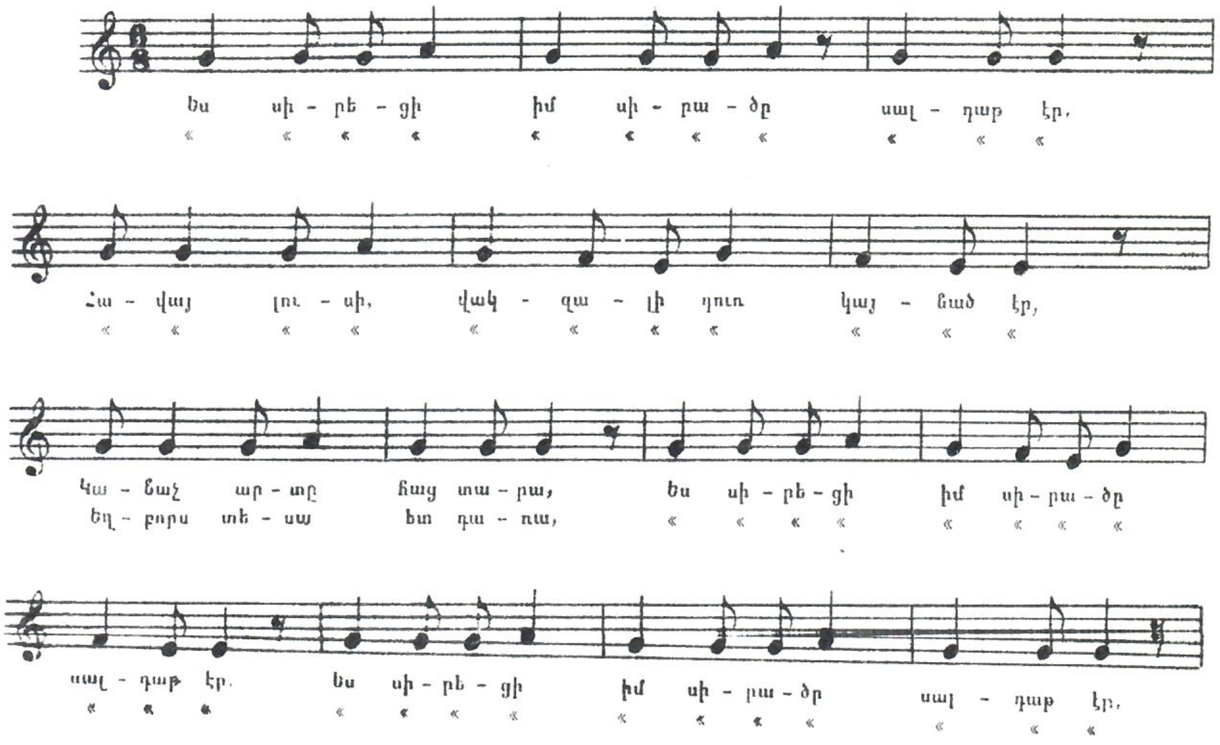

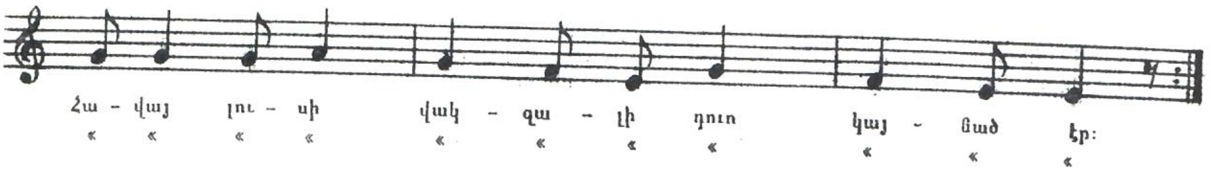
Հա - վայ լու - սի վակ - զա - լի դուռ կայ - նած էր:
« « « « « « « « « « «

167. ՋՈՒԼՈ

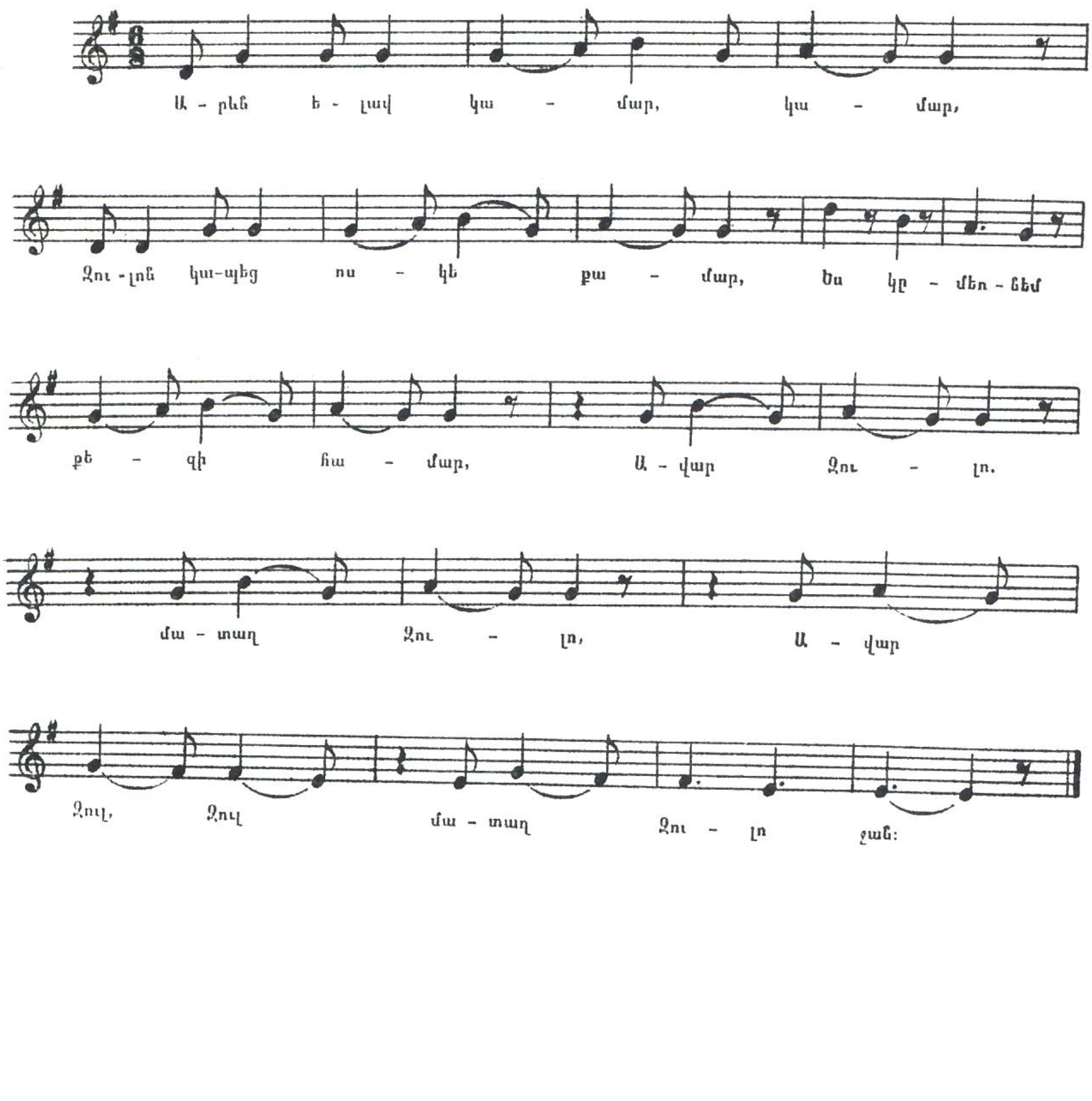
Ա - րևն ե - լավ կա - մար, կա - մար,
Ջու - լոն կա-պեց ու - կե քա - մար, Ես կը - մեռ - նեմ
քե - զի հա - մար, Ա - վար Ջու - լո.
մա - տաղ Ջու - լո, Ա - վար
Ջուլ, Ջուլ մա - տաղ Ջու - լո ջան:

168. ՏԸՐ ՆԻՆԱՅ, ՆԻՆԱՅ

1. (Ամուսին) կնիկ մեր կովն ի՞նչ էլավ. (կինը) Ա՜խ մեր կով
2. («) կընիկ րա մեր հավեր ինչ էլան («) Ա՜խ, մեր հավեր.

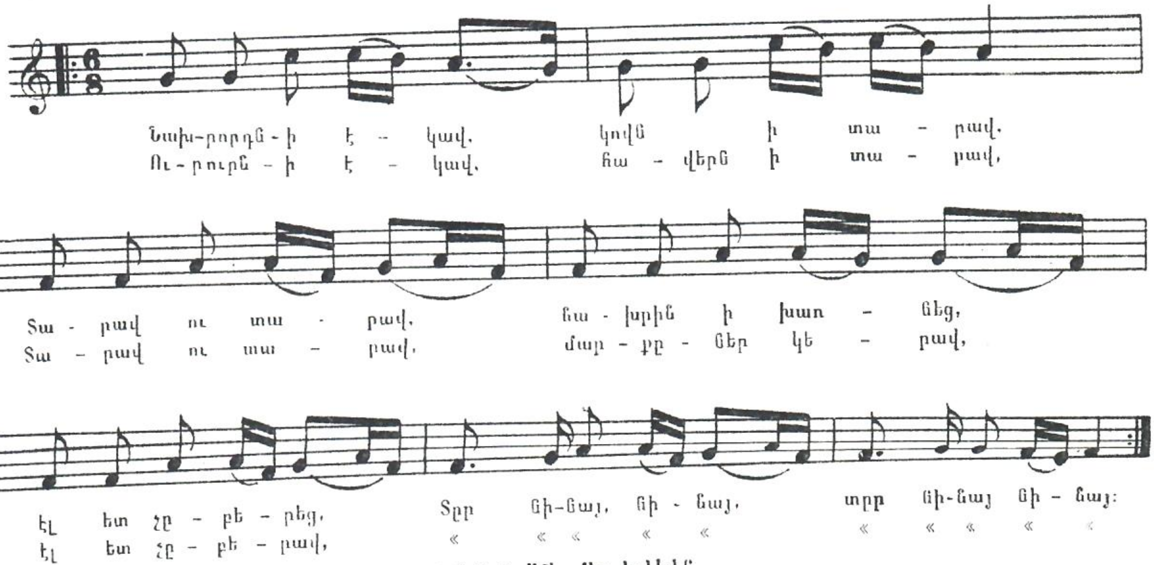

3. (Ամուսին) Բա մեր երեխեն ի՞նչ էլավ (կնիկ) Ա՜խ մեր երեխեն.
4. («) կնի՛կ, րա դո՞ւ. («) Ա՜խ ես

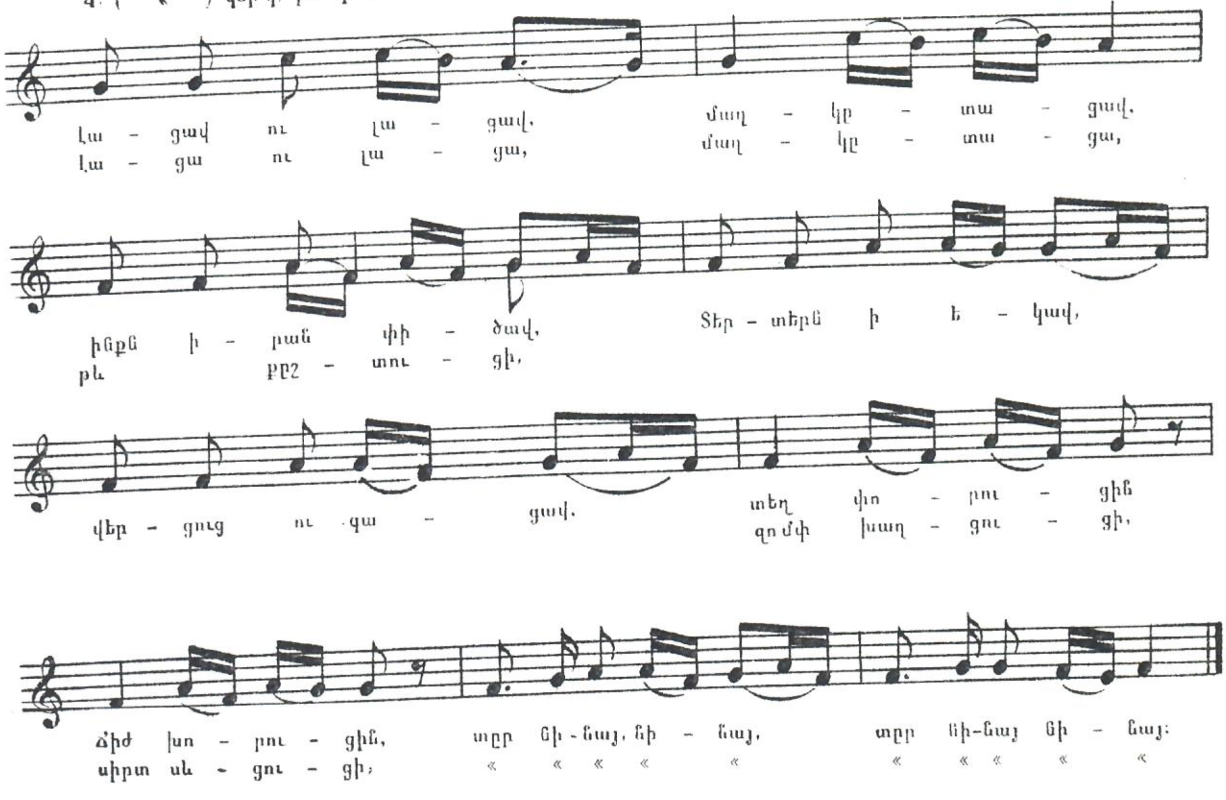

169. ՈՐԲԻ ԵՐԳԸ

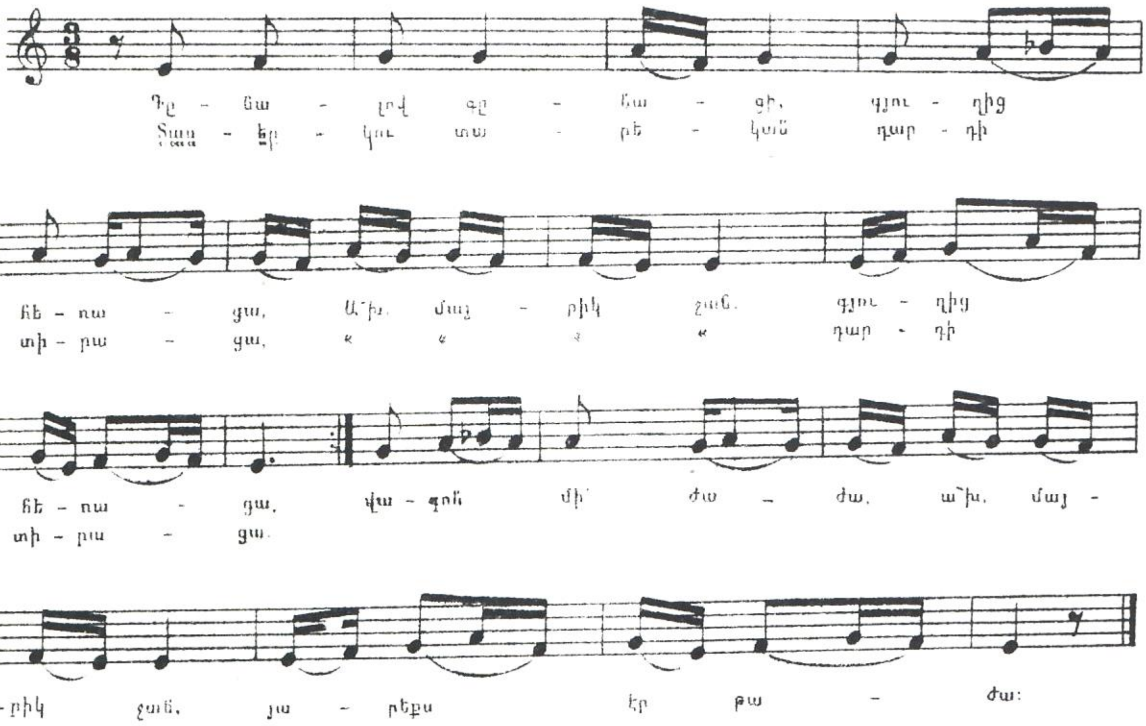

170. ՋԱԼՈ, ՋԱԼՈ ՋԱ՛Ն ՋԱՐ ՄԵՅԴԱՆ

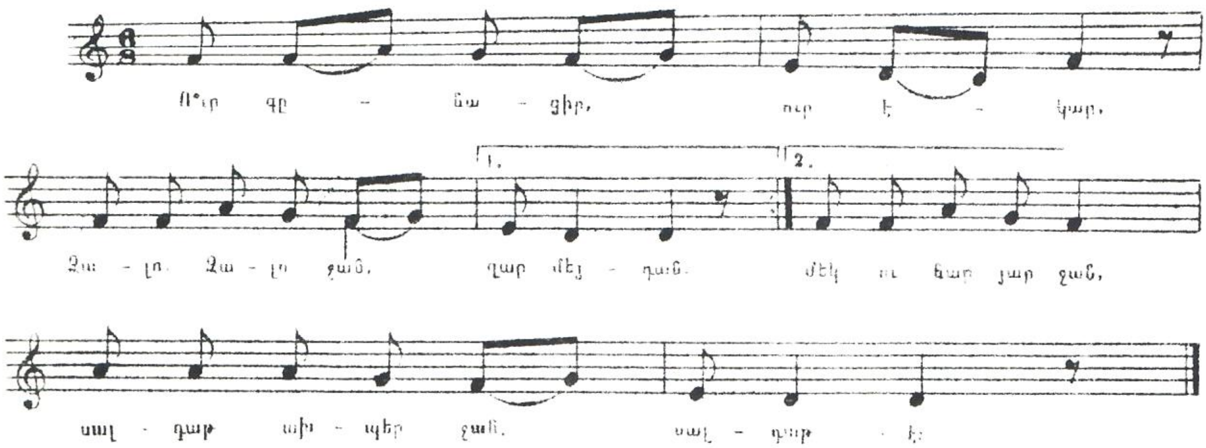

171. ԱՍՄԱՐ ԱՄՄԱՆ

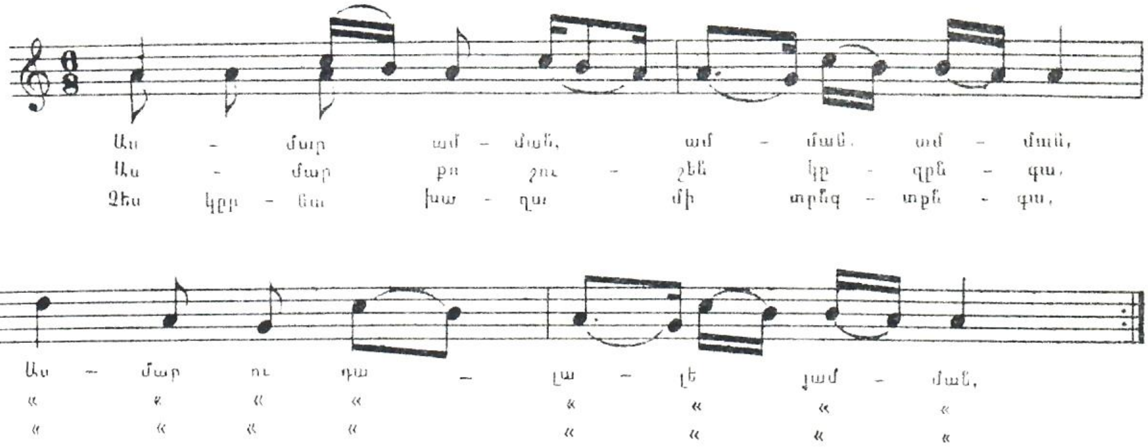

172. ԼՈՅԼԸՄ ԼՈՅ

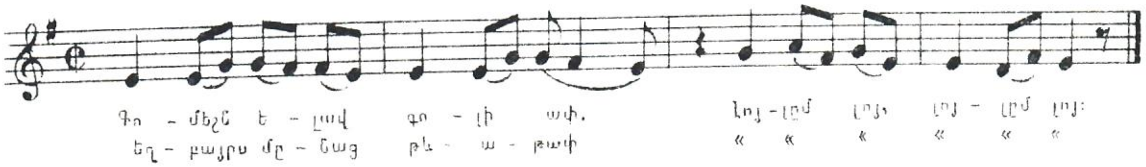

173. ԽՆԱՄԻ ՋԱՆ

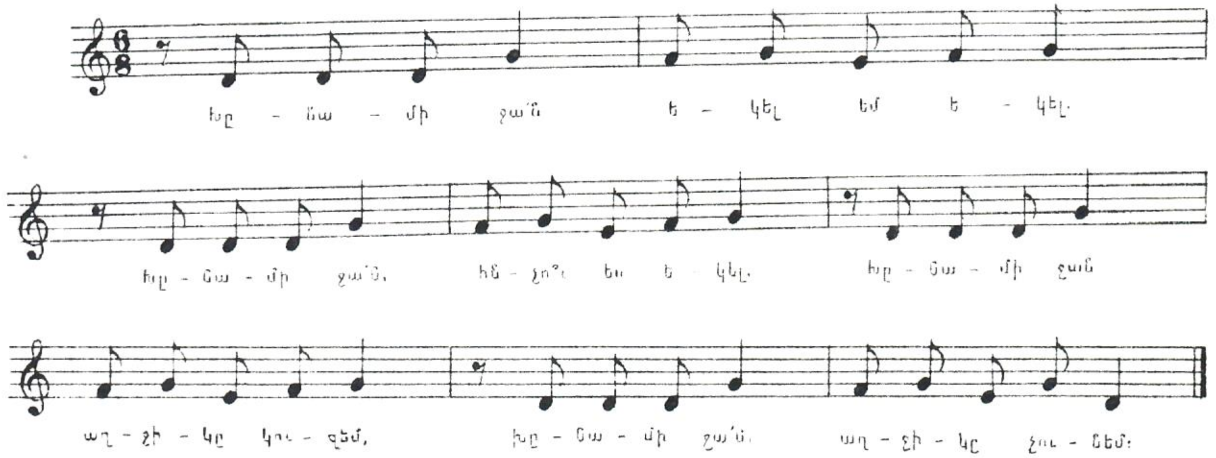

174. ԽԱԼԱԼԵ. ՋԱՆ ԼԵ ԼԵ

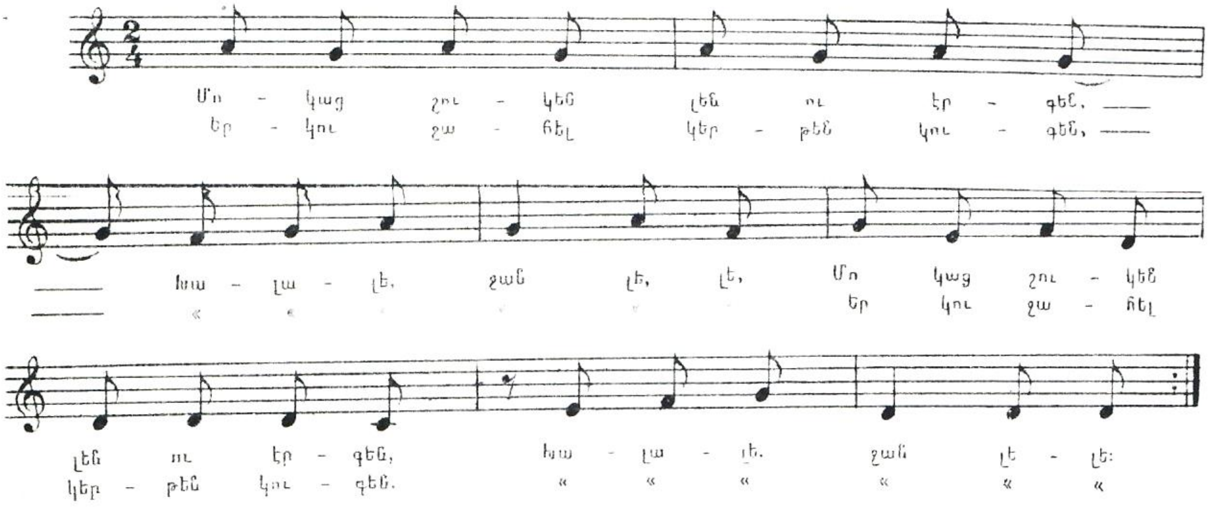

175. ՇԻՐԻՆ ԹԵԼԼՈ, ՎԱՅ ԹԵԼԼՈ ՋԱՆ

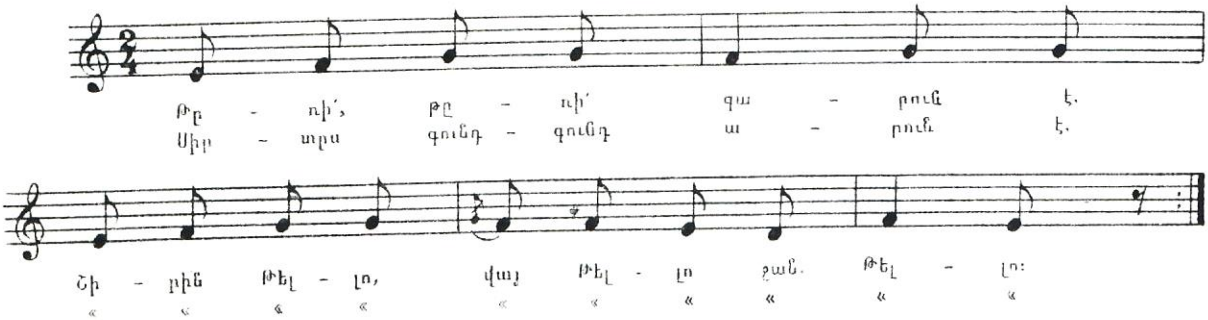

176. ԳՑՈՒԼԵՐԸՍ ԹԱԶԱՑԵԼ Ա

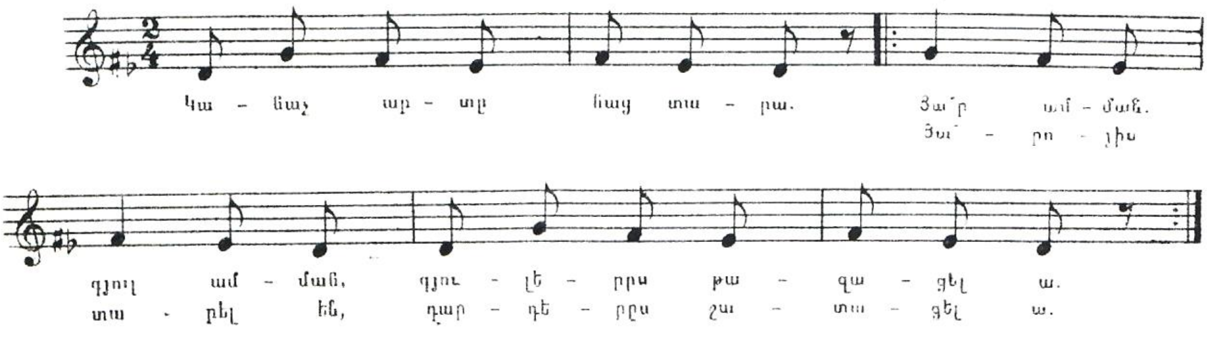

177. ՍՈՆԵՆ ԿՈՂԲԵՑԻՆ

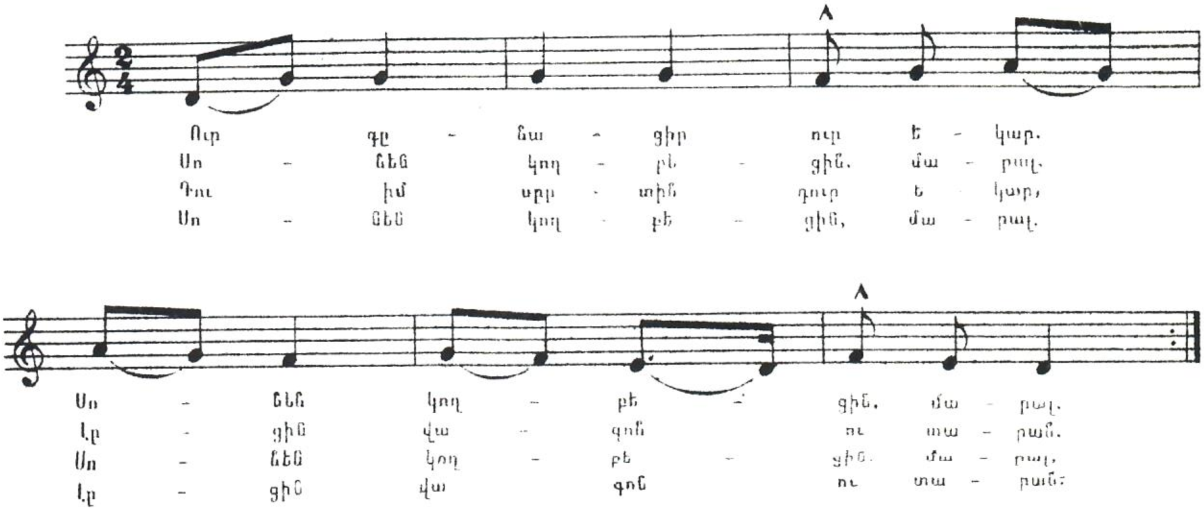

178. ԺՈՒԼԻԿ ՏԵՐՏԵՐԻ ԳՅԱԴԵՆ

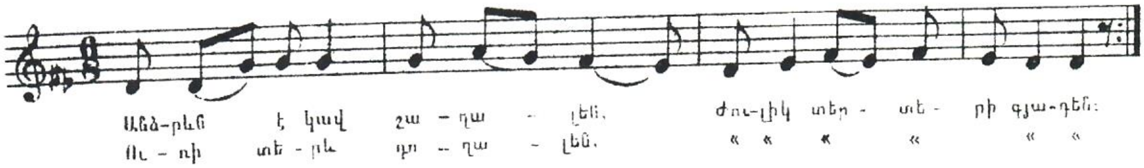

179. ՀԱ՜Յ ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ, ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ

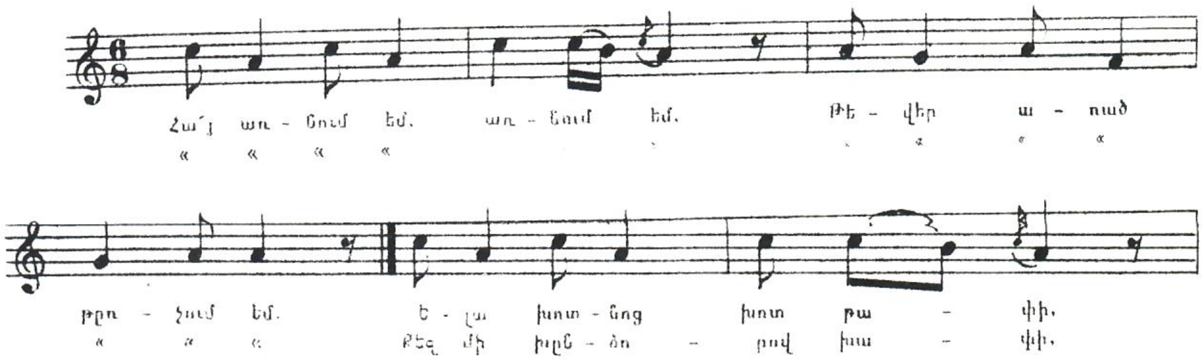

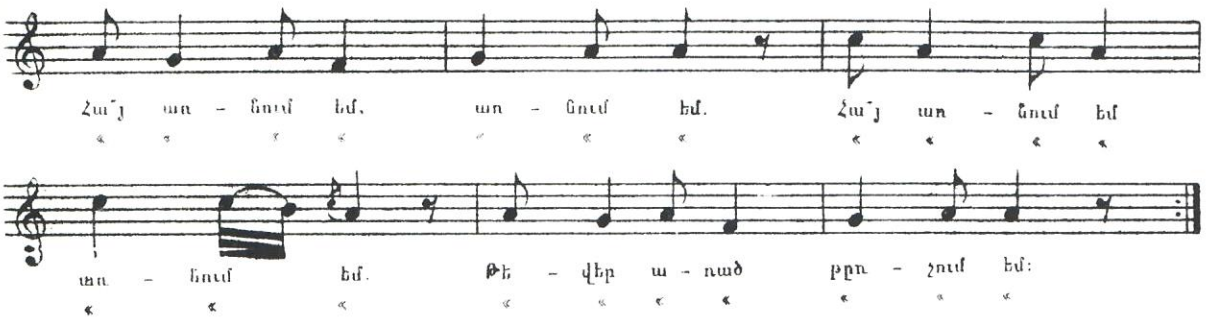

180. ՀՈ՛ ՄԱՅՐԱՄԵ, ՄԱՅՐԱՄԵ

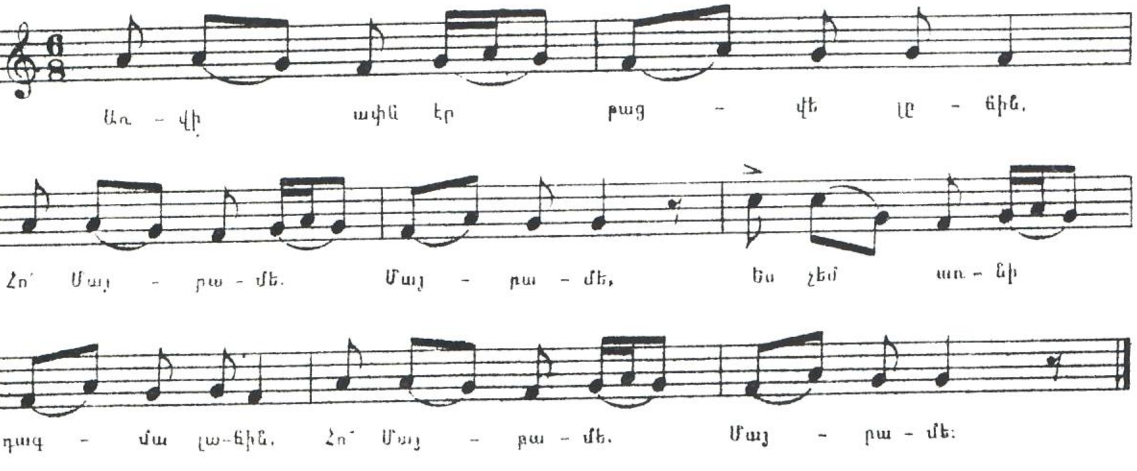

181. ԼԵ ԼԵ ԳԸԴԵ ՄԱՅՐԱՄԵ

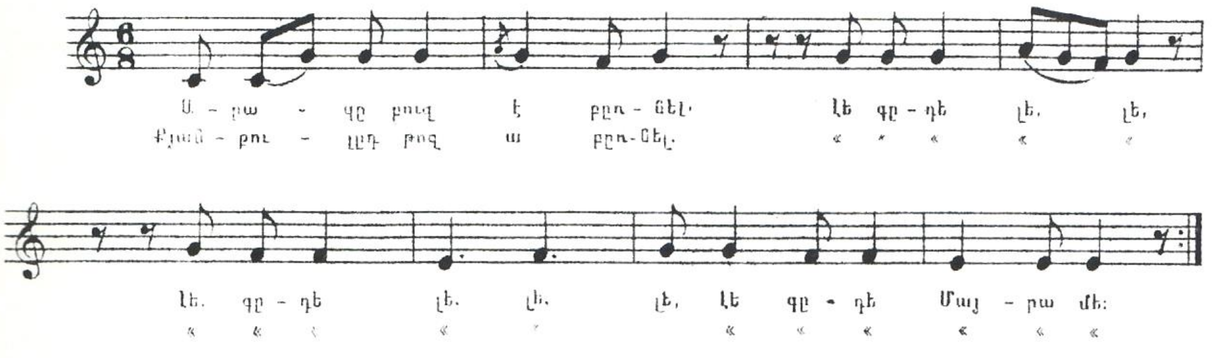

182. ՈՒՐ ԳՆԱՑԻՐ, ՈՒՐ ԵԿԱՐ
(Բուկամալա բավեմըն)

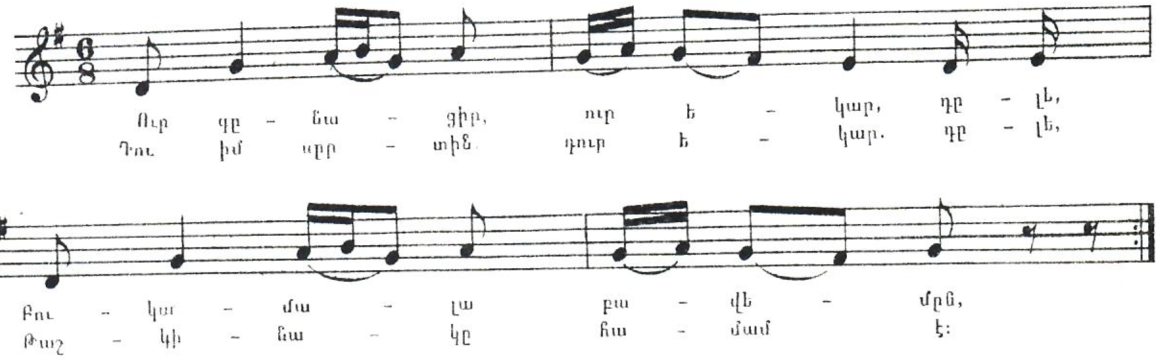

183. ՄԱՔՐՈՒՇԻ ՋԱՆ, ՄԱՔՐՈՒՇԻ

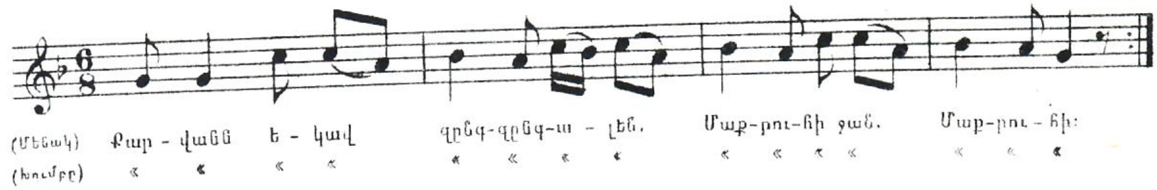

184. ԵՍ ՄԻ ԾԱՌ ԵՄ ԾԻՐԱՆԻ

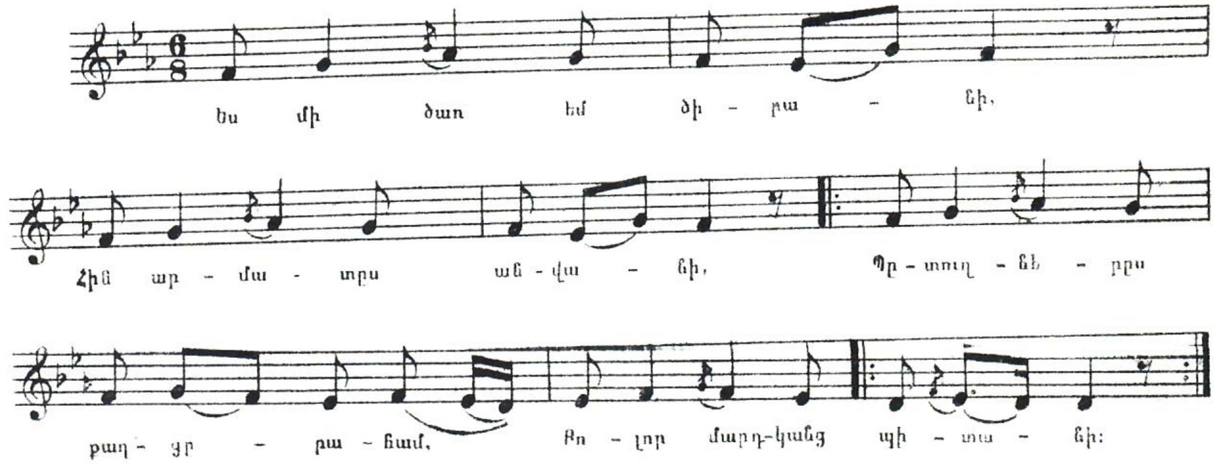

185. ԿՈՐԱԾ ԷՇԸ

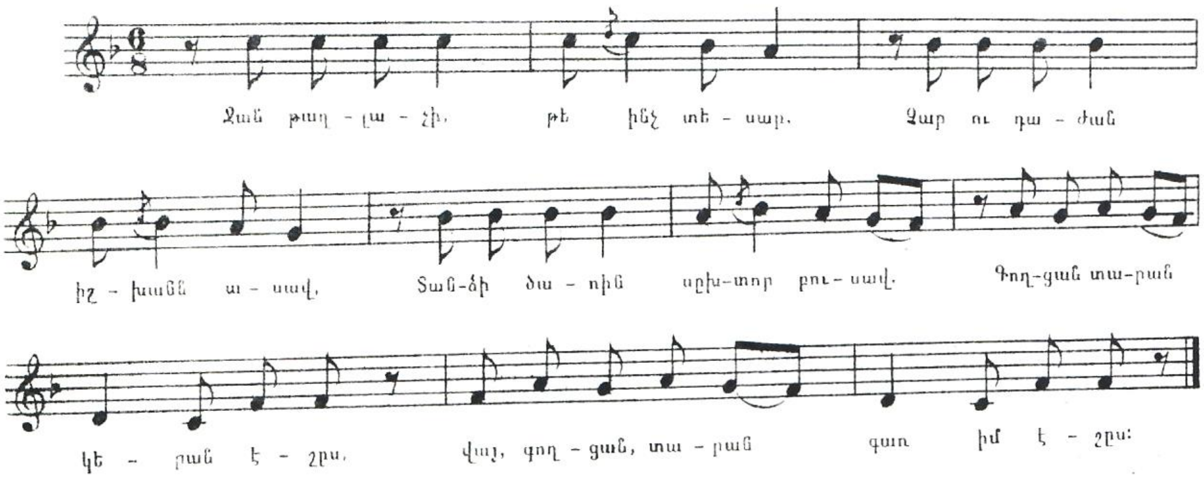

186. ՈՒՐ ԳԸՆԱՑԻՐ

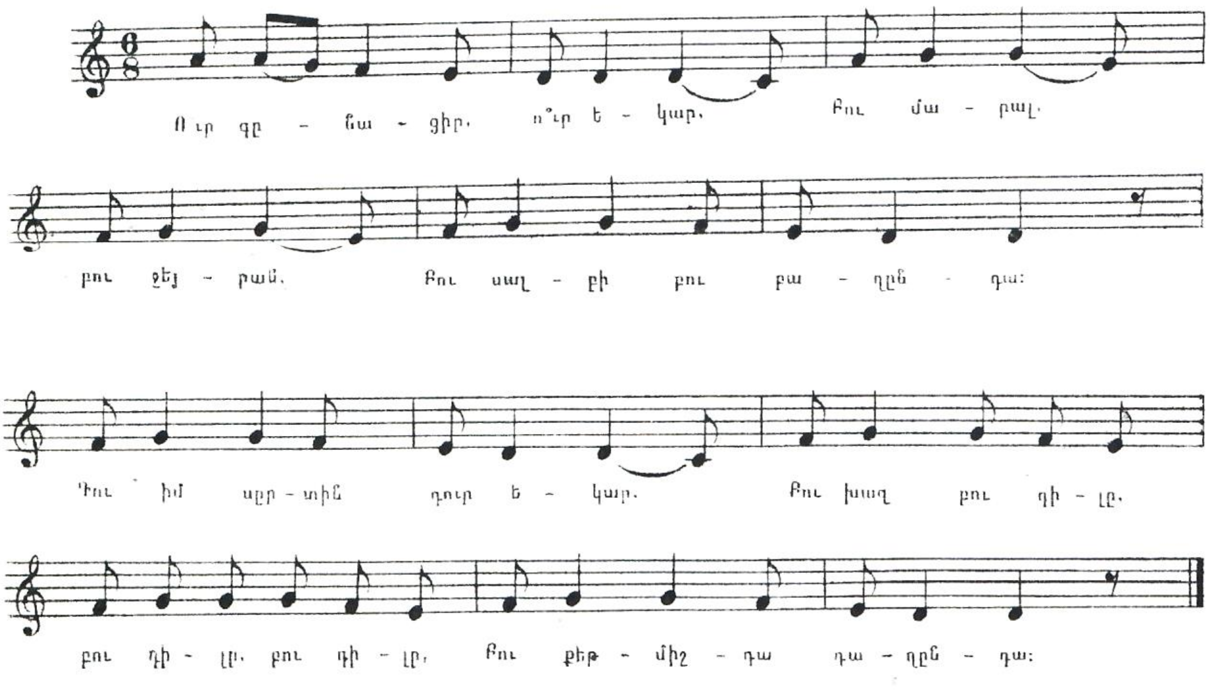

187. ՋԱՆԸՄ ԼՈԹԻ ՅԱՐ ՋԱՆ

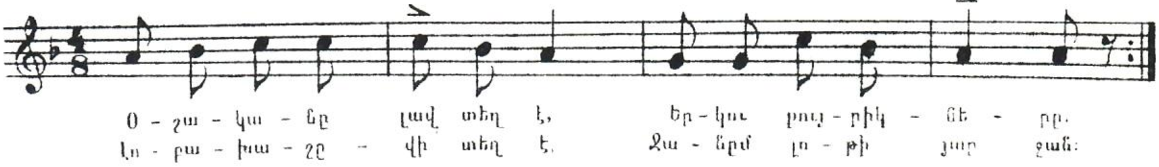

188. Յ Ա՛ Ր, Ս Ո Ն Ա

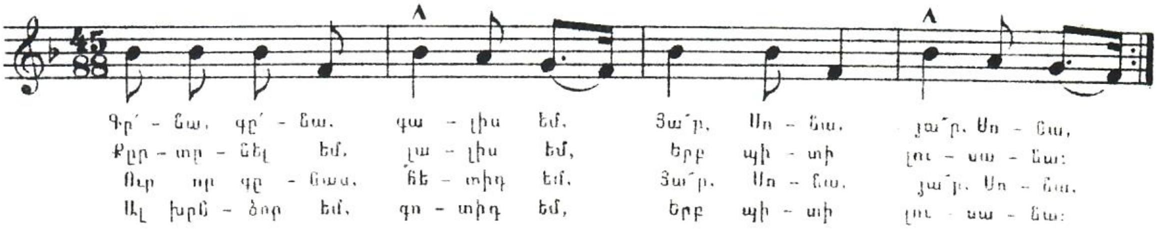

189. ՋԸՄՓԻԿ, ՋԸՄՓԻԿ ՂԱՐԻՆԱ

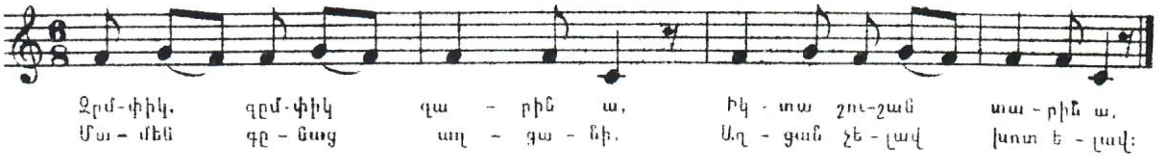

190. ԵՐԳԻՍ ԳԸԼՈՒԽ ՄԻ ԱՍԱ

(Դոգ դոգուրմա)

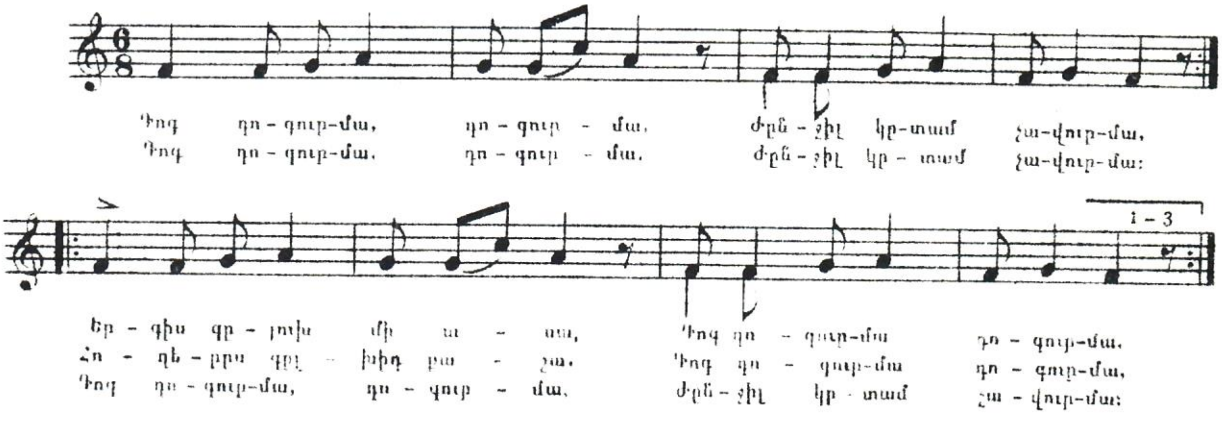

191. ԹՈՒԹՈՒՆԻ ԴԱՍՏԱ

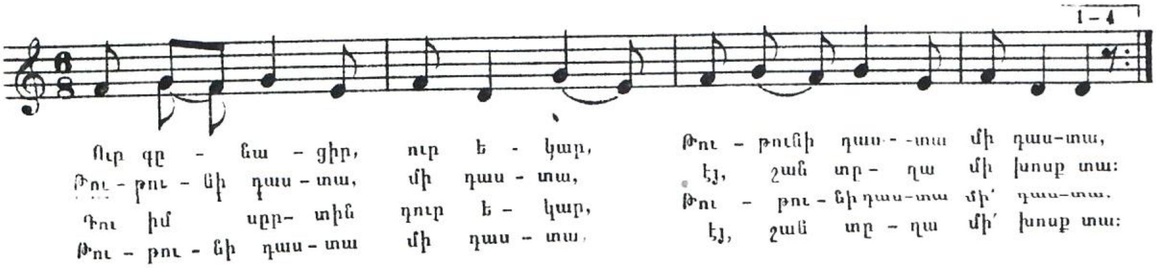

192. ՔԵԶԻ ՄԵՌՆԻՄ ՊԸՍՏԻԿ ԼՈՒՍՆԱԿ
(Խանիմո, ջանիմո)

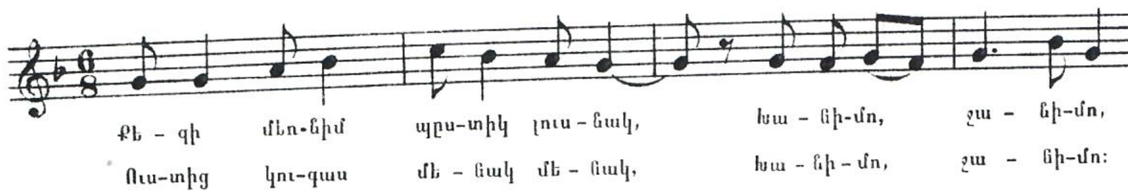

193. Ի Ր Ի Կ Վ Ա Զ Ա Ն Գ Ե Ր
(Հե՜յ վա՜խ, զուլում է)

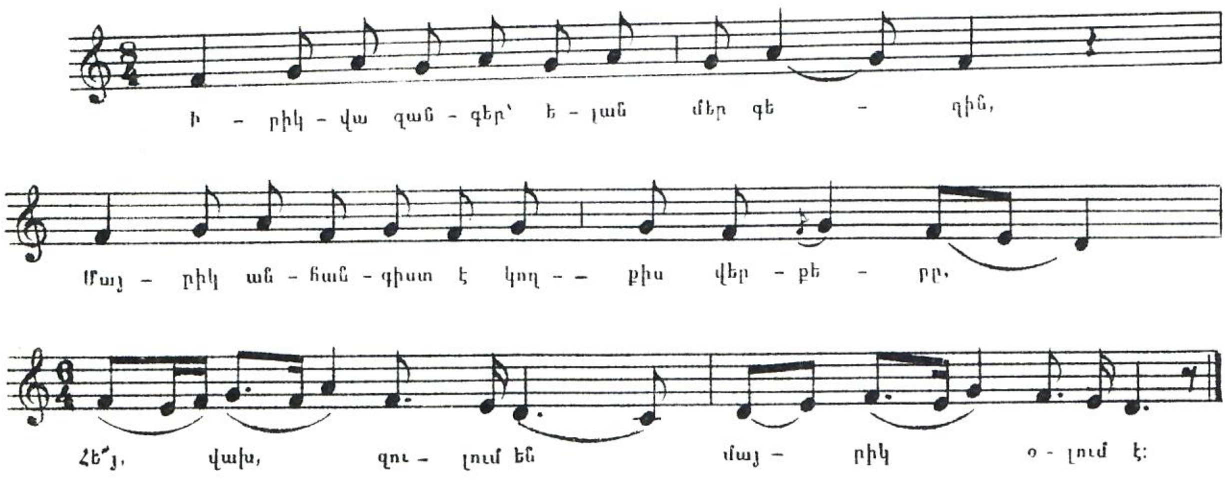

194. Ա՜Յ ՆՈՒԲԱՐ, ԶԱԼՈՒՄ ՆՈՒԲԱՐ

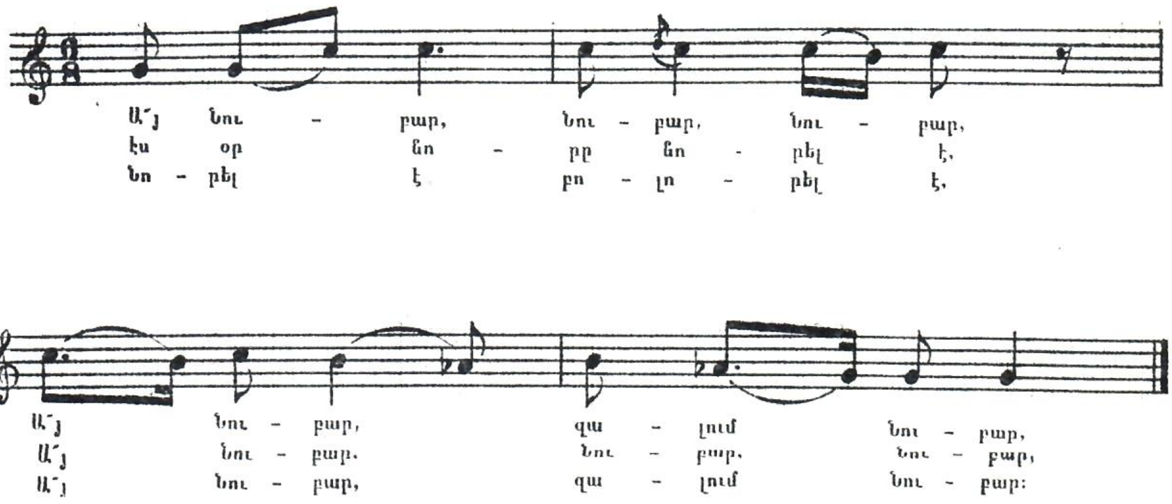

195. ՍԱԹՈ ՋԱՆ

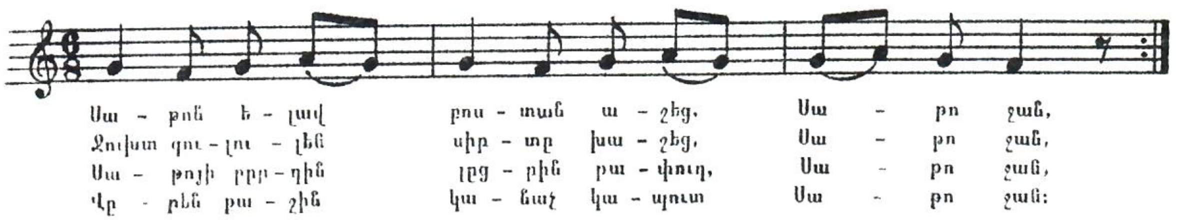

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

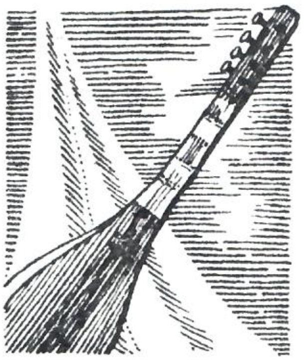

196. ԵՐԱՆԻ ՁԵԶ ԲԱՐՁՐ ՍԱՐԵՐ

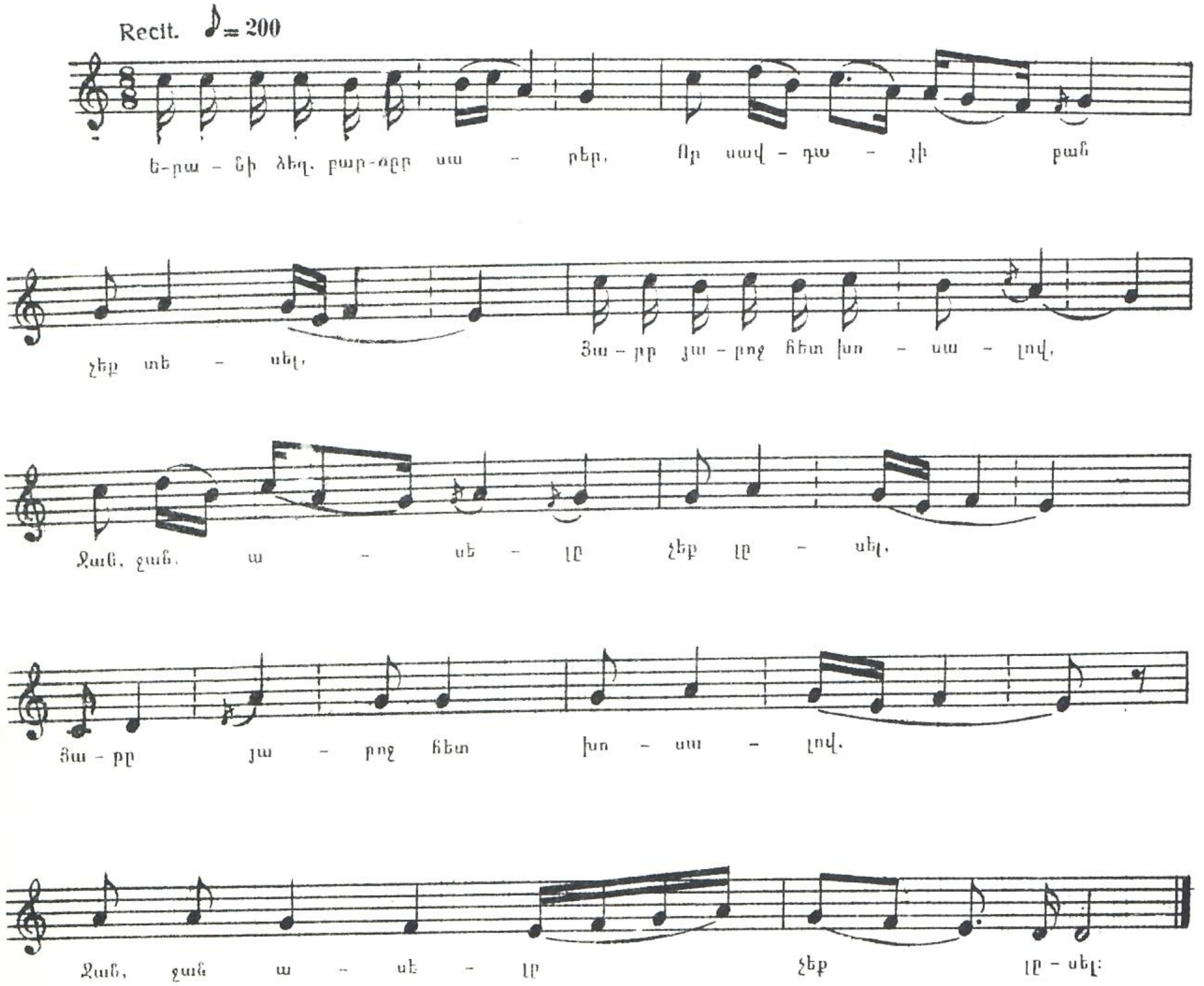

197. ՈՐԹՆԱՎԻ ՀՈՂԲԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
(Դուբեյթ)

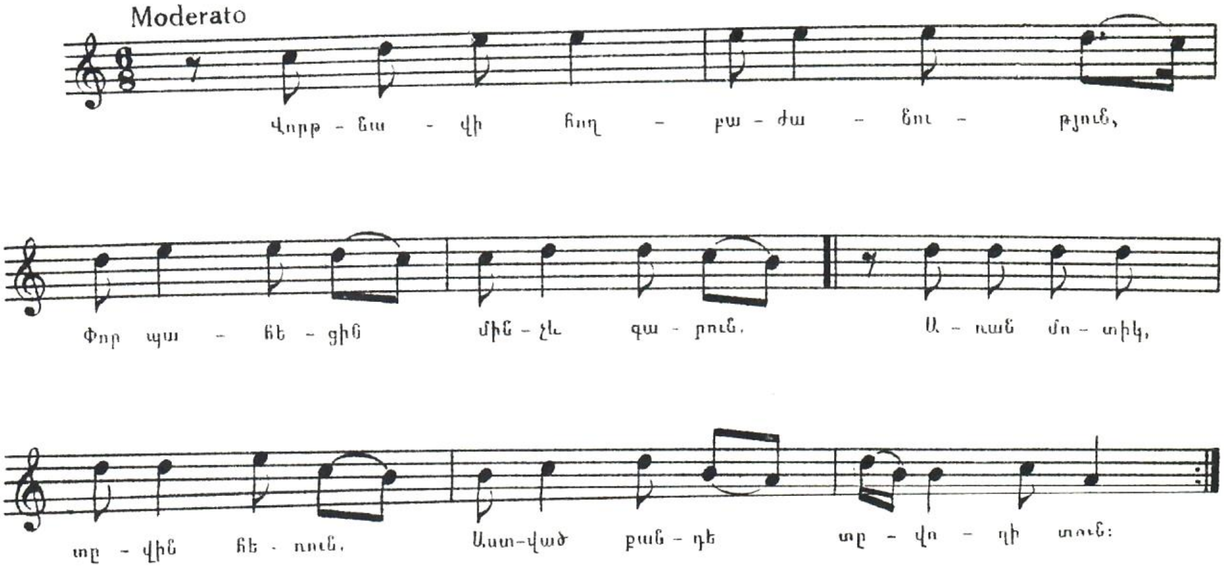

198. ՍԻՐՈ ԳԵՐԻ, Ո՞ՒՐՏԵՂ ԵՍ

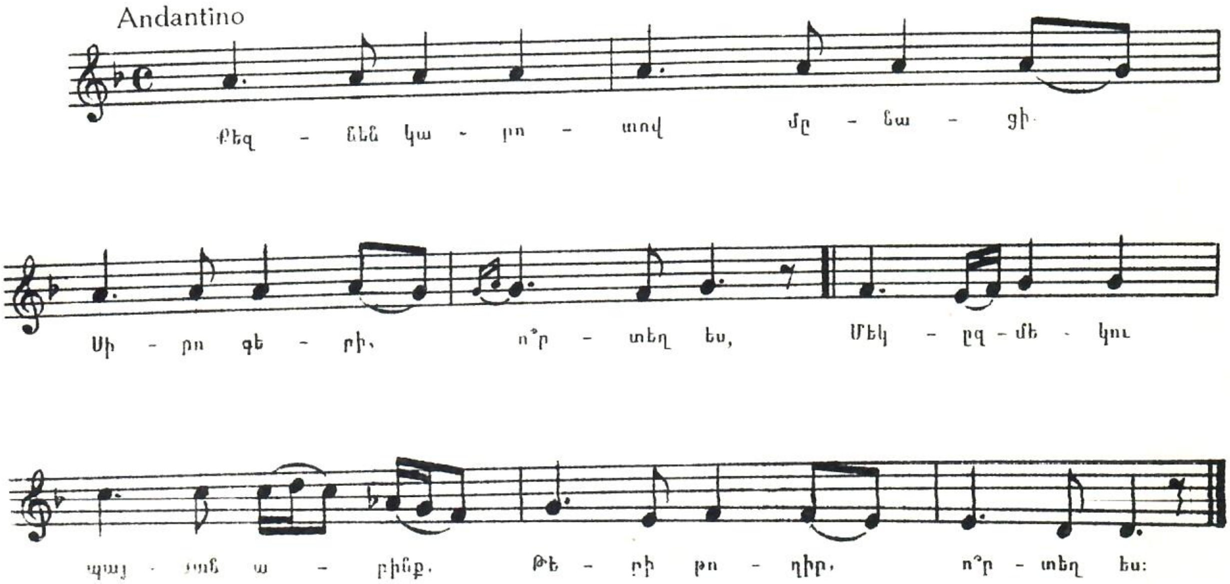

199. ՍՄԲԱԹԻ ՀԵՔԻԱԹԻՑ

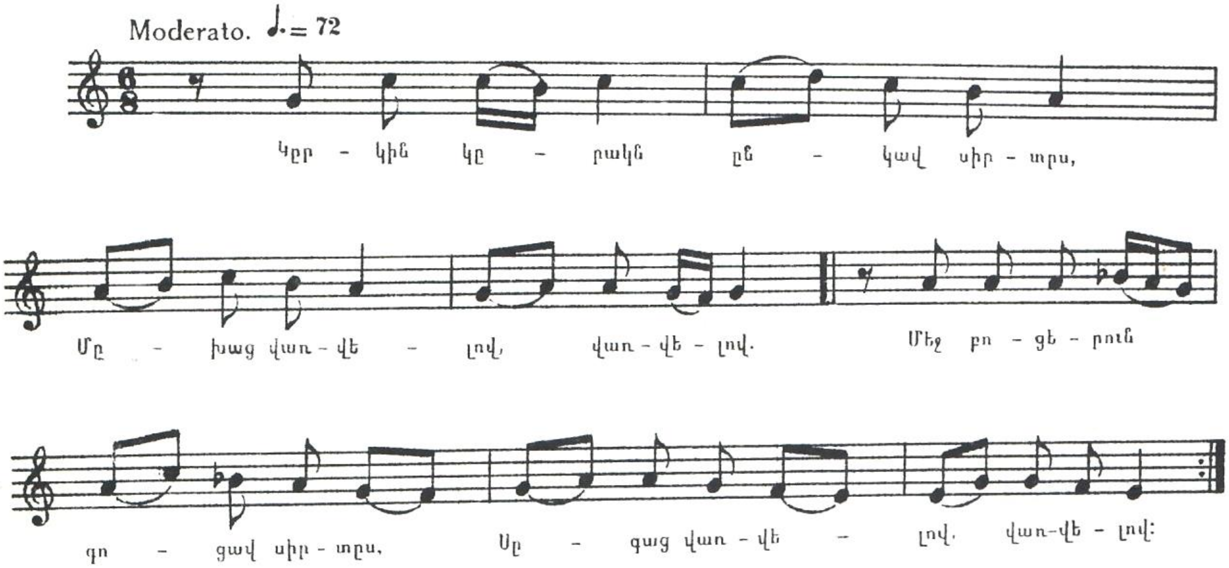

200. ԼՍԻ՛Ր ԱՂԵՐՍԱՆՔՍ

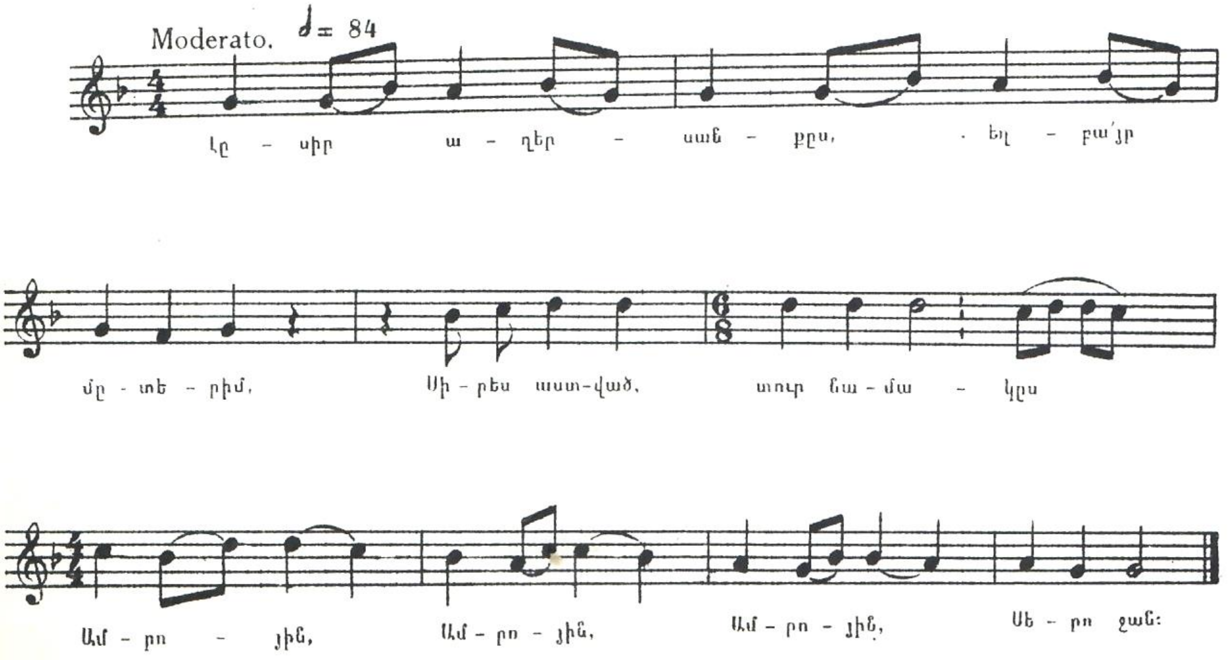

201. ԱՄՐՈՅԻ ԽԱՂԸ

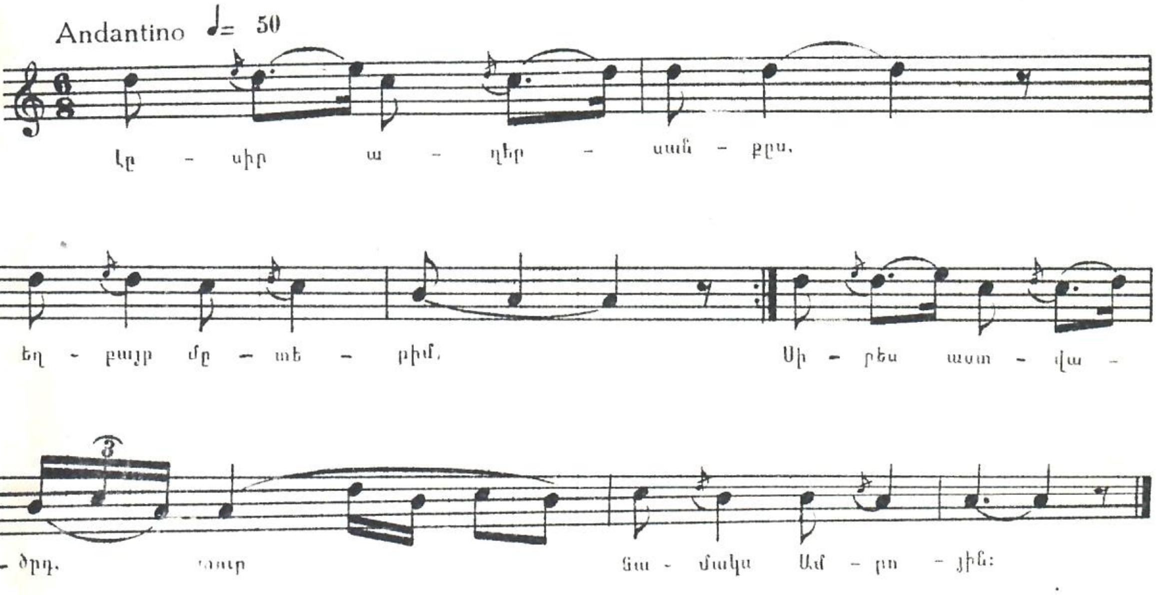

202. ՄՈՒՇՏԱՋԱԳ

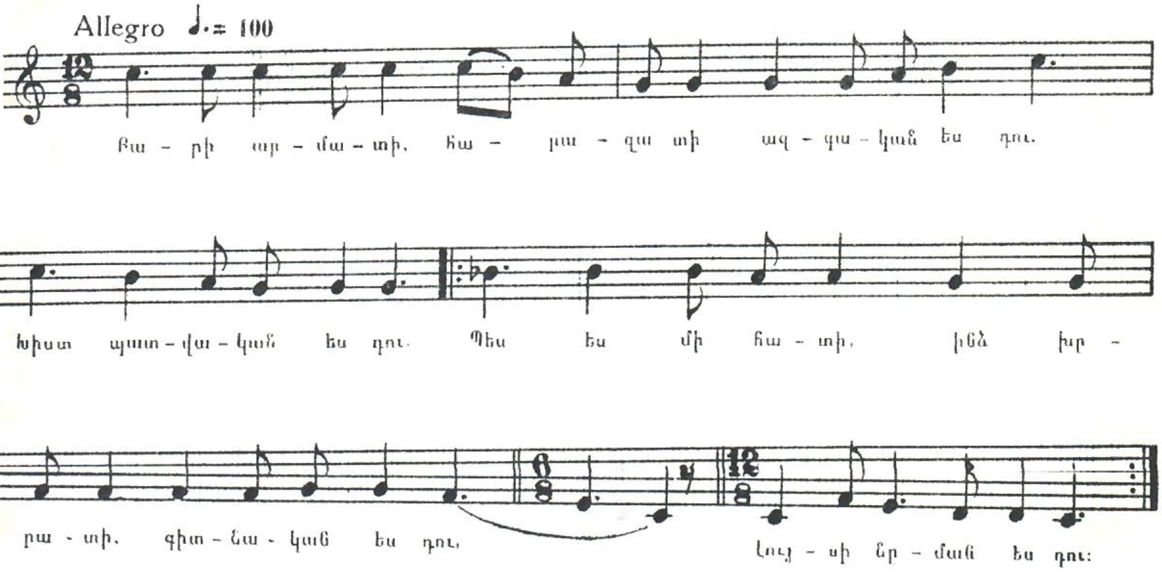

203. Ք Ց Ա Ր Ա Մ Ի Ց

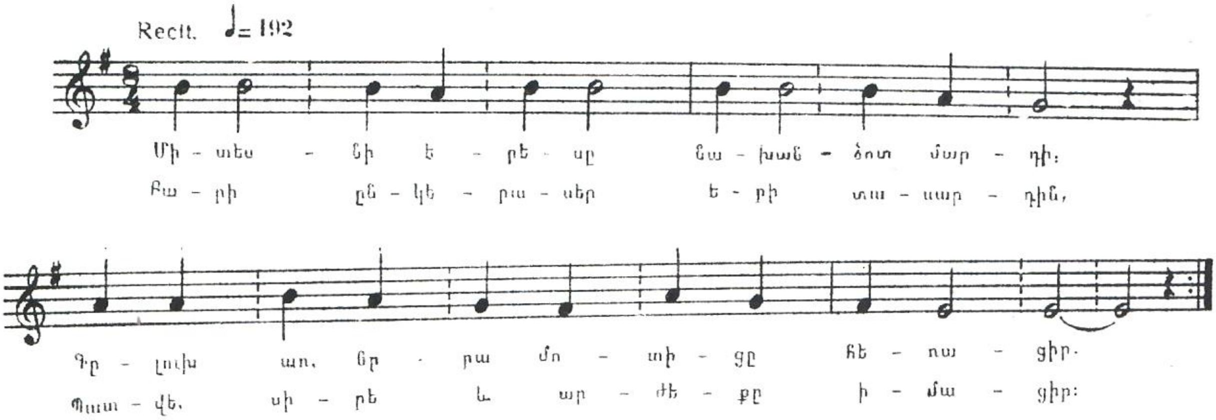

204. ԷԴ ՈՍԿԵԹԵԼ ՄԱԶԵՐԴ

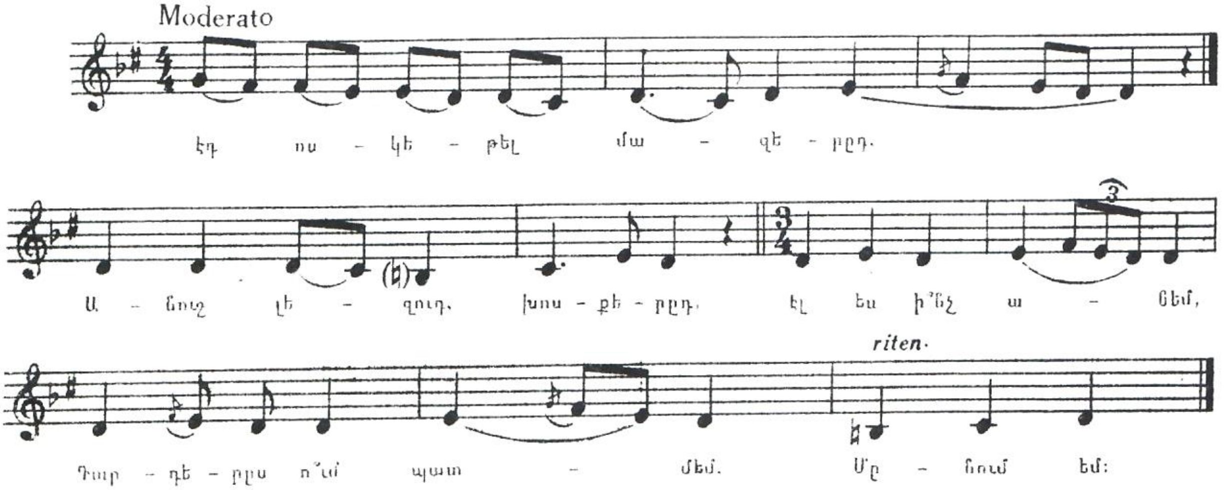

205. ՈՎ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ԱՆՃԱՐ ՈՏՔԵՐ
(Դուբեիթ)

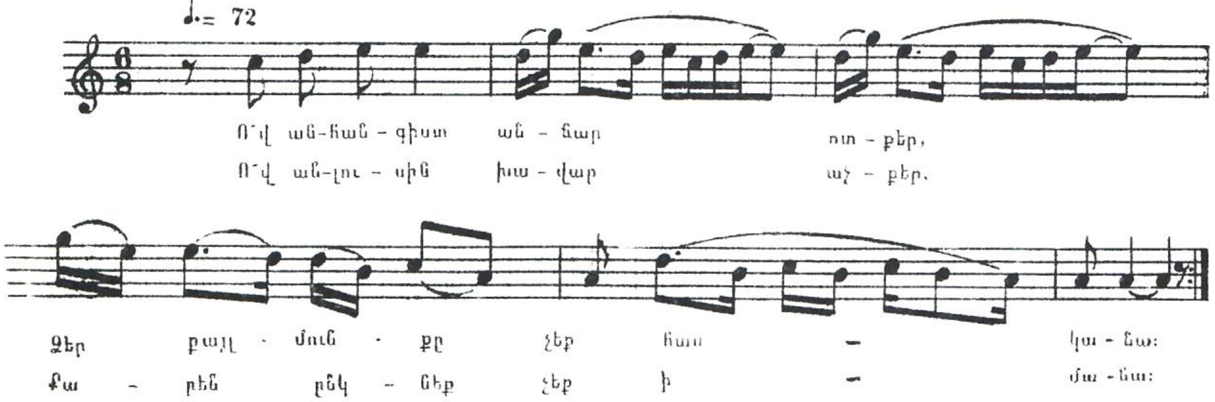

206. ՁՄՌԱՆ ՈՒ ԳԱՐՆԱՆ ՎԵՃԸ

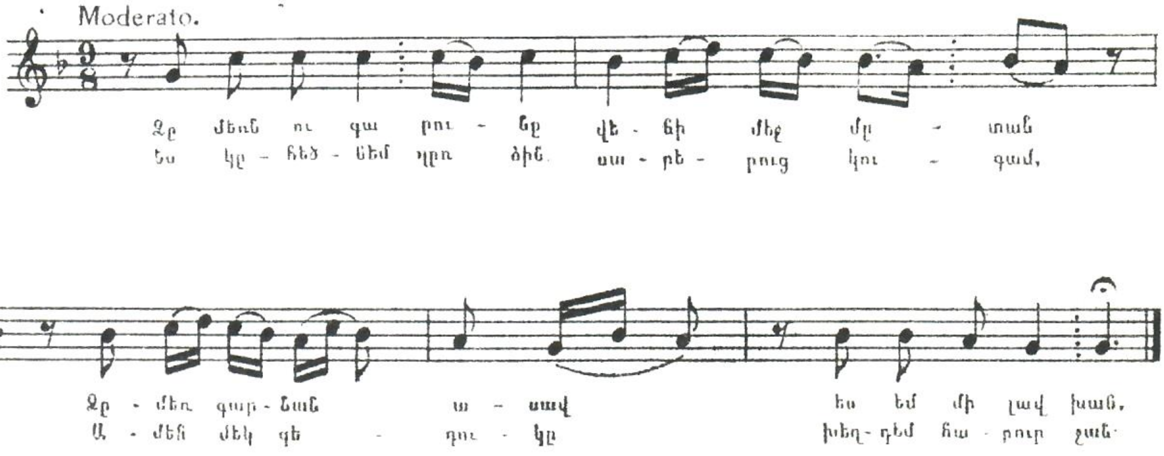

207. ՇԱՏ ՄԱՆ ԳԱԼՈՂ ԿՆԿԱ ԲԱՆԸ

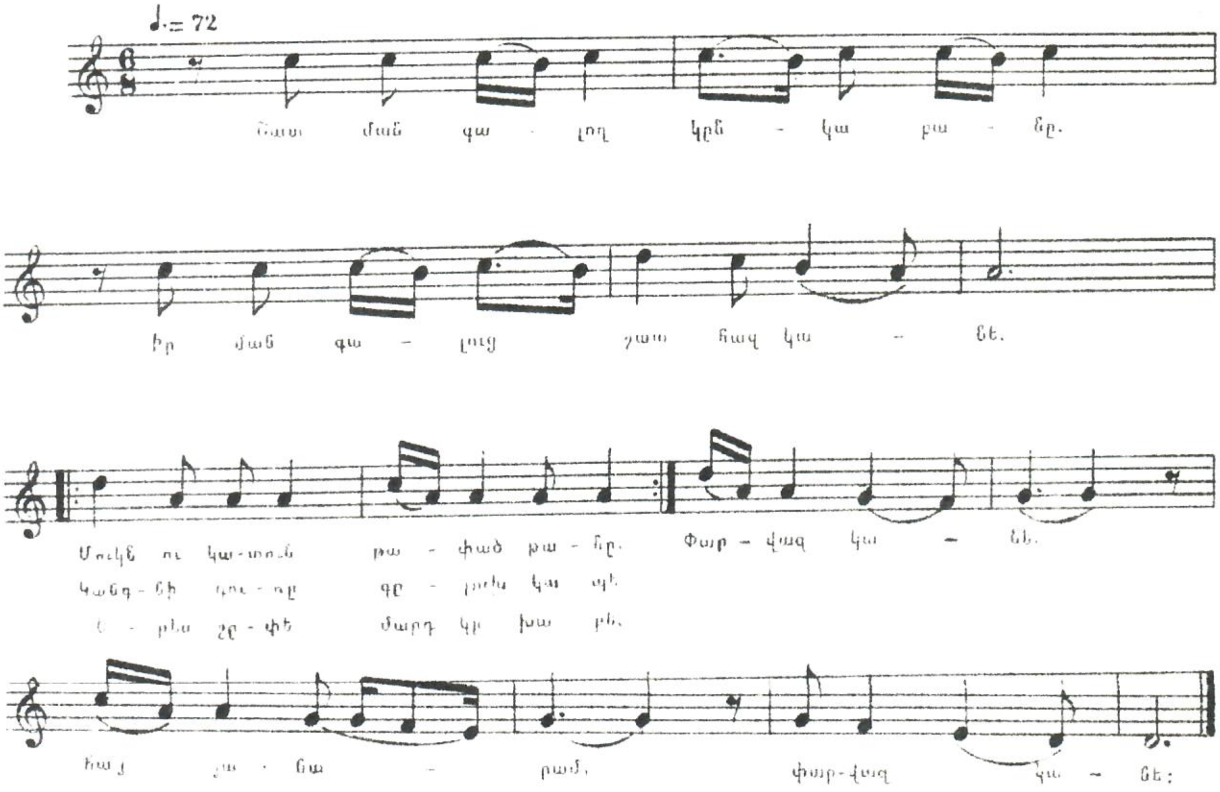

208. ՔՅԱՌՕՂԼԻ
(Դուբեյիր)

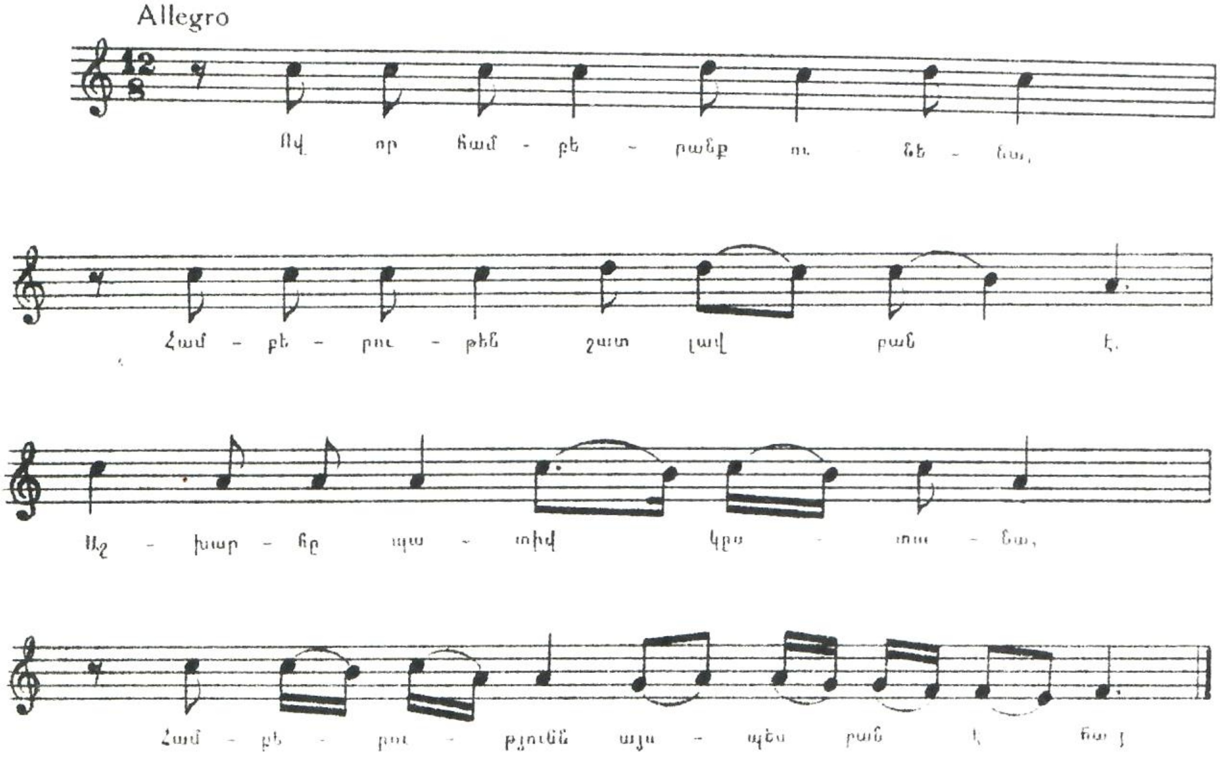

209. ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻՑ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՐ

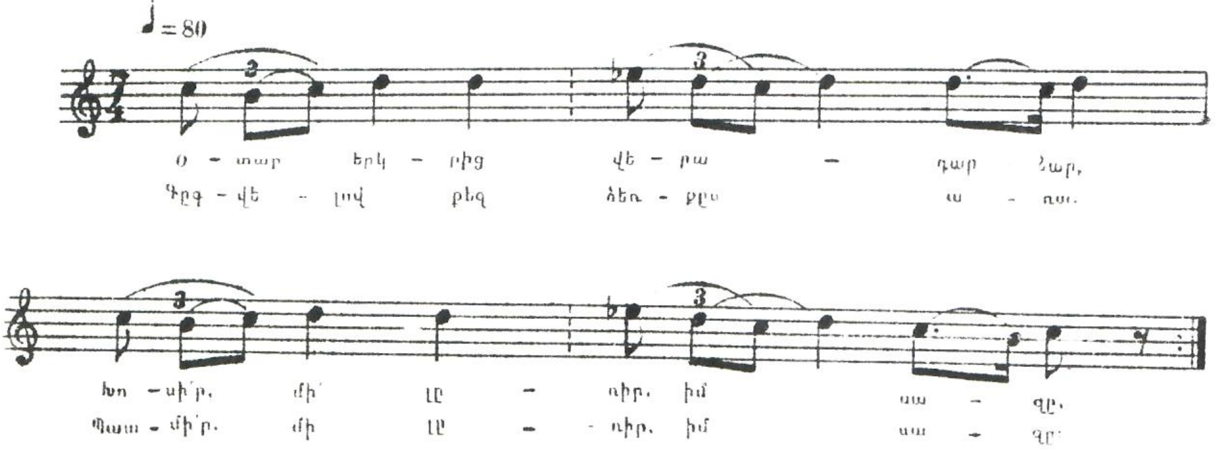

210. ՔՅԱՐԱՄԻ ԳՅՈԶԱԼԱՄԱ

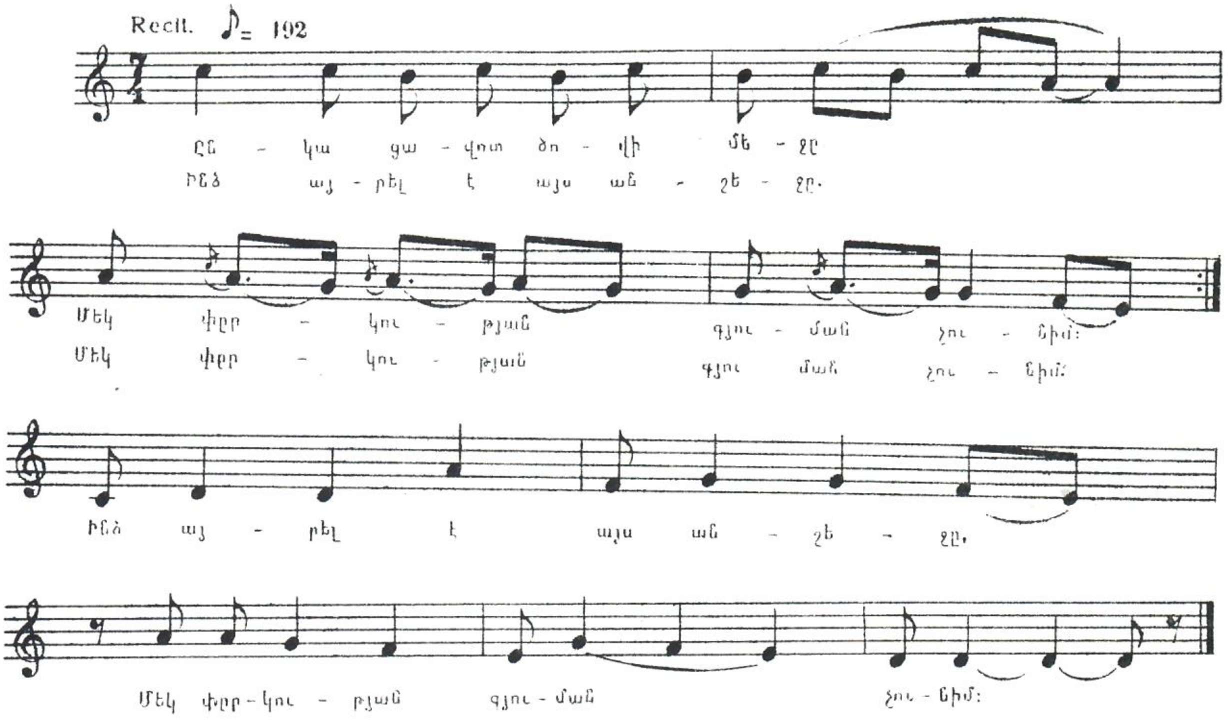

211. ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ ԱՍԼԻ, ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ

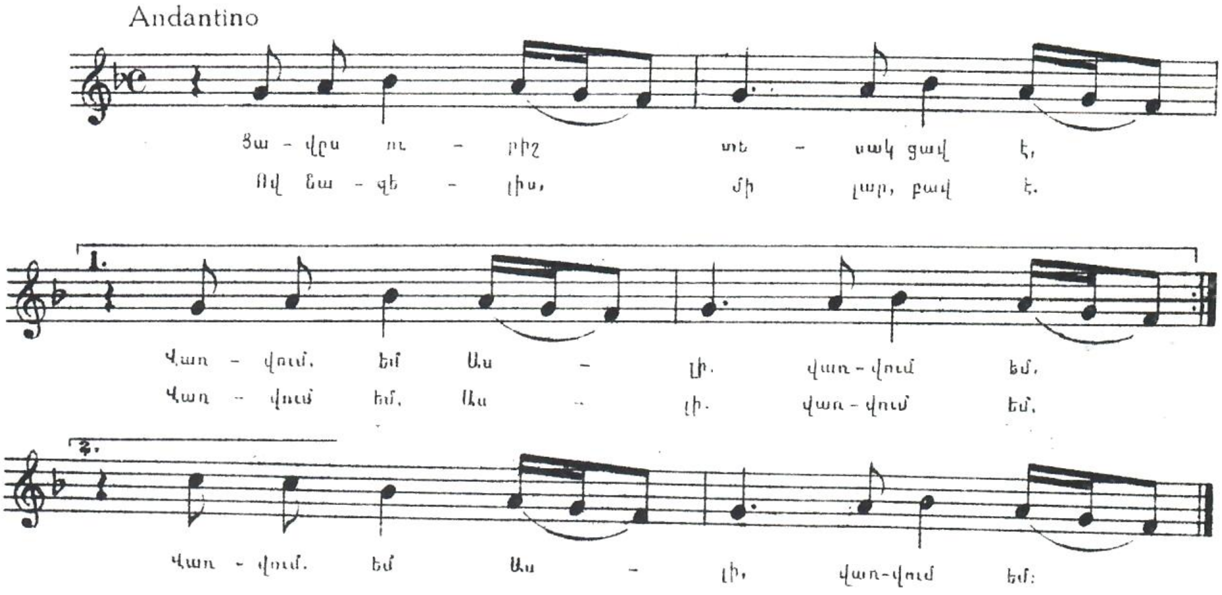

212. ՈՉԽԱՐՆ ՈՒ ԳԵԼԸ

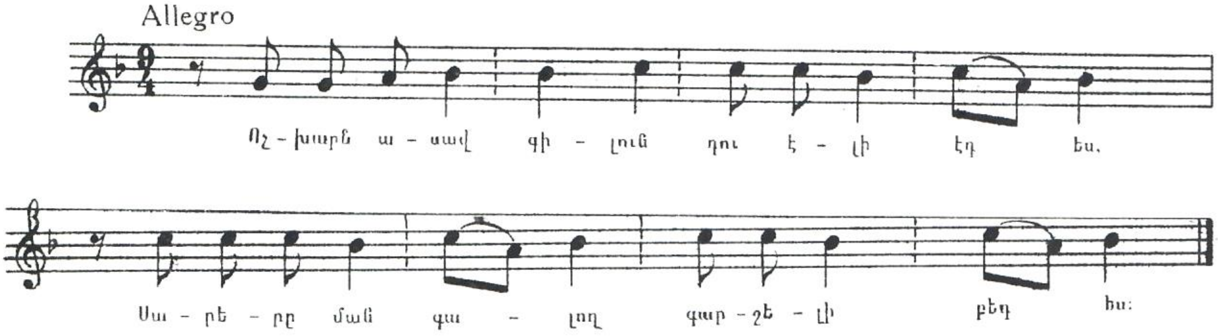

213. ԻՄ ՃԱԽՈՐԴՈՒԹՅԱՆՍ ՄԻ՛ ԽԸՆԴԱ

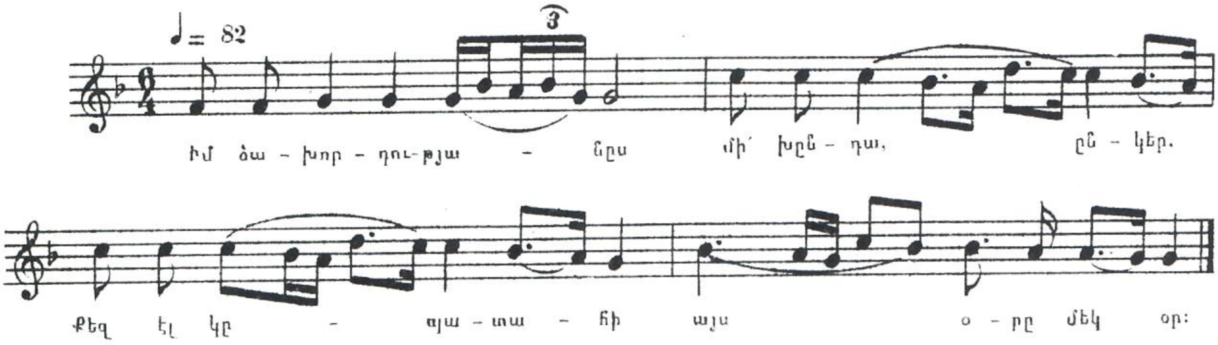

214. ՄԻ ԼԱՐ ԱՅԴՊԵՍ *)

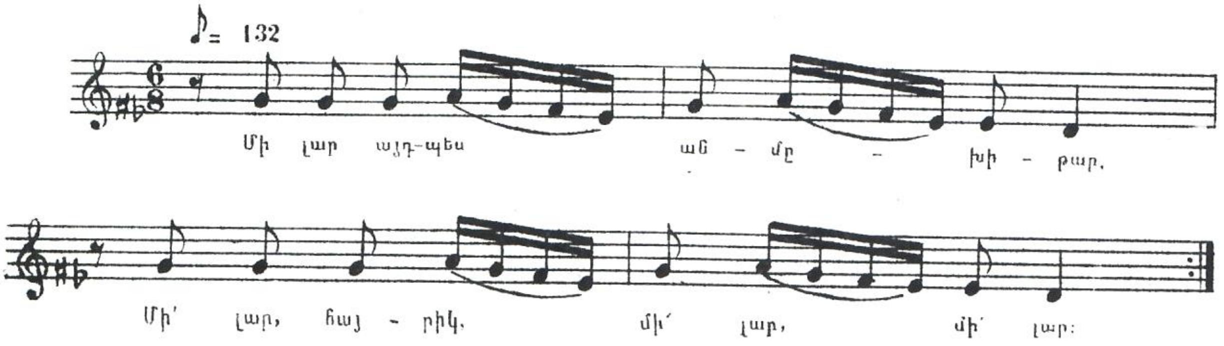

*) Խոսքերը «Սմբատի ճեքիաթից»

215. ԵՍ ՔԵԶ ՍԻՐԻ

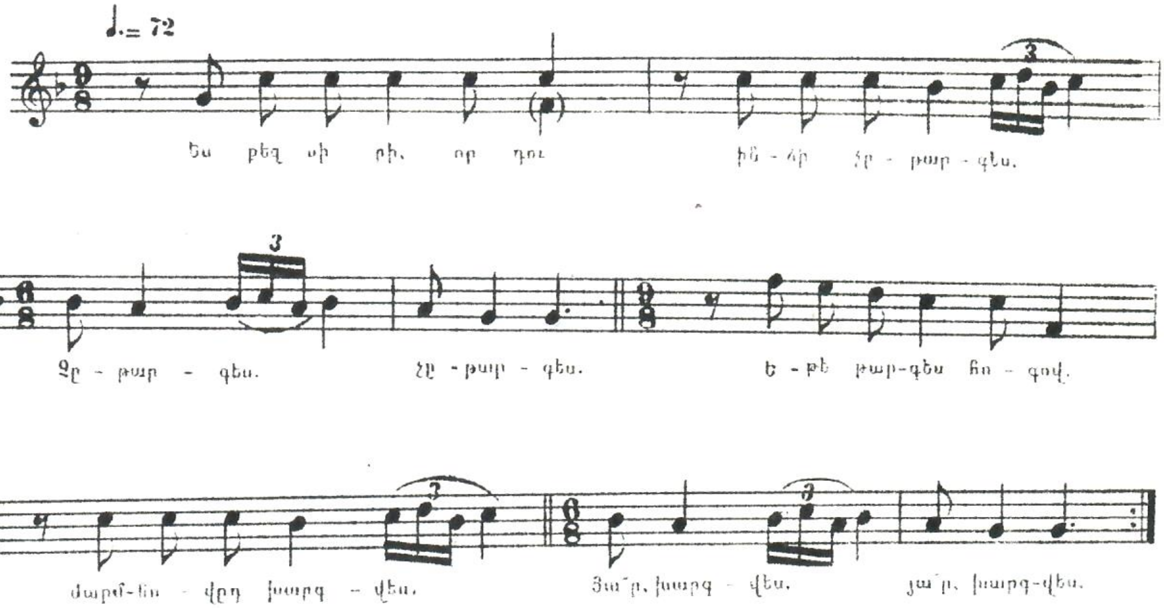

216. ԼՍԵ՛. ՏԵ՛Ս ՔԵ ԻՆՉ ԵՄ ԱՍՈՒՄ

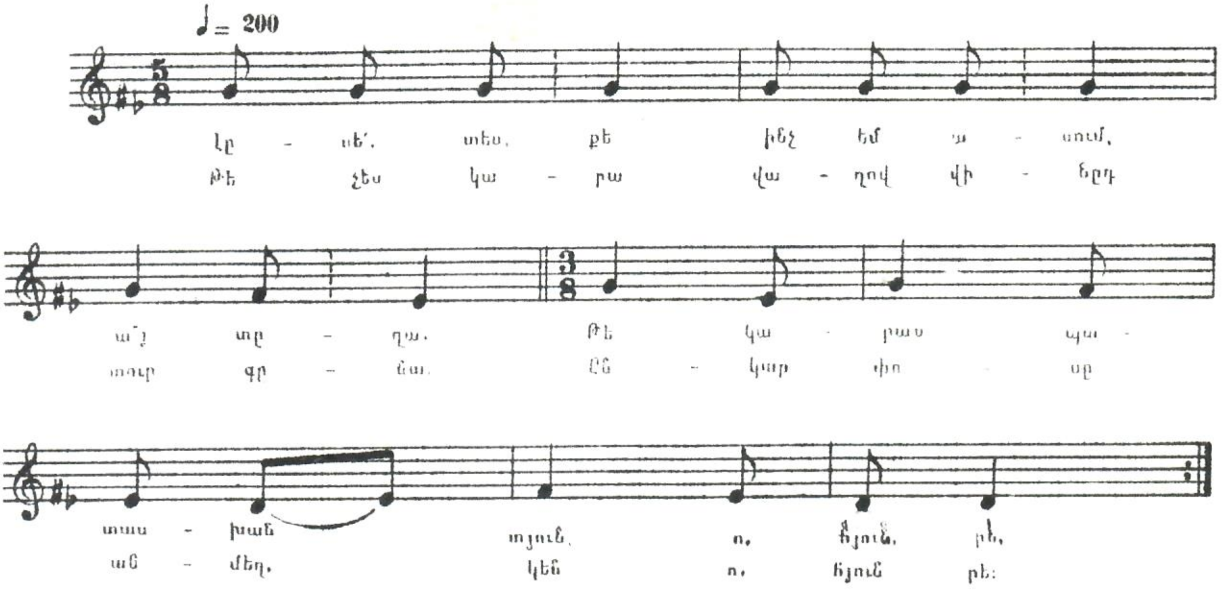

217. ԻՆՋՆԵՆ ՄԻՔ ՆԵՂԱՆԱ

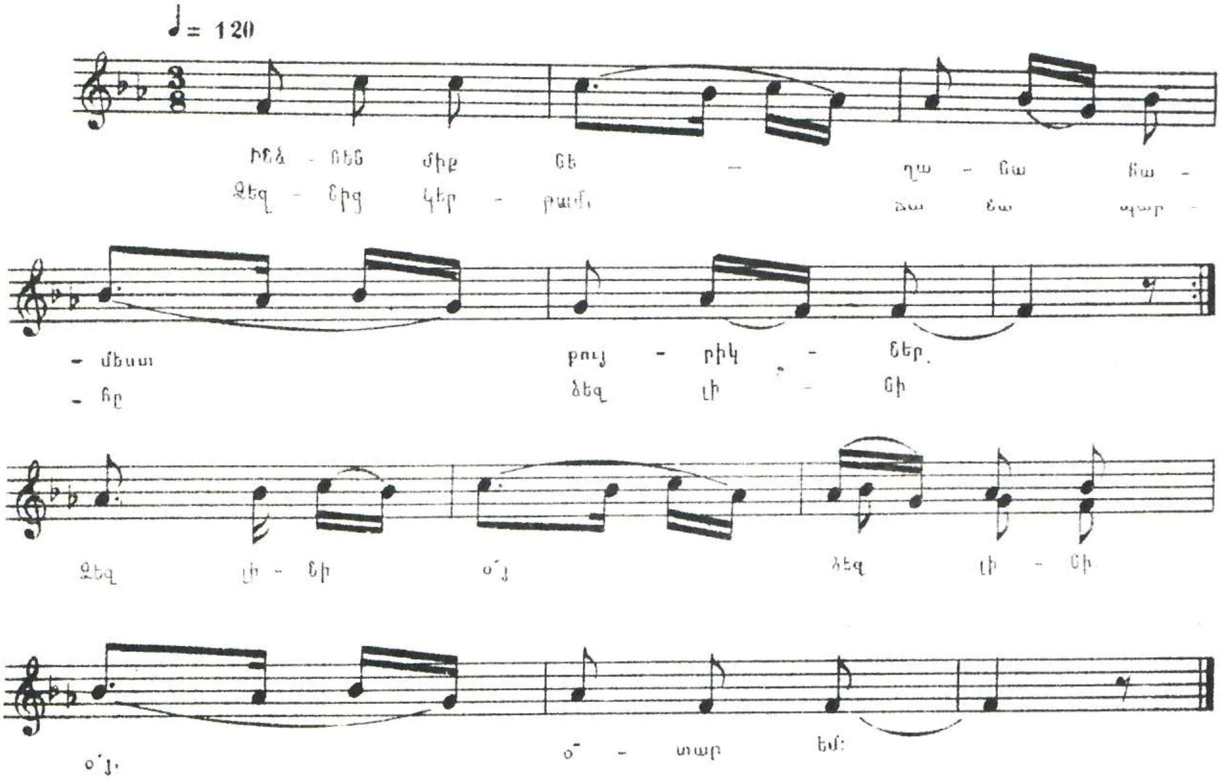

218. ՆԱԶԵԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

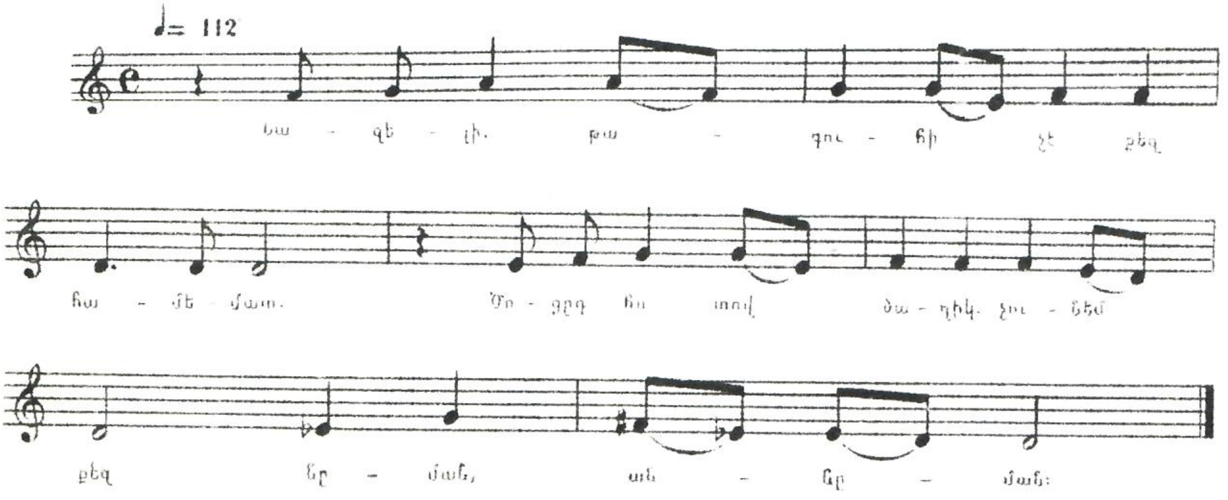

219. ՍԻՐՈՒՆ ՂՌԱԹ ՂԱՅԹԱՐ ՂՌԱԹ

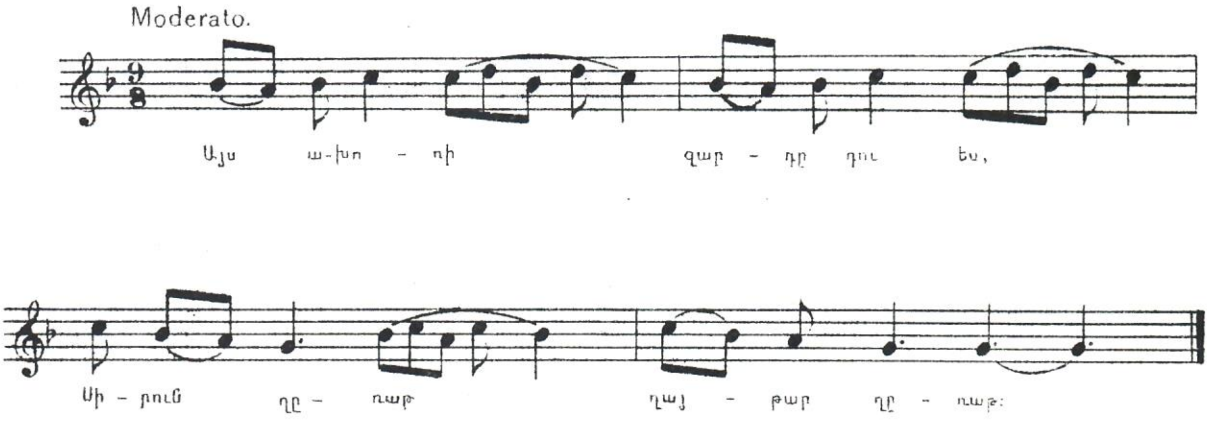

*) Տես «Քյոռողլի հեքիաթը»

220. ԹՈՒԽ-ԹՈՒԽ ԱՉՔԵՐ

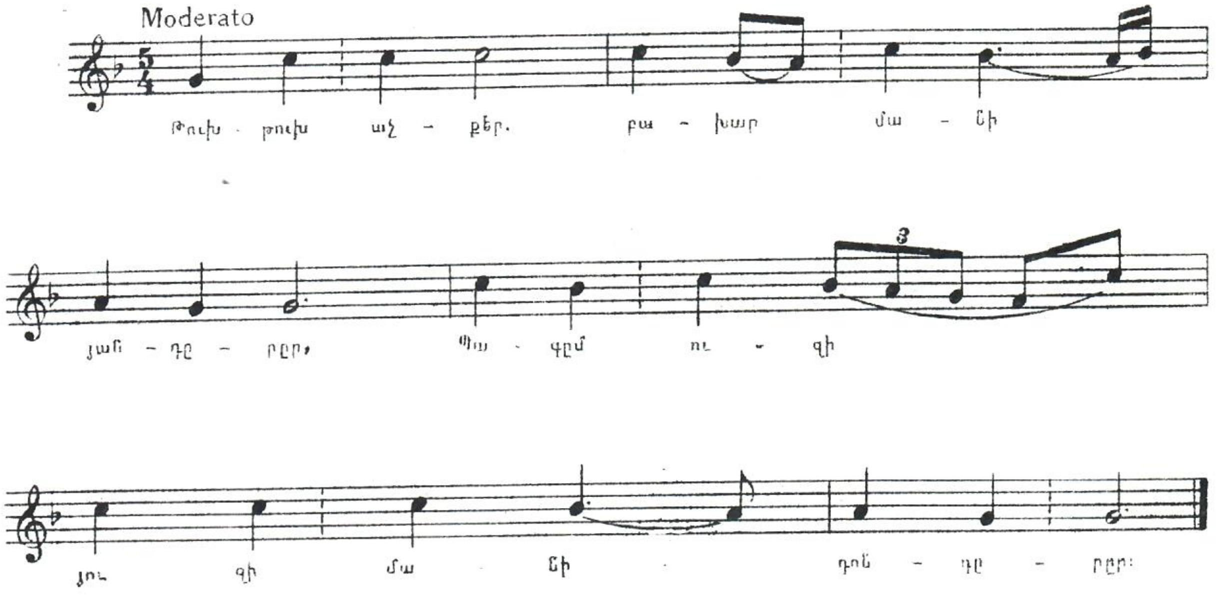

221. ՍԻՐՈ ՀԱՄԱՐ ԵՍ ԸՆԿԵԼ ԴՈՒ
(Կուզեմ էյ. Դահար Միրզից)

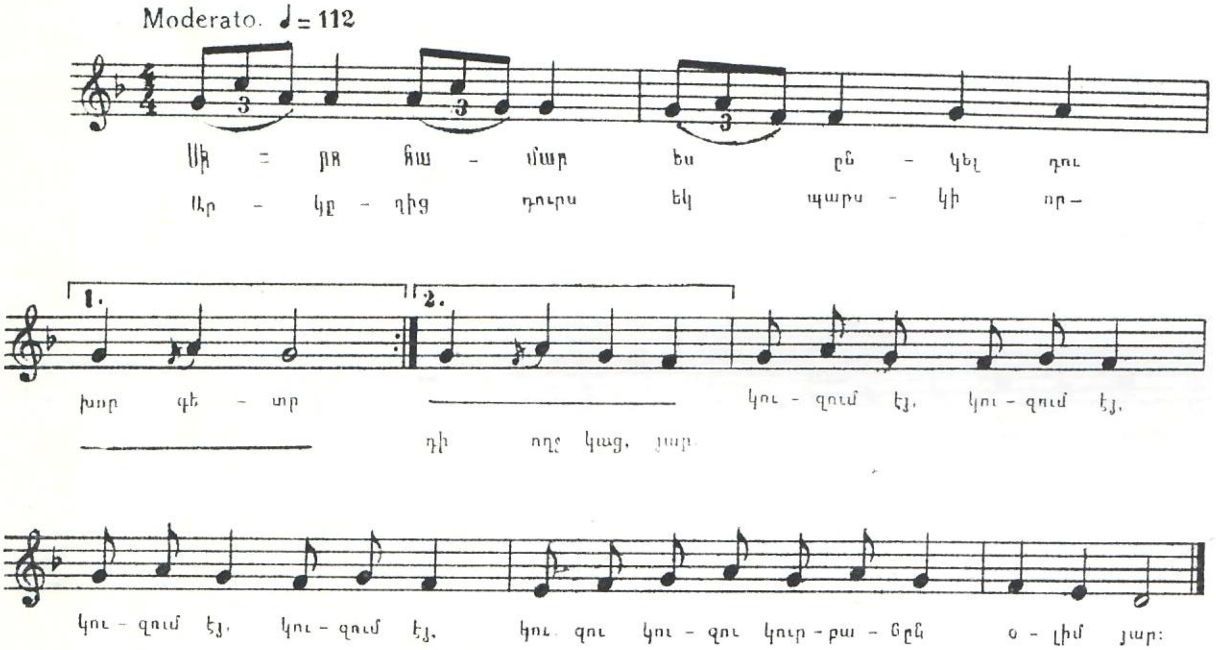

222. ՄԻՍԿԻՆ ԲՈՒՐՋԻ. ԳԵՇՏ ԵՅԼԱ

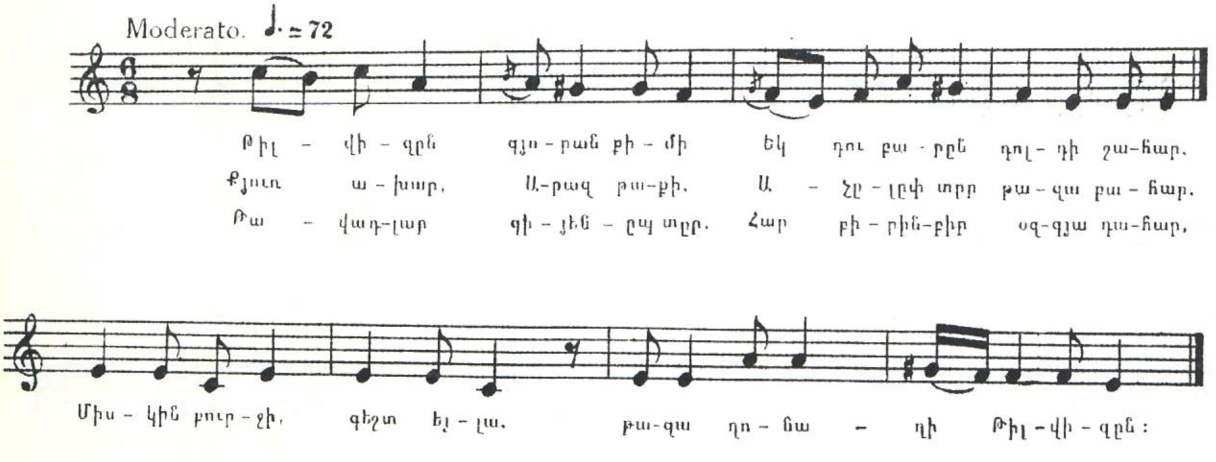

223. ԵՐԵՎԱՆ ՉԱՐՍՈՒ ԲԱԶԱՐ

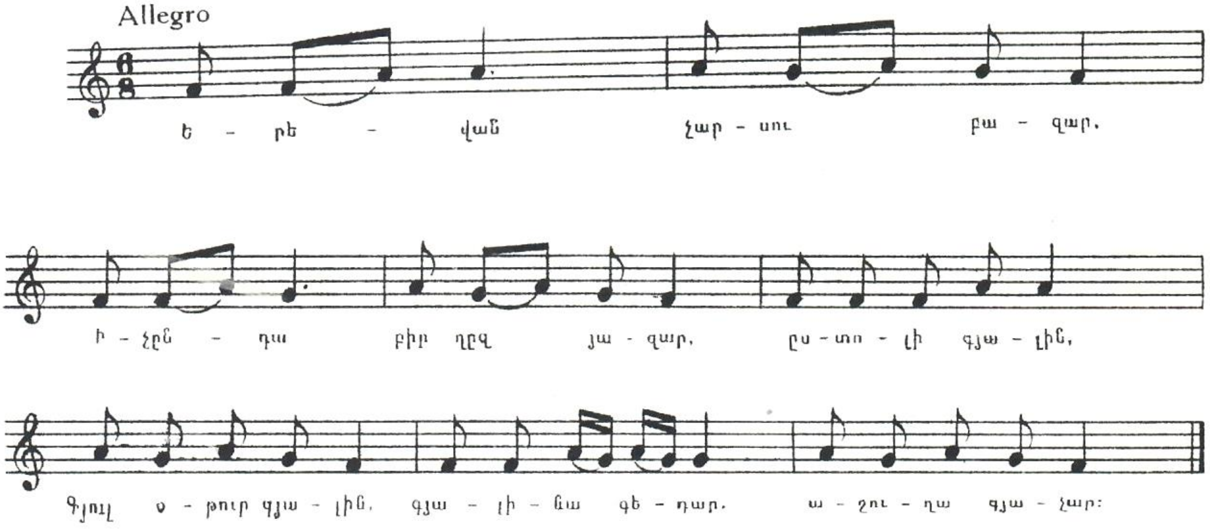

224. ԹԱԽՆԻՍ
(Իննը տողանի)

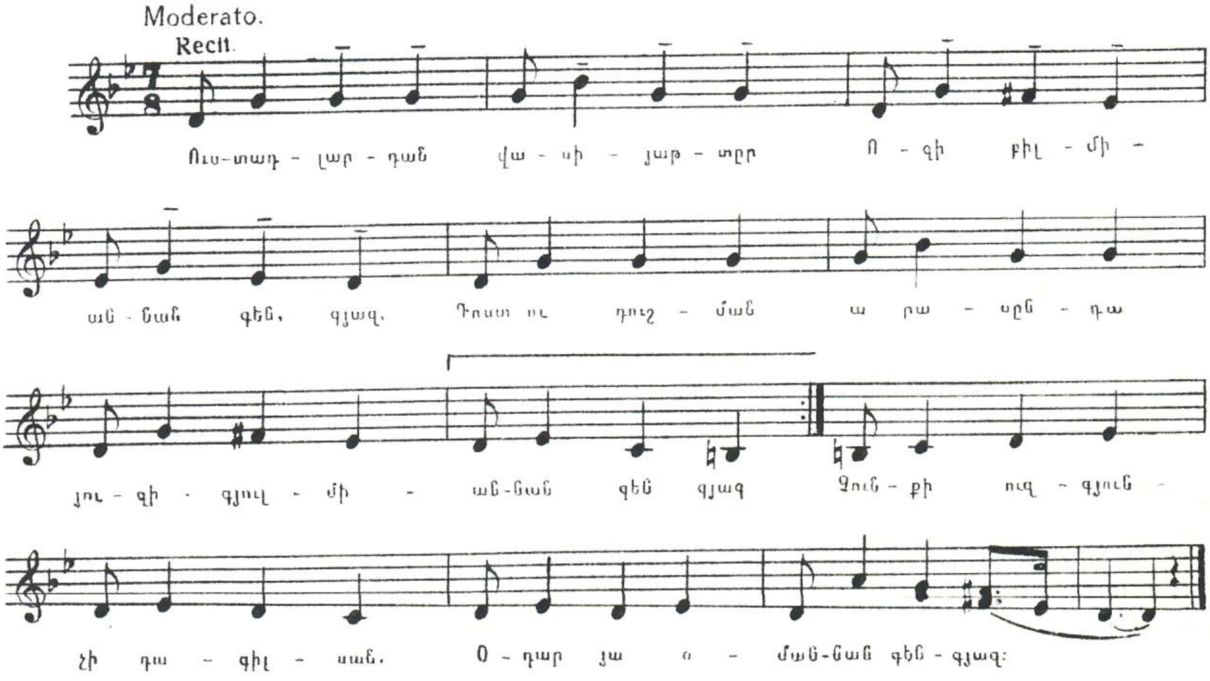

225. ԱՅ ԴԻԼԲԱՐԸՄ

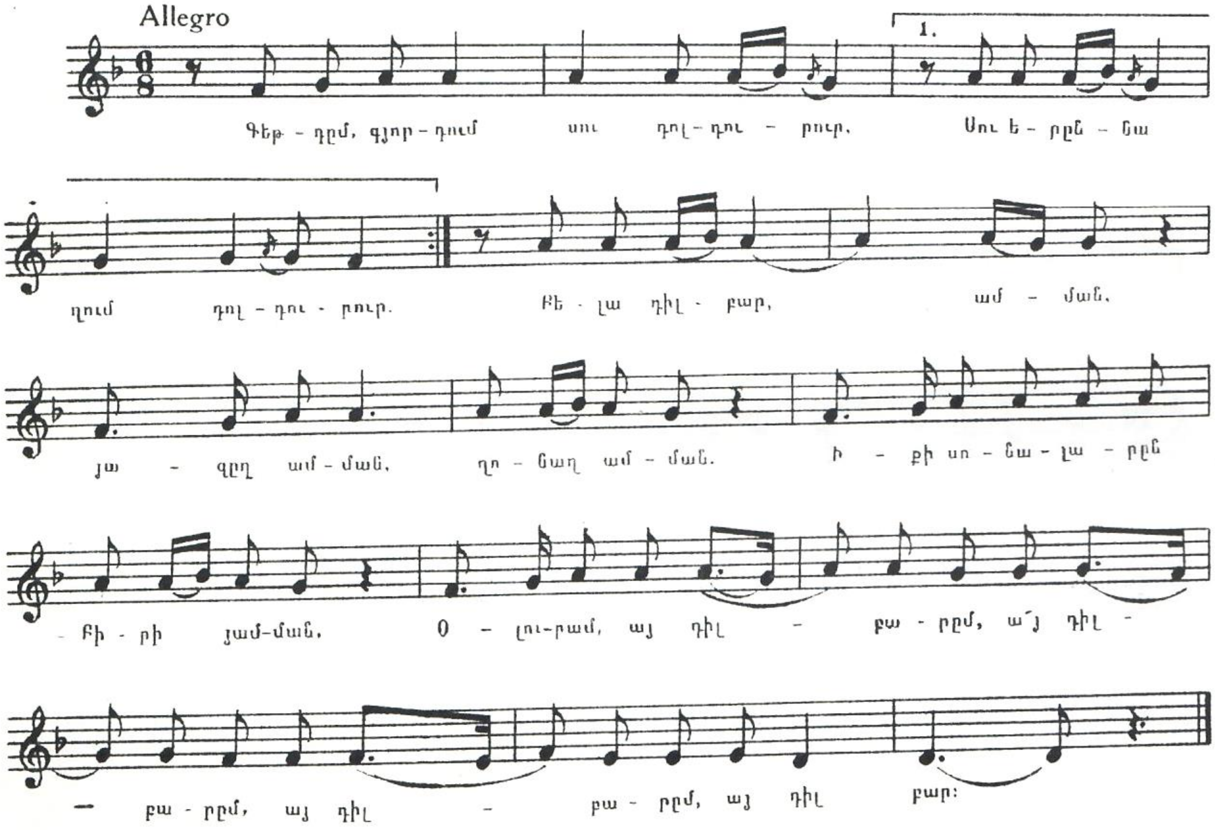

226. ՋԱՆԸՄ ԱԼՄԱ. ԳՅՈԶՈՒՄ ԱԼՄԱ

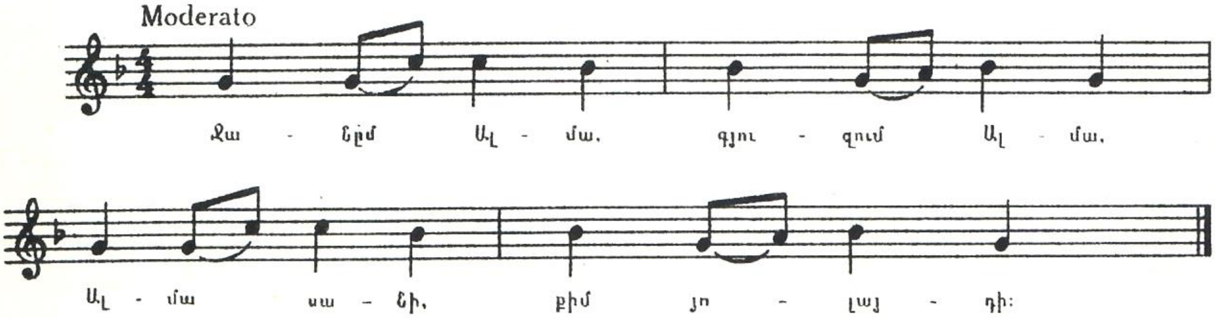

227. ԲԵԼԱ ՄԱՐԱԼԴԱՆ

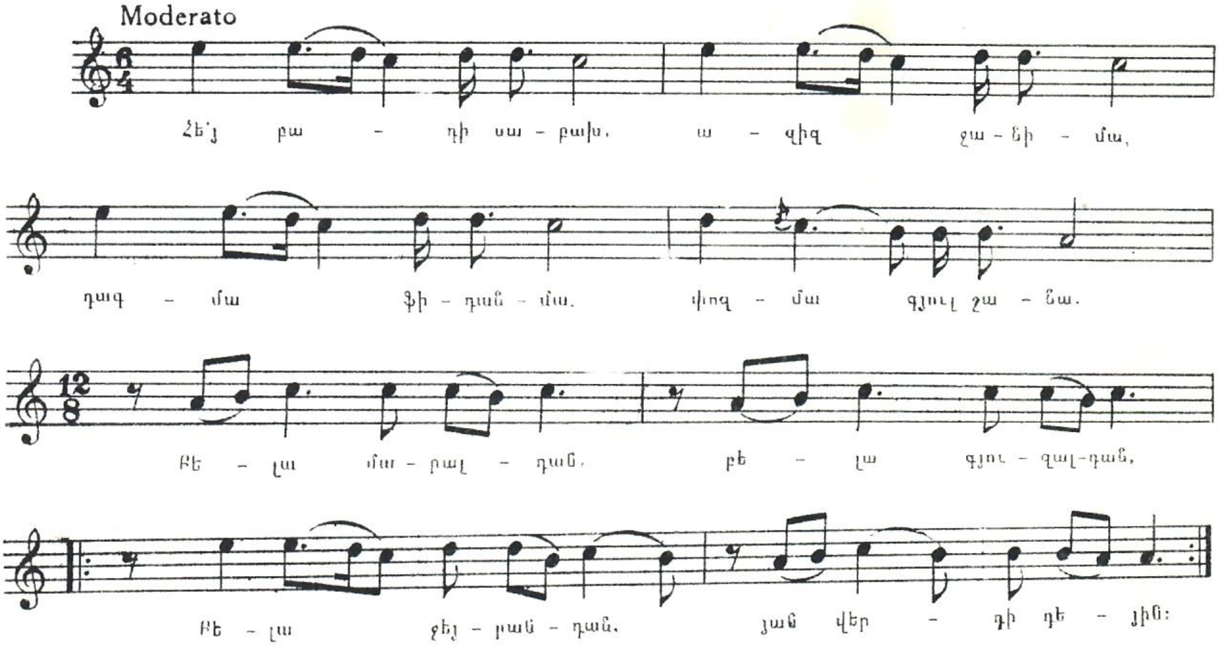

228. ԲԱՆ ԲԱՂԱ ԳԻՐԳԻՄ

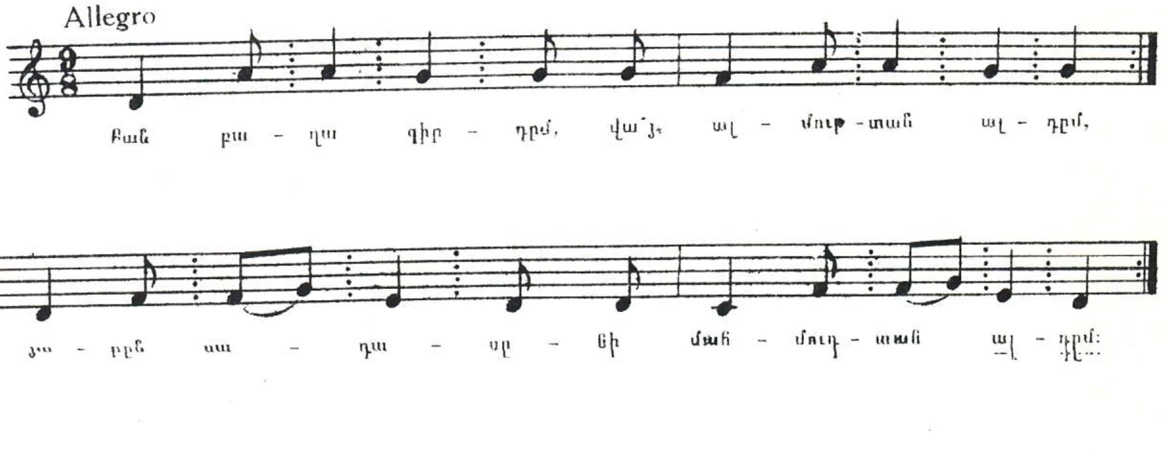

229. ՏՐԱՊԻԶՈՆՆԱՆ ԶԸԿՏԸՄ

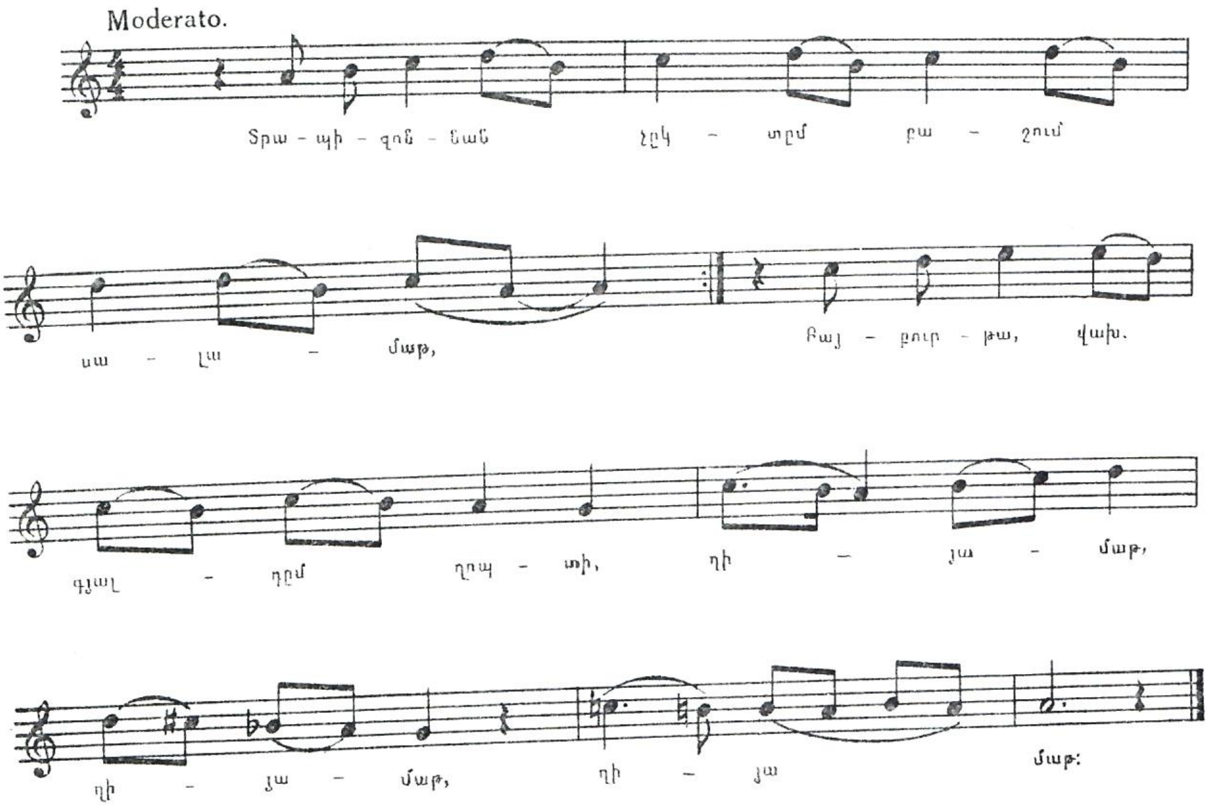

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՔՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ՁԱՅՆԱԳՐՎԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ

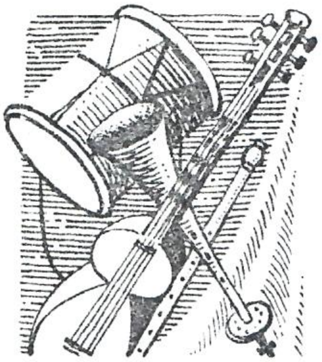

230. ՍՈՒ ԳՅԱ̈ԼԸՐ ԼՈ̈ՒԼԱ̈-ԼՈ̈ՒԼԱ̈

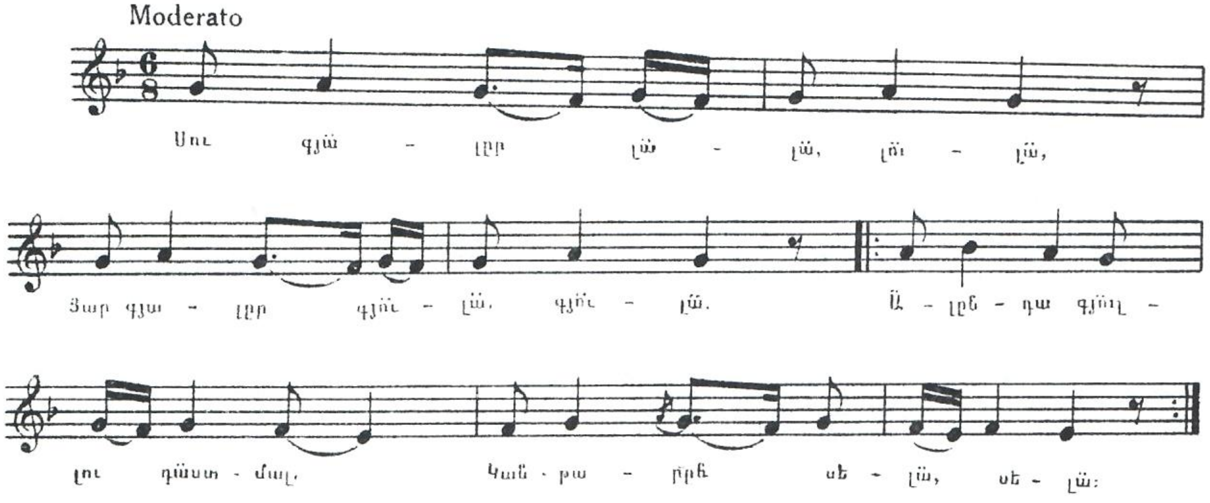

231. ԲԻՐ ՏԱՇ ԱԹՏԸՄ ՀԱՎՈՒԶԱ

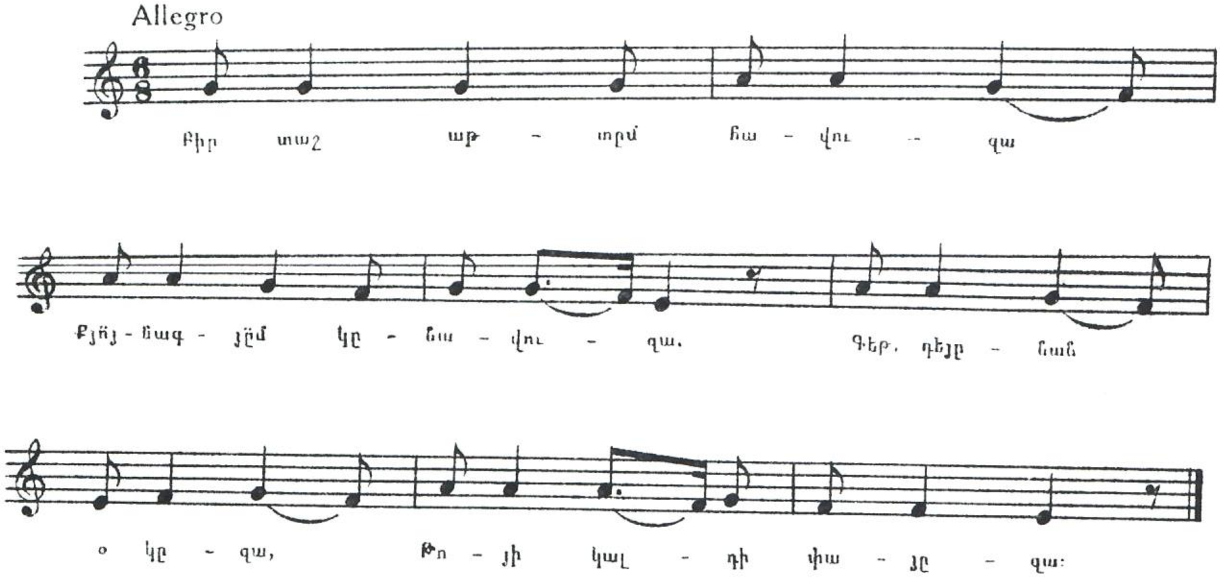

232. Ա՛ՆԱ, ԱԽ, ԱՆԱ

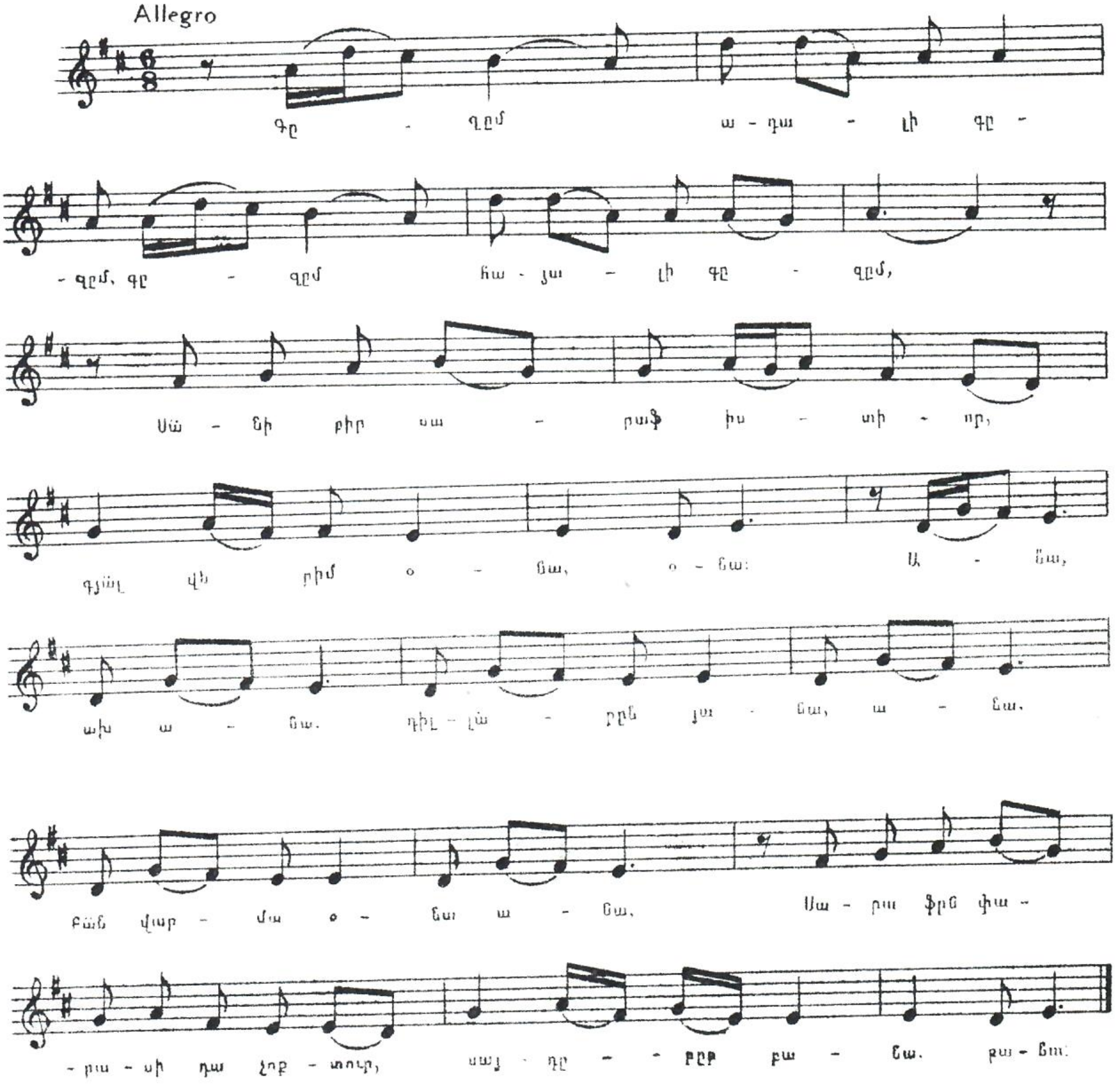

233. ԱՆԱՄ ՄԱ̈ՆԻ ՍԱ̈ՍԼԻՐ
(Սարիղամիշի երգը)

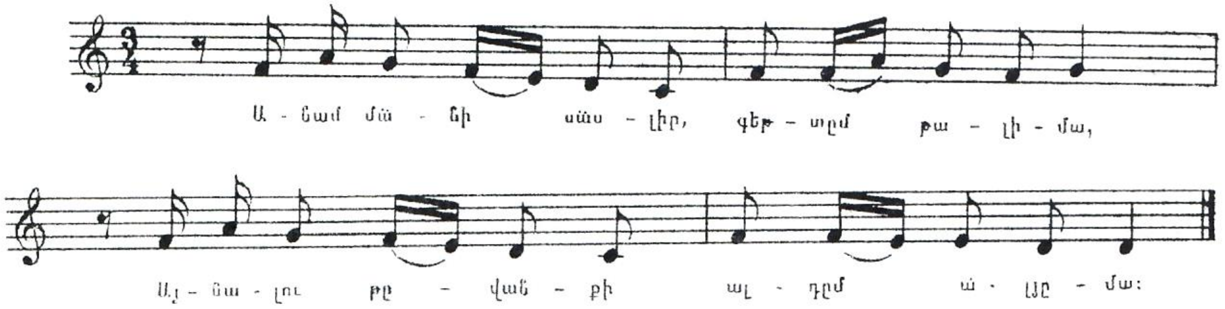

234. ԽՈՐՈԶ

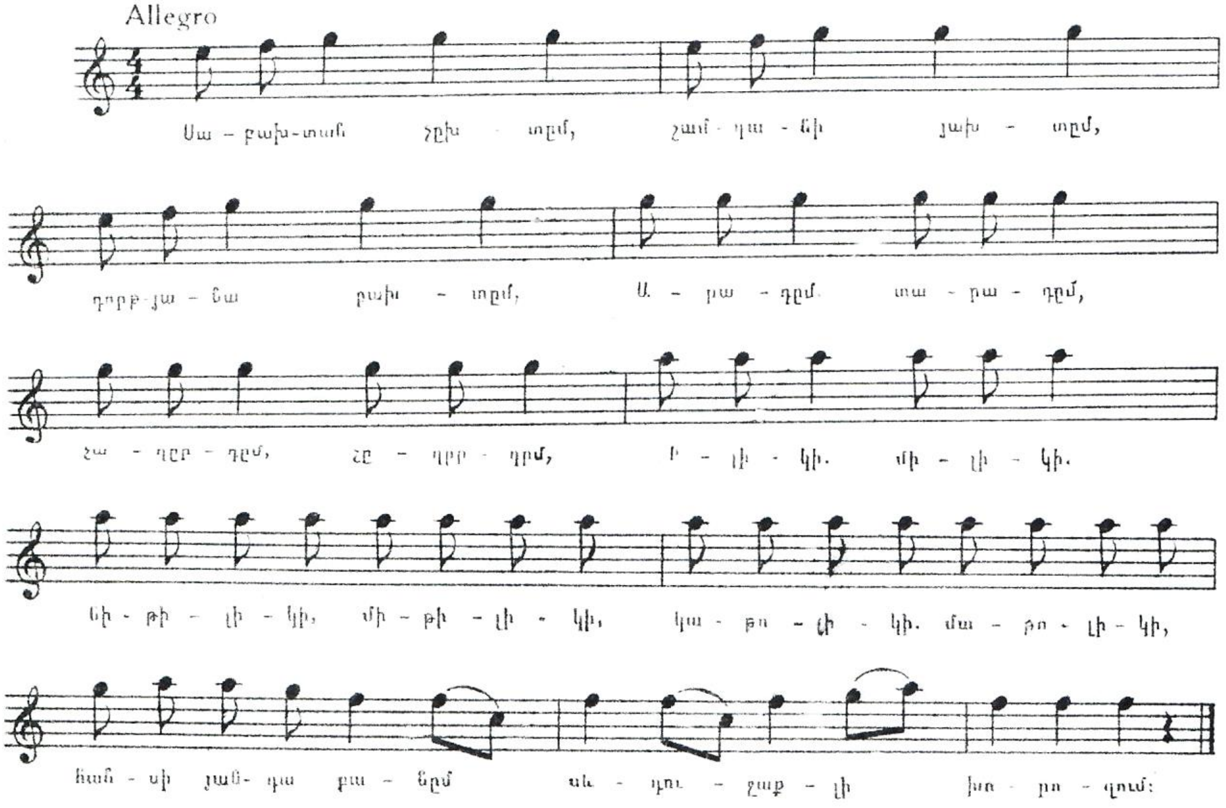

235. ՏԻՆ ԼԱ̈ԼԱ̈, ՏԻՆ ԼԱ̈ԼԱ̈

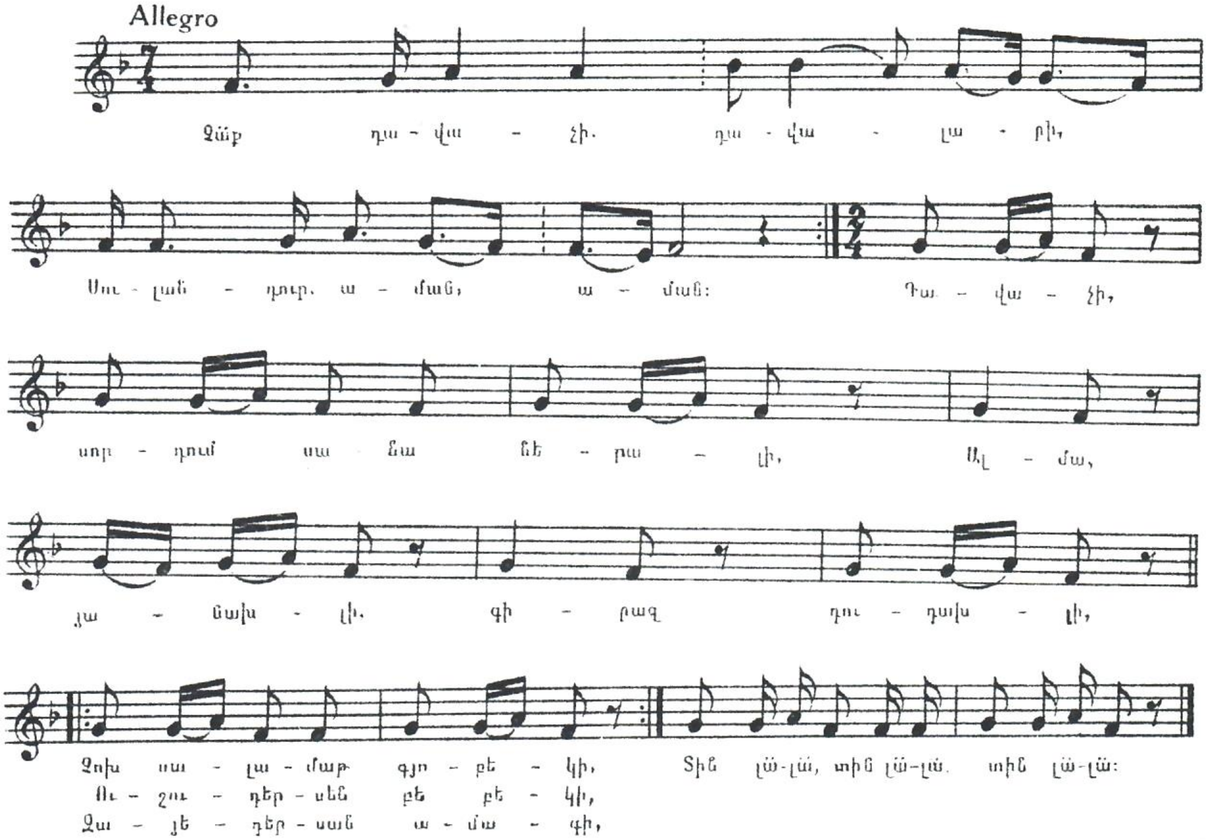

236. ՀԱՄ ՅԱԼԻ. ՀԱՄ ՅԱԼԱԼԻ

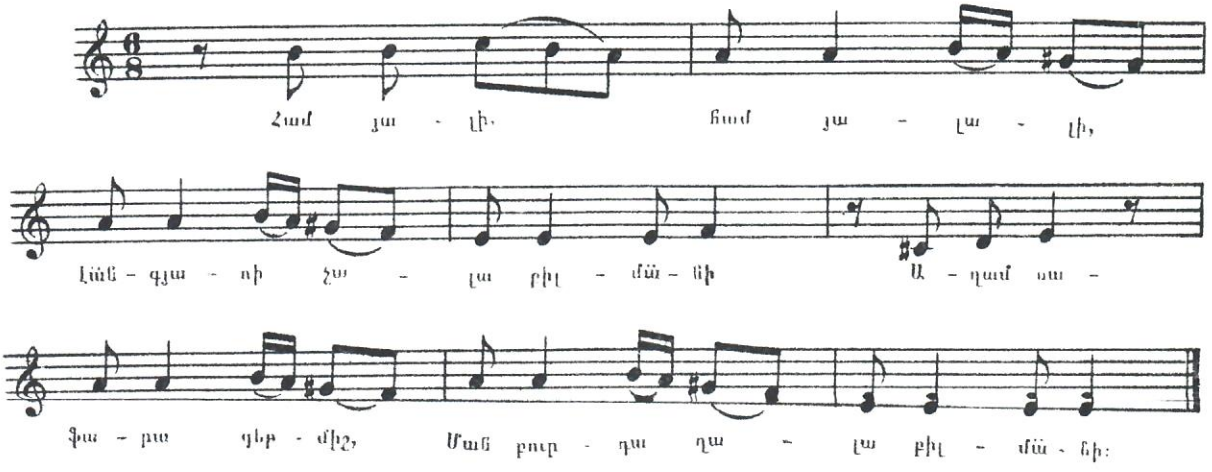

237. ԲԻՐ ՋԻԳՅԱՐԱ ՎԵՐ ՄԱՆԱ

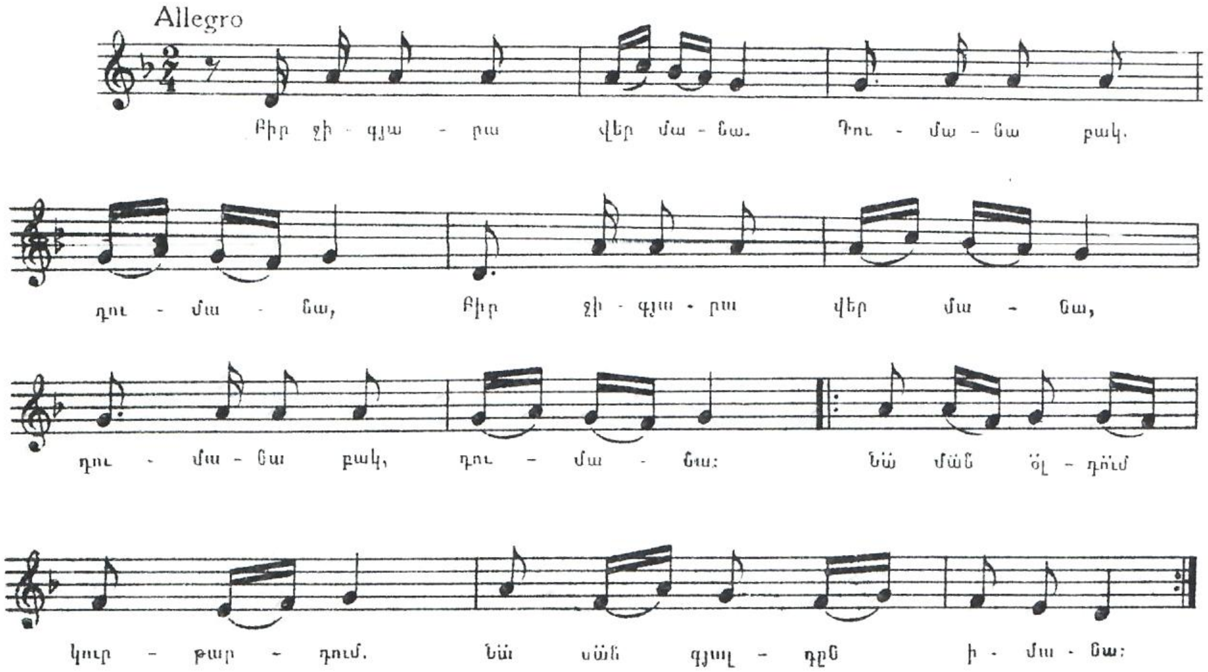

238. ՂԸՋ ՄԱՆԴԻԼ

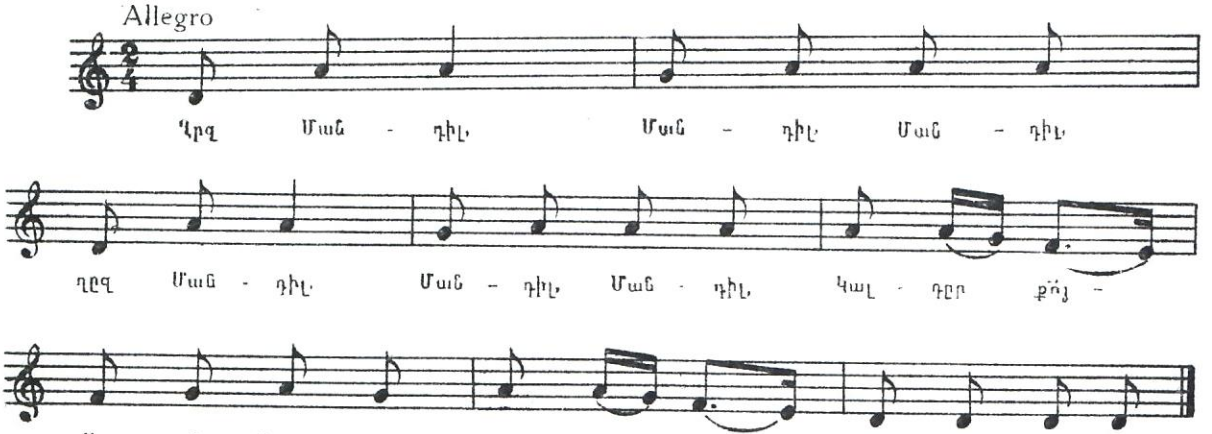

239. ՅՈՆՋԱԼԱ̈Ր, ԽԱՆԸՄ ՅՈՆՋԱԼԱ̈Ր

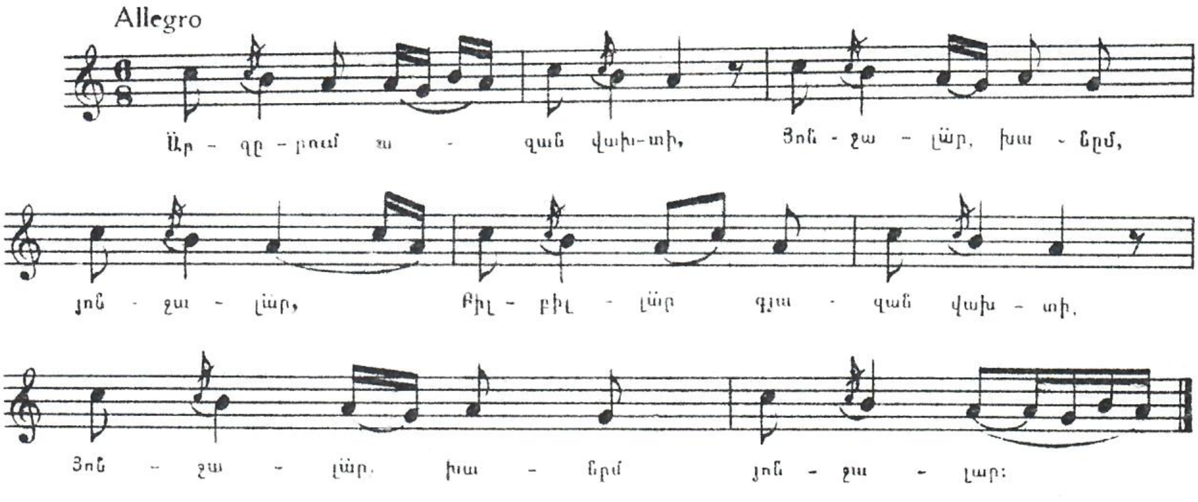

240. Ա՛Յ ԿԸԶԸՄ, ԳՅԱ̈Լ ՍԱՆԻ...

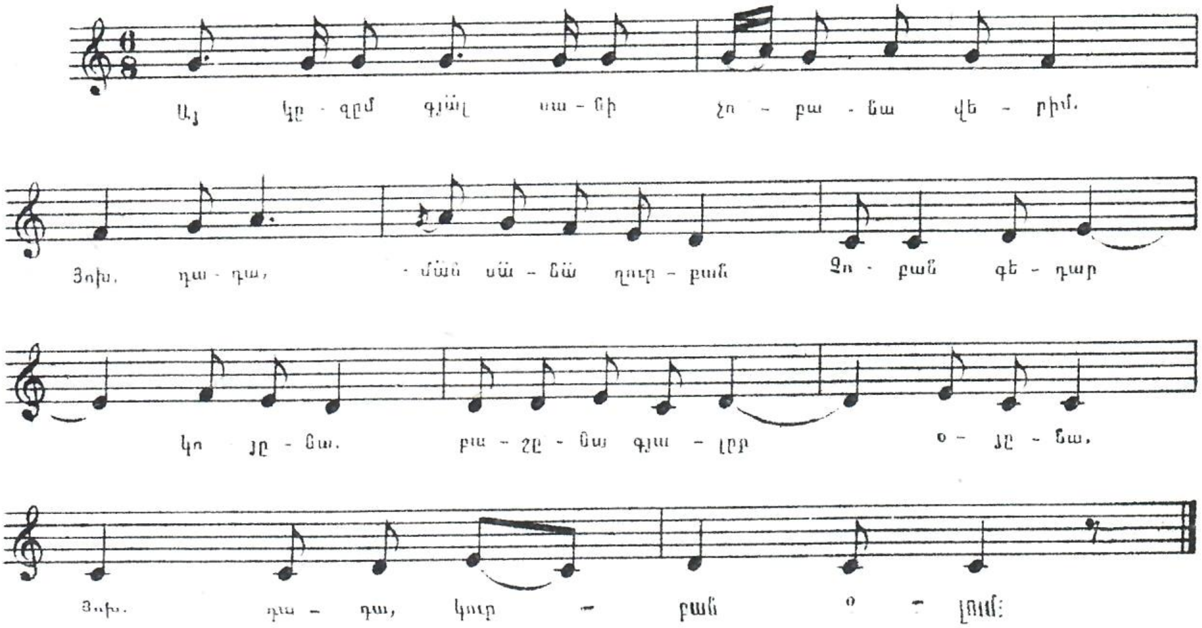

241. ՇՐՂՇՐՂՈՒՆ ԲՈՒԼԱՂՋՈՒԿ ԴՈՒԼ Ը ՆՆԱ

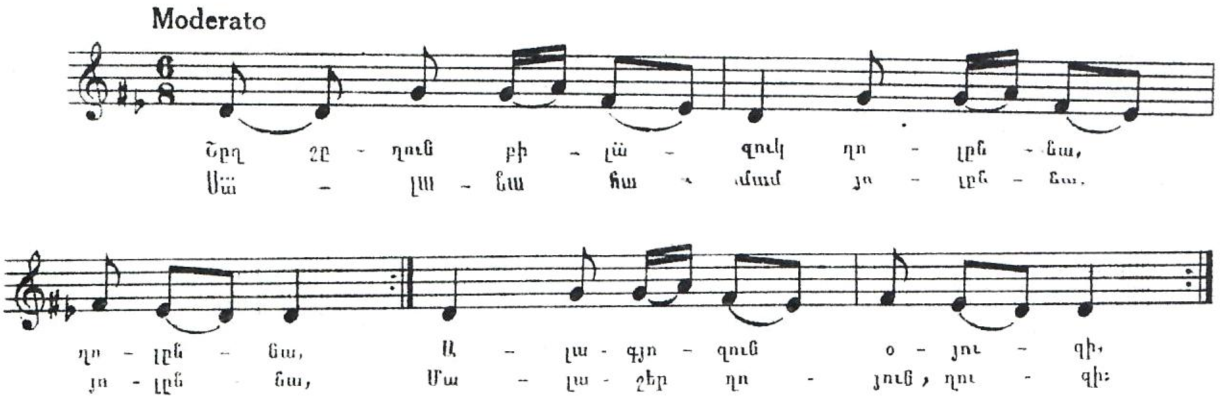

242. ՅԱՂՄԱ ՅԱՂԸՇ. ՅԱՂՄԱ ՅԱՂՄՈՒՐ

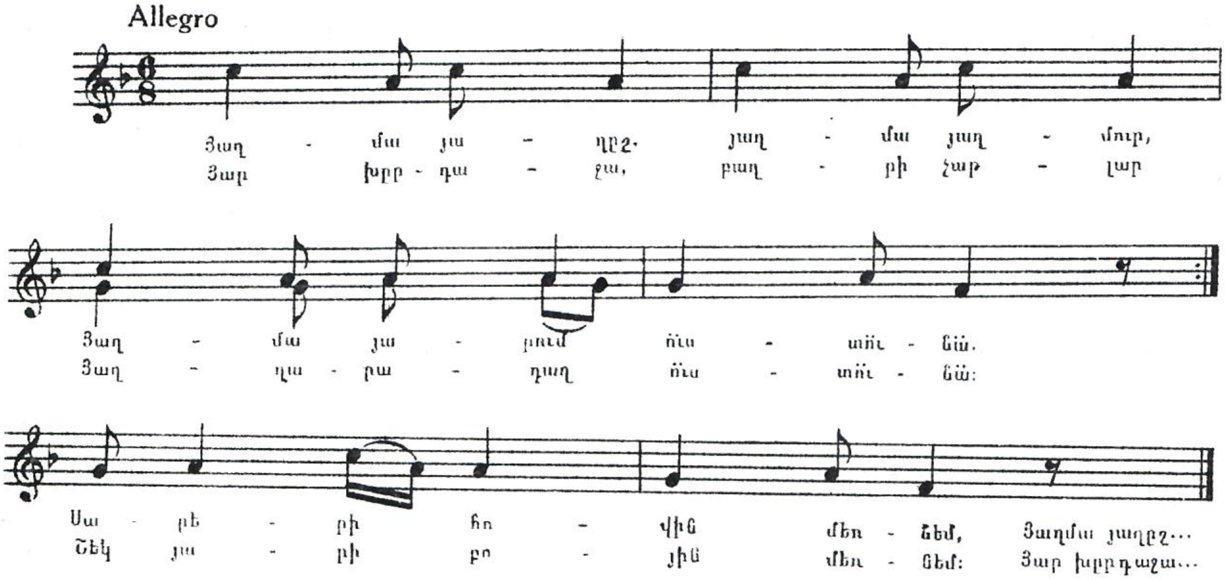

243. ՀՈՊ ԲԱԼԱ ՅԱՎՐՈՒՄ

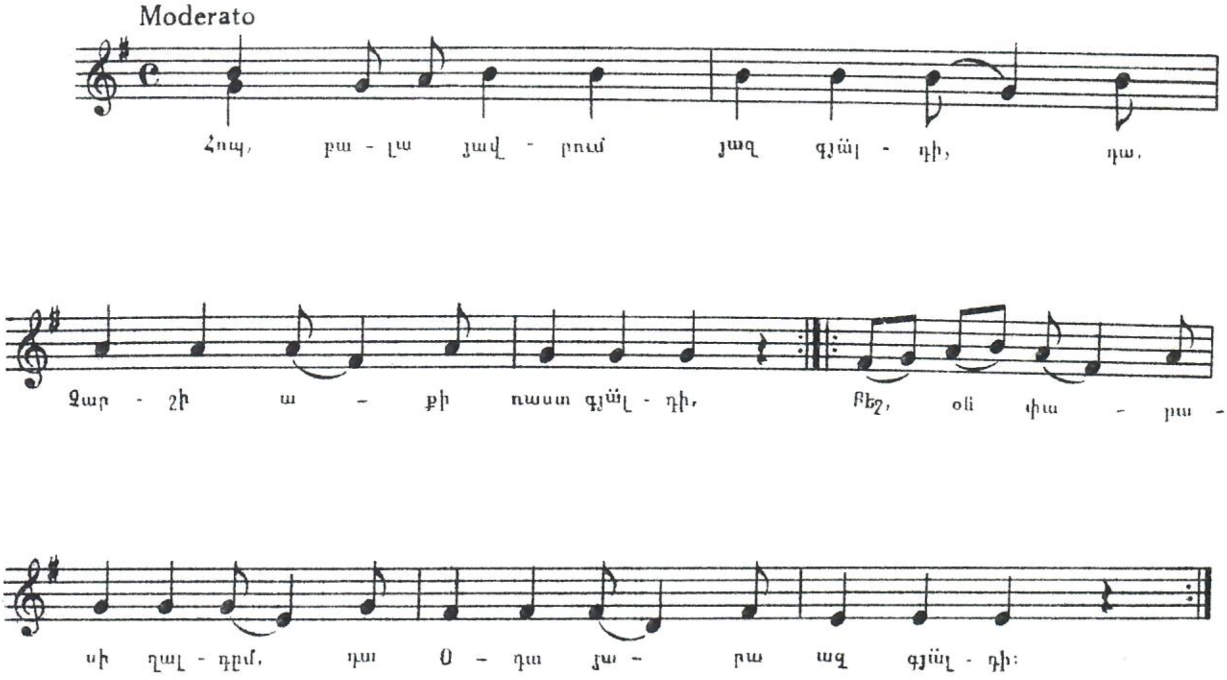

244. Ն Ա Ն Ի

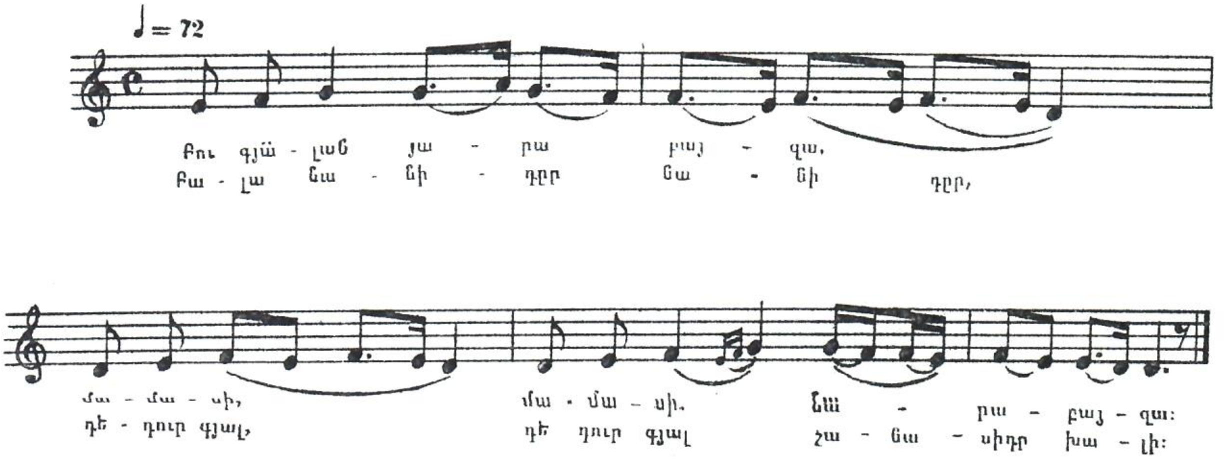

245. Ա՛Յ ՈՒՉԱ ԴԱՂԼԱՐ

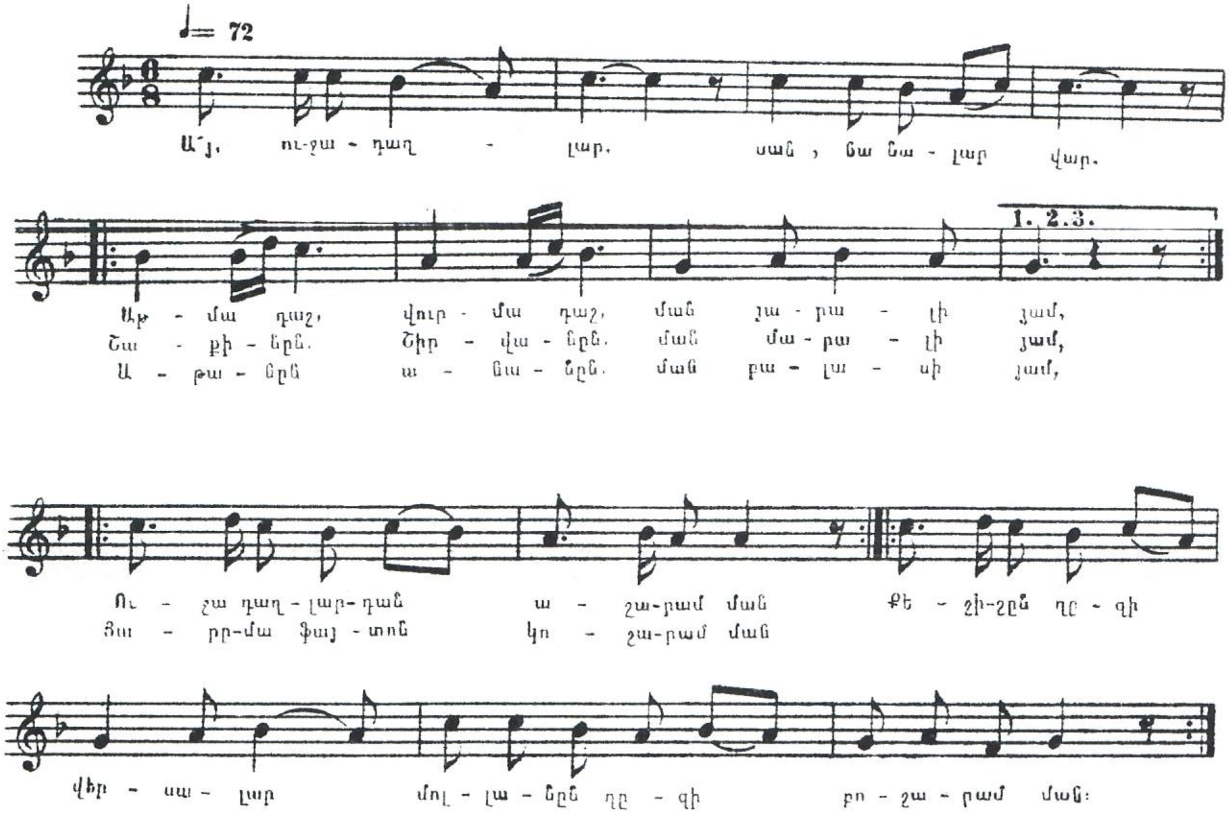

246. ՄԸՐԿՈ ՖԻԿՈ

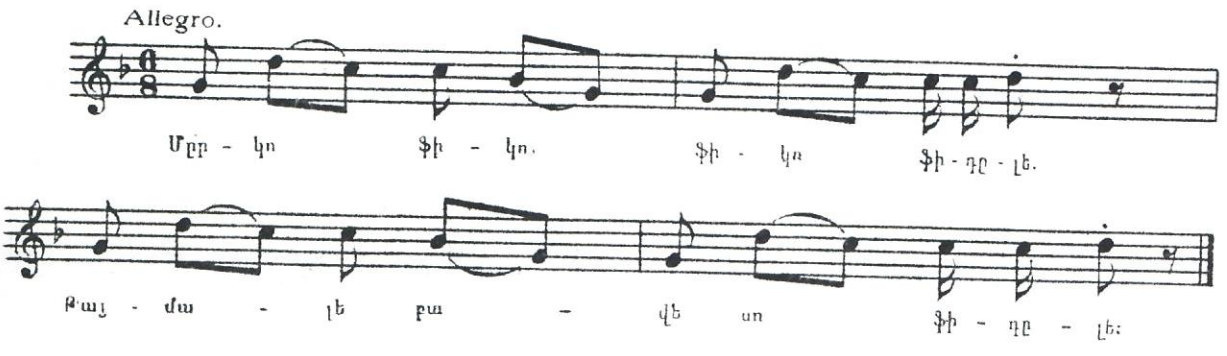

247, ԵՎԱ, ԵՎԱ
(Հեյնար)

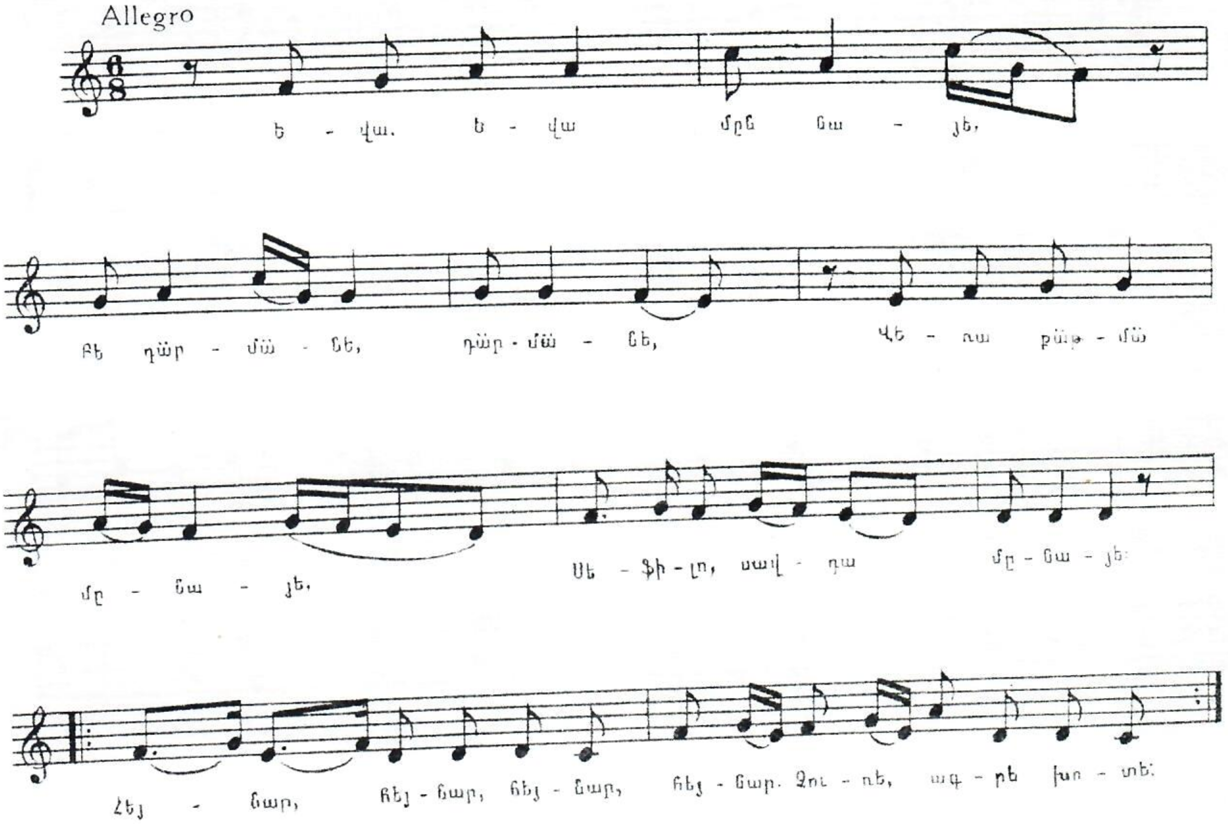

248. ԼՈՒՌԿԵ

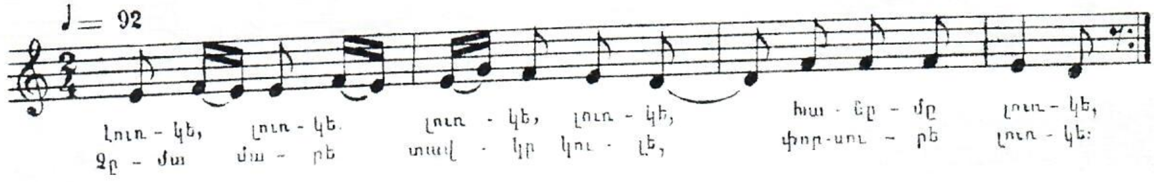

249. ՎԵՐԱՆԸ ԽԱԼ ՎԵՐԱՆԷ

Moderato

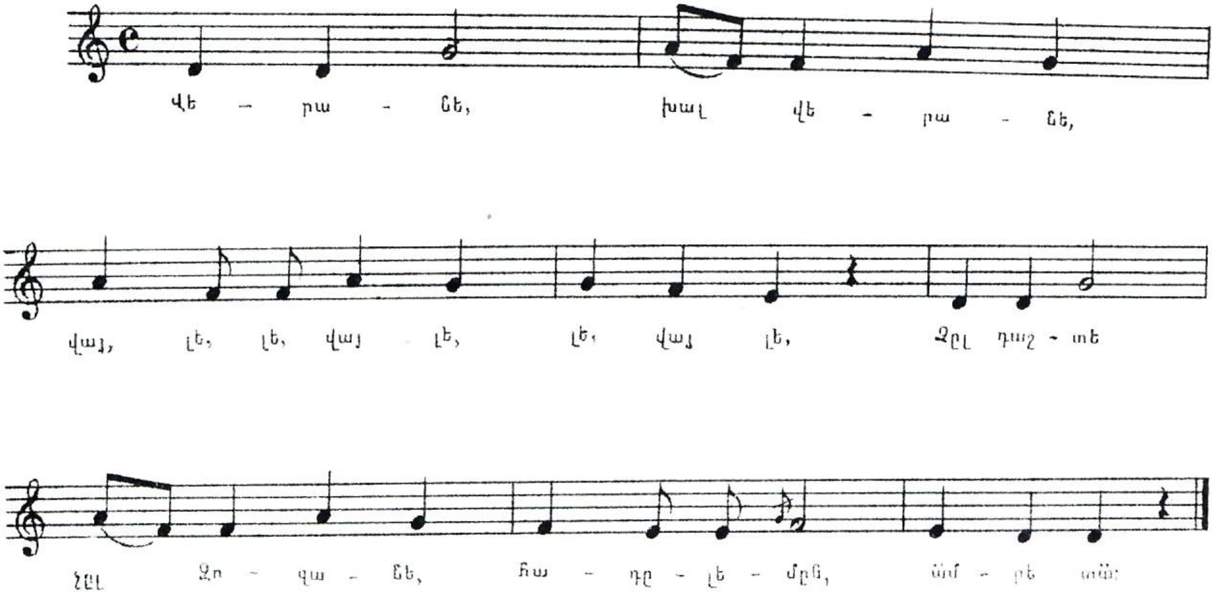

250. ՄԻՐ ՄԱԿՈՒԺԱ

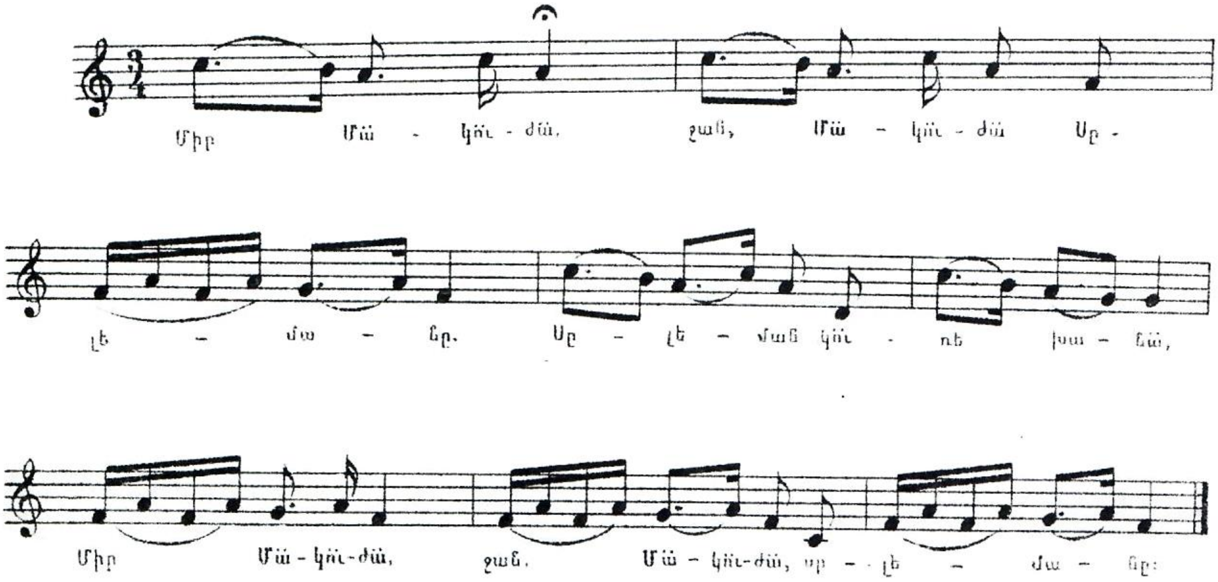

251 ԱՅՎԱՆԱ ՄԻՐ
(Հարսանեկան)

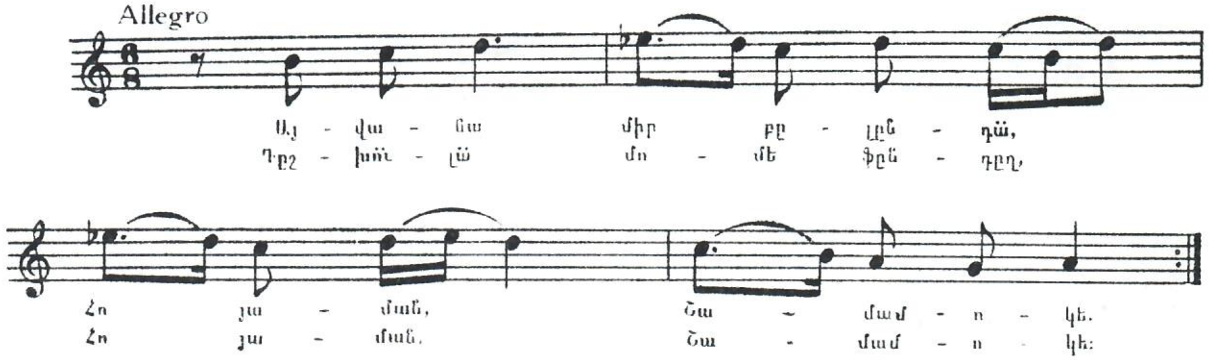

252. ՅԱՐԸՄ ԳՈՐԱՆԻ

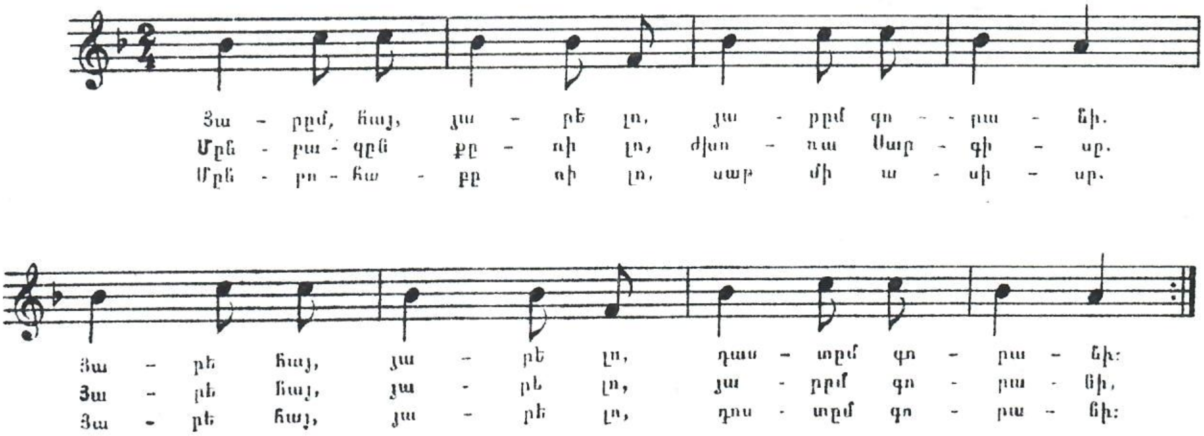

253. ԴՈԼԱՐԷ, ԴՈԼԱՐԷ.

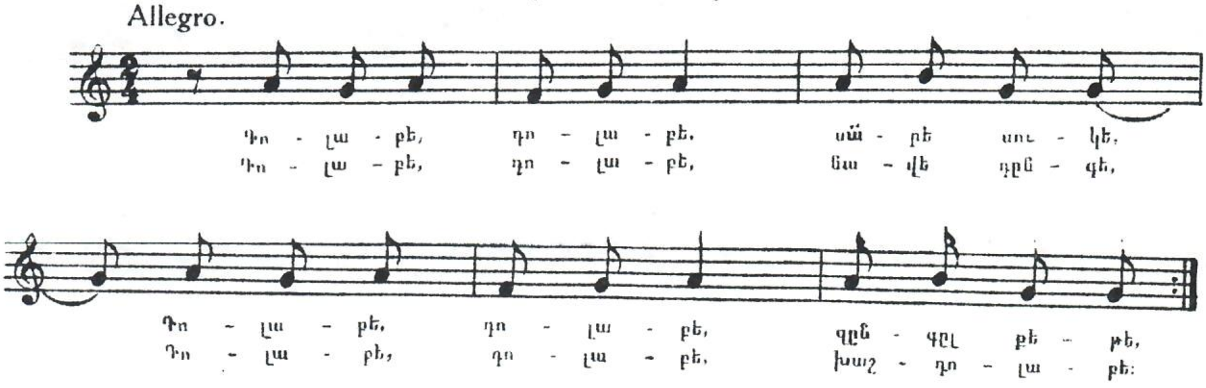

254. ՍԱՐ ՍԻՓԱՆԸ ԽԱԼԱՏԵ

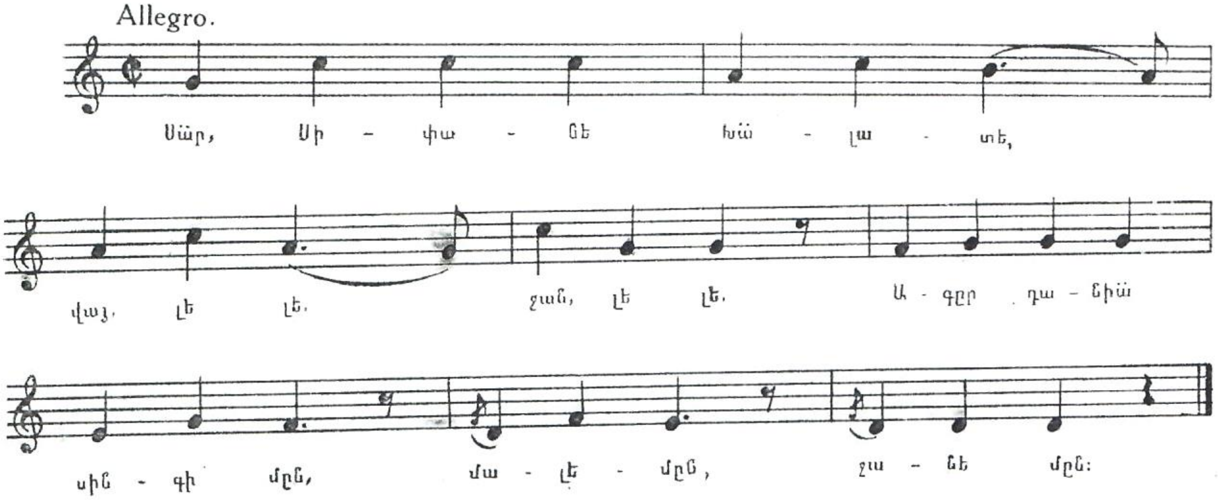

255. ՀԱՅ ՀԸԼԻՆԸՆ, ՀԸԼԻՆԸՆ

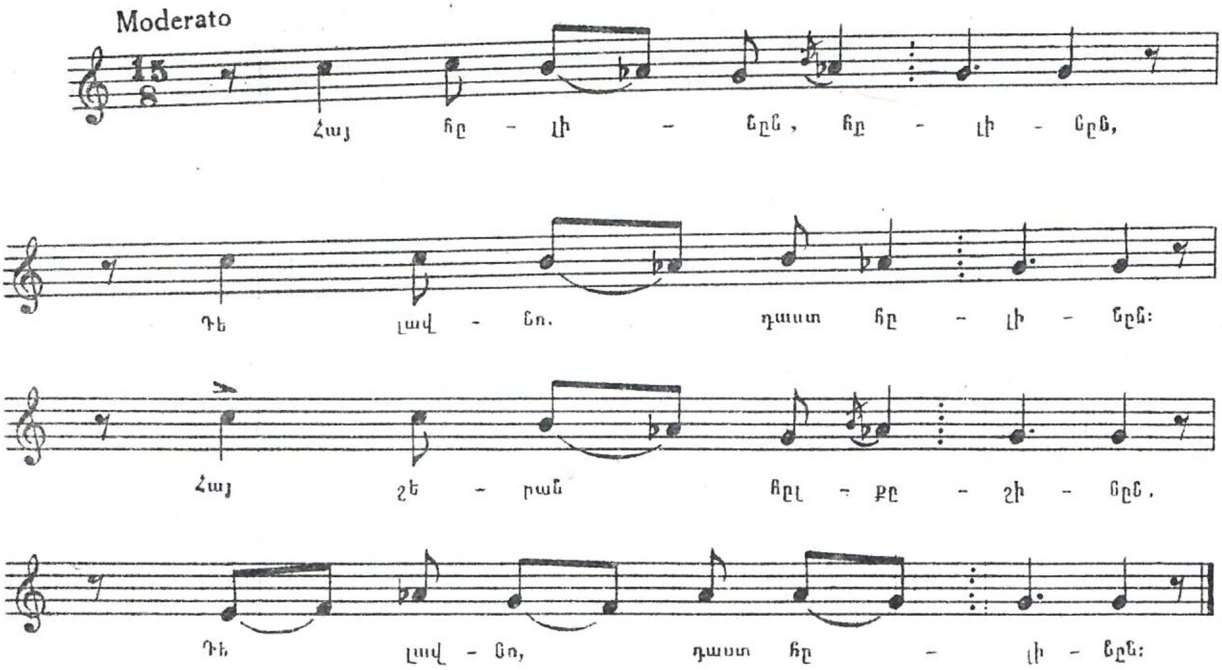

256. ԲԱՐԱՆԵ, ՎԱ՜Յ ԲԱՐԱՆԵ

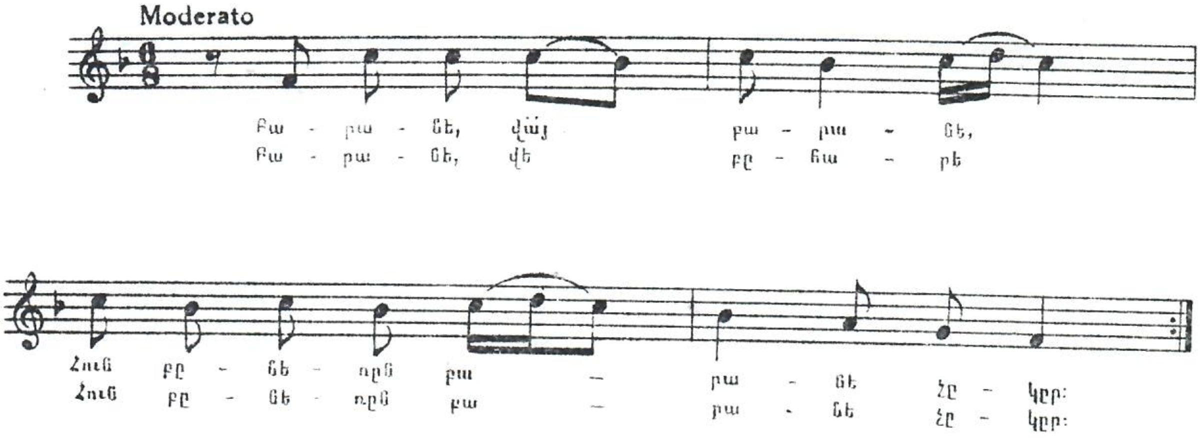

257. ՀԱՅԼԱ ԿԱԼԱՆԵ

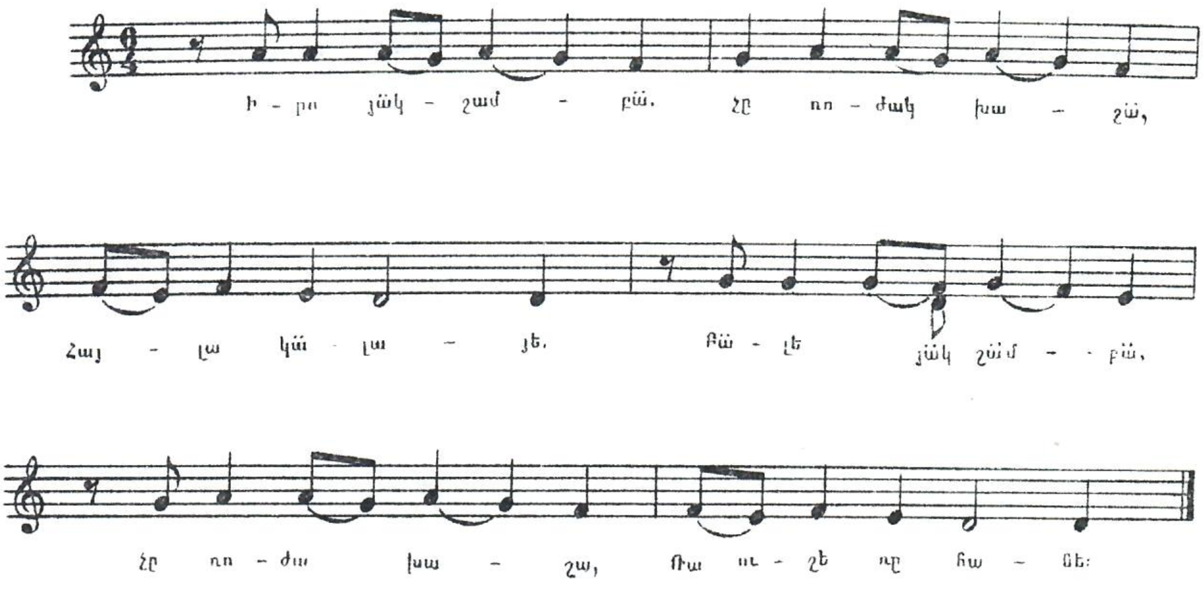

258. ԴԻԼԲԱՐ ՄԵՅՎԱՆԵ ՏԱՄԸ

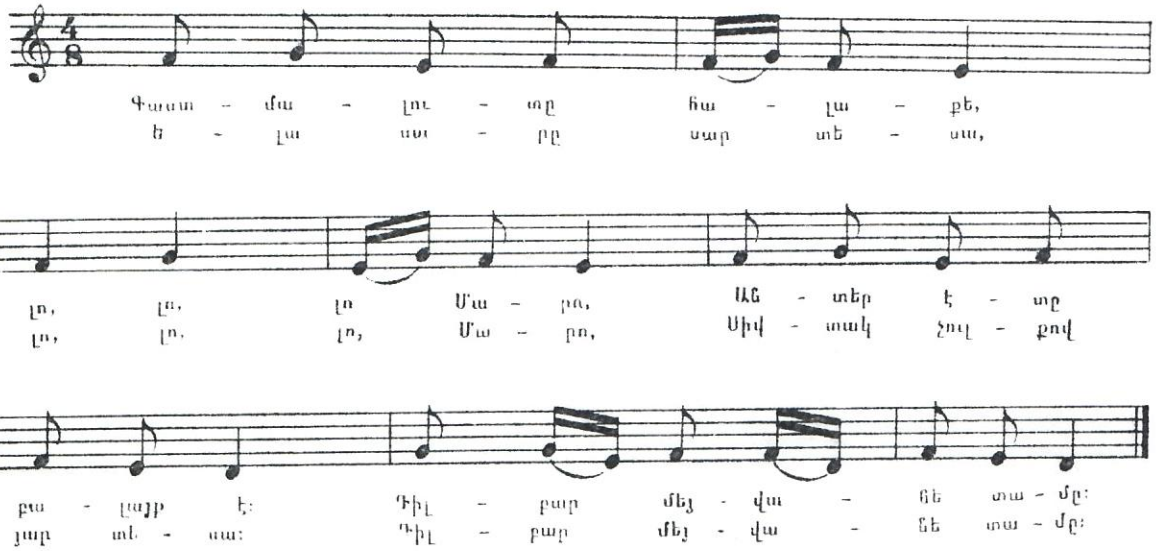

259. ԳՈՒԼԱ ՄԸՆ ԵՐԻ, ԵՐԻ

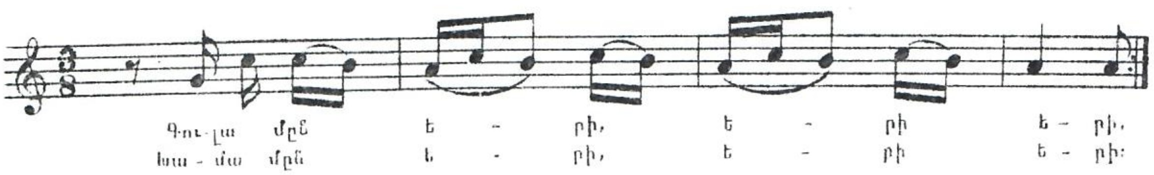

260 ԼԱԶԻ-ՊԱՐԵՐԳ

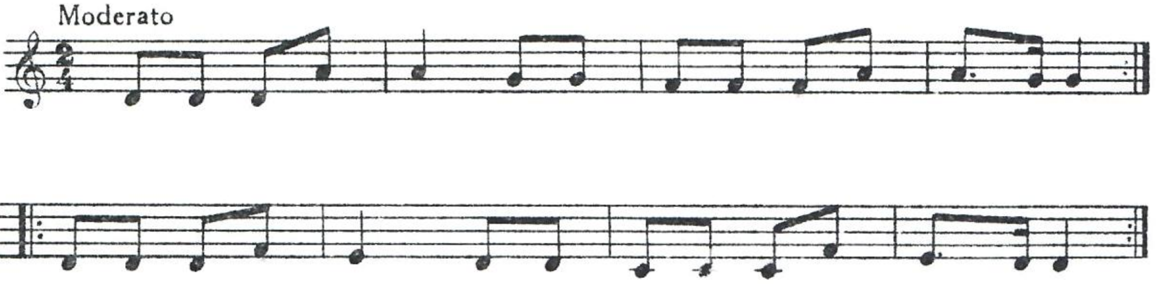

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆ-ԾԱՂԿԱՀՈՎԻՏ
(ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱ-ՀԱՃԻ ԽԱԼԻԼ)

1. (162) ՍԻՐՈՒՆ ՏՂԱ, ԵՐԿԻՆՔ ԿԼՆԵՄ

Սիրուն տըղա, երկինք կըլնեմ,
Դու ի՞նչ կըլնես, յա՜ր ջան,
Անուշ աղջիկ, ամպըղ կըլնեմ,
Ծոցիդ շող տամ, յա՜ր ջան։

Սիրուն տըղա, բամբակ կըլնեմ,
Դու ի՞նչ կըլնես, յա՜ր ջան,
Անուշ աղջիկ, կըրակ կըլնեմ,
Քեզ կըայրեմ, յա՜ր ջան։

Սիրուն տըղա, խնձոր կըլնեմ,
Դու ի՞նչ կըլնես, յա՜ր ջան,
Անուշ աղջիկ, դանակ կըլնեմ,
Քեզ կկըտրեմ, յա՜ր ջան։

2. (161) ՈՉԽԱՐՆ ԱՐԵԼ ԵՄ ՅՈՂԸ

Ոչխարըն արել եմ յողը,
Նայ, նայ, նայ, նայ,
Ձոկել եմ ղարագյողը,
Ադե բալա վայնա է։

Ելեր եմ սարի գոշը,
Բռնել եմ յարիս փեշը։

Ոչխարըն արել եմ բերը,
Ձոկել եմ գառն ու մերը։

Աղչի ինդար մազ ունես,
Այվան ու թարվեզ ունես։

3. (12) ՅԱՄԱՆ ՆԱԶԼԻ ԸՌԱՆԳՍ
(Տատի տատ, տատ բըլըճա)

Յաման նազլի ըռանգըս,
Դիլբար ֆանգլի ֆըռանգըս,
Տատի տատա, տատա բելընա դատա օլմադ, հօյ, հույ։

4. (141) ԵԼՆԵՄ ԱՅՆ ՍԱՐԸ

Ելնեմ այն սարը, ելնեմ այն սարը, Ալագյազ,
Ուտեմ ձյունըդ, խմեմ ջուրըդ, իջնեմ յած։

Զագիր եմ գարկել սարին,
Ելնեմ այն սարը, ելնեմ այն սարը, Ալագյազ,
Վադա եմ կըտրել տարին,
Ուտեմ ձյունըդ, խմեմ ջուրըդ, իջնեմ յած։

Վադա կըտրած տարին տես,
Անէյթըբար տարին տես։

5. (63) ԱԼԻՄԱՆ, ԱԼԻՄԱՆ

Ալիման, ալիման,
Ալ յայլուղըս ձեր տունն է,
Ալի բու գեջա, գոստ է բու գեջա,
Դոստ գոնախըմ մայրիկ ջան։
Կրկնակ

Յավաշ քըշեք սելերը,
Ալիման, ալիման,
Կապեմ չուլքուս Թելերը։
Կրկնակ

Սելը եկավ սարովը,
Ալիման, ալիման,
Առավ ընկավ քարովը։
Կրկնակ

Երկեն արար գարի է,
Ալիման, ալիման,
Գաղթականի տարի է։
Կրկնակ

6. (33) ՅԱՆԱՐ, ՅԱՆԱՐ

Էրևան բաղ եմ առել,
Զիգյարըս դաղ եմ արել,
Յանար, յանար դու չան աղջիկ,
Էրթանք ժամը դինջանա քու ջանը։

Դոստ ու դուշմանի մեջը,
Լացըս ծիծաղ եմ արել,
Յանար, յանար դու չան աղջիկ,
Էրթանք ժամը դինջանա քու ջանը։

Աղջի անունըդ Թագուն,
Նըստել ես հոըըդ սաքուն,
Յանար, յանար դու չան աղջիկ,
Էրթանք ժամը դինջանա քու ջանը։

Ինչ մե սիրով բոյ ունիս,
Երանի յարիդ հոգուն,
Յանար, յանար դու չան աղջիկ,
Էրթանք ժամը դինջանա քու ջանը։

7. (28) ԾԱՌ ԾԱՂԿԵՑԱՎ
(Հարսանեկան)

Գնացեք ասեք Թագվորահոր, ծառ ծաղկեցավ,
Ծառ ծաղկեցավ, ծառ կայնեցավ, կանաչ ու կարմիր։

Էն էգվան հոճն էր, հով էր, ինչ աննըման էր,
Էրկու ազվան էկան իջան, էն սարկավագն էր։

Թագվոր, ի՞նչ բերեմ քե նըման,
Քու կանաչ արևու նըման։
Այս խընկենին նոր ծաղկեցավ,
Ծաղիկն է արևուդ նըման։

Մեր թագվորն էր խաչ,
Խաչոց խաչ ու մաչ,
Մեր թագվորի արեն էր կանաչ,
Ծառերն էր ծաղկած։

8. (84) ՀՐԱԺԵՇՏԸ

(Հարսանեկան)

Մերիկ քու մերություն, օ՜յ օ՜յ,
Լըմըն մերիկ, ես կերթամ կարիրություն, լըմըն,
Դըռ չեմ էրթա, օ՜յ խերիկ։
Յոթ դուքնեն արծաթ ժողվեցինք, օ՜յ, օ՜յ,
Լըմըն մերիկ...
Ոսկի մատնիք շինեցինք,
Դըռ չեմ էրթա, օ՜յ խերիկ,
Սաթոյի մատներ խսկեցինք, օ՜յ, օ՜յ,
Լըմըն մերիկ...

Դըռ չեմ էրթա, օ՜յ խերիկ,
Մակարի դռներ սալերով, օ՜յ, օ՜յ,
Լըմըն մերիկ...
Բոզ ձին քաշին նալերով,
Դըռ չեմ էրթա, օ՜յ խերիկ։
Սաթոյին տարան կալերով, օ՜յ, օ՜յ,
Լըմըն մերիկ...
Դըռ չեմ էրթա, օ՜յ խերիկ։

9. (55) ՊԶՏԻ ՀԱՐՍ

Արի էրթանք սարը սեյրան, պըզտի հարս,
Ինչ որ քաղեմ մեջքըդ չարեմ, պըզտի հարս,
Դուն գլորես, ես քու մեջքին, պըզտի հարս,
Դուն թոթոշիկ, պագ անուշիկ, օ՜խ, օ՜խ։

Արի էրթանք մեր տունը տես, պըզտի հարս,
Հոգիս բանամ, սարքին ա տես, պըզտի հարս,
Մեղրած կարագ բերեմ ուտես, պըզտի հարս,
Դուն թոթոշիկ, պագ անուշիկ, օ՜խ օ՜խ։

Արզըրումցի պըզտի հարս,
Կարմիր բարուջ, դեղին մաս,
Չուխա, ջուբա ունենաս,
Մեջքըդ կոճակ չունենաս։

Պըզտըլիկ էրիկ մը ունենաս,
Էն էլ տունը չըլնենա։

10. (157) Օ Ր Ո Ր

Նանա, նանա, նանա, օրանդյուլ։
Պախրեն կուգա, ծիծ կուտա,
Օրոր-օրոր, ա՜յ էրա։
Ջիգյար չունի, քիչ կուտա,

Ա՜յ էրա, ա՜յ էրա։
Մանտրատերև քեզ փաթթոց,
Լենատերև քեզ ծածկոց,
Ծառներ քեզի օրորոց։

11. (122) ԲՈՒՐԻ, ԲՈՒՐԻ

Դու պըզտիկ ես, բարով ջոջնաս,
Հարավ քամին քե օրորե,
Բուրի, բուրի, բուրի, բուրի,
Իմալ էնեմ պառնուկ տըղա:

Վերու ոչխար քեզի ծիծ տա,
Իմալ էնեմ պառնուկ տըղա,
Բուրի, բուրի, բուրի, բուրի,
Իմալ էնեմ պառնուկ տըղա:

12. (104) Ն Ա Ն Ի Կ

Երբ կըթըմմի քասուն օրըդ,
Որ ճանաչես հորն ու մորըդ,
Ցորնով լըցվի հորդ ու ձորըդ,
Նանիկ Ավլիկ, սիրուն բալիկ,
Նանիկ, նանիկ, նանիկ:

Թե երեսըդ բանամ, աչես,
Դու դեռ քյաւփա և մաղալաշ ես,
Կուլաս, իմ սիրտը կըմաշես,
Նանիկ Ավլիկ...

Նանիկ տուն քո հայր Գարեն,
Տերը փըրկի քեզի չարեն,
Ջեբիցըդ չըպակսի փարեն,
Նանիկ Ավլիկ...

13. (51) ԼՈՒՐԻԿ

Լուրիկ, լուրիկ, բալաս լուրիկ,
Քընի, քըրանի, անուշ բալա:

14. (53) ՄԵՐ ՏՈՒՆ, ՁԵՐ ՏՈՒՆ, ԽԱՆԱ-ԽԱՆԱ

Մեր տուն, ձեր տուն խանա-խանա,
Մորըդ ըսե, գա դուռ բանա,
Մեկ պագըմ տամ, մարդ չիմանա,
Աղջիկ մարալ, ճում անեն ես:
Աղջիկ մարալ, ճում անեն ես,
Խելքըս տարար, ճում անեն ես:

Մեր տուն, ձեր տուն, իրար մոտիկ,
Քեզ սիրել եմ շատ օրատիկ,
Մեկ պագըմ տուր պըռկից մոտիկ,
Աղջիկ մարալ, ճում անեն ես,
Խելքըս տարար, ճում անեն ես:

Մեր տուն, ձեր տուն, մեկ տոլարով,
Կեյնես կայնես կարմիր կապով,
Քեզի կառնեմ ալ քուռակով:
Աղջիկ մարալ, ճում անեն ես,
Խելքըս տարար, ճում անեն ես:

Աղջի անունըդ է Շուշան,
Մատնի ունեմ մատիտ նշան,
Ինձի արել ես փերուշան:
Աղջիկ մարալ, ճում անեն ես,
Խելքըս տարար, ճում անեն ես:

15. (91) ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

Սիրտը որ կա շուշա է,
Սարքի, սարքի սամավար,
Ոչ ոսկի կուզեմ յարս ջան,
Ոչ ոսկի քյամար:

16. (72) ՀՈ՛Յ ՆԱՐԵ, ՋԱ՛Ն ՆԱՐԵ

Հո՛յ Նարե,
Բութամ ունեմ սարին ա.
Ջա՛ն Նարե,
Գըլուխըս չոր քարին ա:

Հո՛յ Նարե,
Երևանի քավոր եմ.
Ջա՛ն Նարե,
Զայ ու փրնջի սովոր եմ:

17. (128) ԴՈՒ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՇԵՄՔԻ ՀՈՎԻՆ

Դու կայնել ես շեմքի հովին,
Քամին զարկե դոշիդ մովին,
Երանեկ քեզի սիրողին,
Ալագյոզլի, նազլի դիլբար,
Շեկ բոխախից խալին ղուրբան:
Ման եմ գալի վերի-վերի,
Կրակն ընկնի ջանըդ էրի,
Մեր պայմանը մնաց թերի,
Ալագյոզլի, նազլի դիլբար,
Շեկ բոխախից խալին ղուրբան:

Երևանու եկավ բազուկ,
Թևերդ երկայն, մեջքըդ նազուկ,
Թևըդ գրցեմ ջուխտ բիլազուկ,
Ալագյոզլի, նազլի դիլբար,
Շեկ բոխախից խալին ղուրբան:
Ես սկսեցի էդ բանը,
Մաննիքն առա ընդոնց տանը,
Կրակն ընկնի յար քու ջանը:
Ալագյոզլի, նազլի դիլբար,
Շեկ բոխախից խալին ղուրբան:

18. (94) ՋՈՒԽՏ ԳՈՒԹԱՆ ՍԱՐ ԿՐԱՆԻ

Ջուխտ գութան սար կըրանի,
Յար քու բարակ բոյին մեռնեմ,
Շեկ յարըս հաց կըտանի,
յա՜ր ջան,
Սալդաթ չերթամ քեզ կառնեմ:

Պուճուր աղջիկ գալում ես,
Մազերըդ ոզալում ես,
Ինձ առնելու կամ ունես,
Խունջիկ-մունջիկ գալում ես:

Պուճուր աղջըկա տերը,
Խասքը ավել է հերը,
Չի տալիս քյաֆուր մերը,
Պարտական տերտերները:

19. (101) ՋՆԴՈՅԻ ԿԱԼԸ

Ջընդոյի կալը, բութկեն մոտիկ է,
Տանում են յարիս, օ՜յ, ոտեր բոբիկ է,
Սիրե յարո ջան, օ՜յ, քո սիրած յարն եմ:

Սուրմայից սանր, ակեքն էր մանր,
Տանում են յարիս, ոլոր ու մոլոր,
Սիրե յարո ջան, օ՜յ, քո սիրած յարն եմ:

20. (7) ՀԵ՜Յ ՋԱՆԸՄ, ՋԱՆԸՄ ՋԱՆԸՄ

Սարի տակի աղբյուրից,
Ջուր էր տանում իմ յարը.
Հե՜յ, ջանըմ, ջանըմ ջանըմ,
Ա՜յ, ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ:

Ա՜խ, էն աղջիկ աչք-ունքով,
Ինձ զարկել ա գընդակով.
Հե՜յ, ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ,
Ա՜յ, ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ:

Ես դառի դու Լալվարը,
Մենակ մընաց մարալը.
Հե՜յ, ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ,
Ա՜յ, ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ:

21. (114) ՏՈՏԻԿ

Տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ,
Ղարսա տոտիկ, Թիֆլիզու տոտիկ,
Բաքվա տոտիկ, Պոլսի տոտիկ,
Մի գա մոտիկ, մոտիկ։

Տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ,
Էսօր օրը կեսօր է,
Տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ,
Իմ խաղ ընկնի էսօր է,

Տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ, տոտիկ,
Հավլի տոտիկ, ղաղի տոտիկ,
Ծընծըղի տոտիկ, Թալյու տոտիկ,
Մի գա մոտիկ, մոտիկ։

22. (115) ԻՋԱՆՔ ՉԱՅԻՐՆԵՐԸ

Իջանք չայիրները, բռնինք պարը,
Ես սիրեցի, օտար տարավ իմ յարը։
Երևանու քարերը,
Իջանք չայիրները, բռնինք պարը,
Բացվել են խաշխաշները,
Ես սիրեցի, օտար տարավ իմ յարը։

Ջաղըր եմ զարկե սարին,
Վաղա եմ կտրել տարին,
Վաղա կտրած տարուն տես,
Անէհթիբար յարուն տես։

Ելել եմ Ալագյազը,
Չեմ առնի մալամազը.
Կողքիս կախել եմ սազը,
Երթամ կընգնեմ Արազը։

23. (95) ԴԱՐՄՆԻ ԽԱՂԸ

Մարագիս դուռը բացեցին, յարո ջան,
Ինձի ղըրաղ կայնեցուցին, յարո ջան։
Սիրտըս, փորըս մըռմըռցըրին, յարո ջան։

24. (117) ԱԼԱՇԿԵՐՏՈՒ ԽԱՍՏՈՒՐ ԳԵՂԸ

Ալաշկերտու Խաստուր գեղը,
Հինգ մանեթ էր փունտըմ եղը,
Հըմի էլ չի մընա տեղը,
Զարմանալի ժողովուրդ են։

Կողքին կանգնի Շիրվանու գետ,
Հեչ չեն վարժի խռանի հետ,
Խասալուս էլ կվերցնեն փետ,
Զարմանալի ժողովուրդ են։

25. (118) ԸՌԵՀԱՆ

Ըռեհան, ըռեհան,
Էսմալ անցնեմ ըռեհան,
Էնմալ անցնեմ ըռեհան։

26. (119) ՀԵԼԼԻՆՈ, ՀԵԼԼԻՆՈ

Հելլինո, հելլինո, Հասանո հելի,
Հելլինո, հելլինո, Հասանո հելի։

Տաք չայիր չիման էր, մեջը պաղ աղբուր,
Հելլինո...

Մեջը խըմեցի թաս մը պաղ ջուր,
Հասան չավայե, մեր տան բարդելի,
Հելլինո, հելլինո, Հասանո հելի։

27. (159) ՍԻՊՏԱԿ ՂՈՉԸ ՄԱՏԱՂ ԿԱՆԵՄ

Սիպտակ ղոչը մատաղ կանեմ,
Յար ջա՛ն ես քու չարըդ տանեմ,
Բյաշկա ընձի մի ջան ասես,
Սաղ աշխարհը տակով կանեմ։
Սևիկ աչքեր, սիպտակ աչքեր,
Տունըս քանդիր նախշուն աչքեր։
Մանի գոյմա յանա-յանա,
Լավ տըղա եմ մի մոռանա,

Գենա մեվլաթ ելլար բանա,
Գըրկիդ ագիգ բալին ղուրբան։
Սևիկ աչքեր...
Հե՛յ նազանի նազլու Դիլբար,
Քեզ նըման սիրուհուն ղուրբան,
Սան մանի եթափ գարդաքյար,
Շեկ բոխախիդ խալին ղուրբան։
Սևիկ աչքեր...

28. (124) ՎԱ՛Յ ԻՄ ՆԱԶԱՆԻ ՅԱՐԸ

Զորան, ոչխարըդ քաշե,
Վա՛յ իմ նազանի յարը,
Ես դառի յարիդ աշե,
Տուր իմ նազանի յարը։

Ոչխարն արոտով գընաց,
Յարըս կարոտով գընաց,
Ոչխար արոտից մեռնեմ,
Յար ջա՛ն կարոտից մեռնեմ։

Ոչխարն արել եմ բերը,
Քաշելեմ կաթի սերը։

29. (125) ԹՈՒՇԴ ԴԵՄ ԷՐԱ ՊԱԳԵՄ

Էս գիշեր լուսնակ գիշեր,
Ձունն է եկել գառիկն առել,
Թուշըդ դեմ էրա պագեմ,
Ես քու սիրած յարը կըլեմ։

30. (126) ԻՋԱՆՔ ՉԱՅԻՐՆԵՐԸ

Իջանք չայիրները, չալու էր խոտը,
Բիլբուլի բաղեցը, կըգար լավ հոտը,
Առնեմ ելնեմ էն սարը, սարը սեյրան,
Տանեմ տեսնի իմ յարը։

Արի՛ յար ջան, գընանք Բաղկըրդու դոշը,
Մեղըրել եմ կարոտը, փաթթել եմ լոշը,
Առնեմ ելնեմ էն սարը, սարը սեյրան։

Առնեմ ելնեմ, առնեմ ելնեմ Ալագյազ,
Ուտեմ ձյունըդ, խըմեմ ջուրըդ, իջնեմ ցած,
Առնեմ ելնեմ էն սարը, սարը սեյրան։

31. (123) ՈՒՐ ՈՐ ԳՆԱՍ ՊԻՏԻ ԳԱՄ
(Դըլե դեջան, Ադրբեջան)

Ուր որ գընաս պիտի գամ,
Դըլե դեջան, դեջան, դեջան,
Ետևիցդ էլ պիտի լամ,
Դըլե դեջան Ադըրբեջան։
Ես ու յարըս ջահել ենք,
Պայման արել պահել ենք։

32. (127) ՄԻ ՏՂԱ, ՄԻ ԱՂՋԻԿ

Յա՜ր, արի գալուդ մեռնեմ,
Մի տըղա, մի աղջիկ,
Ուսումն առած, յայլումն են,
Յայլից իջան, կոմսոմոլի շարքումն են,
Քո բարև տալուդ մեռնեմ։

Մի տըղա, մի աղջիկ…
Դուռը բացեք մարդ էկավ,
Մեզի զատով վարդ էկավ,
Մի տըղա, մի աղջիկ…

Սիրել եմ սիրով, սովդով,
Այամ աշխարհի դայդով,
Աշուն կըգա իմ վաղեն,
Կերթամ կորեմ քու դարդեն։

33. (132) ԶՈՂԻ ԿՌՈՒՆԿ ԵՐԿԵՆ ՎԻԶ

Զոլի կըռունկ երկեն վիզ,
Ախո, կըկո, կարգե գիս,
Զըմ կարգըվի, կարգեք գիս,
Պիսեր մարդու մի տեք գիս,
Կորցու ղալամ, տըփա գիս։

Արի քու գալուն մեռնեմ,
Ախո, կըկո, կարգե գիս,
Զըմ կարգըվի, կարգե գիս,
Նախըրչի մարդու մի տեք գիս,
Կորցու կովեր, տըփե գիս։

34. (6) ՆԱԽՇՈՒՆ ԼԻԶԱՐ

Զընգը զընգ, զընգը զընգ, նախշուն լիզար,
Ալլահ բիր զըր, գարդըմ հազար,
Զընգ, զընգ, զընգը զընգ, զընգ Գյուլիզար։

35. (13) ԳՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ
(Ադրբեջանըմ ղարդաշ)

Գընացել ես, եկել ես,
Ադըրբեջանըմ ղարդաշ,
Արազին մոտեցել ես,
Եղդի էջարըմ ղարդաշ.
Կաքավ ես քարի միջին,
Ջեն կուտաս ձորի միջին:

36. (42) ԹԱՍՆ ԱՌԱ ԳԱՑԻ ԱՂԲՈՒՐ
(Վա՜յ լե՛, լե՛ ու լե՛, լե՛)

Թասն առա գացի աղբուր,
Վա՜յ լե՛, լե՛ ու լե՛, լե՛,

Լըցրեցի թասով պաղ ջուր,
Բյաֆուր դոշըդ մի բանա:

Եղբայրս ուզեց չըտվի,
Յարըս ուզեց բաշխեցի:

Ուսուբաշկիս մանիշկեն,
Յարիս ջերի սեմիչկեն:

Քամին է յանա-յանա,
Փակած դռներ կըբանա:

Անդաջիս օղեր ոսկի,
Հայրիկիս բերեք խոսքի:

Քամի, քամի, տար ու բեր,
Յարիս յայլուղ առ ու բեր:

37. (142) ՆԵՅՆԻՄՈՒ, ՆԵՅՆԻՄՈՒ

Նեյնիմու, նեյնիմու, նեյնիմու յա՜ր,
Նեյնիմու, մարալո, ջեյրան ու յա՜ր:

Տըղա խի՞ քըցիր քարը,
Նեյնիմու, նեյնիմու, նեյնիմու յա՜ր,

Բալքի ես ի քո յարը.
Նեյնիմու, նեյնիմու, ջեյրան ու յա՜ր:

Նեյնիմու, նեյնիմու, նեյնիմու յա՜ր,
Նեյնիմու, մարալո, ջեյրան ու յա՜ր:

Յար արի հանդերովը,
Նեյնիմու...

Ջըրերի բանդերովը,
Նեյնիմու...

Ես ծիտ եմ թևըս գեղին,
Ման կըգամ նանիս գեղին,
Գըլուխս որտե՞ղ դուրրան,
Իմ նանի ցամոք տեղին:

Երկեն զիմը սալած ա,
Ալ ձին մեջին նալած ա,
Ալ ձին նալն ի՞նչ կանի,
Սիրունին խալն ի՞նչ կանի:

38. (143) ԲԻԼԲԻԼԻ ԲԱՂ ՋԱՆ ՈՒ ՅԱ՜Ր ՋԱ՜Ն

Ինչ անեմ յա՜ր ջան ու ջա՜ն, ջա՜ն,
Բիլբիլի բաղ ջան, յա՜ր ջան:

Էրկեն ճամփեն մըտել եմ,
Ինչ անեմ յա՜ր ջան ու ջա՜ն, ջա՜ն,

Կորցըրածը գտել եմ,
Բիլբիլի բաղ ջան ու յա՜ր ջան,
Ես ծիտ եմ, խորամանկ եմ,
Քո մըռքինը լավ գիտեմ,
Ցայլավորը յայլումն ա,
Յարըս վերի մահլումն ա։
Ջյունն էկել է, հալել է,
Փոսն է դառել, սառել է,
Էգ էյողլու վատ խոսքը,
Ինձ մոմի պես հալել է։
Ջաղացիս ղուռը տարթ ա,
Կտուրը լիքը մարդ ա,
Հըրես էկավ իմ յարը,
Գոտիկը լիքը վարդ ա։

39. (86) ՄԻ՛ ԼԱՐ, ՄԻ՛ ԼԱՐ

Հանդեն ծաղիկ քաղել եմ,
Մի՜ լար, մի՛ լար մեռնիմ կամար ունքերիդ,
Հինձա էրե ղրկեր եմ,
Արտասուքը գարար կըտա շորերիդ։
Դու ի՞նչ գիտես, սերն ի՞նչ է,
Մի՜ լար, մի՜ լար...
Առանց սերի մարդն ի՞նչ է,
Արտասուքը...
Որ իմ վըրեն սեր ունիս,
Ձոր պըռոշըդ թաց արա,

Ցալեքն եկար բարով,
Դոշիս գարկեցիր քարով,
Ինչի՞ գարկիր էդ քարը,
Բալքի էգնի քո յարը։

40. (133) ՃԵՐՄԱԿ ՇՈՒՐԿԵՍ, ԿԱՐՄԻՐ ՅՈՒՐԿԵՍ

Յար սիրելը ղոլա է,
Ալ մինթանես, մինթանես,
Թարգը տալը բալա է,
Ճերմակ շուրկես, կարմիր յուրկես,
Շալ մինթանես, մինթանես։
Պուճուր աղջիկ գալում ես,
Մազերդ սըղալում ես։

Գութանը հաց եմ տարե,
Բերանը բաց եմ տարե,

Յար արի՛, գալուդ մեռնեմ,
Քո բարև տալուդ մեռնեմ։

41. (76) ՀՈ՛Պ, ՅԱՐ, ՋԱՆ ԻԼԱԿԸԴ

Երևան բաղ եմ առե,
Հո՛պ, յար ջան իլակըդ,
Թոփ, յար ջան իլակըդ,
Օզակ, կոճակ, կանխա հանեմ,
Սաղաֆ շարեմ բիլակըդ։

42. (93) ՉԱԴՐԻ ՄԻՋԻ ԳՅՈՒԼ ՍԻՐՈՒՆ

Ջուխտ սարի հովին մեռնեմ,
Չադրի միջի գյուլ սիրուն,
Շեկ յարիս բոյին մեռնեմ,
Խարիր ու չառար սիրուն։
Ջաղացըս մանի-մանի,
Քունըս անուշ կըտանի։

43. (146) ՅԱՐ ՋԱՆ, ԱՐԻ ԲԱՆ ԱՍԵՄ

(Լիշեն, լիշեն լի Սոնա ջան)

Յար ջան, արի բան ասեմ,
Լիշեն լիշեն լի Սոնա ջան,
Զալ աչքերիդ ջան ասեմ,
Ղազանչի Թելլի Սոնա ջան։
Զալ աչքեր կամար-կամար,
Քեզ կառնեմ ինձի համար։
Սարիցն եկավ ջուխտ աղջիկ,
Ջրխտի գոգնոցն էր լաստիկ։

Ծառխ տակը կացել եմ,
Լաչակըս լըվացել եմ,
Խարար տարեք իմ մորը,
Շատ դարդի տիրացել եմ։
Ժամխ տակը մարմար քար,
Ես չեմ առնի ղարիբ յար,
Ղարիբ յարն աչքի փուշ է,
Գեղի միջինն անուշ է։

44. (14) ՋԱՂԱՑԻՍ ԴՈՒՌԸ ՏԱՇԱԾ

(Դոշիդ ա մալոլ ույդուրմա)

Ջաղացիս դուռը տաշած,
Դոշիդ ա մալուլ ույդուրմա։
Այլըղխս գյուլը քաշած
Դոշիդ ա մալուլ ույդուրմա։
Համբըրըե, թառն եմ դըրե,
Լուսին համբըրի մեկ պակաս,
Թալի բերանս, լեղի էր,

Թափի գետին, գինի էր,
Մանդըր հըլուն շարող էր,
Թափառ շապիկ կարող էր։
Առավոտուն թընդիր մուխ,
Թալի յաշմաղ, թարգի պուխ։
Ի՞նչ կենեմ միգն ու մգնոց,
Իրիկ կուգեմ, պառկի ծոց։

45. (154) ԳԱՑԻՆՔ ԱՐՏԵՐ ԲՌՆԻՆՔ ԼՈՐ

Գացինք արտեր բռնինք լոր,
Աղջիկ տեսանք յայլի ձոր.
Ա՜յ աղջիկ քու դարդիցը,
Ջա՛ն աղջիկ քու սավդիցը,
Կերթամ կընդնեմ քարիցը,
Կերթամ կընդնեմ սարիցը։

46. (147) ՔՈՒ ԴԱՐԴԵՆ, ՔՈՒ ՍԱՎԴԵՆ, Ա՛Յ ՏՂԱ

—Ցորեն կըլնեմ, սարը կելնեմ,
Քու դարդեն, քու սավդեն, ա՛յ տըղա։
—Հընձվոր կըլնեմ, քեզ կըհընձեմ,
Ինձ համար, ինձ համար, ա՛յ աղջիկ։

—Ձուկ կըդառնամ, ծովը կընկնեմ,
Քու դարդեն, ա՛յ տըղա։
—Թոռչի կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ,
Ինձ համար, ջա՛ն աղջիկ։
—Հավ կըլնեմ, թառը կելնեմ,
Քու սավդեն, ա՛յ տըղա։
—Խորոզ կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ,
Ինձ համար, ջա՛ն աղջիկ։
—Կաքավ կըլնեմ, սարը կելնեմ,
Քու սավդեն, ա՛յ տըղա։
—Որսը կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ,
Ինձ համար, ջա՛ն աղջիկ։
—Ոչխար կըլնեմ, սարը կելնեմ։
—Չոբան կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ։
—Մուկ կըլնեմ, ծակ կըքաշվեմ։
—Կատու կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ։
—Ագվես կըլնեմ, սարը կընկնեմ։
—Թազի կըլնեմ, քեզ կըբռնեմ։
Ինձ համար, ջա՛ն աղջիկ։

47. (150) ՍԱՐԻ ՄՈՍԿՈՎ ԷՐ ՅԱՐՍ

Դընե նանար, նանար յարըս,
Սարի Մոսկով էր յարըս։
Էլի խոսքով էր յարըս,
Դընե նանար, նանար յարըս,
Անուշ խոսքով էր յարըս,
Սարի Մոսկով էր յարըս։

48. (153) ԲԱՑ ԽՈՒՐՋԻՆԴ

Էսօր զուլթանը մերն ա,
Մաճ բռնողը իմ ձերն ա,
Բաց խուրջինըդ, հան դանակըդ,
Խընձոր կիսեմ տամ յարիս,
Դիլիմ, դիլիմ, դիլիմ, դիլիմ։

49. (34) ՄԱՆ ԵՍ ԳԱԼԻՍ ՅԱՆԱ-ՅԱՆԱ

Ման ես գալիս յանա-յանա,
Քու ման գալած սարին ղուրբան,
Լավ աղջա եմ մի մոռանա,
Ալագյոզլի նազլի դիլբար։

Հուրի փերին քեզ մոտ բան չէ,
Կարմիր վարդը քեզ նըման չէ,
Մեկ օր ինձի մոտըդ կանչե,
Ալագյոզլի նազլի դիլբար։

Դու ընկել ես քուչա-քուչա,
Ձերից պոպոքները փուչ ա,
Շատ սիրուն ես, խելքըդ քիչ ա,
Ալագյոզլի նազլի դիլբար։

50. (110) ԶԱՐԿԵՆՔ, ԿՈՇԱ ՂԱՅԴԵՆ Է

Զարկենք, Կոշա ղայդեն է,
Կոշա յարի սավդեն է։
Ա՜յ սարեր, բա՜րձր սարեր,
Զարկենք, Կոշա ղայդեն է,
Յարըս ման կուգա սարեր,
Կոշա յարի սավդեն է։

51. (8) ԳՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ
(Ղարաբիբարա վառավ)

Գընացել ես, եկել ես,
Ղարաբիբարըս վառավ,
Իմ յարին մոռացել ես,
Յանդի ջիգյարըս վառավ։
Լամփի շուշեն կըծընգա,
Ղարաբիբարըս վառավ,
Գլորվա, ծոցըդ ընկա,
Յանդի ջիգյարըս վառավ։
Էս գիշեր, պարի գիշեր,
Զալ աչքեր, կարմիր թըշեր։
Սարերի հովին մեռնեմ,
Սոնիկիս ջանին մեռնեմ։

52. (163) ԵԼԱ ԵՐԹԻԿ, ՏԱՓ ԳՆԱՑԻ

Ելա երթիկ, տափ գընացի,
Լանգեմ զարկի, երթիկ բացի,
Տըղեն կիլար, օրօրեցի,
Վախիլե Զուլո, վախիլե.
Շեկ մազեր գետին կավըլե։
Մեր տան եաև տըտըմ գյազար,
Զուլոն տանեմ, տանեմ բազար,
Զուլոյի գինն է հարյուր հազար։

53. (165) ԱԼԱԳՅԱԶԸ ՄԵԶ ՄՈՏԻԿ

(Հյուրու մալաք է յարս)

Ալագյազը մեզ մոտիկ,
Հյուրու մալաք է յարըս,
Ջյունը էլել է գոտիկ,
Մայրաքաղաքն է յարըս։
Ձիրըս ընկավ ղանակը,
Հյուր ու մալաք է յարըս,
Կեցցե Կարմիր Բանակը,
Մայրաքաղաքն է յարըս։
Կոնդի եաև վար կանեմ,
Կարմիր եզներ գյալ կանեմ։

54. (73) ՁԻՁԻԿ, ԴՈՒ ՉԱԼԵ

Ձիզիկ, դու չալե,
Հարսիկ, դու խաղցի,
Խաչիկ, դու պաղի,
Արտավար, դու նայիր,
Տու-դույ, տու-դույ, տու-դույ, դույ։

55. (120) ՀԱՄ ԳՅՈՒԼ, ՀԱՄ ՎԱՐԴ

Գութանը վար եմ տըվել,
Համ գյուլ, համ վարդ, համ նարգիզ.
Սիրել եմ ջան եմ տըվել,
Համ գյուլ, համ վարդ, համ նարգիզ։

Զոլի ծաղիկ նըման ես,
Արի յար ջան, արի տուն.
Հավեն ամպ է կուգա ձյուն,
Համ գյուլ, համ վարդ, համ նարգիզ։

56. (167) ԴՈՄԲԱՐԻ ՋԱՆ, ԴՈՄԲԱՐԻ

Պարբաշին.— Տուր ջանո, Արագին, Արագ գյալիր։
Պարողները.— Դոմբարի ջան, դոմբարի,
Տուր ջանո, դաաաա, դաաաա ղըզ գյալիր.
Իքյալու ջան, իքյալու։

Տուր ջանո, չեմքից տակից ջուր կերթա,
Տուր ջանո, հարցրեք թե ուր կերթա,
Տուր ջանո, մըհանա քենին կանե,
Տուր ջանո, նշանածատես կերթա։

57. (168) ՅԱ՛Ր ԱՂՋԻ, ԷԿԱՎ ՕՐԵՐԴ

(Լաչչի մանա, սաչչի մանա)

Լաչչի մանա, լաչչի մանա
Սարերու սաչչի մանա։ կրկնակ

Յա՜ր, աղչի էկավ օրերըդ,
Լաչչի մանա, լաչչի մանա.
Յա՜ր, բարով ձեենք շորերըդ,
Սարերու սաչչի մանա։
Յա՜ր, աղչի դուն էլ ոչ էղնես,
Յա՜ր, սև չալովնուն պոչն էղնես։

58. (31) ՅՈԹԸ ՋՈՐ, ՅՈԹԸ ԳԻՇԵՐ

Է՜յ։
Յոթը զօր, յոթը գիշեր,
Յոթը զօր, յոթը գիշեր,
Շաղգամն է գոտխ թոշներ,
Վա՜յ գլի յաման։

Էրթամ Ըստամբոլ, դառնեմ փարա բոլ,
Իմ յարի համար, առնեմ ջուխտըմ ոսլ։
Յար ջան արի, յա՜ր, խըռով մի կենա,
Աշխարհի բան է, քըզի չի մընա։
Առնեմ ըզտամբուլըն,
Էլնեմ քու պապու գերթիս,
Ջիմ կաքվու ձենն ի լսես,
Յար անուշ քընեդ ի զարթնիս։
Կայնել ես էգին, խաղող կըքաղես,
Շամամ ծըծերով, շաքար կըմաղես
Ալմաստ ըեջախով, իմ սիրտ կըղաղես։
Յար ջան արի, յա՜ր, խըռով մի կենա,
Աշխարհի բան է, քըզի չի մընա։
Վա՜յ, սանախեր Կիվկիվ,
Դու գացիր Մուշ բարով,
Էլ չըս իգա հազար տարով,
Հարս պառկել տըղա է բերել,
Առջնիկն էլ դութան կըվարե։
Յար ջան արի, յա՜ր. խըռով մի կենա,
Աշխարհի բան է. քըզի չի մընա։

59. (45) ՋԱՂԱՑՊԱՆՆ ՈՒ ԿԻՆԸ

(Ջաղացպան)

(Կին) *Ջաղացպան դու իմ խերը չես,*
Լայն ճակատիս դու հաժար չես,
Կարմիր թըշներըս կուտամ քեզ,
Աղա ցորենըս, ցորենըս։
Օլմազ խանըմ, օլմազ, օլմազ,
Դագիրման սուլի գյալմազ,
Նորաթչի խայիլ օլմազ, օլմազ,
Ափար բուղդանի, բուղդանի։

60. (17) ԶՈՒԼՈ

Զաղչիս բոլոր հըմեն ուռ էր,
Աշխարհ սաև, Զուլոն ծուռ էր,
Մըջ իմ սըրտին լալ ու դուռ էր,
Հավար Զուլո, մաղաթ Զուլո։
Հերթկով անցա, թափ քելեցի,
Լանգով զարկի, գերթիկ բացի,
Յարըս տուն չէր, նըստա լացի,
Հավար Զուլո, մաղաթ Զուլո։

61. (16) ՀՈ՛Պ, ԶԱՐԴԵՐ, ԶԱՐԴԵՐ, ԶԱՐԴԱԼԱ

Հո՛պ, զարդեր, զարդեր, զարդալա,
Հո՛պ, զարդեր, տու խունջլե կըլա,
Աղջի, անունդ Մանի,
Հո՛պ, զարդեր, զարդեր, զարդալա։
Գոգնոցըդ բոլոր շանի,
Հո՛պ, զարդեր, տու խունջլե կըլա։

Թուշըդ դես արա պագնեմ,
Աստված ախպերը պահի։
Ես ծիտ եմ, թեըս գեղին,
Ման կուգամ նանիս գեղին,
Արգեն հասել են արտերը,
Շուտով կըլընի հեղին։

62. (60) ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

Սարքի, սարքի սամավար,
Ոչ ոսկի կուզեմ, ախպեր ջան,
Ոչ ոսկի քյամար։
Հինգը պառը թամամ է,

Սարքի, սարքի սամավար,
Ծոցըդ քընեմ համամ է,
Ոչ ոսկի կուզեմ, ախպեր ջան,
Ոչ ոսկի քյամար։

63. (89) ԶՄՓԻԿ, ԶՄՓԻԿ ԶԱՐԻՆ Է

Զըմփիկ, զըմփիկ զարին է,
Իմ տալը Շուշանիկն է,
Նանիս գնաց աղցանի,
Աղցան չեղավ խոտ էղավ,
Խոտի միջին ճուտ էղավ,
Ճուտը թըռավ գերանին։
Զուլում, զուլում փեփակի,
Էշը վազից քուռակի,

Կաթը տըվավ Ֆռանկի,
Պառշըն տըրի պերանգի,
Օղ ունեմ, ղոխտուր ունեմ,
Արըշմե ղարլուղ ունեմ,
Աչքեր քաղեք, աչքեր հանեք,
Ազար տըղոց հոգին հանեք,
Ազար տըղերք հորըս մշակ,
Էրթամ քաղեմ վարդ մանուշակ։

64. (90) ՅԱՐ ՏՈՒԳԻ ՋԱՆ

Սարերի հովն ու քամին,
Յար Տուգի, յար Տուգի, յար Տուգի ջան,

Շատ բարև Նազլու յարին,
Գեյդըրըն օթլար, ջան, Տուգի ջան։

Սիրտըս դընեմ սըրտիդ մեջ,
Տեսնեմ դարդերըդ ո՞նց ա։

Աղջի, անունըդ ասա,
Գըլխինըդ ֆինու ֆաս ա։

Աղջի, անունըդ Նունե,
Տունըդ լագլագի բուն է։

Հոպ տուր արաի քարափը,
Իջա՞նք Արագի ափը։

65. (113) ԳՅՈՒՂԵՐԻ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ

Յուղի, յուղի՝ իլխիյարցիք,
Թաք ծառի տեր՝ ճլոխանցիք,
Սոմի կածող՝ դըհարլեցիք,
Հասասա քաղքցիք էն գյումրեցիք։
Ջեյրանի պես էն հոռոմցիք,
Ուտող-խմող՝ պառնի գեղցիք։

Պարտքընտեր էն դասմալեցիք,
Ցարմասան էն դուլիջանցիք,
Գարեհաց ուտող՝ եջանլարցիք,
Բասմի ջուր խըմող՝ նորաշենցիք,
Քյանար կապող՝ գյոգալգարցիք,
Լավ ձի հեծնող՝ աղզուլեցիք,

66. (139) ԴՈԼԱՐ, ԴՈԼԱՐ, ԴՈԼԱՐ Է

Արի, ես դու յար դառնանք
Դոլար, դոլար, դոլարէ,

Իրար սիրահար դառնանք,
Շինդլի յարըմ, դոլարէ։

Պատը բըլի, վըրեդ գա,
Թող իմ յարը մենակ գա։

Հավը թըռավ, թառն էլավ,
Իմ բանը գավով էլավ։

Մեռնի սարաբի բալեն,
Դուշմանի սըրտով էլավ։

Խնձոր ավիր, ես չառա,
Էդ ինչ բերախտ յար դառա։

Հայ իմ թխե փըրփըրի,
Գեշ դուշմանը քըրքըրի։

67. (140) ԱՌՎԵ ԱՌՈՒ ԵՄ ԹՌԵ

Օ՜յ, օ՜յ, առվե առու եմ թըռե,
Օ՜յ, օ՜յ, քառասուն կաքավ եմ բըռնե։

68. (35) ՀՈՎ ԱՐԵՔ ՍԱՐԵՐ

Հով արեք սարեր ջան, հով արեք,
Իմ դարդին դարման արեք։

ԿՈՏԱՅՔ-ԱԽՏԱ

69. (46) ՋԱՂԱՑՍ ՊԱՏԻԿ-ՊԱՏԻԿ

Ջաղացըս պատիկ-պատիկ,
Աչքերըդ նըռան հատիկ,
Ամեն քեզի տեսնելով,
Համ համբարձում, համ զատիկ։

Ջաղացըս մանի-մանի,
Անուշ քունըս կըտանի,
Իմ յարըս հանդի չոլում,
Իմ քունըս ինչ կըտանի։

Ջաղացըս ման եմ տըվել,
Սիրել եմ, ջան եմ տըվել,
Ցոթը տարի սիրութjուն,
Մեկ օր պայման եմ արել։

70. (31) ԲԱՐԱԿ Է ԲԱԺԸԴ, ԿՌՈՒՆԿ

Բարակ է բաժըդ, կըռունկ,
Աչքերըդ խաժ է, կըռունկ,
Դուն ջուխտ գացիր, թաք էկար,
Ո՞ւր է ընկերըդ, կըռունկ։

Բիլբուլ լեզուդ լալ մընաց,
Ալ վարդերըդ խալ մընաց,
Սըրտիդ ուզած մեռեր է,
Ալ յափունջիդ ծալ մընաց։

Ծերմակ է դոշըդ, կըռունկ,
Ընքներըդ թուխ է, կըռունկ,
Դուն ջուխտ գացիր, թաք էկար,
Ո՞ւր է, եղբայրըդ, կըռունկ։

Քու տեղըդ մի լավ տեղ է,
Օթևանըդ շատ նեղ է,
Սըրտիդ ուզած մեռեր է,
Գերեզմանդ օտար տեղ է։

71. (42) ԵՍ ՔԵԶԻ ՍԻՐԵՑԻ

Ես քեզի սիրեցի, ընձի յար ըլնի,
Էրված փառված սըրտիս դեղ ու ճար ըլնի,
Տո յա՜ր, յա՜ր, յա՜ր, սիրահար,
Ինձ մի քըցի քարեքար,

Իմ դարդերիս մեկ դարման,
Ինձ մի անիր դարբեդար։
Ամեն մի բաղչեքը ցանում են բանջար,
Դու գարնան ծաղիկ իր, ո՞րտուց կանաչար։

Ես քեզ սիրեցի, դու էլ անբախտ իր,
Նոր բացված ծաղիկ իր, դուզարն ըր։

72. (1) ՈՒԼՈՒԶ ԲՈՒԼՈՒԶՈՎ ՏՂԱ

Ուլուզ բուլուզով տըղա,
Կարմիր բուլուզով տըղա։
Ա՛յ տըղա. բաղովն արի,
Ուլուզ բուլուզով տըղա,
Ոտներըդ շաղովն արի,
Կարմիր բուլուզով տըղա։
Գընա՛, գընա՛, գալիս եմ,
Թըրթընել եմ, լալիս եմ,
Պուճուր աղջիկ սևավոր,
Սըրտի կաթնովի սավոր։

73. (2) ՀԵ՜Յ, ԻՄ ՆԱԶԱՆԸ ՅԱՐԸ

Հե՜յ, իմ նազանը յարը,
Չէ՛, իմ դուզանը յարը։
Լուսնի լուսնակը ես եմ,
Հե՜յ, իմ նազանը յարը,
Ծովի ձըկնակը ես եմ,
Չէ՛, իմ դուզանը յարը։
Գընացի Մուղնի, լողացա,
Մուղնու շուշքեն գողացա։

74. (3) ԹԱԶԱ ՄԱԾՈՒՆ ԵՄ ՄԵՐԵԼ

Թազա մածուն եմ մերել,
Իմ յարը հաց չի կերել,
Հեռու անդից ա գալիս,
Ինձ լավ փեշքեշ ա բերել։
Լո, լո, լո, լո, լո, լո, լո,
Լե, լե, լե, լե, լե, լե, լե։

75. (4) ԱԼԱԳՅՈԶԼԻ

Յա՜ր, կայնել ես, կանչում էլ չես,
Ալագյոզլի նազլու դիլբար,
Յա՜ր, բոյիցըդ ամաչում չես,
Էդ քու բերող մորը ղուրբան։
Յա՜ր, կայնել ես, ախա բախա,
Յա՜ր, թուխ չուխա, ճերմակ յախա։

Յա՜ր, բութա բըռնես ու չառնես,
Յա՜ր, թուխ քյանքյուլով հող մըռնես։
Բութա բըռնելը ղոլա է,
Թողնելը դարդ ու բալա է։

Յա՜ր, կանաչել է արտերը,
Յա՜ր, թաժացել է դարդերը։

Յա՜ր, դարդ ունեմ, դարման չունեմ,
Յա՜ր, յաման դարդիս տեր արեք։

76. (6) ԷԼԻՆՈ ՅԱՐ

Յար սիրելը լավ բան չի,
Էլինո յա՜ր,
Ջահել ջանըդ կըփըչի,
Էլինո յա՜ր։
Թե սիրել ես պինդ բռնի,
Էլինո յա՜ր,
Ձեռնադաշ ա կըթըռնի,
Էլինո յա՜ր։

Սարից էլավ երկու մուխ,
Մեկը հանգավ, մեկը ծուխ,
Երկու գյոզալ եմ սիրե,
Մեկը չեկ էր, մեկը թուխ։

Սարերին ծաղիկ չըկա,
Իմ յարին մայրիկ չըկա,
Իմ յարի մայրիկ խորթ ա,
Վախենամ ընձի մորթա։

77. (8) ՄԵՐ ԲԱՄԲԱԿԸ

Մեր բամբակը, ձեր բամբակը,
Քյալա, քյալա է։
Յար սիրելը, յար թողնելը,
Բալա, բալա է։

78. (9) Ա՜Խ, ՄԱՄԱ ՋԱՆ

Ա՜խ, մամա ջան, լուսնի կեսը վերջացավ,
Թարկ տըվեցի, յարըս հո չընեղացա՞վ։

Կանաչ արտը էրակ ա,
ա՜խ, մամա ջան...
Աղջիկ մորը կըրակ ա,
ա՜խ, մամա ջան...

Խերանցըս կալը փոսա ա,
Բար կըքըցեմ կըսոսա։

Յար ջան դու խոսա, խոսա,
Իմ նանի ազիզ փեսա։

79. (27) ՍԵՎԻՆ ՍԻՐՈՒՆ ԵՍ

Արազն ընկա էն կուժը,
Բաղեցի Գյանջա նուռը,
Սևլին սիրուն ես,

Մի մոր բալա ես,
Սատ ումուդ ջան,
Սրտավ սիրած յար չունե՞ս։

Դաղդա սարը կանանչ ա,
Անիկը ինձ ճանանչ ա։

Բամի ջան, շատ ժաժ մի գա,
Անիկիս մազեր ժաժ մի տա։

Դաղդա սարին ձյուն չի գա,
Ինչի՞ յարըս տուն չի գա։

80. (14) ՎԱՆԵՑՈՑ ԳՅՈՒԹՆԻ ԵՐԳԸ

Բարի լուսուն աստղերն էլան,
Աղոթարան դըռներն ի բաց,
Բարով բացվեր լուս աղոթրան,
Լըծենք սարվազ, էթանք գյութան։

Գյութնի թախըմ նըմուշ-նըմուշ,
Ջըկեր վաստակ չանք էն անուշ,
Գյութան չելներ, աշխարն ի՞նչ էր,
Աշխարհի շեն վըր գյութնին էր։

81. (12) ԴԱՐԴԵՐՍ ՇԱՏԱՑԵԼ Ա

Ա՛յ տըղա էրովն արի,
Գյուլա, գյուլա,
Գյուլերը շատացել ա,
Ոչխարի բերովն արի,

Յարոյիս տարել են,
Դարդերըս շատացել ա։

Իմ նան քեզ աղջիկ չի տա,
Կարաս մի ֆանդով արի։

82. (17) ԼԵ՛, ԼԵ՛, ՎԱ՜Յ ԼԵ, ՄԱՐՈ

Էսօր լավ է, քանց էրեկ,
Լե՜, լե՜, վա՜յ լե, Մարո,
Լե՜, լե՜, լե՜, վա՜յ լե՜, լե՜, Մարո։

Մաշվում եմ գիշեր-ցերեկ,
Լե՜, լե՜, վա՜յ լե՜, Մարո,
Լե՜, լե՜, լե՜, վա՜յ լե՜, լե՜, Մարո։

Իմ յարին բերեք տեսնեմ,
Ելի դարձըրեք տարեք։

83. (18) ՅԱ՛Ր, ԴԵ՛ ԳԻԴԻ, ՅԱ՛Ր ԴԵ՛

Բոլ ա անցնես մեր պատով,
Յա՜ր, դե՜ գի՜դի, յա՜ր դե՜,
Յա՜ր, դե՜ գի՜դի, յա՜ր դե՜։

Մեր պատ բըլավ քու դարդով,
Յա՜ր, դե՜ գի՜դի, յա՜ր դե՜,
Յա՜ր, դե՜ գի՜դի, յա՜ր դե՜։

Ջուն էր էկե սարերուն,
Խալվավ, Թափավ քարերուն,
Լցվավ յարոջ կըժերուն,
Թափավ շամամ ծըծերուն։

84. (19) ԾՈՎԻ ՄԻՋԻ ՏԱՇ ՔԱՐԸ
(Բուդալ)

Ծովի միջի տաշ քարը,
Աղջի առնեմ քու չարը։
Բուդալ, բուդալըս գնաց, Մարալ,
Խըռովավ յարըս գընաց։

Ժամու դըռան արեը,
Ում տամ, տանի բարևը.
Բուդալ...

Ծառի ակլի վարդըն եմ,
Լավ օրիորդի մարդըն եմ,
Մեջի միջի պաղ աղբուր,
Տըղա՛ արի, տար քո քուր,
Քո քուրն ինձի խավան չի,
Տար ու ընձե լավին տուր։

85. (31) ԵՍ ՄԻ ԱՂՋԻԿ ԷԻ

Ես մի աղջիկ էի, բաղիցն էի գալիս,
Տեսա մի շեկ տղա, սերն էր խուրձ տալիս։

Ես կանգնած մընացի նրա շարժմունքին,
Շեկ քյանքյուլը շուռ էր տըվել Թիկունքին։

Մայրիկ, ես մեռնում եմ, իմ ցավին աշեք,
Շեկ յարի յայլուղը երեսիս քաշեք։

Գընա՛ ուղիս, գընա՛ աշխարհ ման արի,
Սիրահարությունը շատ դըժվար բան է։

86. (22) ՔԱՄԻՆ ՅԱՆԱ ՅԱ՛ՐՍ

Ա՛յ տըղա ային արա,
Քամին յանա, քամին յանա յարըս,

Ոչխարը չայիրն արա,
Քամին գանա, չեկ քյանքյուլըդ բանա,

Թալեն բերեք, ձու խաշեմ,
Ելնեմ կտուրը աշեմ։

87. (23) ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ

Թագվորամեր դուս արի,
Քյո տըներ ավլող եմ բերի։

Թագվորամեր դուս արի,
Քե գըլուխ լըվող եմ բերի։

Թագվորամեր դուս արի,
Քե գըլուխ գըմփող եմ բերի։

Թագվորամեր դուս արի,
Քյո խեր քըֆրող եմ բերի։

88. (7) ԴԱՐԴԱՐ ԱՍԵՄ

Դարդար ասեմ քունըդ տանի,
Քեզի թալեմ ջուրը տանի։
Նանիկ, նանիկ սիրուն բալիկ,
Նանիկ ասեմ քունըդ տանի։

89. (44) ՍԵՎ ԱՉԵՐՈՒԴ

Սև աչերուդ, աղեղ ունքերիդ մատաղ,
Մեղրից ու շաքարից անուշ աղջիկ ջան,
Աղջիկ ջան,

Վարդագույն աչքերդ, միշտ գեղածիծաղ,
Փայլըդ կաքավի պես, քնքուշ աղջիկ ջան։

Վազա՛ն, մի՛ ժամիր, վազա՛ն, բախտըդ ընկնեմ,
Ցարխս գու մի՛ տանջիր, անուշ աղջիկ ջան։

Պատկերըդ նկարող երիտասարդը,
Կըդառնա խելագար, անուշ աղջիկ ջան։

90.(40) ԴՈՒ ԱՍԱՑԻՐ ԿԵՐԹԱՄ

Դու ասացիր կերթամ, ես չըհավատացի
Յա՜ր, արի բիլբուլըս,
Ելա գացի բաղը, ես ձեռաց գացի.
Յա՜ր, արի բիլբուլըս, շուտ արի բիլբուլըս։

Ասա տեսնեմ, քեզ ո՞վ հանեց ինձանից,
Հանողը խեր չտեսնա, ուր ջահել ջանից։
Մըտածում եմ, ես ի՞նչ անեմ էս ցավին,
Այս սարերը մըթնել են իմ ջահել ջանին։

91. (38) ՔԱԼԱ Է, ՔԱԼԱ Է

Մեր բամբակը, ձեր բամբակը,
Քալա է, քալա է,
Յար սիրելը, յար Թողնելը,
Բալա է, բալա է։

92. (39) ԱՐԻ ԳՈՒԹԱՆ

Արի գութան, վարի գութան,
Սար չուռ տուր, խոփիդ դուրբան.
Օրը եկե ճաշ ա դառե,
Արի գութան, վարի գութան։

Մաճկալն ասավ, փըլավ բերեք,
Հոտաղնե՛ր ջան, եկեք կերեք,
Ճամփորդ մարդու փայ պահեցեք,
Արի գութան, վարի գութան։

Գութանն ասավ, մարմար քար եմ,
Սեաճողը լավ կըվարեմ,
Մանդըր ակոսներ կըշարեմ,
Արի գութան, վարի գութան։

Եզներն ասին, հալ ու մաշ եմ,
Ծիպոտ տալուս լավ կըքաշեմ,
Զանգյալ գոմեշներ կըմաշեմ,
Արի գութան, վարի գութան։

93. (47) ՀՈԽՈՎԵԼ

Առավել, առավել, բոյիդ մեռնեմ,
Ելավ առավել եկը ջան, առավել։

94. (10) ԿՌՈ՛ՒՆԿ ԾԱՓ ՏՈՒ ՈՒ ԹՌԻ

Սարի սոկոնը սխատ է,
Կըռունկ, յար արի, յար արի,
Ախպերըս կոմունիստ է
Կըռունկ, ծափ տու ու թըռի։

95. (34) ԳԵՂԱՄԻ ԵՐԳԸ

Ջին խեծա գյուղերանք կերթի,
Ուրախ-ուրախ կըպըլըթի,
Շատեր գիտեն շուշպի կերթի,
Կորա բեգյուման, բեգյուման։

Ջինըս կախվեր էր կարմընջեն,
Հավար չեկավ, ոչ մի կողմեն,
Բրախեցի գյաճն իմ ձեռքեն,
Գընաց բեգյուման, բեգյուման։

Կարմընջի վերի կըլոր ծակ,
Քեչեն վըրեն, բալիշն էր տակ,
Բոլորն էլ գնաց պաղի տակ,
Գընաց բեգյուման, բեգյուման։

Ես Գեղամն եմ, միաքըս ուրիշ,
Ափսոս քեչեն, գյաճն ու բալիշ,
ընաց բեգյուման, բեգյուման։

96. (20) ԾԻՐԱՆՆԵՐԻ ԲԱՐԸ

Ծիրանների բարը,
Բամբակների քալը
Սանդալներըդ ով է կարել,
Արփենիկի յարը։

97. (10) ԵՍ ԷԹԱՍ ԵՄ ՍԱՐԻՂԱՄԻՇ

Պապէն վերցրեց անթրոցը,
Փախավ մըտավ ամրոցը,
Կաքավը երգեց, սարյակըն էլավ ժայռերը,
Գարուն բացվավ, ծաղիկ ծաղկեց, հարսներն
էլան սարերը:

Ես էթաս եմ Սարիղամիշ,
Ով գինա կիգամ, ով գինա չիգամ, իմ կակոս:

98. (23) ՄԱՐԱԼ ՇՈՒՇՈ, ՋԵՅՐԱՆ ՇՈՒՇՈ

Շուշոն էլավ, կերթեր մարագ,
Ցուր ուտելիք մեղր ու կարագ,
Իր հագնելիք շատ բունդարաք,
Մարալ Շուշո, Ջեյրան Շուշո:

Շուշոն էլավ կերթեր կավլի,
Սոլեր պղտիկ, ոտներ ցավլի,
Գեղով կայներ, կաներ դավլի,
Մարալ Շուշո, Ջեյրան Շուշո:

Մեր տուն, ձեր տուն իրար մոտիկ,
Էրթանք քաղենք հորթկան խոտիկ,
Բերենք, դընենք մըրրա մոտիկ,
Տեսնենք վի՞ր յարն ա խորոտիկ:

99. (20) ՔՈ ՉԻՆԱՐ ՅԱՐԻՆ

Դարդանից տակը հով ա,
Իմ չինար յարին, քո չինար յարին,
Մայրիկըս ինձ կըղովա,
Ասըղ գիր քարին, առ սիրած յարին:

Ա՜խ, մայրիկ ջան, մի՛ գովա,
Սիրտըս արյուն ա, ծով ա:

100. (11) ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

Էսօր լավ էր քանց էրեկ,
Արևիդ մեռնեմ,
Էրեցա գիշեր-ցերեկ,
Բարևըդ կառնեմ:

Իմ սիրածը ըստեղ բերեք,
Արևիդ մեռնեմ,
Տեսնամ, դարձըրեք տարեք,
Բարևըդ կառնեմ:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵՏ

101. (17) ՍԱՔՈ

Էսօր էգուց գարուն կուգա,
Իմ Սաքոնը փետ կըվերցա,
Հա՛ կանա, լե՛, լե՛ կասա,
Բաշ մատըկներ սար կըտանա,
Մածուն մերա, կարագ բերա,
Ճըժերուն լավ կըպախա,
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛. լե՛,
Լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե։

Տղա. *Աղջի ջան, աղջի, արի քեզ տամ,*
Խոջի աըղին, սև խալիչեն,
Սաֆարի բողչեն։

Աղջ. *Ինչ եմ անում խոջի աըղեն,*
Սև խալիչեն, Սաֆարի բողչեն.
Հազար էտենց ղուրբան կանեմ,
Իմ Սաքոյի չարխի թելին, չորբի թելին,
Թուխ քոլոզին, շալ ըըլըգին, պապիրոսին։

102. (25) ԱՆՈՒՇ ՋԱՆ

Ղյամար եմ կապե լիքը մի մատ ա, անուշ ջան,
Սիրել եմ կառնեմ, դյոըն աղքատ ա, անուշ ջան։

103. (30) ՏԿԾՈՐ

Տըկծոր առանց քեզ խավար է օրըս,
Վերցնեմ գավաթով, լըցնեմ իմ փորըս,
Ա՜խ, տիկը, տիկը, վա՜խ, տիկը, տիկը,
Ջա՛ն տիկը, տիկը տըկծոր,
Առանց քեզ երբեք չունեմ մեկ լավ օր։

Պիպիկըդ նախշեմ էրծաթով, ոսկով,
Կյանքըս մատաղ կանեմ, ես քեզ մի խոսքով։
Կրկնակ

Դու չըրս պոզանի, սիրուն աննըման,
Առանց քեզ չըլնի, ոչ քեֆ, ոչ նշան։
Կրկնակ

104. (47) ԿԵՍ ԳԻՇԵՐԻՆ

Կես գիշերին դուրս եկա,
Թուխ ամպ անուշ կցոլա,
Ցոլում է ալմաստ սարին,
Գիր գըրեմ կըռունկ յարին,
Նամակի մեջ շատ բարի,
Յար ջան կանչեմ շատ արի։
Լուսնակը ցոլաց, ցոլ գնաց,
Դեմ արեց ամպին մնաց,
Մի ճար արվեք ես անցնեմ,
Իմ յարըս սալդաթ գընաց։

105. (62) ՍԻՐՈՒՆԻԿ, ՍԻՐՈՒՆԻԿ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

Պուճուր աղջիկ զալում ես,
Ծամերըդ սըղալում ես,
Միտք ունիս ինձի առնես,
Աչքով-ունքով անում ես։
Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ,
Անուշ-անուշ հոտ ունիս։
Աղջի էրթանք մեր բաղը,
Երգենք մեր քաղցըր խաղը,
Աղջի էրթանք մեր պարտեզ,
Քե կըպահեմ վարդի պես։
Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ,
Անուշ-անուշ հոտ ունիս։

106. (68) ԿԱՆՉԱ՛ ԿՌՈՒՆԿ, ԿԱՆՉԱ՛

Կանչա՛ կըռունկ, կանչա՛, քանի գարուն ա,
Աշխարքին արև ա, ընձի դուման ա.
Աշխարքին արև ա, ընձի դուման ա,
Ցանարամ յար ջան, յա՛ր, ղոնարամ յար ջան։

Ես սարեն կուգայի, դուն դուռը բացիր,
Ձեռն ծոցեդ խանիր, մ՛ի արիր լացիր.
Որ դու ընձի չառնեիր, ընչի՞ խաբեցիր,
Էլար գունդըմ կըրակ, սիրտըս վառեցիր։

107. (73) ԾՈՎԻ ԱՓԸ ՎԱՐ ԿԱՆԵՄ

Ծովի ափը վար կանեմ,
Ղըռընգներին քար կանեմ,
Իմ սիրածը ինձ տըվեք,
Ծըռությունըս թարգ կանեմ։
Ծովի ափը արտ ունեմ,
Շատ մարդ գինա դարդ չունեմ,
Դարդերն ինձի տարել ա,
Ջհել եմ, խաբար չունեմ։

108. (74) ՊԱՏՇԿԱՄԲՈՒՄ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ

Պատըշկամբում կայնել ես,
Վարդի նըման բացվել ես,
Ըսպասում եմ քո յարին,
Մեռնեմ դոշիդ սև խալին։

Թե կըսիրես, կըրակովդ ինձ մի էրի, վո՛ւյ, վո՛ւյ, վո՛ւյ,
Եթե դեմըդ մեղավոր եմ, մեղքըս ների։

Սարի քամին հով կը՞նգա,
Գլորվա գիրկըդ ընկա,
Թե կըսիրես, կըրակովդ ինձ մի էրի, վո՛ւյ, վո՛ւյ, վո՛ւյ։

Ե՛կ, իրարից չամաչենք,
Փաթաթվենք, խաղեր կանչենք,
Հերիք նստես էն դալին,
Մեռնեմ դոշից սև խալին։

109. (76) ՈՍԿԵ ԳՈՒԼԱԿՈՎ ՏՂԱ

—Քեզ որ սիրի ախպրի վըրեն,
Բոյիդ մեռնեմ, ա՛յ աղջիկ։
—Ձիու վըրա արի անցի,
Ոսկե գուլակով տըղա։

—Թուխ-թուխ աչերըդ մարեցի,
Բոյիդ մեռնեմ, ա՛յ աղջիկ։
— Մեկ անուշ պագ քեզնեն կուզեմ,
Ոսկե գուլակով տղա։

Կըրծքիդ վըրա մեկ խալ կուզեմ,
Կուրծք ա, ջուխտակ շամամ ա,
Եղվարդ մենակ սարի քարին,
Ցոլում է սարի լուսին։
Սարի մարալ իմ սիրուհին,
Ո՞նց մոռացա իմ յարին։

110. (82) ԷԼԻ ԵՐԿԻՆՔ ԱՄՊԵԼ Է

Էլի երկինք ամպել է,
Յարըս ալ ձին թամքել է,
Ինձանից խըռով կերթա,
Բոխչեն ճամփին կապել է։

Յար ջան, յանարիդ մեռնեմ,
Բոյիդ, բոխախիդ մեռնեմ,
Լսել եմ հարս ես եղել,
Քեզ տեսնելու ես եկա։

Քյանքյուլիդ կալին մեռնեմ,
Երեսիդ խալին մեռնեմ,
Լսել եմ կարդացող ես,
Գրքերիդ ծալին մեռնեմ։

111. (77) ՀԱԲՐԲԱՆ

Հաբըրբա՜ն. ջա՜ն ջա՛ն։
Հաբըրբանի հորեն եմ,
Ջոջ բաղի խնձորեն եմ,
Փամին էկավ թափ տըվեց,
Վաթանըս մոլորվել եմ։

Հաբըրբանը արտա-արտա,
Դարի տակը լիքը մարդ ա,
Մեռնեմ կասեր կաղնողին,
Տանյոթ տարեկան մարդ ա։

112. (79) ՀԵԼԼԻ ՅԱՐԻՆ ԵՄ, ՕՅ, ՕՅ, ՕՅ

Հելլի յարին եմ, օյ, օյ, օյ,
Թելլի յարին եմ, օյ, օյ, օյ.
Կանաչ արտը հաց տարա,
Հելլի յարին եմ, օյ, օյ, օյ,

Յարիս տեսա ետ դառա,
Թելլի յարին եմ, օյ, օյ, օյ։
Այս ինչ բերախտ աղջիկ էի
Խընձոր տըվեց, ես չառա։

113. (88) ԹՌՎՌԱԼԵՆ ԳԱԼԻՍ ԵՔ

Թըռվըռալեն գալիս եք,
Աղբյուրի ջուր տանելու,
Իմ աղաչանք լսեցեք,
Ու՞ր է յարըս, չի՞ գալու։

Քանի օր է ման կըգամ,
Իմ արևին վայ կըտամ,
Ոչխարըս անտեր թողած,
Յարիս հետեն եմ ընկած։

Ջան աղջիկներ, խըղճացեք,
Ինձ մի պատասխան տըվեք,
Յարաբ գալուն ձեզ տեսա՞վ,
Տեսա՞վ, թե չէ բան չասա՞վ։

114. (91) Ա՛Յ ՏՂԱ, ԱՐԻ՛, ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒ

—Վըզիս վըզնոց քեզ կիտամ,
Ա՛յ տըղա, արի՛, ջուրն անցուր։
—Վըզիդ վըզնոցն ինչի՞ս ա,
Ի՞նչ կիտաս աղչի, ջուրն անցում։
—Բրասլետներ քեզ կիտամ,
Ա՛յ տըղա, արի՛, ջուրն անցուր։

—Բրասլետներ ինչի՞ս ա,
Ի՞նչ կիտաս աղչի, ջուրն անցում։
—Մեջքիս քյամար քեզ կիտամ,
—Մեջքիդ քյամար ինչի՞ս ա։
—Գլազ գեյրես քեզ կիտամ,
—Գլազ գեյրեդ ինչի՞ս ա։

—Կարմիր թըշեր քեզ կիտամ,
—Կարմիր թըշեր ինչի՞ս ա։
—Ամբողջ ջանըս քեզ կիտամ,
—Ամբողջ ջանիդ ես գուրբան,
Ա՛յ աղչիկ, արի՛, ջուրն անցում։

115. (47) ԱՐՄԵՆՈՒՀԻՆ ԱՅՍՕՐ ԿՈՐԵ

Բարիկենդան լավ-լավ օրեր,
Արմենուհին այսօր կորե,
Խաս-խաս շորեր անտեր թողե,
Ելեք տեսեք ո՞րն է տարե։

116. (93) ՇՈՒՇԱՆ ՋԱՆ

Ելանք սարը վազեվազ,
Քամին կըգա նազենազ,
Շուշան քաղենք, Շուշան ջան,
Լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, ջան։

Ելանք սարը սար տեսանք,
Վարդի թըփեր բաց տեսանք,
Մանիշակ փըռված տեսանք,
Լո՛, լո՛, լո՛, լո լո՛, լո՛, ջան։

Սարից իջանք ջրի քով,
Վարդի թփեր քովեքով,
Ծաղերու տակ պար բռնենք,
Լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, ջան։

Արև շողեր էլ չըկա,
Թըռչուն, թիթեռ բուն մըտան,
Վազենք երթանք դեպի տուն,
Լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, լո՛, ջան։

117. (97) ԿՈՒԺՆ ԱՌԱ

Կուժն առա եկա սարը,
Ջըգըրտա ֆիդան յարը,
Ֆիդան յարըս ինձ տըվեք,
Ջըքաշեմ ախ ու զարը։

Առավոտուն պյամին եկավ,
Հարավ քամին փառեց գլխս,
Քո սերն ընկավ մեջ իմ սըրտին, գաղեց գլխս։
Ա՛խ, բացվիր վարդ, մի՛ թոռմիր վարդ,
Ես բլբուլ եմ, չունեմ երամ երթալու։

Առավոտուն շարմաղ զարկեց լանջերուն,
Բլբուլ չաղըը զարկեց, վարդի թփերուն։
Ա՛խ, բացվիր վարդ…
Բլբուլն ասեց, մեջ թփերուս վարդ չըկա,
Էնքան լացի, թուխ-թուխ աչեր քուն չըկա։
Ա՛խ, բացվիր վարդ…

118. (119) ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԱՆՈՒՇ

Լուսնակն անուշ, հովն անուշ,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Շինականի քունն անուշ,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛, լե՛,
Վա՜յ լե՛, լե՛, լե՛, լե՛։

119. (148) ԵՍԻՄ-ԵՍԻՄ

Բոստան գընի դարի կող, եսիմ-եսիմ,
Աստված կըտրեր գետնի խող, յաման, յաման,
Ընձի չասին յարըդ թող, յաման, յաման։
Դեղ եմ գըրե, ես հավան չեմ,
Ես իմ գըլխուն դիվան չեմ.
Ես ոչխարամորթ կըլինեմ,
Ես էդ գյադին գընալ չեմ։
Բարակ եմ չինարի պես,
Մի օլորվի, աչմ տես,
Ջահել կյանքըս խանիր կես։

Եկա գացի խաց տարա,
Յարիս փափագըն չառա,
Այ աշ կանեմ, աշ կանեմ,
Սիպտակ դեյրեն, քաշ կանեմ,
Ամեն յարին տեսնելուն,
Սիրտըս հալ ու մաշ կանեմ։
Կանանչ արտը կըմողա,
Իմ սիրտ քո դեմ կդողա,
Եկա գացի տեսնելու,
Քյաֆուր նանին չի թողա։

120. (152) ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՐԸ ՏԱՇՈՒԿ Է

Կարմիր քարը տաշուկ է,
Բոյըս վըրեն քաշուկ է,
Ձեն տըվի ձենըս չառար,
Մարդյար թարգըս տըվուկ է,
Յարո, յարո, յարո ջան,
Ջանո, ջանո, ջանո ջան։

Դիվու դարին կելներ մուխ,
Կելներ մի բարալիկ ծուխ,
Անտառ, եկավ իմ ախպեր,
Բաժն ա երկեն, քյանքյուլ թուխ։

Սարի արագին մեռնիմ,
Գինու կարասին մեռնիմ,
Ճամփա գալող չեկ ախպեր.
Սըրտիդ մուրազին մեռնիմ։

Երկինքը գըռգըռում ա,
Սարերը սըռսըռում ա,
Եկան ըսին եղբայրդ է,
Իմ սիրտը մըռմըռում ա։

Աղ եմ առել կկոճեմ,
Յարոջ դարդեն կըխըղճեմ,
Եկան ըսին՝ ախպերդ ա,
Թև եմ առե կըթըռչեմ։

121. (180) ԿԱՔԸՎՆԵՐ, ԿԱՔԸՎՆԵՐ

Կաքըվներ, կաքըվներ,
Թելեք երթանք բոլոր խաչին, կաքըվներ, կաքըվներ,
Թելեք երթանք բոլոր խաչին, կաքըվներ, կաքըվներ,
Վեր-վար թըռնենք վըր կանաչին,
Վեր-վար թըռնենք վըր կանաչին,
Ոտներ մըրսի փաթըթենք լաչին,
Ձի խավըմ կեր, վիզն էլ չեկ էր,
Ճուտեր հաև տասնըմեկ էր,
Ագո Մայրան ի՞նչ դարրին էր,
Տարին մի ձեռք շուղ կըշիներ,
Էն էլ սանմոր թաթի գին էր,
Ելեք տեսեք, ո՞ր կաքավ ջոջ,
Բըռնենք տանենք, մեր աներոջ։

122. (9) ԲԱՄԲԱԿԸ ԲԱՐԻՆ

Բամբակը բարին, բամբակը բարին,
Երևանն յուր բազարով, ղուրբան իմ յարին,
Բամբակը բարին, բամբակը բարին,
Քաղաքը յուր բազարով, ղուրբան իմ յարին։

Նախրչին իր նախիրով...
Ղուռուխչին իր հանդերով...
Իլխինչին իր իլխինով...
Կանցելարը իր նախագով...

123. (26) ԱՂՋԻԿ, ԱՆՈՒՆԴ Ի՞ՆՉ ԷՐ

Աղջիկ անունդ ի՞նչ էր, Մարան
Աղջիկ անունդ ի՞նչ էր, Մարան,
Հոգիս հոգուդ մեջը դըրան,
Հոգիս հոգուդ մեջը դըրան։
Աղջի՛կ ըռունդ, ո՞ւմ տընեն ես,
Մեղր ու շաքարի խանեն ես։

124. (52) ԾԻՐԱՆ ԵՄ ԾԱՌԻ ԾԵՐԻՆ

(Օ՜յ, օ՜յ, Մելիք ջան)

Ծիրան եմ ծառի ծերին,
Օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, Մելիք ջան.
Կերերամ մեջ տերևին,
Օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, Մելիք ջան։

125. (56) ՎԱ՜Յ ՆՈՒԲԱՐ, ՆՈՒԲԱՐ

Նուբար կայնե տանը քուշին,
Վա՜յ Նուբար, Նուբար, ջա՜ն թաղա Նուբար,
Վա՜յ լելե, լելելե, լելելե Նուբար,
Վա՜յ լելե, լելելե, լելելե Նուբար։

Գեղին ոսկին սիփտակ դոշին,
Աղջի գըլֆերով. ջա՜ն չեկ ծամերով,
Աշխարհ թափեր մեր թամաշին։
Նուբար ՚նըստե դուռըն լվացք,

Սախեն կտրավ, ջուրը գընաց.
Վա՜յ լելե, լելելե, լելելե Նուբար,
Վա՜յ լելե, լելելե, լելելե, Նուբար։

126. (58) ՋԱՂՋԻ ԴՌՆՈՎ

(Լոբ լո, դալիլո)

Ջաղջի դըռնով անցա ես,
Դալի լոբ լո, դալիլո,
Կոտ մի կորեկ գողցա ես,
Լո, դալի լոբ, դալիլո։
Ջաղջի թունդիրը մուխ ա,
Իմ տեսած աղջիկ թուխ ա,
Ծամեր գարոսից պուխ ա։

127. (61) ՅԱ՜Ր, ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

Ելա գացի կալ սեյրան,
Յա՜ր, արևիդ մեռնեմ.
Ես մաղ կենեմ, դու էրան,
Ջա՜ն, բարևըդ կառնեմ,
Իմ յարն ա մարալ-ջեյրան։

Համբարձման վիճակ հանենք,
Մեկ լավ կերուխում անենք,
Աշնան քաղցըր օրերը,
Բեզ ինտիշամով տանենք։

Բոյըդ չինարի ծառ ա,
Ախպերըդ տասը դառ ա,
Քըրքըրված մորըդ ձեռքին,
Ա՜խ, ես սարսարի դառա։

Բոստան եմ դըրե ձորում,
Ցորեն ա, լիքն ա հորում,
Հազար ու մի սուր խանչալ,
Ա՜խ, ցըցված կա իմ փորում։
Կալատակը մաղել եմ,
Իշխան ձուկը աղել եմ,
Հազար ու մի դարդ ու ցավ,
Սըրտիս միջին թաղել եմ։

128. (71) ՅԱ՞Ր ԱՐԵՎՈՒԴ ՄԵՌՆԵՄ

Խաս բախչի պատեր աղ ա,
Յա՞ր, արևուդ մեռնեմ,
Յարըս մեջ վարդ կըքաղա,
Յա՞ր, բարևըդ կառնեմ։
Կողքա սարերն աղի ա,
Ծամերն չաջբաղխա,
Չաջբաղու բոլոր պուխ ա,
Յարիս ունքերը թուխ ա։
Յա՞ր, արևուդ մեռնեմ,
Յա՞ր, բարևդ կառնեմ։

129. (64) ՅԱՐ ՋԱՆ ԷԿԱՐ ԳԻՇԵՐՈՎ

Յար ջան էկար գիշերով,
Շըշերին խըփիր քարով,
Տարար էփիր բիբարով,
Նըստան կերանք ջուխտ յարով։
Երևանու գալիս եմ,
Բըրտընել եմ, լալիս եմ,
Երևանա օղեքը,
Կողքա ցոլա գյադեքը։

Էկան լըցվան մըկկտան,
Ասին լավ-լավ ղայդեքը։
Դարընոցը մանտըր կըռան,
Ջուխտ կաքավ թևիս թռան։

130. (72) ՏՈ ՅԱՄԱ՜Ն

Լինեմը լինեմը լինարև, հո յամա՜ն,
Յար ջան, բոյըդ չինար է, տո յամա՜ն,
Բալկոն կայնողին մեռնեմ, հո յամա՜ն,
Յայլուղ գցողին առնեմ, տո յամա՜ն,
Լինեմը լինեմը լինարև, հո յամա՜ն,
Յար ջան, բոյըդ չինար է, տո յամա՜ն։

131. (80) ՏՈՒՅ, ՏՈՒՅ, ԼԱՉԻՆ ՋԱՆ

Տույ, տույ, Լաչին ջան,
Գեղի բոլոր մանտըր փուշ,
Տույ, տույ, Լաչին ջան,
Գեղի միջի յարն անուշ։
Սարեն ես գամ, ձորեն դու,
Սերն ես ուտեմ, մածուն դու,
Տուն ես քնեմ, տանիս դու,
Խարս ես ըլլեմ, կեսուր դու։
Փաթավլիս թելեր նըխշուն,
Ձեմ նըշանվի չուր աշուն։

132. (89) ԱՂՋԻ ՄԱՐԱԼ, Ո՞ՒՄ ՏՆԵՆ ԵՍ

Շուշան ելե կերթա կավի,
Մանտըր կոշիկ ոտներ ցավի,
Գյուղացիքն ա կայնած ղավի,
Աղջի մարալ, ո՞ւմ տընեն ես,
Խելքըս տարար, ո՞ւմ տընեն ես։

Գյուղի վերև քառասուն կալաս,
Քառասուն կարսի գինին է խաս,
Ոսկե գյուղում, արծաթից թաս։
Մեր տուն, ձեր տուն, իրար գիմաց,
Ինչու չարիր ինձի իմաց,
Ես էլ կիգի կամաց-կամաց։

133. (90) ԽՆԱՄ ՊՈՒԼՈՒՋ

Լուսնակը տըսնըխընկ է,
Լուսնակը տըսնըխընկ է,
Խընամ Պուլուղ փոր տընկե
Խընամ Պուլուղ փոր տընկի։
Դաշտոյի ձոր ալաշ-քուլաշ,
Իջին, Պուլուղ խաստան գյուլաշ։

Պուլուղին դրեցին իշուն,
Պուլուղի փոր բոլոր նըխշուն,
Պուլուղ շիքեց պուլիկըմ եղ,
Էնի քըսեց Իջինի բեղ։

134. (98) ՄԻ ՆԵՂԱՑԻ ԻՆՁԱՆԻՑ

Սերն էս ա, սավդեն էս ա,
Ջան մայրիկ ջան, մի նեղացի ինձանից, ինձանից։
Ջահել եմ, ղայդեն էս ա,
Այսօրվանից բաժանվում եմ քեզանից, քեզանից։
Շախով խաղցեք էս պարը,
Թող գա խաղա իմ յարը,
Խաղ կասեմ խանա-խանա,
Զես կարա բերանըդ բանա։
Աղչի արի մի՛ գնա,
Դունեն մեկի չի մընա։

135. (112) ԽՆՁՈՐ ՔՑԻ

Աղջի նըստի կար արա,
Խընձոր քըցի անցավ ջըրի էն անդեն։
Ընձի քեզի յար արա,
Մեր մայլի ծաղիկը տարավ շան գյադին.
Գընացի բաղը մըտա,
Ման եկա յարըս գըտա։

Բոբիկ մի քելե փուշ է,
Սըրտով սիրածն անուշ է։
Աղջիկ ես, տանը նըստած,
Արծաթ ես, ոսկի ջըրած։
Կաքավ եմ քարամիջին,
Կըցոլամ ձորամիջին։
Ելա խոտնոց, խոտ թափի
Քեզ մի խընձորով խաբի.
Լավ աղջիկ ես, մի՛ խաբվի,
Մի խընձորով մի՛ պագվի։
Լամփի շուշեն կըճընգա,
Գըլորա ծոցըն ընկա։

136. (128) ԼՈՒՍՆԻԿԻ ԼՈՒՍԸ ՏԵՍԱ

Լուսնիկի լուսը տեսա,
Իմ յարը դուսը տեսա,
Ելեր էր կերթար մեջեն,
Կացինը ուսը տեսա։

137. (122) ԱՄՊԵՐՆ ԵԼԱՆ ԿԱՄԱՑ-ԿԱՄԱՑ

Ամպերն ելան կամաց-կամաց, Մասիս սարիցը,
Նամակ եմ ըստացել օտար յարիցը։
Ես ու յարըս ջահել ենք,
Ամպերն ելան...
Պայմաններըս պահել ենք,
Յայլի ղըմները նեղ էր,
Ամպերն ելան...
Աղջիկ փախցընելու տեղ էր,
Նամակ եմ ստացել օտար յարիցը։

138. (130) ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ ՋԱՆ

Գյուլի, Գյուլի, Գյուլի ջան,
Բաղչա Գյուլի, Գյուլի ջան։
Էրևան դյուքան-դյուքան,
Գյուլի, Գյուլի, Գյուլի ջան,
Բաղչա Գյուլի, Գյուլի ջան։
Ձերմակ շուշեն ըստաքան,
Ես սիրել եմ, ես կառնեմ,
Փուշմաններըս տըրաքան։

139. (141) Տ Ը Ր Ի Ն Ո

Տըրինո։ Չինչն տունն է,
« *Ասեք դուս դա.*
« *Քինչըմ հաց տա,*
« *Թալեմ չանթես,*
« *Ընկնեմ ճամփես,*
« *Ասեն ինչ է,*
« *Ասեմ բողկ է,*
« *Քինչըմ ինձ տաս,*
« *Էրթամ խոտի,*
« *Վախնամ հոտի։*

140. (156) ԿԱՐՏՈԼ ԿԻՏԱՄ, ՏՈ՛ ՉԱՌՆԻ

Մեր կարտոլի քոլը,
Ձեր կարտոլի քոլը,
Կարտոլ կխտամ, տո՛ չառնի,
Էդ անջիգյար յարը։
Մեր բողկերի թուփը,
Ձեր բողկերի թուփը,
Բողկ էլ կխտամ, տո՛ չառնի,
Էդ անջիգյար յարը։
Մեր քյալամի քոլը,
Ձեր քյալամի քոլը,
Քյալամ կխտամ, տո՛ չառնի,
Էդ անջիգյար յարը։
Մեր խընձորի ծառը,
Ձեր խընձորի ծառը,
Խընձոր կխտամ, տո՛ կառնի
Էդ խելացի յարը։

141. (159) ԲԱՂԸՄ ՈՒՆԵՄ ՇԱՖԹԱԼԻ

Բաղըմ ունեմ շաֆթալի,
Ճամփեմ ունեմ էրթալի,
Ճամփի միջի չեկ աղջիկ, յա՜ր ջան,
Արեց ինձի սավդալի։

Բաղի միջի պաղ աղբյուր,
Արծաթե թաս, ոսկե ջուր,
Մեկն կուզեմ, էրկուս տուր,
Դաստաստանին ջուղար տուր։

Ոչխարն արել եմ բակը,
Դեմ տըվել սելի ակը,
Սիրած սիրածին չեն տա,
Զվայլե գըլխի թագը։

Աղջի, ինչի՞ ես լալիս,
Կամաց-կամաց ես գալիս,
Ի՞նչ ասեմ քյաֆուր մորըդ,
Քեզի ինձի չի տալիս։

Սարի գլխի եղունը
Թողեք գընամ մեր տունը,
Յարիս աչքը ճամփումը,
Չի տանում անուշ քունը։

142. (154) ՉԵՄ ԱՌՆԻ, ՆԱՆԱ ՋԱՆ

— Ախչի արե, քեզ տամ դուքընչի մարդի։
— Չեմ առնի, նանա ջան, չեմ առնի.
Ծախել կըտա, բերել կըտա, ուտել կըտա,
Չեմ առնի, նանա ջան, չեմ առնի։
— Ախչի արե, քեզ տամ ըռընչպար մարդի։
— Ծեծել կըտա, բերել կըտա,
Կրել կըտա, խանել կըտա, մաղել կըտա,
Չեմ առնի, նանա ջան, չեմ առնի։
— Ախչի արե, քեզ տամ նախըրչի մարդի։
— Ժողվել պիտի, բերել պիտի,
Ցըվրել պիտի…
— Ախչի արե, քեզ տամ չոբան մարդի։
— Գըզել պիտի, մանել պիտի,
Գործել պիտի…
— Ախչի արե, քեզ տամ լոթիբաշու։
— Դաֆ կըզանե, ես կըխաղամ,
Առնում եմ, նանա ջան, առնում եմ։

143. (55) ՉԷ՛ ԴԱԴՈ, ՉԷ՛ ԲԱԲՈ

— Արե քե տամ նախրորդին,
— Ես չեմ առնի նախրորդին.
Չէ՛ դադո, չէ՛ բաբո, չեմ առնի։
— Քե կուտամ հորթարածին,
— Չեմ առնի հորթարածին,
Կերթա հորթեր մոռնա գիս,
Չէ՛ հայրիկ, չէ՛ մայրիկ, չեմ առնի։
— Քե կուտամ թուջարբաշուն,
— Չեմ առնի թուջարբաշուն,
Ինի չունի հանգիստ քուն,
Գիշեր-ցերեկ չի գա տուն,
Չէ՛ հայրիկ, չէ՛ մայրիկ, չեմ առնի։
— Քե կուտամ ժուլիկ մարդու,
— Չեմ առնի ժուլիկ մարդու,
Խարամ փող ի, չըլնի տուն,
Զը չի կըպնե աչքիս քուն,
Չէ՛ հայրիկ, չէ՛ մայրիկ, չեմ առնի։
— Քե կուտամ քյավառցուն,
— Չեմ առնի ես քյավառցուն,
Շատ սեր ունի խըտ իչուն,

Էրկու կողով իր իշուն,
Մախթով կըրըգե իշուն։
— Քե կուտամ ջուլհակըրաշուն,
— Խմ՛ հայրիկ, խմ՛ մայրիկ, սըտովս ա,
Ես կանեմ ջուլհակըրաշուն,
Մանա ճախրակ, կանչա գիս,
Մըքուք թալա, պապա գիս,
Ջեռ թալած էր վըր վըզիս,
Գիշեր-ցերեկ խըտ կողքիս,
Հմ՛ դազը, հմ՛ բարը, սըրտովս ի։
Ես սիրել եմ, ես կանեմ,
Որ ջուլհակին ես չանեմ,
Բեմուրազ ես կմեռնեմ,
Խմ՛ մայրիկ, խմ՛ հայրիկ, սըտովս ի։

144. (59) ՀՈԼԸ, ՀՈԼԸ

Ջուր կիգա բանցըր սարեն,
Հոլը, հոլը, հոլը, հոլը, քեզի զարկ.
Կըթափի մարմար քարեն,
Աղջիկ ալըգեն քարոր զարկ։
Ով որ դառնա խըրատեն,
Վըրեն թալա փիս յարեն։
Սարի ծաղիկ ծերեծեր,
Եղբայր գընանք մեկեռեղ,
Որ հարամին վըրա տա,
Գըլուխս իտամ գլխի տեղ։

145. (86) ԱՄԱՆ ՏԵՐՏԵՐ, ԱՄՈԹ Ա

Աման տերտեր, ամոթ ա,
Տերտեր փարին կարոտ ա,
Տերտեր մատներ խաղցըրեց,
Շահին կապեկ փախցըրեց։
Աման տերտեր ամոթ ա,
Տերտեր փարին կարոտ ա։
Ուտեմ տերտերի քըճիկ,
Առնեմ տերտերի աղջիկ։

146. (100) ԿԱՐՄԻՐ ՎԵՐՄԱԿՈՎ ՏՂԱ

Լամփեն թորգեք թող վառի,
Կարմիր վերմակով տըղա.
Ամենք իր սիրածն առնի,
Արի մեր տուն ու գընա։
Սարից էկա լամփեն վառ,
Կարմիր վերմակով տըղա.
Սոյը խաըցու, աղչիկն առ,
Արի մեր տուն ու գընա։
Արեք պարը բոլորենք,
Կարմիր վերմակով տըղա.
Յարիս էրես կլորենք,
Արի մեր տուն ու գընա։

147. (105) ԹԱԹՈՅԻ ԴԱՍՏԵՆ ԴԻՐՈՒՐԻ ՋՈՐ

Թաթոյի դաստեն Դըրուրի ձոր,
Լոշեր լըցրին Դուլդուլի փոր,
Պըստիկ շորգեն գոկան էր,
Թաթոյի դաստեն սոկալ էր,
Դաստարաշին Մուզոն էր,
Սև ճիճու դոշ փաշոտ էր,
Մուզոյի բերան լոշոտ էր։

148. (120) ՀՈՎ ԻՆԵ

Ծով ինե, հով ինե,
Յարըս բոլոր հով ինե։

149. (136) ՍԱՍՈՒՆԱ ՍԱՐԵՐ

Սասունա սարեր վայնա էր,
Քեռանցըս տունը թայնա էր։
Գյալեն քըոխն քաղ կաներ,
Աղջիկըն անցավ, մխ կաներ։
Կանանչ արտի միջակը,
Սարերն էլավ Զիչակը։
Կանանչ արտը հաց տալըս,
Յարըս տեսա ես դառա։

150. (155) ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԵԼԱՎ

Լուսնակն ելավ, լուսնակն ելավ,
Վերևով վերև ամպերէն,
Վերևով վերև ամպերէն։

151. (168) ԴԻՆ ԼԵ ԼԵ, ԴԻՆ ԼԵ ԼԵ

Կըռվան երկու տեքերկին,
Դին լե լե, դին լե լե, դին լե լե ջան,
Կուզեր խերվան խըփան գին,
Դին լե լե, դին լե լե, դին լե լե ջան։

152. (41) ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԳ

Բեր ձեռքըդ համբուրեմ մայրիկ,
Կաթըդ եմ կերե անուշիկ,
Երանի չըլինեի աղջիկ,
Մընաս բարով, ես գընում եմ։
Քունըդ կըտրեցիր ինձ համար,
Օրոր ասելով անդադար,
Ով իմ ճշմարիտ բարերար,
Մընաս բարով, ես գընում եմ։

153. (83) ՎՈՒՅ, ՎՈՒՅ ԱՆԱ

Եկան ինձի կընըշանեն,
Ինձ իմ սիրածից կըհանեն,
Կըշըղթայեն, գերի կըտանեն,
Վույ, վույ, անա, վույ, վույ, անա,
Բժիշկ բերեք, ցավս իմանա։
Աղջիկ նըստե դուռն կլլա,
Տըղեն ականջներուց խուլ ա
Մընի պարնան բալաք թուլա,
Վույ, վույ, անա, վույ, վույ, անա...
Անան ըսեց՝ աղջիկ չառի,
Գամոն ըսեց՝ զարկենք մեռնի,
Ումն որ կըտանք, նըրան տուի,
Վույ, վույ, անա, վույ, վույ, անա...
Գամոյ դըռներն ի սալերով,
Խաթուն փախավ Ջհոյ կալերով,
Խաթուն փախավ չուր ձորու գեղ,
Ձեռք քըցեցին Գամոյի բեղ,
Մաքին տարան արաղի տեղ,
Վույ, վույ, անա, վույ, վույ, անա...
Դավեքն եկան առանց փալան,
Խաթուն տարան առանց ղալան,
Վույ, վույ, անա, վույ, վույ անա...

154. (170) ԹԱԳՎՈՐԻ ԳՈՎՔԸ

Թագպար, թագպար, թագպարի թագվորին շատ արև։
Թագվոր, ինչ պիրեմ քո նըման,
Քո կանաչ արևի նըման,
Էն պալատան որ կուծաղկեր,
Էն նշենին որ կուծաղկեր,
Էն խնձորին որ կուծաղկեր,
Էն տանձին որ կուծաղկեր,
Էն նռնին որ կուծաղկեր,
Ծառ ծաղկեցավ, ճյուղ կանգնեցավ,
Ծաղիկ քու արևի նըման։
Ջուհար տարեք թագվորի խոր,
Ջուհար տարեք թագվորի մոր,
Ջուհար տարեք թագվորի եղբոր,
Ջուհար տարեք թագվորի հորեղբոր,
Որ գեր բարին, թագավորին,
Թագվոր նըստեր թագնաթոռին,
Խաչկոճն էր վիզ, թագն էր գըլխին.
Կանաչ ու կարմիր։

155. (172) ՀԱՐՆԱԶ

Հարնազ, հարնազ, հարնազ, հարնազ՛
Բարով եկավ մեր պըստիկ խարս,
Ոսկե գյուգյում, արծաթի թաս,
Բարով եկավ մեր պըստիկ խարս,
Խարսնիկ իլի, դու նազ մենի,
Ջորեն վերցի, դու թոզ մենի,
Դյու քու բախտին գյազընդ մենի,
Հարնազ, հարնազ, հարնազ, հարնազ,
Բարով եկավ մեր պըստիկ խարս։

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆ

ՄԱՆԿԱՏԱՆ ՍԱՆԵՐԻՑ ԶԱՅՆԱԳՐՎԱԾ ԵՐԳԵՐ

156. (27) ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՎԱՐԴԻ ՀՈՎԻՆ

Կայնել ես վարդի հովին,
Վարդի հովին, հովին,
Քամին տա կըրծքիդ մովին,
Կըրծքիդ մովին, մովին։

Երեսիդ շողին մեռնեմ,
Շողին մեռնեմ, մեռնեմ,
Աչքերիդ կապուտ ծովին,
Կապուտ ծովին, ծովին։

Իրար հետ ծաղիկ քաղենք,
Թըշնամու սիրտը դաղենք,
Մեկմեկու խոսքե չելնենք,
Աշխարհում քանի սաղ ենք։

157. (42) ՎԱ՜Յ, ՆԱ՛ՆԻ, ՎԱՌԱ

(Գյուլվերանից ելանք, հասանք մեր դուզը)

Գյուլվերանից ելանք, հասանք մեր դուզը,
Վըրներս կոխեց, Թիփին ու փուսը,
Վա՜յ, նա՛նի, վառա, վա՜յ նա՛նի վառա,
Ջուրն ընկա սառա։

158. (21) ՄԱՐԳԱՐԻ ԳՅՈՒՂԱՑԻ

Մարգարի գյուղացի,
Մարգարի գյուղացի,
Ընկա ջուրը, սամդալու գընացի։

Էսօր օրը նորել է,
Վարդիթերը կորել է։
Գուլթանը հոլ ա, հոլ ա,
Գուլթանի տակը գոլ ա։

159. (14) Ի՞ՆՉ ԿՏԱՍ ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒՄ

— Հորըս չայիր քեզ լինի,
Տըղա ջան, արի ջուրն անցուր։

— Ի՞նչ անեմ հորըդ չայիր,
Աղջի ջան, ի՞նչ կըտաս ջուրն անցում։

— Հագիս շորեր քեզ լինի,
Տըղա ջան, արի ջուրն անցուր։

— Ի՞նչ անեմ հագիդ շորեր,
Աղջի ջան, ի՞նչ կըտաս ջուրն անցում։

— Մատիս մատնիք քեզ լինի,
Տըղա ջան, արի ջուրն անցուր։

— Ի՞նչ անեմ մատիդ մատնիք,
Աղջի ջան, ի՞նչ կըտաս ջուրն անցում։

– Գըլխիս թագը քեզ լինի,
Տըղա ջան, արի ջուրն անցուր։

— Ի՞նչ անեմ գըլխիդ թագը,
Աղջի ջան, ի՞նչ կըտաս ջուրն անցում։

— Աղունյակ, հոգիս քեզ լինի,
Տըղա ջան, արի ջուրն անցուր։

— Աղունյակ, հոգիդ սըրտովս ա,
Աղջի ջան, էկա ջուրն անցում։

160. (6) Օ Ս Ա Ն Ն Ա

Օսաննա, երի, երի, Օսաննա,
Ջինար բոյըդ սիրեյի, Օսաննա։

161. (10) ԵՍ ՈՐ ԼԻՆԵՄ

— Ես որ լինեմ մի ճութ հավող,
Բաղումը բունեմ, ի՞նչ կանես։

— Ես որ լինեմ մի սուր դանակ,
Քոքիցըդ կըտրեմ, ի՞նչ կանես։

— Ես որ լինեմ մի աղունիկ,
Երկինքը թըռչեմ, ի՞նչ կանես։

— Ես որ լինեմ մի չար բազե,
Ետնուցըդ վազ տամ, ի՞նչ կանես։

— Որ տասանից հըրաման գա,
Հիվանդանամ՝ ի՞նչ կանես։

— Ես որ լինեմ հեքիմ, բըժիշկ,
Քեզ բըժըշկեմ, ի՞նչ կանես։

— Որ տասանից հըրաման գա,
Ես որ մեռնեմ, ի՞նչ կանես։

— Ես որ լինեմ, մի գազ պատան,
Քեզ փաթաթվեմ, ի՞նչ կանես։

162. (40) ՇՈՒՏ-ՇՈՒՏ ՔԵԼԱ

Ո՞ւր գընացիր, ո՞ւր եկար,
Շուտ-շուտ քելա, մի հետ,
Դու իմ սըրտին դուր եկար,
Հրացանն ուսիդ կերևա։

163. (3) ԿՔԵԼԱ, ԿՑՈԼԱ

Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր էկար,
Դե՜, յարո, յա՜ր,
Դե՜, յարո, յա՜ր, հոյ ամման,
Դու իմ սըրտին դուր էկար,
Հերն անուշ է, մերն անուշ է,
Կըքելա, կըցոլա ֆիդան յար։

Սարեն իջավ ջուխտ աղջիկ,
Դե՜, յարո, յա՜ր,
Դե՛, յարո, յա՜ր, հոյ ամման,
Ջըլտի գոգնոցն է լատիկ,
Հերն անուշ է, մերն անուշ է,
Կըքելա, կըցոլա ֆիդան յար։

164. (12) ՅԱ՜Ր ԳՅՈՒԼԱ

Յա՜ր գյուլա, ինչ եմ անում նամակ,
Մալադոյ եմ, կերթամ սարի քամակ,
Մալադոյ եմ, կերթամ սարի քամակ։

Յա՜ր գյուլա, ըխտերը պըտըտեմ,
Կանֆետ ուտեմ, թըղթերը շըպըրտեմ։

Յա՜ր գյուլա, բազարի կոճակը,
Շընորհավոր մեր աըղի պինջակը։

Յա՜ր գյուլա, մենք էրկու քուրիկ ենք,
Պարի միջին բոլորից ժուլիկ ենք։

165. (16) ԱՎԳԻ ՇՈՒՇԱՆ

Ծառիս տակին էլ ունեմ,
Դետ մի յար, յարմանի,
Աջամ գյուլում սավգի գյուլ,
Ավգի Շուշան էրմանի։

Ջենըս կըտրավ, ձեն բերեք,
Խաղ ասող աղջիկ բերեք։
Խաղ ասողը փախել ա,
Մարմեն կողքից կախել ա։

Ըռանգ-ըռանգ թել ունեմ,
Դետ մի յար, յարմանի,
Աջամ գյուլյում սավգի գյուլ,
Ավգի Շուշան էրմանի։

Էզ էլ խաղ չէր, որ ասիր,
Հողերըս գըլխիդ քաշիր։
Դու էլ գիտես, աղջիկ ես,
Պարի միջի ժուլիկ ես։

166. (32) ԻՄ ՍԻՐԱԾԸ ՍԱԼԴԱԹ ԷՐ

Ես սիրեցի, իմ սիրածը սալդաթ էր,
Հավայ լուսի, վագզալի դուռ կանգնած էր,
Ես սիրեցի, իմ սիրածը սալդաթ էր,
Հավայ լուսի, վագզալի դուռ կանգնած էր։

Կանաչ արտը հաց տարա,
Ես սիրեցի...

Եղբորս տեսա ետ դառա,
Ես սիրեցի...

167. (32) ԶՈՒԼՈ

Արևն ելավ կամար-կամար,
Զուլոն կապեց ոսկե քամար,
Ես կըմեռնեմ քեզի համար,
Ավար Զուլո, մատաղ Զուլո,
Ավար զուլ, զուլ, մատաղ Զուլո ջան։

168. (40) ՏԸՐ ՆԻՆԱՅ, ՆԻՆԱՅ

— Կընի՜կ, մեր կովն ի՞նչ էլավ.
— Ա՜խ, մեր կով.
Նախրորդն ի էկավ, կովն ի տարավ,
Տարավ ու տարավ, նախրին ի խառնեց,
Էլ ետ չըբերեց,
Տըր նինայ, նինայ, տըր նինայ, նինայ։

— Կընի՛կ, բա մեր հավերն ի՞նչ էլան.
— Ա՜խ, մեր հավեր.
Ուրուրն ի էկավ, հավերն ի տարավ,
Տարավ ու տարավ, ձագըներ կերավ, էլ ետ չըբերավ,
Տըր նինայ, նինայ, տըր նինայ, նինայ։

— Բա մեր էրեխեն ի՞նչ էլավ.
— Ա՜խ, մեր էրեխեն.

Լացավ ու լացավ, մըղկըտացավ, ինքնիրեն փիծավ,
Տերտերն ի էկավ, վերցուց պայավ,
Տեղ փորուցին, ճիժ խորուցին,
Տըր նինայ, նինայ, տըր նինայ, նինայ։

— Բա դո՞ւ.
— Ա՜խ, ես.
Լացի ու լացի, մըղկըտացի,
Թև քըշտուցի, ղոմփ խաղցուցի, սիրտ սեցուցի,
Տըր նինայ, նինայ, տըր նինայ, նինայ։

— Փետե, փետե մարդիկը,
Երկաթե կընանիքը,
Զիգի, զիգի հարսները,
Վարդի թուփ աղջըկները,
Մի ճըգլարի գեյրեքը,
Հայեր են աղջըկները։

Հեյ, հեյ ակաս է,
Կովիս մեկը պակաս է։
Ամրոցին ջըրգա չըկա,
Պետոյին արդա չըկա։

169. (46) ՈՐԹԻ ԵՐԳԸ

Գընալով գընացի, գյուղից հեռացա,
Յաման, յար ջան, գյուղից հեռացա.
Տասերկու տարեկան դարդի տիրացա,
Յաման, յար ջան, դարդի տիրացա։

Վաղոն մի՛ ժաժա, յաման,
Յար ջան, յարեքըս էր թաժա։

Երանի մեռնեի ծընվածըս օրը,
Չգնայի հագնեի այս որբի շորը։

Կանչի կըռունկ կանչի, քանի գարուն է,
Մեր որբերի սիրտը գունդ-գունդ արուն է։

170. (25) ՋԱՂՈ, ՋԱՂՈ ՋԱ՛Ն, ՋԱ՛Ր ՄԵՅԴԱՆ

Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր էկար,
Ջա՛լո, Ջա՛լո ջա՛ն, ջա՛ր մեյդան.
Դու իմ սըրտին դուր էկար,
Վարսո յարո ջան, մեկուճա՛ր յարո ջան,
Սալդաթ ախպեր ջան, սալդաթ է։

Էլի էկավ օրերը,
Կըտրեմ կարեմ շորերը։

Կանչում եմ, արի՛, արի՛,
Չես գալիս, մուխըդ մարի։

171. (14) ԱՍՄԱՐ ԱՄՄԱՆ

Ասմար ամման, ամման, ամման,
Ասմար ու գալալե յամման։

Ասմար քու շուշեն կըղընգա,
Ասմար ու գալալե յամման,
Չես կըրնա խաղա, մի՛ ընդընգա,
Ասմար ու գալալե յամման։

Բարակ ես, բարդի ծառ ես,
Բելերուց մարդ կվառես։

172. (13) ԼՈՅԼԸՄ ԼՈՅ

Գոմեշն ելավ գոշի ափ,
Լոյլըմ լոյ, լոյլըմ լոյ։

Եզրայըս մընաց թիաթափ,
Լոյլըմ լոյ, լոյլըմ լոյ։

Արի, իջնենք Արագը,
Ջերըդ լըցնեմ չորագը։

Արագը լիլ է դառե,
Լեզուս բիլբուլ է դառե։

Սարը կըրակ եմ արե,
Եզրորս ջուղար եմ արե։

Ղարսա դուրանը խաղցա,
Ղարիբ եմ, նըստա լացա։

Աղջի ի՞նչ է իլակըդ,
Օղով կոճկեմ բիլակըդ։

173. (19) ԽՆԱՄԻ ՋԱ՛Ն

Խընամի ջա՛ն, եկել եմ, եկել,
Խընամի ջա՛ն, ինչո՞ւ ես եկել,
Խընամի ջա՛ն, աղջիկը կուզեմ,
Խընամի ջա՛ն, աղջիկը չունեմ։
Խընամի ջա՛ն, տեսել եմ, տեսել,
Խընամի ջա՛ն, որտե՞ղ ես տեսել,
Խընամի ջա՛ն, խընկի բաղում,
Խընամի ջա՛ն, ի՞նչ էր անում,
Խընամի ջա՛ն, խունկ էր քաղում։
Խընամի ջա՛ն, աչերն ինչպե՞ս,
Խընամի ջա՛ն, սև-սև գիլազ,
Խընամի ջա՛ն, թշերն ինչպե՞ս,
Խընամի ջա՛ն, կարմիր խընձոր,
Խընամի ջա՛ն, բոյը ինչպե՞ս,
Խընամի ջա՛ն, փոքրիկ կաքավ։

174. (26) ԽԱԼԱԼԵ, ՋԱՆ ԼԵ ԼԵ

Մոկաց չուկեն լեն ու էրգեն,
Խալալե, ջան լե լե,
Մոկաց չուկեն լեն ու էրգեն,
Խալալե, ջան լե լե։

Էրկու ջահել կերթեն կուզեն,
Մեկն էր բեղով, մեկն էր անբեղ,
Էն բեղովն էր իմ ախպոր տեղ,
Էն մեկ անբեղ տամ գըրողին։

175. (31) ՇԻՐԻՆ ԹԵԼԼՈ, ՎԱ՜Յ ԹԵԼԼՈ ՋԱՆ

Թըռի՛, թըռի՛ գարուն է,
Շիրին Թելլո, վա՛յ Թելլո ջան, Թելլո.
Սիրտըս գունդ-գունդ արուն է,
Շիրին Թելլո, վա՛յ Թելլո ջան, Թելլո։

Խավախոսս ա նըս դուրս,
Դըմբուզ Մարիամ հանինք դուրս։

Ունել ես ամոլի բարա,
Զես արժի կողեկ փարա։

Պուձուր աղջիկ լեն բերան,
Տարողի տունը վերան։

Խաղ գիտես, խաղըդ ասա,
Խաղիս գըլուխ մի ասա։

Խաղ կասեմ խանա, խանա,
Զես կարող բերան բանա։

176. (39) ԳՅՈՒԼԵՐՍ ԹԱԶԱՑԵԼ Ա

Կանաչ արտը հաց տարա,
Յա՛ր ամման, գյուլ ամման,
Գյուլերըս թազացել ա,
Յարոյիս տարել են,
Դարդերըս շատացել ա։

177. (23) ՍՈՆԵՆ ԿՈՂՐԵՑԻՆ

Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր էկար,
Սոնեն կողրեցին, մարալ,
Սոնեն կողրեցին, մարալ,
Լըցին վազոն ու տարան։

Դու իմ սըրտին դուր էկար,
Սոնեն կողրեցին, մարալ,
Սոնեն կողրեցին, մարալ,
Լըցին վազոն ու տարան

Դուռը բացեք, ես մարդ եմ,
Ըստոլի վըրի վարդ եմ։
Դուռը բացի, ճըռվըռաց,
Քոփակ տըղեն գըռմըռաց։

Գութանը խերկի մեջ ա,
Ջեռներըս ներկի մեջ ա։
Ես քեզի բըռնեմ թազի,
Ղըրկեմ սարը աղվեսի։

Արի իջնենք Արազը,
Ջերըդ լըցնենք չարազը։

178. (26) ԺՈՒԼԻԿ ՏԵՐՏԵՐԻ ԳՅԱԴԵՆ

Անձրեն էկավ շաղալեն,
Ժուլիկ տերտերի գյաղեն,
Ոսկի տերև դողալեն,
Ժուլիկ տերտերի գյաղեն։

Եղսոն նըստած դուռը լըվացք,
Սախեն կոտրավ, ջուր գընաց,
Շեկ տըղի չորեր մընաց։

Լըվամ, լըվամ չիտըրկվի,
Վարդաջըրով կիտըրկվի։

Կըտամ քամուն չի չորնա,
Փըռեմ արև կըչորնա։

179. (5) ՀԱ՜Յ ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ, ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ

Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ,
Թևեր առած թըռչում եմ.
Ելա խոտնոց խոտ թափի,
Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ,

Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ,
Թևեր առած թըռչում եմ.
Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ,
Թևեր առած թըռչում եմ,

Քեզ մի խընձորով խաբի։
Մեր մանկատուն դրախտ ա,
Մայիսյան կարմիր վարդ ա։

180. (7) ՀՈ՛ ՄԱՅՐԱՄԵ, ՄԱՅՐԱՄԵ

Առվի ափն էր բացվել լըճին,
Հա՛ Մայրամե, Մայրամե,
Ես չեմ տանի պապմա յաճին,
Հա՛ Մայրամե, Մայրամե։

Մեր տուն, ձեր տուն իրար դիմաց
Աչքով կանեմ, ընքով իմաց։
Արի սիրուն, գընա սիրուն,
Հազար երանեկ քո տիրուն։

Մեր տուն, ձեր տուն իրար մոտիկ,
Գընանք քաղենք հորթիկա խոտիկ,
Բերենք դընենք իրար մոտիկ,
Տեսնենք ո՞ւմ յարն է խորոտիկ,
Իմ յար, քանց քու յար խորոտիկ։

181. (18) ԼԵ, ԼԵ ԳԴԵ ՄԱՅՐԱՄԵ

Արագը բուգ է բռնել,
Լե գըդե, լե՛, լե՛,
Լե գըդե, լե՛, լե՛,
Լե, լե գըդե Մայրամե։

Քյանքյուլըդ թող ա բռնել,

Երկար արտը հաց տարա,
Յարըս տեսա, ետ դառա։
Եյա խոտնոց խոտ թափի,
Մի խընձորով քեզ խաբի։

182. (12) Ո՞ՒՐ ԳՆԱՑԻՐ, Ո՞ՒՐ ԵԿԱՐ
(Բուկամալա բավեմն)

Ո՞ւր գընացիր. ո՞ւր եկար, գըլե,
Բուկամալա բավեմըն.
Դու իմ սրտին զուր եկար, գըլե,
Թաշկինակը համամ է։

Գընա, գընա, գալիս եմ,
Քըրտընած եմ, գալիս եմ.
Աղջի, դու ո՞ւր ես, ո՞ւր ես,
Ես ծարավ եմ, դու ջուր ես։

183. (18) ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՋԱՆ, ՄԱՔՐՈՒՀԻ

Քարվանն էկավ զընգզընգալեն,
Մաքրուհի ջան, Մաքրուհի,
Քարվանն էկավ զընգզընգալեն,
Մաքրուհի ջան, Մաքրուհի։

Քարվանի մեջ ջորի մը կար,
Ջորու քամակ սընդուկըմ կար,
Սընդըկի մեջ հայլի մը կար,
Հայլիի մեջ աղջիկ մը կար։

— Աղջի, աղջի, անունդ ի՞նչ ա,
— Խորած, թաղած, դավիդ ի՞նչ ա։

Իմ հեր լըսի, քեզ կըսպանի,
Կաշին կանա դուֆ, նաղարա,
Արուն կանի գինի, խըմի,
Ոսկոռ կանի թըվանք, քըցի.

184. (45) ԵՍ ՄԻ ԾԱՌ ԵՄ ԾԻՐԱՆԻ

Ես մի ծառ եմ ծիրանի,
Հին արմատըս անվանի,
Պտուղներըս քաղցրահամ,
Բոլոր մարդկանց պիտանի։

Չորս հարյուր տարվա ծառ եմ,
Արմատըս պինդ, կայտառ եմ,
Թեպետ ուժըս պակաս է, ավա՜ղ,
Բայց անունով պայծառ եմ։

Հին ծառ եմ արևելյան,
Չունեմ որոշ այգեպան,
Դու ընկել ես երկիրներ, ավա՜ղ,
Ընկած ես բաժան-բաժան։

185. (5) ԿՈՐԱԾ ԷՇԸ

Ջան Թալլաչի, թե ինչ տեսար,
Զար ու գաժան իշխանն տասավ,
Տանձի ծառին սրխատր բուսավ,
Գողցան տարան, կերան էշըս,
Վա՜յ գողցան, տարան զառ իմ էշըս։

Ականջներ Թարաղ կեղներ,
Փոսար գըլխին փափախ կեղներ,
Էշիս գագաթը պաղ կեղներ,
Նշան էս է, գըտեք էշըս,
Վա՜յ, նըշան էս է, գըտեք էշըս։

Էս մեր քյոխվան հիմար բան է,
Բըրդած մածնի փանկեան է,
Գագափարն իշին նըման է,
Պոչը ձեգի, տըվեք էշըս,
Վա՜յ, պոչը ձեգի, տըվեք էշըս։

Գասալար տաց, մի՛ վախենա,
Էշիդ գողը իմ եզանն ա,
Հենց իմացիր, թե մեր տանն ա,
Ինձնեն ուզե կորած էշըդ,
Վա՜յ, ինձնեն ուզե կորած էշըդ։

Էս որ լըսա եղա ուրախ,
Մեջտեղ բերի տիկըմ արաղ,
Պատրաստել էի օրն ի վաղ,
Ասի, խըմեք, գըտեք էշըս,
Վա՜յ, ասի խըմեք, գըտեք էշըս։

Շատ որ խըմանք խանխխուըր,
Ընկրռեցինք խոսել ծուռը.
Գյուղ ու քաղաք հասավ լուրը,
Ասինք տըկի մեջն է էշը,
Վա՜յ, ասինք տըկի մեջն է էշը։

Ֆիլիկի պես մազեր ուներ,
Օրխորդի պես նաղեր ուներ,
Սաքո քյոխվի պես կըքեղեր,
Նշան էս է, գըտեք էշըս,
Վա՜յ, նըշան էս է, գըտեք էշըս։

Էս որ լըսա սիրտըս էլավ,
Դարդ ու ցավըս սելավ էլավ,
Տիկ մը արաղ որ վերջացավ,
Գանգատ կանեմ, գըտեք էշըս,
Վա՜յ, գանգատ կանեմ, գըտեք էշըս։

186. (11) ՈՒ՞Ր ԳՆԱՑԻՐ,

Ու՞ր գնացիր, ո՞ւր էկար,
Բու մարալ, բու ջեյրան,
Բու սալրի, բու բաղընդա։

Դու իմ սըրտին դուր էկար,
Բու խաղ բու գիլը, բու գիլը, բու գիլը,
Բու քեթմիշգա դաղընդա։

Էյա սարը սար տեսա,
Ճերմակ չուլըով յար տեսա։

Ջըրի միջի զամիշը,
Հերիք բըռնես իմ փեշը։

187. (7) ՋԱՆԸՄ ԼՈԹԻ ՅԱՐ ՋԱՆ

Օշականը յավ տեղ է,
Երկու քույրիկները,
Լորախաշըվի տեղ է,
Ջանըմ լոթի յար ջան։

Շատ մի ուռի, փըշատ ես,
Որբանոցի մըշակ ես։

Ջերիս բերանը պուտ—պուտ,
Ես քեզի կանչեմ կուտ—կուտ։

Սարից իջավ եղնիկը,
Կեցցե՛ մեր Սաթենիկը։

188. (11) Յ Ա՜ Ր Ս Ո Ն Ա

Գը՛նա, գը՛նա, գալիս եմ,
Յա՜ր Սոնա, յա՜ր Սոնա.
Քըրանել եմ լալիս եմ,
Երբ պիտի լուսանա։

Ուր որ գընաս հետիդ եմ,
Ալ խընձոր եմ գոտիդ եմ։

189. (41) ՋՄՓԻԿ, ՋՄՓԻԿ ՋԱՐԻՆ Ա

Ջըմփիկ, գըմփիկ գարին ա,
Իկդա շուշան դարին ա,
Մամեն գընաց աղցանի,
Աղցան չելավ խոտ էլավ,
Խոտի տակին ծիտ էլավ,

Ծիտը թըռավ գերանին,
Մեռնեմ ավետարանին,
Ավետարան ուխտ արին,
Մազերը ջուխտ-ջուխտ արին։

Գընացի սարը սընձի,
Ոտքըս դիպավ մի քընձի,
Հարսներին քաղել տըվի,
Տըղերքին դասել տըվի։

Վարդ մանուշակ հարսները,
Տանձ ու խընձոր տղերքը։

190. (2) ԵՐԳԻՍ ԳԼՈՒԽ ՄԻ ԱՍԱ

(Դոգ դոգուրմա)

Դոդ դոգուրմա, դոդուրմա,
Ժընջիլ կըտամ չավուրմա,
Երգիս գըլուխ մի ասա,
Հոգերըս գըլխիդ քաշա,
Դոդ դոգուրմա, դոգուրմա,
Ժընջիլ կըտամ չավուրմա։

Սարից իջավ եղնիկը,
Կեցցե՛ մեր Սաթենիկը,
Դոգ դոգուրմա, դոգուրմա,
Ժընջիլ կըտամ չավուրմա։

Սարից իջավ ջուխտ աղջիկ,
Ջըխտի գողնույն է լատիկ։

Ջերըս լիքը աճառ է,
Էտ էլ խոսքի պատճառ է։

Կոտրավ Աբագի բուզը,
Թափ տամ քյանքյուլիս թոզը։

191. (20) ԹՈՒԹՈՒՆԻ ԴԱՍՏԱ

Ո՞ւր գնացիր, ծո՛ւր էկար,
Թութունի դաստա, մի դաստա,
Թութունի դաստա, մի դաստա,
Է՛յ չան տղա, մի՛ խոսք տա։

Դուն իմ սըրտին դուր էկար,
Թութունի դաստա, մի դաստա,
Թութունի դաստա, մի դաստա,
Է՛յ չան տղա, մի՛ խոսք տա։

Հավքը վերևով անցավ,
Սինին խընձորով լըցվավ։

Ջըրի միջի գոմեշը,
Հերիք բռնես իմ փեշը։

Սարը կըրակ եմ արել,
Ախպորըս ջուղար եմ արել։

Ինչի՞ կերար մեր հավը,
Կողքիդ բըռնե սև ցավը։

Ինչի՞ կերար մեր ճաշը,
Քեզի դընեմ սև նաշը։

192. (15) ԽԱՆԻՄՈ, ՋԱՆԻՄՈ

Քեզի մեռնեմ պըստիկ լուսնակ,
Խանիմո, ջանիմո,
Ուստից կուգաս մենակ-մենակ,
Խանիմո, ջանիմո։

Ծառ եմ տընկել քեզ օրինակ,
Խաղող բըռնենք սև ու սիպտակ։

Տուն ենք շինե գետի բերան,
Վըրեն թալե ջուխտըմ գերան։

193. (44) ՀԵ՜Յ, ՎԱ՜Խ, ԶՈՒԼՈՒՄ Է

Իրիկվա զանգեր՝ ելան մեր գեղին,
Մայրիկ անհանգիստ են կողքիս վերքերը,
Հե՜յ, վա՜խ, զուլում է, մայրի՛կ օլում է։

194. (1) Ա՜Յ ՆՈՒԲԱՐ, ԶԱԼՈՒՄ ՆՈՒԲԱՐ

Ա՜յ Նուբար, Նուբար, Նուբար,
Ա՜յ Նուբար, զալում Նուբար։

Էսօր նորը նորել է,
Ա՜յ Նուբար, Նուբար, Նուբար,

Նորել է, բոլորել է,
Ա՜յ Նուբար, Նուբար Նուբար։

Սարի գըլուխ սուն ունեմ,
Մեջը ոսկե սուն ունեմ։

Գընա՛, արի՛, ման արի՛,
Բարձ կըգընեմ յան արի։

Գընացիր, էկար բարով,
Սիրտս զարկիր ժեռ քարով։

Ես ինչ արի, դու՛ արիր,
Կարմիր օրըս սև արիր։

Մեր բաղի դուռը բաց է,
Ոտներըս շաղով թաց է։

Խաղ կասեմ խանա, խանա,
Չես կարող բերան բանա։

195. (6) Ս Ա Թ Ո Ջ Ա Ն

Սաթոն ելավ բոստան աշեց,
Սաթո ջան,
Ջուխտ դուլուլեն սիրտը խաշեց,
Սաթո ջան։

Սաթոյի բըրդին, լըցրին թափուց,
Սաթո ջան,
Վըրեն քաշին կանաչ կապուտ,
Սաթո ջան։

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

196. (98) ԵՐԱՆԻ՜ ՁԵԶ, ԲԱՐՁՐ ՍԱՐԵՐ

Երանի՜ ձեզ, բարձր սարեր,
Որ սավդայի բան չեք տեսել,
Յարը յարոջ հետ խոսալով,
Ջան, ջան ասելը չեք լսել,
Յարը յարոջ հետ խոսալով,
Ջան, ջան ասելը չեք լսել։

197. (37) ՈՐԹՆԱՎԻ ՀՈՂԲԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

(Դուբեիր)

Որթնավի հողբաժանություն,
Փոր պահեցին մինչև գարուն,
Առան մոտիկ, տվին հեռուն,
Աստված քանդե տվողի տուն։

Տարան տվին Նավկա կորտեր,
Աստված ջարդե մեստատորներ,
Ֆահլեքն էկած կուզեն փողեր,
Երկու խուրձ էր քաղած խոտեր։

Խիղճը մեռած Մըխիթարը,
Տարավ տվեց Նավկա սարը,
Մեկըն ասավ՝ անհարմար է,
Զորըն ասին՝ շատ լավ սար է։

Կեղծավոր Գասոյի Դանելը,
Դըռնից կըտրի սելն ու մալը,
Կիսատ թողեց խեղճիս կալը,
Ինձպես տեսնի իրեն հալը։

Ուրացող Նախանձ Երեմը,
Կեղծ էր գրում միշտ ղալամը,
Պահեց իր ազգ ու երամը,
Կըրակն ընկներ իրա ջանը։

Երեք անգամ բատուգեցին,
Լավ հողերը տակ քաշեցին,
Մեկը մյուսին համոզեցին,
Քյասիբներին կոտորեցին։

Կոտորեցին քյասիբները,
Զվայելե՛ք ձեր հողերը,
Այս է Սրապիոնի խոսքերը,
Խոլեր մըտնի ձեր տըները։

198. (96) ՍԻՐՈ ԳԵՐԻ, ՈՒ՞ՐՏԵՂ ԵՍ

Քեզնեն կարոտով մընացի, սիրո գերի ու՞րտեղ ես,
Մեկզմեկու պայման արինք, թերի թողիր, ու՞րտեղ ես։
Տիվ և գիշեր անհանգիստ եմ, անուշ քընիր իմ կորավ,
Երկնային ամպի միջին, էլի արի, ու՞րտեղ ես։

Տեսակ-տեսակ գործիքներդ, հազար ավազ վառ արիր,
Օրին մե սիրեկան ճարիր, կըրկին ընձի յադ արիր։
Քեզ համար հուրանիք գիտես, ծիծաղողներ շատ արիր,
Երախտամոռ, դարձ չես դալում, եղավ տարի, ու՞րտեղ ես։

Մըտածում եմ խղճուկ Մակար՝ լավ չեղավ իմ բաձս,
Էս իմ սըրտին վերք է դառել, պետք է պատմեմ լըսածըս,
Խընդրում եմ ով սիրելիս, անտես չանես խոսածըս,
Մեղքերըդ վըրեդ հաստատիր, ինչպես տարի, ու՞րտեղ ես։

199. (20) ՍՄԲԱՏԻ ՀԵՔԻԱԹԻՑ

Կըրկին կըրակն ընկավ սիրտըս,
Մըխաց վառվելով, վառվելով.
Մեջ բոցերուն գոցավ սիրտըս,
Սրկաց վառվելով, վառվելով։

200. (30) ԼՍԻՐ ԱՂԵՐՍԱՆՔՍ

(Ամրոյի ճերխարից)

Լըսիր աղերսանքըս, եղբա՛յր մըտերիմ,
Սիրես աստված, տուր նամակըս Ամրոյին,
Ամրոյին, Ամրոյին, Սերո ջան։

Սիրահար սոխակ եմ մեջ վարդարանին,
Սիրես աստված, տուր նամակըս Ամրոյին,
Ամրոյին, Ամրոյին, Սերո ջան։

201. (40) ԱՄՐՈՅԻ ԽԱՂԸ

Լըսիր աղերսանքըս, եղբա՛յր մըտերիմ,
Սիրես աստվածըդ, տուր նամակըս Ամրոյին։

202. (36) Մ Ո Ւ Շ Տ Ա Ջ Ա Գ

Բարի արմատի, հարազատի ազգական ես դու,
Խիստ պատվական ես դու.
Պես ես մի հատի, ինձ խրատի, գիտնական ես դու,
Լույսի նըման ես դու։

Հասակըդ ծաղիկ և գեղեցիկ, վարդ ես անթառամ,
Տաս աշխարհին հոտ համ.
Պըտղալից ծառից, անմեղ գառից մաքուր բան ես դու,
Կույսի նըման ես դու։

Ունես մեծ անուն, իսկ համատառուն, սիրուն շըքեղ ես,
Մեծ պալատի ցեղ ես.
Անենք առանձին՝ Մադմանյանցին սիրեկան ես դու,
Սիրով չըսպանես դու։

203. (88) ՔՅԱՐԱՄԻՑ

Մի տեսնի երեսը նախանձոտ մարդի,
Գըլուխ առ, նրա մոտիցը հեռացիր.
Բարի ընկերասեր երիտասարդին,
Պատվե, սիրե և արժեքը իմացիր։

Նախանձոտը երբեք օր արև չունի,
Մարդ է ծնվել, բայց մարդկության ձև չունի,
Երբ տեսնում ես մի ծառ, որ տերև չունի,
Մի մոտենա, շատ հեռվից անց կացիր։

204. (9) ԷԴ ՈՍԿԵԹԵԼ ՄԱԶԵՐԴ

Էդ ոսկեթել մազերդ,
Անուշ լեզու խոսքերդ,
Էլ ես ի՞նչ անեմ,
Դարդերըս ու՞մ պատմեմ՝
Մընում եմ։

Լուսնյակը դուրս է եկել,
Աչքերիս լուս է եկել,
Էլ ես ի՞նչ անեմ,
Դարդերըս ու՞մ պատմեմ՝
Մընում եմ։

205. (50) Ո՞Վ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ԱՆՃԱՐ ՈՏՔԵՐ

(Դուրեիր)

Ո՞վ անհանգիստ անճար ոտքեր,
Ձեր քայլմունքը չեք հասկանա,
Ո՞վ անլույսին խավար աչքեր,
Փարեն ընկնեք, չեք իմանա։

Եթե մարդ չեղնի ձեր հետը,
Հայտնի կերթաք կընկնեք գետը,
Ձեզ վերք կուտան քարն ու փետը,
Բոլլիկության չեք դիմանա։

Ականջ, դուն էլ ի՞նչ կըլըսես,
Ով չար լեզու ճառախոս ես,
Ձեռք, ինձանից գործեր կուզես,
Բայց գործերը չեք գիտենա։

Արաքսի, գալի մեկ հընար,
Աչըղության ձևին հարմար,
Որ քեզի չանմանեն հիմար,
Շատերուն մի վատահանար։

206. (111) ՁՄՌԱՆ ՈՒ ԳԱՐՆԱՆ ՎԵՃԸ

Ձըմեռն ու գարունը վեճի մեջ մըտան,
Ձըմեռը գարնան ասավ, ես եմ մի լավ խան,
Ես կըհեծնեմ Ղըռ ձին, սարերուց կուգամ,
Ամեն մի դեռուկը խեղդեմ հարուր ջան։

Գարունն ասավ, նրանց հավարին կուգամ,
Հարավն ու անձրև քու վըրեդ կուտամ,
Ջուրը տըկեդ վազի, քու վըրեդ խընդամ,
Էն վախտ աչքիդ կերևամ, մի լավ խան։

Ձըմեռը գարնան ասավ, մարտուն մոտըդ գամ,
Մալ ու ոչխարներըդ անոթի բըռըըռան,
Էն վախտ աչքիդ կերևամ, մի լավ խան։

207. (46) ՇԱՏ ՄԱՆ ԳԱԼՈՂ ԿՆԿԱ ԲԱՆԸ

Շատ ման գալող կընկա բանը.
Իր ման գալուց շատ հազ կանե,
Մուկն ու կատուն թափած թանը,
Կանգնի դուռը գըլուխ կապե,
Երես շըփե, մարդ կըխափե,
Փարվազ կանե, հայ անարամ, փարվազ կանե։

Տուն մըտնալուն չունի կարիք,
Ծըխի մեջ կըթողնի էրիկ,
Իր հալավ չըկարող կընիկ,
Մանուբի աշուղ Գևորգը,
Իրա խելքին, ասած երգին, տընաց կանե։

208. (49) ՔՅՈՌՕՂԼԻ ԴՈՒԲՅԻԹ

Ով որ համբերանք ունենա,
Համբերութեն շատ լավ բան է,
Աշխարհը պատիվ կըտանա,
Համբերությունն այդպես բան է։

Ախր վատությունն ի՞նչ բան է,
Սըրտի վերքից մարդ կըսպանե,
Դատավորի մոտ կըտանե,
Համբերությունն շատ լավ բան է։

Ով որ չի հեռևի չարին,
Ուրախ կապրի բոլոր տարին,
Լեզվով գըրավե հազարին,
Համբերությունն այսպես բան է։

Արաքսին եմ, ցավըս շատ է,
Սիրտըս տըխուր, մըտքս ստատ է,
Ասած խոսքերըս խըրատ է,
Համբերությունն շատ լավ բան է։

209. (29) ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻՑ

Ղարիբից

Օտար երկրից վերադարձար,
Խոսի՛ր, մի՛ լըռիր, իմ սազը,
Գըզվելով քեզ ձեռքըս առա,
Պատմի՛ր, մի՛ լըռիր, իմ սազը։

210. (32) ՔՅԱՐԱՄԻ ԳՅՈԶԱԼԼԱՄԱ

Ընկա ցավոտ ծովի մեջը,
Մեկ փրկության գյուման չունիմ,
Ինձ այրել է այս անշեջը,
Մեկ փրկության գյուման չունիմ։

Ջըկի համար խաբար էրի,
Ասի՝ քեռիս շուտ կըբերի,
Կյանքըս իզուր տըվի գերի,
Մեկ փրկության գյուման չունիմ։

211. (69) ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ ԱՍԼԻ, ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ

Ցավըս ուրիշ տեսակ ցավ է,
Վառվում եմ, Ասլի, վառվում եմ,
Ով նազելիս, մի լար, բավ է,
Վառվում եմ, Ասլի, վառվում եմ։

Էս ցավն ինձի մահ պատճառեց,
Վառվում եմ, Ասլի, վառվում եմ,
Կերավ կյանքըս և ըսպառեց,
Վառվում եմ, Ասլի, վառվում եմ։

212. (166) ՈՉԽԱՐՆ ՈՒ ԳԵԼԸ

Ոչխարն ասավ գիլուն՝ դու էլի էգ ես,
Սարերը ման գալող գարշելի, բեգ ես,
Յոնջաներ, փունջաներ, յավշաններ ունես։

Գելն ասավ ոչխարին՝ մենք բարեկամ ենք,
Մի միս, մի արուն, սըրտացավանք ենք։

Գելն ասավ ոչխարին՝ ես անվան տեր եմ,
Բալաշա ձեռնաբաց ղոնաղասեր եմ,
Ինչ որ ուզենաս պետք է քեզ բերեմ։

213. (36) ԻՄ ՁԱԽՈՐԴՈՒԹՅԱՆՍ ՄԻ ԽՆԴԱ

(Ջիվանի)

Իմ ձախորդությանս մի խընդա ընկեր,
Քեզ էլ կըպատահի այս օրը մեկ օր։

Դու վարը կընըստես, ինձ կըկանչեն վեր,
Կըփոխվի բախտերի շըջանը մեկ օր։

Փողի վըրա հույս մի դընի հավիտյան,
Կըմըտնի, դուրս կըգա, շատերի գըրպան։

214. (50) ՄԻ՛ ԼԱՐ ԱՅԴՊԵՍ[1]

— Մի՛ լար այդպես անմխիթար,
Մի՛ լար, հայրիկ, մի՛ լար, մի՛ լար։
Օրհնությունով քեզ ճանապարհ,
Մի՛ լար, հայրիկ, մի՛ լար, մի՛ լար։
— Որդի՛ եթե ինձ կըսիրես, մի՛ գընա որդի, մի՛ գընա։
Իրավ դու իմ սիրտըս կայրես, մի՛ գընա, որդի, մի՛ գընա։

---

[1]) *Խոսքերը՝ Սմբատի հեքիաթից։*

215. (42) ԵՍ ՔԵԶ ՍԻՐԻ

Ես քեզ սիրի, որ դու ինձի չըթարգես,
Չըթարգես, չըթարգես.
Եթե թարգես հոգով, մարմնովըդ խարգվես,
Յա՜ր խարգվես, յա՜ր խարգվես։

Անիծեմ, տաս տարի անդումըդ պառկես,
Յա՜ր պառկես, յա՜ր պառկես.
Յորղանի մեջ տընքան կողերըդ աղջիկ,
Յա՜ր աղջիկ, յա՜ր աղջիկ։

Պատճառն ինչ էր, որ դու չըհավնար ինձի,
Կարոտ եք դովլաթի, փափագ եք գանձի։

Առաջ խոսքը տըվող, լեզուն պապանձի,
Օձի պես սակավի քու կերըդ աղջիկ։

216. (49) ԼՍԵ, ՏԵՍ ՔԵ ԻՆՉ ԵՄ ԱՍՈՒՄ[1]

(Հանելուկ)

Լըսե, տես քե ինչ եմ ասում, ա՜յ տըղա,
Թե կարաս պատասխան տյուն ու յուն րե.
Թե չես կարա՝ վաղով վինըդ տուր գընա,
Ընկար փոսը անմեղ կեն ու յուն րե։

217. (35) ԻՆՁՆԵՆ ՄԻՔ ՆԵՂԱՆԱ

Ինձնեն միք նեղանա համեստ քույրիկներ,
Երբից կերթամ ճանապարհը ձեզ լինի.
Ձեզ լինի օ՜յ, ձեզ լինի օ՜յ, օտար եմ։

Եկա այստեղ, չըկարծեք թե կըմընամ,
Մի կաթիլ ջուր տըվեք, լիճը ձեզ լինի։

Սըրտիս մեջը ունեմ ցավի կըծիկներ,
Թույնը ես կըխըմեմ, մեղրը ձեզ լինի։

218. (3) ՆԱԶԵԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

Նազելի թագուհի չէ քեզ համեմատ,
Ծոցըդ հոտով ծաղիկ,
Զունեմ քեզ նըման, աննըման,
Սև-սև աչեր, կարմիր հունքեր,
Լայն ճակատ, ամենագեղեցիկ չունեմ քեզ նըման։

---

1) Խոսքերը՝ Սմբատի հեքիաթից։

Դըրախտի ծնունդ ես,
Գեղանի շուշան,
Ծոցըդ պահած ունես,
Հոտով բալասան։

Թեև Սուլթանի մոտ
Սիրուններ շատ կան,
Նըրանց մեջն հատիկ,
Զունեմ քեզ նըման։

Դու Ջիվանի ասածիցն առավել,
Որքան գովասանք տամ քեզի վայել։
Թեև Վրաստանում անուն է ելել,
Ինչպես սիրեկան, չունեմ քեզ նըման։

219. (78) ՍԻՐՈՒՆ ՂՈՒԱԹ, ՂԱՅԹԱՐ ՂՈՒԱԹ

Այս ախտի դարդը դու ես,
Սիրուն Ղըռաթ, ղայթար Ղըռաթ։
Գաղտնի թևերըդ բաց արա,
Զարկ ծիծեռնակ թռի գնա,
Եղբայրըդ գերի չի մընա,
Սիրուն Ղըռաթ, ղայթար Ղըռաթ։

220. (34) ԹՈՒԽ-ԹՈՒԽ ԱՉՔԵՐ

Թուխ-թուխ աչքեր, բախտը, մանի յանդըրեր
Պագըմ ուզի, յուզի մանի ղոնդըրեր,
Ա·ուշ լեզվով, սոյլար մանի գյուլդըրեր,
Ես իմ յարըղուն այըրըլմիշամ նեջա օլար։

Բալաք աչքեր կայնե չարդախ գյոզ էյլար,
Սիրտըս ուզեց քյոյնա յարոջ հազ էյլար,
Ազալ սիրեց ինգի գուրմիշ նազ էյլար
Ես իմ յարըղուն այըրըլմիշամ նեջա օլար։

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ[1]

(Ադրբեջաներեն լեզվով)

221. ԿՈՒԶՈՒՄ ԷՅ, ԿՈՒԶՈՒՄ ԷՅ[2]

(Դահար Միրզից)

Սիրո համար ես ընկել դու խոր գետը,
Արկղից դուրս եկ, պարսկի որդի, ողջ կաց, յար,
Կուզում է՞յ, կուզում է՞յ, կուզում է՞յ, կուզում է՞յ։
Կուզու կուլու կուրբանըն օլըմ, յար։

Կայնանամ զուլում օլդու,
Դիլըննան խաբարըն վերդըր։
Ոզöմ կուրթարըփ թöնöգտöն,
Սուփ կուրթարըփ սöնöքտöն...

222. ՄԻՍԿԻՆ ԲՈՒՐՋԻ, ԳԵՇՏ ԷՅԼԱ

Թիֆլիզըն գյöրան քիմի եք դöրգըմի օլդի չöհöր.
Քյուռ ախար Արազ Թաքի, աչըլըփտըր թöզö բահար,
Թավադլար գեյենըպտըր հöր բիրինըիր օզգյö թահար,
Միսկին Բուրջի, գեշտ էյլա, Թազա դոնադ ի Թիֆլիզըն։

223. ԵՐԵՎԱՆ ՉԱՐՍՈՒ ԲԱԶԱՐ[3]

Երևան չարսու բազար,
Իչընդա բիր ղըզ գյազար.
Ըստոլա գյöլըն, գյöլ օթուր գյöլըն,
Գյöլընա գեդար աշուղա գյöլըն։

224. Թ Ա Խ Ն Ի Ս[4]

Ուստադըլարդան վասխաթտըր, öզի բիլմիաննան գենգյազ,
Դոստու դուշման արասընդա, յöգի գյöւմիաննան գենգյազ,
Զունքի öզգյöնչի դöզլիյöն, օդարյա, օմաննա գենգյազ։

---

[1] *Տեքստերի այս բաժնում զետեղված են հիմնականում նոտաների տակ գրված տեքստերը։*
[2] *Սկզբի երկտողը հայերեն է։*
[3] *Երկու լեզվով է. չարունակությունը հայերեն է։*
[4] *Երգի նոտաների տակ միայն այս տողերն են։*

225. ԱՅ ԴԻԼԲԱՐԸՄ

Գեթըմ, գյորդըմ սու դոլդուրուր,
Սու երըննա ղում դոլդուրուր,
Ղաշ գյոզլի աղամ օլդուրուր,
Բելö դիլբար ամման, յաղըղ ամման,
Իքի սոնալարըն բիրի յաման,
Օլուրամ, այ դիլբարըմ, այ դիլբարըմ, այ դիլբարըմ, այ դիլբար։

226. ՋԱՆԸՄ ԱԼՄԱ, ԳՅՈԶՈՒՄ ԱԼՄԱ

Ջանըմ Ալմա, գյոզում Ալմա
Ալմա, սանի քի՞մ յոլայդի։

227. ԲԵԼԱ ՄԱՐԱԼԴԱՆ

Հե՜յ բաղի սարախ
Ագիզ ջանըմա,
Դöգմö ֆիդանըմա,
Փազմա գյուլշանö.
Բելö մարալդան,
Բելö գյöզալդան,
Բելö ջեյրանդան, կրկնակ
Յան վեր, դիդեյին։

Ագյöր թաֆիրսան,
Զունքի թարիրսան.
Աչըն սինամի,
Յոխլա յարամի։
Բելö մարալդան...

Հե՜յ ղուրսուզ գալա,
Ագիզ ջանըմա,
Սաննան բիր չարա,
Սինամի յարա։
Բելö մարալդան...

228. ԲÖՆ ԲԱՂԱ ԳԻՐԴԸՄ

Բöն բաղա գիրդըմ, վայ,
Արմութտան ալդըմ,
Յար սաղասընի
Մանմուղտան ալդըմ։

229. ՏՐԱՊԻԶՈՆՆԱՆ ԶԸԿՏԸՄ

Տրապիզոննան չըկտըմ, բաշում սալամաթ,
Բայրուրթա, վախ, գյալ՛դըմ, ղոփալի ղիամաթ,
Սանամ բաջում սիգդա ղալըրն ամանաթ,
Մանաջուրլըղ շինդի բուքալի բելումի,
Յաշըմ գյանջ արը, մöն խաöմöմ օլումի։

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

(Ադրբեջաներենից)

221. Ո՛Հ ԳԱՌՆՈՒԿԸՍ

(Կուզում էյ)

Կեսարըս չարիք դարձավ,
Նրբա լեզվից տեղյակ ես,
Խաղողը վազից վերացել է,
Ջուրը կըժում չորացել է։

222. ՄԻՍԿԻՆ ԲՈՒՐՋԻ, ԶԲՈՍՆԻՐ

Թիֆլիսը տեսնելուն պես իմ դարդը չորսը դարձավ,
Քուռը հոսում է Արաքսի պես, բացվել է մի նոր գարուն։
Իշխաններից ամեն մեկը հագնվել է առանձին կերպ.
Միսկին Բուրջի, զբոսնիր, նոր հյուր ես դու Թիֆլիսում

223. ԵՐԵՎԱՆ ՓՈՂՈՑ ՇՈՒԿԱ[1]

Երևան փողոց շուկա,
Մեջը մի աղջիկ ման կըգա,
Սեղանին եկեք, եկ նըստիր եկվոր,[2]
Եկողը կըգընա աշուղի գալուն։

Երևան մեկ բաղըմ կար,
Մուշամբա չարդախըմ կար,
Էրնեկ քեզ որ դարդ չունես,
Կազարմեն ախպեր չունես.

Էրկեն արար գարի է,
Էս ինչ զուլում տարի է,
Էրնեկ քեզի դարդ չունես,
Կազարմեն ախպեր չունես.

Ըատրա գյոլին, գյոլ օթուր գյոլին.
Գյոլինա գեդար, աշուղա գյոլին։

Կրկնակ *Ըատրա գյոլին, գյոլ օթուր գյոլին...*

224. ԹԱԽՆԻՍ

(Խնըր տաղանի)

Վարպետներից մի պատգամ կա, քեզ չիմացողից հեռու կաց։
Բարեկամի թշնամու մեջ՝ չըժպտացողից հեռու կաց։
Եթե դու յուզորդներից չես, ծախ-օղլիխանուսից հեռու կաց։

---

1. *Երգը 2 լեզվով է՝ սկիզբը ադրբեջաներեն է, շարունակությունը՝ հայերեն։ Ծածկախաղ է։*
2. *Հաճախորդի իմաստով։*

225. ՈՎ ՍԻՐԵԼԻ

(Այ Դիլբար)

Գընացի տեսնեմ ջուր է լըցնում,
Ջըրի տեղ ավազ է լըցնում.
Աչք ու ունքը մարդ է սպանում։

Այսպիսի սիրելի յաման, խեղճ յաման, հյուր յաման,
Երկու սռնաներից մեկը՝ յաման,
Մեռնում եմ այ դիլբար, այ դիլբար և այլն։

226. ՀՈԳՅԱԿ, ԱԼՄԱ

Հոգեակ Ալմա, աչքիս լույս Ալմա,
Ալմա, քեզ ով է ուղարկել։

227. ԱՅՍՊԻՍԻ ՄԱՐԱԼԻՑ[1]

Հե՜յ (ծեգի) լուսաբացի հովիկ,
Մի՛ գըշիր ազիս հոգուս, (ճյուղին)
Մի՛ ավերիր ծաղկանոցըս։

Այսպիսի եղնիկի
Այսպիսի սիրունի
Այսպիսի ջեյրանի
Կողքով մնց, տեսնենք…

Եթե գըտել ես,
Թե որ բժիշկ ես,
Բա՛ց արա կուրծքըս,
Նայի՛ր վերքերս.
Այսպիսի եղնիկից…

Հե՜յ, Ղուրսուզ Զալա՜,
Իմ ազիզ հոգուս՝
Քեզանից մի ճար՝
Վիրավոր սրտիս։
Այսպիսի եղնիկից…

228. ԵՍ ԱՅԳԻՆ ՄԸՏԱ

Ես այգին մըտա,
Վայ, սանձիցն ատա,
Յարիս կարոտ
Մահմուդից ատա։

229. ՏՐԱՊԻԶՈՆԻՑ ԴՈՒՐՍ ԵԿԱ

Տրապիզոնից գլուխըս ողջ-առողջ դուրս բերի,
Բայրութ հասա, փոթորիկ սկսվեց,
Սանամ քույրըս ձեզ մոտ մընա ամանաթ,
Թափառիկ կյանքն այժմ ծըռել է մեջքըս,
Դեռ երխարդ եմ , մահ չեմ ուզում ես։

1. Երգի բնագրի մեջ «Ղուրսուզ Զալա» բառերը փոքրատառով են գրված։ Երգի հեղինակը Զալան է կամ Զալալթը, որ իրեն հիշատակում է երգի վերջում (թափշուրմա)։ Այստեղ վերջը՝ ինքը երգիչը (աշուղը) իրեն է դիմում։ Ծան. խմբ.։

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

230. ՍՈՒ ԳՅԱԼԸՐ ԼՈՒԼԱ—ԼՈՒԼԱ

Սու գյա̈լըր լա̈յլա̈—լա̈յլա̈,
Յար գյալըր գյա̈լա, գյա̈լա,
Ա̈լընդա գյա̈լլու դա̈ստամալ,
Կանթարըն սելա̈, սելա̈։

Լայլայ, հաջը բալասի,
[Սա̈ն սըն դաղլար լալասի,]
Յայլըխ գյաթըր, գա̈լ ափար,
Խալվա̈ճատի բաղ արասի։

231. ԲԻՐ ՏԱՇ ԱԹՏԸՄ ՀԱՎՈՒԶԱ

Բիր տաշ աթարմ հավուզա,
Բյա̈յնագյըմ կընավուզա.
Գեթ, դեյընան օ կըզա,
Թոյի կալա̈ի փայըզա։

232. ԱՆԱ, ԱԽ, ԱՆԱ

— Գըզըմ ա̈ դալի գըզըմ, գըզըմ հայալի գըզըմ,
Սա̈նի բիր սարաֆ խատիր, գյա̈լ վերիմ օնա, օնա։
— Անա, ախ անա, գիլլա̈րըն յանա, անա,
Բա̈նի վարմա օնա, անա,
Սարաֆըն փարասի դա չոքտուր,
Սայդըրըր բանա, բանա։
— Գըզըմ, ա̈ դալի գըզըմ, գըզըմ, ճիլվալի գըզըմ.
Սա̈նի բիր զարիթ խատիր, գյա̈լ վերիմ օնա, օնա։
— Անա, ախ անա, գիլլա̈րըն թոքյուլա, անա.
Բա̈նի վարմա օնա, օնա։
Անա, զարիթն ճիզմասի դա վարդըր, սիլդիրըր բանա, բանա։
— Գըզըմ, ա̈ դալի գըզըմ, գըզըմ նամուսըզ գըզըմ.
Սա̈նի բիր լոթի խատիր, գյա̈լ վերիմ օնա, օնա։
— Անա ջան, անա, բանի վարմա օնա, օնա.
Լոթինըն բանիշի դա չոք տուր.
Բասարըրըր բանա բանա։

233. ԱՆԱՄ ՄԱՆԻ ՍԱՍԼԻՐ

(Սարիղամիշի երգը)

Անամ մա̈նի սասլիր, գեթարմ թալիմա,
Այնալու Թըվանքի ալդըմ ալըմա։

234. Խ Ո Ր Ո Զ

Սաքախտան չըխարըմ, շամդանի յախարըմ, դորթյանա բախարըմ,
Արադըմ, տարադըմ, չաղըրդըմ, չըղըրդըմ.
— Իլիկի, միլիկի, ճիթիլիկի, միթիլիկի,
Կաթոլիկի, մաթոլիկի,
Հանսի յանդա բա̈նըմ սեզուջաքյի խորըզում։
Խորոզումն եշիլ պաշի, դոողտան բեշա պեզար յաշի.
Ալագյա̈զլի եշիլ պաշի.
— Իլիկի, միլիկի . . . .
Հանսի յանդա բա̈նըմ, սեվդուջաքլի խորոզում։

235. ՏԻՆ ԼԱԼԱ, ՏԻՆ ԼԱԼԱ

— Ջաք, գավաչի, գավալարի,
Սուլանդուր, ամա՛ն, ամա՛ն.
Դավաչի, սորգում սանա, նեբայի—
Ալմա յանախլի, գիրազ գոդախլի,
Ջոխ սալամաթ գյորեկի,
Ուշուղերան բերեկի,
Ջայեղերան ամագի.
Տին լա̈լա̈, տին լա̈լա̈, տին լա̈լա̈։

236. ՀԱՄ ՅԱԼԻ, ՀԱՄ ՅԱԼԱԼԻ

Համ յալի, համ յալալի,
Լա̈նգյառի չալա բիլմա̈նի
Աղամ սաֆարա գեթմիշ,
Մա̈ն բուրդա ղալա բիլմա̈նի։

237. ԲԻՐ ՋԻԳՅԱՐԱ ՎԵՐ ՄԱՆԱ

Բիր ջիգյարա վեր մանա,
Դումանա բակ, դումանա, (2)
Նա̈ մա̈ն օլգում կուրթարգում,
Նա̈ սա̈ն գյալդըն իմանա։

Ղըզ' գյո̈լի գյո̈լ գյուլնիշան,
Եթմա բա̈նի փերիշան,
Բա̈ն ակյարա̈ գեդիում,
Մա̈նդիլըմ սա̈նա̈ նիշան։

Մա̈նդիլըմ թուրանլի դըր,
Սեդյո̈լա̈մ բուրալի դըր,
Ղափի յանընդա դուրմա,
Ռիբադիմ յարալի դըր։

238. ՂԸԶ ՄԱՆԴԻԼ

Ղըզ Մանդիլ, Մանդիլ, Մանդիլ,
Կալդըր գո̈յլո̈րի, Մանդիլ։

Կրկնակ

Մանդիլըն բողչասի վար,
Ջյուհարդան կոջասի վար.
Ղըզ Մանդիլ . . . . .

239. ՅՈՆՋԱԼԱՐ, ԽԱՆԸՄ, ՅՈՆՋԱԼԱՐ

Ա̈րգըում ազան վախտի,
Յոնջալա̈ր, խանըմ, յոնջալա̈ր,
Բիլբիլլա̈ր գյազան վախտի,
Յոնջալա̈ր, խաըմ, յոնջալա̈ր։

240. Ա՛Յ ԿԸԶԸՄ, ԳՅԱԼ ՍԱՆԻ . . .

— Այ կըզըմ գյո̈լ սա̈նի չոբանա վերիմ,
— Յոխ, դադա, մա̈ն սա̈նա̈ ղուրբան,
Չոբան գեդար կոյընա, բաշընա գյալըր օյընա,
Յոխ, դադա, կուրբան օլում։

2. Սուսյգը՝ ղըզը։ Այդ ուղղումով գյուղ բառը պետք է հանվի։

241. ՇԸՂՇԸՂՈՒՆ ԲԻԼԱԶՈՒԿ ՂՈԼԸՆՆԱ[1]

Շըղշըղուն բիլա̈զուկ ղոլըննա,
Սալանա[1] համամ յոլըննա, յոլըննա։
Ալագյազըն օյուզի,
Մալաշեր ղոյուն ղուզի,
Շըղշըղուն բիլա̈զուկ ղոլըննա, ղոլըննա,
Սալանա համամ յոլըննա, յոլըննա։

242. ՅԱՂՄԱ ՅԱՂԸՇ, ՅԱՂՄԱ ՅԱՂՄՈՒՐ

Յաղմա յաղըշ, յաղմա յաղմուր,
Յաղմա յարըմ ա̈սսա̈նա.
Յար խըըդաջա, բաղրի չաթլար
Յաղ ղարադաղ ա̈սսա̈նա։

Սարերի հովին մեռնեմ[2],
Յաղմա յաղըշ յաղմա յաղմուր.
Շեկ յարի բոյին, մեռնեմ,
Յար խըըդաջա, բաղրի չաթլար,
[Յաղ ղարադաղ ա̈սսա̈նա]։

243. ՀՈՊ ԲԱԼԱ, ՅԱՎՐՈՒՄ

Հոպ բալա, յավրում յաղ գյալդի, դա
Զարչի աքի սասա գյա̈լդի.
Բեշ-օն փարասի ղալդըմա,
Օդա յարա ալ գյա̈լդի։

Հոպ բալա յավրում գյուլուշան,
Մա̈նդիլըմ սա̈նա̈ նիշան,
Սա̈նըն դիլլին ա̈լըննա,
Բանի էթմա փերիշան։

244. ՆԱՆԻ

Բուգյալան յարա բայղա,
Մամասի, մամասի, նարա բայղա,
Բալա նանիդըր, նանիդըր,
Դեղուր գյալ, դեսուր գյալ,
Զանասիդըր խալլի։

245. Ա՞Յ ՈՒՋԱ ԴԱՂԼԱՐ

Ա՞յ ուջա դաղլար,
Սաննա նալար վար.
Աթմա դաշ, վուրմա դաշ,
Ման յարալի յամ,
Շաքինըն, Շիրվանըն,
Ման մարալի յամ,
Աթանըն, անանըն
Ման բալասի յամ։
Ուջա դաղլարդան աշարամ ման,
Յարըմա ֆայտոն կոշարամ ման.
Քեշիշըն դըզի վերասալար
Մալլանըն դըզի բոշարամ ման։

---

1. Սոուլգր, սալանե։ Տես վար․ ՍՄ I, էջ 78 № 85։ Ծան. խմբ.։
2. Այս տունը հայերեն է.

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

230. ՋՈՒՐ Է ԳԱԼԻՍ ԾՈՐԱԼՈՎ

Ջուր է գալիս ծորալով,
Յարս է գալիս ծիծաղով,
Ձեռքին նախշուն թաշկինակ,
Արյուն քրտինք մաքրելով։

Լայլայ հաջիի (տըղա) բալա,
Դու ես սարերի լալա,
Այլուղը բեր, վարդը տար,
Այգու մեջ ոչ ոք չըկա։

231. ՄԻ ՔԱՐ ԳՑԵՑԻ

Մի քար գցեցի ավազանը
Շապիկըս մետաքսից է.
Գընա սաս այն աղջկան,
Հարսնիքը մընաց աշնան։

232. ՄԱՅՐԻԿ, ԱԽ ՄԱՅՐԻԿ

— Աղչի, նազանի աղջիկս, աղչի, ամոթխած աղջիկըս,
Քեզ մի սառափ[1] է ուզում, արի տամ նրան, նրան։
— Մայրիկ, ախ մայրիկ, քո լեզուն այրվի, մայրիկ, ինձ մի տար նըրան, նըրան.
Սառափը շատ փող ունի, հաշվել կըտա ինձ, ինձ։
— Աղչի նազանի աղջիկըս, աղչի, կարմրավող աղջիկըս,
Քեզ մի զինվորական է ուզում, արի տամ նրան, նրան։
— Մայրիկ, ախ մայրիկ, լեզուդ մընջանա մայրիկ, ինձ մի տար նըրան, նըրան.
Մայրիկ, զինվորականը սապոգ էլ ունի, սրբել կըտա ինձ, ինձ։
— Աղչի, նազանի աղջիկըս, աղչի, անամոթ աղջիկըս,
Քեզ մի լոթի[2] է ուզում, արի տամ նըրան, նըրան։
— Մայրիկ ջան, մայրիկ, ինձ մի տար նըրան, նըրան,
Լոթին խըմիչք շատ ունի, լըցնել կըտա ինձ, ինձ։

233. ՄԱՅՐԸՍ ԻՆՁ ԿԱՆՉՈՒՄ Է

Մայրըս ինձ կանչում է, վարժության գնացի.
Այնալու հրացանը ձեռքըս վերցրի։

---

1 *Դրամները մանրացնող, սեղանավոր, սառաֆ։*

2 *Անցյալում հասարակ դասից երիտասարդ՝ ուրախ ժամանց անցկացնող՝ ուտող խմող։*

Սաղալի, սաղալի՝ անորոշ է։ Այս վար․՝անորոշ վերջավորություն ունի ի տարբերություն մյուս վարիանտների)։

234. ԱՔԼՈՐ

Առավոտն ելա, մոմը վառեցի, չորս կողմը նայեցի
Փնտրեցի, սանրեցի, կանչեցի, գոռացի.
— Իլիկը, միլիկը, ճիթիլիկը, միթիլիկը, կաթոլիկը, մաթոլիկը,
Ո՞րտեղ է իմ սիրելի աքլորիկը։
Աքլորը՝ կանաչ գլուխ, չորսից-հինգից անց՝ տարիքը,
Խաժ աչքերով, կանաչ գլխով,
Իլիկը միլիկը... և այլն։

235. ԱՍԱ ԴԱՅԱԿ, ԱՍԱ ԴԱՅԱԿ

Բշի՛ր, ուղտապան, ուղտերըդ,
Ջուր տուր, աման, աման.
Ուղտապան, հարցրի քեզ՝
Ո՞րտեղից է խրնձոր թըշիկը,
Կեռաս շըրթիկը։
Շատ առողջ է ցեղը,
Մըսեցնում ես մանկիկին,
Վընասում ես երախտիքըդ։
Ասա՛ դայակ, ասա՛ դայակ...

236. ՀԱՄ ՅԱԼԻ, ՀԱՄ ՅԱԼԱԼԻ

Համ յալի, համ յալալի,
Լանգյառ նվագել չըգիտեմ,
Տերըս սաֆար[1] է գընացել,
Ես այստեղ մընալ չեմ կարող։

237. ՄԵԿ ԾԽԱԽՈՏ ՏՈՒՐ ԻՆՁ

Մեկ ծխախոտ տուր ինձ.
Մի թրխպե՛ն նայի՛ր, թըխպին. (2)
Ոչ ե՛ս միամ, պըրծնեմ,
Ոչ դո՛ւ եկար հավատի։

(Այ դու) վարդ ծաղկանշան,
Ինձ մի՛ անի խելքահան,
Զինվորության եմ գնում,
Այլուղըս քեզի նըշան։

Այլուղըս Թուրանից է,
Միրածըս այստեղից է,
Դրսան առաջ մի կանգնիր,
Իմ սիրտը վիրավոր է։

238. ԱՂՋԻԿ ՄԱՆԴԻԼ

Աղջիկ, Մանդիլ, Մանդիլ, Մանդիլ, (2)
Բարձրացրու մեզ վեր,[2] Մանդիլ.
Մանդիլը մի կապոց (կարդ) ունի,
Գոհարի պես մարդ ունի,
Աղջիկ Մանդիլ, Մանդիլ Մանդիլ։ (2)

---

1 Սաֆար—ճանապարհորդություն։
2 «Տրամադրություն բարձրացնելու մասին»

239. ԱՌՎՈՒՅՏՆԵՐ, ՏԻՐՈՒՀԻ...

Արզրում ազանի ժամին,
Յոնջալար, խանըմ, յոնջալար,[1]
Սոխակների զրոսանքի ժամին
Յանջալար, խանըմ յոնջալար։

240. ԱՂՋԻ, ԱՐԻ

— Աղջի, արի քեզ հովվին տամ
— Չէ, հայրիկ, ես քեզ ղուրբան,
Հովիվը կըգնա ոչխարի, գլուխը կգա մի փորձանք.
Չէ, հայրիկ, մատաղ լինեմ։

241. ՓԱՅԼՈՒՆ ԱՊԱՐԱՆՋԱՆԸ ԹԵՎԻՆ

Փայլուն ապարանջանը թևին.
Գընում է բաղնիքի ճամփով։
Արագածի մյուս կողմը
Մայում է ոչխարն ու գառը.
Փայլուն ապարանջանը թևին... և այլն։

242. ՄԻ՛ ԳԱ ԱՆՁՐԵՎ

Մի գա անձրև, մի գա անձրև,
Մի՛ գա սիրածիս վըրա.
Յարըս փոքր է, սիրտ կը պայթի,
Ընկ սև սալերի վըրա։

(Բ. տունը երկու լեզվով է. տես բուն տեքստը)։

243. ՀՈՊ ԲԱԼԱ

Բալաս, զավակըս, գարունն եկավ,
Ծուկայում յարըս ռաստ եկավ[2]
Հինգ-տաս դրամ էր մնացել,
Այն էլ յարիս սուղ եկավ։

Բալաս, զավակըս՝ գյուլուշան,
Թաշկինակըս՝ քեզ նըշան,
Էգ քո լեզվի ձեռիցը
Ինձ մի՛ անի փերիշան։[3]

244. ՆԱՆԻ

Այս եկողը սիրուհուս է նման,
Ծծերը, ծծերը նռան նման են,
Ննջիր բալա, ննջիր բալա,
Դե վեր կաց, եկ, դե վեր կաց, եկ,
Խալով է դունչը։

---

1 Կրկնակի բառերը թողնում ենք։
2 Ռաստ եկավ—հանդիպեց։
3 Ցրված, գլխահան։

245. Ա՜Յ ՈՒՋԱ ԴԱՂԼԱՐ
(Այ բարձր սարեր)

Ա՜յ բարձըր սարեր,
Ձեզնում կան ինչեր.
Ինձ քարով մի խըփիր,
Ես վիրավոր եմ,
Շաքիի, Շիրվանի
Ես մարալն եմ.
Հայրիկիս, մայրիկիս
Ազիզ բալեն եմ։
Բարձլիկ սարերից նայում եմ ես,
Սիրունուս՝ կառքով ման կածեմ ես,
Տերտերի աղջիկը թե ինձ տան,
Մոլլայի աղջկան կըթողնեմ ես։

ՔՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

246 (58). ՄԸՐԿՈ ՑԻԿՈ

Մըրկո Ցիկո, Ցիկո Ֆիդըլե,
Թայմալե բավե սո Ֆիդըլե։

Երևան բաղ եմ արե,
Մըրկո Ցիկո, Ցիկո Ֆիդըլե,
Ջիգյարըս դաղ եմ արե,
Թայմալե բավե սո Ֆիդըլե։

247 (145). Հ Ե Յ Ն Ա Ր

Եվա, Եվա մըն նայե,
Բե դöրմöնե, դöրմöնե։

Վեռա քöթմö մընայե,
Սեֆիլո, սավդա մըն նայե։

Հեյնար, հեյնար, հեյնար,
Հեյնար, Զուռե, ադրե խոռաե։

248 (21). Լ Ո Ւ Ռ Կ Ե

Լուռկե, Լուռկե, Լուռկե, Լուռկե,
Խանըմը Լուռկե,
Զըմա մարե ռավկը կուլե,
Փորսուրե Լուռկե։

Ելա կըռուր երթիկ բացի
Խանըմը Լուռկե,
Կարմիր խընձոր գըլորեցի,
Փորսուրե Լուռկե։

Ելա տանիս, թափ քելեցի,
Սըրուն տուն չէ, նստա լացի։

249 (36). ՎԵՐԱՆԵ ՎԱՅ ՎԵՐԱՆԵ

Վերանե, վöյ վերանե,
Վայ լե՛, լե՛, վայ լե՛, վայ լե՛, լե՛,

Զըլ դաշտե, չըլ գոզան է,
Հա դըլե մըն, öմրե ռö։

250 (51) ՄԻՐ ՄԱԿՈՒԺԱ

Միր մöկöժö, ջան մöկöժö Սըլեմանը.
Սըլեման կöռե խանö,
Միր մöկöժö, ջան մöկöժö Սըլեմանը։

251 (53). ԱՅՎԱՆԱ ՄԻՐ

(Հարսանեկան)

Այվանա միր բըլընգա̈,
Հո յաման, Շամամոկե։
Դըշխա̈ըլա̈ մամե ֆընդըղ,
Հո յաման, Շամամոկե։

252 (164). ՅԱՐԸՄ ԳՈՐԱՆԻ

Յարըմ, հայ, յարե լո, յարըմ գորանի.
Յարե հայ, յարե լո, դոստըմ գորանի։

Մըն բաղըն քըռի լո, ժխոռա Սարգիսը,
Յարըմ հայ, յարե լո, յարըմ գորանի,
Մըն բոհա բըռի լո, Սաթ մխա սիսը,
Յարե հայ, յարե լո, դոստըմ գորանի։

253 (66), ԴՈԼԱՐԵ, ԴՈԼԱՐԵ

Դոլարե, դոլարե, սա̈րե սուկե դոլարե,
Դոլարե, գընգըլ քա̈տե, դոլարե։
Դոլարե, Նավ վե գընգե,
Դոլարե, դոլարե, խաշ դոլարե։

254 (132). ՍԱՐ ՍԻՓԱՆԵ ԽԱԼԱՏԵ

Սա̈ր, Սիփանե Խա̈լաթե,
Վայ լե, լե, ջան լե, լե։
Ագըր գանիա̈ սինգի մըն,
Մալե մըն, ջանե մըն,

Հարըմա̈ տա̈ գըրինըմ,
Ջարնիշանի տա̈ դատինըմ,
Տըրսըմ բըմրըմ, տա̈ նա̈րինըմ։

255 (175). ՀԱՅ ՀԸԼԻՆԸՆ, ՀԸԼԻՆԸՆ

Հայ հըլինըն, հըլինըն,
Դե լավնո, դատո հըլինըն։

Հայ չիրան հըլքըշինըն,
Դե լավնո, դատո հըլինըն։
Հայ հըլինըն, մա̈ դա̈րա̈նգա̈,
Դե լավնո, դատո հըլինըն։

256 (176). ԲԱՐԱՆԵ ՎԱՅ ԲԱՐԱՆԵ

Բարանե վա̈յ բարանե,
Հուն բընեոըն բարանե
չը կըր։

Բարանե վե բըհարե,
Հուն բընեոըն բարանե
չը կըր։

Բարանե վա̈յ բարանե,
Հուն բընեոըն բարանե
չը կըր։

Բարանա վե բըհարե,
Հուն բընեոըն բարանե
չը կըր։

Շըկըրի բա̈լգե դարե,
Բարանե վա̈յ բարանե։

Խաու խաշա̈ փալըա յարե,
Հուն բընեոըն բարանե
չը կըր։

257 (178). ՀԱՅԼԱ ԿԱԼԱՅԵ

Իբրո յöկշöմրö, չը ոոժակ խաշö,
Հայլա Կöլայն։

Հայլա գավայո, ժը գերե գըմöշö,
Հայլա Կöլայն։

Բöլե, յöկշöմրö, չը ոոժա խաշö,
Ռաուշե ոըհանե։

Բöլե, դըղյայö, ժը ճավա ոöշö
Ռաուշե ոըհանե։

258 (144). ԴԻԼԲԱՐ ՄԵՅՎԱՆԵ ՏԱՄԸ

Դասամալուտը հալաքե, լո, լո, լո Սարո,
Անտեր էտը բալայք է, Դիլբար մեյվանե տամը։
Ելա սարը սար տեսա, լո, լո, լո, Սարո,
Սիվտակ չուլքով յար տեսա, Դիլբար, մեյվանե տամը։
Ելնեմ սարը ոնց անեմ, լո, լո, լո, Սարո,
Քարը գըլխիս բարձ անեմ, Դիլբար, մեյվանե տամը,
Սարերը սընձոտել ա...
Ոչխարը բըրդոտել ա...
Սարերի սինձը ինչ ա...
Կաթն ու բրինձն ինչ ա...

259 (35). ԳՈՒԼԱ ՄԸՆ, ԵՐԻ, ԵՐԻ

Գուլա մըն, երի, երի, երի,
Խամա մըն, երի, երի, երի։

Գուլե, խöզալա բաոխա ժերի,
Գուլա մըն երի, երի, երի։

Կյöվա մըն, երի, երի, երի,
Կյöվա մըն, երի, երի, երի։

Ավ խար, բöրժեր ճերի,
Կյöվա մըն, երի, երի, երի։

Գուլա մըն վըրդա, վըրդա, վըրդա,
Գուլե, մալխարար, կöլ ու դöրդա։

ՔՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

246 (58). ՄԸՐԿՈ ՑԻԿՈ

Խընձոր մ'ունեմ խածած է,
Զորս կողմը արծըթած է,
Ախպերըս ուզեց չըտըվի,
Անուշ յարի տըված է,
Թայմալե բավե սո ֆիդըլե։

247 (145). Հ Ե Յ Ն Ա Ր

Իմ Եվան, Եվան չի գալիս,
Ճար չկա, նա չի գալիս։

Նրանով ես տարվել եմ,
Ա՛յ խղճուկ, չեմ կարող համբերել,
Հեյնար, հեյնար հեյնար,
Հեյնար, Զուռի՝ սատծո կրակ։

249 (36). ՎԵՐԱՆ ՎԱՅ ՎԵՐԱՆ

Վերան, վա՜յ վերան լինես,
Վա՜յ լե՛, լե՛, վա՜յ լե՛, վա՜յ լե՛, լե։
Ի՞նչ դաշտում, ի՞նչ սարում,
Վա՜յ սիրտս, վա՜յ քո կյանքը։

250 (51). ՄԻՐ, ՄԻ ՍՊԱՆԻՐ

Միր, մի՛ սպանիր, ջա՛ն մի սպանիր, Սըլեմանին է,
Սըլեման խանի որդին է.
Միր, մի՛ սպանիր, ջա՛ն, մի սպանիր, Սըլեմանին է։

25!. (53). ՄԻՐԻ ԱՅՎԱՆԸ
(Հարսանեկան)

Միրի այվանը բարձր է,
Հո յաման, Շամամոկե,
Ցընդըղյա[1] մոմերը վառվում են,
Հո յաման, Շամամոկե։

1 Կաղնի։

252 (168). ՅԱՐԸՄ ԳՈՐԱՆԻ

Յար, հայ, յար լո, յար Գորանի,
Յար հայ, յար, լո, իմ դոստ Գորանի։

Ես Սարգսից ինձ համար բիլազուկ առա,
Յար, հայ, յար լո, յար Գորանի,
Ես հարյուր սիս ոչխարով թանկ առա,
Յար, հայ յար լո, յար Գորանի։

253 (66). ՃԱԽԱՐԱԿ, ՃԱԽԱՐԱԿ

Ա՛յ ճախարակ, ճախարակ,
Շուկայի ծերին ճախարակ։
Ճախարակ, ճախարակը գլնգաց։

Ճախարակը դընգի մառն է,
Ա՛յ ճախարակ, լավ ճախարակ,
ճախարակ։

254 (132). ԽԱԼԱՏ[1] ՍԱՐԻ ՎՐԱ

Խալաթ սարի վրա,
Վայ լե, լե, ջան լե, լե։

Սիրտս կրակ է դառել,
Վայ տունս, վայ ջանս։

Եկել եմ քեզ տեսության,
Քեզ նշանեմ զարնիշանով։

Բայց փախենամ մեռնեմ,
Ու քեզ էլ չտեսնեմ։

255 (175). ՀԱՅ ՎԵՐՑՐԵՔ, ՎԵՐՑՐԵՔ

Հա՜յ վերցրեք, վերցրեք,
Դե՛ տղերք, ձեռք-ձեռքի տվեք։

Դե՛ առյուծին վերցրեք,
Դե՛ տղերք, ձեռք-ձեռքի տվեք։

Հա՜յ վերցրեք արդեն ուշ է,
Դե՛ տղերք, ձեռք-ձեռքի տվեք։

256 (176) ԱՅ ԱՆՁՐԵՎ, ՎԱՅ ԱՆՁՐԵՎ

Այ անձրև, վայ անձրև,
Տեսեք անձրևն ինչ արեց,
Այս գարնան անձրևը,
Տեսեք անձրևն ինչ արեց։

Այ անձրև, վայ անձրև,
Տեսեք անձրևն ինչ արեց.
Այս գարնան անձրևը,
Տեսեք անձրևն ինչ արեց։

Ծառի տերևները թրջեց,
Այ անձրև, վայ անձրև։
Յարի մոտ քնելն ինչ անուշ է,
Տեսեք անձրևն ինչ արեց։

---

[1] Խլաթ։

257 (178). ՀԱՅԼԱ ԿԱԼԱՅԵ

Էսօր երկուշաբթի է, ինչ լավ օր է,
Այ Կալա։
Այո, երկուշաբթի է, ինչ լավ օր է,
Ռեհանի զարդն ես։
Տե՛ս, փեսան եկեղեցուց է գալիս,
Այ Կալա։
Այո, տղա է, աչքերը սև,
Ռեհանի զարդն ես։

259 (35). ԻՄ ԳՈՒԼԵ, ԵՐԻ, ԵՐԻ, ԵՐԻ[1]

Իմ Գուլե, երի, երի, երի,
Իմ Գուլե, երի, երի, երի,

Իմ աղաֆնի, երի, երի, երի,
Իմ աղաֆնի, երի, երի, երի,

Գուլե, նման ես ներքի բառիի[2] այծեմնիկին,
Իմ Գուլե, երի, երի, երի։

Ջուր ես խմում և ներքևում արածում,
Իմ աղաֆնի, երի, երի, երի։

Իմ Գուլե, էս կողմ, էս կողմ, էս կողմ,
Տնաքանդ, ցավ ու դարդ ես Գուլե։

---

1 *Շորորա։*

2 *Արան, դաշտ։*

ՊԱՍՊՈՐՏԻԶԱՑԻԱ ԵՎ ԿՈՄԵՆՏԱՐՆԵՐ

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆ – ԾԱՂԿԱՀՈՎԻՏ

(Ղարաքիլիսա—Համչի խալիլ)

1. (162) ՍԻՐՈՒՆ ՏՂԱ, ԵՐԿԻՆՔ ԿԼՆԵՄ

Համչի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Երգել է Անտոնյան Ե. 34 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Իշխի (Բասեն)։

Քաղաքի երգերից։

2. (161) ՈՍԽԱՐՆ ԱՐԵԼ ԵՄ ՅՈՍԸ

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Հ.։ Մշո երգ մանակերտցու։

3. (12) ՅԱՄԱՆ ՆԱՋԼԻ ԸՌԱՆԳՍ

(Տասի տատ, տատ ընլըՆա)

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան։

4. (141) ԷԼՆԵՄ ԱՅՆ ՍԱՐԸ

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են՝ Նատալիա Մուշեղյան 15 տ., Վիկտորիա Էմինյան 16 տ.։ Սովորել են այստեղ։

5. (63) ԱԼԻՄԱՆ, ԱԼԻՄԱՆ

Քեշիշքենդ—Շենիկ (այժմ Գեղարոտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Մուրադյան Գ. 21 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Լասի։ Սովորել է գյուղում։

6. (33) ՅԱՆԱՐ, ՅԱՆԱՐ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մազմանյան Կ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։

7. (28) ԾԱՌ ԾԱՂԿԵՑԱՎ

Քյուլուջա (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են՝ Սուքիասյան, Մարտիրոսյան։ Հարսանեկան երգ։ Նույն երգը երգեցին Նալբանդում։

8. (84) ՀՐԱԺԵՇՏԸ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Ավդալյան Գ.։ Հարսանեկան երգ։

9. (55) ՊԶՏԻ ՀԱՐՍ

Մունջուխլի (այժմ Ծիլքար)։ Երգել է Առաքելյան Արաքսի։ Ժողովրդական է (երգարանից)։

10. (157) ՕՐՈՐ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Բարսեղյան Հայկանուշ։

11. (122) ՐՈՒՐԻ, ՐՈՒՐԻ

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Մկրտչյան Ս. (տես՝ № 26)։

12. (104) ՆԱՆԻԿ

Ղըռխղաղիրման (այժմ Հնաբերդ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Թորոսյան 25 տ. (մշեցի)։ Սովորել է այստեղ։ Բառերը Գ. Անտոնյանի։

13. (51) ԼՈՒՐԻԿ

Մունջուխլի (այժմ Ծիլքար)։ Երգել է Թումասյան Մ. 47 տ.։ Սովորել է պարարանցի մի կնոջից։

14. (53) ՄԵՐ ՏՈՒՆ, ՁԵՐ ՏՈՒՆ, ԽԱՆԱ—ԽԱՆԱ

Մունջուխլի (այժմ Ծիլքար)։ Երգել է Առաքելյան Արաքսի։

15. (91) ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

Համչի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Սահակյան Տ.։

16. (72) ՀՈ՛Յ ՆԱՐԵ, ՋԱ՛Ն ՆԱՐԵ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Սոսիփանյան Ս. 17 տ.։ Պապերը գաղթե՞լ են Դիրջանից։

17. (128) ԳՈՒ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՇԵՄՔԻ ՀՈՎԻՆ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Վ. (տես՝ № 22)։

18. (94) ՋՈՒԽՏ ԳՈՒԹԱՆ ՍԱՐ ԿՐԱՆԻ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Կիրակոսյան Գ. (տես՝ № 42)։

19. (101) ՋՆԳՈՅԻ ԿԱԼԸ

Ղըռխդաղիրման (այժմ Հնաբերդ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Շախիրյան Հ. 22 տ. (էրզրումցի)։ Սովորել է Լենինականում։

20. (7) ՀԵ՜Յ ՋԱՆԸՄ, ՋԱՆԸՄ, ՋԱՆԸՄ

Համամլու (Կիրովականի շրջան)։ Երգել է Շահբազյան Ա. 20 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղուրդուղուլի։

21. (114) ՏՈՏԻԿ

Աղդուլա (այժմ Ախուլա, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Պապիկյան Ա. (տես՝ № 65)։

22. (115) ԻՋԱՆՔ ԶԱՅԻՐՆԵՐԸ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Վ. 18 տ. (բասենցի)։ Երգը սովորել է գյուղում։

23. (95) ԳԱՐՄՆԻ ԽԱՂԸ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Մարտիրոսյան Խ. 37 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղոշավանք։

24. (117) ԱԼԱՇԿԵՐՏՈՒ ԽԱՍՏՈՒՐ ԳԵՂԸ

Աղդուլա (այժմ Ախուլա, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Սարգսյան Ս. 31 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բուլանըխ (Փիրանս)։ Իր հեղինակությունը։

25. (118) ԸՌԵՀԱՆ

Աղդուլա (այժմ Ախուլա, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Պապիկյան Ու. (տես՝ № 30)։

26. (119) ՀԵԼԼԻՆՈ, ՀԵԼԼԻՆՈ

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Մկրտչյան Ա. 45 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բուլանըխ։
Սովորել է գաղթի ժամանակ։

27. (159) ՍԻՊՏԱԿ ԴՈԶԸ ՄԱՏԱԴ ԿԱՆԵՄ

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Հ. 33 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ալվար (Բասեն)։ Սովորել է Լենինականում։

28. (124) ՎԱ՜Յ ԻՄ ՆԱԶԱՆԻ ՅԱՐԸ

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Արագյան Ե.։

29. (125) ԹՈՒՇԴ ԴԵՄ ԷՐԱ, ՊԱԳԵՄ

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Հովհաննիսյան Ս. 15 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Փոքր Ղարաքիլիսա։ Սովորել է այստեղ։

30. (126) ԻՋԱՆՔ ԶԱՅԻՐՆԵՐԸ

Աղդուլա (այժմ Ախուլա, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Պապիկյան Ու. 55 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Լեջան։ Սովորել է աղջիկներից։

31. (123) ՈՒՐ ՈՐ ԳՆԱՍ ՊԻՏԻ ԳԱՄ
(Դրլե դեջան, Ագրբեջան)

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Հովհաննիսյան Ե. 18 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մուշ։

32. (127) ՄԻ ՏՂԱ, ՄԻ ԱՂՋԻԿ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Վ. (տես՝ № 22)։

33. (132) ՁՈԼԻ ԿՌՈՒՆԿ ԵՐԿԵՆ ՎԻԶ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Երգել է Հարոյան Ս. 24 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։ Սովորել է մշեցուց։

34. (6) ՆԱԽՇՈՒՆ ԼԻԶԱՐ

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Զուլհակյան Ս. 45 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղուրդուղուլի։

35. (13) ԳՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ
(Ադրբեջանըմ դարդաշ)

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Համբարձումյան։

36. (42) ԹԱՍՆ ԱՌԱ ԳԱՑԻ ԱՂԲՈՒՐ
(Վա՜յ լե՛, լե՛ ու լե՛, լե՛)

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն, Սպիտակի շըրջան). Երգողը չի նշված։

37. (142) ՆԵՅՆԻՄՈՒ, ՆԵՅՆԻՄՈՒ

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են՝ Մուշեղյան Նատալիա, Վիկտորիա Էմինյան (տես՝ № 4)։

38. (143) ԲԻԼԲԻԼԻ ԲԱՂ ՋԱՆ ՈՒ ՅԱՐ ՋԱ՜Ն

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան). Ձեռագրում կատարողի անունը չի նշված։

39. (86) ՄԻ՛ ԼԱՐ, ՄԻ՛ ԼԱՐ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Բեթխեհեմ Մանուկյան։

40. (133) ՃԵՐՄԱԿ ՇՈՒԲԿԵՍ, ԿԱՐՄԻՐ ՑՈՒԲԿԵՍ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շըրջան)։ Երգել է Հարոյան Մ.։

41. (76) ՀՈ՛Պ, ՅԱՐ, ՋԱՆ ԻԼԱԿԴ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Սպիտակի շրջան)։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

42. (93) ՉԱԴՐԻ ՄԻՋԻ ԳՅՈՒԼ ՍԻՐՈՒՆ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Կիրակոսյան Գ. 29 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղոշավանք։
Սովորել է այստեղ։

43. (146) ՅԱՐ ՋԱՆ, ԱՐԻ ԲԱՆ ԱՍԵՄ
(Լիշեն լիշեն լի Սոնա ջան)

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են՝ (տես՝ № 4)։

44. (14) ՋԱՂԱՑԻՍ ԴՈՒՌԸ ՏԱՇԱԾ
(Դաշիդ ա մալալ ույդուրմա)

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Անդրիասյան Ա. 26 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղուրդուղուլի։ Բառերը երգողինն են։

45. (154) ԳԱՑԻՆՔ ԱՐՏԵՐ ԲՌՆԻՆՔ ԼՈՐ

Ղալթաղչի (այժմ Արտագյուղ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Հակոբյան Ա. 40 տ., Մշո շրջանից։
Սովորել է այստեղ։

46. (147) ՔՈՒ ԴԱՐԴԵՆ, ՔՈՒ ՍԱՎԴԵՆ, Ա՛Յ ՏՂԱ

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Նազարյան Ա. 17 տ.։

47. (150) ՍԱՐԻ ՄՈՍԿՈՎ ԷՐ ՅԱՐՍ

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Նազարյան Ա.։

48. (153) ԲԱՑ ԽՈՒՐՋԻՆԴ

Ղալթաղչի (այժմ Արտագյուղ, Ալագյազի շրջան)։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

49. (34) ՄԱՆ ԵՍ ԳԱԼԻՍ ՅԱՆԱ—ՅԱՆԱ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Նալբանդյան Հ. 30 տ.։ Սովորել է ղարաքիլիսեցի Մանվելից։
Նման է «Շիրակ»-ի № 114-ին։

50. (110) ՉԱՐԿԵՆՔ, ԿՈՇԱ ՂԱՅԴԵՆ Է

Ղըրխդաղիրման (այժմ Հնաբերդ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Մկրտչյան Գ. 19 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մուշ։

51. (8) ԳՆԱՑԵԼ ԵՍ, ԵԿԵԼ ԵՍ
(Ղարաքիբարս վառավ)

Ղարաքիլիսա (այժմ Կիրովական)։ Երգել է Համբարյան Ջ. 24 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղուրդուղուլի։ Սովորել է տեղում։

52. (163) ԵԼԱ ԵՐԹԻԿ, ՏԱՓ ԳՆԱՅԻ

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Խաչատրյան Խ. 28 տ. (բասենցի)։ Սովորել է Բաղիրյան Տիգրանից (մշեցի) գաղթած 1914 թվից հետո։

53. (165) ԱԼԱԳՅԱԶԸ ՄԵԶ ՄՈՏԻԿ
(Հյուրու մալաք է յարո)

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Խաչատրյան Խ. (տես՝ № 52)։ Սովորել է գյուղում։

54. (73) ՋԻՋԻԿ, ԴՈՒ ՋԱՆԵ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Ստեփանյան Ս. (տես՝ № 1)։

55. (120) ՀԱՄ ԳՅՈՒԼ, ՀԱՄ ՎԱՐԴ

Հ. Փամբակ (այժմ Փամբի, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Ավագյան Երվանդ 32 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղարաքիլիսա։ Սովորել է այստեղ։

56. (167) ԴՈՄԲԱՐԻ ՋԱՆ, ԴՈՄԲԱՐԻ

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Թ.։ Գործածությունից դուրս եկած պար։

57. (168) ՅԱ՜Ր ԱՂՋԻ, ԷԿԱՎ ՕՐԵՐԴ

(Լաչչի մանա, սաչչի մանա)

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կուրղինյան Բ. 21 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։

58. (31) ՅՈԹԸ ՋՕՐ, ՅՈԹԸ ԳԻՇԵՐ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մազմանյան (տես՝ № 6)։

59. (45) ՋԱՂԱՑՊԱՆՆ ՈՒ ԿԻՆԸ

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Իսպիրյան Թ. 50 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մշո շրջան։ Սովորել է արևմտահայերից։

60. (17) ՋՈՒԼՈ

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան։

61. (16) ՀՈ՛Պ, ՋԱՐԴԵԲ, ՋԱՐԴԵԲ, ՋԱՐԴԱԼԱ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Երգել է Մամիկյան Գ.։

62. (60) ՍԱՐՔԻ, ՍԱՐՔԻ ՍԱՄԱՎԱՐ

Քեշիշքենդ (այժմ Գեղարոտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Քոչարյան Գ. 48 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Խլաթ։

63. (89) ՋՄՓԻԿ, ՋՄՓԻԿ ՋԱՐԻՆ Է

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Շմոյան Թ. (էջանլարցի)։

64. (90) ՅԱՐ ՏՈՒԴԻ ՋԱՆ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Սահակյան Տ. 22 տ. (դարսեցի) (Բայբուրդ գյուղ)։ Սովորել է այստեղ։

65. (113) ԳՅՈՒՂԵՐԻ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ

Աղդուլա (այժմ Ախոլա, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Պապիկյան Ա. 22 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Լեջան։ Սովորել է Պառնիում։

66. (139) ԴՈԼԱԲ, ԴՈԼԱԲ, ԴՈԼԱԲ Է

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Բարսեղյան Հայկանուշ։

67. (140) ԱՌՎԵ ԱՌՈՒ ԵՄ ԹՌԵ

Ավդիբեկ (այժմ Ծաղկաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Բարսեղյան Հայկանուշ։

68 (35) ՀՈՎ ԱՐԵՔ ՍԱՐԵՐ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Հարությունյան Ա. 43 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։ Սովորել է այստեղ։

ԿՈՏԱՅՔ - ԱԽՏԱ

69. (46) ՋԱՂԱՑՍ ՊԱՏԻԿ—ՊԱՏԻԿ

Բջնի։ Երգել է Պետրոսյան Ա. 44 տ. (քանաքեռցի)։

70. (31) ԲԱՐԱԿ Է ԲԱԺՐԴ, ԿՌՈՒՆԿ

Ելղովան գյուղ։ Երգել է Նոր գաղթած Ն. Գևորգյան։ Սովորել է Բուլանըխում։

71. (42) ԽՍ ՔԵԶԻ ՍԻՐԵՑԻ

Ն. Ախտա։ Երգել է Վ. Մարգարյան 53 տ.։ Գաղթել են 100 տարի առաջ Իրանից։

72. (1) ՈՒԼՈՒՋ ԲՈՒԼՈՒՋՈՎ ՏՂԱ

Ն. Ախտա։ Երգել է Հովհաննիսյան Հ. 22 տ., կոմերիտական։ Սովորել է Քանաքեռում. ինքը ընիկ քանաքեռցի է։

73. (2) ՀԵ՛Յ, ԻՄ ՆԱԶԱՆԸ ՅԱՐԸ

Ն. Ախտա։ Երգել է Ղարագյոզյան Հայկանդուխտ 15 տ.։ Նախնիները եկել են 100 տարի առաջ Իրանից (Ղըրխբուլախ)։ Երգը սովորել է գյուղում։ Եղանակը հիշեցնում է Հին Բայազետի երգերը։

74. (3) ԹԱՁԱ ՄԱԾՈՒՆ ԵՄ ՄԵՐԵԼ

Ալափարս։ Երգել է նույն գյուղացի Մարգարյան Վ. 37 տ.։ Պապերը գաղթել են Խոյից 100 տարի առաջ։ Երգը սովորել է իրենց գյուղում։

75. (4) ՍԼԱԳՅՈԶԼԻ

Գյամրեզ (Կոտայքի շրջան)։ Երգողն է Բոշենց Ղազարը. մի պատկառելի ծերուկ. նա երգում էր այս երգը Արտաշես Բ-ի վեպի կապակցությամբ։ Բանակն է՝ երգողն ու պարողը։ Նա սովորել է այդ ամբողջ վեպը իր երգերով գյողչեցի աշուղ Սաղաթելից։ Եղանակը աշուղական ակցենտներ ունի, իսկ խոսքը զուտ ժողովրդական է։

76. (6) ԷԼԼԻՆՈ ՅԱՐ

Ալափարս (Կոտայքի շրջան)։ Երգել է Մարգարյան Վ. (տես՝ № 74)։

77. (8) ՄԵՐ ԲԱՄԲԱԿԸ

Ն. Քաղսի (այժմ Քաղսի)։ Երգել է Մարգարյան Խ. 30 տ.։ Պապերը եղել են մակվեցի։

78. (9) Ա՜Խ, ՄԱՄԱ ՋԱՆ

Ն. Ախտա։ Երգել է Հայկանդուխտ Ղարագյոզյան (տես՝ № 73)։

79. (27) ՍԵՎԻՆ ՍԻՐՈՒՆ ԵՍ

Արզաքյանդ (այժմ Արզական)։ Երգել են նույն գյուղացի Առաքսի Ավետիսյան և Երանուհի Թադևոսյան։ Այս երգը սազանդարական բնույթ ունի և իբրև կենտապար քաղաքից է մտել գյուղ։

80. (14) ՎԱՆԵՑՈՑ ԳՅՈՒԹՆԻ ԵՐԳԸ

Քաղսի։ Երգողն է վանեցի Սանոյան Ա. (տես՝ № 87)։ Թե՛ խոսքով, թե՛ եղանակով, մանավանդ կառուցվածքով՝ զուտ ժողովրդական չէ, երևում է, որ այս երգը երկրագործական քաղաքի ծնունդ է։

Հետաքրքիր է եղանակը իր տաղաչափությամբ և ռիթմով։

81. (12) ԴԱՐԴԵՐՍ ՇԱՏԱՑԵԼ Ա

Ն. Ախտա։ Երգել է Հայկանդուխտ Ղարագյոզյան (տես՝ № 43)։

82. (17) ԼԵ՛, ԼԵ՛, ՎԱ՜Յ ԼԵ, ՄԱՐՈ

Բաշգյուղ (այժմ Ակունք)։ Երգել է դպրոցական աղջիկների մի խումբ։

83. (18) ՅԱ՛Ր, ԴԵ՛ ԳԻԴԻ, ՅԱ՛Ր, ԴԵ՛

Արդաքյանդ (այժմ Արգական)։ Երգել է Հայրապետյան Ս., Ընդամալ գյուղից, 28 տ.։ Խոսքերը իմ ներկայությամբ հորինեց, օգտվելով ժողովրդական պարերգերից, վերջին տան մեջ մացնելով իր անունը։

84. (19) ԾՈՎԻ ՄԻՋԻ ՏԱՇ ՔԱՐԸ
(*Բուղալ*)

Սոլակ։ Երգել է նույն գյուղացի Վարդանյան Հ. 21 տ.։

85. (31) ԵՍ ՄԻ ԱՂՋԻԿ ԷԻ

Ալափարս։ Երգել է Շահգյալդյան Հ. (տես՝ № 83)։ Սովորել է Օրդաքլու գյուղում (Սևանի շրջան)։

86. (22) ՔԱՄԻՆ ՅԱՆԱ ՅԱ՛ՐՍ

Ն. Ախտա։ Երգել է Ղարագյոզյան Հայկանդուխտ (տես՝ № 73)։

87. (23) ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ

Ն. Բազմի (այժմ Բազմի)։ Երգել են՝ Սանոյան Ս. 43 տ. (վանեցի), նոր գաղթած, չափարֆվարպետ։ Նա երգում էր ի միջի այլոց և Կոմիտասի «Բելե, քելե»-ն և պնդում էր, որ այդ երգը Վանա երգերից է։ Այս պարերգով են դուրս կանչում թագվորամորը եկեղեցուց վերադարձող հարսանքավորները, հասկացնելով որ իրենք՝ «գլուխ դմփող», «գլուխ լվացող», «տուն ավլող» և «հերը քըֆրող» են բերել։

88. (7) ԴԱՐԴԱՐ ԱՍԵՄ

Ալափարս (Կոտայքի շրջան)։ Երգել է նույն գյուղացի Շահգյալդյան Հ. 25 տ.։ Պապերը խոյեցի են։ Սովորել է նույն գյուղում։ Բովանդակությամբ օրորոցի երգ է, կապվել է այստեղ պարերգի եղանակի հետ։

89. (44) ՍԵՎ ԱՉԵՐՈՒԴ

Քարվանսարա։ Երգել է նույն գյուղացի Սարգսյան Խ. 45 տ.։ Պապերը եղել են խոյեցի։ Բառերը աշուղական են։

90. (40) ԴՈՒ ԱՍԱՑԻՐ ԿԵՐԹԱՄ

Արդաքյանդ (այժմ Արգական)։ Երգել է Հայրապետյան Ս. (տես՝ № 83)։

91. (38) ՔԱԼԱ Է, ՔԱԼԱ Է

Գյամրեզ (Ախտայի շրջան)։ Երգել է Պողոսյան Բ. (ակոռեցի)։ Ակոռի ավերումից հետո պապերը գաղթել են Գյամրեզ։ (Բովանդակությունը տես՝ № 77)։

92. (39) ԱՐԻ ԳՈՒԹԱՆ

Ալափարս։ Երգել է նույն գյուղացի Շահգյալդյան Հ. (տես՝ № 88)։ Բառերը աշուղական են

93. (47) ՀՈՌՈՎԵԼ

Բջնի։ Երգել է Պետրոսյան Ս. (տես՝ № 69)։

94. (10) ԿՌՈ՛ՒՆԿ ԾԱՓ ՏՈՒ ՈՒ ԹՌԻ

Բաշգյուղ (այժմ Ակունք)։ Երգել է դըպրոցական աշակերտների մի խումբ։ Կրկնակը հին է։ Հորինվել է իրրև հանգախաղ Հայաստանում խորհրդային իշխանության հաստատումից հետո. «սխտ-կոմունիստ», «մաղ մանգաղ» և այլն։

95. (34) ԳԵՂԱՄԻ ԵՐԳԸ

Քարվանսարա։ Երգել է նույն գյուղացի Ղազարյան Ա. 45 տ.։ Պապերը գաղթել են 100 տարի առաջ Թյուրքիայից (Կուրդան)։
Այս երգը նոր հորինվածներից է։

96. (20) ԾԻՐԱՆՆԵՐԻ ԲԱՐԸ

Ն. Ախտա։ Երգել է Հայկանդուխտ Ղարագյոզյան (տես՝ № 73)։

97. (10) ԵՍ ԷԹԱՍ ԵՄ ՍԱՐԻՂԱՄԻՇ

Ն. Բազմի (այժմ Բազմի)։ Երգել է Մարգարյան Խ. (տես՝ № 77)։ Առաջին մասը՝ «Պագին վերցրեց անթրոցը, փախավ մտավ ամբոպին» փառաորեն անկախ պարերգ է, որի միացումը երկրորդ մասի հետ, որը անկախ երգ է, անբացատրելի մնաց ինձ համար։ Երկրորդ մասի մեջ նկարագրում է գարնան բացվելը և հարսների սար գնալը, իսկ դրան հակադրվում է տղայի գանգատը «կակոյին»։

98. (23) ՄԱՐԱԼ ՇՈՒՇՈ, ՋԵՅՐԱՆ ՇՈՒՇՈ

Ալափարս։ Երգել է Շահգյալդյան (տես՝ № 88)։ Վերջին տունը այս երգի մասը չէ. առաջին տներում Շուշոյի գովքն է արվում, որի կերածը մեղր ու կարագ է, իսկ հագուստը՝ թանկագին։

99. (20) ՔՈ ՑԻՆԱՐ ՅԱՐԻՍ

Արդաքյանդ (այժմ Արգական)։ Երգել են Առաքսի Ավետիսյան և Երանուհի Թադևոսյան (տես՝ № 79)։

100. (11) ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

Ալափարս։ Երգել է Մարգարյան (տես՝ № 74)։

ՆՈՐ – ԲԱՅԱԶԵՏ

101. (17) Ս Ա Ք Ո

Ղշլաղ (այժմ Արծվաքար)։ Երգել է Ղարիբյան Ա. 30 տ.։ Սովորել է գյուղում։

102. (25) ԱՆՈՒՇ ՋԱՆ

Քյոսամամեդ (այժմ Բաբկյան, Նոր Բայազետ)։ Երգել է Հովհաննիսյան Նեկտար 19 տ.։ Սովորել է գյուղում։

103. (30) ՏԿՃՈՐ

Քյուգաջղ (այժմ Գեղարքունի, Նոր Բայազետ)։ Երգել է Մխիթարյան Մ. 30 տարեկան (բանվոր)։ Սովորել է Թբիլիսիում ղարաբաղցի սազանդարներից։

104. (47) ԿԵՍ-ԳԻՇԵՐԻՆ

Մարտունի (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զարիկ Օհանյան 26 տ.։ Սովորել է գյուղում։

105. (62) ՍԻՐՈՒՆԻԿ, ՍԻՐՈՒՆԻԿ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

Զորագեղ (Մարտունի)։ Երգել է Զաքարյան Մ. (տես՝ № 143)։

106. (68) ԿԱՆՉԱ՛ ԿՌՈՒՆԿ, ԿԱՆՉԱ՛

Գյոլ (այժմ Լիճք, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Աշխեն Մնոյան 30 տ.։ Սովորել է գյուղում։

107. (73) ԾՈՎԻ ԱՓԸ ՎԱՐ ԿԱՆԵՄ

Ն. Ադիաման (Մարտունու շրջան, այժմ Ներքին Գետաշեն)։ Երգել է Իսպիրյան Ս. 38 տ.։ Սովորել է գյուղում։

108. (74) ՊԱՏՇԿԱՄԲՈՒՄ ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ

Մարտունի (Մարտունու շրջան)։ Երգել են՝ Հայրապետյան Ծաղիկ, Սարգսյան Շողիկ 14 տ. և 16 տ.։ Սովորել են գյուղում։

109. (76) ՈՍԿԵ ԳՈՒԼԱԿՈՎ ՏՂԱ

Մարտունի։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

110. (82) ԷԼԻ ԵՐԿԻՆՔ ԱՄՊԵԼ Է

Վերին Ղարանլուղ (այժմ Ղարանլուղ, Մարտունու շրջան)։ Երգել են՝ Մանյակ Ալեքսանյան 15 տ., Եսթեր Ալեքսանյան 15 տ., Արփենիկ Մարգարյան 15 տ., Անուշ Բզնունի 15 տ., Քնարիկ Բզնունի 14 տ.։ Սովորել են գյուղում։

111. (77) ՀԱԲՐԲԱՆ

Մարտունի։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

112. (79) ՀԵԼԼԻ ՅԱՐԻՆ ԵՄ 03, 03, 03

Մարտունի։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

113. (88) ԹՌՎՌԱԼԵՆ ԳԱԼԻՍ ԵՔ

Վերին Ղարանլուղ (այժմ Ղարանլուղ, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Թումանյան Ռ.։ Սովորել է Ղամարլուում (այժմ Մեծամոր, Էջմիածնի շրջան)։

114. (91) Ա՛Յ ՏՂԱ, ԱՐԻ՛ ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒ

Մարտունի։ Կատարողի անունը չի նշված։

115. (47) ԱՐՄԵՆՈՒՀԻՆ ԱՅՍՕՐ ԿՈՐԵ

Ադամխան (Մարտունի)։ Երգել է Մանուկյան Ա. 20 տ.։

116. (93) ՇՈՒՇԱՆ ՋԱՆ

Վերին Ղարանլուղ (այժմ Ղարանլուղ, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Թումանյան Ռ.։ Սովորել է գյուղի դպրոցում։

117. (97) ԿՈՒԺՆ ԱՌԱ

Ջոլախաչ (այժմ Ջոլաքար, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Նիկողոսյան Գ. 30 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղոշավանք։ Սովորել է գյուղի վարժանոց։

118. (119) ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԱՆՈՒՇ

Յարփուզլու (Բասարգեչարի շրջան)։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

119. (148) ԵՍԻՄ—ԵՍԻՄ

Բասարգեչար։ Երգել է Պողոսյան 34 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Արծկոյա, Վանի շրջան։

120. (152) ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՐԸ ՏԱՇՈՒԿ Է

Բասարգեչար։ Երգել է Պողոսյան Մ.։

121. (180) ԿԱՔՎՆԵՐ, ԿԱՔՎՆԵՐ

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Կատարողի անունը չի նշված։ Երգիծական մոմենտ հարսանիքում։

122. (9) ԲԱՄԲԱԿԸ ԲԱՐԻՆ

Նորադուզ (Նոր Բայազետի շրջան)։ Երգել է Աստղիկ Հարությունյան 23 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մուսունց։

123. (26) ԱՂՋԻԿ, ԱՆՈՒՆԴ Ի՞ՆՉ ԷՐ

Բյուզաջղ (այժմ Գեղարքունի, Նոր Բայազետ)։ Երգել է Հարությունյան Հ. 45 տ.։ Սովորել է Թբիլիսիում ապրող խառըջուրցիներից։

124. (52) ԾԻՐԱՆ ԵՄ ԾԱՌԻ ԾԵՐԻՆ
(Օ՜յ, օ՜յ, Մելիք ջան)

Ադամխան (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զարգարյան։

125. (56) ՎԱ՜Յ ՆՈՒԲԱՐ, ՆՈՒԲԱՐ

Զարադեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զաքարյան Մ. (տես՝ № 129)։

126. (58) ՋԱՂՋԻ ԴՌՆՈՎ
(Լոր լո, դալիլո)

Զորադեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Կիրակոսյան Մ. 20 տ.։ Պապերը 100 տարի առաջ գաղթել են Ալաշկերտից։

127. (61) ՅԱ՜Ր, ԱՐԵՎԻԴ ՄԵՌՆԵՄ

Զորադեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Կիրակոսյան Մ. 20 տ.։ Պապերը 100 տարի առաջ գաղթել են Ալաշկերտից։

128. (71) ՅԱ՜Ր, ԱՐԵՎՈՒԴ ՄԵՌՆԵՄ

Գյոլ (այժմ Լիճք, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Աշխեն Մնոյան (տես՝ № 106)։

129. (64) ՅԱՐ ՋԱՆ ԷԿԱՐ ԳԻՇԵՐՈՎ

Զարադեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զաքարյան Մ. 23 տ.։ Նոր գաղթած։

130. (72) ՏՈ ՅԱՄԱ՜Ն

Ն. Ադիաման (այժմ Ներքին Գետաշեն, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Հակոբյան Ա. 38 տ.։ Հին Բայազետի շրջանից։

131. (80) ՏՈՒՅ, ՏՈՒՅ, ԼԱՉԻՆ ՋԱՆ

Մարտունի (Մարտունու շրջան)։ Կատարողի անունը չի նշված։ Ոտքերը առանց բարձրացնելու են պարում և ձեռքերով երբեմն ծափ տալիս։

132. (89) ԱՂՋԻ ՄԱՐԱԼ, Ո՞ՒՄ ՏՆԵՆ ԵՍ

Մարտունի։ Կատարողի անունը չի նշված։

133. (90) ԽՆԱՄ ՊՈՒԼՈՒՉ

Մարտունի։ Կատարողի անունը չի նշված։

134. (98) ՄԻ ՆԵՂԱՑԻ ԻՆՁԱՆԻՑ

Ջոլախաչ (այժմ Ջոլաքար, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Շուջոյան Ջ. 33 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Գուլասար։ Սովորել է գյուղում։

135. (112) ԽՆՁՈՐ ՔՑԻ

Յարփուզլու (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Մկրտչյան Գ. 24 տ., Մուշ քաղաքից։

136. (128) ԼՈՒՍՆԻԿԻ ԼՈՒՍԸ ՏԵՍԱ

Վերին Զաղալու (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Հայկանուշ Գրիգորյան։

137. (122) ԱՄՊԵՐՆ ԵԼԱՆ ԿԱՄԱՑ—ԿԱՄԱՑ

Յարփուզլու (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգողի անունը չի նշված։ Ստեփանավանի մանկատան երգերից։

138. (130) ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ, ԳՅՈՒԼԻ ՋԱՆ

Ջաղալու (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Մարտիրոսյան Ա. 30 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Խնուս (Ղալար)։ «Երկրի երգերից» է։

139. (141) ՏԸՐԻՆՈ

Ձախրլու։ Երգել է Ավետիսյան Ե. 23 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բուլանըխ (Թեղուտ)։

140. (156) ԿԱՐՏՈԼ ԿԻՏԱՄ, ՏՈ՛ ՎԱՌՆԻ

Մեծ Մազրա։ Երգել է Բոթոյան Ս.։

141. (159) ԲԱՂՄ ՈՒՆԵՄ ՇԱՖԹԱԼԻ

Մեծ Մազրա։ Երգել է Խլոյան Ա. 22 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղարաղոյա (Մանազկերտի շրջան)։

142. (154) ՉԵՄ ԱՌՆԻ, ՆԱՆԱ ՋԱՆ

Բասարգեչար։ Երգել է Պողոսյան Մ. (տես՝ № 119)։

143. (55) ՉԷ՛ ԴԱԴՈ, ՉԷ՛ ԲԱԲՈ

Զորագեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զաքարյան Մ. 23 տ.։ Գաղթած։

144. (59) ՀՈԼԸ, ՀՈԼԸ

Զորագեղ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զաքարյան Մ. (տես՝ № 143)։

145. (86) ԱՄԱՆ ՏԵՐՏԵՐ ԱՄՈԹ Ա

Մարտունի (Մարտունու շրջան)։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

146. (100) ՆԱՐՄԻՐ ՎԵՐՄԱԿՈՎ ՏՂԱ

Զոլախաչ (այժմ Զոլաքար, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Շուջոյան Զ.։

147. (105) ԹԱԹՈՅԻ ԴԱՍՏԵՆ ԴԲՈՒՐԻ ՋՈՐ

Քյոլագրան (այժմ Ծովինար, Մարտունու շրջան)։ Երգել է Խաչատրյան Գ.։

148. (120) ՀՈՎ ԻՆԵ

Յարփուզլու (Բասարգեչարի շրջան)։ Կատարողի անունը չի հիշատակված։

149. (136) ՍԱՍՈՒՆԱ ՍԱՐԵՐ

Ձախրլու։ Երգել է Հովհաննիսյան Ս. 16 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մանազկերտ։

150. (155) ԼՈՒՍՆԱԿՆ ԵԼԱՎ

Մեծ Մազրա։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

151. (168) ԴԻՆ ԼԵ ԼԵ, ԴԻՆ ԼԵ ԼԵ

Մեծ Մազրա։ Երգել է Սեներքերիմյան Տ. 28 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Վան, Բերկրի, Պատիկ Գյոլ։ Քրդական պար։

152. (41) ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԳ

Երանոս։ Կատարողի անունը չի հիշատակված։ Հարսանեկան երգ։

153. (83) ՎՈ՛ՒՅ, ՎՈ՛ՒՅ ԱՆԱ

Վերին Ղարանլուղ (այժմ Ղարանլուղ, Մարտունու շրջան)։ Երգել են (տես՝ № 112)։

154. (170) ԹԱԳՎՈՐԻ ԳՈՎՔԸ

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Հակոբյան Ա. 50 տ.։ Պապական հայրենիքը Բիթլիս։ Ծիսական-հարսանեկան երգ։ Թոնրի շուրջը պարում են փեսան ու հարսը։

155. (172) ՀԱՐՆԱՉ

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Ծիսական-հարսանեկան երգերից։ «Խարսի գովքը»։ Հարսին պար ածելիս երգում են կանայք։

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆ—ՄԱՆԿԱՏՈՒՆ

156. (27) ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ ՎԱՐԴԻ ՀՈՎԻՆ

Երգել են Դուխիկ Պողոսյան 14 տ. (դարալագյազցի), Սաթենիկ Սահակյան 16 տ., զանգեզուրցի (Խնձորեսկ)։ Սովորել են Նոր Բայազետում։

157. (42) ՎԱ՜Յ, ՆԱ՛ՆԻ, ՎԱԽԱ

(Գյուլվերանից ելանք, հասանք մեր դուռը)։

Երգել է Աստղիկ Գալստյան (տես՝ № 190)։ Սովորել է Ղամարլուում։

158. (21) ՄԱՐԳԱՐԻ ԳՅՈՒՂԱՑԻ

Երգել է Մաքրուհի Նշանյան 12 տ. (վանեցի)։ Սովորել է Ստեփանավանի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

159. (14) Ի՞ՆՉ ԿՏԱՍ ՋՈՒՐՆ ԱՆՑՈՒՄ

Երգել են՝ Փայլուն Մանուկյան 13 տ. (վանեցի) և Թամար Ծատուրյան 13 տ. (Հին Նախիջևանից)։ Սովորել են Երևանի մանկատանը։ Այս դիալոգը հիշեցնում է Շամիրամի և ողորդի առասպելը։

160. (6) ՕՍԱՆՆԱ

Երգել է Սարգսյան Սոնիկ 12 տ.։ Սովորել է Աշտարակի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

161. (10) ԵՍ ՈՐ ԼԻՆԵՄ

Երգել է Միսակյան Աղավնի 17 տ. (մշեցի)։ Սովորել է Աշտարակի մանկատանը։

162. (40) ՇՈՒՏ—ՇՈՒՏ ՔԵԼԱ

Երգել է Միքայելյան Մանյա (տես՝ № 167)։ Սովորել է Էջմիածնի մանկատանը։

163. (3) ԿՔԵԼԱ, ԿՑՈԼԱ

Երգել է Գրիգորյան Հրանուշ 15 տ. (շատախցի)։ Սովորել է Երևանի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

164. (12) ՅԱ՞Ր ԳՅՈՒԼԱ

Երգել են՝ Մանուկյան Փայլուն և Ծատուրյան Թամարա (տես՝ № 159)։ Անկապ երկտողեր, սրախոսություններ։

165. (16) ԱՎԳԻ ՇՈՒՇԱՆ

Երգել են՝ Հակոբյան Թագուշ 12 տ. (իգդիրցի) և Հովհաննիսյան Մարո 13 տ. (վանեցի)։ Սովորել են Երևանի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

166. (32) ԻՄ ՍԻՐԱԾԸ ՍԱԼԴԱԹ Է՛Ր

Երգել է Սարգսյան Սոնիկ (տես՝ № 160)։ Սովորել է Ստեփանավանում։ Անկապ երկտողեր։

167. (32) ՁՈՒԼՈ

Երգել է Միքայելյան Մանյա 17 տ. (կողբեցի)։ Սովորել է Էջմիածնի մանկատանը։

168. (40) ՏԸՐ ՆԻՆԱՅ, ՆԻՆԱՅ

Երգել են՝ Սարգսյան Սոֆիկ և Սարգսյան Նազիկ (տես՝ № 180)։ Սովորել են իրենց գաղթեցի ընկերոջից։ Անորոշ է մնում վերջին récitativ-*ը։*

169. (46) ՈՐԲԻ ԵՐԳԸ

Երգել է Գալստյան Աստղիկ (տես՝ № 190)։ Սովորել է Ղամարլուում (այժմ Արտաշատ)։

170. (25) ՁԱ՛ՂՈ, ՁԱ՛ՂՈ ՋԱ՜Ն, ՋԱ՛Ր ՄԵՅԴԱՆ

Երգել է Ներսիսյան Գյուլիզար 12 տ. (արճեշցի)։ Սովորել է Նորքի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

171. (14) ԱՍՄԱՐ ԱՄՄԱՆ

Երգել են՝ Սարգսյան Սոֆիկ և Սարգսյան Նազիկ (տես՝ № 180)։ Սովորել են Եղվարդ գյուղում։ Անկապ երկտողեր։

172. (13) ԼՈՅԼԸՄ ԼՈՅ

Երգել են՝ Սարգսյան Սոֆիկ և Սարգսյան Նազիկ։ Անկապ երկտողեր։

173. (19) ԽՆԱՄԻ ՋԱՆ

Երգել է Սարգսյան Սոնիկ (տես՝ № 195)։ Սովորել է Երևանի մանկատանը։

174. (26) ԽԱԼԱԼԵ, ՋԱՆ ԼԵ ԼԵ

Երգել է Գրիգորյան Հրանուշ 15 տ. (շատախցի)։ Սովորել է Երևանի մանկատանը։

175. (31) ՇԻՐԻՆ ԹԵԼԼՈ, ՎԱ՜Յ ԹԵԼԼՈ ՋԱՆ

Երգել են՝ Հակոբյան Թագուհի և Ավետյան Վանուհի (տես՝ № 182)։ Անկապ երկտողեր։

176. (39) ԳՅՈՒՂԵՐՍ ԹԱՋԱՅԵԼ Ա

Երգել են՝ Հովսեփյան Մարգարիտ 12 տ. (բասարգեչարցի) և Սուքիասյան Նեկտար (տես՝ № 192)։ Սովորել են Աշտարակում։ Անկապ երկտողեր։

177. (23) ՍՈՆԵՆ ԿՈՂԲԵՑԻՆ

Երգել են՝ Հակոբյան Թագուշ և Ավետյան Վանուհի (տես՝ № 182)։ Սովորել են Աշտարակի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։ Կողբեցի Սոնայի մասին ոչ մի խոսք, բացի կրկնակից, որն առհասարակ ամենահին էլեմենտն է պարերգի մեջ։

178. (26) ԺՈՒԼԻԿ ՏԵՐՏԵՐԻ ԳՅԱԳԵՆ

Երգել են՝ Գալստյան Աստղիկ (տես՝ № 190) և Սուքիասյան Նեկտար (տես՝ № 192)։ Անկապ երկտողեր։

179. (5) ՀԱՅ ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ, ԱՌՆՈՒՄ ԵՄ

Երգել են՝ Զնդոյան Խանում 12 տ. (դարսեցի) և Մանուկյան Փայլուն 13 տ. (վանեցի)։ Սովորել են Ստեփանավանի մանկական քաղաքում։ Անկապ երկտողեր։

180. (7) ՀՈ՛ ՄԱՅՐԱՄԵ, ՄԱՅՐԱՄԵ

Երգել են՝ Սոֆիկ Սարգսյան 15 տ. (քանաքեռցի), Նազիկ Սարգսյան 15 տ. (Ղարսի շրջանի Նախիջևան գյուղից) և Արեգնազան Մուրադյան 15 տ. (վանեցի)։ Անկապ երկտողեր։

181. (18) ԼԵ, ԼԵ ԳԳԵ, ՄԱՅՐԱՄԵ

Երգել են՝ Մանվելյան Եպրաքսյա 13 տ. (Իլան-Չալանցի) և Սուքիասյան Նեկտար 12 տ. (աշտարակցի), սովորել են Աշտարակում։ Անկապ երկտողեր։

182. (12) Ո՞ՒՐ ԳՆԱՑԻՐ, Ո՞ՒՐ ԵԿԱՐ

(Բուկամալա բավեմն)

Երգել են՝ Հակոբյան Թագուշ (իգդիրցի), Ավետյան Վանուհի 12 տ. (վանեցի)։

183. (18) ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՋԱՆ, ՄԱՔՐՈՒՀԻ

Երգել է Մնացականյան Արեգ 14 տ. (Վանի Ազրակ գյուղացի)։

184. (45) ԵՍ ՄԻ ԾԱՌ ԵՄ ԾԻՐԱՆԻ

Երգել է Հովհաննիսյան Նազիկ 15 տ. (վանեցի)։ Սովորել է Գանձակում (այժմ Կիրովաբադ) իր քրոջից։ Այս երգը թե՛ եղանակով, և թե՛ խոսքերով աշուղական է։

185. (5) ԿՈՐԱԾ ԷՇԸ

Երգել է Գրիգորյան Թագուշ 16 տ., նարեկացի (Վան)։ Գուսանական-երգիծական երգ է, թե՛ եղանակով և թե՛ խոսքերով։ Պենտատոնիկայի ընդորոշ մեկ ու կես թռիչքը մնացել է այստեղ առաջին տետրախորդում։

186. (11) Ո՞ՒՐ ԳՆԱՑԻՐ

Երգել են՝ Միքայելյան Մանյա (տես՝ № 167) և Մովսեսյան Սաթիկ 15 տ. (վանեցի)։ Սովորել են Էջմիածնի մանկատանը։

187. (7) ՋԱՆԸՄ ԼՈԹԻ ՅԱՐ ՋԱՆ

Երգել է Ասանեթ Հովհաննիսյան (տես՝ № 190)։ Սովորել է Աշտարակի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

188. (11) ՅԱ՜Ր ՍՈՆԱ

Երգել է Ալեքսանյան Անիկ 12 տ. (էջմիածնեցի)։ Սովորել է Երևանում։ Անկապ սիրային երկտողեր։

189. (41) ՉՄՓԻԿ, ՉՄՓԻԿ ՉԱՐԻՆ Ա

Երգել է Գասպարյան Հռիփսիկ 12 տ. (ղարսեցի)։ Սովորել է Երևանի մանկապարտեզներից մեկում։ Այս՝ իր բովանդակությամբ մանկական երգը, ժողովրդական-գյուղական է։ Նկարագրում է մոր և հարսների աշխատանքի կամ սնձի գնալու մոմենտը։

190. (2) ԵՐԳԻՍ ԳԼՈՒԽ ՄԻ ԱՍԱ
(Դոգ դոգուլմա)

Երգել են՝ Հովհաննիսյան Ասանեթ 13 տ. (վանեցի) և Գալստյան Աստղիկ 13 տ. (ղարսեցի)։ Սովորել են Աշտարակի մանկատանը։ Խոսքերը մաքից աղքատ երկտողեր են՝ կազմված իբրև հանգախաղ։

191. (20) ԹՈՒԹՈՒՆԻ ԴԱՍՏԱ

Երգել են՝ Ասանեթ Հովհաննիսյան (տես՝ № 190) և Սոնիկ Սարգսյան (տես՝ № 195)։ Սովորել են Աշտարակի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

192. (15) ԽԱՆԻՄՈ, ՋԱՆԻՄՈ

Երգել է Սուքիասյան Նեկտար 12 տ. (աշտարակցի)։ Սովորել է Աշտարակում։ Անկապ երկտողեր։

193. (44) ՀԵ՜Յ, ՎԱ՜Խ, ՋՈՒԼՈՒՄ Է

Երգել է Ներսիսյան Գյուլիզար 12 տ. (արճեշցի)։ Սովորել է Նորքում։ Բովանդակությունը՝ պատերազմ գնացող զինվոր տղան հրաժեշտ է տալիս մորը։

194. (1) Ա՜Յ ՆՈՒԲԱՐ, ՋԱԼՈՒՄ ՆՈՒԲԱՐ

Երգել են՝ Սարգսյան Սոֆիկ, Սարգսյան Նազիկ և Մուրադյան Արեգնազան (տես՝ № 100)։ Սովորել են Երևանի մանկատանը։ Անկապ երկտողեր։

195. (6) ՍԱԹՈ ՋԱՆ

Երգել է Սարգսյան Սոնիկ 12 տ. (ալաշկերտցի)։ Սովորել է Երևանի մանկատանը։ Սաթոյի ողբերգական մահն է պատմվում այս պարերգի մեջ։

ԳՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

196. (98) ԵՐԱՆԻ՜ ՁԵԶ, ԲԱՐՁՐ ՍԱՐԵՐ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Սպիտակի շրջան)։ Երգողի անունը ձեռագրում չի նշված։

197. (37) ՈՐԹՆԱՎԻ ՀՈՂԲԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

(Դուբեյթ)

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան Սրապիոն, (խնուսցի)․ պրոֆեսիայով աշուղ․ իր հեղինակությունն է։

198. (9) ՍԻՐՈ ԳԵՐԻ, ՈՒ՞ՐՏԵՂ ԵՍ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մարտիրոսյան Խ.։ Սովորել է գյուղում։

199. (20) ՍՄԲԱՏԻ ՀԵՔԻԱԹԻՑ

Ձիգդամալ։ Երգել է Աբրհամյան Ա.։ Բառերը՝ Սմբատի պատմությունից։

200. (30) ԼՍԻՐ ԱՂԵՐՍԱՆՔՍ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մազմանյան Կ. 46 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։

201. (40) ԱՄՐՈՅԻ ԽԱՂԸ

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն)։ Երգողի անունը չի հիշատակված։

202. (36) ՄՈՒՇՏԱՋԱԴ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մազմանյան Կ. (տես՝ № 200)։ Իր հեղինակությունն է։

203. (88) ՔՅԱՐԱՄԻՑ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Երգել է Շմոյան Թ. 33 տ. (բնիկ էյջանլարցի)։ Սովորել է Էյջանլարում։

204. (9) ԷԴ ՈՍԿԵԹԵԼ ՄԱԶԵՐԴ

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Շահրազյան Ա.։ Հեղինակը՝ Սահակյան Ա. (չիգդամալցի)։

205. (50) Ո՞Վ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ԱՆՃԱՐ ՈՏՔԵՐ

(Դուբեյթ)

Մունջուխլի (այժմ Ծիլքար)։ Երգել է Առաքելյան Արաքսի։ Իր հորինածն է։

206. (111) ԶՄՌԱՆ ՈՒ ԳԱՐՆԱՆ ՎԵՃԸ

Ղըռխդագիրման (այժմ Հնաբերդ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Հայրապետյան Վ.։ Երգի հեղինակը նույն գյուղից է։

207. (46) ՇԱՏ ՄԱՆ ԳԱԼՈՂ ԿՆԿԱ ԲԱՆԸ

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն)։ Երգել է Առաքելյան Թ. 38 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մշո գավառ։ Բառերը՝ Մահուբի Գևորգի։

208. (49) ՔՅՈՌՕՂԼԻ

(Դուբեյթ)

Մունջուխլի (այժմ Ծիլքար)։ Երգել է Առաքելյան Արաքսի։ Բառերը իր հեղինակությունն են։

209. (29) ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻՑ

Քյուլլուջա (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են՝ Սուքիասյան, Մարտիրոսյան։ Ղարիբից։

210. (32) ՔՅԱՐԱՄԻ ԳՅՈԶԱԼԼԱՄԱ

Նալբանդ (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Տեր-Թումանյան Հ.։ Բառերը իր հեղինակությունն են։

211. (69) ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ ԱՍԼԻ, ՎԱՌՎՈՒՄ ԵՄ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Մելիքյան Ա. 17 տ.։ Գաղթած Ղարսի շրջանից։

212. (166) ՈՉԽԱՐՆ ՈՒ ԳԵԼԸ

Ղարաբոյա (այժմ Խնկոյան, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Կարապետյան Հ. (տես՝ № 27)։

213. (36) ԻՄ ՁԱԽՈՐԴՈՒԹՅԱՆՍ ՄԻ ԽՆԴԱ

Արզաքյանդ (այժմ Արզական)։ Երգել է նույն գյուղացի Մանուկյան Տ. 30 տ.։ Պապերը գաղթել են 100 տարի առաջ Բասենից։ Այս երգը աշուղական է, խոսքերը պատկանում են Ջիվանուն։ Նույն խոսքերը երգում էր «Կռունկ»-ի եղանակով Բջնիում նույն գյուղացի Գ. Ազատյան 48 տ.։

214. (50) ՄԻ ԼԱՐ ԱՅԴՊԵՍ

Ալափարս։ Երգել է Մարգարյան Վ. (տես՝ № 74)։ Խոսքերը վերցված է «Սմբատ»-ի հեքիաթից։ Եղանակը զուտ աշուղական է։

215. (42) ԵՍ ՔԵԶ ՍԻՐԻ

Բջնի։ Երգել է Պետրոսյան Ս. (տես՝ № 69)։ Եղանակն ունի աշուղական սեկվենցիաներ և գուսանական դրոշմ։

216. (49) ԼՍԵ, ՏԵՍ ՔԵ ԻՆՉ ԵՄ ԱՍՈՒՄ

Ալափարս։ Երգել է Մարգարյան Վ. (տես՝ № 74)։ Ժողովրդական-աշուղական է, «Սմբատ»-ի հեքիաթից։ Հանելուկ է առաջարկում իր հակառակորդին, որը եթե չկարողանա լուծել հանելուկը՝ պիտի իր վիզը տա ու գնա։

217. (35) ԻՆՉՆԵՆ ՄԻՔ ՆԵՂԱՆԱ

Ալափարս։ Երգողն է նույն գյուղացի Շահգյալդյան Հ. (տես՝ № 88)։ Սովորել է Ելենովկայի շրջանի Օրդաքլու գյուղում։ Խոսքերը վերցված են գուսանական-ժողովրդական հեքիաթներից։

218. (3) ՆԱԶԵԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

Նորադուզ (Նոր Բայազետ)։ Երգել է Անտոնյան Ե. 52 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մուսուն (Բարոն)։

219. (78) ՍԻՐՈՒՆ ՂՈՒԱԹ, ՂԱՅԹԱՐ ՂՈՒԱԹ

Մարտունի (Մարտունու շրջան)։ Կատարողի անունը չի հիշատակված։ «Քյոռօղլի» հեքիաթից։

220. (3) ԹՈՒԽ—ԹՈՒԽ ԱՉՔԵՐ
(Բախար մանի յանդըրեր)

Մարտունի։ Երգել է Խաչատրյան Մ. (արծափցի)։ «Քյարամից»։

221. (107) ՍԻՐՈ ՀԱՄԱՐ ԵՍ ԸՆԿԵԼ ԴՈՒ
(Կուզում էյ, կուզում էյ)

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Երգել է Սահակյան Մ. 24 տ.։

222. (68) ՄԻՍԿԻՆ ԲՈՒՐՋԻ, ԳԵՇՏ ԷՅԼԱ

Քեշիշքենդ (այժմ Գեղարոտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Շահինյան Նալեմզար 35 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Բասեն։ Սովորել է բանաստեղծ եղբորից։

223. (74) ԵՐՎԱՆ ԶԱՐՍՈՒ ԲԱԶԱՐ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան Ղ.։

224. (10) ԹԱԽՆԻՍ

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան Ս. 49 տ.։ Պապական հայրենիքը Ղուրղուղուլ։ Սովորել է Մ. Սահակյանից։

225. (11) ԱՅ ԴԻԼԲԱՐԸՄ

Հաջի Խալիլ (այժմ Ծաղկահովիտ)։ Կատարողի անունը չի հիշատակված։

226. (47) ՋԱՆԸՄ ԱԼՄԱ, ԳՅՈԶԸՄ ԱԼՄԱ

Որթնավ (այժմ Ջրաշեն, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Իսպիրյան Թ.։

227. (24) ՀԵՅ ԲԱԴԻ ՍԱԲԱԽ
(Բելա մարալդան)

Զիգդամալ։ Կատարողի անունը ձեռագրում չի նշված։

228. (49) ԲԱՆ ԲԱՂԱ ԳԻՐԴԸՄ

Երանոս (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զարգարյան Ա.։ Խարբերդի եղանակով։

229. (22) ՏՐԱՊԻԶՈՆՆԱՆ ԶԸՔՏԸՄ ԲԱՇԸՄ

Զիգդամալ։ Երգել է Ասիկյան Մ. 45 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ղուրդուղուլի։ Բառերը Հաբեթ անունով մեկն է հորինել։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ ՁԱՅՆԱԳՐՎԱԾ ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՔՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

230. (109) ՍՈՒ ԳՅԱԼԸՐՆ ԼՈՒԼԱ ԼՈՒԼԱ

Ցարփուղլու (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Ջամալ Ազիզով։

231. (101) ԲԻՐ ՏԱԾ ԱԹՏԸՄ ՀԱՎՈՒԶԱ

Քյոլաղըրան (այժմ Ծովինար)։ Երգել է Օհանյան Զ. 38 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Ակոռի։ Սովորել է Բաքվի ադրբեջանցի բանվորներից։

232. (156) ԱՆԱ, Ա՜Խ ԱՆԱ

Ղալթաղչի (այժմ Արտագյուղ, Սպիտակի րջան)։ Երգել է Հովսեփյան Հ. (տես՝ № 152)։

233. (7) ԱՆԱՄ ՄԱՆԻ ՍԱՍԼԻՐ

Նորադուզ (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Անտոնյան (տես՝ № 218)։ Սարիղամշի երգ։

234. (133) ԽՈՐՈԶ

Ջախըլու (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Խլոյան Ա.։

235. (169) ՏԻՆ ԼԱ ԼԱ, ՏԻՆ ԼԱ ԼԱ

Ղըոխդագիրման (այժմ Հնաբերդ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Հարությունյան Վ.։ Սովորել է գերության մեջ։

236. (80) ՀԱՄ ՅԱԼԻ, ՀԱՄ ՅԱԼԱԼԻ

Դանագիրմազ (այժմ Հովիտ, Ապարանի շրջան)։ Երգել է Ավդալյան Գ.։

237. (165) ԲԻՐ ՋԻԳԱՐԱ ՎԵՐ ՄԱՆԱ

Մեծ Մազրա (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Սալբի Վարդանյան։

238. (139) ԴԸՉ ՄԱՆԴԻԼ, ՄԱՆԴԻԼ, ՄԱՆԴԻԼ

Ջախըլու (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Պետրոսյան Հ.։

239. (137) ՅՈՆՋԱԼԱՐ ԽԱՆՄ ՅՈՆՋԱԼԱՐ

Ջախըլու։ Երգել է Խաչատրյան Հ.։

240. (15) Ա՛Յ ԿԸԶԸՄ, ԳՅԱԼ ՍԱՆԱ

Ղըշլաղ (այժմ Փգանով)։ Երգել է Մխիթարյան Շ. 15 տ.։

241. (11) ՇԸՂՇԸՂՈՒՆ ԲԻԼԱՑՈՒԿ ԴՈԼՆԱ

Համամլու (Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Մանուկյան Ս.։

242. (105) ՅԱՂՄԱ ՅԱՂԸՇ, ՅԱՂՄԱ ՅԱՂՄՈՒՐ

Ղըոխդագիրման (այժմ Հնաբերդ)։ Երգել է Թորոսյան Թ.։

243. (157) ՀՈՊ ԲԱԼԱ ՅԱՎՐՈՒՄ

Ղալթաղչի (այժմ Արտագյուղ, Սպիտակի շրջան)։ Երգել է Հովսեփյան Հ. (տես՝ № 152)։

244. (26) ՆԱՆԻ (Կ)

Քարվանսարա (այժմ Աթարբեկյան)։ Երգել է նույն գյուղացի Ազիզյան Ա. 50 տ.։ Գաղթել են 100 տարի առաջ Մարաղայից։ Սովորել է Թավրիզում։

245. (32) ԱՅ ՈՒՋԱ ԴԱՂԼԱՐ

Ավան։ Երգել է նույն գյուղացի Ազիզյան Ա. 50 տ.։ Գաղթել են 100 տարի առաջ Մարաղայից։ Սովորել է Թավրիզում։

ՔՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ ԵՎ ՊԱՐԵՐԳԵՐ

246. (58) ՄԸՐԿՈ ՖԻԿՈ

Քեշիշքենդ (այժմ Գեղարոտ, Ալագյազի շրջան)։ Երգել է Քոչարյան Գ. 48 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Խլաթ։ Սովորել է այստեղ։

247. (145) ՀԵՅՆԱՐ

Մեծ Պառնի (Սպիտակի շրջան)։ Երգել են (տես՝ № 4)։

248. (21) ԼՈՒՐԿԵ

Ն. Ախտա։ Երգել է Հովհաննիսյան Հ. (տես՝ № 72)։ Թեև երգողը քանաքեռցի է, բայց երգը արևմտահայ երգ է. վերջին երկու տան բառերը նոր են՝ Ախտայի շրջանում առաջ եկած։

249. (36) ՎԵՐԱՆԵ ԽԱԼ ՎԵՐԱՆԵ

Քյուզաջղ (այժմ Գեղարքունի, Նոր Բայազետ)։ Երգել է Սարգսյան Մ. (տես՝ № 260)։

250. (51) ՄԻՐ ՄԱԿՈՒԺԱ

Երանոս (Մարտունու շրջան)։ Կատարողի անունը չի նշված։ «Ծանր պար»։

251. (53) ԱՅՎԱՆԱ ՄԻՐ
(Քրդական հարսանեկան)

Աղամխան (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զարգարյան։ Երգում են հարսը տուն բերելուց։

252. (164) ՅԱՐԸՄ ԳՈՐԱՆԻ

Մեծ-Մազրա։ Երգել է Ներսիսյան Մ. 28 տ.։ Պապական հայրենիքը՝ Մուշ—Բուլանըխ։

253. (66) ԴՈԼԱՐԵ, ԴՈԼԱՐԵ

Զորագեղ (Մարտունի)։ Երգել է Կիրակոսյան Մ. (տես՝ № 57)։

254. (132) ՍԱՐ ՍԻՓԱՆ Է ԽԱԼԱԹ Է

Զախրլու (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Խլոյան Ա.։

255. (175) ՀԱՅ ՀԵԼԻՆԸՆ, ՀԵԼԻՆԸՆ

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Հարսանեկան-ծիսական երգերից։ Հարսին հոր տնից հանելը։

256. (176) ԲԱՐԱՆ Է, ՎԱՅ ԲԱՐԱՆ Է

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Երգել է Հակոբյան Ա.։ Հարսանեկան-ծիսական երգ է։ Փեսի լողանալու ժամանակ մարդիկ անձրև են խնդրում։

257. ՀԱՅԼԱ ԿԱԼԱՅԵ

Նորակերտ (Բասարգեչարի շրջան)։ Հարսանեկան-ծիսական երգերից։ Երգում են նորապսակներին տուն տանելիս։

258. (144) ԴԻԼԲԱՐ ՄԵՅՎԱՆ Է ՏԱՄԸ

Զախրլու (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Հովհաննիսյան Ս. (տես՝ № 149)։

259. (95) ԳՈՒԼԱՄՆ ԵՐԻ—ԵՐԻ

Քյուզաջղ (այժմ Գեղարքունի, Նոր Բայազետի շրջան)։ Երգել է Սարգսյան Մ. 30 տ.

260. (48) ԼԱԶԻ ՊԱՐԵՐԳ

Երանոս (Մարտունու շրջան)։ Երգել է Զաքարյան Ա. 48 տ.։ Լազստանի պարի երգ։ Պարում են միայն ոտքերով, ձեռքերը վեր բարձրացրած։ Սովորել է Հին Բայազետում։

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՏԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ժողովածուների անունների ճամառոտված ձևը.

1. Կոմիտաս. «Ազգագրական ժողովածու» *1931 թ. Մոսկվա. կազմեց Սպ. Մելիքյան=ԿԱԺ ՍՄ։*
2. Կոմիտաս. «Ազգագրական ժողովածու», *հատոր* II, *1950 թ. Երևան, կազմեց Մ. Աղայան=ԿԱԺ ՄԱ։*
3. «Ժողովրդական երգեր». «Ազգագրական ժողովածու» *հատոր* I, «Շիրակի երգեր». *հավաքեցին ֆոնոգրաֆով՝ Սպ. Մելիքյան և Ան. Տեր-Ղևոնդյան։ Ձայնագրեց Սպ. Մելիքյան, Թիֆլիս, 1917 թ.=«Շիրակ»։*
4. Վանա ժողովրդական երգեր. «Ազգագրական ժողովածու»: *Ձայնագրեց Սպ. Մելիքյան, Երևան, 1927 թ.։ Հավելված ՀԽՍՀ Գիտության և Արվեստի ինստիտուտի № 1 տեղեկագրի 1-ին և 2-րդ հինգյակների... = «Վան»։*
5. Սպ. Մելիքյան. «Ուրվագիծ հայ երաժշտության պատմության», *Երևան, 1935 թ. երաժշտական հրատարակչություն = ՍՄ* «Ուրվագիծ», *հավելված։*
6. Սպ. Մելիքյան. «Հայ ժողովրդական երգեր և պարեր», *հատոր* I, *Երևան, 1949 թ.=ՍՄ* I։

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆ — ԾԱՂԿԱՁՈՐԻՏ

(Ղարաքիլիսա-Հաջի խալիլ)

1. Միրուն տղա, երկինք կլնեմ: *Վարիանտը՝ «Վան» № 32, «Շիրմաջու երգը» (հարց ու պատասխանով գյանդ):*

2. Ոչխարն արել եմ յողը: *Պարերգ է, եղանակի փարիանտը «Այմասար շողում է»: Չափը՝ սուսյգը՝* $^4/_8+^5/_8$ *է:*

3. Յաման նազլի բանքս: *(Տասի տաս, տաս բերնա): Պարերգային է: Նույն երգը տես Սպ. Մելիքյան, «Ուրվագիծ», երաժշտական հավելված № 28, էջ 75 «Յաման նազլի բանդյըռ» վերնագրով: Մեզ մոտ կա նաև այլ վարիանտ «Վայ իմ նազլու յըռանդըռ», ձայնագրված է 1905 թվին, Դարձյալ Համամլու գյուղացուց: «Ուրվագծի» հավելվածի մեջ առաջ բերված երգի նախավերջի տակտի վերջին նոտան դո է: Սպ. Մելիքյանի գրանցումների մեջ «հայ, հույ» վանկերի նոտաներն իրարից տակտի գծով բաժանված են. մինչդեռ այդ ֆրազը մի բացականչություն է («հայ-հույ») և չպետք է այն մասնատվի իրարից առանձին տակտերի մեջ: Այսպիսով, երգի սկզբի երկու նոտաները պետք է լինեն նախատակտ, կամ ամբողջ երգը պետք է գնա* $^3/_8$*-բով:*

4. Ելնեմ այն սարը: *Պարերգ է: Կրկնակը բուն երգի համեմատությամբ ընդլայնված է: Վարիանտը՝ ԳԱ Արվեստների պատմության և տեսության սեկտորի ֆոլկլորային մասում:*

5. Ալիման, Ալիման: *Պարերգ է, լեզվախառն ադրբեջաներենի հետ:*

6. Յանար, յանար: *Պարերգային է: Վարիանտները՝ ԿԱԺ ՄԱ №№ 84, 87: Այստեղ վերջին 3 տակտի բառերը երգի հետ կապ չունեն: Յոթերորդ տակտը ավելորդ է և մտել է սեքատի կապակցությամբ:*

7. Ծառ ծաղկեցավ: *Հարսանեկան երգ է, վարիանտները տես ՍՄ I, № 104, ՍՄ «Ուրվագիծ», հավելված № 15, ԿԱԺ ՄԱ №№ 95, 96, 97 և այլն:*

8. Հրաժեշտը: *Չափը, սուսյգը՝* $^3/_4$ *է: Երկրորդ տակտի մեջ վերջին քառորդ* ռե *նոտան, ութերորդական պաուզան և սոլ ութերորդ նոտան կազմում են առանձին* $^2/_4$ *տակտ: Ամենավերջին նոտայից հետո պետք է լինի* $^1/_4$ *պաուզա:*

9. Պզտի ճարս: *Պարերգ է: Սպ. Մելիքյանի նշումը՝ «Ժողովրդական է. (երգարանից)»: երգարանի անունը չի նշված:*

10. Օրոր: *Ռոտնավորի և երգի եղանակի այլ վարիանտները՝ 1. «Պախրատուր» հեքիաթը Ղ. Աղայանի. 2. «Նանիկ», «Շիրակ» — № 120. 3. Համա. նաև նույն «Շիրակ»-ի № 32 երգի մեղեդիայի հետ:*

11. Բուրի, բուրի: *Օրորների հազվագյուտ օրինակներից է:*

12. Նանիկ: *Սպ. Մելիքյանի նշումից երևում է, որ երգի բառերի հեղինակը հայտնի է եղել (տես պատգրտիգացիան): Մեղեդիայի կառուցվածքի համաձայն վերջին երեք տակտերի մեղեդիկ գիծը պետք է մեկ ութնյակով իջեցնել: Մեղեդիան բնորոշ է իր լադային կառուցվածքով:*

13. Լուրիկ: *Վարիանտը՝ «Շիրակ» № 120:*

14. Մեր տուն, ձեր տուն, խառնա-խառնա: *Չափը՝* $^6/_8$ *է*[1]*: Վարիանտները՝ «Վարդ կոշիկըս» (ռիթմական), «Մաժի արա են դըշին», ԿԱԺ ՄԱ № 57 (եղանակային):*

15. Սարքի, սարքի սամավար: *Վարիանտը՝ «Վան» № 64: Պարերգ է:*

16. Հո՛յ նարե, ջա՛ն նարե: *Վարիանտը՝ ՍՄ I, № 9, «Օսան ջան», ՍՄ I, 173, «Վան» № 43. վերջին*

---

[1] *Կամենատարների մեջ չափի մասին նշում ունեն այն երգերը, որոնց չափը չի նշված Սպ. Մելիքյանի կողմից:*

երկուսը հարակից են տվյալ երգի հետ, անհչությունը կրկնակի բառերն են՝ «Հոյ նարե»:

17. Դու կայնել ես շեմքի նովին: *Այս երգի հինգերորդ տակտը* 6/4 *է: Այս տակտը բուն հիմնական չափի* (4/4) *պետք է բաժանել 2 տակտի, հետևյալ ձևով՝*

18. Ջուխտ գուրան սար կըրանի: *Պարերգային է: Եղանակը ռիթմական սրություն է ստացել շնորհիվ երկրորդ և երրորդ ութերորդականների սինկոպավոր դրության: Երգի մեջ 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11-րդ տակտերի երկրորդ* դո *16-րդները ավելի մոտենում են փորշլագին, որով շեշտը գալիս է հաջորդ նոտայի վրա:*

19. Ջնդոյի կալը: *Զինվորագրության հին երգերից է:*

20. Հե՜յ ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ: *Վարիանտներից մեկը Թբիլիսիի հին երգերից է, ռուսերեն բառերով:*

21. Տոտիկ: *Երգիծական: Չափը, առույգը՝* 6/8 *է:*

22. Իչանք չայիրները: *Պարերգ է:*

23. Դարմնի խաղը: *Վարիանտը՝ «Ես սիրեցի, խալխը տարավ» երգի: Այս երգի մեջ միևնույն «յարո ջան» ֆրազը տարբեր է տակտավորված: Միջանկյալ* 2/4*-անոց տակտը* 2/4*-ի հիմք չունի և չի կապակցվում երգի ընդհանուր երաժշտական կառուցվածքին:*

Կարող է լինել տակտավորման երկու ձև. ա. երգի սկզբից՝ 1/4 *պաուզա, որով տակտերը կանոնավորվում են և* 2/4 *տակտը դառնում է* 3/4. *բ. չափը՝* 6/4*: Այդ հաշվով՝ 5-րդ և 6-րդ տակտերը միանալով մի տակտի մեջ, նախկին վեցերորդ տակտի* 1/2 ռե *նոտան դառնում է* 3/4, *ինչպես նույն երգի վերջին* ռե *նոտան է: Երգի ձևը պատմողական է:*

24. Ալաշկերտու խատուր գեղը: *Պարային է, երգիծական բնույթի տեքստով:*

25. Ըռեհան: *Պարերգ է, ծիսական բնույթի երգերից: Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ № 7 մեղեդիայի ա. մասը:*

26. Հելլինո, Հելլինո: *Պարերգ է, վարիանտը՝ (Հելլինո կրկնակով), ՍՄ I, 124«Էլլինո յար»:*

27 Սիպտակ դոշը մատաղ կանեմ: *Չափը՝ պար* 2/4 *է: Այդ պարզ երևում է երգի երկրորդ մասից: Խոսքերը այս եղանակին չեն պատկանում: Տեքստի երկրորդ տողի «յար ջան, ես քու» մասը երաժշտականորեն անջատված է «չարըդ տանեմ» մասից: Եղանակը ավելի հին է, քան բառերը:*

28. Վա՜յ, իմ նազանի յարը: *Պարերգ է, վար. ԿԱԺ ՄԱ № 51 մեղեդին տարբեր է, կրկնակի բառերը նույնն են, համընկնող վարիանտը տես նույն հատորի № 73 երգը:*

29. Թուշդ դեմ էրա, պագեմ: *Պարերգ է: Տեքստը առույգը՝*

«Էս գիշեր լուսնակ գիշեր,
Զուռն է եկել, գետին նախշեր»:

Երրորդ և չորրորդ տողերը հանգեր չունեն և չեն կապված ա. և բ. տողերի հետ:

30. Իչանք չայիրները: *Պարերգ է, վարիանտը նույն ժողովածուի № 22:*

31. Ուր որ գնաս, պիտի գամ: *Պարերգ է:*

32. Մի տղա, մի աղջիկ: *Պարերգ է:*

33. Չոլի կռունկ, երկնե վիզ: *Պարերգ է, վար. «Թույ Նարգիզ», «Վան»:*

34. Նախշուն Լիզար: *Վարիանտը տես ՍՄ I, № 33, Լուրի (Օրոր): Այնտեղ մետրոռիթմը ավելի ճշտված է: Սկզբի 2 նոտաները պետք է լինեն նախատակտ: Մնացած տակտերը կազմվում են* 3/8*-ի հաշվով, մինչև ներառյալ* ռե *ութերորդական նոտան: Իսկ երգի վերջին քառորդ նոտան միանում է երգի նախատակտի երկու 16-րդականներին:*

Բառերը իրենը չեն: Երգը լեզվախառն է՝ հայ-ադրբեջաներեն:

35. Գնացել ես, եկել ես: *Պարերգ է, «Թամզարա»-ի վարիանտը՝ կրկնակը ադրբեջաներեն է: Նույն՝ «Գնացել ես, եկել ես» բառերով սկսվող երգը տես նույն ժող. № 51, որ դարձյալ վարիանտներից մեկն է: Բնորոշ է, որ այս երկու երգերի կրկնակները ադրբեջաներեն են, իսկ բուն երգի տեքստերը գրեթե նույնանման են՝*

№ 35. Գընացել ես, եկել ես,
Արազին մոտեցել ես,
№ 51. Գընացել ես, եկել ես,
Իմ յարին մոտեցել ես:

Չափը՝ 4/8—5/8*:*

36. Թասն առա գացի աղբուր: *Պարերգ է:*

37. Նեյնիմու, ճեյնիմու: *Պարերգ է:*

38. Բիլբիլի բաղ չան ու յար չան: *Պարերգ է:*

39. Մի լար, մի լար: *Պարերգ է: Սկզբի մասի վարիանտը տես «Շերամ» 93:*

40. Ճերմակ չուրկես, կարմիր յուրկես: *Պարերգ է:*

41. Հո՛պ, յար, չան իլակդ: *Պարերգ է: Ռիթմը բնորոշ է: «Օղ ւկ, կոճակ» են բառերը մեղեդային հետ միահյուսվում են և հեռացնում ուժեղանալով վերջին տակտի մեջ, դարձյալ վերադառնալով բուն մեղեդային, եղրափակում են եղանակը:*

42. Զաղրի միջի գյուղ սիրուն: *Պարերգ է:*

43. Յար չան, արի բան ասեմ: *Պարերգ է:*

44. Ջաղացիս դուռը աաշած: *Պարերգ է:*

45. Գացինք արտեր, բռնինք լոր: *Պարերգ է: Հինգերորդ տակտից («Այ աղջիկ») մինչև վերջը՝ կրկնակ է: Եղանակը բնորոշ է իր ռիթմական փոփոխակներով: Վարիանտը՝ «Շիրակ» № 67, «Երևանի յայլի»:*

46. Քու դարդեն, քու սավդեն, ա՛յ աղա: *Պարերգ է, հարց ու պատասխանի ձևով:*

47. Սարի Մոսկով էր յարս: *Պարերգ է: Նախկին տեքստը փոխված է: Բառերը նոր են: «Էլի խոսքով» պետք է լինի՝ «բարի խոսքով», որպես հանգ՝ «սարի Մոսկով»-ի: Այս եղանակի ա. վարիանտը վերջանում է՝* ռե-մի-դո-ռե *նույն ռիթմաձև նոտաներով: Մյուս վարիանտը՝ «Ես իմ, ես իմ» հանրածանոթ պարերգն է, որ վերջանում է* ռե-դո-ֆա-մի՝ *նույն երգի վերջին տակտի ռիթմով:*

48. Բաց խուրջինդ: *Պարերգ է, վարիանտը խըմբերգ, մշակել է Ռոմ. Մելիքյանը «Հրրես եկան սելերը»: Մյուս վարիանտը տես ԿԱԺ ՄԱ № 84, «Երևան բաղ եմ արել»:*

49. Ման ես գալիս յանա-յանա: *Պարերգ է:*

50. Զարկենք, կոշա դայդեն է: *Պարերգ է, վարիանտը տես ՍՄ I, 93, № 108:*

51. Գնացել ես, եկել ես: *Զափը՝ $^{4}/_{4}$ — $^{5}/_{8}$: «Թամզարա»-ի վարիանտն է: Տես № 35 կոմենտարը:*

52. Եկա երիկ, տափ գնացի: *Պարերգ է, «Զուլո»-ի եղանակի բազմաթիվ վարիանտներից մեկը:*

53. Ալագյազը մեզ մոտիկ: *Պարերգ է: Այս եղանակի մետրուիթմը, բացի Սպ. Մելիքյանի նշած $^{5}/_{4}$-ից, կարող է արտահայտվել՝ $^{6}/_{8}$ և $^{3}/_{4}$ չափերով: Երկու դեպքում փրազներից առաջ՝ $^{1}/_{4}$ պաուզա:*

ա.

բ.

Այս տրանսկրիպցիայի վարիանտներում նրանց ընդհանուր հատկանիշը ա. և գ. տակտերի քառորդ պաուզան է, որպիսին չկա Սպ. Մելիքյանի մոտ: Կարող է ունենալ նաև «Թամզարա»-ի մետրուիթմը, այսինքն՝ $^{4}/_{8}$—$^{5}/_{8}$: Այս դեպքում բ. և դ. տակտերի երկրորդ քառորդների փոխարեն կլինեն ութերորդական նոտաներ (ա. և գ. տակտերը կլինեն առանց պաուզաների):

54. Չիզիկ, դու չալե: *Պարերգ է, վարիանտը՝ «Վան» № 26, «Զարկ բոլոճիկ, զարկ»: Զափը նույնն է: Բացատրությունը տես նույն ժողովածուն:*

55. Համ գյուլ, նամ վարդ: *Պարերգ է: Կրկնակը («Համ գյուլ»): Տես «Վան» № 29:*

56. Դոմբարի չան, դոմբարի: *Պարերգ՝ մեներգ և խմբերգ, լեզվախառը:*

57. Յա՛ր աղչի, էկավ օրերդ: *Պարերգ է, երգը և կրկնակը նույն երկտակտ մոտիվն են, որ կրկնվում են երգի ընթացքում:*

58. Յորը զոր, յորը գիշեր: *Պանդխտության երգերից: Ունի բազմաթիվ վարիանտներ:*

59. Ջաղացպանն ու կինը: *Բովանդակությունը՝ «Ծամթել»-ի նմանությունն է: Եղանակը վարիանտն է «Նախշուն Լիզար»-ի: «Ծամթել»-ը տես ՍՄ I, №№ 4, 56, 72 երգերը: «Նախշուն Լիզար»-ը տես նույն ժողովածու № 34:*

60. Զուլո: *Պարերգ է: «Զուլո»-ի վարիանտներից մեկն է: Տես՝ ՍՄ I, 191, ՍՄ II, 167:*

61. Հո՛պ, զարդեր, զարդեր, զարդալա: *Պարերգ է: Կրկնակը քրդերեն է:*

62. Սարքի, սարքի սամավար: *Վարիանտը՝ ս. ժող. № 15:*

63. Զմփիկ, զմփիկ զարին է: *Պարերգ է, բնորոշ սինկոպաներով: Երգիծական բնույթ ունի:*

64. Յար Տուգի չան: *Պարերգ է: Առաջին տակտում ա. քառորդը երկու վարիանտ ունի, որ և նշված է Ս. Մ-ի կողմից: Բառերը ուշ շըրջանին են պատկանում: Բ. և գ. տողերը կրկնակներ են:*

65. Գյուղերի բնորոշում: *Այս երգը տարբեր վարիանտներով երգել են Հայաստանի գրեթե բոլոր շրջաններում:*

66. Դոլաբ, դոլաբ, դոլաբ է: *Պարերգ է:*

67. Առվե առու եմ բռե: *Պարերգ է:*

68. Հով արեք սարեր: *Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՍՄ 259.*

69. Ջաղացս պատիկ-պատիկ: *Չափը, տույգը՝ $^{6}/_{8}$ է։ Լիգաները նշում են առանձին ֆրազները երգի տողերի հետ, որոնք չեն համընկնում տակտերի հետ։ Այսպես՝ ա. տողի վերջին վանկն ընկնում է երկրորդ տակտի սկզբի նոտայի վրա, երրորդ տակտի առաջին նոտան բ. տողի վերջին վանկի ձայնն է և այդպես մինչև վերջ։ Երգի մշակված վարիանտում Թ. Ալթունյանը չորրորդ տակտի առաջին ենթատակտը ընդլայնել է, երկու 16-րդական նոտաներից հետո ավելացնելով* լյա՝ *քառորդ և ութերորդ պաուզա, որպիսի գաղափարը հիմնավորված է երգի իմաստով։ Ըստ Սպ. Մելիքյանի տրանսկրիպցիայի՝ լիգայի տակտի նոտաների տևողության գումարը $^{9}/_{8}$ է, ըստ որում իններորդ $^{9}/_{8}$ նոտան գտնվում է նոր տակտի մեջ։ Դրանով է բացատրվում այն հանգամանքը, որ սկզբում չի դրված $^{1}/_{8}$-րդ պաուզան, ընդունելով* տողը *որպես տակտային միավոր, իսկ կրկնության նշանը դրված է ոչ թե տողի սկզբում, այլ տողի 2 վանկից հետո։ Նոտաների տակ նշումը Սպ. Մելիքյանինն է։*

7). Բարակ է բաժրդ, կռունկ: *Պարերգ է։ Չափը՝* $^{9}/_{4}$—$^{4}/_{4}$—$^{5}/_{4}$։

71. Ես քեզի սիրեցի: *Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ* II, *№№ 74, 78, 92։ Այս երեք վարիանտներից ամենամոտը № 78 վարիանտն է, որտեղ մոտիվը երեք անգամ է կրկնված, իսկ կրկնակը տարբեր է։ Տեքստի մեջ Կոմիտասի բոլոր երեք վարիանտներում՝ «որ դու ընձի յար ըլնես», կամ «որ ինձ յար ըլնիս» և կամ «...յար ըլնես», այստեղ պետք է լիներ կամ «ըլնիր», «ըլնեիր»-ի կրճատ ձևը, կամ նույնպես՝ «ըլնիս», ինչպես մյուս վարիանտներում է։*

72. Ոլուզ բոլուզով տղա: *Պարերգ է։ Բնորոշ են մեղեդիայի տերցիային և քվարտային ընթացքները (3-րդ և 4-րդ տակտերը)։ Առաջին անգամ գետեղված է ՍՄ «Ուրվագիծ» համեղվածում, № 27։*

73. Հե՛յ, իմ ճազանը յարը: *Վար. ԿԱԺ ՄԱ, էջ 60, № 51։ Տոնայնությունը նույնն է։ Կոմիտասի մոտ ձայնագրման վայրը նշված է՝ Հախվերիս։ 1913 թ. Կոմիտասի ձայնագրած եղանակը կրկնված է երեք անգամ, տարբեր վարիացիաներով։*

74. Թազա մածուն եմ մերել: *Վար. ԿԱԺ ՄԱ, էջ 64, № 57 «Մըտիկ արա էն դըշին», և նույն ժող. № 47։ Չափը՝* $^{6}/_{8}$։

75. Ալագյոզլի: *Վար. ՍՄ* I *ա. 232 («Շիրակ»-ի վարիանտ) և բ. 240 (իբրև Ռստուրի հին պարերգ)։ Առաջինի չափը* $^{3}/_{4}$ *է, երկրորդի չափը՝* $^{5}/_{4}$։

76. Էլլինո յար: *Պարերգ է, վար. ՍՄ* I, *էջ 99, № 124։*

77. Մեր բամբակը: *Պարերգ է։*

78. Ա՜խ, մամա ջան: *Պարերգ է, վար. ՍՄ* I, *№ 125, Աղջի Սաթո։*

79. Սեվին սիրուն ես: *Պարերգային։ Ձայնակազմը մաժոր է. վերջամասում հայտնվում է նոր մոմենտ՝ իջեցված տերցիա* (լյա *բեմոլ), որպիսին հատուկ չէ հայ ժողովրդական եղանակներին և բնորոշ է ադրբեջանական երգերին։ Նույն երգը տարբեր տեքստով տես «Շերամ», էջ 92. «Սեր իմ, սիրուն ես»։ Սկսվում է «Յար ջան յարանիդ մատաղ» բառերով։ Կրկնակը՝ «Սեր իմ սիրուն ես, անուշ գարուն ես» և այլն։*

80. Վանեցոց գյուրճի երգը: *Երգի ձայնաշարը բնորոշ է իր երկլադային կազմով* դո-սոլ *և* ռե, *կառուցված է երկու քառալարերի վրա՝* ռե-մի-ֆա-սոլ *և* սոլ-լյա-սի-դո, *որտեղ* սոլ-*ը շաղկապող ձայնն է։*

81. Դարդերս շատացել ա: *Պարերգ է։ Եղանակը և տեքստը ձևափոխված են։ Երրորդ տակ-*

տից մինչև հինգերորդ տակտը և ութից մինչև վերջին տակտը՝ կրկնակներ են, որ չեն նշված, սակայն ցածը բերված տեքստից այդ պարզ երևում է։ Երգի 8—9 տակտերի բառերը փոխարինել են կրկնակի «գյուլա-գյուլա» բառերին։ Երրորդ տակտը պետք է կրկնվի։ Այսպիսով՝ երգի կրկնակը ճշտելով, կվերականգնվի ամբողջ կառուցվածքի համաչափությունը։

Տեքստ. դիտողութ՝. «էրոմն արի» նշանակում է «այրով արի», այսինքն ձորի միջով, կամ գուցե՝ քարայրով։

82. Լե, լե՛, վա՜յ լե, Մարո։ *Հինգերորդ տակտի 16-րդականները պետք է լինեն 8-րդականներ, նույն տակտի պաուզայի հաշվին։*

83. Յա՛ր, դե՛ գիդի, յա՛ր, դե՛։ *Պարերգ է, երգիծական տեքստով։*

84. Ծովի միջի տաշ քարը (*Բուղալ*)։ *Պարերգ է։ Վարիանտները՝ «կաքավ եմ», «էլլի յարին եմ» կրկնակով։*

85. Ես մի աղջիկ էի։ *Ժողովրդական «խաղերից»։ Պատմողական ձևով է երգվում, երկտողերի վերջում ընդմիջումներով։ Երգողը շունչ է առնում և ապա շարունակում։*

86. Քամին յանա յա՜րս։ *Պարերգ է, վար՝. «Շիրակ» № 56։*

87. Հարսանեկան։ *Վարիանտները՝ «Շիրակ» № 46 ԿԱԺ ՄԱ № 98։*

88. Դարդար անեմ։ *Օրորոցի երգ է. տեքստը՝ կատակային մոմենտներով։ Վար. «Բամբակը բարին», Ն. Բայազետ (№ 122)։ Այնտեղ չափը $^{2}/_{4}$ է։*

89. Սև աչերուդ։ *Բառերը իրենը չեն։ Այդ երևում է առաջին իսկ ֆրազից («սև աչերուդ, աղեղ») որ չի ամբողջանում մեղեդիայի հետ։*

90. Դու ասացիր կերթամ։ *Այս երգի մայր եղանակը հավանաբար հանրածանոթ «Վայ գիդի բըլբուլըս» երգի եղանակն է։ Այստեղ մետրուիթմը $^{6}/_{8}$ է։ Կոմիտասի մոտ՝ $^{4}/_{4}$ է, ԿԱԺ ՄԱ № 91։ Երգի այս վարիանտի $^{6}/_{8}$ չափը առաջ է եկել «Բերդից դուրս ելա» երգի չափից։ (Տես «Շիրակ»)։*

91. Քալա է, քալա է։ *Վար. ԿԱԺ ՄԱ, էջ 66, № 60։ Տեքստ. դիտողութ՝. «քալա» բառը տես նաև նույն շրջանի «Ծիրանների բարը» երգի մեջ՝ «քալ»։ Այդ բառերը չկան Ամատունու, Աճառյանի և Մալխասյանի բառարաններում։*

92. Արի գուրան։ *Վարիանտը երգվում է Հովհ. Թումանյանի բանաստեղծության խոսքերով «Ծախարակ» երգի եղանակով։ Վերջինի լադը հարմոնիկ է, չափը՝ $^{4}/_{4}$ է։*

93. Հոռովել։ *Եղանակը բնորոշ է ա. իր կիսառեչիտատիվ բնույթով և բ. երկլադային։ կառուցվածքով՝ ֆրիգիական և դորիական լադով։*

94. Կոռ՛ւնկ, ծափ տու ու բռի։ *Պարերգ է, վար. ԿԱԺ ՄԱ № 70։*

95. Գեղամի երգը։ *Երգաձևը պատմողական է։ Չափը այստեղ $^{2}/_{4}$ է նշված։ Ստույգը՝ $^{4}/_{8}$ է։*

96. Ծիրանների բարը։ *Պարերգ է։ Լադը բնորոշ է իջեցրած քվինտայով (*ռե *բեմոլ)։ Նույն ձայնաշարն* ռե-դո-սի-լյա-սոլ *ունեն «Շաափուն դուն փուշով աղջիկ»-ը, ԿԱԺ ՄԱ № 107, «Խորոզ»-ի առաջին մասերը («Շիրակ» № 150)։ Ավելի ընդլայնված ձևով հանդիպում ենք «Ուստի գուքաս» Սայաթ-Նովայի խաղի մեջ։*

97. Ես էրաս եմ Սարիղամիշ։ *Երգը կազմված է 2 եղանակից, տարբեր լադերով։ Առաջին մասը «Շախկուռ-շուխկուռ»-ն է։*

98. Մարալ Շուշո, ջեյրան Շուշո։ *Պարերգ է։ Ունի վարիանտ ԿԱԺ ՄԱ № 105։*

99. Քո չինար յարին։ *Պարերգ է, վարիանտը՝ «Թալիշու ճամփեն դուզ ա», ԿԱԺ ՄԱ № 254։*

100. Արևիդ մեռնեմ։ *Պարերգ է։ Վար. հայտնի «Ես պուճուր, յարս պուճուր»-ի եղանակն է։*

ՆՈՐ ԲԱՅԱԶԵՏ

101. Սարո: *Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Երգի բ. մասի նոտաները չկան:*

102. Անուշ ջան: *Վարիանտը՝ վրացերեն բառերով երգվում էր Թբիլիսիում («Բալո լամազո, քոշկշի գի խար»):*

103. Տկնոր: *Վարիանտ է: Կատակային երգ է, որտեղ ծաղրվում են հարբեցողներն ու լոդրերը:*

104. Կես-գիշերին: *Վար. 1. Սույն ժողովածու № 111 (հարմոնիկ մինոր). 2. Նույնը՝ դորիական լադով, տարածված եղանակը («Կաքավ եմ»):*

105. Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ: *Երգի 7-րդ տակտի երկրորդ* սի *բեմոլը պետք է լինի* լյա, *ինչպես երգի ա. և գ. տակտերում: «Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ...» կրկնակն է:*

106. Կանչա՛ կռունկ, կանչա՛: *Երգի հիմնական եղանակն իր կրկնակով («Կռունկ ջան») մշակել է Կոմիտասը: Տես Կոմիտաս, «Հայ գեղջուկ երգեր»:*

107. Ծովի ափը վար կանեմ: *Վարիանտը՝ ՍՄ I, էջ 50, № 33, «Լուրի»:*

108. Պատշկամբում կայնել ես: *Այս երգը վերջին շրջանի (քաղաքի ազդեցություն) ստեղծագործություններից է: Բնորոշ է իր երկրորդ՝ վարիացիոն մասով, որտեղ նույն մեղեդին երգվում է կրկնակի մանրացված ռիթմով:*

109. Ոսկե գույակով տղա: *Երգը դիալոգ է՝ տղայի և աղջկա միջև: Վերջին տան տողերը պակասում են և խառնվել են:*

110. Էլի երկինք ամպել է: *Այս երգի հիմնական եղանակը տես «Շերամ», էջ 42. «Էլի երկինքս ամպել է»:*

Սպ. Մելիքյանը երգերի պասպորտիզացիայի բաժնում նշում է, որ երգը ձայնագրված է Նոր Բայազետի Վերին Ղարանլուղում, երգողները երգը սովորել են գյուղում: Երգի ա. տունը ընդհանուր է 2 (Շերամի և Սպ. Մելիքյանի) վարիանտներում, իսկ հետևյալ տների բառերը իրարից միանգամայն տարբեր են: Երկու երգերի առաջին երկու տողերի մեղեդիան հիմնականում նույնն է: Շարունակության մեջ հետագա տողերի մեղեդիները իրարից տարբեր են: Շերամի մոտ կա կրկնակ «Նախշուն հավքեր, անուշ հավքեր», որպիսին չկա այս երգում:

111. Հաբրբան: *Ունի բազմաթիվ վարիանտներ, որոնցից մեկը Կոմիտասի մշակածն է: Տես «Հայ քնար», էջ 10, № 3, չափը նույնպես 4 է: Այդ վարիանտում երգը կառուցված է տղայի և աղջկա միջև դիալոգի ձևով, ըստ որում աղջկա եղանակի մեջ կան վարիացիայի մոմենտներ, որտեղ օգտագործված է «Տան, տան» կամ «Ծափի, ծափի, ծիրանի» երգի սկզբի մասը (տես «Վան» № 45): Մյուս վարիանտները տես ՍՄ I, № 144, «Շիրակ» № 72: Այս վերջինը տարբերվում է մյուսներից իր մետրոռիթմով ($^{6}/_{8}$) և «Անձրևն եկավ» երգի բառերով:*

112. Հելլի յարին եմ, օյ, օյ, օյ: *Պարերգ է:*

113. Թովռալեն գալիս եք: *Ա. մասը վարիանտն է «Կողպա ելան սելերը» (հարմոնիկ մինոր լադ) եղանակի: Տես «Շիրակ», № 87:*

114. Այ տղա, ա՛րի, ջուրն անցու: *Երգի վարիանտը՝ տես սույն ժողովածու № 159, «Ի՞նչ կտաս ջուրն անցում»: Սկզբի երկու վարիանտների տարբերությունը (բացի տոնայնությունից) առաջին տակտի մեջ է: Չափը՝ $^{6}/_{8}$:*

115. Արմենուհին այսօր կորե: *Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Տեքստ. դիտողութ.՝ Արմենուհին այս ճուր կորե: Նույն հարցականով է վերջանում չորրորդ տողը:*

116. Շուշան ջան: *Այս երգը հայտնի է «Երթանք սարը վազե-վազ» անունով: Երգի հեղի-*

նակն է Արմեն Տիգրանյանը, որ գրել է երգեցիկ խմբի համար։ Երգը ժողովրդականացել է, ինչպես նույն կոմպոզիտորի «Անուշ»-ի և մյուս երգերը։ Երգի մասին Սպ. Մելիքյանը նշում է, որ երգողը սովորել է գյուղում։ Երգի հորինման տարին մոտավորապես 1914 թիվն է։ Այստեղ առաջ բերված եղանակը, համեմատած Արմեն Տիգրանյանի եղանակի հետ, լրիվ չէ, չկա երգի կրկնության վարիացիան ա. և գ. տակտերի մեջ և երգի ամբողջ երկրորդ մասում։

117. Կուժն առա: *Հեռավոր վար. և գույն նախնական ձևը հանրահայտ երգի «Ջուրն առա» կամ «Կուժն առա»։ Առաջինը տես «Շիրակ» № 88 «Պիլիբի» անվան տակ, երկրորդը ԿԱԺ ՄԱ № 133. ա. և բ վարիանտները։ Միևնույն երգը մշակել են թե՛ Կոմիտասը, և թե՛ Սպ. Մելիքյանը՝ տարբեր վարիանտների տակ և տարբեր կրկնակներով՝ «Պիլիբի—շախկուռ-շուխկուռ» և «Գընա-գընա, հետիդ եմ»։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։ Հաջորդ քառյակների նոտաները Սպ. Մելիքյանի մոտ չկան։*

118. Լուսնակն անուշ: *Վարիանտը տես ԿԱԺ ՍՄ № 256, նույնը մշակված քառաձայն խմբի համար, տես «Հայ քնար» № 11։ Այս վարիանտում բ. և գ. տակտերի մեջ Դ. աստիճանը—լյա-ն բեմոլ չէ, ինչպես Կոմիտասի մոտ։ Կրկնակի մեջ Կոմիտասի մոտ հանդիպում ենք թե* մի *բեկար և թե* մի *բեմոլ։*

119. Եսիմ—եսիմ: *Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ № 47, «Թագա մածուն եմ մերել», $^{3}/_{4}$։ Այստեղ չափը $^{6}/_{8}$ է։ Եղանակը չի համապատասխանում տեքստին։*

120. Կարմիր քարը տաշուկ է: *Վար՝. «Էս ճամփեքը քարոտ ա»։ Տես Ս. Դեմուրյան «Քնար»։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։*

121. Կարքվներ, կարքվներ: *Վարիանտները՝ «Վան» № 32, 33, Կոմիտաս. «Մոկաց հարսներ»։*

122. Բամբակը բարին: *Պարեղանակ։ Չափը՝ Սպ. Մելիքյանը նշել է $^{12}/_{8}$։ Ռիթմական միավորը $^{3}/_{8}$-րդ է, ամեն մեկ $^{3}/_{8}$-ը մեկ բախումով։*

123. Աղչիկ, անունդ ի՞նչ էր: *Պարերգ է։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։*

124. Ծիրան եմ ծառի ծերին: *Պարերգ է։ Բնորոշ մամենուն է՝ երկլադային ձևը։ Եղանակը «անվերջ» է։ Նման ձևին է պատկանում Ա. Բրուտյանի ձայնագրած «Սար, սար» երգը։ (ԳԱ Արվ. պատմ. և տես. սեկտորի ձեռ. ֆոնդ)։*

125. Վայ Նուբար, Նուբար: *Վար. տես ՍՄ* I, *№ 20։*

126. Ջաղչի դռնով: *Պարերգ է։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։*

127. Յա՜ր, արևից մեռնեմ: *Պարերգ է, ունի վարիանտներ։ Տես սույն ժողովածուի հետևյալ երգը։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։ Մի այլ հայտնի վարիանտը «Ես պուճուր, յարս պուճուր» երգն է։ Նա ունի բացի կիսակրկնակներից նաև լրիվ կրկնակ՝ «Արևից մեռնեմ յար ջան, բարևից մեռնեմ յար ջան, սիրել եմ կառնեմ»։*

128. Յա՜ր, արևուդ մեռնեմ: *Պարերգ է, վարիանտները՝ տես նախընթաց երգի կոմենտարը։*

129. Յար ջան էկար գիշերով: *Պարեղանակ է։ Բառերը պատահական, իմպրովիզացիոն բնույթ ունեն։ Վարիանտը՝ Ն. Տիգրանյանի ներդաշնակածն է «Զուռնի տրընգի» անվան տակ։ Այստեղ այդ պարեղանակի առաջին մասն է։*

130. Ըռ յամա՜ն: *Պարերգ է, վարիանտները՝ «Հայկո ջան», «Շիրակ» №№ 60, 61։*

131. Տույ, տույ, լաչին ջան: *Պարերգ է։*

132. Աղչի մարալ, ո՞ւմ անեն ես: *Պարերգ է, կատակային բնույթի։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։ Նույն խոսքերով է № 132-ը։*

133. Խնամ Պոլուզ: *Պարերգ է։ Չափը՝ $^{6}/_{8}$։*

134. Մի նեղացի իմձանից: *Հմմտ. սկզբի մասը «Գընա, գընա, հետիդ եմ» եղանակի հետ։*

135. Խնձոր քցի: *Պարերգ է։*

136. Լուսնիկի լույսը տեսա: *Չափը՝ $^{6}/_{8}$, Պարերգ է։ Եղանակը «չավարավող» եղանակների թվին է պատկանում։ Տես նույն բնույթի № 124 երգը։*

137. Ամպերն ելան կամաց-կամաց: *Վարիանտը՝ ՍՄ* I, *№ 105. «Արևն ելավ կամաց-կամաց»։ Մետրոռիթմը հիմնականում նույնն է։ Լադը տարբեր է (դորիական)։*

138. Գյուլի, գյուլի, գյուլի ջան: *Չափը՝ $^{6}/_{8}$։ Պարերգ է։ Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ № 26։*

139. Տրրինո: *Կատակային բնույթի երգ և պարերգ: Նույն ձևի պարերգ է Լոռվա «Ընդըրը՞նո»: Այս վարիանտի տարբերությունն այն է, որ կրկնակը («ընդըրը՞նոն») սկզբում չի երգվում, այլ տողավերջում. այսպես՝*

—Աղջի Նազո, ընդըրը՞նո,
Մերըդ տանն ա, ընդըրը՞նո և այլն:

Այս պարերգերի մեջ «տրրինո» և «ընդըրը՞նո» բացագանչական բառերը ռիթմական հավելումներ են պարեղանակի մեջ:

140. Կարտոլ կիտամ, տո՛ չառնի: *Բառայակի հանգերը չեն բռնում: Զափը՝* $^{6}/_{8}$:

141. Բաղմ ունեմ շաֆրալի: *Պարերգ է: Զափը՝* $^{6}/_{8}$:

142. Չեմ առնի, ճանա ջան: *Վարիանտները տես № 143 երգի ծանոթագրությունը: Պարերի գային:*

143. Չէ՛, դադո, չէ՛, բաբո: *Վարիանտները՝ «Վան» №№ 16, 78, սույն ժողովածուի №№ 33 142:*

144. Հոլը, ճոլը: *Պարերգ է: Տեմպերի նշումները պարերգերի մեջ վերաբերում են երգի սկզբի մասին: Շարունակությունը հետըզհետե արագանում է: Այդ արագացումը բնորոշ է գրեթե բոլոր պարեղանակներին: Գ. և դ. տողերը կրկնակ են:*

145. Ամաճ, տերտեր, ամոթ ա: *Զափը՝* $^{6}/_{8}$, *երգիծական: Երգի կառուցվածքը ցույց է տալիս, որ այս մեղեդին եղանակի երկրորդ մասն է, որն իր հերթին երգվել է որպես մի ինքնուրույն եղանակ: Տես Ա. Ժողովածուի մեջ № 96 երգը:*

146. Կարմիր վերմակով տղա: *Պարերգ է:*

147. Թարոյի դատեն, Դրուրի ձոր: *Զափը՝* $^{6}/_{8}$: *Երգիծական պարերգ է: Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ № 63:*

148. Հով իճե: *Զափը՝* $^{6}/_{8}$: *Վարիանտը՝ «Հոդալո ջան»:*

149. Սասունա սարեր: *Պարերգ է: Զափը, ստույգը* $^{6}/_{8}$ *պետք է լինի:*

150. Լուսնակն ելավ: *Շերամի երգի ժողովրդականացած վարիանտներից է: Տես «Շերամ», էջ 63:*

151. Դիճ լե, լե, դիճ լե, լե: *Զափը՝* $^{4}/_{8}$: *Պարերգ է, պատմողական բնույթի:*

152. Հրաժեշտի երգ: *Զափը՝* $^{6}/_{8}$:

53. Վո՛ւյ, վո՛ւյ անա: *Երգի ա. մասը կառուցված է պարեղանակի մեղեդիայի վրա, սակայն տեմպը ավելի դանդաղ է: Այս երգի կրկնակը սկսվում է չորրորդ տողից, որով խախտված են բուն երգի և կրկնակի մասերը: Երգի չորրորդ տողը պակաս է:*

154. Թագվորի գովքը: *Հարսանեկան երգերի, պարերգերի և պարեղանակների շարքից: Վարիանտները՝ ՍՄ I, №№ 75, 76, 104, «Շիրակ» №№ 46, 111, 112, ԿԱԺ ՍՄ, №№ 220, էջ 76, №№ 4, 5, 6, ԿԱԺ ՄԱ, №№ 95, 96, 97, 98: Կոմիտասի մշակած հարսանեկան երգերից են՝ «Փեսին արդուզարդը» և «Փեսին գովքը»:*

155. Հարճազ: *Պարերգ է: Վար՝. ՍՄ I, №№ 65, 195:*

ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆ

(Մանկատուն, 1926 թ.)

156. Կայնել ես վարդի ծովին: *Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՄԱ, էջ 26, № 3: Չափը, սուսյը՝ $^3/_4$ է սկզբից $^1/_4$ պաուզա: Նույն պաուզան պետք է լինի երգի երկրորդ մասի ա. տակտում:*

157. Վա՛յ, ճա՛նի, վառա:
(Գյուլվերանից ելանք, հասանք մեր գյուղը) Այս երգի եղանակի, նաև տեքստի շեշտերը սույն տակտավորմամբ ($^5/_4$) չեն համընկնում (ե՛լանք, փոխ. ելա՛նք.— 2-րդ տակտ. հա-սանք փոխ. հասա՛նք—3-րդ տակտ) և այլն: Համանական չափը հիմնականում պետք է լինի $^3/_4$ կամ $^6/_4$: Նման չափ ունեցող երգերի շարքին են պատկանում Կոմիտասի ԿԱԺ ՄԱ №№ 78, 79, 92 երգերը:

Այս երգի չափավորման մեջ Սպ. Մելիքյանը ունի $^6/_4$, սակայն՝ $^5/_4$-ի հետ ըստ որում միևնույն ֆրազը՝ մի դեպքում $^5/_4$-ով է նշում (ա. տակտ), փոխադրելով թույլ վանկը ուժեղ ժամանակի վրա (բ. տակտի առաջին քառորդը), մյուս դեպ-քում $^6/_4$-ով է նշում (1-ին, 3-րդ, 6-րդ, 9-րդ տակտերը):

158. Մարգարի գյուղացի: *Չափը՝ $^6/_8$: Պարերգ է: Երգիծական բովանդակությամբ: Սույն երգը բուն հայ գեղջուկ երգերին չի պատ-կանում, քաղաքի պարեղանակների ազդե-ցության կնիքն է կրում. հարմոնիկ լադին փոխարինել է դորիականը: Գյուղական պարզ տիպի նվագարանի (գարմոնիկա) մեջ ձայնաշարում մեծացրած սեկունդա չի լինում: Դրա ազդեցությամբ լադը փոխվել է և դարձել է դորիական վարիանտ: Նման երևույթի հանդիպում ենք բազմա-թիվ երգերում: (Տես սույն ժող. № 113 երգը:*

159. Ի՞նչ կտաս ջուրն անցում: *Վարիանտը՝ «Այ տըղա, արի ջուրն անցու»:— Սույն ժողո-վածու № 114: Չափը՝ $^6/_8$:*

160. Օսանձա: *Վարիանտը՝ տես Սպ. Մել. I, էջ 36, № 9. «Օսան ջան»: Չափը՝ $^6/_8$: Պարերգ է: Երկու երգերն էլ նույն չափն ունեն, տեմ-պերը տարբեր են (96 և 112):*

161. Ես որ լինեմ: *Վար. տես «Վան» № 32. Չափը $^6/_8$ վերջինում հարմոնիկ մինոր է: Պարերգ-դխալոզ:*

162. Շուտ-շուտ քելա: *Կոմիտաս «Գընա, գընա, հետիդ եմ»:*

163. Կքելա, կցոլա: *Չափը՝ $^6/_8$: Բառերը փո-փոխված են («Սերն անուշ է, յարն անուշ է»):*

164. Յա՛ր գյուլա: *Պարերգ է: Չափը՝ $^6/_8$:*

165. Ավգի շուշան: *Պարերգ է: Չափը՝ $^6/_8$:*

166. Իմ սիրածը սալդաթ էր: *Չափը՝ $^6/_8$: Պարերգ է: Մեներգողը և խումբը երգում են հա-ջորդաբար թե կրկնակը, և թե երկտողի կրկնակի երկրորդ տողերը: Տեքստ. դի-տողութ՝. «Հավայ լուսի» համանական է «Հա, վալլասի»:*

167. Ջուլո: *Երգը խմբի համար մշակել է Անտ: Մայիլյանը: Չափը՝ $^6/_8$: Այլ վարիանտը տես սույն ժողովածու № 5:*

168. Տըր ճինայ, ճինայ: *Վար՝. «Չիմ վզին» ա. մասի եղանակը:*

169. Որբի երգը: *Վարիանտ ժողովրդական երգի: Տեքստի մեջ օգտագործված են ժողովրդա-կան երգերի քառատողերը: («Մեր որբերի սիրտը», նախնական «Ղարիբներու սիրտը»): Սպ. Մելիքյանի գրանցման մեջ բանալին մոտ նշան չկա: Լադը ֆրիգիական է (տո-*
նիկան մի տոնով է) կվինտայի մեջ կադ-
մից է իջեցված (սի բեմոլ):

170. Ջալո՛, զալո՛ ջան, զա՛ր մեյդան: *Պարերգ է: Կրկնակի բառերը պատահական են:*

171. Սամար ամման: *Վարիանտը՝ ՍՄ I, էջ 61, № 51, «Շիրակ» № 10: Սույն երգի 3-րդ և 4-րդ տողերը չեն համընկնում մելոդիային:*

172. Լոյլըմ լոյ: Պարերգ է: Չափը՝ ¢ Վարիանտը՝ ՍՄ I, № 93:

173. Խնամի ջան: Վար՝. «Արագիլ բարով եկար» կամ «Ճակալի»: Պարերգ է: Չափը՝ $^{6}/_{8}$:

174. Խալալե, ջան լե, լե: Պարերգ է: Տեքստ. դիտողութ՝. «Ջան լե, լե» համանական է «Ջալալ է»:

175. Շիրին Թելլո, վա՜յ Թելլո ջան: Վար. տ. Կոմիտաս «Հոդվածներ և ուսումնասիրություններ»-ի ժողովածու, էջ 19: Չափը՝ $^{2}/_{4}$:

176. Գյուլերս թաքացել ա: Չափը՝ $^{2}/_{4}$: Պարերգ է:

177. Սոնենի կողրեցին: Վարիանտ: Այս մելոդիայի այլ՝ Փրիգիական լադը: Վարիանտը տես Արշ. Բրուտյանի ժողովածուի մեջ («Սար, սար»):

178. Ժուլիկ տերտերի գյադեն: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Պարերգ, երգիծական:

179. Հա՜յ, առնում եմ, առնում եմ: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Վարիանտը՝ ՍՄ հատ. I, № 22:

180. Հո՛ Մայրամե, Մայրամե: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Պարերգ է: Վարիանտը՝ ՍՄ I, №№ 80 և 192:

181. Լե, լե գդե, Մայրամե: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Պարերգ է:

182. Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր եկար: Վար՝. ԿԱԺ ՄԱ, էջ 42, № 140: Չափը՝ $^{6}/_{8}$:

183. Մաքրունի ջան, Մաքրունի: Վարիանտը տես «Վան» № 54: Պարերգ է: Չափը՝ $^{6}/_{8}$:

184. Ես մի ծառ եմ ծիրանի: Գուսանական-ժողովրդական: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Տեքստը փոփոխված է:

185. Կորած էշը: Կատակերգ է, գուսանական-ժողովրդական: Չափը՝ $^{6}/_{8}$:

186. Ո՞ւր գնացիր: Պարերգ է: Չափը՝ $^{6}/_{8}$: Երգը լեզվախառն է հայ-ադրբեջանական: Կրկնակները ադրբեջաներեն են:

187. Ջանըմ լոքի յար ջան: Պարերգ է:

188. Յա՜ր Սոնա: Չափը՝ Սպ. Մելիքյանի մոտ $^{9}/_{8}$ է՝ 2—2—3—2, առանց ենթատակտերի բաժանման: Այստեղ մետրուիթմը ճշտել ենք և դարձրել $^{4}/_{8}$, $^{5}/_{8}$: Պարերգ է: Պատկանում է չվերջավորված պարերգերի թվին:

189. Զմփիկ, զմփիկ զարին ա: Պարերգ է, վարիանտը տես նույն ժողովածու № 63:

190. Երգիս գլուխ մի սաս: Պարերգ է: Կրկնակը ադրբեջաներեն է:

191. Թուրունի դաստա: Պարերգ է: Առաջին և երրորդ տողերի երկրորդ մասերը, նաև երկրորդ և չորրորդ տողերը ամբողջապես կրկնակներ են: Վարիանտներից մեկը Կոմիտասի ձայնագրածն է «Զինար, արի բան սաեմ»: ԳԱ Արվեստի. պատմ. և տես. սեկտոր, Կոմիտասի ձեռագրային ֆոնդ, տետր 10, էջեր՝ 1ա—2:

192. Խանիմո, ջանիմո: Պարերգ է:

193. Հե՜յ, վա՜խ, զուլում է: Չափը, ստույգը՝ $^{4}/_{8}$ է:

194. Ա՜յ Նուբար, զալում Նուբար: Պարերգ է, վարիանտը՝ «Էսօր նորը նորել է», «Ճիրակ» № 64: Լադը տարբեր է: Կան նաև «Նուբար»-ի այլ վարիանտները:

195. Սարո ջան: Պարերգ է:

196. Երանի՜ ձեզ, բարձր սարեր: Դուբեիթ *(2 բեյթ)։ Տողերը ութ վանկանի են, 3-ից 5 տուն, տունը՝ 4 տող։ Գուսանական տաղաչափության ամենապարզ և գործածական ձևն է։ Չափը՝ $^4/_4$ է, առանց ենթատակտերի բաժանման։ Բնորոշ է իր ասերգային ձևով (բեչխատատիվով)։*

197. Որբնավի հողբաժանությունը: *Դուբեիթ է (տես նախորդ երգը)։ Բացի այդ, այս խաղը* դաստան *է կոչվում, պատմողական է, նկարագրում է մայր անցյալի խեղճ, իրավազուրկ գյուղացու վիճակը։ Հեղինակն է Սրապիոնը, որն իր անունը հիշատակում է վերջին տան տողերում։*

198. Սիրո գերի, ո՞ւրտեղ ես: *Ջիվանի, «Բո փափագով» երգի փոփոխված վարիանտն է։ Փոփոխված են՝ եղանակը և խոսքերը, բացի «ո՞ւրտեղ ես» բառից, որով վերջանում է տողը։ Տես «Ջիվանի» ժողովածու, էջ 338։ Վերնագրված է «Թոփխանա դիվանի», որ գուսանական ձևերից մեկն է։ Ոտանավորը բաղկացած է 3 տնից, ամեն տունը 4 տողից, տողը 15 վանկից։ Մյուս հանգավորման և տաղաչափական ձևերի մանրամասնությունները ինչպես այս, նույնպես և գուսանական այլ խաղերի վերաբերյալ տես Գ. Լևոնյանի «Աշուղները և նրանց արվեստը» աշխատությունը։ Երևան, Հայպետհրատ, 1944 թ.։*

199. Սմբատի ճեքիարից: *Եղանակի վարիանտը՝ Պայծառի «Խոսեք Հայաստանի լեռներ»։*

200. Լսիր աղերսանքս: *Ամրոյի հեքիաթից։ Ձեր՝ դաստան։ Տողը 11 վանկ է՝ 2 մասից 6 և 5։ Երգի ա. մասը գեղջուկ ժողովրդական եղանակներից է։ Տես «Շիրակ» № 149։*

201. Ամրոյի խաղը: *Նույն։*

202. Մուշտազադ: *Տողերը միատեսակ չեն, ունի երկար և կարճ տողեր, որոնք իրար են հաջորդում՝ երկարը՝ 14 վանկ է, կարճը՝ 6 վանկ։ Նման ձևին է պատկանում Ջիվանու «Տրտում ու տխուր շրջապայող» ոտանավորը (Ջիվան, էջ 257)։ Սույն տեքստի 2-րդ և 3-րդ տները վերականգնել ենք։ Չափը 12 է։ Սկզբի նոտան նախատակտի մեջ պետք է լինի։ Երկրորդ տողի «պես» վանկի նոտան ընկնում է չորրորդ տակտի մեջ։ Վերջին* դո *նոտան պետք է ունենա 2 տարբեր տևողություն՝ ա. կրկնության դեպքում $^6/_8$ և բ. վերջավորության դեպքում՝ $^9/_8$ կամ ֆերմատա։*

203. Քյարամից: *Դաստան է։ Սպ. Մելիքյանի մոտ երեք ենթատակտ է (3+2+3)։ Ավելի նպատակահարմար է երկու ենթատակտ ($^5/_4+^3/_4$)։ Այս տակտավորմամբ հեշտանում է ընթերցումը և պարզվում է եղանակի մետրոռիթմական նկարը։ Երաժշտության վարիանտը՝ տես ՍՄ I, № 115։*

204. Էդ ոսկերել մազերդ: *Շերամի երգն է։ Տեքստը թերի է։ Թե՛ եղանակը և թե՛ բառերը փոփոխված են։ Տես «Շերամ», էջ 82, «Էդ ոսկեթել մազերդ»։*

205. Ո՛վ անճանգիստ անճար ոտքեր: *Հեղինակը կին գուսան Արաքսին է, «Քյոռօղլի դուբեիթ»-ի հորինողը։ Խաղը կառուցված է հայ ժողովրդական գեղջուկ երգերի եղանակով։*

206. Զմռան ու գարնան վեճը: *Նման է գուսան Հավասու ամիսների վեճին, որ ասերգային կառուցվածք ունի։*

207. Շատ ման գալող կնկա բանը: *«Քյոռօղլու» վարիանտն է, դուբեիթ։ Խոսքերը Մահուրի աշուղ Գևորգինն են։*

208. Քյոռօղլի դուբեիթ: *Երգի վերջավորությունը ամբողջացած չէ։ Տեքստը նոր է։ Հեղինակն է՝ Արաքսին։ Չափը, առույգը՝ $^6/_8$ է։ Երկրորդ տակտի վերջին նոտան պետք է լինի նոր տակտի մեջ և տևողությունը ոչ թե $^3/_8$, այլ $^6/_8$, այսինքն մեկ ամբողջ նոր տակտ ($^6/_8$-ով հաշված)։ Ամենավեր-*

ջին նոտան՝ ֆա-ն եւ պետք է լինի նոր տակտի մեջ և տակտը պետք է լինի 6/8, ըստ որում ֆա-ից հետո պետք է լինի մի 1/8, իսկ դրանից առաջ՝ դարձյալ ֆա 1/4 լիգայով միացված իր նախորդ ֆա 3/8-ին։ Այդ բոլորից հետո պետք է լինի երգի վերջավորությունը՝ «այսպես բան է, հայ» ֆրազի կրկնությամբ։ Առաջ ենք բերում երգի լրացված մասի երաժշտական պատկերը։

209. Օտար երկրից: *Դուրեկիթ և դաստան։ «Ուստի գուքաս գարիբ բըլբուլ»-ի վարիանտը։ Եղանակի ա. մասն է «Աշուղ Ղարիբ»-ից։*

210. Քյարամի գյոզալլամա: *Դաստան, միաժամանակ դուրեկիթ է, (տողերը 8-ական վանկից են)։ Չափը՝ 3/8—4/8 է։ Ա. տակտի մեջ «ըն-կա» բառի նոտաներն են, ա. վանկի վրա՝ 1/8-ը, և բ. վանկի վրա՝ 1/4։ Երկրորդ տակտում «ջը» վանկերը պետք է փոխադրել նույն տակտի լյա 1/4 նոտայի տակ։ Խաղի եղանակը «Քյոռօղլին վաճառական» էպիզոդի եղանակն է։*

211. Վառվում եմ Ասլի, վառվում եմ: *«Ասլի և Քյարամ»-ից։ Երգը սկսվում է «Ով նազելի մի լար բամ է» տողով։ Վարիանտները տես «Շիրակ» №№ 126, 127։ Ամենից շատ տարածված վարիանտը № 126-ն է, աննշան փոփոխությամբ։*

212. Ոչխարն ու գելը: *Չափը՝ պարզ 2/4 է, ա. քառորդ մասը նախատակտ է, երկրորդը* սոլ *նոտայից սկսվում է նոր տակտ և այլն մինչև վերջին* սի *բեմոլը, որ առանձին տակտի մեջ պետք է առնվի։ Այդ վերջին քառորդ նոտան մնում է նախատակտին։ Հեղինակը չի պարզվել։ Կա վարիանտ Սայաթ-Նովայի մոտ՝ «Գելն ու չոբանը»։*

213. Իմ ձախորդությանս մի՛ խնդա: *Ջիվանու խոսքերն են՝ փոփոխված (Ջիվան, էջ 131). եղանակը վարիանտ է։*

214. Մի՛ լար այդպես: *Սմբատի հեքիաթից։ Երգի մի մասն է։ Հոր և որդու դիալոգն է։*

215. Ես քեզ սիրի:՛ *Զուլալ-օղլու նմանողությունն է։ Եղանակը փոփոխված է։ Խոսքերը նույնն են, ինչ № 71 երգինը։*

216. Լաե, տես քե ինչ եմ ասում: *Սմբատի հեքիաթից։ Գուսանական՝ հարց ու պատասխան։ Ձևը կոչվում է* վարսաղի: *(Տես Սայաթ-Նովայի ԺԲ խաղը)։ Երրորդ և չորրորդ տողերի վերջավորությունները՝ «տյուն, ո, յուն, րե», «կեն, ո, յուն, րե» հայկական այբուբենի տառերի անուններն են (ինչպես՝ այբ=ա, բեն=բ, և այլն)։ Այստեղ մրցողները բառերը պարզ ասելու փոխարեն, նրան խորհրդավոր են դարձնում, որպեսզի դիմացինը գլխի չընկնի ասածից։ Օրինակ՝ տյուն=տ, ո=ո, յուն=ւ, րե=ր, ստացվում է տուր, իսկ նախորդ բառի հետ կազմում է «պատասխան տուր» ֆրազը։ Երկրորդ տողի վերջում «կեն, ո, յուն, րե» նշանակում է կուր (կույր) և այլն։*

217. Ինձնեն միք նեղանա: *«Աշուղ Ղարիբ»-ից*

218. Նազելի բագունի: *Ջիվանունն է։ Այս տեղ բառերը փոփոխված են։ Տես «Ջիվան», էջ 365*

219. Սիրուն Ղոար, դայրար Ղոար: *«Քյոռօղլի» հեքիաթից։ Քյոռօղլու այն բազմաթիվ վարիանտներից է, որոնք տարբեր վայրերում տարբեր եղանակով են երգվում։ Այս մասը վերաբերում է «Քյոռօղլին գերի» էպիզոդին։ Տես «Քյոռօղլի» ժողովրդական վիպասանությունը։ Մկրտիչ Տալյանի (Ջամալի)։*

220. Թուխ-թուխ աչքեր: *«Քյարամից»։ Երկու լեզվով է՝ հայերեն և ադրբեջաներեն։*

221. Սիրո համար ես ընկել դու (Կուզում էյ): *Դահար Միրզայի հեքիաթից մի էպիզոդ է, սույն ժողովածուի մեջ նրանից միակ երգն է։ Լեզվախառն է (կրկնակը) ադրբեջաներեն է։*

222. Միսկին բուրջի, գեշտ էյլա: *Ըստ սովորության գուսանն իր անունը հիշատակում է վերջում, որ կոչվում է* Թափշուրմա *(հանձնարարում)։ Այս մասում գուսանը հայտնում է իր կամքը կամ պատվեր է տալիս և այլն։ Այստեղ զետեղված է տներից մեկը։ Թբիլիսի քաղաքի գովքն է անում։*

223. Երևան չարսու բազար: *Պարային ձևի եղանակ է և ժողովրդական երգերի բնույթ է կրում։*

224. Թախնիս: *Հիմնական ձևը Սեմային է կամ Մուխամմասը։ Այս խաղը իր բովանդակությամբ կոչվում է* օգյուտլամա, *որ նշանակում է՝ խրատական, օգտակար, բարոյախոսական։ Տողը 16 վանկից է՝ յուրաքանչյուր ոտքը 4 վանկից՝ 4—4—4—4։ Փակագծում նշված 9 տողից այստեղ կա միայն 3 տող՝ ա, բ. և գ. տողերը։ Հեղինակը Վալադն է։*

225. Այ դիլբարըմ: *Ադրբեջանական գուսանական բնորոշ սիրային էպիզոդներից։ Տեքստը լրիվ չէ։*

226. Ջանըմ Ալմա, գյոզըմ Ալմա: *Վարիանտը ՍՄ I, № 19, «Ըմըլըմը Զոգո»։ Ալմա հատուկ անուն է և այստեղ «ալմա—խնձորը» փոխաբերական իմաստով է գործածված։ Եղանակը չի համապատասխանում խոսքերին։*

227. Բելա մարալդան: *Չափը, ոտույգը՝ $^{3}/_{4}$ է ա. մասում, իսկ բ. մասում, Սպ. Մելիքյանի մոտ $^{12}/_{8}$ է, որ ավելի բնորոշ է եղանակի ոճմրի և երաժշտական ֆրազների ամբողջականության տեսակետից։ Երկու մասերում 3, 4 տակտի և 7, 8 տակտի մեղոդիան նույնն է, վարիացիոն ձևափոխությամբ։ Երգի հեղինակն է Ղուրսուզ Զալան կամ Զալալաթը։*

228. Բան բաղա գիրդըմ: *Չափը՝ Սպ. Մելիքյանի մոտ չորս ենթատակտ է, (3+2+2+2)։ Նպատակահարմար է զարձնել երկու ենթատակտ ($^{5}/_{8}+^{4}/_{8}$)։*

229. Տրապիզոնեան չըկտըմ բաշում: *Այս երգի մեջ բնորոշ է 7-րդ տակտի լադային շեղումը (հարմոնիկ)։*

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՔՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

230. Սու գյալըր լուլա-լուլա: *Պարերգային սիրային բնույթի երգերից։*

231. Բիր տաշ ատըմ ճավուզա: *Նույն պարերգային երգերից։ Հինգերորդ տակտի մեջ ուղղված է տեքստը՝ «դեյընան»։*

232. Անա ախ անա: *Մոր և աղջկա դիալոգ։ Համմտ. նաև հայկական վարիանտների հետ։ «Վան» №№ 16, 42, 78։*

233. Անամ մանի սասլիր: *Կա հայկական վարիանտը՝ «Մայրիկ ինձ հրաման տուր»։*

234. Խորոզ: *Երգիծական բնույթի երգ է աքաղաղի մասին։ Ունի վարիանտներ։ Դրանցից մեկը ձայնագրված է, եղանակը տարբեր է։ Տես «Շիրակ» № 150, «Խորոզ» (նըրվագ և երգ)։ Այս եղանակի ծանոթության մեջ Սպ. Մելիքյանը նշում է «նվագում է թութակը, նույնը կրկնում է թուրքերեն բառերով երգիչը»։*

235. Տին լալա, տին լալա: *Կատակային պարեղանակ է։ Չափը, ստույգը $^2/_4$ է, սկզբից $^1/_4$ պաուզա։ Չորրորդ տակտի $^1/_4$ պաուզան ավելորդ է, երգողի կողմից չափի խախտման արդյունք է։ Տեքստի մեջ՝ «չոխ սալ-լամա»։*

236. Համ յալի, համ յալալի: *Վարիանտ Մեսկին Բուրջիի երգի։ Մյուս տները հայերեն են։ Բովանդակությունը՝ «Ծամթելի և լողվորչու» թեման է։ Տեքստը ունի նաև այլ վարիանտ։*

237. Բիր չիգարա վեր մանա: *Չափը՝ $^2/_4$։ Պարերգ է։*

238. Ղըզ Մանդիլ, Մանդիլ: *Չափը $^2/_4$։ Պարերգ է։*

239. Յոնջալար, խանըմ յոնջալար: *Պարերգ է։ Բնորոշ է մեղեդիայի շարունակաբար կըրկընվող բնույթը։*

240. Այ կըզըմ գյալ սանա: *Չափը՝ $^6/_8$։ Հոր և աղջկա դիալոգ։ Վարիանտը հետևյալ երգն է՝ («Անա, ախ անա») վերջին 2 տակտերը սովորաբար կրկնվում են։*

241. Շըղշըղուն բիլազուկ դոլընա: *Ստույգը՝ «շըղշըղ». «ուն» մասնիկը հայկական է։ Վարիանտը տես ՍՄ I, էջ 78, № 85 (Համմտ. «Քելեր ցոլեր» եղանակի բ. մասի հետ.)։*

242. Յաղմա յաղըշ, յաղմա յաղմուր: *Պարերգային, հայ-ադրբեջանական լեզվախառն երգերից։ Կրկնակը ադրբեջաներեն է, իսկ բուն քառյակները՝ հայերեն։*

243. Հոպ բալա յավրում: *Պարային եղանակ է։*

244. Նանի: *Այս երգի մեղեդին հավանաբար իր մեջ պարունակում է փրիգիական և կամ հարմոնիկ ինտոնացիաներ, որ չի արտացոլվել նոտաների տրանսկրիպցիայի մեջ (այդ վերաբերում է «լա» և «մի» նոտաներին)։*

245. Ա՛յ ուշա դաղլար: *Երգը բարդ կառուցվածք ունի, եռամասանի է։ Ա. Բ. և Գ. տողերը այդ մասերն են։*

246. Մըրկո փիկո: *Այս երգից սկսվում է քրդական ժողովրդական երգաշարը։ Վարիանտը՝ ԿԱԺ ՍՄ № 45։*

247. Եվա, Եվա (Հեյնար): *Առաջին մասը «Զանգյուլում»-ի վարիանտն է։*

248. Լուոկե: *Վարիանտները՝ ՍՄ I 145, 175, №№ 182, 221, Լորկե. պարերգ է, որ տարածված է հայերի և քրդերի մեջ։ Այս երգի բազմաթիվ վարիանտներից են վերը նշվածները։*

249. Վերանե խալ վերանե: *Վարիանտը Ս. Գասպարյանի մշակածն է, որ հրատարակված է։*

250. Միր մակուժա: *Պարերգ է։*

251. Քրդական ճարսանեկան: *Պարերգ է։ Զայնաշարը իջեցված քվինտայով։ Համմտ. Կոմիտասի ձայնագրած քրդական երգերի հետ։*

252. Յարըմ գորանի: *Չափը՝ $^2/_4$։ Պարերգ է։ Վարիանտը ՍՄ II, № 7։*

253. Դոլաբե, դոլաբե: *Պարերգ է, «Զավարավող» եղանակների շարքին է պատկանում։*

254. Սար Սիփանե խալաբե: *Վարիանտը՝ ՍՄ I, էջ 156—157, № 207: Պարերգ է: Բնորոշ է իր երկլադային կառուցվածքով (լիդիական և դորիական): Մեղեդիայի երկու մասերը՝ (ա. և բ. տողերը) քվարտաքվինտային հարաբերություն ունեն:*

255. Հոյ ճելիճըճ, ճեյիճըճ: *Հարսանեկան: Մետրոռիթմը պետք է ճշտել: Հավանականը՝ $^5/_4$ է, յուրաքանչյուր քառորդի տակ երեք նոտա՝ տրիոլներ: Ենթատակտերը պետք է լինեն $^2/_4$—$^3/_4$:*

256. Բարանե, վայ բարանե: *Պարերգ է:*

257. Հայլա կալայե: *Հարսանեկան պարերգ:*

258. Դիլբար մեյվանե տամը: *Չափը՝ $^4/_8$: Պարերգ է:*

259. Գուլամե երի, երի: *Չափը $^6/_8$: Պարերգ է:*

260. Լազի պարերգ: *Սպ. Մելիքյանի ծանոթությունը՝ «Պարում են միայն ոտներով, ձեռքերը վեր բարձրացրած»:*

Սպիրիդոն Մելիքյանի ժողովածուի I հատորում 251 էջի երկու երգերի նոտաները համապատասխան բաժնում չկան: Ձայնագրված գլանների ջարդվելու հետևանքով հնարավոր չի եղել վերծանել այդ երգերի մեղեդիները:

ԲԱՌԱՐԱՆ

Ա

Ադա—կղզի
Ադալ—սկիզբ
Աթաք—փեշ
Ալագյոզլի—խաժ աչքեր ունեցող
Ախա-բախա—նայելով, ակնկալությամբ
Ախ ու զար—երկյուղ. հոգս
Ամբոց—աթարի դեզ
Ային—հայանի, ակնհայտ
Այվան—սրահ, գավիթ
Աշել—նայել
Ափո—հայր

Բ

Բաբուջ—առանց կրունկի կանացի կոշիկ, հողաթափ
Բազմ—բազե
Բազրգյան—վաճառական
Բաժ—հասակ
Բալա—դժբախտություն, պատահար
Բալաշա—միշտ
Բալաք—խատուտիկ
Բաղդադի—կանացի մետաքսյա գլխաշոր, թաշկինակ
Բանդ—առվի ջուրը կապելու տեղ
Բաշ մատներ—խոշոր էգ գոմեշներ
Բարդ կամ բարդոց—խոտի կամ հացահատիկի հասկերի դեզ
Բերախտ—անբախտ
Բեգյուման—անհույս
Բեզ—կոպիտ, անտաշ
Բեմուրազ—փափագին չհասած
Բեջախ—դանակ
Բեր—ոչխարի կիթ, կթելու վայրը
Բիլազուկ—ձեռքի ապարանջան
Բիլակ—ձեռքի դաստակ
Բլուլ—սրինգ
Բող—սպիտակավուն, գորշ
Բոխախ—կզակ
Բուզ—սառույց
Բութա—սիրած, կուռք, պաշտամունք
Բունբարաք—շնորհավոր
Բուջ—գուլպա
Բոշամ—մազերի հյուսք
Բրախել—բաց թողնել, լքել

Գ

Գարսո—մետաքսե թել
Գետուկ—փոս
Գլազ—ջնարակ, ապակի
Գյադա—այ տղա
Գյազնզ անել—դժգոհել, բողոքել
Գյամ—սանձ
Գյամի—նավ
Գյոզալ—գեղեցկուհի
Գյոռ—գերեզման
Գյուլ—ծաղիկ, վարդ
Գյուլում—ծաղիկ
Գյուլաշ—ըմբշամարտ
Գյուման—հույս
Գոլ—լիճ, լճակ
Գյուզյում—ջրի պղնձե սափոր
Գուլակ—գլխին թողած փնջաձև մազ

Դ

Դագմա—հազարից մեկ, հազվագյուտ
Դալալ—մունետիկ. մանրավաճառ
Դաստա—կապուկ, փունջ
Դաստարաշի—խմբի ավագ, խմբի պետ
Դավա—վիճաբանություն, կռիվ. դատ
Դավի—տես՝ դավա
Դարբեդար—դռնեդուռ ընկնել, աստանդական դառնալ
Դարդյան—դուռ, դարբաս
Դարդար—օրոր
Դաֆ—դահիրա
Դեյիշմիշ լինել—փոխանակել
Դըխ—դեպի
Դիլբար—գեղուհի, սիրած
Դինջանալ—հանգստանալ. խաղաղվել
Դոխ—աղամնի

Դոշ—կուրծք
Դուզ—հարթավայր
Դուզան—կարգին, սարքին, կանոնավոր
Դուրան—տես՝ դուզ
Դուքնչի—խանութպան
Դուֆ—տես՝ դաֆ

Ե

Եղուն—թաղիք
Ետնուց—ետևից

Զ

Զալում—անգութ, անողոք
Զարար—վնաս
Զիզի—գեղեցիկ, զարդարուն
Զիլֆ—քունքերի մոտի մազերի հատուկ
սանրվածքը (կանանց)
Զուլում—աղետ, փորձանք

Է

Էլօղլի—օտար, ուրիշի զավակ
Էհթիբար—հարգանք․ վարկ
Էրակ-երակ—անձրևի ուժեղ, բայց կարճատև
տեղալը

Ը

Ըռանգ կամ ռանգ—գույն
Ըռանգ-ըռանգ—գույնզգույն
Ըռանչպար կամ ռանչպար—երկրագործ
Ըռունդ—գեղեցիկ, սիրուն
Ըռուշար—ծալապարդ, փոթ-փոթ

Թ

Թարաղ—ափսե
Թարուդ—դագաղ
Թաթ—գուլպայի առջևի մասը
Թախըմ—սարք, սպաս
Թամամ—լրիվ
Թամաշա—տեսարան
Թայնա—սակավամարդ
Թավա—տապակ
Թարգ տալ—վերջ տալ, թողնել
Թափուդ—տես՝ թարուդ
Թաք—կենտ
Թփի—բքախառն ձյուն
Թմմել—լրացնել. լրանալ
Թոխլու—մատղաշ, երկու տարեկան ոչխար
Թուջարբաշի—վաճառականների գլխավոր
Թվանք—հրացան

Ժ

Ժնջիլ—շղթա

Ի

Իլակ—ցանկություն, փափագ
Իլխի—ձիերի երամ
Իլխինչի—ձիապան, ձիերի երամը պահող
Ինդար—ինչքան
Ինտիշամ—կազմակերպվածություն, կարգ և
կանոն
Իսան—մարդ, արարած

Լ

Լաճ—տղա
Լանդ—աքացի
Լանգյառի պղնձե մեծ, տափակ ափսե
Լաչի—լաչակ, կանացի գլխաշոր
Լաստիկ—բրդե կամ բամբակե գործվածք—մի
երեսը կոկ և փայլուն (աստառացու)
Լիլ—տիղմ
Լճին—բույս
Լոթիրաշի—կերուխում անող, ուրախ մարդկանց
խմբապետը

Խ

Խաբար—լուր
Խալ—բիծ, նշան
Խալլի—խալավոր, խալ ունեցող
Խաչկոճ—փեսայի մեջքից կապվող թաշկինակ
Խատուկ—հատած, մեռած
Խեր—շահ, օգուտ
Խորոտիկ—գեղեցիկ
Խրբել—խանգարվել

Ծ

Ծուռ—ցնորված, խենթ

Կ

Կակո—հայրիկ. հորեղբայր. մեծ պապ
Կանվա հանել—հենք գործել
Կոնախ—հյուր
Կորտ—անմշակ, խոպան հող
Կոսպանդ—հարսանիքի ժամանակ փեսայի
կրծքին խաչաձև կապված թաշկինակ
Կու—գոմաղբ

Հ

Հազ—անել—սիրել
Համամ—բաղնիք

Հավար—օգնություն
Հավարին գալ—օգնության հասնել
Հավուզ—ավազան
Հարամի—ավազակ, հափշտակող
Հյուրու մալաք—հրեղեն գեղուհի
Հոգակ—ամբարի գլուխ
Հորթկա խոտիկ—հորթի համար խոտ
Հուսին—բքի բերած և կուտակած ձյունը

Ձ

Ձեռնադուշ—ձեռքի թռչուն

Ղ

Ղազ—սագ
Ղազախ—կազակ
Ղալամ—գրիչ
Ղալան—գլխավին, վարձանք
Ղայդա—կարգ, ձև, եղանակ
Ղայթան—ժապավեն
Ղարագյող—սևաչյա
Ղըճ—խիճ
Ղըռաթ—Քյոռօղլու հրեղեն ձին
Ղնավուզ (ղանավուզ)—մետաքսե կտոր
Ղոլայ—հեշտ, դյուրին
Ղուլ—ստրուկ. ծառա
Ղոռուխչի—հանդապահ
Ղուրբան—մատաղ

Ճ

Ճղլարի (դեյրա)—գծավոր
Ճլոր—փոքրիկ պուտուկ, կճուճ

Մ

Մագյար—դու մի ասի
Մաղաթ—օգնություն, օգնության կոչ
Մալամազ—շվարած
Մահլա—թաղ
Մաս—բարակ կաշվից կամ կտորից կանացի
չստեր, որ հագնում են տան մեջ
Մավի—բաց կապույտ գույն
Մատղաշ—նորատի, դալար
Մարագ—խոտ և հարդ պահելու տեղ
Մեշա—անտառ
Մինթանա—կանացի շրջազգեստ, դեյրա
Մոկա—մոկոի-մոկաց
Մով—մետաքսյա նուրբ գործվածք

Յ

Յախա—օձիք
Յայլուղ—թաշկինակ
Յավշան—վայրի խոտ
Յան գալ—հենվել
Յանդի—վառվառ
Յարար—արդյոք
Յարան ու յոլդաշ—ընկեր և ուղեկից
Յոխուշ—վերելք, զառիվեր
Յոնջա—առվույտ
Յորա—գամբ, ջրաղացի քարերի շուրջը նստած
ալյուրի փոշին
Յորղան—վերմակ

Ն

Նազլու—նազելի, նազ ունեցող գեղուհի
Նախըրչի—նախրապան
Նաղարա—փոքրիկ թմբուկ, որ հնչեցնում են
երկու բարակ փայտերով
Նաշ—դագաղ
Նմուշ-նմուշ—տեսակ-տեսակ

Շ

Շալոֆի—կանացի փոքր գլխաշոր, շալ
Շաջրաղի—արծաթյա մազկալ, զարդ (կանացի)
Շող—զուլպա գործելու մետաղյա բարակ ձող,
ճաղ
Շուշրա—գլխի ծածկոց, սավան

Ու

Ումուդ—հույս

Չ

Չադր—վրան
Չալ—խատուտիկ
Չալու—ցախ, մացառ
Չայիր—մարգագետին
Չանա—ծնոտ
Չավուրմա—շրջան անել, պտտացնել
Չարազ—քաղցրավենիք. չոր միրգ
Չափար—ցանկապատ
Չրուխ—ճիպոտ
Չըմ—տես՝ չիմ
Չիմ—դուղձ
Չինար յար—չինարի (սոճու) հասակ ունեցող
Չոբանբաշի—հովվապետ
Չուխա—տղամարդու հնաձև հագուստ բրդեղեն
կտորից

Պ

Պաղ—սառույց
Պլեթել—մորակել
Պիպիկ—բիբ
Պուխ—փունջ, ծաղ

Ջ

Ջեյրան—եղջերու, գազել
Ջղա—ցցունք. աթարի դեզի վրա ցցված ավելը
Ջորա—կանացի երկար վերնազգեստ (պարեգոտ)
Ջոջո—մեծ մայր, տատ
Ջով—խուրձ կապելու խոտե կապ, կեմ
Ջուրա—տես՝ ջորա
Ջուլ—չուլ, քուրձ. հնացած, պատառոտված
զգեստ
Ջուլհակբաշի—ջուլհակների գլխավոր
Ջուխտ—զույգ
Ջուղար—պատասխան. լուր

Ս

Սախա—կավե մեծ տաշտ
Սավդա—սեր. տարփանք
Սավդալու—սիրո տեր
Սադաֆ—գաղտրիկուր
Սարին—հով
Սարսարի—թափառաշրջիկ. անտուն
Սարվազ—սարք
Սեյրան—զբոսանք
Սինի—մետաղյա մատուցարան, սկուտեղ
Սղալել—կոկել, հարթել
Սոլ—կոշիկ
Սոկալ—կաղ, թափալ
Սոկո—սունկ
Սոմի—հացի տեսակ
Սոյ—ցեղ, տեսակ. գարմ, սերունդ
Սոսալ—թափվել
Սեֆիլ—խեղճ, ընկճված

Վ

Վադա—պայմանաժամ
Վայնա—վայնասուն
Վարոց—անասուններին քշելու ճիպոտ
Վերան—ավերակ
Վին—երաժշտական գործիք, լարավոր նվագարան
Վիր—ում

Տ

Տալտա—հով տեղ. անկյուն
Տամբուրա—լարավոր նվագարան
Տարթ—ոչխարի աթար վառելիքի համար
Տոլաբ—պատի պահարան
Տփել—թակել

Ց

Ցել—վարած հող, արտ

Փ

Փաթաթա—ոտի փաթաթան կոշկի մեջ
Փայ—բաժին
Փարչ—կուլա, ջրածիկ
Փարվազ անել—ճախրել
Փեշքեշ—նվեր. պարգև
Փերուշան—ցնդված, մոլորված
Փիծել—անշնչանալ, փայտանալ
Փոստ—ոչխարի մորթ
Փունջ—ոգելից խմիչք՝ շաքարի և համեմների
հետ
Փունջա—վայրի խոտ
Փուս—մառախուղ

Ք

Քալա—կոկոն. խակ բամբակ
Քամար—գոտի
Քյալա—տես՝ քալա
Քյալամ—կաղամբ
Քյանար—եզր, ափ
Քյանքյուլ—մազերի փունջ գլխի առաջամասում
Քյաշկա—երանի թե
Քյաֆուր—անհոգի, անխիղճ
Քյորփա—մատղաշ, դալար. երեխա
Քոշա—անկյուն
Քֆրել—հայհոյել

Օ

Օլում—մահ
Օյուղ—պետ, գլխավոր, տեր
Օրանգյուլ—ծաղիկ

Ֆ

Ֆահլա—մշակ
Ֆայդա—օգուտ
Ֆանդ—հնարք
Ֆարմասոն—բողոքական, փրանկմասոն
Ֆիդան—ճկուն ոստ
Ֆիլիկ—բրդի նուրբ տեսակ ունեցող ոչխար

ԵՐԳԵՐԻ ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

Երգի անունը	№-ը	էջ
Ա		
Ալագյոզլի	75	35
Ալագյազը մեզ մոտիկ	53	25
Ալաշկերտու Խասատուր գեղը	24	13
Ալիման, Ալիման	5	2
Ախ, մամա ջան	78	36
Աղջիկ, անունդ ի՞նչ էր	123	59
Աղջի, մարալ, ո՞ւմ տընեն ես	132	62
Աման, տերատեր, ամոթ ա	145	67
Ամպերն եկան կամաց-կամաց	137	64
Ամրոյի խաղը	201	98
Ա՜յ Նուբար, զալում Նուբար	194	92
Այ տղա, արի, ջուրն անցու	114	55
Անուշ ջան	102	49
Առվե սառու եմ թըռե	67	30
Ասմար ամման	171	84
Ալգի Շուշան	195	80
Արի գութան,	92	43
Արմենուհին այսօր կորե	115	56
Արեւիդ մեռնեմ	100	46
Բ		
Բաղըմ ունեմ չափթալի	141	65
Բամբակը բարին	122	59
Բարակ է բաժըդ, կըռունկ	70	33
Բաց խուրջինդ	48	23
Գ		
Գացինք արտեր, բըռնինք լոր	45	22
Գեղամի երգը	95	44
Գնացել ես, եկել ես	35	17
Գընացել ես եկել ես	51	24
Գյուլերս թաղացել ա	176	85
Գյուլի, գյուլի, գյուլի ջան	138	64
Գյուլվերանից եկանք	157	75
Գյուղերի բնորոշում	65	29
Դ		
Դարդար ասեմ	88	41
Դարդերս շատացել ա	81	38
Դարմնի խաղը	23	12
Դին լե, լե, դին լե լե	151	70

Երգերի անունը	№-ը	Էջ
Դոլար, գոլար, գոլարէ	66	30
Դոմբարի ջան, գոմբարի	56	26
Դու ասացիր՝ կերթամ	90	42
Դու կայնել ես շեմքի հովին	17	9
Ե		
Ես էթաս եմ Սարիղամիշ	97	44
Եսիմ, եսիմ	119	57
Ես մի աղջիկ էի	85	40
Ես մի ծառ եմ ծիրանի	184	88
Ես որ լինեմ	161	78
Ես քեզ սիրեցի	71	34
Ես քեզի սիրի	215	104
Երանի ձեզ, բարձր սարեր	196	95
Երգիս գլուխ մի սաս	190	90
Երևան չարսու բազար	223	108
Զ		
Զալո, Զալո ջան, զար մեյդան	170	83
Զարկենք, Կոչա ղայդեն ա	50	24
Զըմփիկ, զըմփիկ Զարին է	63	29
Զըմփիկ, զըմփիկ Զարին ա	189	90
Զիգիկ, դու չայե	54	25
Զուլո	60	28
Զուլո	167	81
Է		
Էգ ոսկեթել մազերդ	204	99
Էլա էրթիկ, տափ գնացի	52	25
Էլի երկինք ամպել է	110	53
Էլինո յար	76	36
Էնեմ այն սարը	4	2
Ը		
Ըռեհան	25	13
Թ		
Թաղվորի գովքը	154	71
Թագա մածուն եմ մերել	74	35
Թան առա, գացի աղբուր	36	18
Թաթոյի դաստեն	147	68
Թախնիս	224	108
Թովռալեն գալիս եք	113	55
Թուխ-թուխ աչքեր	220	106
Թութունի դաստա	191	91
Թուշըդ դեմ էրա, պաչեմ	29	14

Երգերի անունը	№-ը	էջ
Ժ		
Ժուլիկ տերտերի պյադեն	178	86
Ի		
Իմ ձախորդության մի՛ խնդա	213	103
Իմ սիրածը սալգաթ էր	166	80
Ինձնեն մի՛ք նեղանա	217	105
Ի՞նչ անեմ, յար ջան	38	19
Ի՞նչ կասա ջուրն անցում	159	77
Իջանր չայիրները	30	15
Իջանք չայիրները	22	11
Իրիկվա զանգեր զարկին	193	91
Լ		
Լոյլըմ լոյ	172	84
Լսե՛, տե՛ս քե ինչ եմ ասում	216	104
Լսիր աղերսանքս	200	97
Լուրիկ	13	7
Լուսնակն անուշ	118	57
Լուսնակն եկավ	150	69
Լուսնիկի լույսը տեսա	136	63
Լե, լե, գըդե Մայրամե	181	87
Լե՛, լե՛, վա՜յ լե, Մարո	82	38
Խ		
Խալալէ, ջան լե լե	174	85
Խընամ Պուլուզ	133	62
Խընձոր քցի	135	63
Խնամի ջան	173	84
Ծ		
Ծառ ծաղկեցավ	7	3
Ծիրան եմ ծառի ծերին	121	60
Ծիրանների բարը	96	44
Ծովի ափը վար կանեմ	107	52
Ծովի միջի տաշ քարը	84	39
Կ		
Կայնել ես վարդի հովին	156	75
Կաքըվներ, կաքըվներ	121	58
Կանչա՛. կռունկ, կանչա՛	106	51
Կարմիր քարը տաշուկ է	120	58
Կարմիր վերմակով տղա	146	68
Կարոտ կխտամ, տո չասնի	140	64
Կես գիշերին	104	50
Կքիլա, կցոլա	163	79
Կռունկ, ծափ տու ու թռի	94	43
Կորած էշը	185	89
Կուժն առա	117	57

Երգերի անունը	№-ր	էջ
Հ		
Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ	179	86
Հաբրբան	111	54
Համ գյուլ, համ վարդ	55	26
Հարնագ	155	72
Հարսանեկան	87	41
Հելլի յարին եմ, օ՛յ, օյ, օյ	112	54
Հելլինո, հելլինո	26	13
Հեյ, իմ նազանի յարը	73	35
Հեյ ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ	20	10
Հո Մայրամե, Մայրամե	180	87
Հոլը հոլը	144	67
Հոյ Նարե, ջան Նարե	15	8
Հո՛պ, գարդեր, գարդեր	61	28
	41	20
Հո՛պ, յար ջան իլակդ	68	30
Հով արեք սարեր	148	69
Հով ինե	93	43
Հոովել	8	5
Հրաժեշտը	152	70
Հրաժեշտի երգ		
Ձ		
Ձմռան ու գարնան վեճը	206	100
Ճ		
Ճերմակ չուքկես	40	19
Մ		
Մաքրուհի ջան, Մաքրուհի	183	88
Ման եմ գալիս յանա-յանա	49	24
Մարալ Շուշո, ջեյրան Շուշո	98	45
Մարգարի գյուղացի	158	76
Մեր բամբակը	77	36
Մեր տուն, ձեր տուն, խանա, խանա	14	8
Մի լար այդպես	214	103
Մի լար, մի լար	39	19
Մի նեղացի ինձանից	134	63
Միսկին Բուրջի, գեշտ եյլա	222	107
Մի տղա, մի աղջիկ	32	16
Մուշադադ	202	98
Յ		
Յաման Նազլի բանդըս	3	1
Յանար, յանար	6	3
Յա՜ր աղջի, եկավ օրերդ	57	26
Յա՜ր, արևիդ մեռնեմ	127	61
Յա՜ր, արևուդ մեռնեմ	128	61

Երգերի անունը	№-ը	էջ
Յա՛ր գյուլա	164	79
Յար դը՛ գիդի	83	39
Յա՛ր ջան, արի բան սաեմ	43	21
Յար ջան, էկար գիշերով	129	61
Յար Սոնա	188	90
Յար Տուղի ջան	64	29
Յոթը զօր, յոթը գիշեր	58	27
Ն		
Նազելի թագուհի	218	105
Նախշուն Լիզար	34	17
Նանիկ	12	7
Նեյնիմու, նեյնիմու	37	18
Շ		
Շատ ման գալող կընկա բանը	207	100
Շիրին Թելլո, վա՜յ Թելլո ջան	175	85
Շուշան ջան	116	56
Շուտ-շուտ քելա	152	78
Ո		
Ոչխարն արել եմ յողը	2	1
Ոչխարն ու գելը	212	103
Ոսկե գուլակով աղա	109	53
Ո՞վ անհանգիստ անձար ոտքեր	205	99
Որբի երգը	169	83
Չ		
Չադրի միջի գյուղ սիրուն	42	20
Չէ դաղո, չէ՛ բարո	143	66
Չեմ առնի, նանա ջան	142	66
Չոլի կռունկ երկեն վիզ	33	16
Պ		
Պաշկամբուս կայնել ես	108	52
Պզտի հարս	9	5
Ջ		
Ջաղացս պատիկ-պատիկ	69	33
Ջաղացիս դուռը տաշած	44	21
Ջաղացպանն ու կինը	59	27
Ջաղչի դռնով	126	60
Ջանըմ լոթի յար ջան	187	90
Ջընդոյի կալը	19	10
Ջուխտ գութան սար կըքանի	18	9
Ս		
Սաքո	101	49
Սարի Մոսկով էր յարս	47	23
Սարքի, սարքի սամավար	15	8
Սարքի, սարքի սամավար	62	29
Սասունա սարեր	149	69

Երգերի անունը	№-ը	Էջ
Սաթո ջան	195	92
Սև աչերուդ	89	41
Սեին սիրուն ես	79	37
Սիպտակ ղոչը մատաղ կանեմ	27	14
Սիրո գերի, ո՞ւրտեղ ես	198	96
Սիրո համար ես ընկել ղու	221	107
Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ	105	51
Սիրուն Ղըռաթ, ղայթար Ղըռաթ	219	106
Սիրուն աղա, երկինք կընեմ	1	1
Սմբատի հեքիաթից	199	97
Սոնեն կողբեցին	177	86
Վ		
Վա՜յ իմ Նազանի յարը	28	14
Վայ Նուբար, Նուբար	125	60
Վանեցոց գյուղնի երգը	80	37
Վառվում եմ, Ասլի, վառվում եմ	211	102
Վորթնավի հողրաժանությունը	197	96
Վո՜ւյ, վո՜ւյ անա	153	71
Տ		
Տրկճոր	103	50
Տըրինո	139	64
Տըր նինայ, նինայ	168	82
Տո յամա՛ն	130	61
Տոտիկ	21	11
Տույ, տույ, Լաչին ջան	131	62
Ու		
Ուլուգ բուլուգով տղա	72	34
Ո՞ւր գնացիր, ո՞ւր եկար	182	88
Ո՞ւր գընացիր	186	89
Ուր որ գնաս, պիտի գամ	31	15
Ք		
Քալա է, քալա է	91	42
Քամին յանա յա՛րա	86	40
Քեզի մեռնիմ պըստիկ լուսնակ	192	91
Քյարամի գյոզալլամա	210	102
Քյարամից	203	99
Քյոռօղլի	208	101
Քու դարդեն, քու սավդեն	46	22
Քո չինար յարին	90	46
Օ		
Օրոր	10	6
Օրոր	11	6
Օսաննա	160	77
Օտար երկրից	209	101

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ ԶԱՅՆԱԳՐՎԱԾ ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ, ՔՐԴԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

Երգերի անունը	№-ը	էջ
Ա		
Ա՛յ դիլբարըմ	225	109
Ա՛յ կըզըմ, գյո՛լ սանի	240	120
Ա՛յ ուջադաղլար	245	123
Այվանա միր	251	126
Անա, ա՛խ, անա	232	116
Անամ մա՛նի սա՛ոլիր	233	117
Բ		
Բան բաղա գիրդըմ	228	110
Բարանէ, վա՛յ բարանէ	256	128
Բելա մարալդան	227	110
Բիր ջիգյարա վեր մանա	237	119
Բիր տաշ աթըմ հավուզա	231	115
Գ		
Գուլա մըն, երի, երի	259	129
Դ		
Դիլբար մեյվանե տամը	258	129
Դոլաբե, դոլաբե	253	126
Ե		
Եվա, Եվա (Հեյնար)	247	124
Լ		
Լազի պարերգ	260	129
Լուռկե	248	124
Խ		
Խորոզ	234	117
Հ		
Համ յալի, համ յալալի	236	118
Հայլա կալայե	257	128
Հայ հըլինըն, հըլինըն	255	127
Հոպ, բալա, յավրում	243	122
Ղ		
Ղըզ Մանդիլ	238	119
Մ		
Մըրկո Ֆիկո	246	123
Միր մա՛կուժա՛	250	125

Երգերի անունը	№-ը	Էջ
Յ		
Յաղմա յաղըշ, յաղմա յաղմուր	242	121
Յարըմ գորանի	252	126
Յոնջալըր, խանըմ, յոնջալըր	239	120
Ն		
Նանի	244	122
Շ		
Շըղշըղուն բիլըզուկ դոլըննա	241	121
Ջ		
Ջանըմ Ալմա, գյոզըմ Ալմա	226	109
Ս		
Սար Սիփանին Խըլաթէ	254	127
Սու գյըլըր լըլը, լըլը	230	115
Վ		
Վերանե, խալ վերանէ	249	125
Տ		
Տին լըլը, տին լըլը	235	118
Տրապիզոննան չըխարըմ	229	111

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ПЕСЕН

	№№	Стр.
А		
Авди Шушàн	195	80
Ай Нубар	194	92
Ай тга*), ари джурн анцу	114	55
Алагёзлы	75	35
Алагязэ мэз мотик	53	25
Алашкерту Хастур гегә**)	24	13
Алимàн, Алиман	5	2
Аман тэртэр	145	67
Амперн елан камац-камац	137	64
Амрои хаге	201	98
Ануш джан	102	49
Арэвид мэрнэм	100	46
Арвэ ару эм тhрэ	67	30
Ари гутhан	92	43
Арменуин айсор корэ	115	55
Асмар, амман	171	84
Ах, мама джан	78	36
Ахчик, анунд инч э?	123	59
Ахчи Марал, ум тнэн эс?	132	62
hА, hО, hЭ и пр.*)**		
Абрбан	111	54
Ай арнум ем	179	86
Алал э, джан лэ лэ	174	85
Ам гюль, ам вард	55	26
Арназ	155	72
Арсанэкан	87	41
О, Майрамэ, Майрамэ	180	87
Ов арек сарэр	68	30
Ов инэ	148	69
Ой нарэ	15	8
Олә, олә	144	67
Оп зардэб	61	28
Оп, яр джан	41	20
Оровел	93	43
Ражешт	8	5
Ражешти ерг	152	70
Эй джанәм, джанәм	20	10

*) Звук „г" произносится протяжно и плавно, как при звуке „х". Грузинск. ღ

**) Звук е произносится, как в окончаниях слов: небо, сито, мало, много, или в конце слов: говор, хобот и тд.

***) Слова ә начальным звуком „h" выделены в группу „аш". *Абрбан* надо произносить hАбрбан и тд.

	№№	Стр.
Эй им назани яре	73	35
Эллино	26	13
Элли ярин эм	112	54
Б		
Баг'м унем шафтали	141	65
Бамбак ә барин	122	59
Барэк э бажд, крунк	70	33
Бац хурджинд	48	13
В		
Вай им назани ярс	28	14
Вай Нубар, Нубар	125	60
Ванецоц гютни ергә	80	37
Варвум эм, Асли, варвум эм	211	102
Ворби ерге	169	83
Вортнави һогбажанутюн	197	96
Воскэ гулаков тга	109	53
Вочхарн арел эм ёзә	2	1
Вочхарн у гелә	212	103
Вуй, вуй ана	153	71
Г		
Гаинк артер, брнинк лор	45	22
Гегами ергә	95	44
Гнацел эс, екел эс	35	17
Гнацел эс, екел эс	51	24
Гюльвераниц еланк	157	75
Гюлерс тһазацел а	176	85
Гюли, гюли, гюли джан	138	64
Гюгери бнорошум	65	29
Д		
Дардар асем	88	41
Дардерс шатацел а	81	38
Дармни хагә	23	12
Дин лэ, лэ	151	70
Дзмран у гарнан вэчә	206	100
Долаб долабэ	66	30
Домбари джан	56	26
Ду асецир кертам	90	42
Ду кайнел эс шемки овин	17	9
Дж		
Джаг'ацс патик патик	69	33
Джаг'ацс дурә тащац	44	21
Джаг'ацпанн у кинә	59	27

	№№	Стр.
Джаг′чи дрнов	126	60
Джанм лоти яр джан	187	90
Джндои калэ	19	10
Джухт гутан сар кбани	18	9
Е		
Ерани дзез, барцр сарер	196	95
Ергис глух ми аса	190	90
Ереван чарсу базар	223	108
Ес вор линем	161	78
Ес этhас эм Сарикамыш	97	44
Есим, есим	119	57
Ес кhез сиреци	71	34
Ес кhези сири	215	104
Ес ми ахчик эи	85	40
Ес ми цар эм	184	88
Ётэ зор, ёт гишер	58	27
Ж		
Жулик тэртэри гядэн	178	86
З		
Зало, зало, джан	170	83
Заркенк, Коша гайден а!	50	24
Зизик ду чалэ!	54	25
Змпик, змпик Заринэ	63	29
Змпик, змпик, Зарина	189	90
Зуло	60	28
Зуло	167	81
И		
Иджанк чаирнерэ	22	11
Иджанк чаирнерэ	30	15
Им дзахортhутянс ми хнда	213	103
Им сирацс салдат эр	166	80
Индзнэн ми негана	217	105
Инч анэм, яр джан	38	19
Инч к‘тас джурн анцум	159	77
Ириква зангер заркин	193	91
К		
Кайнэл эс варди hовин	156	75
Канча крунк, канча	106	51
Какh‘внер, какh‘внер	121	58
Кармир кhарэ ташук эр	120	58
Кармир вермаков т‘га	146	68
Картол китам, то чарни	140	64

	№ №	Стр.
Кес гишерин	104	50
К‘кhелэ, кцола	163	79
Крунк, цап ту у т‘hэри	94	43
Корац эшә	185	89
Кужн ара	117	57
К=Кh*)		
Кала э	91	42
Камин яна яр’с	86	40
Кези мерним, пстик луснак	192	91
Кёрогли	208	101
Ку дардэн, ку савдэн	46	22
Ку чинар ярин	90	46
Кьярами гёзаллама	210	102
Кьярамиц	203	99
Л		
Лойл‘м лой	172	84
Лсе, тес ке инч ем асум	216	104
Л’сир агерсанкс	200	97
Лурик	13	7
Луснакн ануш	118	57
Луснакн елав	150	69
Лусники лусә тэса	136	63
Лэ, лэ, гдэ Майрамэ	181	87
Лэ, лэ, вай лэ Маро	82	38
М		
Макhруи джан	183	88
Ман эс галис яна-яна	49	24
Марал Шушо	98	45
Маргари гюгаци	158	76
Мер бамбакә	77	36
Мер тун, дзер тун	14	8
Ми лар айдпэс	214	103
Ми лар, ми лар	39	19
Ми негаци индзаниц	134	63
Мискин Бурджи	222	107
Ми тга, ми ахчик	32	16
Муштазад	202	98
Н		
Назели тhагуи	218	105
Наник	12	7
Нахшун Lизар	34	17
Нейниму, нейниму	37	18

*) Произносится мягко, как в фразе „к берегу“.

	№№	Стр.
О		
Ов анһангист анчар вотнер	205	99
Орор	10	6
Орор	11	6
Осанна	160	77
Отар еркриц	209	101
П		
Патшкамбум кайнэл эс	108	52
Пэти һарс	9	5
Р		
Реһан	25	13
С		
Сакһо	101	49
Сари Москов эр ярс	47	23
Саркһи, саркһи самавар	15	8
Саркһи, саркһи самавар	62	29
Сасуна сарер	149	69
Сато джан	195	92
Сев ачеруд	89	41
Севин сирун эс	79	37
Сиптак гочә	27	14
Сиро гери уртег эс	198	96
Сиро һамар ес әнкэл ду	221	107
Сируник, сируник цагикнер	105	51
Сирун Гратһ	219	106
Сирун тәга, еркинк клнэм	1	1
Смбатһи һекыятһиц	199	97
Сонэн когпецин	177	86
Т		
Т‘кчор	103	50
Трино	139	64
Т‘р нинай	168	82
Тотик	21	11
То яман	130	61
Туй, туй лачин джан	131	62
T=Th*)		
Тагвори говкһә	154	71
Таза мацун эм мэрэл	74	35
Тасн ара, гаци ахпюр	36	18
Татһои дастэн	147	68
Тахнис	224	108
Т‘рв‘ралэн галис экһ	113	55
Тух, тух ачкер	220	106
Тутһуни даста	191	91
Тушәд дэм, ара пагем	29	14

*) Произносится мягко: „любит“, „ткать“, „Тема“. Грузинск. ϖ.

	№№	Стр.
У		
Улуз булузов тэг'а	72	34
Ур гнацир, ур екар	182	88
Ур гнацир	186	89
Ур вор гнас' пити гам	31	15
Х		
Хнам Пулуз	133	62
Хнами джан	173	84
Хндзор кһци	135	63
Ц*)		
Цар цахкецав	7	3
Циран эм цари церин	124	60
Цираннери барэ	96	44
Цови апһэ вар канем	107	52
Цови мичи таш кһарэ	84	39
Ч		
Чадри мичи гюль сирун	42	20
Чем арни, нана джан	142	66
Чермак шубкэс	40	19
Чоли крунк, эркэн виз	33	16
Чэ дадо, чэ бабо	143	66
Ш		
Шат ман галох кнга банэ	207	100
Ширин Тһелло	175	85
Шут-шут кһела	152	78
Шушан джан	116	56
Э		
Эд воскетһел мазэр'д	204	99
Эла эртик	52	25
Эли еркинкн ампэл э	110	53
Эллино яр	76	36
Элнем айн сарэ	4	2
Я		
Яман назли рангс	3	1
Янар, янар	6	3
Яр ахчи	57	26
Яр, аревид мернэм	127	61
Яр, аревуд мернэм	128	61
Яр гюла	164	79
Яр де гиди	83	39
Яр джан, ари бан асем	43	39
Яр джан, екар гишеров	129	61
Яр Сона	188	90
Яр Туди джан	64	29

*) Произносится резко, как в словах: „хотя", „спать".

Азербайджанские, курдские и др. народные песни записанные в Армении

	№№	Стр.
А		
Айвана мир	251	126
Ай дилбар'м	225	109
Ай кәзәм	240	120
Ай уджадаглар	245	123
Ана, ах ана	232	116
Анам мәни сәслир	233	117
А=hА, О=hО		
Айла калайэ	257	128
Ай эллин'н	255	127
Ам яли, ам ялали	236	118
Оп бала, яврум	243	122
Б		
Бан бага гирд'м	228	110
Баранэ, вай баранэ	256	128
Бела маралдан	227	110
Бир джигяра вер мана	237	119
Бир таш атт'м hавуза	231	115
В		
Веранэ хал веранэ	249	125
Г		
Гулам'н ери, ери	259	129
Д		
Джан'м Алма	226	109
Дилбар мэйванэ тамэ	258	129
Долабэ долабэ	253	126
Е		
Ева, ева	247	124
Ёнджалар ханум	239	120
К		
К'з мандиль	238	119
Л		
Лази пар	260	129
Луркэ	248	124

	№№	Стр.
М		
Мир макужа	250	125
Мʻрко фико	246	123
Н		
Нани	244	122
С		
Сар Сипhанэ	254	127
Су гялр люла, люла	230	115
Т		
Тин ла, ла	235	118
Трапизоннан чктʻм башәм	229	111
Х		
Хороз	234	117
Ш		
Шхшхун билазуг	241	121
Я		
Ягма ягʻш	242	121
Ярәм горани	225	126

ԵՐԳԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑԱՆԿ

	№·ր	էջ
1. Սիրուն աղա, երկինք կըլնեմ	1	1
2. Ոչխարն արել եմ յայլը	2	1
3. Յաման նազլի բռանգըս	3	1
4. Ելնեմ այն սարը	4	2
5. Ալիման, Ալիման	5	2
6. Յանար, յանար	6	3
7. Ծառ ծաղկեցավ	7	3
8. Հրաժեշտը	8	5
9. Պըզտի հարս	9	5
10. Օրոր	10	6
11. Օրոր	11	6
12. Նանիկ	12	7
13. Լուրիկ	13	7
14. Մեր տուն, ձեր տուն խանա, խանա	14	8
15. Սարքի, սարքի սամավար	15	8
16. Հոյ նարե, ջան նարե	16	8
17. Դու կայնել ես շեմքի հովին	17	9
18. Ջուխտ գութան սար կը բանի	18	9
19. Ջընդոյի կալը	19	10
20. Հե՜յ ջանըմ, ջանըմ, ջանըմ	20	10
21. Տոտիկ	21	11
22. Իջանք չայիրները	22	11
23. Դարմնի խաղը	23	12
24. Ալաշկերտի Խաստուր գեղը	24	13
25. Ըռեհան	25	13
26. Հեյլինո, հեյլինո	26	13
27. Սիպտակ դոշը մատաղ կանեմ	27	14
28. Վայ իմ նազանի յարը	28	14
29. Թուշըդ դեմ էրա, պագեմ	29	14
30. Իջանք չայիրները	30	15
31. Ուր որ գընաս, պիտի գամ	31	15
32. Մի տըղա, մի աղջիկ	32	16
33. Զոլի կռունկ երկեն վիզ	33	16
34. Նախշուն լիզար	34	17
35. Գնացել ես, եկել ես	35	17
36. Թասն առ, գացի աղբյուր	36	18
37. Նեյնիմու, նեյնիմու	37	18
38. Ինչ անեմ, յար ջան	38	19
39. Մի՛ լար, մի՛ լար	39	19
40. Ճերմակ շուբկես, կարմիր յուբկես	40	19
41. Հո՛պ, յար ջան, խլակըդ	41	20
42. Զաղրի միջի գյուլ սիրուն	42	20

	№-ր	էջ
43. Յար ջան, արի բան ասեմ	43	21
44. Ջաղացիս դուռը տաշած	44	21
45. Գացինք արտեր, բանինք լոր	45	22
46. Քու դարդեն, քու սավդեն, այ տղա	46	22
47. Սարի Մոսկով էր յարըս	47	23
48. Բաց խուրջինըդ	48	23
49. Ման ես գալիս յանա, յանա	49	24
50. Ջարկենք, Կոշա ղայդեն է	50	24
51. Գրնացել ես, եկել ես	51	24
52. Էլա էրթիկ տափ գնացի	52	25
53. Ալագյազը մեզ մոտիկ	53	25
54. Ջիգիկ դու չալե	54	25
55. Համ գյուլ, համ վարդ	55	26
56. Դոմբարի ջան, դոմբարի	56	26
57. Յա՜ր, աղջի, եկավ օրերդ	57	26
58. Յոթը զոր, յոթը գիշեր	58	27
59. Ջաղացպանն ու կինը	59	27
60. Ջուլո	60	28
61. Հոպ, զարդեր, զարդեր զարդալա	61	28
62. Սարյի, սարքի սամավար	62	29
63. Զրմփիկ, զըմփիկ զարին է	63	29
64. Յար Տուղի ջան	64	29
65. Գյուղերի բնորոշում	65	29
66. Դոլար, դոլար, դոլարե	66	30
67. Առվե առու եմ թրոե	67	30
68. Հով արեք սարեր	68	30
69. Ջաղացըս պատիկ պատիկ	69	33
70. Բարակ է բաժըդ, կռունկ	70	33
71. Ես քեզի սիրեցի	71	34
72. Ուլուզ բուլուզով տըղա	72	34
73. Հե՜յ, իմ նազանը յարը	73	35
74. Թազա մածուն եմ մերել	74	35
75. Ալագյոզլի	75	35
76. Էլլինո յա՜ր	76	36
77. Մեր բամբակը	77	36
78. Ա՜խ, մամա ջան	78	36
79. Սեվին սիրուն ես	79	37
80. Վանեցոց գյութնի երգը	80	37
81. Դարդերս շատացել ա	81	38
82. Լե՛, լե՛, վա՜յ լե, Մարո	82	38
83. Յա՜ր, դե՛ գիդի, յար, դե՛	83	39
84. Ծովի միջի տաշ քարը	84	39
85. Ես մի աղջիկ էյի	85	40
86. Քամին յանա, յարըս	86	40
87. Հարսանեկան	87	41
88. Դարդար ասեմ	88	41
89. Սև աչերուդ	89	41
90. Դու ասեցիր կերթամ	90	42
91. Քալա է, քալա է	91	42

	№-ը	էջ
92. Արի գութան	92	43
93. Հոռովել	93	43
94. Կըռունկ, ծափ տու ու թռի	94	43
95. Գեղամի երգը	95	44
96. Ծիրանների պարը	96	44
97. Ես էթաս եմ Սարիղամիշ	97	44
98. Մարալ Շուշո, ջեյրան Շուշո	98	45
99. Քո չինար յարին	99	46
100. Արևից մեռնեմ	100	46
101. Սաքո	101	49
102. Անուշ ջան	102	49
103. Տրկճոր	103	50
104 Կես գիշերին	104	50
105. Սիրունիկ, սիրունիկ ծաղիկներ	105	51
106. Կանչա կռունկ, կանչա	106	51
107. Ծովի ափը վար կանեմ	107	52
108 Պատըշգամբում կայնել ես	108	52
109. Ոսկե գուլակով տըղա	109	53
110. Էլի երկինք ամպել է	110	53
111. Հաբրբան	111	54
112. Հեյիյարին եմ, օյ, օյ, օյ	112	54
113. Թռիվըռալեն գալիս ենք	113	55
114. Ա՜յ տղա, արի, ջուրն անցու	114	55
115. Արմենուհին այսօր կորե	115	56
116. Շուշան ջան	116	56
117. Կուժն առա	117	57
118. Լուսնակն անուշ	118	57
119. Եսիմ, եսիմ	119	57
120. Կարմիր քարը տաշուկ է	120	58
121. Կաքրիներ, կաքրիներ	121	58
122. Բամբակը բարին	122	59
123. Աղջիկ, անունդ ի՞նչ էր	123	59
124. Ծիրան եմ ծառի ծերին	124	60
125. Վայ Նուբար, Նուբար	125	60
126. Ջաղչի դռնով	126	60
127. Յար արեվիդ մեռնեմ	127	61
128. Յար արեվուդ մեռնեմ	128	61
129 Յար ջան էկար գիշերով	129	61
130. Տո յաման	130	61
131 Տույ, տույ, Լաչին ջան	131	62
132. Ա՛ղջի, մարալ, ձեմ տընեն ես	132	62
133. Խրնամ Պուլուզ	133	62
134. Մի նեղացի ինձանից	134	63
135. Խրնձոր քըցի	135	63
136. Լուսնիկի լուսը տեսա	136	63
137. Ամպերն ելան կամաց կամաց	137	64
138. Գյուլի, Գյուլի, Գյուլի ջան	138	64
139. Տըրինո	139	64
140. Կարտոլ կխտամ, տո՛ չ՚տանի	140	64

	№-ր	էջ
141. Բաղըմ ունեմ չաֆթալի	141	65
142. Ձեմ առնի, նանա ջան	142	66
143. Ձե՛, դադա, չե՛, բաբո	143	66
144. Հոլը, հոլը	144	67
145. Աման տերտեր, ամոթ ա	145	67
146. Կարմիր վերմակով տըղա	146	68
147. Թաթոյի դաստեն	147	68
148. Հով ինե	148	69
149. Սասունա սարեր	149	69
150. Լուսնակն ելավ	150	69
151. Դին լե, լե, դին լե, լե	151	70
152. Հրաժեշտի երգը	152	70
153. Վո՛ւյ, վո՛ւյ անա	153	71
154. Թագվորի գովքը	154	71
155. Հարնազ	155	72
156. Կայնել ես վարդի հովին	156	75
157. Գյուլվերանից ելանք, հասանք մեր գուղը	157	75
158. Մարգարի գյուղացի	158	76
159. Ի՞նչ կըտաս ջուրն անցում	159	77
160. Օսաննա	160	77
161. Ես որ լինեմ	161	78
162. Ճուտ-շուտ քելա	162	78
163. Կ՚քելա, կ՚ցոլա	163	79
164. Յա՜ր գյուլա	164	79
165. Ավդի շուշան	165	80
166. Իմ սիրածը սալդաթ էր	166	80
167. Ջուլո	167	81
168. Տըր նինայ, նինայ	168	82
169. Որբի երգը	169	83
170. Ջա՛լո, Ջա՛լո, ջա՛ն մեյդան	170	83
171. Ասմար, ամման	171	84
172. Լոյլըմ լոյ	172	84
173. Խնամի ջան	173	84
174. Խալալե. ջան լե. լե,	174	85
175. Ճիրին Թելլո, վայ Թելլո ջան	175	85
176. Գյուլերըս թազացել ա	176	85
177. Սոնեն կողբեցին	177	86
178. Ժուլիկ տերտերի գյադեն	178	86
179. Հա՜յ առնում եմ, առնում եմ	179	86
180. Հո՛ Մայրամե, Մայրամե	180	87
181. Լե, լե գըդե Մայրամե	181	87
182. Ո՞ւր գընացիր, ուր եկար	182	88
183. Մաքրուհի ջան, Մաքրուհի	183	88
184. Ես մի ծառ եմ ծիրանի	184	88
185. Կորած էշը	185	89
186. Ո՞ւր գընացիր	186	89
187. Ջանըմ լոթի յար ջան	187	90
188 Յա՜ր. Սոնա	188	90
189. Զըմփիկ, գըմփիկ գարինա	189	90

	№-ր	էջ
190. Երգիս գըլուխ մի տան	190	90
191. Թութունի դատատա	191	91
192. Քեզի մեռնեմ պըստիկ լուսնակ	192	91
193. Իրիկվա զանգեր	193	91
194. Ա՛յ Նուբար, զալում Նուբար	194	92
195. Սաթո ջան	195	92
196. Երանի ձեզ բարձր սարեր	196	95
197. Վորթնավի հողբաժանությունը	197	96
198. Սիրտ գերի, ուրտեղ ես	198	96
199. Սմբաթի հեքիաթից	199	97
200. Լոհր աղերանքս	200	97
201. Ամբայի խաղը	201	98
202. Մուշտապաղ	202	98
203. Քյարամից	203	99
204. Էլ ոսկեթել մազերդ	204	99
205. Ով անհանգիստ անճար սարեր	205	99
206. Ձմռան ու գարնան վեճը	206	100
207. Շատ ման գալով կնկա բանը	207	100
208. Քյառոզլի	208	101
209. Օտար երկրից վերադարձար	209	101
210. Քյարամի գյոզալլամա	210	102
211. Վառվում եմ Ասլի, վառվում եմ	211	102
212. Աշխարն ու գեղը	212	103
213. Իմ ձախորդության մեջ խընդա	213	103
214. Մի լոր այդպես	214	103
215. Ես քեզ սիրի	215	104
216. Լսե՛, տե՛ս քե ինչ եմ ասում	216	104
217. Ինձնեն միք նեղանա	217	105
218. Նազելի Թագուհի	218	105
219. Սիրուն Դաւթ, դայթար Դաւթ	219	106
220. Թուխ-թուխ աչքեր	220	106
221. Սիրո համար ես ընկել դու	221	107
222. Մխակին Բուրջի, գեշտ եյլա	222	107
223. Երեվան չարսու բազար	223	108
224. Թախնիս	224	108
225. Այ գիլբարրմ	225	109
226. Ջանըմ Ալմա, գյոզում Ալմա	226	109
227. Բեյա մարալդան	227	110
228. Բան բաղա գիրդիմ	228	110
229. Տրապիզոննան չըկտըմ	229	111
230. Սու գյոլըր լոլո, լուլո	230	115
231. Բիր տաշ աթարըմ հավուզա	231	115
232. Անա, ախ անա	232	116
233. Անամ մոնի սոալիր	233	117
234. Խորոզ	234	117
235. Տին լոլո, տին լոլո	235	118
236. Համ յալի, համ յալալի	236	118
237. Բիր ջիգյարա վեր մանա	237	119
238. Ղրզ մանդիլ	238	119

	№-ր	էջ
239. Յանջալա՞ր, խանըմ, յանջալա՞ր	239	120
240. Ա՜յ կըզըմ, պյա՛լ սանի	240	120
241. Ճըղըրդուն բիլածուկ գոլընդա	241	121
242. Յաղմա յաղըշ, յաղմա յաղմուր	242	121
243. Հո՛պ, բալա, յա՛վրում	243	122
244. Նանի	244	122
245. Ա՜յ ուջա դաղլար	245	123
246. Մըրկա փիկո	246	123
247. Եվա, Եվա	247	124
248. Լուսկե	248	124
249. Վերանե խալ վերանե	249	125
250. Միր Մախուժա	250	125
251. Այվանա միր	251	126
252. Յարըմ գորանի	252	126
253. Դալարե, դալարե	253	126
254. Սար Սիփանե Խալաթե	254	127
255. Հայ հըլինըն, հըլինըն	255	127
256. Բարանե, վա՛յ բարանե	256	128
257. Հայլա կա՛լանե	257	128
258. Դիլբար մեյվանե առմը	258	129
259. Գյուլա մըն, երի, երի	259	129
260. Լազի պարերգ	260	129

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի արվեստների պատմության և տեսության սեկտորի կողմից (հայերեն և ռուսերեն).

1. Հայ ժողովրդական երգեր (նոտային տեքստ) — Էջ

  ա) Կիրովական – Ծաղկահովիտ 1

  բ) Կոտայք – Ախտա 33

  գ) Նոր-Բայազետ 49

  դ) Ստեփանավան (մանկատան սաներից ձայնագրված երգեր) . 75

  ե) Գուսանական երգեր 95

  զ) Ադրբեջանական և քրդական երգեր (ձայնագրված Հայաստանի շրջաններում) 115

2. Երգերի տեքստեր

  ա) Կիրովական – Ծաղկահովիտ 131

  բ) Կոտայք – Ախտա 147

  գ) Նոր-Բայազետ 155

  դ) Ստեփանավան 169

  ե) Գուսանական երգեր 181

  զ) Ադրբեջանական և քրդական երգեր . — 195

3. Պասպորտիզացիա և կոմենտարներ Սպ. Մելիքյանի 205

4. Ծանոթագրություններ 223

5. Համառոտ բառարան 239

6. Երգերի այբբենական ցանկ (հայերեն) 243

7. Երգերի այբբենական ցանկ (ռուսերեն) 251

8. Երգերի ընդհանուր ցանկ (հայերեն) 259

СОДЕРЖАНИЕ

От Сектора истории и теории искусств Академии наук Армянской ССР (на армянском и русском языках).

	Стр.
1. Армянские народные песни (нотный текст)	1
а) Кировакан—Дзагкаовит	33
б) Котайк—Ахта	49
в) Нор-Баязет	75
г) Степанаван	95
д) Гусанские песни	115
е) Азербайджанские и курдские песни	
2. Тексты песен (на армянском языке)	131
а) Кировакан—Дзагкаовит	147
б) Котайк—Ахта	155
в) Нор-Баязет	169
г) Степанаван	181
д) Гусанские песни	195
е) Азербайджанские и курдские песни	
3. Паспортизация и комментарии Сп. Меликяна (на армянском языке)	205
4. Комментарии	223
5. Краткий словарь (на армянском языке)	239
6. Алфавитный указатель песен (на армянском языке)	243
7. Алфавитный указатель песен (на русском языке)	251
8. Общий указатель песен (на армянском языке)	259

Ռ. ԶԱՐԳԱՐՅԱՆ
Կոնտրոլ սրբագրիչ՝ Ս. ՄԱՐՈՒԹՅԱՆ
Տեխն. խմբագիր՝ Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Վ.Ֆ 00788 Պատվեր 508. Տիրաժ 2000:

Հանձնվել է արտադրության 3 VII 1951 թ.: Ստորագրված է տպագրության 15/XI 1952 թ.:
Թուղթ 60×92 1/8: Տպագրական 35,5 մամ.: Հրատարակչական 26,0 մամ.:

Գինը 24 ռ. 10 կ.:
Կազմը 3 ռ.:

13-55

Հայպոլիգրաֆտրեստի № 1 տպարան, Ալավերդյան փող. № 65, Երևան, 1953 թ.:

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ ՆՈՏԱՅԻՆ ՄԱՍԻ ՄԵՋ

Էջ	Երգի №	Տող վերևից	Տակտ	Նոտա	Տպված է	Պետք է լինի
2	5	3	4	—	—	Տակտի գիծ
5	11	2	1	6	ռե 1/4	ռե 1/8
7	12	1 - 5	—	—	բանալիի մոտ «մի» բեմոլ	ավելորդ է
7	13	2	1	4	1/4	1/8
8	15	1	2	3	1/4	1/4 կետով
10	20	2	1	7—8	սոլ-ֆա	լիգայով միացած
11	21	1	2	6-րդ	լյա 1/4	1/4 կետով
17	35	1—2	2 - 4	10—11	տեքստ. դարդաշ	դարդաշ
29	63	2 տեքստ	3—4	1 - 10	Աղցանի, աղցան չեղավ	Աղցան չեղավ, խոտ եղավ
78	161	2	2	3	1/4	1/4 կետով
79	163	2	3	2	1/8	1/4
79	164	1	3	3-րդ	նոտայի տակ	մակ
82	168	7	1	տակտի գծի մոտ		կրկնության նշան
83	170	1	2	3	ռե	դո
96	197	2	3	4	1/8	1/4
100	207	4	3	3	—	կա «մի» նոտայի տակ
102	210	սկզբում	—	—	7/4	7/8
106	219	1	1	4	դո	դո՝ կետով
106	219	1	2	4	դո	դո՝ կետով
107	221	2	3	3	սոլ 1/8	սոլ 1/4
110	227	1	2	6	տեքստ.-նի	-նը
110	228	—	—	—	վերնագրում՝ գիրգիմ	գիրգըմ
120	240	3	2	1	ռե	դո
128	257	—	—	—	վերն. կալանե	կալայե
129	258	1	1	1	դաստ	դաստ
167	153	3	—	—	կըտանեն	կանեն
223	12	5 - 6	—	—	մեկ ութնյակով իջեցնել	կվարտայով իջեցնել

Պատվեր 508.